

C:\Users\Plazma\Desktop\Pausanias - Cesta po Řecku 1,2\JPD6\Vraždy podle návodu.pdb

PDB Name: Vraždy podle návodu
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.8.2010
Modification Date: 8.8.2010
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Jamesová Phyllis Dorothy
Vraždy podle návodu

Kniha první
LIDÉ A MÍSTO
Pátek 25. října - pátek 1. listopadu

Kapitola 1

V pátek 25. listopadu, přesně týden předtím, než bylo v Dupayneově muzeu objeveno první mrtvé tělo, navštívil Adam Dalgliesh muzeum poprvé. Návštěva byla neplánovaná, rozhodnutí impulzivní a později při zpětném pohledu zhodnotil toto odpoledne jako jednu z bizarních náhod života, které se sice vyskytují častěji, než by se dalo rozumně předpokládat, ale zaručeně vždycky překvapí.

Vyšel z ministerstva vnitra v Queen Anne's Gate v půl třetí po dlouhé dopolední schůzi, kterou jen krátce přerušila obvyklá přestávka na donesené sendviče a nevalnou kávu, a šel zpátky do Nového Scotland Yardu pěšky. Byl sám, to byla také náhoda. Policejní zastoupení na schůzi bylo silné a Dalgliesh by normálně odešel se zástupcem komisaře, ale jeden z tajemníků kriminálního oddělení policie ho požádal, aby se stavil v jeho kanceláři a prodiskutoval s ním nějaký problém, který se nevztahoval k dopolednímu tématu, takže Dalgliesh odešel bez doprovodu. Ze schůze si odnesl očekávaný balík papírů, a když si krátil cestu podchodem u stanice metra St. James's Park na Broadway, zamyslel se nad tím, má-li se vrátit do své kanceláře a riskovat, že ho celé odpoledne bude někdo vyrušovat, nebo si vzít dokumenty domů a zpracovat je v klidu.

Na schůzi se nesmělo kouřit, ale místnost téměř plesnivěla vydýchaným vzduchem, takže teď si chvíli užíval čerstvého. Byl větrný, ale neobvykle teplý den vzhledem k ročnímu období. Chuchvalce mraků putovaly po blankytné obloze. Dovedl by si představit, že je jaro, kdyby nebylo té podzimní mořské vůně řeky - jistě si ji napůl vymyslel - a ostrého větru, který se do něj opřel; když vyšel z metra.

Za pár vteřin spatřil Conrada Ackroyda, který stál na rohu Dare Street a rozhlížel se kolem s výrazem úzkosti i naděje, typickým pro člověka, který čeká na taxi. Téměř okamžitě ho Ackroyd uviděl a vykročil k němu s oběma rukama napřaženými a s rozzářenou tváří pod kloboukem s širokým okrajem. Dalgliesh se nemohl tomuto setkání vyhnout, a ani si to nepřál. Málo lidí by se nechtělo vidět s Conradem Ackroydem. Jeho věčně dobrá nálada, zájem o všechny radosti života, záliba v klepaření a zejména jeho mladická duše přímo hladily. Zdálo se nepředstavitelné, že by Ackroyd mohl podlehnout vážné nemoci nebo že by ho mohla potkat osobní tragédie. Zpráva o jeho skonu by jeho přátelům připadala jako porušení přírodních zákonů. Možná, pomyslel si Dalgliesh, je právě v tom tajemství jeho oblíbenosti; poskytoval svým přátelům iluzi, že osud je dobrodinec. Jako vždy byl oblečený roztomile výstředně. Klobouk měl furiantsky posunutý ke straně, zavalité tělo nadité do kostkovaného tvídového pláště v červené a zelené barvě. Byl to jediný člověk, o kterém Dalgliesh věděl, že nosí psí dečky. Měl je i teď.

"Adame, to je skvělé, že tě vidím. Říkal jsem si, jestli budeš ve své kanceláři, ale nerad tam chodím. Je to o strach, kamaráde. Nikdy si nejsem jistý, jestli mě pustí dovnitř a jestli se pak dostanu ven. Obědval jsem v hotelu Petty France se svým bratrem. Jezdí do Londýna jednou za rok a bydlí vždycky tam. Je to oddaný římský katolík a ten hotel je blízko Westminsterské katedrály. Znájí ho a jsou velmi tolerantní."

Tolerantní k čemu? v duchu se zeptal Dalgliesh. Mluvil Ackroyd o hotelu, o katedrále, nebo o obou? "Nevěděl jsem, že máš bratra, Conrade," podotkl.

"Já to skoro taky nevím, vídáme se tak zřídka. On je to takový samotář." Dodal: "Bydlí v Kidderminsteru," jako by tento fakt všechno vysvětloval.

Dalgliesh se chystal taktně zamumlat něco o tom, že už půjde, když jeho společník navrhl: "A co kdybych tě, kamaráde, k něčemu přemluvil? Chtěl bych strávit dvě hodinky v Dupayneově muzeu v Hampsteadu. Co kdybys šel se mnou? Ty to muzeum jistě znáš."

"Slyšel jsem o něm, ale nikdy jsem tam nebyl."

"Ale to bys měl, to bys měl. Je to tam úžasné! Zachycují meziválečné roky, 1919 až 1938. Mají to tam malé, ale vyčerpávající. Také mají pár dobrých obrazů: Nashe, Wyndhama Lewise, Ivona Hitchenso, Bena Nicholsona. Tebe by ale asi zajímala hlavně knihovna. Jsou tam první vydání, některé rukopisy a samozřejmě meziváleční básníci. Pojed!"

"Možná někdy jindy."

"Někdy jindy se ti to zase nebude hodit. Ale teď, když jsem tě takhle chytil, považuj to za osud. Určitě máš jaguara strčeného někde v policejní podzemní garáži. Můžeme tam jet."

"Čímž myslíš, že já můžu řídit."

"Na zpáteční cestě se stavíme ve Swiss Cottage na čaj, co říkáš? Nellie by mi nikdy neodpustila, že jsem tě nepřivedl."

"Jak se má Nellie?"

"Prima, děkuju. Náš doktor šel minulý měsíc do penze. Po dvaceti letech to bylo smutné loučení. Ale jeho nástupce našim tělesným schránkám rozumí a možná je to dobré, že je mladší."

Manželství Conrada a Nellie Ackroydových bylo tak zavedené, že dnes už málo lidí vzrušovalo, jak se ti lidé k sobě nehodí, nebo se zabývalo chlupatými představami o jeho možné intimitě. Fyzicky nemohli být odlišnější. Conrad byl obtloustlý, malý a tmavý, měl zvidavé jasné oči a na čiperných nožkách se pohyboval hbitě jako tanečník. Nellie byla téměř o deset centimetrů vyšší, měla bledou pleť a plochou hrud'. Vybledlé světlé vlasy nosila v copech stočených na uši, takže to vypadalo, že má sluchátka. Nelliiným koníčkem bylo sbírání prvních vydání dívčích školních románů z dvacátých a třicátých let minulého století. Její sbírka Angely Brazilsové byla považována za unikátní. Conrad a Nellie měli společnou vášeň pro dům a zahradu, jídlo - Nellie byla výborná kuchařka - dvě siamské kočky a taky zálibu v Conradově lehké hypochondrii. Conrad stále vlastnil a redigoval The Paternoster Review, vyhlášené kousavostí svých nepodepsaných článků a recenzí. V soukromém životě to byl nejhlavnější z Jekyllů, ve své roli redaktora zarytý Hyde. Řada jeho přátel, jimž úmyslně přetížené životy zapovídaly věnovat se radostem, kromě těch nejnужnějších, vždycky nějak našla čas dát si s Ackroydovými čaj v jejich pěkné edvardovské vile ve Swiss Cottage s pohodlným obývacím pokojem a atmosférou blaženého bezčasí. Dalglish k nim občas patřil. Jídlo bylo nostalgický a neukvapený rituál. Čekaly je jemné šálky srovnané podle oušek, tenký tmavý chléb s máslem, malinké okurkové sendviče, domácí piškoty a ovocné dortíky, které přinášela postarší služka, jež by byla dárkem pro castingovou agenturu najímající herce do edvardovských kýchů. Starší návštěvníky ten obřad vracel do dob, kdy se tolik nespěchalo. Všem přinášel dočasnou iluzi, že nebezpečný svět inklinuje k řádu, rozumu, pohodě a klidu stejně jako tato domácká idyla. Strávit podvečer klepy u Ackroydových by dnes byla nemístná rozmařilost. Na druhé straně Dalglish zjistil, že nebude lehké vymyslet pádnou výmluvu pro to, aby odmítl svězt svého přítele do Hampsteadu.

"Rád tě odvezu do toho muzea, ale asi se nebudu moci zdržet na delší návštěvu."

"Nestarej se, kamaráde. Můžu si vzít taxi."

Dalglishovi trvalo jen pár minut, než pobral ve své kanceláři dokumenty, vyslechl od sekretářky, co se přihodilo za jeho nepřítomnosti, a vyjel s jaguarem z podzemního parkoviště. Ackroyd stál poblíž výjezdu jako dítě, jež čeká, až je vyzvedne dospělý. Přitáhl si plášť těsně k tělu, vyšplhal se do auta s pochvalným mručením, bezmocně zabodoval s bezpečnostním pásem a pak dovolil Dalglishovi, aby ho zapnul. Poprvé promluvil, až když jeli po Birdcage Walk.

"Viděl jsem tě minulou sobotu v South Bank. Stál jsi u okna ve druhém patře a díval ses na řeku s nějakou, dovolím si říct, pozoruhodně krásnou ženou."

Aniž se na něj Dalglish podíval, řekl klidně: "Měl jsi přijít, představil bych tě."

"To mě napadlo, ale pak jsem si řekl, že bych byl navíc. Tak jsem se spokojil jen s tím, že jsem se díval na vaše dva profily - na její víc než na tvůj - s větší zvědavostí, než by se slušelo. Nemýlil jsem se, že mezi vámi vládly jisté rozpaky, nebo snad napětí?"

Dalglish neodpověděl a Ackroyd, který vrhl pohled na jeho jemné ruce, jež se na okamžik na volantu sevřely, si pomyslel, že bude moudré změnit téma. "Úplně jsem nechal být ten sloupek drbů v Review. Nemá smysl je tisknout, pokud nejsou čerstvé, přesné a pichlavé, a to zase riskuješ žalobu. Lidé se hrozně rádi soudí. Pokouším se trochu obměnit obsah. Proto chci navštívit to muzeum. Píšu sérii článků o vraždě jako symbolu své doby. Vražda jako sociální historie, jestli chceš. Nellie si myslí, že by to mohla být trefa, Adame. Hrozně ji to zajímá. Vezmi si například nejznámější viktoriánské zločiny. K těm by nemohlo dojít v žádné jiné zemi. Ty klaustrofobní salony, ctihodnost vystavovaná na odiv, podřízenost žen. A po rozvodu pokud ho žena dosáhla, což samo o sobě bylo obtížné - se z ní ve společnosti stal pária. Není divu, že ty chuděry začaly namáčet mucholapky, aby získaly arsenik. Ale to jsou nejllehčí léta. Ta meziválečná jsou zajímavější. Dupayneovi mají místnost, která je věnována jen nejznámějším případům vražd dvacátých a třicátých let. Neslouží, ujišťuju tě, k dráždění zájmu veřejnosti - není to muzeum toho typu - ale přesně dokazuje můj záměr. Vražda, jedinečný zločin, je paradigmatem svého věku."

Odmíchl se a poprvé se na Dalglisha upřeně zahleděl. "Vypadáš trochu unaveně, kamaráde. Je všechno v pořádku? Nejsi nemocný?"

"Ne, Conrade, nejsem nemocný."

"Nellie zrovna včera povídala, že tě vůbec nevidáme. Máš moc práce s vedením toho nenápadně pojmenovaného útvaru pro vyšetřování vražd citlivé povahy. Citlivá povaha zní podivně byrokraticky - jak by se měla definovat vražda necitlivé povahy? No ale všichni víme, co to znamená. Jestli se najde lord kancléř ve svém taláru a paruce brutálně ubitý na žoku s vlnou, zavolají Adama Dalglisha."

"To asi ne. Představuješ si, že k tomu brutálnímu ubití dojde během zasedání sněmovny, přičemž některá lordstva s uspokojením přihlížejí?"

"Jistěže ne. Stalo by se to poté, co sněmovna povstane."

"Tak proč by seděl na svém žoku?"

"Zavraždili by ho někde jinde a tělo by přenesli," pokračoval Ackroyd. "Měl bys číst detektivky, Adame. Dnešní

skutečná vražda, kromě toho, že je běžná a - promiň mi to - trochu vulgární, potlačuje představivost. Ovšem přestěhovat to tělo by byl problém. Chtělo by to dobře promyslet. Asi by to tak nešlo."

Ackroyd to řekl s lítostí. Dalglish si pomyslel, zda jeho příští vášeň bude psaní detektivek. Pokud ano, měl by ho odradit. Vražda, ať reálná, nebo fiktivní, v jakékoli podobě, byla na první pohled dost nepravděpodobným předmětem Ackroydova nadšení. Ale jeho zvědavost měla široký záběr, a jakmile ho jednou něco napadlo, sledoval tu myšlenku s oddaným zaujetím celoživotního experta.

Těhle myšlenky se zřejmě hodlal držet. "Není to konvence, že nikdo neumírá ve Westminsterském paláci? Co když přestěhují mrtvolu do ambulance v nepietním spěchu a později prohlásí, že dotyčný zemřel na cestě do nemocnice? Tím by vznikly zajímavé indicie, pokud jde o dobu smrti. Doba smrti by byla důležitá, například, pokud by šlo o dědictví.

Tak, a už mám název. Smrt kancléře."

"Bylo by to dost náročné na čas," prohodil Dalglish. "Já bych se držel vraždy jako paradigmatu doby. Co čekáš od Dupayneova muzea?"

"Možná inspiraci, ale hlavně informace. Pozoruhodná je galerie vražd. Mimochodem, není to oficiální název, ale všichni ji tak říkáme. Jsou tam dobové novinové zprávy o zločinech a soudech, fascinující fotografie včetně některých originálů a skutečné exponáty z místa vražd. Nedovedu si představit, jak je starý Max Dupayne získal, ale věřím, že byl občas bez skrupulí, když chtěl získat to, co potřeboval. Samozřejmě zájem muzea o vraždu se shoduje se zájmem mým. Jediný důvod, proč ten starouš založil galerii vražd, je, že tak mohl vztáhnout vraždu k době, kdy se odehrála, jinak by se dalo mluvit o podbízení pokleslému vkusu veřejnosti. Už jsem si vybral svůj první případ. Je to samozřejmě paní Edith Thompsonová. Ty ho ovšem znáš."

"Ano, znám."

Každý, kdo se zajímal o skutečné případy vražd, chyby systému trestního práva nebo hrůzy a anomálie hrdelního trestu, znal případ Thompsonová-Bywaters. Byl námětem románů, her, filmů i novinových článků plných morálního rozhořčení.

Ackroyd, který si očividně nevšiml, že jeho společník mlčí, radostně tlachal dál. "Zvaž fakta. Je tu atraktivní mladá žena, osmadvacetiletá, provdaná za nudného, o čtyři roky staršího úředníka. Žije v nudné ulici na omšelém východolondýnském předměstí. Myslíš, že našla útěchu ve světě fantazie?"

"Nemáme žádný důkaz o tom, že byl Thompson nudný. Nebo myslíš, že tahle vlastnost ospravedlňuje vraždu?"

"Věděl bych o méně uvěřitelných motivech, kamaráde. Edith Thompsonová je inteligentní a přitažlivá. Pracuje jako vedoucí kloboučnické firmy v City, a to v těch dobách něco znamenalo. Na dovolenou jezdí se svým manželem a jeho sestrou, seznámí se s Frederickem Bywatersem, stewardem P & O Line, který je o osm let mladší než ona, a bezhlavě se zamiluje. Když je na moři, píše mu vášnivé dopisy, které si mysl s malou představivostí dozajista může vykládat jako náměty pro vraždu. Tvrdí, že dala Percymu do ovesné kaše rozemleté žárovky. Pravděpodobnost této možnosti soudní patolog Bernard Spilbury při procesu nebral v úvahu. A pak 3. října 1922, když se večer vracel z divadla Criterion, odněkud vyskočí Bywaters a ubodá Percyho Thompsona k smrti. Edith Thompsonová prý volá: Ne, prosím tě, ne! Ale ty dopisy ji potopily. Kdyby je Bywaters zničil, žila by dodnes."

"To těžko," poznamenal Dalglish. "Bylo by jí sto osm. Ale můžeš to považovat za specifický zločin poloviny dvacátého století? Žárlivý manžel, mladý milenec, sexuální ztotočení. Mohlo se to stát klidně o padesát nebo sto let dřív. Mohlo by se to stát i dnes."

"Ale ne přesně takhle. O padesát let dřív by zaprvé neměla šanci pracovat v City. Je nepravděpodobné, že by někdy potkala Bywaterse. Dnes by ovšem šla na univerzitu, našla by ventil pro svou inteligenci, ukáznila by svou bujnou fantazii a pravděpodobně by skončila jako bohatá a úspěšná osoba. Vidím ji jako romantickou spisovatelku. Určitě by si nikdy nevzala Percyho Thompsona, a kdyby se přece odhodlala k vraždě, psychiatři by ji označili za osobu s chorobnou fantazií. Porota by měla jiný názor na mimomanželský sex a soudce by se neoddával svému hlubokému předsudku proti vdaným ženám s milenci o osm let mladšími, kterýžto předsudek nepochybně sdílela porota v roce 1922."

Dalglish mlčel. Od té doby, co jako jedenáctiletý chlapec četl o té rozrušené, sedativy obluzené ženě, kterou museli na popravu napít odvléct, vryl se mu ten případ hluboko do paměti a tížil ho tam jako stočený had. Chudák Percy Thompson si nezasloužil umřít, ale zasloužil si někdo to, co vytrpěla jeho vdova během těch posledních dní v cele odsouzcenců? Teprve tam si konečně uvědomila, že ten skutečný svět venku je nebezpečnější než její fantazie a že jsou tam muži, kteří ji v určený den a určenou hodinu vyvedou ven a po právu jí zlomí vaz. Už jako chlapce ho ten případ utvrdil v odmítání trestu smrti. Měl však ještě jistější a výraznější vliv na přesvědčení, nikdy nevyřčené, ale stále zakořeněnější v jeho mysli, že silné vášně musí podléhat vůli, že láska, úplně do sebe ponořená, může být nebezpečná a že cena, jež se za ni platí, je příliš vysoká. Neučil ho to, coby mladého nováčka u kriminální policie, starší zkušený seržant, který je ale teď už dávno v penzi? Říkal mu tehdy: "Všechny vraždy mají čtyři motivy: lásku, chlípnost, prachy a nenávist. Budou ti říkat, hochu, že nejnebezpečnější je odpor. Nevěř tomu. Nejnebezpečnější je láska."

Vyhnal si případ Thompsonová-Bywaters rezolutně z hlavy a opět poslouchal Ackroyda.

"Našel jsem svůj nejzajímavější případ. Je stále nevyřešený, fascinující ve svých permutacích, dokonale typický pro třicátá léta. Nemohl by se stát jindy, aspoň ne přesně tak, jak se stal. Předpokládám, že víš, o čem mluvím? Jde o Wallaceův případ. Hodně se o něm psalo. Dupayne k němu má všechnu literaturu."

"Jednou se o něm mluvilo na jakémś školení, když jsem byl čerstvě jmenován detektivem inspektorem. Jak nevěst vyšetřování vraždy. Dnes už ho asi neuvádějí. Vybírají si novější, relevantnější případy. Příkladů mají dost."

"Takže fakta znáš." Ackroydovo zklamání bylo tak zřejmé, že bylo nemožné nevyhovět mu.

"Připomeň mi je."

"Bylo to v roce 1931. Pokud jde o mezinárodní události, Japonsko v tom roce napadlo Mandžusko, ve Španělsku byla

vyhlášena republika, Kanpur smetla jedna z nejhorších vln násilí mezi komunitami v historii Indie, zemřeli Anna Pavlovová a Thomas Edison, kdežto profesor Auguste Piccard se stal prvním člověkem, který v balonu dosáhl stratosféry Doma byla v říjnu zvolena národní vláda, sir Oswald Mosley dokončil budování Nové strany a dva a tři čtvrtě milionu lidí bylo bez práce. Nebyl to dobrý rok. Vidiš, Adame, rešerši jsem provedl. Neudělalo to na tebe dojem?"

"Veliký. To je úžasný výkon paměti. Nevidím ale žádný vztah k typicky anglické vraždě na předměstí Liverpoolu."

"Dávám to do širšího kontextu. A můžu to použít, až začnu psát. Mám pokračovat? Nenudím tě?"

"Pokračuj, prosím. Opravdu mě nenudíš."

"Data: pondělí devatenáctého a úterý dvacátého ledna. Údajný vrah: William Herbert Wallace, stár padesát dva let, pojišťovací agent Prudential Company, brýlatý, trochu přibrbený muž nevýrazného zevnějšku, který žil se svou ženou Julií v Anfieldu, Wolverston Street číslo dvacet devět. Trávil dny tím, že chodil od jedné dveře ke druhým a vybíral peníze na pojistné. Šilink sem, šilink tam, deštivý den a nevyhnutelný konec. Typické pro tehdejší dobu. Tehdy si člověk vydělal sotva na živobytí, ale každý týden si dával stranou tu trošku, aby si zajistil slušný pohřeb. Člověk mohl žít v bídě, ale aspoň na konci uspořádal něco jako šou. Žádný úprk do krematoria a za patnáct minut ven, když na dveře buší další hlouček pozůstalých."

Žena Julia, dvaapadesátiletá, společensky trochu výš než on, s jemnou tváří, dobrá klavíristka. Wallace hrál na housle a občas ji v předním salonku doprovázel. Zřejmě ne moc dobře. Kdyby nadšeně vzrál, zatímco ona hrála, měl bys motiv pro vraždu, ale s jinou obětí. Každopádně prý byli věrná dvojice, ale kdo to má vědět? Neruším tě v řízení?"

Dalgliesh si vzpomněl, že Ackroyd, který sám neřídil, byl vždycky nervózní spolujezdec. "Vůbec ne."

"Dostáváme se k večeru devatenáctého ledna. Wallace byl šachista a měl hrát v Ústředním šachovém klubu, který se scházel v kavárně v centru města v pondělí a ve čtvrtek večer. To pondělí mu někdo volal. Brala to číšnice a zavolala vedoucího klubu, Samuela Bettieho, aby s volajícím promluvil. Ten navrhl, aby zavolał později, že Wallace má dnes večer hrát, ale zatím nepřišel. Volající řekl, že nemůže, slaví dceřiny jedenadvacetiny, ale aby za ním Wallace přišel nazítří v půl osmé probrat nějaký obchodní návrh. Udal jméno R. M. Qualtrough, adresu Menlow Gardens East, Mossley Hill. Zajímavé a důležité je to, že volající měl určité potíže se spojením, ať byly skutečné, nebo předstírané. V důsledku toho víme, že telefonistka oznámila čas hovoru: bylo dvacet minut po sedmé."

Takže další den Wallace vyrazil, aby vyhledal Menlow Gardens East. Teď víme, že taková adresa neexistuje. Musel jet třemi tramvajemi, aby se dostal do oblasti Menlow Gardens, pátral tam asi půldruhé hodiny po adrese a ptal se alespoň čtyř lidí včetně jednoho policisty. Nakonec to vzdal a odjel domů. Sousedé Johnstonovi se chystali vyjít ven, když zaslechli bušení na zadní dveře čísla dvacet devět. Vyšli zjistit, co se děje, a spatřili Wallace, který tvrdil, že se nemůže dostat dovnitř. V jejich přítomnosti to zkusil znovu a tentokrát se klika otočila. Všichni tři vešli do domu. Tělo Julie Wallaceové leželo v předním pokoji tváří na koberci před krbem, přikryté Wallaceovou zakrvácenou pláštěnkou. Někdo ji umlátil k smrti při nepřítomném útoku. Lebka byla prorážena jedenácti ranami, vedenými strašlivou silou."

V pondělí druhého února, třináct dní po vraždě, byl Wallace zatčen. Všechny důkazy byly nepřímé, na jeho šatstvu nebyla nalezena krev, zbraň chyběla. Žádný přímý důkaz ho s tím zločinem nespojoval. Zajímavé je, že důkazy vlastně mohou podporovat jak žalobu, tak obhajobu, podle toho, z které strany se na ně člověk podívá. Do kavárny volal neznámý z telefonní budky poblíž Wolverton Street v době, kdy tudy Wallace mohl jít. Mohlo to být tak, že volal sám, nebo vrah čekal, aby se ujistil, že Wallace je na cestě do klubu. Podle názoru policie byl během výslechu nepřírozeně klidný, seděl v kuchyni s kočkou na klíně a hladil ji. Svědčilo to o tom, že se jedná o lhostejného člověka, nebo o stoika, který skrývá své emoce? A jak se pak opakovaně dotazoval na tu adresu: obstarával si tím alibi, nebo to byl svědomitý agent, který potřebuje vyřídit úkol a jen tak se nevzdává?"

Dalgliesh čekal v koloně u dalšího semaforu a ten případ se mu začínal vybavovat jasněji: jestliže vyšetřování byla fraška, totéž se dalo říct o procesu. Soudce pronesl závěrečnou řeč, která stranila Wallaceovi, ale porota ho uznala vinným. Trvalo jí pouhou hodinu, než dospěla k tomuto závěru. Případ znovu vešel do historie, protože odvolání bylo umožněno faktem, že vina nebyla prokázána s jistotou, což je nutné k tomu, aby byl rozsudek viny oprávněný, čili porota se mylila."

Ackroyd radostně žvatlal dál, zatímco Dalgliesh věnoval pozornost řízení. Očekával, že bude provoz hustý. Cesta domů v pátek začínala každý rok dřív a zácpu ještě zhoršovaly rodiny, které odjížděly z Londýna na venkov. Než dojezdi do Hampsteadu, Dalgliesh už litoval svého impulzivního rozhodnutí podívat se do muzea a v duchu počítal ztracené hodiny. Pak si řekl, že se přestane rozčilovat. Jeho život byl už takhle hektický, tak proč si kazit tuhle příjemnou pauzu výčitkami. Ještě než dojezdi k Jack Straw's Castle, doprava se zastavila a trvalo celé minuty, než se mohl připojit k tenčímu proudu vozů jedoucích po Spaniard Road, která vedla rovně přes Heath. Tady už hned u asfaltu rostly keře, které tvořily iluzi, že se ocitli někde v hloubi venkova."

"Tady zpomal, Adame," řekl Ackroyd, "nebo mineme tu odbočku. Není to jednoduché. Už se k ní blížíme, asi třicet yardů doprava."

Určitě nebylo snadné ji najít, a protože to znamenalo odbočit doprava, nebylo ani snadné na ni vjet. Dalgliesh spatřil otevřenou bránu a za ní příjezdovou cestu po obou stranách lemovanou hustými křovinami a stromy. Nalevo od vchodu visela na zdi černá tabule s bílým nápisem. DUPAYNEOVO MUZEUM. PROSÍME, JEĎTE POMALU.

Dalgliesh prohodil: "Není to zrovna vřelé uvítání. Stojí tady vůbec o návštěvníky?"

"Určitě, i když ne zrovna o davy Max Dupayne, který muzeum v roce 1961 založil, je bral jako soukromého koníčka. Byl fascinovaný - dalo by se říct i posedlý - meziválečnými lety. Sbíral především obrazy z dvacátých a třicátých let."

Dovedl nakoupit v pravý čas. Také kupoval první vydání všech větších romanopisců i dalších, které považoval za hodna zařazení do sbírky. Knihovna je teď poměrně cenná. Muzeum bylo určeno lidem, kteří sdílejí Dupayneovu vášeň, a to pojetí ovlivnilo i současnou generaci. Možná se všechno změnilo, když to teď přebírá Marcus Dupayne. Ten právě odchází z ministerstva. Třeba pojme muzeum jako svůj životní úkol."

Dalgliesh sjel na asfaltovou příjezdovou cestu, tak úzkou, že by se na ní dvě auta vyhnula jen s obtížemi. Po obou stranách se táhly úzké pruhy trávníku a za nimi stál hustý živý plot z rododendronových keřů. Projeli kolem mladého muže, který klečel na trávníku. Nad ním stála starší kostnatá žena, jako by jeho práci řídila. Mezi nimi byl proutěný koš a vypadalo to, že sázejí cibulky. Mladík vzhledl a zahledl se na ně, když ho míjeli, žena si jich nevšimla.

Cesta zahýbala doleva, pak se rozšířila a náhle před nimi vyvstala budova muzea. Dalgliesh zastavil vůz a mlčky se na ni zadívali. Cesta se točila kolem kulatého trávníku se skupinou keřů uprostřed a za ní stál symetrický dům z červených cihel, elegantní, architektonicky zajímavý a větší, než čekal. Měl pět arkýřů, ten střední se dvěma okny nad sebou vyčníval před ostatní, čtyři stejná okna pak byla v nižších patrech po stranách centrálního arkýře a ještě dvě ve valbové střeše. Bílé natřené dveře se skleněnými tabulemi byly zasazeny do složitého vzoru cihel. Kázeň a naprostá symetrie dodávaly budově poněkud odpudivý ráz. Působila spíš úředně než domácky. Jeden neobvyklý rys ale měla: tam, kde by člověk očekával sloupky, byla řada zapuštěných desek s velkými písmeny v ozdobném cihlovém vzoru. Dodávaly nádech výstřednosti fasádě, která by jinak byla strašlivě fadní.

"Poznáváš ten dům?" zeptal se Ackroyd.

"Ne. Měl bych?"

"Ne, pokud jsi nebyl v Pendell House poblíž Bletchingley. Je to výstřední Inigo Jones z roku 1636. Zazobaný viktoriánský továrník, který to tady v roce 1894 postavil, viděl Pendell, zhlédl se v něm a neviděl důvod, proč by si nemohl objednat kopii. Koneckonců, původní architekt už tu nebyl, aby mohl něco namítnout. Ale nešel tak daleko, aby kopíroval interiéry, což je jediné dobře. Interiér Pendell House je poněkud podezřelý. Líbí se ti?"

Ackroyd vypadal tak naivně úzkostlivě, jako děcko, které doufá, že jeho dárek nezklame.

"Je zajímavý, ale nepoznal bych, že je to kopie Iniga Jonese. Líbí se mi, ale nejsem si jistý, jestli bych v něm chtěl bydlet. Z takové symetrie jsem nervózní. Nikdy předtím jsem neviděl zapuštěné cihlové panely."

"Nikdo je neviděl, podle Pevsnera. Prý jsou unikátní. Já souhlasím. Fasáda by bez nich byla taková oficiální.

Každopádně, pojďme se podívat dovnitř. Proto jsme tady Parkoviště je za tamhlejšími vavřínovými keři. Max Dupayne nesnášel pohled na auta před domem. Vlastně nesnášel většinu jevů současného života."

Dalgliesh znovu nastartoval. Bílá šipka na dřevěném ukazateli ho nasměrovala k parkovišti. Jednalo se o šterkovou plochu asi padesát na třicet yardů s vjezdem od jihu. Ve dvou vyrovnaných řadách už tam parkovalo dvanáct vozů.

Dalgliesh našel místo na konci. "Není tu moc místa," zkonstatoval. "Co dělají, když se sem nahnou lidi?"

"Možná že návštěvníci zkusí zaparkovat na druhé straně domu. Je tam garáž, ale tu užívá Neville Dupayne, parkuje tam svého jaguara typu E. Když už o tom mluvíme, nikdy jsem neviděl parkoviště plné, stejně jako muzeum. Tohle vypadá tak nějak normálně na páteční odpoledne. Některá auta patří také personálu."

Když vcházel do předních dveří, nikde nezpozorovali jedinou známku života. Je to poněkud odstrašující vchod pro náhodného návštěvníka, pomyslel si Dalgliesh, ale Ackroyd přesvědčeně vzal za kulovou kliku, otočil jí a doširoka dveře otevřel. "V létě bývají většinou otevřené," řekl. "Asi to dnes při tomhle slunci není bezpečné. Tak, a jsme tady. Vítej v Dupayneově muzeu."

Kapitola 2

Dalgliesh následoval Ackroyda do široké haly s šachovnicovou podlahou z bílého a černého mramoru. Před nimi bylo elegantní schodiště, které se asi po dvaceti schodech rozdělovalo, schody pak vedly na západ a východ na širokou galerii. Na každé straně haly byly troje mahagonové dveře, přičemž podobné, ale menší dveře vedly z horní galerie. Na levé stěně byla upevněna řada věšáků s dvěma vysokými stojany na deštníky. Vpravo stál vyřezávaný mahagonový recepční stůl se starožitnou telefonní centrálou a dveře za ním byly označeny PRIVÁT. Dalgliesh předpokládal, že vedou do kanceláře. Jedinou známkou života byla osoba sedící za stolem. Pohlédla na Ackroyda a Dalgliesh k ní přikročil blíž.

Ackroyd řekl: "Dobré odpoledne, slečno Godbyová." Pak se otočil k Dalglieshovi: "Toto je slečna Godbyová, která prodává vstupenky a o nás všechny se stará. Toto je můj přítel, pan Dalgliesh. Musí zaplatit?"

"Ovšemže musím zaplatit," řekl Dalgliesh. Slečna Godbyová k němu vzhledla. Spatřil zažloutlou, spíš kulatou tvář a pár pozoruhodných očí za úzkými brýlemi s rohovinovými obroučkami. Duhovky byly zelenožluté s jasným středem, celá duhovka byla temně olemována. Vlasy neobvyklé barvy mezi sytější rusou a zlatou měla husté a rovné, sčesané ke straně a sepnuté želvovinovou sponou. Ústa byla malá, ale pevná nad bradou, která jí přidávala na věku. Určitě jí nebylo moc přes čtyřicet, ale její brada a horní část krku měly cosi z ochablé obtloustlosti stáří. Ačkoli se na Ackroyda usmála, bylo to jen o málo víc než uvolnění rtů, které jí jen dodalo bdělého a poněkud odstrašujícího výrazu. Měla na sobě twinset z jemné modré vlny a perlový náhrdelník. Vypadala díky tomu staromódně jako anglická debutantka v některém ze starých čísel Country Life. Možná, pomyslel si, se schválně obléká takhle, aby se přiblížila k období muzea. Na slečně Godbyové rozhodně nebylo nic dívčího ani naivního.

Nápis v rámečku na stole hlásal, že vstupné je 5 liber pro dospělé, 3,50 pro seniory a studenty, zdarma pro děti do deseti let a nezaměstnané, kteří si hledají práci. Dalgliesh jí podal svou desetilibrovku a dostal zpátky peníze a kulatou modrou samolepku. Ackroyd zaprotestoval, když dostal svoji: "Opravdu to musíme nosit? Jsem přítel muzea, zaregistrovaný."

Slečna Godbyová byla neústupná. "Je to nový systém, pane Ackroyde. Modrá pro muže, růžová pro ženy a zelená pro děti. Je to jednoduchý způsob zjišťování počtu návštěvníků a poskytování informací lidem, kterým sloužíme. A ovšem to také znamená, že personál vidí na první pohled, že lidé zaplatili."

"Je to výkonná žena, která udělala hodně pro to, aby se to tady dalo do pořádku," podotkl Ackroyd. "Ale kéž by věděla, kde přestat! Tady vidíš plánek muzea. První místnost nalevo je obrazová galerie, další je věnována sportu a

zábavě, třetí historii. Tady napravo máme odivání, divadlo a kinematografii. V horním patře je knihovna a taky galerie vražd. Samozřejmě tě budou zajímat obrazy a knihovna a možná i další místnosti, rád půjdu s tebou. No, ale potřebuju pracovat. Lepší bude, když začneme galerií vražd."

Nevšiml si výtahu a vykročil k ústřednímu schodišti, hbitě jako vždycky. Dalglish šel za ním a uvědomoval si, že je Muriel Godbyová od svého stolu sleduje pohledem, jako by zvažovala, zda je bezpečné pustit je tam bez doprovodu. Došli ke galerii vražd v zadním traktu východního křídla domu, když se nahoře na schodech otevřely dveře. Ozvaly se hlasy, které náhle zmlkly a ze dveří spěšně vyšel muž, chvíli zaváhal, když spatřil Dalglisha a Ackroyda, pak jim kývl na pozdrav a zamířil ke schodům. Dlouhý plášť za ním vlál, jak pospíchal. Dalglish si letmo všiml neposlušné kšice tmavých vlasů a rozněhvaných očí v zardělé tváři. Téměř okamžitě se ve dveřích objevila postava dalšího muže. Nedal najevo překvapení, že potkává návštěvníky, ale promluvil přímo k Ackroydovi.

"K čemu je tohle muzeum? To se právě zeptal Neville Dupayne. K čemu prý je? Člověk by pochyboval, jestli to je vůbec syn svého otce, ale chudák Madeleine byla tak únavně ctnostná. Na zálety neměla dost vitality. Jsem rád, že tě zase vidím."

Pohlédl na Dalglisha. "Kdo je to?"

Otázka by vyzněla urážlivě, kdyby ji nepronесl s výrazem skutečného zájmu a zvědavosti, jako by se jednalo o nový, i když ne obzvlášť zajímavý přírůstek.

"Dobré odpoledne, Jamesi," řekl Ackroyd. "To je můj přítel Adam Dalglish. Adame, seznam se s Jamesem Calder-Halem, kurátorem a hlavním strážným duchem Dupayneova muzea."

Calder-Hale byl vysoký a hubený, až vychrtlý, s dlouhou kostnatou tváří, vysokým čelem a širokými, pěkně tvarovanými ústy. Do čela mu padaly nepravidelně prošeďivé vlasy, v nichž se střídaly bleďezlaté a bílé pruhy. Jeho oči pod obočím tak pěkného tvaru, že vypadalo jako vytrhané, byly inteligentní a dodávaly sílu tváři, již by jinak šlo popsat jako mírnou. Dalglish neoklamala ta zdánlivá citlivost; znal muže činu a fyzické síly s tvářemi bezelstných učenců. Calder-Hale měl na sobě úzké, zmačkané kalhoty, proužkovanou košili se světlemodrou, neobvykle širokou a volně uvázanou kravatou, kostkované pantofle a dlouhou šedou vestu, která mu sahala téměř ke kolenům. Promluvil falzetem, který zjevně vyjadřoval hněvivou podrážděnost, jež Dalglishovi připadala spíš hraná než skutečná.

"Adam Dalglish. Slyšel jsem o vás." Nechal to vyznít téměř jako obvinění. "Případ k zodpovězení a další básně. Moc moderní poezii nečtu, mám staromódní zálibu ve verších, které se občas rýmují a mají rytmus, ale ty vaše alespoň nejsou próza jinak uspořádaná na stránce. Muriel jistě ví, že jste tady?"

"Já jsem stálý host. A podívej, máme samolepky."

"No jo. Hloupá otázka. Dokonce ani ty, Ackroyde, by ses nedostal za vstupní halu, kdybys ji neměl. Je to tyran v sukních, ale svědomitá a musím říct, že nepostradatelná. Promiňte mi, že jsem tak bez sebe. Většinou neztrácím nervy. S kterýmkoli Dupaynem je to jen plýtvání energií. No, nenechte se rušit v tom, za čím jste přišli."

Otočil se a chystal se vstoupit do své kanceláře. Ackroyd za ním zavolal: "Co jsi mu řekl, Nevillu Dupayneovi? K čemu že je to muzeum?"

Calder-Hale zaváhal a obrátil se. "Řekl jsem mu to, co už ví. Dupayneovo muzeum, stejně jako každé pořádné muzeum, zprostředkovává bezpečně strážené, zaznamenané a vystavené zajímavé předměty z minulosti, sloužící vědcům i dalším zájemcům, kteří je navštěvují. Dupayne si zřejmě myslí, že by mělo mít nějakou sociální nebo misionářskou funkci. Podivné!"

Otočil se k Ackroydovi. "Rád jsem tě viděl," a pak kývl na Dalglisha. "Vás taky, samozřejmě. V obrazové galerii je nový přírůstek, který vás možná bude zajímat. Malý, ale příjemný akvarel Rogera Frye, darovaný jedním z našich pravidelných návštěvníků. Snad si ho budeme moci nechat."

"Co tím myslíš, Jamesi?" zeptal se Ackroyd.

"Člověk nikdy neví. Celá budoucnost téhle instituce je ve hvězdách. Pronájem příští měsíc končí a vyjednává se nový. Starouš vymyslel zvláštní rodinné světenství. Jak jsem pochopil, muzeum může pokračovat, jedině budou-li s tím souhlasit všechny tři jeho děti. Jestli se zavře, bude to tragédie, ale já osobně nemám pravomoc k tomu, abych jí zabránil. Nejsem světenský správce."

Bez dalšího slova se otočil, vešel do své kanceláře a rozhodně zavřel dveře.

"Myslím, že pro něj to bude tragédie," poznamenal Ackroyd. "Pracuje tady od té doby, co odešel z diplomatických služeb. Neplaceně, ovšem, ale má k dispozici kancelář a provádí pár oblíbenců po galeriích. Jeho otec a starý Max Dupayne byli přátelé z univerzity. Pro starého pána to muzeum byla soukromá záliba, to muzea bývají i pro některé kurátory. Ne že by ve skutečnosti neměl rád návštěvníky - někteří byli vlastně vítáni - ale domníval se, že jeden zasvěcený zájemce vydá za padesát náhodných návštěvníků, a podle toho také jednal. Když jsi nevěděl, kde je Dupayneovo muzeum a kdy má otevřeno, tak ses to ani nemusel dozvědět. Víc informací by přitáhlo různé kolemjdoucí, kteří by tu třeba chtěli přechkat déšť a doufali by, že tu najdou něco, co by děti udrželo půl hodiny v klidu."

"Ale náhodnému neinformovanému návštěvníkovi by se mohl ten zážitek zalíbit a přijít mu na chuť, nechat se jím fascinovat," namítl Dalglish. "Do té míry je muzeum vzdělávací instituce. To by tohle muzeum neuvítalo?"

"Teoreticky možná. Pokud si ho dědici nechají, mohlo by jít touto cestou, ale oni tu nemají moc co nabídnout, víš? Sotva to může být konkurence Viktorie a Alberta nebo Britského muzea. Zajímají-li tě meziválečná léta - a to mě ano - tak tohle muzeum nabízí prakticky všechno, co potřebuješ. Ale dvacátá a třicátá léta mají pro širokou veřejnost omezenou přitažlivost. Za jeden den to uvidíš všechno. Myslím, že starému pánovi bylo vždycky proti mysli, že nejoblíbenější místností je galerie vražd. Muzeum věnované pouze vraždám by se uživilo skvěle. Udivuje mě, že ho dosud nikdo nezaložil. V Novém Scotland Yardu je Černé muzeum a pak tu máme tu zajímavou malou sbírku říční policie ve Wappingu, ale ani jedno není přístupné veřejnosti. Vstup je povolen jen na písemnou žádost."

Galerie vražd byl prostorný, alespoň deset metrů dlouhý sál, dobře osvětlený třemi stropními svítidly, ale Dalglishův

bezprostřední dojem byl temně klaustrofobický, přestože tam byla tři okna, dvě na východ a jedno na jih. Napravo od zdobeného krbu spatřil druhé, nenápadné dveře, zřejmě stále zamčené, protože neměly kliku ani otočný knoflík.

Tři vitríny se skleněnou přední stranou stály podél zdi, ke každé z nich patřily zavěšené poličky s knihami se stejnou tematikou. Nad vitrínami visely hnědé i černobílé fotografie, mnohé zvětšené, některé očividně původní a stroze věcné. Působily jako koláž krve a prázdných mrtvých tváří vrahů i obětí, nyní spojených ve smrti, zirájících do nicoty.

Dalgliesh s Ackroydem obešli sál společně. Byly tu vystaveny, ilustrovány a prozkoumány nejslavnější případy vražd z období mezi dvěma světovými válkami dvacátého století. Jména, tváře a fakta se zapisovaly Dalglieshovi do paměti.

William Herbert Wallace, jistě mladší než v době procesu, nezapomenutelná, ale nikoli nehezka hlava nad vysokým tuhým límecem s kravatou uvázanou jako oprátka, ústa trochu ochablá pod knírem, oči mírně za brýlemi s obroučkami z rohoviny. Vedle novinová fotografie, kde si Wallace podává ruku se svým obhájcem, stojí tam s bratrem, oba vyšší než ostatní v té skupině, Wallace trochu shrbený. Pečlivě se na nejstrašnější zkoušku svého života vystrojil, měl tmavý oblek a úzkou vázanku. Řídké vlasy, vzorně rozdělené pěšinkou, se přímo leskly, jak je měl pečlivě ulízané. Byla to tvář tak trochu typická pro pečlivého a nadmíru svědomitého byrokrata, určitě ne pro muže, jehož by ženy, které zaplatily týdenní splátku, pozvaly do zadního pokoje na čaj a kus řeči.

"A tady je krásná Marie-Marguerite Fahmyová," upozorňoval Ackroyd. "Ta zastřelila svého manžela, egyptského plejboje v hotelu Savoy v roce 1923. Je to případ pozoruhodný kvůli obhajobě Edwarda Marshalla Halla. Dovedl ji k úplnému závěru tím, že namířil skutečnou pistolí na porotu, pak ji s rachotem upustil a požádal o výrok ‚nevinná‘. Ona to samozřejmě udělala, ale on ji z toho vysekal. Také pronesl nepřijatelně rasistickou řeč, v níž naznačoval, že žena, která se provdává za ‚orientálce‘, může očekávat zacházení, jakého se jí dostalo. Teď by měl problémy se soudcem, lordem kancléřem i novináři. Takže zase, milý hochu, tu máme zločin typický pro svou dobu."

"Myslel jsem, že trváš na své tezi ohledně páčání zločinů," podotkl Dalgliesh, "ne ve vztahu k fungování systému trestního práva."

"Beru v úvahu všechny okolnosti. A tady je další příklad úspěšné obhajoby, brightonská mrtvola v truhle z roku 1934. Tohle, milý Adame, je prý skutečná truhla, do které Tony Mancini, šestadvacetiletý číšník a usvědčený zloděj, nacpal tělo své milenky, prostitutky Violette Kayeové. To byla druhá brightonská mrtvola v truhle. První, žena bez hlavy a nohou, byla nalezena na brightonském nádraží o jedenáct dní dříve. Nikdo si ten zločin nikdy neodpykal. Mancini byl v prosinci souzen u leweského porotního soudu a brilantně ho hájil Norman Birkett. Porota se vrátila s výrokem ‚nevinen‘, ale Mancini se v roce 1976 přiznal. Ta truhla návštěvníky přímo morbidně fascinuje."

Dalglieshe nijak nefascinovala. Náhle pocítil potřebu vyhlédnout ven a přešel k jednomu z oken. Pod ním, mezi mladými stromky, stála dřevěná garáž a asi osm yardů od ní malá zahradní kůlna s vodovodním kohoutkem. Chlapec, kterého předtím viděl na příjezdové cestě, si tam myl ruce a pak si je dosucha otřel o nohavice. Ackroyd na Dalglieshe zavola, aby se vrátil; celý dychtivý, že mu poví o svém posledním případě.

Zavedl ho ke druhé vitrině. "Případ hořícího vozu, rok 1930. To je jistý kandidát na můj článek. Musel jsi o něm slyšet. Alfred Arthur Rouse, sedmatřicetiletý obchodní cestující bytem v Londýně, byl vášnivý sukničkář. Kromě toho, že se dopustil bigamie, se předpokládá, že během svých cest svedl asi osmdesát žen. Potřeboval neustále mizet, hodilo by se mu, kdyby jej považovali za mrtvého, takže šestého listopadu sebral na osamělé cestě v Northamptonshiru tuláka, zabil ho, polil benzinem, zapálil auto a uprchl.

Měl tu smůlu, že ho viděli dva mladíci, kteří se vraceli domů z nedaleké vesnice, a zeptali se ho, co je to za oheň. Šel dál a jen zavola: 'Vypadá to, že si někdo dělá ohýnek!' Díky tomuto setkání byl pak zatčen. Kdyby se schoval v příkopě a nechal je přejít, možná by se z toho vykroutil."

"A čím je to specifické pro svou dobu?" zeptal se Dalgliesh.

"Rouse bojoval ve válce a utrpěl těžké zranění hlavy, jeho chování na místě činu i u soudu bylo neobyčejně hloupé. Vidím v Rouseovi oběť první světové války."

To klidně mohl být, pomyslel si Dalgliesh. Jeho chování po vraždě i jeho mimořádná arogance na svědecké lavici mu utáhly smyčku kolem krku jistě víc než státní zástupce. Bylo by zajímavé vědět, jak dlouho sloužil ve válce a jak byl zraněn. Málo mužů, kteří dlouho sloužili ve Flandrech, se mohlo vrátit domů úplně normálních.

Nechal Ackroyda jeho bádání a vydal se hledat knihovnu. Byla na západní straně ve stejném poschodí, dlouhá místnost s dvěma okny, z nichž byl výhled na parkoviště, a s třetím s výhledem na příjezdovou cestu. Stěny se třemi výklenky byly obloženy mahagonovými knihovnami a uprostřed místnosti stál dlouhý obdélníkový stůl. U menšího stolku u okna byla kopírka s cedulkou, že kopie jednoho listu stojí deset pencí. Vedle ní seděla starší žena, která psala popisky k exponátům. V místnosti nebyla zima, ale ona měla šálu a rukavice. Když vešel Dalgliesh, řekla melodickým, kultivovaným hlasem: "Některé zasklené knihovny jsou zamčené, ale mám klíč, kdybyste se chtěl podívat na ty knihy. Kopie Times a dalších novin jsou v suterénu."

Dalgliesh náhle nevěděl, co na to odpovědět. Vzhledem k tomu, že chtěl ještě vidět obrazy v galerii, neměl čas zkoumat knihy, ale nechtěl, aby jeho návštěva vypadala jako náhodná. "Jsem tu poprvé," řekl pak, "a jen si to předběžně prohlížím. Ale děkuji."

Pomalou procházel kolem knihoven. Měli tady většinou první vydání všech větších romanopisců meziválečných let i dalších, jejichž jména neznal. Některá jména byla dobře známá: D. H. Lawrence, Virginia Woolfová, James Joyce, George Orwell, Graham Greene, Wyndham Lewis, Rosamond Lehmannová, celá bohatá a rozmanitá prezenční listina těch nepokojných let. Oddíl poezie měl vlastní polici, na níž byla umístěna první vydání Yeatse, Eliota, Pounda, Audena a Louise McNiece. Nechyběli ani váleční básníci, kteří vycházeli ve dvacátých letech: Wilfred Oweri, Robert Graves, Siegfried Sassoon. Dalgliesh zatoužil, aby měl k dispozici hodiny, v nichž by si ty knihy mohl vytahovat z regálů a číst. Ale i kdyby měl čas, přítomnost této tiché pracující ženy, její zkřivené ruce v rukavicích, jež se pilně pohybovaly, by mu v tom zabránila. Rád si četl sám.

Došel ke konci stolu, kde bylo rozprostřeno několik výtisků The Strand Magazine. Scéna se poněkud měnila s každým číslem, byla v různých barvách, ale vesměs šlo o fotografie Strandu. Dalgliesh si vzal číslo z května 1922. Na obálce byly reklamy na povídky P. G. Wodehouse, Gilberta Frankau a E. Phillipse Oppenheima. Nejživější mu přišly strany inzerátů z raných dvacátých let. Cigarety pět šilinků a šest pencí za sto kusů, ložnice se dala zařídit za 36 liber a znepokojený manžel, který měl pocit, že jeho manželka trpí nedostatkem libida, jí mohl vrátit obvyklou dobrou formu tím, že jí tajně nasypal do ranního čaje špetku jaterní soli.

A pak Dalgliesh sešel dolů do obrazové galerie. Bylo rázem zjevné, že byla plánována pro vážného zájemce. Vedle každého obrazu visela zarámovaná kartička, na níž byly uvedeny hlavní galerie, kde lze shlédnout další příklady umělcova díla, a vitríny po obou stranách krbu obsahovaly dopisy, rukopisy a katalogy. To Dalglieshovi opět připomnělo knihovnu. Na jejích policích byla lépe zastoupena dvacátá a třicátá léta. Právě spisovatelé - ne výtvarní umělci - nejsilněji interpretovali a ovlivnili ta rušná meziválečná léta. Dalgliesh zvolna procházel kolem krajinomaleb Johna Nashe a připadalo mu, že kataklyzma krve a smrti let 1914-1918 zplodilo nostalgickou touhu po Anglii venkovského míru. Zde byla znovu vytvořena poklidná krajina před katastrofou a malována stylem, jenž přes svou rozmanitost a originalitu zůstal velice tradiční. Byla to krajina bez postav; úhledně navršená polena u zdí statků, obhospodařovaná políčka pod pokojným nebem, prázdná pláž, to byly hluboce dojmavé připomínky mrtvé generace. Mohl věřit, že ti lidé udělali svou denní práci, pověsili nářadí a tiše odešli ze života. Žádná krajina určitě nebyla tak přesná, tak dokonale uspořádaná. Ta pole byla obdělávána ne pro potomstvo, ale pro pouhou neměnnost. Ve Flandrech byla příroda rozervána na kusy, znásilněna a zničena. Tady byla restaurována do imaginárního a věčného ticha. Nečekal, že mu bude tradiční krajinářství připadat tak znepokojivé.

S úlevou přešel k náboženským anomáliím Stanleyho Spencera, charakteristickým portrétům Percyho Wyndhama Lewise a chvěvivějším, ledabyle malovaným portrétům Duncana Granta. Většinu malířů Dalgliesh znal. Skoro všichni ho potěšili, třebaže cítil, že tito umělci byli velmi ovlivněni kontinentálními, daleko většími malíři. Max Dupayne nebyl schopn získat nejvýznamnější díla každého umělce, ale podařilo se mu nashromáždit sbírku, která ve své rozmanitosti reprezentovala umění meziválečných let, a to byl koneckonců jeho cíl.

Když Dalgliesh vstoupil do galerie, byl tam už jeden návštěvník: hubený mladý muž v džínách, obnošených sportovních botách a silné bundě. Pod jejím objemem jeho nohy vypadaly tenké jako hůlky. Když k němu Dalgliesh přistoupil blíž, spatřil bledou, citlivou tvář. Vlasy měl mladík skryté pod vlněnou čepicí, kterou měl nataženou přes uši. Už od té doby, co Dalgliesh vešel, stál bez hnutí před válečným obrazem Paula Nashe. Ten obraz si chtěl Dalgliesh také prohlédnout důkladněji, takže chvíli stáli tiše bok po boku.

Obraz, pojmenovaný Passchendaele 2, neznal. Bylo na něm všechno, hrůza, marnost a bolest, zachycené v tělech těch neznámých zbytečně zemřelých. Tady byl alespoň obraz, který promlouval s větší rezonancí než jakákoli slova. Nebyla to jeho válka, ani válka jeho otce. Přesto - způsobil nějaký současný konflikt takový všeobecný zármutek?

Stáli tam spolu v tichém rozjímání. Dalgliesh už chtěl udělat krok dál, když mladý muž řekl: "Myslíte, že je to dobrý obraz?"

Byla to vážná otázka, ale vyprovokovala v Dalglieshovi ostražitost, neochotu jevit se jako vševědoucí. "Nejsem malíř," opověděl, "ani kunsthistorik. Myslím, že je to velmi dobrý obraz. Rád bych ho měl doma na stěně."

A pro svou ponouřost, pomyslel si, by se hodil do jeho poněkud pustého bytu nad Temží. Emma by ho tam ráda viděla, sdílela by to, co teď cítil.

Mladý muž prohlásil: "Visíval v domě mého dědečka v Suffolku. Koupil ho, aby si připomněl svého otce, mého praděda. Ten zahynul u Passchendaele."

"Jak se dostal sem?"

"Max Dupayne ho chtěl. Počkal si, až bude děda zoufale potřebovat peníze, a pak ho koupil. Dostal ho levně."

Dalgliesh nemohl přijít na žádnou přiměřenou odpověď. Po chvíli se zeptal: "Chodíte se na něj dívat často?"

"Ano. Nemůžou mi v tom zabránit. Když jsem na podpoře v nezaměstnanosti, nemusím platit." Pak se otočil k Dalglieshovi a řekl: "Prosím vás, zapomeňte, co jsem vám řekl. Nikdy předtím jsem o tom s nikým nemluvil. Jsem rád, že se vám ten obraz líbí."

Otočil se a rychle odešel. Byl to ten okamžik komunikace beze slov před obrazem, který v něm probudil tak nečekanou důvěru? Mohl ovšem lhát, ale Dalgliesh si to nemyslel. Zamyslel se nad tím, jak bezskrupulózní byl asi Max Dupayne, když holdoval své posedlosti. Rozhodl se, že o tom setkání nic Ackroydovi neřekne a poté, co ještě jednou pomalu obešel sál, vyšel po širokém schodišti z haly zpátky do galerie vrahů.

Conrad seděl v jednom z křesel u krbu, na stole před sebou měl rozprostřenou spoustu knih a časopisů a ještě se nechystal k odchodu. "Jestlipak jsi věděl," oslovil Dalglieshe, "že v případě vraždy Wallaceové se objevil další podezřelý? Došlo k tomu teprve nedávno."

"Ano," přikývl Dalgliesh. "Slyšel jsem to. Jmenoval se Parry, vid? Ale už je také po smrti. Ted' už ten zločin nevyřešíš, Conrade. A myslel jsem, že tě zajímá vražda typická pro svou dobu, ne její řešení!"

"Člověk se do toho zavrtává pořád hlouběji, kamaráde. Ale máš úplně pravdu. Nesmím se rozptylovat. Nestarej se o mě, jestli už musíš jít. Jdu si do knihovny něco okopírovat a budu tady do pěti, to zavírají. Slečna Godbyová mi laskavě nabídla, že mě svezde na hampsteadskou stanici metra. V té úžasné hrudi bije laskavé srdce."

O pár minut později Dalgliesh odjížděl, zcela zaujatý tím, co viděl. Léta mezi válkami, v nichž Anglie, paměť sežehnutou hrůzami Flander a ztracené generace, klopýtala ostudou, aby pak čelila mnohem většímu nebezpečí a překonala je. Byla to dvě desetiletí mimořádných společenských změn a rozrůznění. Uvažoval, čím ta léta tak fascinovala Maxe Dupayne, že zasvětil svůj život jejich zaznamenání. Vlastně tu zbudoval památník svých mladých let. To on kupoval první vydání beletrie i časopisy, které vycházely Tyto úlomky jsem zachránil před zkázou. Byl to ten důvod? Měl to být památník jeho vlastní nesmrtelnosti? Mělo snad být toto muzeum, které založil a pojmenoval po sobě, jeho osobní almužnou

zapomnění? Možná je to kouzlo společné všem muzeím. Generace odcházejí, ale to, co vyrobily, co napsaly a namalovaly, po čem toužily a čeho dosáhly, tady zůstává, tedy alespoň zčásti. Budováním památníků nejen slavným, ale i legiím anonymních mrtvých možná hodláme dosáhnout své vlastní zástupné nesmrtelnosti. Neměl však náladu na to, aby se ponořil do myšlenek na minulost. Nadcházející víkend bude vytrvale psát a v týdně, který má před sebou, bude pracovat dvanáct hodin denně. Příští sobotu a neděli bude mít volno a nic mu ho nezkaží. Uvidí se s Emmou a myšlenka na ni mu prosvětlí celý týden stejně tak, jako ho nyní naplnila nadějí. Případal si zranitelný jako poprvé zamilovaný chlapec. Věděl, že se musí vypořádat se stejnou hrozbou: že jakmile vyřkne to slovo, ona ho odmítne. Ale takhle jako doposud nemohli pokračovat. Musí najít odvahu riskovat odmítnutí, přijmout chvilkový předpoklad, že ho Emma může milovat. Příští víkend najde čas, místo, a co je nejdůležitější, slova, která je konečně rozdělí nebo spojí. Náhle si všiml, že má na klopě saka stále tu modrou samolepku. Strhl ji, zmačkal do kuličky a strčil do kapsy. Byl rád, že to muzeum navštívil. Ten nový zážitek ho bavil a mnohé z toho, co viděl, obdivoval. Ale řekl si, že podruhé tam už nepůjde.

Kapitola 3

Ve své kanceláři, jejíž okna vedla do St. James's Parku, nejstarší z Dupayneů vyklízel svůj psací stůl. Dělal to jako všechno ve svém úřednickém životě metodicky, promyšleně a beze spěchu. Bylo toho málo na vyhození a ještě méně toho, co by si chtěl odnést. Téměř všechna dokumentace jeho úřednického života už byla přestěhovaná. Před hodinou převzal uniformovaný messenger poslední akta, obsahující jeho práci posledních minut. Všechno to proběhlo tak tiše a neobradně jako kdykoli jindy. Několik osobních knih postupně přestěhoval ze své knihovničky, která teď obsahovala jen oficiální publikace, statistiky zločinů, Archbolda a kopie posledních zákonů. Na ty prázdné police si teď jiné ruce postaví svoje svazky. Pomyslel si, že ví, čím ruce to budou. V jeho očích to bylo nezasloužené povýšení, předčasné, ještě nepodložené, ale jeho následovníka už předtím označili za jednoho z těch šťastných, kterým se v žargonu ministerstva říkalo miláckové bohů.

Takhle byl kdysi označen i on. Tou dobou, kdy dosáhl postu ministrova tajemníka, se o něm hovořilo jako o možném vedoucím odboru. Kdyby všechno dopadlo dobře, teď by odcházel s rytířským titulem, sir Marcus Dupayne, a řada společností v City by mu pohotově nabízela ředitelské místo. To bylo vše, co očekával, co Alison očekávala. Jeho vlastní profesionální ambice byly vysoké, ale ukázněné, byl si vědom nepředvídatelnosti úspěchu. Ctižádost jeho ženy byla bezuzdná, příliš ji dávala najevo. Někdy si myslíval, že právě proto si vzala jeho. Každou společenskou událost pořádala s myšlenkou na jeho úspěch. Večerní party nebyly shledáními s přáteli, byl to prostě manévry důkladně promyšlené kampaně. Fakt, že nic z toho, co kdy mohla udělat, nemělo žádný vliv na jeho kariéru, že na jeho životě mimo úřad vůbec nezáleželo, s výjimkou toho, kdyby se veřejně zlostil, nikdy nepronikl do jejího vědomí. Občas říkal: "Nechci skončit jako biskup, ředitel školy nebo ministr. Nechci být proklínán nebo degradován kvůli tomu, že klaret byl načichlý korkem."

Přinesl si do práce prachovku a teď kontroloval, zda jsou všechny zásuvky psacího stolu čisté. Ve spodní zásuvce nalevo našla jeho pátravá ruka špačka tužky. Kolik let, řekl si v duchu, tady asi leží? Prohlédl si prsty pokryté šedým prachem a otřel si je do prachovky, kterou pečlivě složil a pak uložil do plátěného sáčku. Aktovku nechá na stole. Zlaté královské insignie už vybledly, ale přinesly mu vzpomínky: v den, kdy mu poprvé vydali tu oficiální černou aktovku, ty insignie jasně zářily jako odznak úřadu.

Před obědem uspořádal povinnou party na rozloučenou. Náměstek pronesl očekávané poklony podezřele plyně; jako už mnohokrát. Objevil se i ministr a jen jednou se diskretně podíval na hodinky. Vládla tu atmosféra falešné bodrosti, kterou chvilkami střídaly rozpačité odmlky. V půl druhé se lidé začali nenápadně trousit pryč. Byl přece pátek. Volaly je víkendové starosti.

Když za sebou naposled zavřel dveře a vešel do prázdné chodby, překvapilo ho a trochu znepokojilo, že nic necítí. Určitě by měl něco cítit: lítost, mírné uspokojení, malý záchvěv nostalgie, vnitřní prožitek rituálu změny. Necítil nic. V recepci ve vstupní hale seděli stejní úředníci jako obvykle a oba měli hodně práce. Ulevilo se mu, protože ho to zbavilo povinnosti říct jim několik rozpačitých slov na rozloučenou. Rozhodl se, že půjde svou oblíbenou cestou k Waterloo přes St. James's Park, po Northumberland Avenue a přes Hungerfordskou lávku pro pěší. Naposled prošel létacími dveřmi a po Birdcage Walk zamířil do klidného podzemního parku. Uprostřed můstku přes jezírko se jako vždycky zastavil, aby vychutnal jednu z nejkrásnějších vyhlídek Londýna - pohled přes vodu a ostrov k věžím a střechám Whitehallu. Vedle něj se zastavila matka s dítětem zachumlaným v kočárku. Batole vedle ní házelo kachnám kousky chleba. Vzduch se naplnil štěbetáním a tlukotem křídel, jak se ptáci strkali a vířili vodu. Tato scéna, kterou v přestávkách na oběd pozoroval víc než dvacet let, v něm teď vyvolala nedávnou nepřijemnou vzpomínku.

Před týdnem šel stejnou cestou. Stála tam osamělá žena a krmila kachny drobky ze svých sendvičů. Obloustlá, malá žena zahalená do silného tvídového kabátu. Na uši měla naraženou vlněnou čepici. Hodila poslední kousek, otočila se, a když ho spatřila, poněkud nesměle se usmála. Od dětství považoval nečekané důvěrnosti od neznámých lidí za odpudivé. Takže bez úsměvu kývl a rychle kráčel dál. Došel ke schodům u sloupu vévody z Yorku, než mu něco došlo. Nebyla to neznámá osoba, ale Tally Cluttonová, hospodyně v muzeu. Neznal ji jinak než v hnědém zapínacím overalu, který nosila do práce. Teď ta vzpomínka vyvolala záchvěv podráždění. Šlo o trapný omyl, ale dal by se napravit při příštím shledání. To bude ovšem těžší, protože budou hovořit o její budoucnosti. Domek, ve kterém bydlela, aniž platila nájem, by se dal určitě pronajmout za takových tří sta padesát liber týdně. Hampstead nebyl levný, zejména Hampstead s vyhlídkou na Heath. Kdyby se rozhodl vystřídat ji, bylo by neplacené ubytování velkým stimulem. Mohli by přilákat dvojici manželů, žena by uklízela dům, muž by měl na starosti zahradu. Z druhé strany vzato, Tally Cluttonová byla dříve

a byla oblíbená. Možná by bylo neprozíravé porušit zavedené uspořádání, když je čeká tolik jiných změn. Caroline samozřejmě bude bojovat za to, aby si udrželi Cluttonovou i Godbyovou a on se střetu s Caroline bál. S Muriel Godbyovou nebyl žádný problém. Ta žena byla levná a pozoruhodně schopná, což jsou dnes vzácné vlastnosti. Později by mohly vzniknout obtíže s podřízeností. Godbyová si vždycky připadala odpovědná Caroline, což nebylo nelogické, protože právě tato jeho sestra jí tu práci sehnala. Měl by si podržet obě ženy. Ten chlapec, Ryan Archer, na tom místě dlouho nevydrží, to je dnes u mladých normální.

Pomyslel si: Kéž bych se pro něco dokázal vášnivě, nebo aspoň silně zaujmout! Jeho povolání mu už dlouho nepřinášelo emocionální uspokojení. I hudba už ztrácela svou moc. Vzpomněl si, jak naposledy, před pouhými třemi týdny, hrál se svým učitelem Bachův koncert pro dvoje housle. Jeho výkon byl přesný, dokonce citlivý, ale nevycházel ze srdce. Možná si za celý život politické neutrality, pečlivé dokumentace obou stran jakéhokoli sporu vypěstoval v duši vysilující obezřelost. Ale teď tu byla naděje. Mohl by to nadšení a naplnění, po němž prahl, najít v převzetí muzea, které neslo jeho jméno. Pomyslel si: To potřebuji. Mohl bych ho dovést k úspěchu. Nenechám Nevilla, aby mi to vzal. Už když přecházel přes ulici u Athenaea, odpoutala se jeho mysl od nedávné minulosti. Oživení muzea - to bude zájem, který nahradí a vykoupí ty mrtvé bezvýrazné roky.

Jeho příchod domů do fádne konvenčního domu na předměstí Wimbledonu se nelišil od jiných příchodů. Salon byl jako vždycky vzorně naklizený. Z kuchyně se táhla slabá, nevtíravá vůně jídla. Alison seděla u krbu a četla Evening Standard. Když vstoupil, pečlivě noviny složila a vstala, aby přivítala manžela.

"Objevil se ministr vnitra?"

"Ne, to se ani nečekalo. Můj ministr přišel."

"No, oni vždycky dávají najevo, co si o tobě myslí. Nikdy tě nerespektovali tak, jak by sis zasloužil."

Řekla to méně zadržet, než očekával. Když ji pozoroval, pomyslel si, že v jejím hlase zaznívá potlačené vzrušení, napůl provinilé a napůl vzdorné.

"Otevřel bys sherry, miláčku?" požádala ho. "V lednici je nová láhev Fino."

Oslovení bylo věcí zvyku. Osoba, kterou představovala světu po dvacet tři let jejich manželství, byla šťastná a spokojená manželka; jiná manželství mohou politováníhodně selhat, její bylo bezpečné.

Když postavil na stůl podnos s pitím, řekla: "Byla jsem na obědě s Jimem a Mavis. Chtějí se na Vánoce vydat do Austrálie za Moirou. Napadlo mě, že bych jela s nimi."

"Jim a Mavis?"

"Calvertovi. Musíš si je pamatovat. Ona je se mnou ve výboru pro pomoc přestárlým. Byli tu před měsícem na večeři."

"Ta zrzavá, jak ji páchlo z úst?"

"No, to u ní není normální. Musela něco sníst. Viš, jak na nás Stephen a Susie naléhají, abychom je navštívili. A také vnoučata! Byla by to dobrá příležitost, mít na ten let společnost. Musím říct, že téhle části cesty se dost děším. Jim je tak schopný, že by nám sehnal něco na úrovni."

"Já ale nemohu jet tenhle aru příští rok do Austrálie," namítl. "Je tu muzeum. Přebírám vedení. Myslím, že jsem ti to všechno vysvětlil. Bude to práce na celý úvazek, alespoň ze začátku."

"To si uvědomuju, miláčku, ale mohl bys vypáhnout a přijet tam na pár týdnů za mnou. Uniknout zimě."

"A jak dlouho bys tam chtěla zůstat?"

"Půl roku, možná rok. Nemá smysl cestovat tak daleko jen na krátký čas. To bych se sotva dostala z pásmové nemoci."

Nebudu celý čas u Stephena a Susie. Nikdo nechce, aby se k němu na celé měsíce nastěhovala tchyně. Jim a Mavis hodlají cestovat. Jack, Mavisin bratr, pojede s námi, takže se nebudu cítit de trop. Parta tři nikdy nefunguje."

Pomyslel si: právě naslouchám rozpadu svého manželství. Překvapilo ho, jak málo se ho to dotýká.

"Snad si to můžeme dovolit, ne?" pokračovala. "Dostal jsi přece odchodné?"

"Ano, můžeme si to dovolit."

Podíval se na ni nezaujatě, jako by si prohlížel neznámou osobu. V dvaapadesáti byla stále hezká, s pečlivě udržovanou, téměř klinickou elegancí. Dosud mu připadala stále žádoucí, i když ne často a aru ne vášnivě. Milovali se málokdy, většinou po nějaké době, kdy se pitím a zvykem probuzená sexualita brzy ukojila. Neměli jeden na druhém co poznat, ani nechtěli poznávat. Věděl, že pro ni jsou ty příležitostné neradostné soulože jen potvrzením, že manželství stále existuje. Možná mu byla nevěrná, ale vždycky zachovávala konvence. Její milostné poměry byly spíš diskrétní než tajné. Předstírala, že k nim nedošlo a on předstíral, že o nich neví. Jejich manželství se řídilo smlouvou, kterou slova nikdy neratifikovala. On jí poskytoval příjem, ona mu zajišťovala pohodlný život, uspokojovala jeho záliby, připravovala výborná jídla. Ušetřila ho sebemenších starostí o domácnost. Oba respektovali meze tolerance toho druhého v manželství, které bylo každým coulem praktické. Byla dobrou matkou Stephenovi, jejich jedinému dítěti, i slepě milující babičkou jeho a Susiinych dětí. V Austrálii by ji přivítali vřeleji než jeho.

Poté, co vyřkla tu zprávu, jako kdyby pookřála. "Co budeš dělat s tímhle domem?" zeptala se. "V tak velkém domě zřejmě nebudeš chtít bydlet! Určitě by tě stál téměř tři čtvrtě milionu. Rawlinsonovi dostali za High Trees šest set tisíc, a to ten dům vyžadoval velké investice. Kdybys ho chtěl prodat, ještě než se vrátím, klidně můžeš. Je mi líto, že tu nebudu, abych ti s tím pomohla, ale jediné, co budeš potřebovat, jsou spolehliví stěhováci. Nech to na nich."

Takže počítá s tím, že se vrátí, byť jen na čas. Možná nebude tohle nové dobrodružství jiné než ty ostatní, jen bude trvat déle. Pak bude třeba vyřídít spoustu věcí, například její podíl z toho tři čtvrtě milionu.

"Ano, patrně ho prodám," přisvědčil, "ale zatím není žádný spěch."

"Nemohl by ses nastěhovat do bytu v muzeu? Bylo by to praktické."

"S tím by Caroline nesouhlasila. Od té doby, co otec umřel, považuje ten byt za svůj domov"

"Vždyť tam ani nebydlí, aspoň ne pořád. Má svůj byt na koleji. Ty bys tam bydlel natrvalo, mohl bys dbát na bezpečnost. Jak si ten byt pamatují, je příjemný, prostorný. Myslím, že bys to tam měl pohodlné."

"Caroline občas potřebuje ze školy vypadnout. To, že si drží ten byt, je její cena za to, že spolupracuje na tom, aby muzeum mohlo sloužit veřejnosti. Znáš přece smlouvu o svěření." "

"Nikdy jsem ji nepochopila."

"Je dost jednouchá. Každé větší rozhodnutí ohledně muzea včetně jednání o novém pronájmu vyžaduje souhlas všech tří svěrenských správců. Když to Neville nepodepíše, jsme vyřízeni."

Teď se jí zmocnilo skutečné rozhořčení. Třeba měla v plánu opustit ho kvůli milenci, zůstat jinde, nebo se vrátit - podle momentálního rozmaru, ale v jakémkoli sporu s rodinou bude na jeho straně. Byla schopná bojovat nemilosrdně za to, o čem si myslela, že to chce on.

"Tak ho musíte s Caroline přinutit!" vykřikla. "Co to pro něj znamená? Má svou vlastní práci. Nikdy se o muzeum nestaral, ani co se za nehet vejde. Nemůžeš si nechat zničit celou svou budoucnost kvůli tomu, že Neville nepodepíše kus papíru. Musíš mu v tom nesmyslu zabránit."

Zvedl láhev sherry, přešel k ní a znovu naplnil obě sklenky. Vstali současně, jakoby k slavnostnímu slibu.

"Ano," řekl vážně. "Pokud to půjde, já o tom Nevilla přesvědčím."

Kapitola 4

V sobotu ráno, jako každý týden přesně v deset hodin, se v ředitelně koleje lady Swathlingové usadily lady Swathlingová a Caroline Dupayneová k poradě. To, že šlo o polooficiální záležitost, kterou by bylo možno zrušit jen z důvodů osobní tragédie a přerušit by ji mohla jen káva, kterou přinášeli v jedenáct, bylo pro jejich vztah typické. I uspořádání místnosti to vyjadřovalo. Seděly proti sobě ve stejných křeslech u mahagonového stolu před širokým oknem vedoucím na jih. Byl z něho výhled na trávník, pečlivě ošetřované keřky růží ukazovaly holé pichlavé stonky nad zkpýřenou půdou bez plevele. Za trávníkem se blyštěla Temže jako matné stříbro pod ranní oblohou.

Dům v Richmondu byl hlavním přínosem, který lady Swathlingová vložila do jejich společného podniku. Tuto školu založila její tchyně, poté ji zdědil její syn a nyní přešla na snachu. Až do příchodu Caroline Dupayneové ani škola ani dům za jejího dozoru nijak nevzkvétaly, ale dům zůstal krásný v časech dobrých i zlých. Jeho majitelka, podle názoru svého i druhých, také.

Lady Swathlingová se nikdy neptala sebe samé, zda má svou společnici ráda. Nebyla to otázka, kterou by někdy sobě nebo někomu jinému položila. Lidé byli užiteční, nebo neužiteční; příjemní, takže se s nimi dalo vydržet, nebo otravné, kterým bylo lépe se vyhnout. Líbili se jí známí, kteří dobře vypadali, nebo přinejmenším byli dobře upravení, a pokud je jejich geny nebo osudy nijak nevyznačovaly, alespoň co nejvíc využili toho, co měli. Nikdy nevstoupila do ředitelny na každotýdenní poradě, aniž by pohlédla do oválného zrcadla, které viselo vedle dveří. Ten pohled byl už automatický, ujištění, které jí dával, nepotřebovala. Nebylo třeba uhladit prošedivělé vlasy s drahým účesem, který byl lehce ležerní, aby nenaznačoval přehnané zaujetí zevnějškem. Dobře ušitá sukně jí sahala do půli lýtek, což byla délka, na níž lpěla bez ohledu na změny módy. Kašmírovou vestu měla přehozenou úmyslně ležerně přes krémovou hedvábnou halenku. Věděla, že působí dojmem elegantní a úspěšné ženy, která dovede řídit svůj život; přesně takhle viděla sebe samu. V osmapadesáti jí záleželo na tom, na čem záleželo už v osmnácti: bylo to vychování a dobrá stavba kostí. Uvědomovala si, že její zjev je pro školu přínosem stejně jako její titul. Byl to ovšem poměrně nový titul z doby Lloyda George a znalci dobře věděli, že tenkrát se propůjčovaly spíše za služby ministerskému předsedovi a straně než zemi, ale dnes by o to mohli dbát jen naivkové; titul byl titul.

Mílovala ten dům s vášní, kterou necítila k žádnému člověku. Nikdy do něj nevstoupila bez drobného fyzického záchvěvu uspokojení, že je její. Škola, která nesla její jméno, byla nakonec úspěšná, takže bylo dost peněz na udržování domu i zahrady, a ještě nějaké zbývaly. Věděla, že za tento úspěch vděčí Caroline Dupayneové. Dovedla si vybavit téměř každé slovo toho rozhovoru před sedmi lety, kdy jí Caroline, která pracovala sedm měsíců jako její osobní asistentka, směle a bez vyzvání předložila plán reformy; zjevně byla motivována spíš svým odporem k nepořádku a neúspěchu, než svými osobními ambicemi.

"Dokud neprovedeme změnu, studentky nám budou ubývat. Upřímně řečeno, jsou tu dva problémy: za peníze neposkytujeme hodnotu a nevíme, k čemu tu jsme. Oba problémy jsou fatální. Stále nemůžeme žít v minulosti a současné politické uspořádání je na naší straně. Dnes není pro rodiče žádná výhoda, posílat dívky do ciziny - tahle generace bohatých dětí každou zimu lyžuje v Klosters a cestuje od malička. Svět je nebezpečné místo a pravděpodobně bude ještě nebezpečnější. Rodiče budou stále víc usilovat o to, aby jejich dcery dostudovaly v Anglii. A co myslíme tím - dostudovaly? Ten pojem je nemoderní, mladým je téměř k smíchu. Nemá smysl nabízet jim obvyklý rozvrh vaření, aranžování květin, péče o děti, dobrých způsobů a okořenit to špetkou kultury. Také musí být vidět, že rozlišujeme. Ne že budeme automaticky přijímat někoho jen kvůli tomu, že taťka má na školné. Žádné pitomce; nejsou schopní se nic naučit, ani to nechtějí. Ostatní děti jen táhnou dolů a rozčilují. Žádné psychické zmetky - tohle není drahá psychiatrická klinika. A už žádné delikventy. Drobné krádeže u Harrodse nebo Harveyho Nickse nejsou nic jiného než zlodějna u Woolwortha, třebaže má mamka konto a taťka může policii zaplatit."

Lady Swathlingová vzdychla. "Byly doby, kdy se člověk mohl spolehnout na lidi z určitého prostředí, že se budou chovat určitým způsobem."

"Opravdu? Já jsem si toho nevšimla." Neúprosně pokračovala: "Především potřebujeme dávat za peníze hodnotu. Na konci roku nebo osmnáctiměsíčního kursu by měly studentky dostat za svoje úsilí něco, čím by se mohly pochlubit. Musíme ospravedlnit své školné - Bůh ví, že je dost vysoké. Zaprvé musí být dívky počítačově gramotné. Sekretářské a administrativní znalosti mají vždycky cenu. Pak musíme zajistit, aby plynule mluvily cizími jazyky. Pokud už nějakým mluví, naučíme je další. Měly bychom zahrnout i vaření: to oblíbené, užitečné a společensky módní, a můžeme ho učit na prvotřídní úrovni. Ostatní předměty - společenské dovednosti, péče o dítě, dobré způsoby - by měly být volitelné."

Nebyl by problém s uměním. Máme přístup do soukromých sbírek a Londýn je za dveřmi. Myslím, že bychom také mohly pořádat výměny se školami v Paříži, Madridu a Římě."

Lady Swathlingová se zeptala: "Můžeme si to dovolit?"

"První dva roky to bude boj, ale pak se reforma začne vyplácet. Když dívka řekne: 'Byla jsem rok u Swathlingové,' mělo by to něco znamenat, a také něco platit. Jakmile dosáhnete prestiže, stoupne i počet žaček."

A to se také stalo. Kolej lady Swathlingové se stala tím, čím ji Caroline Dupayneová chtěla mít. Lady Swathlingová, která nikdy nezapomněla na urážku, také nikdy nezapomněla na přínos. Caroline Dupayneová se stala první spoluředitelkou a pak společnící. Lady Swathlingová věděla, že bez ní samé škola bude vzkvétat, ale bez její kolegyně ne. Bylo tu i poslední potvrzení splátky dluhu vděčnosti. Mohla by odkázat dům i školu Caroline. Sama neměla děti, ani žádné blízké příbuzné; nikoho, kdo by si dělal nárok na dědictví. A Caroline v roce 1998 ovdověla - Raymond Pratt ve svém mercedesu naboural do stromu - neměla manžela, který by lačnil po podílu. Ještě o tom s Caroline nemluvila, vždyť nebyl žádný spěch. Zatím všechno fungovalo dobře. Těšila se z vědomí, že alespoň v jedné věci má moc ve svých rukou.

Metodicky probraly agendu toho dopoledne. Lady Swathlingová se zeptala: "Máte radost z té nové dívky, Marcie Collinsonové?"

"Velikou. Její matka je blázen, ale ona ne. Zkoušela se dostat na Oxford, ale nevyšlo jí to. Nemá smysl najímat ji domácího učitele, má maturitu s výborným prospěchem. Znamená to buď Oxford, nebo nic, což není moc racionální, vzhledem k velké konkurenci. K tomu by měla samozřejmě větší šanci, kdyby přišla ze státní školy. Nepředpokládám, že jí rok u nás nějak moc pomůže, ale to jsem přirozeně nezdůrazňovala. Chtěla by se zde naučit perfektně pracovat s počítačem, to je její hlavní priorita. Z jazyků si vybrala čínštinu."

"Nebude to problém?"

"Ani ne. Znáám jednoho absolventa v Londýně, který bude rád, že může dávat individuální hodiny. Ta dívka nemá zájem trávit ten rok v cizině. Vypadá to, že nemá sociální citění. Řekla, že toho má dost ze školy, a že je služba v cizině jen formou charitativního imperialismu. Má plnou pusť těch módních frází, ale je chytrá."

"No dobře, pokud její rodiče mohou zaplatit..."

Pokračovaly O přestávce na kávu řekla lady Swathlingová: "Potkala jsem minulý týden u Harveyho Nicholse Celi Mellockovou. Zmínila se v rozhovoru o Dupayneově muzeu. Nevím proč. Koneckonců, byla u nás jen dva semestry. Řekla, že je to divné, že ho studentky nikdy nenavštívily"

"Umění meziválečných let nemáme na rozvrhu," podotkla Caroline. "Moderní dívka se moc nezajímá o dvacátá a třicátá léta. Jak víte, tento semestr se specializujeme na moderní umění. Návštěvu Dupayneova muzea lze uspořádat, ale ten čas by se dal užitečněji strávit v Tate Modern."

"Pronesla ještě jednu zvláštní věc, když odcházela," pokračovala lady Swathlingová. "Že Dupayneovo muzeum rozhodně návštěvu oplátí a že je vám vděčná za rok 1996. Nevysvětlila to. Zajímalo by mě, jak to myslela."

Paměť lady Swathlingové mohla být děravá, ale ne pokud šlo o čísla nebo data. Caroline se natáhla po konvici, aby si dolila kávu. "Myslím, že nic. V roce 1996 jsem o ní ani neslyšela. Vždycky na sebe upoutávala pozornost. Obvyklá historie: jediné dítě bohatých rodičů, kteří jí poskytnou všechno kromě svého času."

"Máte v úmyslu muzeum provozovat dál? Není nějaký problém s pronájmem?"

Vyznělo to jako neškodný dotaz. Caroline Dupayneová věděla, že jde o víc. Lady Swathlingová si vždycky cenila jisté vazby své školy s prestižním, byť nevelkým muzeem. Byl to také důvod, proč živě souhlasila s tím, že se její společnice znovu rozhodla pro své rodinné jméno.

"S nájmem není žádný problém," zavrtěla hlavou Caroline. "Můj starší bratr a já jsme rozhodnutí. Dupayneovo muzeum bude pokračovat."

Lady Swathlingová se nedala. "A co váš mladší bratr?"

"Neville bude samozřejmě souhlasit. Smlouvu o novém pronájmu podepíše."

Kapitola 5

Bylo pět hodin, sobota 27. října v Cambridgi. Vrby pod mostem Garrett Hostel Bridge skláněly své křehké větévky do temně okrového proudu. Emma Lavenhamová, odborná asistentka anglické literatury, a její přítelkyně Clara Beckwithová z mostu sledovaly, jak proud odnáší žluté listy jako poslední zbytky podzimu. Emma nikdy nepřešla přes ten můstek, aby se nezastavila a nezahleděla do vody, ale Clara Beckwithová se teď narovнала.

"Radši už bychom měly jít. Poslední úsek na Station Road trvá vždycky déle, než si člověk myslí."

Přijela z Londýna, aby strávila den v Cambridgi s Emmou. Celou tu dobu si povídaly, jedly a procházely se v univerzitní zahradě. Asi v půlce odpoledne pocítily touhu po rychlejšímu pohybu a rozhodly se jít na nádraží nejdelší cestou, kolem zadních traktů kolejí a pak městem. Emma milovala Cambridge na začátku akademického roku. Léto vnímala jako obraz tetelivých kamenů viděných oparem vedra, stinných trávníků, květů, které vysílaly svou vůni k sluncem rozpáleným zdem, pramiček, které proplouvaly poháněny nacvičenou energií šumivou vodou nebo se zvolna pohupovaly pod těžkými větvemi, taneční hudby v dálce a volajících hlasů. Ale to nebylo její oblíbené období. Ty týdny v sobě skrývaly něco frenetického, sebejistě mladického a vzbuzujícího hlubokou úzkost. Bylo to trauma zkoušek, horečnaté opakování na poslední chvíli, krutý hon za radostmi, které měly brzy skončit, a melancholické vědomí neustálého loučení. Raději než léto měla začátek akademického roku, dychtivé poznávání nových studentů, zatahování závěsů v setmělých večerech, první hvězdy, vzdálený zvuk disharmonických zvonů a, jako teď, cambridgeskou vůni řeky, mlhy a jílovité půdy. Podzim přišel letos pozdě a po jednom z nekrásnějších indiánských lét, jaké pamatovala. Ale nakonec přišel. Pouliční světla zářila na tenkém hnědozlatém koberci listů. Cítila, jak jí šustí pod nohama, a cítila je ve vzduchu

stejně jako první hořkosladký závan zimy

Emma na sobě měla dlouhý tvídový plášť, vysoké kožené boty a byla bez klobouku, tvář jí rámoval zdvižený límec kabátu. Clara, která byla o dost menší, sotva své přítelkyni stačila. Měla na sobě dlouhé sako s fleeceovou vložkou a pruhovanou vlněnou čepici nasazenou až po okraj rovných černých vlasů. V kabele přes rameno nesla knihy, které si koupila v Cambridgi, ale kráčela s ní tak lehce, jako by nic nevážila.

Clara se do Emmy zamilovala během jejich prvního semestru. Nebylo to poprvé, kdy ji přitahovala žena očividně heterosexuální, ale přijala to zklamání se svým obvyklým věcným stoicismem a rozhodla se, že získá alespoň Emmino přátelství. Studovala matematiku a vystudovala s červeným diplomem. Stálo to za ty tři roky tvrdé dřiny ve vlhkém měště na pláních. Protože v Cambridgi bylo prakticky nemožné vyhnout se těžkému přepracování, mohl člověk vyvinout mimořádné úsilí a získat červený diplom. Netoužila po akademické kariéře, zastávala názor, že z mužů, kteří se jí věnují, se stávají buď mrzouti, nebo náfukové a ženy, pokud se u nich neobjeví jiné zájmy, jsou pak víc než výstřední. Po univerzitě se rychle přestěhovala do Londýna, kde k Emmině překvapení zastávala úspěšné a profitující povolání manažerky investičního fondu v City. Příliv prosperity opadl, na břehu po něm zůstalo zboží neúspěchů a deziluzí, ale Clara přežila. Už předtím Emmě vysvětlila, proč si tak nečekaně vybrala právě toto povolání.

"Vydělávám si tenhle úplně nerozumný plat, ale pohodlně žiju ze třetiny a zbytek investuju. Chlapi se dostávají do stresu, protože odevzdávají půlmilionové bonusy a začínají žít jako někdo, kdo vydělává milion ročně - drahý dům, drahé auto, drahé oblečení, drahá žena, pití. Pak se ovšem děsí toho, že dostanou výpověď. Mě může firma vyhodit zítra a nebude mi to obzvlášť vadit. Můj cíl je vydělat tři miliony, pak toho nechám a začnu dělat to, co doopravdy chci."

"A co?"

"Myslely jsme s Annie, že bychom si mohly otevřít restauraci poblíž některé té moderní univerzity je tam stálá skupina zákazníků, kteří touží po slušném jídle za dostupné ceny: domácí polévky, saláty, kde je víc než nasekaný hlávkový salát a půlka rajčete. Většinou vegetariánské, to ano, ale s fantazií. Myslela jsem na Sussex, na pahorky před Falmerem. Je to takový nápad. Annie je do toho celá žhavá a kromě toho si myslí, že bychom měly podnikat něco společensky prospěšného."

"Máloco je společensky prospěšnější než poskytnout mladým slušnou stravu za rozumné ceny."

"Když jde o to, utratit milion, Annie uvažuje v mezinárodním měřítku. Má něco jako komplex matky Terezy."

Šly dál v družném mlčení. Pak se Clara zeptala: "Jak Giles přijal, žes ho nechala?"

"Jak se dalo čekat, špatně. Na tváři se mu postupně objevovala řada emocí - překvapení, nevíra, sebelítost, hněv. Vypadal jako herec, který si zkouší výrazy tváře před zrcadlem. Říkala jsem si, jak jsem ho proboha mohla mít ráda."

"Ale měla jsi."

"To ano, to nebyl problém."

"Myslel si, že ho miluješ."

"Ne, to si nemyslel. Myslel si, že se mi zdá stejně fantastický, jako připadá sám sobě, a že neodolám a vezmu si ho, sníží-li se k tomu, aby mne požádal o ruku."

Clara se zasmála. "Pozor, Emmo, to zní zatrpkle!"

"Ne, jen upřímně. Nikdo z nás nemá být nač hrdý. Využívali jsme jeden druhého. On byl má obrana. Já jsem byla Gilesovo děvče; tedy nedotknutelná. Nadřazenost dominantního samce je uznávána i v akademické džungli. Nechali mě na pokoji, abych se mohla soustředit na to, na čem mi opravdu záleželo - na práci. Nebylo to obdivuhodné, ale nebylo to nečestné. Nikdy jsem mu neřekla, že ho miluju. Nikdy jsem to neřekla nikomu."

"A teď bys to chtěla vyslovit a slyšet, a zrovna od policajta a básníka. Předpokládám, že ten básník je pochopitelnější. Ale jaký život bys s ním měla? Kolik času jste spolu strávili od prvního setkání? Měli jste domluveno sedm schůzek, z nichž se uskutečnily čtyři. Adam Dalgliesh má možná radost z toho, že ho může kdykoli povolát ministr vnitra, komisař i ředitel odboru na vnitru, ale nevím, proč by to mělo těšit tebe. Jeho život je v Londýně, tvůj je tady."

"Nebylo to vždycky kvůli Adamovi," bránila se Emma. "Já jsem také musela jednu schůzku zrušit."

"Čtyři schůzky, kromě toho dezorientujícího zmatku, když jste se viděli prvně. Vražda zrovna není obvyklý úvod ke známosti. Vždyť o něm nic nevíš."

"Vím toho dost. Všechno vědět nemůžu. To nemůže nikdo. To, že ho miluju, neznamená, že mám právo procházet se po jeho duši, jako by to byl můj pokoj na koleji. Je to nejuzavřenější člověk, jakého jsem kdy poznala. Vím o něm věci, na kterých záleží."

Ale je to pravda? zeptala se Emma v duchu. On dobře znal ty temné škvíry lidské duše, kde číhají hrůzy, které jsou nad její chápání. Ani ta strašlivá scéna u svatého Anselma jí neukázala, co může provést jeden člověk druhému. Věděla o těch hrůzách z literatury; on je zkoumal denně ve své práci. Když se občas nad ránem probudila, měla vidění, v němž se jí zjevoval v temné masce, ruce hladké a neosobní v latexových rukavicích. Čeho se ty ruce nedotkly? Nacvičovala si otázky, ale pochybovala, že bude schopna mu je položit. Proč to děláš? Je to nutné pro tvou poezii? Proč sis vybral tohle povolání? Nebo si vybralo tebe?

"Jako detektiv s ním pracuje jedna žena," řekla po chvíli. "Kate Miskinová. Je v jeho týmu. Pozorovala jsem ty dva spolu. Dobře, on je starší než ona, říkala mu pane, ale bylo mezi nimi takové pouto, blízkost, která jako by vylučovala každého, kdo není u policie. To je jeho svět. Já tam nepatřím. Nikdy nebudu."

"Nevím, proč bys o to měla stát. Je to dost ponurý svět, a on zase nepatří do tvého."

"Ovšem mohl by. Je to básník. Mému světu rozumí. Můžeme o něm mluvit - mluvíme o něm. Ale jeho svět je tabu. Nikdy jsem nebyla v jeho bytě. Vím, že bydlí v Queenhithe u Tenze, ale nikdy jsem ten byt neviděla. Mohu si ho jen představovat. Je to také část jeho světa. Kdyby mě tam někdy pozval, věděla bych, že je všechno v pořádku, že chce, abych i já patřila do jeho světa."

"Možná tě tam pozve příští pátek večer. Mimochodem, kdy chceš přijet?"

"Chtěla bych jet odpoledním vlakem, takže bych přijela do Putney asi v šest, jestli budeš doma. Adam se pro mě stavi ve čtvrt na devět, jestli ti to vyhovuje."

"Aby tě ušetřil harcování přes Londýn do nějaké restaurace. Je dobře vychovaný. Přinese na usmířenou kytici rudých růží?"

Emma se zasmála. "Ne, nepřijde s květinami, a kdyby, nebyly by to rudé růže."

Došly až k pomníku obětem války na konci Station Road. Na jeho zdobném podstavci stála socha mladého vojáka, kráječícího nádherně bezstarostně vstříc smrti. Když byl Emmin otec profesorem na koleji, brala chůva Emmu i její sestru na procházky do blízké botanické zahrady. Po cestě domů vždycky udělaly krátkou odbočku, aby děti mohly poslechnout chůvin příkaz a zamávat vojákovi. Chůva, vdova z druhé světové války, už byla dávno po smrti, Emmina matka a sestra také. Z rodiny zůstal naživu jen Emmin otec, který žil svůj osamělý život mezi svými knihami v činžovním domě v Marylebone. Emma nikdy neprošla kolem pomníku, aby nepocítila bodnutí viny, že už vojákovi nemává. Bylo to iracionální, ale jí to připadalo jako úmyslná neúcta k něčemu víc, než jen k válečné generaci.

Na nástupišti se milenci oddávali protahovanému loučení. Několik dvojic se tam procházelo ruku v ruce. Jiná dvojice - chlapec tiskl dívku ke zdi - vypadala nehybně jako slepená.

Náhle se Emma ozvala: "Nepřipadá ti to někdy otravné, ten sexuální kolotoč?"

"Co tím myslíš?"

"Rituál novodobého namlouvání. Víš, jak je to. V Londýně toho zřejmě vidíš víc než já v Cambridgi. Dívka potká chlapce. Jeden druhému se líbí. Vyspí se spolu, někdy hned po první schůzce. Buď to vyjde a stane se z nich uznávaný pár, nebo to nevyjde. Někdy to skončí hned další ráno, když ona vidí stav koupelny. Nebo je problém dostat ho z postele, aby šel do práce, on hned samozřejmě předpokládá, že ona bude vařit kafe a vymačkávat pomeranče. Někdy to vyjde a on se k ní nakonec nastěhuje. Tak to obvykle chodí, ne? Znáš nějaký případ, že by se nastěhovala ona k němu?"

"Maggie Fosterová se nastěhovala ke svému chlapovi," odpověděla Clara. "Asi ji neznáš. Studuje matiku na King's a je docela dobrá. Ale je známo, že Gregův byt je mnohem vhodnější pro jeho práci a že ho nikdo nemůže obtěžovat tím, aby si převěšoval své akvarely z osmnáctého století."

"No dobře, ať máš svou Maggii Fosterovou. Takže se sestěhují. To taky buď funguje, nebo nefunguje, jen pak je ten rozchod trapnější, dražší a vždycky trpký. Je to obvykle proto, že jeden z nich požaduje oddanost, kterou ten druhý nemůže dát. Nebo to vyjde. Rozhodnou se pro uznávané partnerství nebo pro manželství, většinou proto, že ženská chce zahrnout. Matka začne plánovat svatbu, otec spočítá, co to bude stát, teta si koupí nový klobouk. Všeobecná úleva vůkol. Zas jedna vyhraná bitva proti morálnímu a společenskému chaosu."

Clara se zasmála. "No, je to rozhodně lepší než seznamovací rituál generace našich babiček. Ona byla dcera velmi úspěšného právníka bytem v Leamington Spa. Bylo samozřejmě vyloučeno, aby šla do práce. Po škole žila doma a věnovala se tomu co ostatní dcery, zatímco jejich bratři byli na univerzitách: aranžování květin, rozdávání šálků na čajových dýcháncích, troše úctyhodné charitativní práce, ovšem ne toho druhu, aby se dostala do styku s odpornou realitou chudoby, odpovídáním na nudné rodinné dopisy, do nichž se její matce nechtělo, pomáháním při zahradních slavnostech. Mezitím všechny matky organizovaly společenský život, aby svým dcerám zajistily, že potkají ty pravé muže. Tenisové hry, malé taneční večírky, zahradní slavnosti. V osmašvaceti se dívky začala zmocňovat úzkost; ve třiceti byla na očet. Bůh pomoz těm ošklivým, nemotorným nebo nesmělým."

"Těm bůh pomoz i dnes, když už o tom mluvíme," řekla Emma. "Ten systém je svým způsobem krutý, nemyslíš? Jde jen o to, že dnes si to můžeme organizovat samy, a je tu alternativa."

Clara se zasmála. "Nevím, nač si stěžuješ. Ty sotva kdy vypadneš z kolotoče. Budeš tam sedět na zářícím oři a odrazovat všechny, kdo by chtěli přisednout. A proč to necháváš vynít tak, že ten kolotoč je vždycky heterosexuální? Někteří z nás mají štěstí, a ti, kteří nemají, se většinou spokojí s druhým nejlepším. A někdy to je skutečně nejlepší."

"Já se nechci spokojit s druhým nejlepším. Vím, koho chci a co chci, a není to jen chvilkový poměr. Vím, že pokud se s ním vyspím, bude mě to stát příliš mnoho, jestli mě opustí. Postel mě nemůže zavázat víc, než jsem teď."

Londýnský vlak přisupěl na první nástupiště. Clara odložila svou kabelu a krátce se objaly.

"Tak v pátek," řekla Emma.

Clara svou přítelkyni znovu impulzivně objala. "Jestli tě v pátek zase vypeče, měla bys začít uvažovat o tom, jestli vy dva máte vůbec nějakou budoucnost."

"Jestli se to stane, možná začnu."

Stála na nástupišti, dívala se za vlakem, dokud nezmizel z dohledu, ale nemávala.

Kapitola 6

Slovo "Londýn" od dětství vyvolávalo v Tallulah Cluttonové kouzelnou představu pohádkového města, světa záhad a vzrušení. Řekla si, že ta téměř fyzická touha jejího dětství a mládí nebyla iracionální, ani utkvělá; měla kořeny v realitě. Byla přece rodem Londýňanka, narodila se v dvoupatrovém řadovém domě v úzké ulici v Stepney. Její rodiče, prarodiče a prababička z matčiny strany, po které dostala jméno, se narodili v East Endu. Měla na to město dědičné právo. To, že přežila, bylo náhodné, a když trochu popustila uzdu fantazii, připadalo jí to magické. Když jejich ulici zničilo v roce 1942 bombardování, vytáhli z trosk domu živou jen ji, tehdy čtyřletou. Připadalo jí, že si na ten okamžik vzpomíná, ale ty obrazy možná měly kořeny ve vyprávění její tety o její záchraně. Jak léta mýjela, nebyla si jistá, zda si pamatuje tetina slova, nebo samotnou událost; jak ji vytáhli na světlo, šedivou od prachu, ale smála se a rozpřáhala ruce, jako by chtěla obejmout celou ulici.

V dětství byla v exilu v rohovém obchůdku na předměstí Leedsu, vychovávali ji matčina sestra s manželem, ale část její duše zřejmě zůstala v té zbořené ulici. Vychovávali ji řádně a svědomitě, možná ji i milovali, ale teta ani strýc to nikdy nedali najevo, natož aby to vyslovili. Láska byla něco, co neočekávala, ani nechápala. Vyšla ze školy v patnácti. Někteří učitelé poznali, že je inteligentní, ale nic s tím nemohli dělat. Věděli, že na ni čeká obchod.

Potom se v obchodě začal zjevovat mladý muž s mírnou tváří, který tam přicházel pravidelně se strýcem kontrolovat účetní knihy. Přicházel častěji, než bylo nutné, a začal se o ni zajímat. Zdálo se přirozené, že přijme jeho poněkud nesmělou nabídku sňatku. Koneckonců v bytě nahoře bylo dost místa a v její posteli také. Bylo jí devatenáct. Teta a strýc se netajili tím, jak se jim ulevilo. Terence si už své služby neúčtoval. Pomáhal v obchodě na částečný úvazek a život byl rázem snadnější. Tally se líbilo pravidelné, byť nevynalézávé milování a domnívala se, že je šťastná. Zemřel na zástavu srdce devět měsíců po narození jejich dcerky a jí znovu začal starý život: dlouhé hodiny za pultem, stálá finanční nejistota, vítaný, ale tyranský zvuk zvonku na dveřích obchodu, neefektivní boj s konkurencí nových supermarketů. Srdce jí rvala zoufalá lítost, když sledovala tetiny pokusy přilákat zpět staré zákazníky. Ulamovala vnější listy kapusty a salátu, aby zelenina nevypadala tak povadle, inzerovala slevy, které nikoho neoklamaly, byla ochotna prodávat na úvěr v naději, že účet bude nakonec vyrovnán. Tally měla pocit, že její mládí ovládl pach hnijící zeleniny a drnčení zvonku.

Teta a strýc ji obchod odkázali, a když zemřeli, měsíc po sobě, nabídla ho k prodeji. Prodával se špatně. Pouze masochisté nebo nebetyční idealisté by měli zájem o záchranu krachujícího obchůdku. Ale prodal se. Nechala si z výtěžku deset tisíc liber, zbytek předala dceři, která už dávno odešla z domova, a vyrazila do Londýna hledat práci. Našla ji za týden v Dupayneově muzeu, a když ji Caroline Dupayneová poprvé provedla po domku a z okna své ložnice uviděla Heath, bylo jí okamžitě jasné, že přišla domů.

Po celé ty přetížené a přísné roky dětství, krátkého manželství i neúspěchu v roli matky sen o Londýně přetrval. V mládí zesílil a získal pevnost cihel a kamene, třpyt slunečního svitu na řece, podobu širokých slavnostních tříd a úzkých vedlejších ulic vedoucích do napůl skrytých dvorů. Historie a mýtus dostaly bydliště a jméno a vysnění lidé se stali skutečnými. Londýn ji přijal zpátky jako svou vlastní a neklamal ji. Obrazy života mezi válkami v muzeu jí pověděly to, co už věděla: že tento Londýn není tím městem, které znali její rodiče. Jejich město bylo klidnější, bylo to hlavní město vlídnější Anglie. Myslela na Londýn, jako myslí námořník na moře; byl to její přirozený živel, ale jeho moc byla strašná a ona jí čelila ostrážitě a s úctou. Při výletech ve všední dny i o nedělích si vypracovala ochrannou strategii. Peníze, které jí stačily tak tak na den, měla v sáčku pod kabátem nebo lehkým letním sakem. Jídlo, které potřebovala, mapku autobusových spojů a láhev vody nosila v batůžku na zádech. Chodila v pohodlných turistických botách, a pokud měla v plánu dlouhou návštěvu muzea nebo galerie, nosila s sebou lehkou plátěnou stoličku. S tím se pohybovala od obrazu k obrazu, jedna z té malé skupiny, která sledovala přednášky v Národní galerii nebo v Tate, polykala informace jako doušky vína, omámená bohatstvím nabízených darů.

V neděli většinou chodila do kostela, tiše se těšila z hudby, architektury i liturgie, z níž měla spíš estetický než náboženský zážitek, ale nalézala v řádu a obřadech naplnění nějaké neidentifikovatelné potřeby. Byla vychována v příslušnosti k anglikánské církvi, každou neděli ráno a večer ji posílali do místního farního kostela. Chodila tam sama. Teta se strýcem pracovali patnáct hodin denně v zoufalé snaze udržet ten rohový obchůdek při životě. Morální kodex, podle kterého žili, byl diktát čistoty, účtyhodnosti a rozvážnosti. Náboženství bylo pro ty, kdo na ně měli čas, libůstka pro střední vrstvy. Teď Tally vstupovala do londýnských kostelů se stejnou zvědavostí a očekáváním nového zážitku, jako když vstupovala do muzea. Vždycky věřila - někdy ke svému údivu - že Bůh existuje, ale nebyla přesvědčena, že by Ho mohly zajímat bohoslužby nebo lidské trápení či různé vrtochy a hemžení tvorů, které uvedl v život. Každý večer se vracela do domku na kraji Heathu. Byl to její svatostánek, místo, z něhož se vydávala na výpravy a do něhož se vracela unavená, ale spokojená. Nikdy za sebou nezavírala s lehkým srdcem. Náboženství, které praktikovala, noční modlitby, které ještě odříkávala, měly kořeny ve vděčnosti. Až dosud byla osamělá, ale ne sama. Teď byla sama, ale nebyla osamělá.

I kdyby došlo k nejhoršímu a ocitla by se bez domova, byla rozhodnuta nehledat domov u své dcery. Roger a Jennifer Crawfordovi žili hned u Basingstoku v moderním bytě se čtyřmi ložnicemi v domě, který stavitelé nazvali obytným komplexem pro náročné. Komplex byl oddělen od kontaminace ostatními domy pro méně náročné železnými vraty. Instalace železných vrat, kterou si tvrdě vybojovali nájemníci, její dcera a zet považovali za vítězství práva a pořádku, za ochranu a posílení hodnot majetku a ocenění sociální úrovně. Sotva půl míle od nich bylo obecní sídliště, jehož obyvatelé byli považováni za nedostatečně ovládnuté barbary.

Někdy si Tally myslívala, že úspěch dceřina manželství nespočívá jen ve sdílené ctižádosti, ale ve společné ochotě manželů tolerovat skuhrání toho druhého, případně s ním sympatizovat. Uvědomovala si, že za těmito opakovanými stížnostmi se skrývá vzájemné sebeuspokojení. Domnívali se, že si vedou velmi dobře, a dost by je namíchlo, kdyby zjistili, že si někdo z jejich přátel myslí něco jiného. Pokud měli opravdovou starost, bylo jí jasné, že je to její nejistá budoucnost, fakt, že je může jednoho dne požádat, aby jí poskytli domov. Byla to starost, které rozuměla a kterou s nimi sdílela.

Nenavštívila svou rodinu už pět let, kromě tří dnů o Vánocích, což byl každoroční rituál pokrevního spříznění, kterého se vždycky děsila. Přijímali ji se skrupulózní zdvořilostí a přísným lpěním na přijatých společenských normách, které nezakrylo nedostatek skutečné vřelosti nebo pravé sympatie. Nezasílala jim to - ať do té rodiny přinášela cokoli, láska to nebyla ale přála si, aby existoval přijatelný způsob, jak se z těchto návštěv omluvit. Měla pocit, že oni to cítí podobně, ale potřeba dodržovat společenské konvence jim v tom brání. Mít u sebe ovdovělou, osaměle žijící matku vnímali jako povinnost, a jakmile se jednou ten zvyk zavedl, nemohla se mu vyhnout bez rizika zlomyslných klepů nebo mírného skandálu. Takže přesně na Štědrý večer, vlakem, který jí navrhli jako vhodný, přijížděla na nádraží v Basingstoke, kde ji čekal Roger nebo Jennifer, odebrali jí její přetížený kufr jako břímě, kterým také byl, a rozjelo se

každoroční martyrium.

Vánoce v Basingstoku nebyly poklidné. Přijížděli přátelé - elegantní, živí, afektovaní. Měla z nich dojem řady přetopených pokojů, zardělých tváří, ječících hlasů a chraplavé žovíálnosti s podtextem sexuality. Lidé ji zdravili, někteří přirozeně laskavě, a ona se usmívala a oplácela jim to, dokud ji Jennifer taktně neodvedla pryč. Nechtěla, aby se její hosté nudili. Pro Tally to byla spíš úleva než pokoření. Neměla čím přispět k rozhovorům o autech, dovolených v cizině, problémech s nalezením vhodné au pair, neefektivnosti místní rady, machinacích výboru zdejšího golfového klubu nebo o lehkomyšlných sousedech, kteří nezamykali vrata. Vnoučata sotva viděla, s výjimkou vánoční večeře. Clive strávil většinu času ve svém pokoji, kde měl všechny nezbytnosti svého sedmnáctiletého života: televizi, video a přehrávač DVD, počítač a tiskárnu, stereo zařízení a reproduktory. Samantha, o dva roky mladší a zjevně neustále naštvaná, byla málokdy doma, a pokud ano, trávila hodiny v ústraní se svým mobilním telefonem.

Ale teď je tomu všemu konec. Před deseti dny, po důkladném přemýšlení a třech nebo čtyřech konceptech, Tally sepsala dopis. Nevadilo by jim moc, kdyby letos nepřišla? Slečna Caroline nebude o Vánocích ve svém bytě a kdyby také ona odjela, nezbude tu nikdo, kdo by to všechno hlídal. Nebude ten den sama. Má několik přátel, kteří už ji pozvali. Jistě to nebude totéž jako s rodinou, ale je si jistá, že oni to pochopí. Dárky jim pošle začátkem prosince. Cítila se poněkud provinile, že v dopise zalhala, ale odpověď přišla během několika dní. Byl v ní náznak nesouhlasu s tím, že se Tally nechává tak vykořisťovat, ale cítila jejich úlevu. Její výmluva zabrala; budou moci snadno vysvětlit svým přátelům, proč matka nepřišla. Tyhle Vánoce stráví sama v domku a už plánovala, co bude celý den dělat. Ranní vycházka do místního kostela a uspokojení z toho, že je v davu, a zároveň mimo, což se jí líbilo, k obědu kuře možná s jedním z těch miniaturních vánočních pudinků, půl láhve vína, půjčená videa, knihy z knihovny a za jakéhokoli počasí procházka po Heathu.

Ale tyhle plány teď byly ohroženy. Den poté, co dostala dceřin dopis, naznačil Ryan Archer, který přišel pracovat do zahrady, že možná bude o Vánocích sám, Major pomýšlel na cestu do ciziny. Tally impulzivně navrhla: "Nemůžeš trávit Vánoce ve squatu, Ryane. Přijď na večeři sem, jestli chceš. Ale dej mi vědět pár dní předem, abych nakoupila jídlo."

Přijal to, ale váhává, a ona pochybovala, zda se rozhodne vyměnit kamarády ze squatu za tichou nudu jejího domku. Nicméně pozvání bylo vyřčeno. Kdyby přišel, alespoň by se postarala, aby se pořádně najedl. Poprvé za léta se na Vánoce těšila.

Teď však všechny její plány zastínila nová, akutnější úzkost. Budou tyto Vánoce poslední, které prožije v domku?

Kapitola 7

Rakovina se vrátila a tentokrát to byl rozsudek smrti. Byla to osobní prognóza Jamese Calder-Halea a přijal ji beze strachu, pouze jednoho mu bylo líto: potřeboval čas, aby dokončil svou knihu o meziválečných letech. Nepotřeboval ho moc; byla by hotová za čtyři až šest měsíců, i kdyby trochu zpomalil tempo. Tu dobu by mohl ještě považovat za zaručenou, ale to slovo zamítl hned, jak ho napadlo. "Záruka" v sobě obsahuje udělení výsady. Udělené kým? Jestli zemře dřív, nebo později, bude to výhradně záležitost patologie. Nádor si vybere svůj čas. Nebo jednodušeji - bude mít buď štěstí, nebo smůlu - a rakovina nakonec zvítězí.

Zjistil, že nedovede věřit, že by něco, co udělá, co kdo udělá pro něj, jeho duševní postoj, jeho odvaha nebo víra v doktory mohly toto nevyhnutelné vítězství odvrátit. Druzí se mohou připravit na život v naději, vysloužit si tu posmrtnou poctu "po statečném boji". On neměl k boji odvahu, třebaže byl nepřítel ještě skrytý v zákopu.

Před hodinou mu jeho onkolog sdělil s profesionálním taktem zprávu, že nemoc už neustupuje. Koneckonců s tím měl spoustu zkušeností. Vysvětlil mu možnosti další léčby a výsledky, jež by se daly očekávat, obdivuhodně srozumitelně. Calder-Hale souhlasil s doporučeným postupem poté, co chvíli předstíral, že uvažuje o možnostech, ale ta chvíle nebyla moc dlouhá. Konzultace se neodehrávala v nemocnici, ale v primářově ordinaci v Harley Street. Přestože byl ten den první objednaný pacient, čekárna už se začínala plnit, když ho zavolali dál. Primář se tolik snažil, že pocítoval jako prohřešek proti dobrým mrávům, aby vyslovil svou vlastní negativní prognózu. Cítil, že je to on, kdo poskytuje iluzi naděje.

Když vyšel na Harley Street, rozhodl se vzít si taxi do stanice Hampstead Heath a pak projít Heathem kolem hampsteadských rybníků a viaduktu na Spaniards Road a k muzeu. Zjistil, že v duchu rekapituluje svůj život s odtahitým údivem, že těch padesát let, které mu připadaly tak kratičké, ho tu mohlo zanechat s tak chudým odkazem. Fakta se mu vybavovala v krátkých staccatových výrocích. Jediný syn prosperujícího cheltenhamského právníka. Otce se nebál, jedině když byl daleko. Matka výstřední, přehnaně konvenční, se snesla s každým kromě svého manžela. Školní docházka: nejdřív otcova stará škola, pak Oxford. Ministerstvo zahraničí a kariéra, převážně na Středním východě, která nikdy nepřekročila práh výjimečnosti. Mohl postoupit výše, ale měl dvě osudné vady: nedostatek citlivosti a dojem, že nebere státní službu dostatečně vážně. Dobrá komunikativní znalost arabštiny a schopnost vzbuzovat přátelství, ale ne lásku. Krátké manželství s dcerou egyptského diplomata, které se zachtělo anglického manžela, ale záhy zjistila, že není ten pravý. Žádné děti. Brzký odchod do penze po zjištění maligního nádoru, který nečekaně a znepokojivě přešel do remise.

Postupně, od diagnózy své nemoci, se distancoval od toho, že by od života cokoli čekal. Nedošlo k tomu vlastně už v předchozích letech? Když potřeboval úlevu sexu, musel za to zaplatit, diskrétně, draze a s minimem časových nebo citových výdajů. Nemohl si teď vzpomenout, kdy se naposledy rozhodl, že ty problémy a výdaje už nestojí za to. Spíš než o mrhání duchem na trapnost šlo o mrhání penězi na nudu. Emoce, vzrušení, triumfy, neúspěchy, radosti i bolesti zůstávaly na kraji jeho životní cesty a neměly tu moc, aby ho rozrušily. Těžko věřit, že tomu někdy bylo jinak.

Nebyla apatie, letargie ducha, jedním ze smrtelných hříchů? Věřícím musela připadat jako svévolná blasfemie v odmítání veškeré radosti, jeho znuděnost byla méně dramatická. Spíš se podobala vlídné lhotejnosti, s níž všechny

emoce, i příležitostné výbuchy zloby, pouze předstíral. A skutečné předstírání, ta klukovská hra, do které se nechal vtáhnout spíš z přátelské ochoty, než z pocitu povinnosti, pro něj znamenala stejně málo jako všechno ostatní v jeho životě, co se netýkalo psaní. Poznal svou důležitost, ale nepřipadal si jako účastník, spíš nezaújatě pozoroval snažení ostatních lidí i jejich pošetilost.

A teď tady zůstal s nedokončeným úkolem, jediným, který ho v životě dovedl nadchnout. Chtěl dopsat svoji historii meziválečných let. Pracoval na ní už osm let, od té doby, co ho Max Dupayne, přítel jeho otce, zavedl do muzea. Fascinovalo ho to a idea, která spala někde v koutku jeho mysli, se probudila k životu. Když mu Dupayne nabídl neplacenou práci kurátora, dostal k dispozici kancelář a s ní příhodnou pobídku, aby začal psát. Té práci se věnoval s oddaností a nadšením, které v něm jiná práce nikdy nevzbudila. Výhlídka na to, že zemře, aniž dílo dokončí, byla nesnesitelná. Nikdo nebude stát o to, aby vydal nedokončenou historii tiskem. Zemře a jediný úkol, kterému dal srdce i duši, zůstane v deskách s napůl čitelnými poznámkami a stohy nezredigovaných strojopisů, které se nacpou do plastických sáčků a shromáždí, aby se zachránily. Někdy ho síla potřeby dokončit tu knihu zneklidňovala. Není přece profesionální historik; ti by zřejmě jeho knihu neposuzovali příliš milosrdně. Jeho kniha by ale nezmizela bez povšimnutí. Dělal rozhovory s mnoha různými zajímavými lidmi, kterým bylo přes osmdesát; osobní výpovědi obratně propojoval s historickými událostmi. Předkládal originální názory, i když někdy podivínské, které by mohly vzbuzovat respekt. Vlastně mu o to nešlo, psal sám pro sebe. Z důvodů, které nemohl uspokojivě vysvětlit, viděl své dílo jako ospravedlnění svého života.

Kdyby se muzeum zavřelo, ještě než by knihu dopsal, byl by to jeho konec. Myslel si, že zná názory tří svěrenských správců, a to vědomí bylo trpké. Marcus Dupayne hledal zaměstnání, které by mu propůjčilo prestiž a zpestřilo mu nudný důchod. Kdyby ten člověk byl úspěšnější, čekaly by na něj ředitelské posty v City, oficiální komise a výbory Calder-Hale by rád věděl, na čem to ztroskotalo. Patrně tomu Dupayne nijak nemohl zabránit; změna vlády, preference nového ministra zahraničí, změna ve společenské hierarchii. Kdo nakonec získal to místo nahoře, byla často otázka štěstí.

Méně si byl jistý, zda muzeum miní dál provozovat Caroline Dupayneová. Zřejmě s tím mělo co do činění udržení rodinného jména. A vždycky byla proti Nevillovi. Pokud si mohl pamatovat, ti dva sourozenci byli vždycky protivníky. Nevěděl nic o jejich dětství, mohl jen tušit kořeny této vzájemné podrážděnosti. Zhoršovaly je jejich postoje k povolání toho druhého. Neville se netajil tím, že pohrdá vším, co představuje kolej lady Swathlingové. Jeho sestra zase otevřeně shazovala obor psychiatrie. "Není to ani vědecká disciplína, jen poslední útočiště zoufalců nebo patlání v novodobých neurózách. Ani neumíte popsat rozdíl mezi duší a mozkem tak, aby to dávalo smysl. V posledních padesáti letech jste pravděpodobně nadělali víc škody než kterýkoli jiný obor medicíny a pacientům dnes můžete pomáhat jen díky tomu, že vám k tomu neurologové a farmaceutické společnosti dali nástroje. Bez jejich tabletek byste byli tam, co před dvaceti lety."

Mezi Nevillem a Caroline nevládla o budoucnosti muzea shoda a jemu bylo jasné, či vůle bude silnější. Ne že by měli moc práce s tím, že se muzeum zavře. Kdyby nový nájemce chtěl ten dům získat rychle, nastal by ohromný zápas s časem, bohatý na hádky a finanční komplikace. Byl kurátor; čekali by od něj, že převezme největší břemeno starostí. Zmařily by se všechny jeho naděje, že dokončí svou knihu.

Anglie se těšila z krásného října, který se vyznačoval spíš jarní nestálostí než pomalým přechodem roku do mnohobarevného vadnutí. Teď náhle nebe, před chvílí široká plocha jasně azurové modří, potemnělo valcím se mrakem, hustým jako tovární dým. Spadly první kapky, neměl ani čas otevřít deštník, a už ho promočil přívalem deště. Připadalo mu, že se mu nahromaděná tíha toho mraku vylila přímo na hlavu. Několik yardů od něj stála skupina stromů a on se ukryl pod velkým kaštanem, připraven, že tam trpělivě počká, až se nebe vyjasní. Nad hlavou viděl přes žlutnoucí listí tmavé větve a ucítil, jak mu na tvář pomalu padají kapky. Přemýšlel, proč je příjemné cítit ty drobné kapky na kůži, která už osychala po prvním náporu deště. Možná ho jen utěšovalo vědomí, že se ještě může radovat z nabízených darů bytí. Intenzivnější, mohutnější, naléhavé fyzické záležitosti ztratily své ostří. Teď, když bylo uspokojování chuti k jídlu čím dál náročnější a sex zřídka naléhavý, mohl si dovolit jednu úlevu - radost z kapek deště padajících na tvář.

Spatřil domek Tally Cluttonové. Kráčet po této úzké stezce z Heathu nesčíslněkrát během posledních čtyř let, ale domek v něm vždycky vzbudil překvapený úžas. Vypadal tak útulně, jakoby mezi ty stromy patřil, a přece tu působil jako anachronismus. Možná architekt muzea donucený svým vrtošivým zaměstnavatelem, aby vytvořil repliku osmnáctého století pro vlastní dům, postupoval při projektování tohoto domku jen podle svého vkusu. Umístil jej vzadu za muzeem, mimo dohled, takže se jeho klient nemohl moc znepokojovat, že se tam nehodí. Vypadal jako obrázek z dětské knížky, se svými dvěma arkýřovými okny v přízemí, dvěma obyčejnými okny pod prezývovou střechou, úhlednou předzahrádkou s dlážděnou cestičkou k předním dveřím i s trávíkem po obou stranách olemovaným živým plotem. Uprostřed každého trávíku vyvstával záhonek, na němž pěstovala Tally Cluttonová své bílé brambory a fialovo-bílé zimní macešky. Když se přiblížil k zahradní brance, objevila se mezi stromy Tally. Měla na sobě starou pláštěnku, kterou většinou nosila na práce na zahradě a nesla proutěný koš a zednickou lžici. Řekla mu, i když si nepamatoval kdy, že jí je čtyřiašedesát, ale vypadala mladší. Obličej s trochu hrubší pletí už poznamenaly vrásky a znaky stáří, ale byla to dobrá tvář, s bystrými očima za brýlemi, klidná tvář spokojené ženy. Bohudíky se však nevyznačovala tou rozhodnou a zoufalou veselostí, s jakou se některé stárnoucí ženy snaží vzdorovat příznakům věku.

Kdykoli vstoupil na půdu muzea po procházce v Heathu, stavil se v domku, aby zjistil, zda je Tally doma. Když to bylo ráno, dostal kávu, odpoledne čaj a ovocný koláč. Tato rutina vznikla asi před třemi lety, kdy ho zastihla prudká bouře bez deštníku a přišel s promočeným sakem a nasáklými kalhotami přilepenými k nohám. Viděla ho z okna a vyšla ven, nabídla mu, že si u ní může usušit věci a napít se něčeho teplého. Obava o jeho vzhled zvítězila nad jejím ostychem a on si vděčně připomněl teplo imitovaného ohně v krbu a horkou kávu s malou whisky, kterou mu nabídla. Nezopakovala

to pozvání a on cítil, že se obává, aby si nemyslel, že je osamělá a touží po společnosti, nebo že na něj uvaluje jakýsi závazek. Byl to vždycky on, kdo zaklepal nebo zavolal, ale nepochyboval, že jsou jeho návštěvy vítané.

Ted', když na ni čekal, prohodil: "Nejdu pozdě na kávu?"

"Jistěže ne, pane Calder-Hale. Jen mezi přeháňkami zasadím cibulky narcisů. Myslím, že líp vypadají pod stromy. Zkoušela jsem je dát do těch záhonů uprostřed, ale vypadají tak depresivně, když odkvetou. Paní Faradayová tvrdí, že musíme nechat listy úplně zežloutnout a teprve pak je vytáhnout, jinak příští rok nerozkvetou. Ale to trvá moc dlouho." Následoval ji na verandu, pomohl jí z přšpláště a čekal, zatímco ona si sedla na úzkou lavičku, stáhla si holínky a nazula domácí pantofle. Pak za ní vešel do úzké haly a do obývacího pokoje.

Zapnula krb a řekla: "Máte dost vlhké kalhoty. Klidně tu seděte a schněte. Já jsem tu s kávou za chvíli."

Čekal, opřel si hlavu o vysoké opěradlo židle a natáhl nohy k teple. Přecenil své síly a procházka byla příliš dlouhá. A teď mu byla jeho únava téměř příjemná. Tento pokoj byl jednou z mála místností, kromě vlastní kanceláře, kde dovedl sedět úplně uvolněně. A jak útulně ho zařídila! Byl nevťiravě pohodlný, nebyl přecpaný, přezdobený nebo uvědoměle ženský. Krb byl původní viktoriánský, ale s modrými delftskými kachlemi a ozdobným železným dýmníkem. Kožené křeslo, ve kterém spočíval, s vysokým opěradlem a pohodlnými područkami, přesně vyhovovalo jeho výšce. Proti němu stálo podobné, ale menší křeslo, na němž sedávala Tally. Výklenky na každé straně krbu vyplňovaly police s jejími knihami o historii a o Londýně. Věděl, že to město je její vášeň. Z předchozích rozhovorů se dozvěděl, že má také ráda životopisy i autobiografie, ale několik románů, které vlastnila, byli klasikové v kožených vazbách. Uprostřed pokoje stál malý kulatý stůl se dvěma viktoriánskými židlemi s vysokými opěradly Pootevřenými dveřmi vpravo zahlédl v hale obdélníkový dřevěný stůl se čtyřmi židlemi - patrně tam původně bývala jídelna. Nikdy v jejím domku neviděl někoho cizího a připadalo mu, že její život je uzavřen do těch čtyřech stěn jejího obývacího pokoje. Okno vedoucí na jih mělo širokou římsu a na ní se skvěla sbírka afrických fialek, bílých, temně fialových i bílých.

Přišla s kávou a sušenkami a on s jistým úsilím vstal a vyšel jí naproti, aby od ní převzal podnos. Ucítil příjemné aroma a překvapilo ho, jakou dostal řízeň.

Když byli spolu, většinou mluvil o všem, co ho zrovna napadlo. Měl podezření, že by ji šokovala jen stupidita nebo krutost, stejně jako jeho. Nebylo nic, co by nemohl říci. Někdy jeho hovor připomínal spíš samomluvu, ale její odpovědi byly vždycky vítané a často překvapivé. Ted' se zeptal: "Nedeprimuje vás utírat prach a uklízet v galerii vražd, pohled na ty mrtvé oči na mrtvých fotografiích, na ty mrtvé tváře?"

"Asi už jsem si na ně zvykla," odpověděla. "Tím nemyslím, že by mi připadaly přátelské. To by bylo hloupé. Prostě patří k muzeu. Když jsem tam přišla poprvé, představovala jsem si, jak jejich oběti trpěly, nebo jak trpěli sami vrahové, ale už mě nedeprimují. Mají to za sebou, ne? Udělali, co udělali, zaplatili za to a zemřeli. Ted' už netrpí. V našem světě je toho tolik, pro co se dá truchlit, že by bylo zbytečné truchlit nad starými křivdami. Občas se v duchu ptám, kam všichni odešli - nejen vrahové a jejich oběti, ale všichni lidé, vyfotografovaní v muzeu. Také se tak ptáte?"

"Ne, tu otázku si nekladu. To protože to vím. Umíráme jako zvířata, ze stejných příčin a kromě několika šťastných ve stejných bolestech."

"A to je konec?"

"Ano, není to úleva."

"Takže na tom, jak se chováme, vůbec nezáleží, kromě našeho života?"

"Kde jinde by na tom mělo záležet, Tally? Mně připadá dost těžké chovat se přiměřeně slušně tady a teď, natož abych si lámal hlavu, jak získat nějaké skautské body pro nějaký smyšlený posmrtný život."

Zvedla jeho šálek a znovu jej naplnila. "Myslím, že to je díky těm nedělním školám a pravidelným návštěvám kostela. Moje generace pořád napůl věří, že budeme povoláni k odpovědnosti."

"To možná ano, ale ten tribunál bude tady, na Korunním soudě, a soudce bude mít na hlavě paruku. A tomu se s troškou inteligence většina z nás může vyhnout. Co si představujete vy, velkou účetní knihu se sloupci má dáti, dal a anděla zapisovatele, který to všechno zaznamenává?"

Mluvil vlídně, jako vždycky s Tally Cluttonovou. Usmála se. "Tak nějak. Když mi bylo asi osm, myslela jsem si, že ta kniha vypadá jako velká červená účetní kniha, kterou měl strýc v obchodě. Na deskách bylo černě napsáno Účty a stránky měly červené okraje."

"Víra má svůj společenský smysl," prohodil. "Zatím jsme nenašli efektivní náhradu. Ted' vytváříme vlastní morálku: 'To, co chci, je správné, a mám právo to mít.' Starší generace ještě může být zatížena nějakou lidovou pamětí židovsko-křesťanské viny, ale u příští generace to zmizí."

"Jsem ráda, že se toho nedožiju."

Nebyla naivní, to věděl. Ted' se usmívala, tvář měla klidnou. Ať byla její soukromá morálka jakákoli, pokud zahrnovala jen dobrotu srdce a zdravý rozum, co víc bylo potřeba?

"Myslím, že muzeum je oslava smrti," poznamenala. "Životy mrtvých lidí, předměty, které vyrobili, věci, které považovali za důležité, jejich šatstvo, jejich domy, jejich denní potřeby, jejich umění."

"Ne. Muzeum je o životě. Je o životě jednotlivce, o tom, jak ho žil. Je o životě společnosti těch dob, o mužích a ženách, kteří organizovali své spolky. Je o pokračujícím životě Homo sapiens. Nikdo s trochou lidské zvědavosti nemůže mít muzeum nerad."

Vlídně namítla: "Já je mám ráda, ale myslím, že sama žiju v minulosti. Ne ve své vlastní, ta byla nezajímavá a obyčejná ale v minulosti všech těch lidí, kteří byli Londýňany přede mnou. Nikdy tam nechodím sama, to člověk nemůže."

Pomyslel si: I ta procházka po Heathu znamená pro každého z nás něco jiného. Všiml si proměň stromů, oblohy, měl rád měkkost trávníku pod nohama. Ona si představovala pradelny z tudorovských dob, které praly prádlo v čistých potocích a věšely je na hlodásové keře, aby uschlo; vozy a kočáry, jež se drkotaly z dusného Londýna v době moru a velkého požáru, aby našly útočiště v některé z vesnic nad Londýnem; Dicka Turpina čekajícího na koni pod přístřeším

stromů.

Vstala, aby odnesla podnos do kuchyně. Zvedl se a vzal ji ho z rukou. Její tvář, hledící do jeho, se poprvé zasmušila.

"Budete ve středu na schůzi - na té, kde se rozhodne o budoucnosti muzea?"

"Ne, Tally, nebudu. Nejsem správce. Muzeum má jen tři svěřenské správce - sourozence Dupayneovy. Nikomu z nás nic neřekli. Jsou to jen fámy."

"Můžou ho skutečně zavřít?"

"To ano, bude-li Neville Dupayne trvat na svém."

"Ale proč? Vždyť tady nepracuje. Sotvakdy se v muzeu staví, kromě pátků, kdy si tu vyzvedá auto. Nemá o muzeum zájem, tak proč by mu na něm mělo záležet?"

"Protože nenávidí to, co považuje za naši národní posedlost minulostí. Muzeum je vhodný cíl pro tuto nenávist. Založil ho jeho otec, utratil za něj spousty peněz, nese jeho rodinné jméno. Chce se zbavit víc než jen muzea."

"A může?"

"Ovšem, pokud nepodepíše novou nájemní smlouvu. Já bych se toho nebál. Caroline Dupayneová je velmi cílevědomá žena. Pochybuju, že by jí Neville dokázal vzdorovat. Musí udělat jen to, že podepíše kus papíru."

Hloupost těchto slov ho udeřila, hned jak je vyřkl. Copak někdy bylo podepsat se jménem tak bezvýznamné? Lidé jsou jediným podpisem odsouzení nebo omilostnění. Podpis mohl znamenat vydědění nebo přinést jmění. Podepsat nebo nepodepsat mohlo rozhodnout mezi životem a smrtí. To pravděpodobně neplatilo o podpisu Nevilla Dupaynea na nové nájemní smlouvě. Když odnášel podnos do kuchyně, byl rád, že mohl odvrátit pohled od té ztrápené tváře. Takhle ještě Tally neviděl. Náhle si uvědomil, jaká obrovská změna ji čeká. Tenhle domek, tenhle obývací pokoj byl pro ni stejně důležitý jako pro něj jeho kniha. A bylo jí přes šedesát. Dnes to ovšem není považováno za stáří, ale není to věk na hledání nového místa a nového domova. Volných míst je spousta; zkušené hospodyně se nikdy nehledají snadno. Ale tohle místo a tahle práce pro ni byly jako stvořené.

Zaplavila ho neutěšitelná lítost a pak za chvíli fyzická slabost tak silná, že musel rychle položit podnos na stůl a chvíli odpočívat. Současně přišlo přání, aby tak mohl něco udělat, třeba ji složit k nohám nádherný dar, který by to všechno napravil. Pohrával si chvíli se směšnou myšlenkou, že by ji mohl učinit svojí dědičkou. Věděl však, že tohoto výstředně velkorysého činu není schopen - štedrost tomu nemůže říkat, vždyť tou dobou už žádné peníze nebude potřebovat. Vždycky žil podle svého příjmu a zbývající kapitál byly rodinné peníze, které odkázal v poslední vůli, pečlivě sepsané notářem před patnácti lety, svým třem synovcům. Viděl je jen zřídka a nestaral se o to, co si o něm myslí. Proč by měl dbát o jejich dobré mínění po jeho smrti? Co kdyby přece našel sílu udělat jednu poslední, nádhernou výstřednost, která by pro někoho jiného znamenala tolik?

Pak zaslechl její hlas: "Není vám nic, pane Calder-Hale?"

"Nic," ujistil ji. "Jsem úplně v pořádku, Tally. Díky za kávu. A nemějte starost o tu středu. Mám pocit, že to dobře dopadne."

Kapitola 8

Teď bylo půl dvanácté. Tally uklidila v muzeu ráno, než se otevřelo, a pak neměla žádné povinnosti kromě toho, že musela s Muriel Godbyovou provést závěrečnou kontrolu před zavřením muzea v pět hodin. Měla ale nějakou práci v domku a s panem Calder-Halem. Ryan, chlapec, který pomáhal s těžším úklidem a na zahrádce, přijde se svými sendviči v jednu hodinu.

S prvním záchvěvem chladnějších podzimních dní Tally Ryanovi navrhla, aby obědvali v jejím domku. Během léta ho vídala, jak odpočívá opřený zády o strom, s otevřenou taškou po boku. Ale když se začalo ochlázovat, bral si jídlo do kuchyně, kde byla uložena sekačka na trávu, sedával tam na obrácené bedně. Zdálo se jí nepatřičné, že nikdo nedbá na jeho pohodlí, a tak nesměle vyřkla svou nabídku. Nechtěla, aby se cítil zavázaný, nebo naopak v rozpacích, když odmítne. Ale on její nabídku ochotně přijal a od té doby přijížděl pravidelně se svou papírovou taškou a plechovkou coca-coly přímo k ní.

Nechtěla jíst s ním - to by jí připadalo jako porušení jejího nehlubšího soukromí - takže se zařídila tak, že snědla svůj lehký oběd ve dvanáct hodin, aby bylo všechno sklizené, až přijde Ryan. Když vařila polévku, trochu mu nechala, zvláště v chladnějších dnech, a on to zjevně vítal. Potom uvařil pro oba kávu, jak ho to naučila - opravdovou kávu, žádné granule - a naservíroval ji. Nikdy se nezdržel déle než hodinu a ona si zvykla, že uslyší na pěšinu jeho kroky každé pondělí, středu a pátek, což byly jeho pracovní dny. Nikdy nelitovala toho prvního pozvání, ale v úterý a čtvrtek vždycky pociťovala provinilou úlevu, že má ten den úplně pro sebe.

Když ho o to první den nesměle požádala, zul si na verandě pracovní boty, pověsil sako a vešel jen v ponožkách do koupelny, načež si k ní přišel sednout. Přinesl s sebou pach země a trávy a slabou mužskou vůni, kterou měla ráda. Byla ohromena, jak čistě a křehce vždycky vypadal. Jeho ruce měly ušlechtilý dívčí tvar, což bylo ve zvláštním rozporu s jeho svalnatými pažemi.

Tvář měl kulatou, široké lící kosti, plet slabě růžovou, působila hebké jako semiš. Jeho velké hnědé oči byly posazené daleko od sebe, s těžkými víčky, nos zvednutý a bradu uprostřed dělila hluboká rýha. Vlasy měl ostříhané hodně nakrátko, takže zcela odkrývaly kulatý tvar hlavy. Tally připadalo, že má dětskou tvář, jen s většíma očima, které však postrádaly jakoukoli stopu dospělé zkušenosti. Jen jeho oči se vyznačovaly tou zjevnou nevinností. Mohl zvednout víčka a zírat na svět s odzbrojující bezstarostností, nebo vrhnout zneklidňující postranní pohled, poučený a vychytralý. Tento rozpor odrážel to, co věděl; podivné drobnosti moudrosti, které sbíral jako odpadky na cestě, kombinované s udivující ignorancí širokých oblastí znalostí, která její generace získala, ještě než šla do školy.

Našla ho díky kartičce umístěné na nástěnce s volnými místy v místní prodejně novin. Paní Faradayová, dobrovolnice,

kteřá měla na starosti zahradu, poukázala na to, že shrabávat spadané listí a prořezávat keře a mladé stromky je už na ni moc. Právě ona navrhla, aby tam vyvěsili inzerát, a neobraceli se na místní pracovní úřad. Tally jí dala telefonní číslo do domku; o muzeu se nezmínily. Když zatelefonoval Ryan, pohovořily s ním s paní Faradayovou a slíbily mu, že bude přijat na měsíc na zkoušku. Předtím požádaly o reference.

"Mohl by někdo, pro koho jsi pracoval, Ryane, o tobě něco napsat a doporučit tě?"

"Pracuju pro majora. Čistím mu stříbro a dělám různé práce v jeho bytě. Požádám ho."

Žádné další informace jim nedal, ale za dva dny přišel dopis z adresy v Maida Vale:

Vážená paní!

Ryan Archer mi sdělil, že pomýšlíte na to, nabídnout mu práci údržbáře/zahradníka. Není obzvlášť šikovný, ale vykonával pro mě nějaké domácí práce uspokojivě a je ochoten se učit, zajímá-li ho něco. Nemám žádnou zkušenost s jeho schopnostmi v zahradničení, pokud existují, ale pochybuji, že by dokázal rozeznat macešku od petunie. Pracovní dobu dodržuje dost liknavě, ale když přijde, je schopen pod dozorem vykonávat těžkou práci. Podle mých zkušeností jsou lidé buď poctiví, nebo nepoctiví, a s tím se nic nenadělá. Ten chlapec je poctivý.

Na základě tohoto nepříliš nadšeného doporučení a se souhlasem paní Faradayové ho přijala.

Slečna Caroline se o to příliš nezajímala a Muriel odmítla veškerou zodpovědnost. "Domácí práce si organizujete sama, Tally. Nechci se vám do toho plést. Slečna Caroline souhlasila s tím, že dostane minimální mzdu, a já ho vyplatím každý den, než odejde, z částky na drobné výdaje. Budu ovšem požadovat potvrzení, jestli bude potřebovat ochranný oděv, půjde to z týchž peněz. Raději ho kupte vy, nenechávejte to na něm. Může tady vykonávat těžší úklid podlah, včetně schodů, ale nechci ho vidět v jiné části muzea bez dozoru."

Tally vysvětlila: "Major Arkwright, který na něj poslal reference, tvrdí, že je poctivý."

"To může být, ale taky může být upovídaný, a my nevíme, zda jsou poctiví i jeho kamarádi. Myslím, že paní Faradayová a vy byste měly po tom zkušebním měsíci sepsat oficiální zprávu o tom, jak si vede."

Tally si pomyslela, že se Muriel sice nechce vměšovat do domácích prací, ale chová se podle očekávání. Experiment zatím fungoval. Ryan byl ovšem nepředvídatelný - nikdy si nemohla být jista, zda se objeví, když ho čekali - ale jak měsíce plynuly, začal být spolehlivější, jistě proto, že potřeboval koncem dne peníze na ruku. Sice nebyl nijak hrr do práce, ale nebyl ani lenoch a paní Faradayová, kterou nebylo snadné potěšit, si ho zřejmě oblíbila.

Toho rána uvařila kuřecí polévku z kostí, které zbyly od včerejší večeře, a on ji teď srkal s evidentní radostí, štíhlé prsty si ohříval o šálek.

"Chce to hodně odvahy, zabít někoho?" zeptal se.

"Nikdy jsem vrahy nepovažovala za odvážné, Ryane. Jsou to spíš zbabělci. Někdy člověk potřebuje víc odvahy, aby nevráždil."

"Nevím, co tím myslíte, paní Tally."

"Já vlastně taky ne. Byla to jen taková poznámka. Spíš hloupá, jak mi teď připadá. Vražda není příjemné téma."

"Ne, ale je zajímavé. Neříkal jsem vám, že mě pan Calder-Hale vzal minulý pátek do muzea?"

"Ne, Ryane."

"Viděl, jak pleju přední záhon, když přicházel. Řekl mi 'dobré jitro', tak já se ho zeptal: 'Mohl bych se podívat do muzea?' On na to: 'Můžeš, ale jde o to, jestli smíš. Já nevím, proč bys nesměl.' Pak mi řekl, ať se umeju a počkám na něj v přední hale. Myslím, že paní Godbyové se to nelíbilo, podle toho, jak se po mně koukla."

"To bylo od pana Calder-Halea hezké, že tě vzal," řekla Tally "Když tu pracuješ - bylo to správné, žeš měl možnost to vidět."

"Proč jsem tam nemohl jít dřív, a sám? Nedůvěřují mi?"

"Není to tím, že bychom ti nedůvěřovali. Prostě slečna Godbyová nemá ráda lidi, kteří tam chodí podle libosti bez placení. Platí to pro každého."

"Pro vás ne."

"To ani nejde, Ryane. Já tam chodím utírat prach a uklízet."

"Nebo pro slečnu Godbyovou."

"Ona je přece sekretářka-recepční. Musí mít možnost tam kdykoli chodit. Jinak by muzeum nefungovalo. Někdy musí provázet návštěvníky, když tu není pan Calder-Hale."

Pomyslela si, ale neřekla: Nebo je nepovažuje za dost důležité. Místo toho se zeptala:

"Líbilo se ti muzeum?"

"Líbila se mi galerie vražd."

Propána, pomyslela si. Vlastně to nebylo tak překvapivé. Nebyl by jediný návštěvník, který se nejdéle zdržel právě v tomto sále.

"Ta plechová truhla," vyhrkl. "Myslíte, že je to opravdu ta, co do ní vrah nacisty Violettino tělo?"

"To předpokládám. Starý pan Dupayne byl velmi úzkostlivý, pokud šlo o to, odkud předměty pocházely. Nevím, jak k některým přišel, ale myslím, že měl kontakty."

Dojedl polévku a teď vyndal z tašky své sendviče: silné plátky bílého chleba, mezi něž byl vložený salám.

"Takže kdybys zved víko, viděl bych skvrny od krve?" zeptal se.

"Nesmíš otevírat víko, Ryane. Exponátů se nikdo nesmí dotýkat."

"Ale kdybys to udělal?"

"Asi bys nějakou skvrnu spatřil, ale nikdo si nemůže být jistý, že je to Violettina krev."

"Můžou se udělat testy."

"Určitě je provedli. Ovšem i když je to lidská krev, neznamená to, že je její. Tenkrát ještě neznali DNA. Ryane, není to morbidní rozhovor?"

"Zajímalo by mě, kde je Violette teď."

"Pravděpodobně na brightonském hřbitově. Nejsem si jistá, že to někdo ví. Byla to prostitutka, chudá ženská, a možná nebyly ani peníze na řádný pohřeb. Možná ji pohřbili ve společném hrobě - říkalo se mu hrob chudých."

Ale bylo to tak? uvažovala Tally Možná se díky své proslulosti vyšvihla mezi ty, které po smrti čekají pocty. Možná měla přepychový pohřeb, koně s černými chocholy, davy čumilů kráčely za kočárem, v místních a možná i v celostátních novinách uveřejnili fotografie. Jak absurdní by to připadalo Violette, když byla mladá, léta předtím, než byla zavražděna, kdyby ji někdo předpověděl, že bude po smrti slavnější než zaživa, že téměř sedmdesát let po její vraždě budou o jejím pohřbu hovořit žena a chlapec v úplně jiném světě, který by si ani neuměla představit.

Zvedla oči a slyšela, že Ryan říká: "Myslím, že se mě pan Calder-Hale zeptal jen proto, že chtěl vědět, co tu dělám."

"Ale Ryane, on ví, co tu děláš. Jsi zahradník na částečný úvazek."

"Chtěl vědět, co dělám v ty ostatní dny."

"A co jsi mu řekl?"

"Řekl jsem mu, že pracuji v baru poblíž King's Cross."

"Ale je to pravda, Ryane? Myslela jsem, že pracuješ pro toho majora."

"Pracuji pro majora, ale každému nevykládám věci, do kterých mu nic není."

O pět minut později, když Tally sledovala, jak si obouvá své pracovní boty, uvědomila si znovu, jak málo o něm ví. Řekl jí, že byl v dětském domově, ale ne proč, ani kde. Občas jí řekl, že žije ve squatu, někdy zas tvrdil, že bydlí u majora. Byl uzavřený, ale ona také - a to platilo pro všechny u Dupayneů. Pomyslela si: Pracujeme společně, často se spolu vidíme, někdy denně, mluvíme, radíme se, máme společný cíl. A v srdci každý z nás nosí své nepoznatelné já.

Kapitola 9

Toho dne čekala doktora Nevilla Dupaynea poslední návštěva u pacienta. Velmi se jí děsil. Ještě předtím, než zaparkoval a zamkl auto, si začal dodávat odvahy k tomu martyriu - pohlédnout do očí Ady Gearingové, do těch očí, jež se na něj upřou s něnou prosbou, jakmile otevře dveře. Vystoupit těch několik schodů do prvního patra bylo stejně únavné, jako by stoupal až do nejvyššího poschodí. U dveří bude chvíli čekat; vždycky čekával. Albert dokonce i ve své katatonické fázi reagoval na zvuk zvonku. Někdy s hrůzou, která ho vtiskla zpět do křesla, někdy z něj naopak překvapivě rychle vstal a odstrčil ženu, aby byl u dveří první. Pak se setkal s Albertovými očima; se starými očima, které stále dovedly planout tak odlišnými emocemi jako strach, nenávist, podezřavost, beznaděj.

Dnes večer si téměř přál, aby otevřel spíš Albert. Prošel chodbou k prostředním dveřím. Bylo na nich kukátko, dva bezpečnostní zámky a kovová síť přitlučená k jedinému oknu hřebíky. Předpokládal, že je to nejlacinější způsob, jak zajistit bezpečnost, ale vždycky ho to zneklidňovalo. Kdyby Albert byt zapálil, dalo by se uniknout jediné těmito dveřmi. Než zazvonil, chvíli postál u dveří. Stmívalo se. Jak rychle teď uplynul den a nepozorovaně se vplížila tma, teď když se posunuly hodiny zpátky. Světla na chodbách se rozsvítila, a když vzhlédl, spatřil vysoký dům tyčící se v temnotě jako velká výletní loď.

Věděl, že není možné zazvonit tiše, přesto byl jeho prst na zvonku opatrný. Dnes večer nebylo čekání delší než obvykle. Musela se přesvědčit, že Albert sedí ve svém křesle, uklidněný po otřesu ze zazvonění. Po chvíli zaslechl skřípění zámku a už mu otevřela dveře. Hned jí lehce stiskl ruku a vkročil dovnitř. Znovu za ním zamkla a zasunula zástrčku.

Když ji následoval krátkou chodbou, řekl: "Je mi to líto. Volal jsem do nemocnice, než jsem odešel, ale na speciální jednotce nemají žádné volné místo. Albert je v seznamu, první na řadě."

"Doktore, už je tady takhle osm měsíců," řekla. "Zřejmě čekáme, až někdo umře."

"Ano," přisvědčil. "Až někdo umře."

Byl to stejný rozhovor, jaký vedli posledního půl roku. Než vešel do obývacího pokoje, ona už brala za kliku, zeptal se: "Jak to jde?"

Nikdy nechtěla mluvit o manželovi, když u toho seděl, třebaže nic neviděl, ani neslyšel. "Dnes byl klidný," odpověděla.

"Ale minulou středu utekl ven, byla tu zrovna sociální pracovnice, a vyšel ze dveří, než jsem ho stačila zadržet. Když ho to popadne, je rychlý. Už byl dole ze schodů a na hlavní ulici, než jsme ho chytily. Musely jsme se s ním poprat. Lidi se dívají, nevědí, co děláte, když takhle vlečete starého člověka. Sociální pracovnice se ho snažila přemluvit, mluvila na něj jak na děcko, ale on ji neposlouchal. Mám strach, že se jednou dostane ven na ulici a zabije se."

Z toho má opravdu strach, pomyslel si. Iracionalita té představy v něm probudila směsici smutku a podrážděnosti. Její manžel vězel hluboko v močále Alzheimerovy choroby. Muž, kterého si vzala, se změnil ve zmateného a někdy i násilnického cizího člověka, který nebyl schopen jí poskytnout pocit společenství nebo podporu. Byla fyzicky vyčerpaná tím, jak se snažila o něj pečovat. Ale šlo o jejího manžela. Děsila ji představa, že by se mohl dostat na ulici a přijít o život.

Malý obývací pokoj s květovanými záclonami, které visely vzorovanou stranou k oknu, omšelý nábytek, solidní staromódní plynový krb - všechno to vypadalo přibližně stejně, když se sem Gearingovi nastěhovali. Teď však stál v rohu televizor s velkou obrazovkou a pod ním video. Také věděl, že kapsu v zástěře paní Gearingové nadouvá mobilní telefon.

Usedl mezi ně na své obvyklé místo. Strávil s nimi stanovenou půl hodinu. Nepřinesl dobré zprávy a nemohl jim nabídnout nic jiného než to, co předtím, ale alespoň jim mohl věnovat svůj čas. Udělal to, co vždycky, seděl tam tiše, jako by měl k dispozici celé hodiny, a poslouchal. V pokoji bylo přetopeno. Plynový krb syčel a sálal. Nevillovi otékaly nohy a v hrdle mu vysychalo. Vzduch čpěl, byl to sladkokyselý pach starého potu, smažených jídel, nevypraného šatstva a moči. Když ho vdechoval, mohl rozlišit jednotlivé pachy.

Albert seděl nehybně ve svém křesle. Zkroucené ruce měl pevně sevřené na područkách. Oči hledící na doktora byly naplněny mimořádnou zlobou. Byl v pantoflích, měl na sobě vytahané tmavomodré tepláky s bílými lampasy a kabátek od pyžama přikrytý dlouhou šedou vestou.

Řekl, vědom si nesmyslnosti své otázky: "Jak to zvládáte? Chodí sem ještě paní Nugentová?"

Náhle spustila bez zábran. Už se nestarala, zda jí manžel rozumí. Možná si konečně začínala uvědomovat, jak zbytečné jsou ty šeptané konzultace přede dveřmi.

"Ale jo, chodí. Ted' už každý den. Bez ní bych se neobešla. Je to starost, doktore. Když má Albert špatnou náladu, říká jí strašně věci kvůli tomu, že je černá. Opravdu děsné. Já vím, že on to tak nemyslí, vím, že je to tím, že je nemocný, ale proč to má ona poslouchat. Nikdy takový nebýval. Je tak hodná, nic si z toho nedělá, ale mě to rozčiluje. Slyšela to ta ženská odvedle, paní Morrisová. Řekla, že jestli se to dovedí na sociálce, dají ho k soudu, že je rasista, a dostane pokutu. Paní Nugentovou nám prý vezmou a postarají se o to, abychom už nikoho nedostali, bílého, nebo černého. Možná toho paní Nugentová i tak začne mít dost a půjde někam, kde nebude muset poslouchat takové věci. Nemůžu vám vypovědět, jak se před ní stydím. Ivy Morrisová má pravdu. Můžete se dostat před soud za to, že jste rasista. Je to v novinách. Jak bych zaplatila pokutu? Sotva s penězma vyjdu."

Lidé jejího věku a vrstvy byli příliš hrdí, aby si stěžovali na svou chudobu. To, že se poprvé zmínila o penězích, naznačovalo hloubku její úzkosti. Řekl pevně: "Nikdo vás nedá k soudu. Paní Nugentová je rozumná a zkušená žena.

Ví, že je to Albertovou nemocí. Chtěla byste, abych promluvil se sociální službou?"

"Udělal byste to, doktore? Od vás by to vzali líp. Já jsem z toho tak nervózní! Pokaždé, když slyším klepání na dveře, myslím, že je to policie."

"Nebude to policie."

Zůstal ještě dvacet minut. Naslouchal, jako už mnohokrát předtím, jejím obavám, že Alberta vezmou z její péče. Věděla, že to nemůže zvládnout, ale něco - možná vzpomínka na manželský slib - bylo ještě silnější než potřeba úlevy. Znovu se pokusil ujistit ji, že život v nemocnici na speciální jednotce bude pro Alberta lepší, že se mu tam dostane péče, kterou mu doma nemůže dát, že ho bude moci navštěvovat, kdykoli bude chtít, že pokud bude Albert moci porozumět, pochopí to.

"Možná," řekla. "Ale odpustí mi?"

Jaký mělo smysl, pomyslel si, přesvědčovat ji, že se nemusí cítit provinile? Stále ji svíraly dva dominantní city, láska a vina. Jakou moc má on, který jí přináší světskou a nedokonalou moudrost, aby ji zbavil něčeho tak hluboce zakořeněného, tak podstatného?

Udělala mu čaj, než odešel. Vždycky mu vařila čaj. Nechtěl ho a ona musela potlačovat netrpělivost, když se snažila přimět Alberta, aby pil, přemlouvala ho jako dítě. Konečně se mohl zvednout a jít.

"Zavolám zítra do nemocnice," řekl, "a dám vám vědět, jestli je něco nového."

Ve dveřích se na něj podívala a řekla: "Doktore, já myslím, že už takhle nemůžu dál."

Byla to poslední slova, která vyřkla, když se dveře mezi nimi zavíraly. Vykročil do chladného večera a naposled slyšel zaskřipění závor.

Kapitola 10

Bylo něco po sedmé hodině a ve své malé, ale naklizené kuchyňce pekla Muriel Godbyová sušenky. Patřilo k její práci od té doby, co nastoupila u Dupayneů, připravovat sušenky k čaji slečny Caroline, když byla v muzeu, a pro čtvrtletní schůze správce. Věděla, že zítřejší schůze bude nesmírně důležitá, ale to nebyl důvod pro to, aby měnila svůj zaběhaný postup. Caroline Dupayneová měla ráda sušenky kořeněné, máslové, pěkně křupavé a upečené do světlehněda. Ty už upekla a teď chladly na polici. Muriel začala s přípravami na plněné košíčky. Ty, jak to cítila, se k čaji správce tolik nehodily. Doktor Neville měl ve zvyku opřít si svůj zákusek o šálek s čajem, takže se roztekla čokoláda. Pan Marcus je ale měl rád a byl by zklamaný, kdyby se nepodávaly.

Vyložila jednotlivé ingredience tak pečlivě, jako by to natáčela televize: lískové oříšky, loupané mandle, sypátko s cukrem, kandované třešně, směs citronové kůry a hrozinek, šlehačku a tabulku kvalitní hořké čokolády. Když ji sekala, zmocnil se jí záhadný a prchavý pocit, příjemné splnutí duše a těla, které nezažila, dokud nenastoupila u Dupayneů. Takové splnutí se objevilo málokdy a nečekaně a cítila je jako jemné chvění krve v cévách. Předpokládala, že je to štěstí. Zastavila se s nožem nad oříšky a vychutnávala si tu chvíli. Zajímalo by ji, jestli tohle lidé cítí většinu života, nebo třeba po část dětství. K ní to nikdy nepatřilo. Ten pocit pominul a ona se s úsměvem znovu dala do práce. Pro Muriel Godbyovou byla léta dětství až do jejich šestnácti let jako odpykávání trestu v otevřené věznici, jako rozsudek, proti kterému nebylo odvolání, za přečin, který jí nikdy nebyl přesně vysvětlen. Přijala parametry, duševní i fyzické, svého věznění: polovina dvojdomku z třicátých let na nezdramém předměstí Birminghamu, s černými pseudotudorovskými skříženými trámy, malou zahrádkou za domem a s vysokými ploty, které zahrádku chránily před zvědavostí sousedů. Hranice se rozšiřovaly až k jednotné škole, do níž chodila deset minut městským parkem s matematicky přesnými záhony a s předvídatelně obměňovanými květinami: jarními narcisy, letními muškáty, podzimními jirčinami. Brzy pochopila vězeňský zákon přežití: neupozorňovat na sebe a vyhýbat se problémům.

Žalářník byl její otec. Ten podměrečný pedantský mužik se samolibým držením těla a mírnými, napůl nestydatými sadistickými sklony, které prozíravě držel v mezích přijatelných pro jeho oběti. V matce spatřovala spoluvězeňkyni, ale společně neštěstí v nich nevypěstovalo ani sympatii, ani soucit. Obě věděly, že existují věci, které je lepší nevyslovit, porušit mlčení by mělo katastrofální následky. Každá hýčkala svou bídu v opatrných rukách, každá si udržovala odstup, jako by se bála znečistit se nejasnými zločiny té druhé. Muriel přežila díky své odvaze, mlčenlivosti a skrytému vnitřnímu životu. Triumfy jejích nočních fantazií byly dramatické a exotické, ale nikdy si nenamlouvala, že to je něco

jiného než hra, užitečný prostředek, jak učinit život snesitelnějším, ale své fantazie si nepletla se skutečností. Mimo její vězení byl skutečný svět a ona se jednoho dne osvobodí a zdědí ho.

Vyrůstala s vědomím, že otec miluje jen její starší sestru. Když bylo Simone čtrnáct, jejich vzájemná posedlost byla už tak hluboká, že ani Muriel, ani matka nepochybovaly o její nadřazenosti. Simone dostávala dárky, dobroty, nové šaty, o víkendu ji otec brávil na výlety. Když Muriel musela jít spát do svého malého pokoje v zadní části domu, stále slyšela zvuk jejich hlasů, Simonin polohysterický smích. Matka byla jejich služka, ale bez služčiny mzdy. Možná také uspokojovala jejich potřeby svým nedobrovolným voyeurstvím.

Muriel nebyla závistivá, ani naštvaná. Simone neměla nic, oč by stála. Když jí bylo čtrnáct, znala už Muriel datum svého vysvobození: své šestnácté narozeniny. Musela se jen postarat o to, aby se řádně uživila, a nikdo ji nedonutí, aby se vrátila domů. Její matce, jež si možná nakonec uvědomila, že nemá žádný život, se podařilo vyklouznout z té role nenápadné a nezpůsobivé hospodyně a matky. Lehký zápal plic nemůže nikoho zabít, kromě těch, kdo nechtějí bojovat. Když Muriel viděla svou matku v rakvi v kapli posledního odpočinku - což byl eufemismus, který naplňoval Muriel bezmocnou zuřivostí - naposledy shlédla do tváře té neznámé ženy. Jakoby se tiše, spokojeně usmívala. To tedy byla jedna cesta, jak se osvobodit, ale ne její.

O devět měsíců později, o svých šestnáctých narozeninách, odešla z domova a zanechala Simone a otce jejich pozitkářskému symbiotickému světu spikleneckých pohledů, letmých doteků a dětských radostí. Měla podezření, co spolu dělají, ale nikdy se nedozvěděla pravdu, ani o ni nedbala. Neřekla jim nic o svém úmyslu. V dopise, který zanechala otci na policii nad krbem, jen oznámila, že odchází z domova, najde si práci a postará se o sebe. Znala své přednosti, ale méně vnímala své nedostatky. Pracovnímu trhu nabízela výborný prospěch u závěrečných zkoušek, zběhlost v těsnopise a psaní na stroji, hlavu otevřenou nové technice, inteligenci a ukázněnou mysl. Odešla do Londýna s penězi, které si šetřila od svých čtrnáctých narozenin, našla si bydlení v levné garsonce a začala hledat práci. Mohla nabídnout loajalitu, oddanost a energii a zarmoutilo ji, že tyto vlastnosti měly menší hodnotu než lákavější dary - fyzická přitažlivost, společenská družnost a vůle potěšit. Dostala práci snadno, ale v žádné nezůstala dlouho. Neměnně odcházela po vzájemné dohodě, příliš hrdá na to, aby protestovala nebo žádala odškodnění, když došlo k očekávanému rozhovoru, v němž jí zaměstnavatel navrhl, že by byla šťastnější na jiném místě, kde by lépe využila svou kvalifikaci. Zaměstnavatelé jí dávali dobré reference, zejména chválili její přednosti. Důvody jejího odchodu bývaly taktně zamlžené: často je vlastně sami neznali.

Nikdy už pak neviděla otce a sestru, ani o nich neslyšela. Když přijela domů dvanáct let poté, byli oba po smrti, Simone spáchala sebevraždu a otec zemřel o dva týdny později na infarkt. Ta zpráva, v dopise od otceva právníka, ji dostihla až po šesti týdnech. Pociťovala jen neurčitou a bezbolestnou lítost, kterou občas vyvolá tragédie druhých. To, že Simona zvolila tak dramatický konec, v ní vzbudilo jen údiv, že k tomu její sestra našla odvahu. Jejich úmrtí změnilo její život. Neměli žádné jiné příbuzné a ona zdědila rodinný dům. Nevrátila se do něj, ale dala pokyny realitní kanceláři, aby nemovitost i se vším vybavením prodala.

Díky tomu se osvobodila od garsonek. Našla si prostý cihlový domek v South Finchley, v jedné z těch polovenkovských ulic, které stále přetrvávají i na vnitřních předměstích. Měl malá ošklivá okna pod vysokou střešou a působil neatraktivně, ale byl solidně postavený a poskytoval přiměřené soukromí. Před domem bylo parkoviště pro vůz, který si teď mohla dovolit. Usadila se v prázdném domě a postupně kupovala použitý nábytek, malovala pokoje, šila závěsy.

Její pracovní život byl méně uspokojivý, ale čelila špatným časům statečně. Tahle vlastnost jí nikdy nechyběla. Její předposlední místo písárky a recepční u lady Swathlingové bylo pod úroveň její kvalifikace. Náhle se jí zde nabídl nová perspektiva. Slečna Dupayneová jí navrhla, že by mohla pracovat jako její osobní asistentka. To byla katastrofa. Pohrdala studentkami, kritizovala je za to, že jsou hloupé, arogantní a nevychované, rozmazlené potomstvo nouveaux riches. Jakmile si toho všimly, rychle jí ty antipatie vrátily. Zjistily, že je přehorlivá, protivná, šeredná a postrádá uctivost, kterou očekávaly od níže postavené osoby. Stala se snadným terčem jejich stížností a cílem jejich žertů. Některé z nich byly přirozeně zlomyslné, jiné s ní jednaly zdvořile, ale všechny ji svorně shazovaly. I ty laskavější se o ní nevyjadřovaly jinak než jako o PG - Příšerné Godbyové.

Před dvěma lety nastala krize. Muriel našla deník jedné ze studentek a dala si ho do zásuvky ve stole recepce. Chtěla ho dívce předat, až si půjde pro poštu. Neměla důvod, aby po majitelce deníku pátrala. Dívka ji obvinila z toho, že si deník schválně nechala. Začala na ni ječet. Muriel na ni hleděla s chladným pohrdáním. Rudé vlasy měla dívka upravené do bodců, v chřípí zlatý cvoček a její silně nalíčená ústa na ni chrlila sprostoty. Chňapla po deníku s posledními slovy:

"Lady Swathlingová vám vzkazuje, abyste za ní přišla do kanceláře. Řeknu vám proč. Chce vás vyrazit! Vy nejste typ osoby, kterou kolež potřebuje na recepci. Jste šeredná a blbá a my budeme hrozně rády, že vypadnete!"

Muriel seděla tiše, a pak sáhla po své kabelce. Čekal na ni vyhazov. Uvědomovala si, že za ní přišla Caroline Dupayneová. Mlčky k ní vzhledla. Caroline promluvila první.

"Právě jsem byla u lady Swathlingové. Myslím, že je docela správné, že odsud odejdete. Je vás pro tuhle práci škoda. Potřebuju sekretářku-recepční do Dupayneova muzea. Bohužel nebudete mít víc peněz, ale jsou tu reálné výhlídky. Pokud máte zájem, navrhuju vám, abyste teď šla do kanceláře a dala výpověď, než lady Swathlingová cokoli řekne." A to také Muriel udělala. Nakonec našla místo, ve kterém si připadala oceněná.

Udělala dobře. Našla svou svobodu. Aniž si to uvědomovala, našla také lásku.

Kapitola 11

Bylo po deváté, když skončila poslední návštěva Nevilla Dupaynea a on odjel do svého bytu s výhledem na

Kensington High Street. Pokud měl v Londýně schůzky daleko od sebe, nebo pokud by cesta hromadnou dopravou byla příliš komplikovaná, jezdil raději roverem. Vůz, který miloval, červený jaguar z roku 1963 typ E, nechával zamčený v garáži u muzea a vyzvedal si jej obvykle v pátek v šest hodin. Byla to obvyklá praxe, že pracoval od pondělka od čtvrtka, aby měl na víkend volno a mohl odjet z Londýna, což se pro něj stalo životně důležité. Pro rovera měl povolení k parkování pro rezidenty, ale znechucovalo ho objíždět blok, než našel místo, do kterého se s vozem mohl vmáchnout. Nevyspytatelně počasí se opět odpoledne změnilo a teď šel těch sto yardů ke svému bytu v hustém mrholení.

Bydlel v nejvyšším patře velkého poválečného činžáku, architektonicky bezvýznamného, ale dobře udržovaného a pohodlného. Jeho rozměr a neurčitá konformita, dokonce i seřazené řady stejných oken jako prázdných anonymních tváří jako by zajišťovaly anonymitu, po které toužil. Nikdy na ten byt nemyslel jako na svůj domov. Pro něj to bylo jen slovo, k němuž se nepojily žádné konkrétní asociace a které by jen s obtížemi definoval. Přijal byt jako útočiště, jehož nezbytný klid jen podtrhoval neustálý tlumený hluk rušné ulice pater pod ním, připomínající příjemné rytmické šumění vzdáleného moře. Když za sebou zamkl a nastavil alarm, sesbíral z koberce rozházené dopisy, odhodil aktovku, vstoupil do obývacího pokoje a zatáhl dřevěné žaluzie před světly Kensingtonu.

Byt byl pohodlný. Když ho před nějakými patnácti lety koupil poté, co se přestěhoval do Londýna z Midlands po konečném krachu jeho manželství, dal si práci s tím, že vybral minimum nezbytných kousků kvalitního moderního nábytku. Neměl důvod na tom nic měnit. Občas rád poslouchal hudbu, tak si pořídil špičkové a drahé stereo. Neměl velký zájem o techniku, požadoval jen, aby účinně fungovala. Pokud se přístroj porouchal, nahradil jej dalším modelem, protože peníze byly méně důležité než úspora času a trable s vyřizováním opravy. Telefon nenáviděl. Byl v hale a on ho zřídka kdy zvedal, raději si každý večer poslechl nahrané vzkazy. Ti, kdo by ho potřebovali nutně, včetně sekretářky v nemocnici, měli číslo jeho mobilního telefonu. Nikdo jiný je neměl, ani jeho dcera a sourozenci. Jaký mělo dopad to, že je vyloučil, s tím si nedělal starost. Věděli, kde ho najít.

Kuchyně byla tak nepoužívaná, jako by byla právě nainstalována. Živil se svědomitě, ale vaření ho moc netěšilo, takže se převážně spoléhal na hotová jídla, která si kupoval v supermarketech na hlavní třídě. Otevřel lednici a rozhodoval se, zda si dá rybí piroh s mraženým hráškem nebo musaku, když se ozval zvonek ode dveří. Ten zvuk, hlasitý a vytrvalý, slýchal tak málokdy, že ho to šokovalo, jako by uslyšel bušení na dveře. Málo lidí vědělo, kde bydlí, a nikdo z nich by nepřišel bez předchozího upozornění. Přesl ke dveřím a stiskl knoflík interkomu, doufaje, že to bude někdo cizí, kdo si spletl zvonky. Srdce mu pokleslo, když zaslechl hlučný rezolutní hlas své dcery.

"Tati, to jsem já, Sarah. Volala jsem ti. Musím tě vidět. Nedostal jsi ty vzkazy?"

"Ne, bohužel. Teď jsem přišel. Ještě jsem si nepustil záznamník. Pojď nahoru."

Uvolnil přední dveře a čekal na zakvílení výtahu. Dnes měl perný den a zítra bude řešit jiný, ale stejně zapeklitý problém, budoucnost Dupayneova muzea. Potřeboval čas, aby si promyslel taktiku, odůvodnění své neochoty podepsat nový pronájem, argumenty, které bude muset shromáždit, aby mohl účinně vzdorovat rozhodnutí bratra a sestry Doufal v poklidný večer, v němž by mohl dospět ke konečnému rozhodnutí. Teď stěží dosáhne potřebného klidu. Sarah by nepřišla, kdyby nebyla v průšvihů.

Jakmile otevřel dveře a vzal od ní připlášt' a deštník, bylo mu jasné, že ten průšvih je závažný. Od dětství Sarah nedovedla ovládat, natož pak skrývat sílu svých citů. Její záchvaty vzteku byly od malička vášnivé a vyčerpávající. Chvilky štěstí a vzrušení byly bouřlivé, její stavy zoufalství nakazily oba rodiče jejím smutkem. To, jak vypadala, co měla na sobě, vždycky prozrazovalo zmatek jejího vnitřního života. Pamatoval si jeden večer - tak před pěti lety? - kdy považovala za vhodné, aby ji její nejnovější milenc navštívil na jeho adrese. Stála tam, kde nyní, tmavé vlasy složitě načesané, tváře jí zářily radostí. Když se na ni díval, překvapilo ho, jak je krásná. Teď její postava jako by sklesla do postoje předčasněho středního věku. Rozčuchané vlasy měla stažené dozadu a tvář zoufale zasmušilou. Když se díval do její tváře, tak podobné jeho, a přesto tak záhadně jiné, viděl, jak je nešťastná. Její zapadlé tmavé oči jako by se soustředily na vlastní ubohost. Svezla se do křesla.

"Co by sis dala?" zeptal se. "Vino, kávu, čaj?"

"Klidné vino. Cokoli máš otevřené."

"Bílé, nebo červené?"

"Proboha, táto! Nemí to fuk? Tak dobře, červené."

Vzal ze skřínky s víny nejbližší láhev a přinesl ji se dvěma sklenkami. "A co jídlo? Jedla jsi? Zrovna si chci ohřát něco k večeři."

"Nemám hlad. Přišla jsem, protože musíme vyřídit nějaké věci. Zaprvé, jak už možná víš, odešel ode mě Simon."

Takhle to bylo. Nepřekvapilo ho to. Setkal se s jejím milencem, s kterým teď žila, jen jednou a hned si uvědomil s návalem zmatené lítosti a podrážděnosti, že je to další omyl. Její život ovládal neměnný vzorec. Její lásky byly stravující, impulzivní a intenzivní. Teď ve čtyřiatřiceti letech její potřeba láskyplného závazku živilo vzrůstající zoufalství. Věděl, že nemůže říct nic, co by ji utěšilo, a že cokoli řekne, přijme s nevolí. V pubertě ji zanedbával kvůli své práci a rozvod jí poskytl novou příležitost ke stížnostem. Jediné, co po něm kdy chtěla, byla praktická pomoc.

"Kdy se to stalo?" zeptal se.

"Před třemi dny."

"A je to definitivní?"

"Samozřejmě je to definitivní, bylo to jasné celý měsíc, ale já to neviděla. A teď musím vypadnout někam pryč, doopravdy pryč. Chci jet do ciziny."

"A co tvá práce, co škola?"

"Vybodla jsem se na ni."

"To chceš říct, že jsi dala od příštího čtvrtletí výpověď?"

"Nedala jsem výpověď. Prostě jsem odešla středem. Nevrátím se do té zatracené džungle před tabulí, aby se děti

híhňaly mým sexuálním neúspěchům."

"Ale prosím tě? Jak by mohly?"

"Proboha živého, táto, vrať se na zem! Jasně že to vědí. Považujou to za svoji věc. Je to dost zlý, když ti někdo řekne, že nejsem žádná učitelka, když jsem dobrá akorát k tomu, abych si nechala líbit kopačky."

"Ale učíš na druhém stupni! Jsou to děti!"

"Ty děti vědí v jedenácti o sexu víc, než já věděla ve dvaceti. A já jsem se připravovala na výuku, ne na to, abych půl dne vyplňovala formuláře a zbytek tráвила udržováním kázně mezi pětadvaceti zlobivými, hubatými, agresivními fakanama, kteří nemají naprosto žádný zájem o učení. Jenom marním svůj život. Už nechci."

"Všechny nemohou být takové."

"Jistě že nejsou, ale je jich dost, aby se v té třídě nedalo učit."

Mám tam dva kluky s diagnózou, která vyžaduje ústavní psychiatrickou léčbu. Byli tak vyhodnoceni, ale není pro ně místo. Takže co se stane? Hodí je zpátky k nám. Ty jsi psychiatr. Je to úkol pro tebe, ne pro mě."

"Ale jen tak odejít! To se ti nepodobá. Je to podraz na ostatní učitele."

"Ředitel to zvládne. Posledních pár měsíců mě dost podporoval. No, ale odešla jsem."

"A co byt?" Koupili jej společně, to věděl. Půjčil jí kapitál na zálohu a předpokládal, že se hypotéka splácí z její výplaty.

"Byt samozřejmě prodáme," odpověděla. "Ale teď není naděje na to, abychom se dělili o zisk. Žádný zisk nebude. O ten jsme přišli kvůli tomu azylovému domu, který se staví naproti pro mladistvé delikventy bez domova. Náš právník měl zjistit, jak to je, ale nemá smysl žalovat ho pro nedbalost. Musíme ten byt prodat za tolik, kolik můžeme dostat. Nechávám to na Simonovi. Vyřídí to rychle, protože ví, že je právně zodpovědný za hypotéku. Já jedu pryč. Jde o to, tati, že potřebuju peníze."

"Kolik?" zeptal se.

"Tolik, abych mohla pohodlně žít v cizině jeden rok. Nežádám o to tebe - alespoň ne přímo. Chtěla bych svůj podíl na zisku z muzea. Chtěla bych, aby se zavřelo. Pak si od tebe můžu vzít slušnou půjčku - dejme tomu dvacet tisíc liber - a splatím ti to, až se muzeum uzavře. Všichni máme na něco nárok, ne, tedy správcové i vnoučata?"

"Ale nevím, kolik to bude," odpověděl. "Podle smlouvy o svěřenství se všechny cenné předměty, včetně obrazů, nabídnou jiným muzeím. Dostaneme z toho podíly, až se to prodá. Myslím, že na každého by to mohlo být těch dvacet tisíc liber. Nepočítal jsem to."

"To bude stačit. Zítřka je schůze správců, ne? Ptala jsem se na to po telefonu tety Caroline. Ty přece nechceš, aby muzeum pokračovalo! Vždycky jsi říkal, že se děda staral o muzeum víc než o kohokoli z rodiny. Byla to jeho soukromá vášeň. Stejně teď není k ničemu. Strýček Marcus si myslí, že by z něj dovedl něco udělat, ale to nepůjde. Jen tam bude cpát peníze, a nakonec ho stejně bude muset pustit. Chci, abys mi slíbil, že nepodepíšeš novou smlouvu o pronájmu. Tak si od tebe budu moci půjčit s čistým svědomím. Jinak si od tebe peníze nevezmu, když nebude naděje, že bych ti je mohla vrátit. Už toho mám dost, být někomu dlužná a muset být vděčná."

"Sarah, ty nemusíš být vděčná."

"Že ne? Nejsem pitomá, táto. Já vím, že dát mi prachy je pro tebe snazší než mě milovat, vždycky jsem to tak brala. Věděla jsem už jako dítě, že láska je něco, co dáváš svým pacientům, ale ne mně nebo mámě."

Byla to stará písnička, kterou slyšel už mnohokrát, od ženy i od Sarah. Věděl, že je na tom něco pravdy, ale ne tolik, kolik si s matkou myslely. Ta stížnost byla příliš zřejmá, příliš zjednodušená a příliš příhodná. Vztah mezi nimi byl delikátnější a složitější, než mohlo vysvětlit to psychologické teoretizování. Nic nenamítl, ale vyčkával.

"Chceš přece, aby se muzeum zavřelo, ne?" naléhala. "Přece víš, co udělalo tobě i babiře. Je to minulost, tati. Je o mrtvých lidech a mrtvých letech. Vždycky jsi říkal, že jsme příliš posedlí naší minulostí, sháněním a sbíráním dokladů o ní. Proboha, nemůžeš se jednou postavit svému bratrovi a sestře?"

Láhev vína zůstala neotevřená. Teď, zády k dceři, silou vůle ovládl ruku, aby se netřásla, otevřel Margaux a nalil dvě sklenky. "Myslím, že muzeum by se mělo zavřít," prohlásil, "a to na zítřejší schůzi určitě řeknu. Nečekám, že budou ostatní souhlasit. Bude to bitva vůle."

"Co myslíš tím určitě? Jako by to říkal strýc Marcus. Musíš vědět už teď, co chceš, aby se stalo. Nemusíš nic dělat, že? Ani je nemusíš přesvědčovat. Víš, že bys udělal cokoli, jen aby ses vyhnul rodinné hádce. Všechno, co musíš udělat, je odmítnout podepsat nový pronájem k příslušnému datu a jít jím z cesty. Nemůžou tě nutit."

Podal jí víno a zeptal se: "Jak brzy potřebuješ ty peníze?"

"Během několika dní. Chtěla bych odletět na Nový Zéland. Je tam Betty Carterová. Tu si asi nepamatuješ, studovaly jsme spolu. Vzala si Novozélandčana a vždycky moc stála o to, abych k nim přijela na dovolenou. Myslím, že bych začala na jižním ostrově a pak bych se možná přesunula do Austrálie a potom do Kalifornie. Chtěla bych rok takhle žít a nemuset pracovat. Potom se rozhodnu, co budu dělat dál. Učení to nebude."

"Nemůžeš to uspěchat. Mohou tu být požadavky na víza, rezervace míst v letadle. Teď není příznivá doba na odjezd z Anglie. Svět je neklidnější, nebezpečnější."

"Dalo by se namítnout, že to je právě doba na to, aby člověk vypadl a odjel co nejdál. O terorismus tady nebo kdekoli jinde se nestarám. Musím odjet. Všechno, nač jsem sáhla, jsem zbodala. Mám dojem, že zešílím, když v týhle zatracené zemi zůstanu ještě měsíc."

Mohl říct: Ale sebe vezmeš s sebou. Neřekl to. Věděl, s jakým pohrdáním - a bylo by to oprávněné pohrdání - by přijala tu ořepanou frázi. Teta Sally v jakémkoli ženském časopise by pro ni mohla udělat totéž. Teď šlo o ty peníze. "Mohl bych ti dnes dát šek, kdybys chtěla. A pokud jde o zavření muzea, budu neoblomný. Je to koneckonců správné."

Sedl si proti ní. Nedívali se na sebe, ale alespoň spolu pili víno. Náhle po ní zatoužil tak silně, že kdyby stáli, prostě by k ní přikročil a vzal by ji do náručí. Byla to láska? Věděl však, že jde o něco méně bouřlivého, o něco, co dovedl zvládnout. Byla to směsice lítosti a viny, jakou cítil i ke Gearingovým. Ale dal slib, a to takový, o němž věděl, že jej musí

splnit. Věděl také, a to uvědomění přišlo s vlnou znechucení, že je rád, že dcera odjede. Jeho přetížený život bude snadnější, když bude jeho jediné dítě na druhém konci světa.

Kapitola 12

Doba, kdy měla ve středu 30. října začít schůze správců - ve tři hodiny - byla naplánována tak, jak pochopil Neville, aby vyhovovala Caroline, která měla ráno i večer své závazky. Jemu se to nehodilo. Po obědě nebyl nikdy nejživější a navíc bude nutné přeargumentovat odpolední návštěvy u pacientů. Měli se sejít v knihovně v prvním patře, jako obvykle při těch příležitostech, kdy spolu museli jednat jako svěřenští správci. Uprostřed místnosti stál obdélníkový stůl se třemi pevnými svítidly pod pergamenovými stínítky. Bylo to vhodné místo, ale ne takové, jaké by si Neville vybral. Měl příliš mnoho vzpomínek na to, jak sem vstupoval jako dítě, povolán otcem, s rukama zvlhlými a bušícím srdcem. Otec ho nikdy neudeřil; jeho slovní krutost a neskrývané pohrdání prostřední dítě mnohem rafinovaněji zraňovaly a zanechávaly neviditelné, ale trvalé jizvy. Nikdy o otci nemluvil s Marcusem a Caroline, a pokud ano, tedy co nejobecněji. Oni zjevně trpěli málo nebo vůbec ne. Marcus byl vždycky samostatný, osamělý a nemluvné dítě, později výborný ve škole i na univerzitě. Proti tlakům rodinného života byl vyzbrojen nepředstavitelnou soběstačností. Caroline, nejmladší a jedinou dceru, měl otec vždycky nejraději, ovšem pouze do té míry, v níž uměl dávat najevo lásku. Jeho život bylo muzeum. Jeho žena s ním nedovedla soupeřit, nebo nalézt alespoň malou útěchu v dětech, a vzdala boj tím, že umřela před svou čtyřicátkou.

Přijel včas, ale Marcus a Caroline už tady na něj čekali. Zajímalo by ho, zda byli předem domluveni. Domlouvali se před schůzkou na své strategii? Ale ovšem: každý manévr této bitvy bude předem naplánovaný. Když vstoupil, stáli spolu na vzdáleném konci místnosti a teď vykročili k němu. Marcus nesl černou aktovku.

Caroline vypadala, že je vystrojená do boje. Měla na sobě černé kalhoty s proužkovanou šedobílou blůzou z lehké vlny, červený hedvábný šátek uvázaný u krku. Jeho cípy vlály jako vlajka vzbouřenců. Marcus, jako by chtěl podtrhnout oficiální důležitost schůzky, si vzal oblek jako do kanceláře, stereotyp vzorného státního úředníka. Vedle něj Neville cítil, že v oděném přšiplášti a nedbale vykartáčovaném, obnošeném šedém obleku vypadá jako chudý příbuzný. Byl přece primář a teď, když nemusel platit alimony, rozhodně nebyl chudý. Mohl si klidně dovolit nový oblek, kdyby na to měl čas a energii. Teď poprvé si při setkání se svými sourozenci připadal nevhodně oblečený. Ještě víc ho popudilo, že ten pocit byl iracionální a ponižující. Viděl Marcuse jen málokdy jinak než v obleku. Jen o dovolené chodil v khaki šortkách, proužkovaném tričku nebo v silném svetru ke krku. Ani to ho nezměnilo, pečlivá ležérnost jen zdůraznila jeho základní konformitu. Neformálně oblečený připadal vždycky Nevillovi trochu směšný, jako přerostlý skaut. Jedině v dokonale ušitých oblecích vypadal přirozeně.

Neville si sundal plášť, hodil ho na židli a přešel ke stolu uprostřed místnosti. Tři židle byly povytažené od stolu. U každé ležely na stole desky z manilového papíru a vedle nich stála sklenice. Na tácu mezi dvěma lampami stála karafa s vodou. Neville sáhl po osamoceném židli, protože byla nejbližší. Sotva dosedl, uvědomil si, že ho to hned od začátku fyzicky i psychicky znevýhodňuje. Ale už seděl a nemohl se donutit, aby si přesedl.

Marcus a Caroline zaujali svá místa. Jen krátkým pohledem Marcus prozradil, že ta samotná židle byla přichystána pro něj. Aktovku si položil vedle. Nevillovi připadalo, jako by ten stůl byl nachystaný pro ústní zkoušky. Nebylo pochyb, kdo z nich je zkoušející; nedalo se pochybovat o tom, kdo propadne. Připadalo mu, že ty ke stropu sahající zasklené police plné knih ho tlačí dolů, vrátila se mu zpátky představa z dětství, že jsou špatně upevněné a že se vytrhnou ze zdi, nejdřív se budou hroutit zvolna, pak v hromobití padajících kožených foliantů, a knihy ho pohrbí pod svou vražednou líhou. Temné výklenky za jeho zády vyvolávaly stejný vzpomínkový strach z číhajícího nebezpečí. Galerie vražd, jež měla podle očekávání budit ještě mocnější, byt méně osobní hrůzu, v něm budila pouze lítost a zvědavost. Jako adolescent zde stával a přemítavě pohlížel do těch nečitelných tváří, jako by jim intenzita jeho pohledu mohla vyrvat něco z jejich strašných tajemství. Zíral do Rouseovy tupé a hlupácké tváře. To byl muž, který nabídl tulákovi, že ho svezde, s úmyslem upálit ho zaživa. Neville si uměl představit, s jakou vděčností se unavený poutník šplhal do auta a ke své smrti. Rouse měl alespoň tolik milosrdenství, že ho nejdřív ubil nebo aspoň přiškrtil do bezvědomí, ale jistě za tím byl spíš praktický zřetel než lítost. Tulák byl nepoznaný, bezejmenný, nehledaný, dodnes neidentifikovaný. Jen jeho strašná smrt mu získala pochybnou proslulost. Společnost, která se o něj tak málo starala za jeho života, ho pomstila s použitím celé palety právních prostředků.

Čekal, až Marcus beze spěchu otevře aktovku, vytáhne své papíry a nasadí si brýle. "Děkuji vám, že jste přišli," začal. "Připravil jsem troje desky s dokumenty, které potřebujeme. Nezařadil jsem tam kopie svěrenské listiny - podmínky konečkonců všichni dobře známe - ale mám ji v aktovce, kdyby se někdo z vás na ni chtěl odvolat. Odstavec podstatný pro naši dnešní diskusi je bod 3. Jím se stanoví, že všechna větší rozhodnutí týkající se muzea, včetně projednání nového pronájmu, jmenování vyšších úředníků a veškeré přírůstky v ceně nad 500 liber musí odsouhlasit svými podpisy všichni tři svěřenští správci. Současný pronájem vyprší 15. listopadu tohoto roku a jeho obnovení tudíž vyžaduje tři podpisy. V případě, že by se muzeum prodávalo nebo zavíralo, listina stanoví, že všechny obrazy oceněné na víc než 500 liber a všechna první vydání knih budou nabídnuta vyjmenovaným muzeím. Tateova galerie má přednostní právo na obrazy a Britská knihovna na první vydání knih a na rukopisy. Všechny zbývající věci se prodají a zisk bude rozdělen mezi úřadující svěrenské správce a všechny přímé potomky našeho otce. To znamená, že výtěžek bude rozdělen mezi nás tři, mého syna a jeho dvě děti a Nevillovu dceru. Jasný úmysl našeho otce při založení rodinného svěrenství je tudíž, aby muzeum pokračovalo ve své existenci."

Slovo si vzala Caroline. "Muzeum musí pokračovat. Čistě pro zajímavost, kolik bychom dostali, kdyby se zavřelo?"

"Kdyby na smlouvě o pronájmu nebyly naše tři podpisy?"

Ještě jsem nedal provést ocenění, takže jsou to jen mé odhady. Většina předmětů, které zbudou po vyřízení darů, má

značný historický nebo sociologický význam, ale na trhu asi nebudou příliš cenné. Můj odhad je ten, že bychom každý dostali dvacet pět tisíc liber."

"No, je to pěkná suma, ale zas ne taková, aby stála za to, prodat dědictví."

Marcus otočil stránku ve svém fasciklu. "Kopii nové nájemní smlouvy máte v příloze B. Podmínky kromě ročního nájemného jsou ve všech podstatných ohledech stejné. Lhůta je na třicet let, nájemné musí být každých pět let znovu sjednáno. Uvidíte, že náklady jsou stále rozumné, opravdu velmi výhodné a mnohem příznivější, než v jaké bychom mohli doufat na volném trhu. Jak víte, je to proto, že majitel má zakázáno pronajmout budovu komukoli kromě organizace zabývající se literaturou nebo výtvarným uměním."

"To všechno víme," ozval se Neville.

"To si uvědomuju. Myslel jsem, že bude užitečné zopakovat ta fakta, než přistoupíme k rozhodování."

Neville se upřeně zadíval na díla H. G. Wellse na protější polici. Jestlipak je teď ještě někdo čte? "Musíme rozhodnout, jak se postavíme k případnému uzavření," prohlásil. "Měl bych vám hned oznámit, že nemám v úmyslu podepsat novou nájemní smlouvu. Je načase, aby se Dupayneovo muzeum zavřelo. Myslel jsem, že bude správné, když vám svůj názor oznámím hned na začátku."

Nastalo ticho, které trvalo několik vteřin. Neville se přinutil pohlédnout do jejich tváří. Ani Marcus, ani Caroline nedali nic najevo, nevyjádřili ani překvapení. Tato salva byla počátkem bitvy, kterou očekávali a na kterou byli připraveni.

Neměli pochybnosti o jejím výsledku, spíš jim šlo o neefektivnější strategii.

Marcusův hlas, který se poté ozval, byl klidný. "Myslím, že to rozhodnutí je předčasné. Nikdo z nás nemůže efektivně rozhodnout o budoucnosti muzea, dokud neuvážíme, zda můžeme pokračovat po finanční stránce. Jak například bude působit změna dosavadního nájemného a jaké změny je třeba provést v muzeu, abychom je dovedli do jedenadvacátého století?"

"Měli byste si uvědomit," řekl Neville, "že další diskuse je plýtvání časem. Nejednám impulzivně. Přemýšlím o tom od té doby, co otec zemřel. Je čas, aby se muzeum zavřelo a exponáty se přemístily jinam."

Ani Marcus, ani Caroline neodpověděli. Neville už nevzněl další námitky. Opakování by jeho věc jediné oslabilo. Je lepší nechat je mluvit a pak prostě a rychle zopakovat své rozhodnutí.

Jako by Neville nepromluvil, Marcus pokračoval: "Příloha C obsahuje mé návrhy na reorganizaci a efektivnější financování muzea. Předkládám účty za minulý rok, čísla o návštěvnosti a plánované náklady. Uvidíte, že jsem navrhl financovat nový pronájem prodejem jediného obrazu. Možná Nashe. To by odpovídalo podmínkám svěřenství, bude-li celý výtěžek věnován na efektivnější chod muzea. Jeden obraz můžeme pustit bez příliš velké škody. Koneckonců, Dupayneovo muzeum není především obrazová galerie. Pokud máme reprezentativní díla větších umělců toho období, můžeme galerii ospravedlnit. Dále se musíme podívat na personální obsazení. James Calder-Hale tu vykonává efektivní a užitečnou práci a může zatím pokračovat, ale navrhuji, abychom později přijali kvalifikovaného kurátora, má-li se muzeum rozvíjet. V současnosti se náš personál skládá z Jamese, Muriel Godbyové jako recepční, Tallulah Cluttonové, která v muzeu uklízí, s výjimkou těžkých úklidových prací, a toho chlapce Ryana Archera, zahradníka na půl úvazku a údržbáře. Pak máme dvě dobrovolné pracovnice, paní Faradayovou, která dohlíží na zahradu a pozemky, a paní Stricklandovou, kaligrafskou. Obě nám prokazují užitečné služby."

"Můžeš na ten seznam klidně připsat i mě," upozornila Caroline. "Jsem tady alespoň dvakrát týdně. Vlastně to tady vedu, od té doby, co otec umřel. Existuje-li tu nějaké celkové řízení, vykonávám ho já."

"Žádné celkové řízení neexistuje, to je právě problém," řekl Marcus klidně. "Nepodceňuji to, co děláš, Caroline, ale celá ta struktura je vysloveně amatérská. Máme-li provést podstatné změny, musíme začít myslet profesionálně, abychom přežili."

Caroline se zamračila. "Nepotřebujeme podstatné změny. To, co máme, je jedinečné. No dobře, je to malé. Nikdy to nepřiláká veřejnost jako rozsáhlejší muzeum, ale to naše bylo založeno za tímto účelem a ten plní. Z čísel, které jsi nám předestřel, to vypadá, jako bys doufal, že sem přitáhneš oficiální finanční prostředky. Na to zapomeň. Z loterie nedostaneme ani libru, proč taky? A pokud ano, museli bychom získat grant, což je nemožné. Místní úřady už jsou pod těžkým tlakem - jako všechny - a ústřední vláda nemá ani na to, aby adekvátně financovala velká národní muzea, Victoriino a Albertovo nebo Britské muzeum. Souhlasím, že musíme zvýšit příjmy, ale ne tím, že prodáme svou nezávislost."

"Veřejné prostředky čerpat nebudeme," zavrtěl hlavou Marcus. "Ani od vlády, ani od místních úřadů, ani z loterie. Stejně bychom je nedostali. I kdyby, litovali bychom toho. Pomyslete na Britské muzeum: nějakých pět milionů v červených číslech. Vláda trvá na politice volného vstupného, financuje muzeum neadekvátně, oni zabředají do problémů a musí zpátky na vládu s prosíkem. Proč neprodají ten obrovský nadbytečný inventář, neúčtují rozumné vstupné pro všechny kromě citlivých skupin a nezískají tak skutečnou nezávislost?"

"Nemohou podle práva disponovat s dary," namítla Caroline, "a nemohou existovat bez podpory. Souhlasím s tím, že my můžeme. A nevím, proč by muzea a galerie měly být zadarmo. Jiné kulturní podniky také nejsou - klasické koncerty, divadla, taneční show, BBC - jestli ovšem BBC ještě produkuje kulturu. Mimochodem, pusť z hlavy, že pronajmeš ten byt. Ten byl můj od té doby, co otec umřel, a já ho potřebuju. Nemůžu žít v garsonce u Swathlingové."

Marcus řekl klidně: "Nemyslel jsem, že bych tě připravil o byt. Pro exponáty je nevhodný a přístup jediným výtahem nebo přes galerii vražd by nebyl praktický. O místo nemáme nouzi."

"A taky si nemysli, že se zbavíš Muriel nebo Tally. Obě dvě si své nedostatečné platy víc než zaslouhují."

"Nepomýšlel jsem na to, že bych se jich chtěl zbavit. Zejména Godbyová je tak výkonná, že by jí byla škoda. Mám v úmyslu pověřit ji dalšími úkoly - aniž bych se samozřejmě mihal do toho, co dělá pro tebe. Ale na recepci potřebujeme někoho sympatičtějšího a vstřícnějšího. Myslel jsem, že bychom na místo sekretářky-recepční přijali absolventku univerzity. S nezbytnými znalostmi, samozřejmě."

"Ale jdi do háje, Marcusi! Jakou absolventku? Z košíkářské univerzity? Měl bys být rád, že je gramotná. Muriel umí zacházet s počítačem, internetem a zná účetnictví. Najdi mi absolventku univerzity, která to všechno bude dělat za její plat! To bys musel mít setsakra štěstí."

Neville se do tohoto rozhovoru nezapojoval. Protivníci se mohou na sebe vrhat, ale v podstatě mají stejný cíl: udržet muzeum v chodu. Počká si na svou šanci. Byl překvapený, a ne poprvé, jak málo své sourozence zná. Nikdy si nemyslel, že mu jeho povolání psychiatra dává klíč k lidské duši, ale žádné jiné dvě duše pro něj nebyly větší záhadou než právě tyhle, s nimiž sdílel falešnou blízkost pokrevního spříznění. Marcus byl určitě složitější, než naznačoval jeho pečlivě ovládaný byrokratický zevnějšek. Hrál na housle na téměř profesionální úrovni; to už něco znamená. A pak to jeho vyšívání! Ty blede, pěstěné ruce ovládaly zvláštní dovednosti. Když pozoroval bratrovy ruce, představil si ty dlouhé prsty s manikúrou v pohyblivé montáži činností: jak píšou elegantní šifry na oficiální dokumenty, tisknou struny houslí, navlékají do jehly hedvábí nebo se pohybují, jako zrovna teď, nad metodicky připravenými papíry. Bratr Marcus se svým nudným konvenčním předměstským domem, svou ultractihodnou manželkou, která o něj pravděpodobně nikdy v životě neměla strach, se svým úspěšným synem - lékařem, který se teď věnuje své lukrativní kariéře v Austrálii. A Caroline. Kdy se vlastně začal dozvídat, co je středem jejího života? V té škole nikdy nebyl. Pohrdal vším, co reprezentovala - privilegovanou přípravu na život v zahálce a přepychu. Její život byl pro něj záhadou. Podezíral ji, že ji manželství zklamalo, ale přece trvalo jedenáct let. Jaký teď měla sexuální život? Bylo těžké věřit, že je nejen samotářka, ale navíc žije i v celibátu. Neville si začal uvědomovat svou únavu. Do nohou ho začaly brát křeče a dalo mu práci udržet oči otevřené. Donutil se k bdělosti a slyšel Marcusův klidný, neuspěchaný hlas.

"Výzkumy, které jsem provedl během posledního měsíce, mě vedou k jednomu nevyhnutelnému závěru. Pokud má Dupayneovo muzeum přežít, musí se změnit, a to změnit od základů. Nemůžeme už pokračovat jako malý specializovaný sklad minulosti pro pár vědců, výzkumníků nebo historiků. Musíme se otevřít veřejnosti a vidět se v rolích vychovatelů a pomocníků, ne pouhých strážců dávno mrtvých desetiletí. Měli bychom se někam zařadit. Tu strategii vytyčila naše vláda v květnu 2000 v publikaci Centra pro společenskou změnu: muzea, galerie a archivy pro všechny. Vidí jako prioritu sociální zlepšení a prohlašuje, že muzea by měla - a teď cituji: identifikovat lidi, kteří jsou vyloučeni ze společnosti, zaangažovat je a poznat jejich potřeby... vyvíjet projekty, které směřují k zlepšení životů lidí, ohrožených vyloučením ze společnosti. Musíme v sobě vidět činitele společenské změny."

Teď byl Carolinin smích zároveň sarkastický i přirozeně srdečný. "Panebože, Marcusi, já se divím, že ses nikdy nestal ministrem! Máš všechno, co je k tomu potřeba. Jsi úplně nasáklý tou jejich hantýrkou. Co tedy máme dělat? Jít do Highgate a Hampsteadu a zjišťovat, které skupiny lidí nás ještě nepoctily návštěvou? Udělat závěr, že máme málo svobodných matek se dvěma dětmi, gayů, lesbiček, drobných obchodníků, etnických menšin? A pak co? Lákat je na kolotoč pro děti, šálek čaje zdarma nebo balonek, který si budou smět odnést? Kdyby muzeum dělalo svou práci pořádně, lidé, kteří mají zájem, by přišli, a nebyli by jen z jedné třídy. Byla jsem v Britském muzeu minulý týden se skupinou ze školy. V půl šesté se vyrojili lidé všech možných druhů - mladí, staří, vyhlížející zámožně, odrbaní, černí, bílí. Navštěvují muzeum, protože je zadarmo a je skvělé. My nemůžeme být ani jedno, ani druhé, ale můžeme pokračovat v tom duchu, v jakém otec muzeum založil. Proboha, dělejme to tak i nadále. Bude to těžké i tak."

"Jestli obrazy půjdou do jiných galerií, nic se neztratí," podotkl Neville. "Budou veřejně vystavené. Lidé se na ně budou moci dívat, možná to bude mnohem víc lidí."

Caroline se zatvářila prezíravě. "To není tak jisté. Spíš je to vysoce nepravděpodobné, řekla bych. Tateova galerie má tisíce obrazů, pro které nemá místo na vystavení. Pochybují, že by Národní galerie nebo Tate měly zájem o to, co jim můžeme nabídnout. U menších provinčních galerií by to mohlo být jiné, ale není záruka, že by je chtěly. Ty obrazy patří sem. Jsou částí plánované a souvislé historie meziválečných desetiletí."

Marcus zavřel desky a položil na ně složené ruce. "Jsou dvě věci, na které bych chtěl poukázat, ještě než Neville promluví. První je tato. Podmínky svěřenství mají zajistit, aby Dupayneovo muzeum pokračovalo ve své činnosti. To můžeme považovat za jisté. To znamená, Neville, že tě nemusíme o naší věci přesvědčovat. Je na tobě, abys přesvědčil nás. A zadruhé: jsi si jistý vlastními motivy? Není tu možnost, že to, co je za tvým nesouhlasem, nemá nic společného s racionálními pochybami o tom, je-li muzeum finančně životaschopné nebo plní-li užitečnou funkci? Není možné, že jsi motivován pomstou - pomstou na otci - a chceš mu oplatit, že pro něj muzeum znamenalo víc než rodina, víc než ty? Jestli mám pravdu, není to trochu dětinské, neřku-li nečestné?"

Ta slova, vržená přes stůl Marcusovým monotónním, nevýrazným hlasem, bez zjevné nevraživosti - rozumný muž předkládá rozumnou teorii - udeřila Nevilla silou fyzické rány. Cítil, že ve své židli ucukl. Věděl, že jeho tvář musí prozrazovat jeho prudkou a zmatenou reakci, nezvládnutou vlnu šoku, hněvu a překvapení, která mohla jen potvrdit Marcusovo obvinění. Očekával boj, ale ne to, že se jeho bratr odváží na tak nebezpečné bojiště. Uvědomoval si, že se Caroline naklonila dopředu s očima upřenými na jeho tvář. Čekali, co odpoví. Byl v pokušení jim říct, že jeden psychiatr v rodině stačí, ale odolal tomu; nebyla to chvíle na lacinou ironii. Místo toho, po odmlce, která trvala aspoň půl minuty, našel hlas a mohl promluvit klidně. "I kdyby to byla pravda - a není to víc pravda o mně než o jiném členu rodiny - mé rozhodnutí by se nezměnilo. Nemá smysl v téhle diskusi pokračovat, zejména upadne-li do psychologického portrétování. Nemám v úmyslu podepsat nový pronájem. A teď se musím vrátit ke svým pacientům." V tom okamžiku mu zazvonil mobil. Chtěl ho na dobu schůze vypnout, ale zapomněl na to. Teď přiskočil ke kabátu a zalovil v kapse. Slyšel hlas své sekretářky Ani se nemusela hlásit jménem.

"Volali z policie. Chtěli tebe, ale já jim řekla, že to vyřídím. Paní Gearingová se pokusila zabít sebe i manžela.

Předávkování léky a plastické sáčky přes hlavu."

"Jsou v pořádku?"

"Zachránili Alberta. Ten to přežije. Ona zemřela."

Když promluvil, připadaly mu jeho rty podivně nateklé a tvrdé. "Diky, žes mi to řekla. Promluvíme si později."

Ukončil hovor a ztuhle se vrátil ke své židli, překvapený, že ho nohy vůbec unesou. Uvědomoval si Carolinin nezúčastněný pohled. Řekl: "Promiňte. Volali mi, že žena jednoho mého pacienta spáchala sebevraždu."

Marcus vzhledl od svých papírů. "Nebyla to tvoje pacientka? Něčí manželka?"

"Nebyla moje pacientka."

"Jestliže to nebyla tvoje pacientka, nebylo přece nutné, aby tě s tím někdo obtěžoval."

Neville neodpověděl. Seděl s rukama sevřenýma v klíně a bál se, že si sourozenci všimnou, jak se mu třesou. Zmocnil se ho strašlivý hněv, tak fyzický, že se mu udělalo na zvracení. Potřeboval ho vyvrhnout, jako by se v tom páchnoucím proudu mohl zbavit bolesti i viny. Pamatoval si poslední slova Ady Gearingové: Já už takhle nemůžu dál. Myslela to vážně. Byla stoická a nestěžovala si, jen si uvědomila svou mez. Řekla mu to, a on to neslyšel. Bylo zvláštní, že si ani Caroline, ani Marcus očividně nepovšimli ničivého zmatku jeho sebeznechucení. Podíval se přes stůl na Marcuse. Jeho bratr se soustředěně mračil, ale ani nevypadal znepokojeně, už si začínal formulovat argumenty a vymýšlet strategii. Carolinina tvář byla čitelnější: zbělela hněvem.

Na pár vteřin znehybněli v živém obraze konfliktu; nikdo z nich neslyšel, že se otevřely dveře. Ted' upoutal jejich pozornost teprve pohyb. Ve dveřích stála Muriel Godbyová s naloženým podnosem. "Slečna Caroline mě požádala, abych ve čtyři hodiny přinesla čaj," oznámila. "Mohu ho naservírovat teď?"

Caroline kývla a začala odsunovat papíry stranou, aby udělala na stole místo. Neville to náhle už nemohl snést. Vstal, chňapl po svém plášti a naposledy se k nim obrátil.

"Já jsem skončil. Dál nemám co říct. Všichni tu jen ztrácíme čas. Můžete klidně začít plánovat uzavření. Ten pronájem nikdy nepodepíšu. Nikdy! A nemůžete mě k tomu donutit."

Na chvíli spatřil v jejich tvářích křeč znechuceného pohrdání. Věděl, jak se na něj dívají - jako na odbojné dítě, které si vylévá svůj bezmocný hněv na dospělých. Ale on nebyl bezmocný. Měl moc, a oni to věděli.

Poslepu zamířil ke dveřím. Nevěděl ani, jak se to stalo, jestli paží zavadil o podnos, nebo zda Muriel Godbyová udělala krok v instinktivním protestu, aby mu zastoupila cestu. Podnos jí vyklouzl z rukou. Neville se kolem ní prosmykl, uvědomil si jen její zděšený výkřik, proud kouřícího čaje a třesk padajícího porcelánu. Bez ohlednutí seběhl ze schodů, sledován udiveným pohledem paní Stricklandové, sedící v recepci, a vyřít se z muzea.

Kapitola 13

Středa 30. října, den schůze svěrenských správců, začala pro Tally stejně jako každý jiný den. Před svítáním zašla do muzea a strávila hodinu normální prací. Muriel přišla brzy. Nesla koš a Tally usoudila, že jako obyčejně upekla sušenky správcům k čaji. Tally si vybavila úsloví ze školních let - přišplhává u kantorů - a pocítila k Muriel záchvěv soucitu, v němž rozeznala hanebnou směsici lítosti a lehkého pohrdání.

Když se Muriel vrátila z malé kuchyňky na konci haly, popsala jí program na dnešek. Muzeum, s výjimkou knihovny, se otevře až odpoledne. Paní Stricklandová má přijít, ale bylo jí řečeno, že bude pracovat v obrazové galerii. Může také zastoupit Muriel v recepci, až bude servírovat čaj. Paní Faradayová telefonovala, že je nastydlá a nepřijde. Tally by tedy mohla dohlédnout na Ryana, pokud dnes milostivě nastoupí, aby nemohl využít nepřítomnosti paní Faradayové. Když se Tally vrátila do domku, byla neklidná. Obvyklá procházka po Heathu, kterou podnikla navzdory dešti, měla za následek jen to, že ji neobyčejně unavila, aniž uklidnila její duši nebo tělo. V poledne zjistila, že nemá hlad, a rozhodla se odložit oběd, skládající se z polévky a míchaných vajec, dokud nepřijde Ryan. Dnes si přinesl půl malého bochníku nakrájeného tmavého chleba a plechovku sardinek. Klíček ke konzervě praskl, když ji otevíral, takže si musel dojít do kuchyně pro otvírák. Ten byl na plechovku příliš velký a Ryan ten úkol zpackal, olej vystříkl na ubrus. Pach rybiček se rozšířil po celém domku. Tally chtěla otevřít dveře a okno, ale venku se zvedl vítr a po okenním skle stékaly praménky deště. Když se vrátila ke stolu, pozorovala, jak Ryan roztírá rozdrcené rybičky na chléb nožem na máslo, a ne tím, který mu nachystala. Zdálo se jí malicherné upozorňovat ho na to, ale náhle si přála, aby odešel. Najednou přestala mít chuť na míchaná vejce a místo toho si v kuchyni otevřela konzervovanou rajskou polévku s fazolemi. S velkým šálkem a polévkovou lžící si v obývacím pokoji sedla ke stolu vedle Ryana.

Řekl s ústy plnými chleba: "Je to pravda, že se má muzeum zavřít, a nás vyrazej?"

Tally se ovládla natolik, že jí v hlase nezaznělo znepokojení. "Kdo ti to řekl, Ryane?"

"Nikdo. Jen tak jsem to zaslechl."

"To jsi poslouchal za dveřmi?"

"Ani jsem nemusel. Luxoval jsem v pondělí v hale a slečna Caroline mluvila u recepcie s paní Godbyovou. Povídala: „Jestli ho ve středu nepřesvědčíme, muzeum se jednoduše zavře. Ale já myslím, že dostane rozum.“ Pak řekla paní Godbyová něco, čemu jsem nerozuměl. Jen jsem slyšel, co jí odpověděla slečna Caroline, než odešla. Prý „Nechte si to pro sebe!“"

"Takže - neměl by sis to nechat pro sebe?"

Upřel na Tally svůj bezelstný pohled. "No, ale slečna Caroline to přece neříkala mně, že jo? Dnes je středa. Odpoledne se ti tři mají sejít."

Tally obemkla prsty svůj šálek, ale nezačala pít. Bála se, že by úkon zvednutí lžice ke rtům prozradil, jak se jí chvějí ruce.

"Překvapuje mě, kolik jsi toho slyšel," prohodila. "Jistě mluvily dost tiše."

"Jo, to jo. Jako by to bylo tajemství. Já slyšel jen poslední slova. Ale ony si nevšímly, že tam uklízím. Jako bych tam nebyl. A jestli si mě všimly, třeba si myslely, že to v hluku vysavače neuslyším. Možná jim bylo fuk, jestli to uslyším, nebo ne, protože na tom nezáleží. Já nejsem důležitý."

Promluvil beze stopy zloby, ale oči nespustil z její tváře, a ona věděla, že čeká na odpověď. Na talíři mu zbyla poslední kůrka chleba a on, s očima stále upřenýma na její tvář, ji začal drobit a pak válet drobky do malých kuliček, které

uspořádal po okraji talíře.

"Jistěže jsi důležitý, Ryane," namítla pevně, "a ta práce, kterou tu děláš, také. Nesmíš si myslet, že jsi tu nedocenený. To by bylo hloupé."

"Mně je to fuk, jestli si mě ceněj, nebo ne. Dostávám plat, ne? Kdyby se mi ta práce nelíbila, šel bych pryč. Teď to vypadá, že budu muset."

Starost o něj na chvíli převážila její osobní obavy. "Kam půjdeš, Ryane? Jakou práci budeš hledat? Máš nějaké plány?"

"Myslím, že major pro mě nějaké plány má. Je na plánování bezvadnej. Co budete dělat vy, paní Tally?"

"O mě neměj starost, Ryane. Pro hospodyně je dnes spousta míst. Inzertní stránky v The Lady jsou jich plné. Nebo můžu jít do penze."

"Ale kde budete bydlet?"

Ta otázka byla nevídaná. Naznačovala, že on jaksi ví o její nevyřešené obavě. Mluvil o tom někdo? Vyslechl něco?

Představila si útržky takového rozhovoru. S Tally bude problém. Nemůžeme ji jen tak vyrazit. Pokud vím, nemá kam jít. Vyrovnaně řekla: "To bude záviset na té práci, že? Počítám, že zůstanu v Londýně. Ale nemá smysl se rozhodovat, dokud nevíme, jak to tady dopadne."

Pohlédl jí do očí a ona téměř uvěřila, že mluví upřímně. "Mohla byste jít do squatu, kdyby vám nevyhovovalo bydlet s ostatními. Eviny dvojčata jsou dost urvaný a trochu smrděj. Není to tam špatný - teda mně to úplně vyhovuje - ale vám by se to asi nelíbilo."

Jistěže by se jí tam nelíbilo. Jak si jen na chvíli mohl myslet něco jiného? Snažil se, byť nepřiměřeně, upřímně jí pomoci, nebo na ni něco hrál? Ta myšlenka byla nepříjemná. Ovládla hlas, aby zněl laskavě, i když trochu pobaveně. "Na to asi nedojde, díky, Ryane. Squat je pro mladé. A nemyslíš, že by ses měl dát do práce? Brzy se stmívá a ty máš na západní zdi profezávat uschlý břečtan."

Bylo to vůbec poprvé, kdy mu naznačila, že by měl jít. Okamžitě vstal bez zjevné zloby. Sebral několik drobků z ubrusu, pak vzal svůj talíř, nůž a sklenici vody do kuchyně a vrátil se s mokrým hadříkem, kterým se pokoušel odstranit skvrny od oleje.

Snažila se, aby jí v hlase nezazněl podrážděný tón. "Nech to, Ryane. Musím ten ubrus vyprat."

Upustil hadřík na stůl a odešel. Úlevou vydechla, když se za ním zavřely dveře.

Odpoledne se vleklo. Zaměstnávala se malými úkoly v domku, byla příliš neklidná, než aby si sedla a četla. Náhle jí přišlo nesnesitelné, že neví, co se děje, nebo, když už se to nemůže dozvědět, trčí tady, jako by ji mohli ignorovat.

Nebude těžké vymyslet si omluvu pro to, že půjde do muzea a promluví s Muriel. Paní Faradayová se zmínila o tom, že by potřebovala vysázet podél příjezdové cesty víc cibulek. Mohla by na to Muriel věnovat částku z peněz na drobné výdaje?

Sáhla po pláštěnce a natáhla si na hlavu kapuci. Venku stále pršelo, bylo to řídké nehluché mrholení, kapky se třpytily na vavřínových listech a studeně bodaly do tváří. Když došla ke dveřím, vyšel z nich Marcus Dupayne. Šel rychle, tvář měl odhodlanou a zřejmě ji neviděl, přestože prošel těsně kolem ní.

Všimla si, že ani nezavřel přední dveře. Byly trochu pootevřené, takže do nich strčila a vešla do haly. Svítily tam jen dvě lampy na stole recepcce, u něhož stály Caroline Dupayneová s Muriel; obě si oblékaly pláště. Hala za nimi byla neznámé a záhadné území plné temných stínů a šerých výklenků, ústřední schodiště vedlo kamsi do černé prázdnoty. Nic tady nebylo důvěrně známé nebo prosté nebo uklidňující. Na okamžik se jí zjevily tváře z galerie vražd, oběti i vrazi sestupovali v tichém a pomalém procesi dolů ze tmy. Uvědomila si, že ty dvě ženy se otočily a pozorují ji. Pak se obraz rozbil.

Caroline Dupayneová řekla spěšně: "Tak tedy, Muriel, nechám na vás, abyste zamkla a nastavila alarm."

S krátkým pokývnutím, které nebylo určené ani Muriel, ani Tally, přikročila ke dveřím a vyšla ven.

Muriel otevřela skříňku s klíči a vyndala klíč od předních dveří a bezpečnostního zámku. "Slečna Caroline a já jsme prošly sály, takže tu nemusíte zůstat," oznámila. "Měla jsem nehodu s čajovým podnosem, ale už jsem to uklidila." Odmlčela se a pak dodala: "Myslím, že byste si měla shánět nové zaměstnání."

"Myslíte jenom mě?"

"Nás všechny. Slečna Caroline mi řekla, že se o mě postará. Zřejmě vymyslela něco, o čem bych mohla uvažovat. Ale jinak ano, týká se to nás všech."

"Co se stalo? Dospěli správci k nějakému rozhodnutí?"

"Oficiálně ještě ne. Ale měli dost nepříjemnou schůzi." Odmlčela se, a pak řekla, jako by ji těšilo sdělovat špatnou zprávu: "Doktor Neville chce, aby se muzeum zavřelo."

"A může to prosadit?"

"Může prosadit, aby se už neotevřelo. Což je jedno a totéž. Neříkejte nikomu, že to víte ode mě. Jak jsem řekla, není to zatím oficiální, ale vy tu konečkonců pracujete už osm let. Myslím, že máte právo být varována."

Tally ovládla hlas, aby se jí nerozechvěl. "Díky, že jste mi to řekla, Muriel. Jistě, nepovím to nikomu. Kdy myslíte, že to bude definitivní?"

"Můžete to považovat za definitivní už teď. Nový pronájem se musí podepsat do patnáctého listopadu. Takže pan Marcus a slečna Caroline mají dva týdny na to, aby přemluvili bratra, aby si to rozmyslel. On si to ale nerozmyslí."

Dva týdny. Tally zadrmlila své díky a vykročila ke dveřím. Když se vracela do domku, cítila, že má kotníky jako spoutané a ramena se jí hrbí pod fyzickou slabostí. Přece ji nemohou vyhodit za dva týdny! Rychle přemýšlela. Tak to nebude, to přece nejde. Jistě to budou týdny, spíš měsíce, možná i rok, než se nastěhují noví nájemci. Nejdříve se budou muset přestěhovat všechny exponáty a nábytek, až bude kam, a to nelze provést ve spěchu. Řekla si, že bude mít spoustu času na rozhodnutí, co dál. Neměla iluze o tom, že by noví nájemci měli radost z toho, že zůstane v domku. Budou ho potřebovat pro vlastní zaměstnance, to jistě. Ani si nedělala iluze, že by její úspory stačily na sebemenší byt

v Londýně. Investovala je prozíravě, ale teď, v době hospodářské recese, už nerostly. Stačily by možná na zálohu, ovšem jak by mohla, když jí je přes šedesát a nemá zajištěný příjem, žádat o hypotéku, nebo si ji dovolit? Ale jiní lidé přežili horší katastrofy; nějak to zvládne.

Kapitola 14

Ve čtvrtek se nestalo nic zvláštního a o budoucnosti nebylo řečeno nic oficiálního. Nikdo z Dupayneů se neobjevil a do muzea proudil jen tenký pramínek návštěvníků, kteří Tally připadali jako sklíčená a opuštěná skupina lidí bloumajících po místnostech, jako by se ptali, co tu vůbec chtějí. V pátek ráno otevřela Tally muzeum v osm hodin jako obvykle, umlčela poplašný systém a znovu ho nastavila, pak rozsvítla všechna světla a zahájila obchůzku. Protože tam předchozího dne přišlo málo lidí, nepotřeboval žádný ze sálů v prvním patře uklidit. Přízemí, které bývalo nejvíc zašlapané, uklízel Ryan. Na některých vitrínách byly otisky, které musela otřít, zejména v galerii vražd, a také bylo třeba vyleštit povrch stolů a židlí.

Muriel přišla jako obvykle přesně v devět a den v muzeu začal. Podle předchozí domluvy měla přijít skupina vysokoškolských učitelů z Harvardu. Návštěvu vyjednal pan Calder-Hale, který je provede, ale toho galerie vražd příliš nezajímala, takže tuhle část prohlídky obvykle přebírala Muriel. Přestože přijal názor, že vražda může být symbolická i reprezentativní pro dobu, v níž byla spáchána, přel se, že na to šlo poukázat, aniž se zasvětil celý sál vrahům a jejich obětem. Tally věděla, že se odmítal šířit o exponátech nebo návštěvníkům cokoli vysvětlovat, a neústupně trval na tom, že by se truhla neměla otevírat jen kvůli tomu, aby si údajné skvrny od krve mohli prohlížet návštěvníci, kteří touží rozechvět se hrůzou.

Muriel měla svou nejnemilosrdnější náladu. V deset hodin vyhledala Tally, ta právě za garáží hovořila s Ryanem o tom, které keře by měl ostříhat a zda by měli zavolat paní Faradayové, která tu ještě nebyla. Muriel na ni vyjela: "Musím načas odejít z recepcce. Potřebuji mě v galerii vražd. Kdybyste byla souhlasila, že si pořídíte mobil, aspoň bych věděla, že vás dostihnu, když nejste u sebe."

Tallyina neochota pořídit si mobil byla stálým zdrojem stížností, ale Tally byla neoblomná. Mobily si ošklivila nejen proto, že lidé měli ve zvyku nechávat je zapnuté v galeriích a v muzeích a hulákali do nich bezvýznamné žvásty, když seděla v autobuse na svém oblíbeném předním sedadle horního patra a sledovala proměnlivou scénu dole. Věděla, že její nenávisť k mobilním telefonům sahá dál. Iracionálně, ale nevyhnutelně jí jejich zvonění připomínalo naléhavý zvuk, který ovládal její život v dětství i dospělosti - řinčení zvonku nad dveřmi obchodu.

Když Tally seděla za stolem, vydávala ty malé lepicí vstupenky, které byly Murieliným nástrojem ke zjišťování počtu návštěvníků, a poslouchala tlumený bzukot hlasů z obrazové galerie, zlepšila se jí nálada. Dnešní den zrcadlil její rozpoložení. Ve čtvrtek si obloha lehla na město, neproniknutelná jako šedý koberec, jako by chtěla pohltnout jeho život a energii. I na okraji Heathu chutnal vzduch po sazích. Ale v pátek ráno se počasí proměnilo. Vzduch byl stále chladný, ale živější. V poledne ohnul tenké vršky stromů čerstvý vítr, prohnal se keři a provoněl ovzduší zemitou vůní pozdního podzimu.

Zatímco Tally seděla u recepcce, přišla paní Stricklandová, jedna z dobrovolných pomocnic. Byla amatérská kaligrafka a chodila k Dupayneovým ve středu a v pátek; seděla v knihovně a psala tam nové popisky k exponátům, čímž plnila trojí úkol, protože byla schopna zároveň odpovídat na většinu otázek návštěvníků o knihách i rukopisech a zároveň diskrétně sledovat jejich počínání. V půl druhé znovu zavolali Tally do recepcce, Muriel totiž odešla do kanceláře, aby se naobědvala. Ačkoli proud návštěvníků už tou dobou zeslábl, muzeum působilo živěji než v minulých týdnech. Ve dvě se dokonce utvořila malá fronta. Když se Tally usmívala na příchozí a vracela jim drobné, její optimismus vzrůstal. Možná se přece jen najde nějaký způsob, jak udržet muzeum při životě. Ale pořád nikdo nic neřikal.

Krátce před pátou hodinou všichni návštěvníci odešli a Tally se naposled vrátila, aby s Muriel provedla poslední obchůzku. Za starých časů pana Dupaynea to byl pouze její úkol, ale Muriel se týden poté, co nastoupila, okamžitě k Tally připojila a Tally instinktivně vytušila, že je v jejím zájmu neprotivit se chráněnce slečny Caroline, takže nic nenamítala. Jako obvykle spolu procházely jednotlivými sály, zamykaly dveře obrazové galerie a knihovny, scházely do suterénu do místností archivu, které byly celý den jasně osvětleny, protože železné schodiště by mohlo být nebezpečné. Všechno bylo v pořádku. Návštěvníci tu dnes nenechali nic ze svých osobních věcí. Svědomitě přikryly vitríny koženými kryty. Několik časopisů, které byly rozloženy v knihovně na stole v umělohmotných obalech, bylo jen třeba úhledněji srovnat. Zhasly za sebou světla.

Vrátily se do hlavní haly a zahleděly se do tmy na schodech. Tally se jako jindy zamyslela nad zvláštní povahou této tiché prázdnoty. Pro ni se muzeum po páté hodině změnilo v záhadné a neznámé území, jak se to často stává veřejným prostorám, když všichni lidé odejdou a ukrade se do nich ticho jako zlověstný a cizí duch, aby převzalo vládu nad nočními hodinami. Pan Calder-Hale odešel se svou skupinou hostů už před polednem, slečna Caroline opustila muzeum ve čtyři a brzy potom si Ryan vyzvedl svou denní mzdu a pěšky se vydal na hampsteadskou stanici metra. Teď tu zůstaly jen Tally, Muriel a paní Stricklandová. Muriel se nabídl, že paní Stricklandovou svezde k metru, a ve čtvrt na šest, o trochu dřív než obvykle, obě odešly Tally sledovala, jak vůz odjíždí z příjezdové cesty, a pak se tmou vydala ke svému domku.

Teď se zvedl vítr a v prudkých poryvech zbavoval její mysl optimismu, který jí byl vlastní za denního světla. Když s ním bojovala na cestě k domku, v duchu litovala, že v něm nenechala rozsvícená světla.

Od Murielina příchodu se naučila být šetrná, ale topení a světlo v domku mělo samostatný přívod, a třebaže si nikdo nestěžoval, Tally věděla, že její účty jsou pod dohledem. A Muriel měla samozřejmě pravdu. Šetřit teď bylo důležitější než kdy jindy. Ale když se Tally blížila k temnému obrysu domku, přála si, aby v obývacím pokoji zářila skrz závěsy světla a ujistěvala ji, že tady je stále ještě její domov. Ve dveřích se zastavila a vyhlédla přes park na vzdálené mihotání

světél Londýna. I když už byla tma a Heath byl jen černým prázdným prostorem pod nočním nebem, byl to stále její milovaný, důvěrně známý domov.

Z křoví se ozval praskot a objevil se Kocour. Bez projevu lásky, nebo aspoň potvrzení její přítomnosti se přiloudal po cestičce, sedl si přede dveře a čekal, až je otevře.

Kocour byl tulák. I Tally musela připustit, že by si ho nikdo z vlastní vůle nevybral. Byl to největší kocour, jakého kdy viděla, sytě rezavý s plochou hranatou tváří, ve které bylo jedno oko níž než druhé, měl ohromné tlapky na křivých nohách a ocas, kterým málokdy vyjadřoval jiné city než nelibost. Vynořil se z hlubin parku loni v zimě a seděl přede dveřmi po dva dny, dokud Tally, zřejmě nemoudře, nevystřčila přede dveře misku s kočičí potravou. Tu zhltl v několika soustech, protáhl se otevřenými dveřmi do obývacího pokoje a zmocnil se křesla u krbu. Ryan, který ten den pracoval, ho ostražitě sledoval ode dveří.

"Pojď dál, Ryane. Nezaútočí na tebe. Je to jen kočka. Nemůže za to, jak vypadá."

"Ale je to obr! Jak mu budete říkat?"

"Ještě jsem na to nemyslela. Zrzek a Rezoun jsou moc obyčejné. A stejně asi odejde."

"Nevypadá, že by se mu chtělo někam chodit. Nejsou všechny zrzavé kočky vlastně kocouři? Mohla byste mu říkat Kocour."

A to mu zůstalo.

Reakce Dupayneových a personálu muzea, vyslovované v příštích týdnech, jak se se zvířetem postupně setkávali, nebyly nadšené. Nesouhlas jasně zazněl ve vyjádření Marcuse Dupaynea: "Neměl obojek, což znamená, že si ho nikdo moc neceníl. Předpokládám, že byste mohla dát inzerát, aby si ho majitel vyzvedl, ale ten je nejspíš rád, že ho má z krku. Jestli si ho necháte, Tally, dbejte na to, aby se nedostal do muzea."

Paní Faradayová na něj pohlédla s odporem zahradnice, povzddechla jen, že bude asi nemožné udržet ho mimo trávník. Paní Stricklandová zvolala: "To je ale šereda, chudák kočka! Nebylo by lepší ji utratit? Asi byste si ji neměla nechávat, Tally. Může mít blechy. Nepustíte ji do blízkosti knihovny, vidíte? Jsem alergická na chlupy."

Od Muriel Tally nečekala žádné sympatie a ta je také neprojevila. "Měla byste dát pozor, aby se to zvíře nedostalo do muzea. Slečna Caroline by s tím rozhodně nesouhlasila a já mám dost jiné práce, než abych ho ještě hlídala. A doufám, že v domku neinstalujete kočičí dvířka. Příští obyvatel by je určitě nechtěl."

Jen Neville Dupayne vypadal, že si ničeho nevšiml.

Kocour si vbrzku zavedl denní řád. Tally ho nakrmila, když vstala, a on pak zmizel. Sotvakdy byl vidět dřív než pozdě odpoledne, kdy si sedl přede dveře a čekal, až bude vpuštěn ke svému druhému jídlu. Poté opět zmizel až do devíti, kdy se dožadoval vpuštění, občas se snížil k tomu, že krátce usedl Tally na klín, načež zabral své oblíbené křeslo, dokud se Tally nechystala spát a nevyпустила ho na noc ven.

Otevřela plechovku sardinek, což bylo jeho oblíbené jídlo, a pocítila, že je nečekaně ráda, že ho vidí. Nakrmit ho byla součástí jejího každodenního řádu a teď, když byla budoucnost nejistá, byl tento řád těšivým potvrzením normality a drobnou obranou proti rozvratu. Takový bude i její večer. Zakrátko se vypraví na svou večerní přednášku o georgiánské architektuře Londýna. Konala se každý pátek v šest hodin v místní škole. Každý týden přesně v půl šesté tam Tally vyrážela na kole a přijížděla dost brzy na to, aby si dala kávu a sendvič v hlučné anonymně kantýně. V půl šesté, ve šťastné nevědomosti o hrůzách, které jí čekají, zhasla, zamkla domek, vyvedla kolo ze zahradní kůlny, rozsvítila a energicky se rozjela po příjezdové cestě.

Kniha druhá
PRVNÍ OBĚŤ

Pátek 1. listopadu - úterý 5. listopadu

Kapitola 1

Úhledně napsané oznámení na dveřích číslo 5 potvrdilo Tally to, co už ji napadlo, když na chodbě neviděla žádné lidi: přednáška byla zrušena. Paní Maybrooková onemocněla, ale doufala, že tu příští pátek bude. Pokud jde o dnešek, všechny studenty zve pan Pollard na svou přednášku o Ruskinovi a Benátkách v čísle 7. Tally pocítila nechuť věnovat se byt jen hodinu novému předmětu, jinému přednášejícímu a neznámým tvářím. Toto bylo poslední, třebaže menší zklamání dnešního dne, který začal tak slibně tím, že občas vysvitlo slunce, jež podporovalo rostoucí naději, že všechno může dopadnout dobře. Ale po setmění se to změnilo. Silicí nárazový vítr a obloha téměř bez hvězd budily skličující pocit, že dobře nedopadne nic. A teď tahle zbytečná cesta. Vrátila se k opuštěnému kolu a odemkla zámek. Bylo načase vrátit se do důvěrně známého pohodlí domku, ke knize nebo k videu; zpátky do Kocourovy nenáročné, byt sobecké společnosti.

Nikdy předtím jí cesta domů nepřipadala tak únavná. Nebylo to jen tím, že se do ní co chvíli neočekávaně opřel náraz větru. Nohy měla jako z olova, kolo se stalo těžkým břemenem, které jen s vynaložením veškeré síly poháněla kupředu. Byla to úleva, když po čekání v krátkém procesí aut na Spaniards Road přejela na druhou stranu ulice a na příjezdové cestě se opřela do pedálů. Dnes jí to připadalo nekonečné. Tma za šmouhami světla byla téměř hmatatelná, dusila její dech. Nakláněla se nad řídítka, sledovala kruh svého světla na asfaltu jako přelud. Nikdy předtím jí tma takhle nenaháněla hrůzu. Stalo se jí téměř večerní rutinou projít malou zahrádkou u domku na kraji Heathu, vdechovat zemitou vůni půdy a rostlin silící tmou a pozorovat vzdálená mihotavá světla Londýna, jasnější než myriády špendlíkových hlaviček na nebeské klenbě. Ale dnes už ven nepůjde.

Když vyjela z poslední zatáčky a konečně spatřila domek, náhle zabrzdila ve zděšeném zmatku - pohled, pach i zvuky způsobily, že se jí rozbušilo srdce, jako by se jí chtělo rozskočit v hrudi - někde nalevo od muzea hořelo. Buď garáž,

nebo zahradní kůlna byly v plameni. A pak se to stalo. Rychle k ní přijíždělo velké auto, jehož reflektory ji oslnily. Neměla čas se vyhnout ani si něco pomyslet, než do ní vrazilo. Instinktivně sevřela řídítka, cosi ji zvedlo ve změti světla, zvuku a kovu, načež ji to hodilo na okraj trávníku pod roztočená kola bicyklu. Ležela tam několik vteřin, na chvíli ochromená a příliš zmatená, než aby se mohla pohnout. I myšlení měla paralyzované. Pak se vzbudila a pokusila se odstrčit kolo. Ke svému překvapení zjistila, že to jde, že ruce a nohy fungují. Byla pohmožděná, ale nebyla vážně zraněná.

Ztěžka se vyhrabala na nohy, opírajíc se o kolo. Auto zastavilo. Vnímala mužskou postavu a hlas, který řekl: "je mi to moc líto. Nestalo se vám něco?"

Ten hlas byl působivý a osobitý, za jiných okolností by jej považovala za konejšivý. Tvář, která se nad ní skláněla, byla také osobitá. Ve slabém osvětlení příjezdové cesty ho na pár vteřin spatřila jasně - světlé vlasy, hezká tvář, oči svítily zoufalou naléhavostí.

"Jsem úplně v pořádku, děkuji," řekla. "Vlastně jsem už nejela a spadla jsem na trávu." Opakovala: "Jsem v pořádku."

Mluvil velmi znepokojeně, ale teď jí neušlo, jak horečně si přeje, aby byl pryč. Dřív než domluvila, rozběhl se k autu. Ve dveřích se otočil. Pohlédl za sebe na plameny, které vyskočily výš, a přes rameno na ni zavolal: "Vypadá to, že si někdo dělá ohýnek." A pak auto se zaburácením odjelo.

Ve zmatku té chvíle a zoufalých obav, aby se dostala k ohni včas a přivolala hasiče, se ani v duchu nezeptala, kdo to mohl být a proč se tu ocitl, když je muzeum zavřené. Ale jeho poslední slova rozezněla strašlivou vzpomínku. Řeč a obraz se na okamžik spojily ve zděšeném poznání. Byla to slova vraha Alfreda Arthura Rouse, který klidně odcházel od hořícího auta, v němž uhořela jeho oběť.

Když se Tally pokoušela nasednout, zjistila, že kolo je nepoužitelné. Ráfek předního kola byl zprohýbaný. Odhodila kolo na trávu a rozběhla se k ohni, bušící srdce bubnovalo doprovod k jejím dusajícím krokům. Ještě než doběhla ke garáži, bylo jí jasné, že ohnisko požáru je tam. Ještě hořela střecha a nejvyšší plameny šlehaly z malé skupinky břízek napravo od garáže. Uši jí naplnilo kvílení větru, sykot a praskot ohně, drobné exploze jako výstřely z pistole, jak z horních větví odpadávaly menší větévky, jež jako při ohňostroji na okamžik zazářily proti temnému nebi, a pak jí ohořelé spadly k nohám.

V otevřených dveřích garáže stanula přimrazena hrůzou. Hlasitě vykřikla: "To ne, proboha, ne!" Úzkostný výkřik jí ode rtů odnesl další poryv větru. Jen několik vteřin vydržela zírat, pak zavřela oči, ale ta hrůzná scéna nezmizela. Bylo zbytečné vrhnout se dovnitř a pokusit se o záchranu; nebylo koho zachraňovat. Paže, která trčela z otevřeného vozu tuhá jako paže strašáka, bývala masem, svaly a cévami s teplou pulzující krví. Zčernalá koule, která byla vidět skrz rozbité přední sklo, utkvělý škleb zubů bíle zářil v zuhelnatělém mase, bývala lidskou hlavou. Teď na ní nic lidského nebylo.

V mysli jí naskočil živý obraz, kresba, kterou jednou viděla ve svých knihách o Londýně, hlavy popravených zrádců nabodnutých na kůly na London Bridge. Ta vzpomínka přinesla chvilkovou dezorientaci, kdy se jí zázdalo, že tento okamžik není tady a teď, ale že je to halucinace, přicházející z dávných století v propletení reálné a vymyšlené hrůzy. Ta chvíle minula a Tally se vrátila do skutečnosti. Musí zatelefonovat hasičům, a to rychle. Vlastní tělo jí připadalo jako mrtvá váha přitisknutá k zemi, svaly tuhé jako železo. Ale to také pominulo.

Později si nevzpomněla, jak došla ke dveřím domku. Stáhla rukavice a odhodila je, vyhledala studený kov svazku klíčů ve vnitřní kapse kabelky a pokusila se utkat se dvěma zámky. Když manévrovala s bezpečnostním klíčem, nahlás si řekla: "Jen klid, jen klid." A trochu se uklidnila. Ruce se jí ještě třáslly, ale to děsné bušení srdce se ztišilo a podařilo se jí otevřít.

Jakmile byla v domku, mysl se jí s každou vteřinou rozjasňovala. Stále ještě nemohla zvládnout třas rukou, ale alespoň myšlenky měla jasné. Nejdřív zavolat hasiče.

Na čísle 999 zvedli telefon za několik vteřin, ale čekání se přesto zdálo nekonečné. Když se jí ženský hlas zeptal, jakou službu požaduje, řekla: "Hoří tady, a velmi to spěchá. V hořícím autě je tělo." Když se jí pak na lince ozval druhý, mužský hlas, klidně mu popsala nezbytné detaily, na které se ptal, pak si oddechla úlevou a zavěsila. Pro to zuhelnatělé tělo se už nedá nic udělat, i kdyby hasiči přijeli seberechleji. Ale pomoc tu bude brzy - odborníci, profesionálové, lidé, kteří to mají v popisu práce. Sejmou z jejich ramen tu strašnou líhu odpovědnosti a bezmoci.

A teď musí zavolat Marcusu Dupayneovi. Pod telefonem, který stál na malém dubovém stolku, měla v plastovém obalu kartičku se jmény a čísly lidí, které měla zavolat v případě nouze. Až do minulého týdne byla v čele seznamu Caroline Dupayneová, ale sama slečna Caroline ji instruovala, že teď, poté, co Marcus Dupayne odešel do penze, by měl být o všech mimořádných událostech informován první.

Téměř okamžitě se ozval ženský hlas. Tally řekla: "Paní Dupayneová? Tady je Tally Cluttonová z muzea. Je tam pan Dupayne, prosím vás? Bohužel tu došlo ke strašnému neštěstí."

Hlas byl strohý. "O jaké neštěstí jde?"

"Hoří garáž. Zavolaal jsem hasiče. Teď na ně čekám. Může pan Dupayne rychle přijet, prosím?"

"Není tady. Odjel na návštěvu k Nevillovi do jeho bytu v Kensingtonu." A teď hlas zazněl přlče. "Je tam jaguar doktora Dupaynea?"

"Je v garáži. Bohužel, vypadá to, že je v něm tělo."

Nastalo ticho. Možná hovor vypadl. Tally neslyšela ani dech.

Potřebovala, aby ta ženská zavěsila, aby mohla zavolat Caroline Dupayneové. Takhle jí tu zprávu sdělovat nechtěla. Pak paní Dupayneová promluvila. Její tón byl naléhavý, velitelský, nepřipouštěl žádné námitky "Podívejte se, jestli je tam manželovo auto. Modré BMW. Okamžitě. Já počkám."

Bylo rychlejší poslechnout než se hádat. Tally oběhla dům zezadu a doběhla na parkoviště, stíněné věncem keřů. Bylo tam zaparkované jediné auto, rover doktora Nevilla. Vrátila se k telefonu a chňapla po sluchátku. "Není tam modré

BMW, paní Dupayneová."

Opět nastalo ticho, ale tentokrát rozeznala malé vydechnutí, jakoby vzdech úlevy. Hlas byl nyní klidnější. "Řeknu to manželovi, jakmile se vrátí. Mají k nám přijít na večeri nějací lidé, takže to nebude trvat dlouho. Na mobilu ho nestihnu, protože ho vypíná, když řídí. Mezitím zavolejte Caroline." Pak zavěsila.

To Tally nemusela připomínat. Samozřejmě je třeba informovat slečnu Caroline. V tomto případě měla větší štěstí. Telefon na koleji byl přepnutý na záznamník a Tally si počkala jen na první slova Carolinina nahraného vzkazu, načež zavěsila a zkusila mobil. Caroline ho zvedla okamžitě. Tally byla překvapená, jak klidně a stručně je schopna tu zprávu podat.

"Tady je Tally, slečno Caroline. Bohužel, došlo tu k strašnému neštěstí. Hoří vůz doktora Nevilla a garáž, požár se šíří až na stromy. Volala jsem hasiče a zkoušela jsem sehnat pana Marcuse, ale není doma." Odmlčela se a pak vyhrkla to téměř nesdělitelné: "Slečno Caroline, ve voze je tělo!"

Bylo zvláštní, že hlas slečny Caroline mohl znít tak normálně, tak klidně. "Říkáte mi, že někdo uhořel v autě mého bratra?"

A náhle byl hlas naléhavý. "Kdo je to? Je to bratr?"

"Já nevím, slečno Caroline. Já nevím." Tally slyšela, jak jí hlas přechází v zoufalé kvílení. Sluchátko jí vyklouzlo z rozechvělých rukou. Přiložila si je k levému uchu.

Carolinin hlas zněl netrpělivě. "Jste tam, Tally? A co muzeum?"

"To je v pořádku. Hoří jen garáž a ty stromy vedle. Zavolala jsem hasiče."

Náhle Tally ztratila sebevládu a z očí jí vytryskly horké slzy a hlas jí selhal. Až dosud cítila hrůzu a strach. Teď se jí poprvé zmocnil nesmírný smutek. Nebylo to tím, že by měla doktora Nevilla ráda, vždyť ho ani moc neznala. Slzy jí vytryskly z hlubšího zřídla, nebyla to jen lítost nad mužem, který je mrtvý a zemřel strašnou smrtí. Věděla, že jsou jen částečně reakcí na šok a hrůzu. Když rozháněla slzy mžikáním a snažila se uklidnit, pomyslela si: Je to vždycky stejné, když umře někdo, koho jsme znali. Tak trochu pláče nad sebou; ale tento okamžik hlubokého žalu byl víc než jen smutné přijetí vlastní smrtelnosti, byla to část univerzálního smutku nad krásou, hrůzou a krutostí světa.

A teď Caroline promluvila pevně, autoritativně a zvláště konejšivě. "Dobře, Tally. Vedla jste si dobře. Přijedu hned. Bude to trvat asi půl hodiny, ale už jedu."

Tally zavěsila a chvíli stála bez hnutí. Má zavolat Muriel? Kdyby slečna Caroline chtěla, aby přijela, řekla by jí to? Ale Muriel bude uražená a rozzlobená, jestli ji nezavolají. Tally cítila, že by nemohla čelit vyhlídce na Murielinu nelibost. Koneckonců to byla osoba, která muzeum efektivně řídila. Z požáru se přes víkend stane místní senzace. To určitě. Takové zprávy se vždycky rozšíří. Muriel se to musí dozvědět hned teď.

Zavolala na to číslo, ale ozval se obsazovací tón. Zavěsila a zkusila to znovu. Pokud Muriel právě telefonuje, sotva zvedne mobil, ale stálo to za pokus. Po čtyřech zazvoněních uslyšela Murielin hlas. Tally se stačila jen představit a Muriel na ni vyjela: "Proč mi voláte na mobil? Jsem přece doma!"

"Ale telefonovala jste."

"Ne, netelefonovala." Odmlčela se, pak řekla: "Počkejte chvíli, ano?" Pak nastala opět pauza, tentokrát kratší. "Telefon u postele jsem měla špatně zavěšený. O co jde? Kde jste?"

Znělo to svérávně. Nerada se přiznává k sebemenší chybičce, pomyslela si Tally. "Jsem v muzeu," řekla. "Ta moje přednáška byla zrušena. Je mi líto, ale mám hroznou zprávu. V garáži vznikl požár a bylo tam auto doktora Nevilla. A je tam mrtvé tělo. Někdo tam uhořel. Obávám se, že je to doktor Neville. Zavolala jsem hasiče a informovala jsem slečnu Caroline."

Tentokrát bylo mlčení delší. Tally zvolala: "Muriel, jste tam? Slyšela jste to?"

Muriel odpověděla: "Ano, slyšela. Je to děsivé. Víte určitě, že je mrtvý? Nemohla jste ho odtamtud vytáhnout?"

Ta otázka byla absurdní. "Už mu nebylo pomoci," odvětila Tally

"Předpokládám, že je to doktor Neville?"

"Kdo jiný by mohl být v jeho voze?" řekla Tally. "Ale nevím to určitě. Nevím, kdo to je. Víme jen, že je po smrti. Chcete přijet? Myslela jsem, že byste to měla vědět."

"Ovšemže přijedu. Odcházela jsem z muzea poslední. Měla bych tam být. Budu tam co nejdřív. A neříkejte slečně Caroline, že je to doktor Neville, dokud to nebudeme vědět určitě. Může to být kdokoli. Komu ještě jste to řekla?"

"Volala jsem panu Marcusovi, ale ještě nebyl doma. Manželka mu to vyřídí. Měla bych zavolat panu Calder-Haleovi?" Muriel promluvila netrpělivě. "Ne. To nechte na slečně Caroline, až přijede. Ani nevím, k čemu by tam byl. Zůstaňte, kde jste. A prosím vás, Tally..."

"Ano, Muriel?"

"Mrzí mě, že jsem na vás tak vyjela. Až přijedou hasiči, zůstaňte doma. Budu tam co nejdřív."

Tally zavěsila a přešla ke dveřím domku. V praskání ohně a hukotu větru rozeznala zvuk motoru. Vyběhla před dům a vykřikla úlevou. Velké hasičské auto, s reflektory zářícími jako světlomety, se blížilo jako obrovská pohádková obluda, osvětlilo domek i trávník, jeho rachot otřásl křehkým klidem. Kvapně se k němu rozběhla a zbytečně gestikulovala směrem k plamenům požáru. Z Tallyiných beder spadla ohromná tíha. Konečně dorazila pomoc.

Kapitola 2

Zástupce komisaře Geoilrey Harkness nechával rád široká okna své kanceláře v šestém patře nezakrytá závěsy Stejně jako Adam Dalgliesh o patro níže. Před rokem proběhla v Novém Scotland Yardu reorganizace a stěhování. Dalgliesh teď z okna viděl příjemnější, téměř přírodní scénu St. James's Parku, z téhle dálky to ovšem byl spíš příslib než výhled. Změny v parku ho upozorňovaly na střídání ročních období: jarní pučící stromy, křehká žlutá a zlatá barva podzimu, v

zimě spěchající chodci se zdviženými límci. V časném létě se na trávníku náhle objevila lehátka z pestrého plátna a napůl oblečení Londýňané sedávali na upravené trávě jako na obraze od Seurata. Když v letních večerech kráčel domů parkem, slyšel občas dechové crescendo armádní kapely a vídal hosty královských zahradních slavností. Harknessův výhled nenabízel nic z téhle rozmanitosti ročních dob. Po setmění v kterémkoli ročním období vyplňovalo celou zeď panorama Londýna, vykreslené a slavnostně osvětlené. Věže, most, domy a ulice byly ověšeny šperky, brožemi a náhrdelníky diamantů a rubínů, v jejichž světle byla černá stuha Temže ještě tajemnější. Ten velkolepý pohled zmenšoval Harknessovu kancelář. Kancelářský nábytek, přiměřený jeho hodnotě, působil jako omšelý kompromis a jeho osobní mementa, pochvaly a četná uznání od zahraničních policejních sborů vypadaly naivně jako dětské trofeje.

Předvolání ve formě žádosti přišlo od zástupce komisaře, ale Dalglieshovi bylo jasné od té vteřiny, kdy k němu vstoupil, že se nejedná o běžný případ Metropolitní policie. Seděl tam Maynard Scobie ze zvláštního útvaru s jedním kolegou, kterého Dalgliesh neznal, ale nikdo se ho neobtěžoval představit. Co však bylo významnější, stál tam Bruno Denholm z MI5 a díval se z okna. Poté se otočil a zaujal místo vedle Harknesse. Tváře obou mužů byly výmluvné. Zástupce komisaře vypadal popuzeně, Denholm měl ostražitý, ale rozhodný výraz člověka, který je v menšině, ale má zbraň těžšího kalibru.

Harkness bez úvodu spustil: "Dupayneovo muzeum, soukromé muzeum meziválečných let. V Hampsteadu na okraji Heathu. Neznáte ho náhodou?"

"Byl jsem tam před týdnem."

"To nám pomůže, aspoň doufám. Já o něm nikdy neslyšel."

"Není moc známé. Oni si nedělají žádnou reklamu, i když teď se to třeba změní. Mají nové vedení. Převzal je Marcus Dupayne."

Harkness přešel ke konferenčnímu stolku. "Měli bychom si sednout. Může to nějaký čas trvat. Došlo tam k vraždě - přesněji k podezřelému úmrtí, o němž se vyšetřovatel požárů domnívá, že je to vražda. Ve svém jaguaru v garáži u muzea tam uhořel Neville Dupayne. Měl prý ve zvyku si tam každý pátek v šest hodin večer vyzvednout vůz a odjet na víkend. Tenhle pátek si tam na něj zřejmě někdo počkal, chrstl mu na hlavu benzin a zapálil ho. To je jedna možnost. Chtěli bychom, abyste ten případ převzal vy."

Dalgliesh pohlédl na Denholma. "Protože jste tu vy, předpokládám, že na tom máte nějaký zájem."

"Jen okrajový, ale rádi bychom ten případ vyřídili co nejdřív. Známe jen holá fakta, ale vypadá to nekomplikovaně."

"Tak proč já?"

Denholm řekl: "Jde o to, aby se to vyřešilo s minimálním rozruchem. Vražda vždycky přitahuje publicitu, ale my nechceme, aby do toho novináři moc rýpali. Máme tam kontakt, Jamese Calder-Halea, který tam vystupuje coby kurátor. Je to bývalý zaměstnanec ministerstva zahraničí a expert na Střední východ. Mluví arabsky a ještě asi dvěma dialekty. Před čtyřmi lety odešel do penze ze zdravotních důvodů, ale s přáteli zůstal ve styku. Co je důležitější, oni jsou ve styku s ním. Občas nám dodává chybějící kousky do skládačky a chceme v tom pokračovat."

"Zaměstnáváte ho?" zeptal se Dalgliesh.

"Ne tak docela. Občas je třeba něco mu zaplatit. V podstatě je to externista na volné noze, ale užitečný."

"MI5 nemá radost, že nám sděluje tuhle informaci, ale trvali jsme na tom, protože je pro nás důležitá," řekl Harkness.

"Necháte si to ověřit pro sebe?"

"Mám-li provádět vyšetřování vraždy," prohlásil Dalgliesh, "musím to říct svým inspektorům. Také doufám, že nebudete mít námitky proti tomu, že Calder-Halea zatknou, pakliže Nevilla Dupaynea zabil."

Denholm se usmál. "Určitě zjistíte, že je mimo podezření. Má alibi."

To jistě, pomyslel si Dalgliesh. MI5 zapracovala rychle. Jejich první reakce na zprávu o té vraždě byla, že se spojili s Calder-Halem. Kdyby alibi obstálo, mohli by ho vyloučit ze seznamu podezřelých a všichni by byli spokojeni. Ale účast MI5 zůstávala komplikací. Oficiálně mohou považovat za vhodné držet se stranou; neoficiálně budou sledovat každý jeho krok.

"A jak to navrhujete podat místnímu oddělení?" zeptal se. "Napovrch je to prostě další případ. Podezřelá smrt sotva ospravedlňuje povolání zvláštního vyšetřovacího útvaru. Můžou chtít vědět proč."

To pro Harknesse nebyl problém. "To se dá zařídit. Pravděpodobně nadhodíme, že byl někdo z Dupayneových minulých pacientů veledůležitá osoba a chce spolehlivě dopadnout jeho vraha. Nikdo toho nemusí moc vysvětlovat. Důležité je, aby se ten případ vyřešil. Vyšetřovatel požárů je momentálně na místě a Marcus Dupayne a jeho sestra také. Není nic, co by vám zabraňovalo, abyste začal hned teď, že?"

Musel zavolat Emmě. Když se vrátil do své kanceláře, zaplavil ho pocit sklíčenosti tak prudce, že mu připomněl polozapomenutá dětská zklamání a přinesl mu totéž poverčivé přesvědčení, že se proti němu obrátil zlovolný osud, který ho neuznal za hodna štěstí. Objednal rohový stůl v Břečťanu na devět hodin. Dali by si pozdní večeři a víkend by strávili spolu. Důkladně promyslel načasování. Jeho schůze v Yardu mohla trvat do sedmi; objednat jídlo dřív by mohlo znamenat katastrofu. Naplánoval to tak, že vyzvedne Emmu v bytě její přítelkyně Clary v Putney ve čtvrt na osm. Ted' už by měl být na cestě.

Jeho sekretářka by mohla zrušit rezervaci v restauraci, ale nikdy po ní nechtěl, aby předávala i zcela banální vzkazy Emmě, a teď to také neudělá; už to by se blížilo prozrazení něčeho ze soukromí, které si pečlivě střežil. Když vytukával čísla na svém mobilu, v duchu si říkal, zda to není naposled, kdy uslyší její hlas. To pomyšlení ho děsilo. Jestli se rozhodne, že tohle poslední zklamání bude konečné, on byl rozhodnutý k jednomu: naposled se setkají tváří v tvář. Telefon zvedla Clara. Jakmile požádal, aby zavola Emu, vyhrkla: "Že jste ji zase vypekl?"

"Chtěl bych mluvit s Emmou. Je tam?"

"Šla ke kadeřnici. Bude tu každou chvíli. A už nevolejte. Vyřídím jí to."

"Raději bych jí to řekl sám. Řekněte jí, že zavolám později."

"Ani mě nenapadne," odsekla. "Vaši pozornost teď zřejmě vyžaduje nějaká odporná mrtvola, že." Odmlčela se, pak řekla konverzačním tónem: "Jste parchant, Adame Dalglishi."

Pokusil se, aby v jeho hlase nezněla nával hněvu, ale věděl, že k ní musí dorazit, ostrý jako švihnutí biče. "To je možné, ale raději bych to slyšel od samotné Emmy. Je samostatná. Nepotřebuje ošetřovatelku."

"Sbohem, komandere," řekla. "Já to Emmě vyřídím," a zavěsila.

A teď k jeho zklamání přibyl vztek na sebe, ne na Claru. Ten hovor nezvládl, byl nesmyslně hrubý na ženu, a ta žena je Emmina přítelkyně. Rozhodl se chvíli počkat a pak zavolat znovu. Ony i on budou mít čas na rozmyšlenou, co říci.

Ale když posléze zavolal, zvedla to opět Clara. "Emma se rozhodla odjet do Cambridge," sdělila mu. "Odešla před pěti minutami. Váš vzkaz jsem jí vyřídila."

Hovor skončil. Obrátil se ke skřini, aby z ní vyndal kufrík s vybavením pro vyšetřování vraždy, a znovu slyšel Clařin hlas: Vaši pozornost teď vyžaduje nějaká odporná mrtvola.

Musí Emmě napsat. Telefonovali si tak málo, jak jen to bylo možné, a věděl, že to byl on, kdo v tichosti zavedl tu neochotu komunikovat, když nebyli spolu. Shledal, že ho to znechucuje a zároveň v něm budí úzkost, když slyší její hlas, ale nevidí její tvář. Měl vždycky strach, že ten hovor může přijít nevhod, že může upadnout do banalit. Napsaná slova byla stálejší, a tudíž měla větší šanci, že si zapamatuje i nevhodná vyjádření, ale písemný text mohl alespoň promyslet. Teď jí napsal stručně, vyjádřil svou lítost a zklamání prostě a nechal na ní, aby řekla, zda a kdy by ho chtěla vidět. Mohl by přijet do Cambridge, jakmile se to bude hodit. Podepsal se jednoduše Adam. Až doposud se vždycky setkávali v Londýně. Byla to ona, kdo podstupoval nepohodlí cesty, a on usoudil, že ona se v Londýně cítí méně zavázaná, že je spíš v citovém bezpečí tam, kde to lze považovat za společnou půdu. Napsal adresu pečlivě, nalepil známku a vložil obálku do kapsy. Hodí dopis do schránky na poště proti Novému Scotland Yardu. V duchu počítal, za jak dlouho může doufat v odpověď.

Kapitola 3

Bylo za pět minut osm a detektivové inspektoři Kate Miskinová a Piers Tarant spolu popíjeli v hospodě u řeky mezi mosty Southwark a London Bridge. V této části nábřeží poblíž southwarské katedrály bylo rušno jako vždycky před koncem pracovního dne. Model Drakeovy plachetnice Golden Hinde ve skutečné velikosti, instalovaný mezi katedrálou a hostincem, se už před časem pro návštěvníky zavřel na noc, ale byla tam ještě malá skupinka, která pomalu kroužila kolem černých dubových boků lodi a zírala na stěžně, jako by se divila, což Kate také vždycky napadlo, jak tak malé plavidlo mohlo v šestnáctém století obeplout svět po rozbouřených mořích.

Kate i Piers měli za sebou hektický a otravný den. Když byl zvláštní útvar pro vyšetřování dočasně bez práce, přidělovali je k jiným oddělením. Tam se necítili doma a oba si uvědomovali nevyslovenou nelibost kolegů, kteří považovali zvláštní útvar komandera Dalglisha pro vraždy za mimořádně privilegovaný. Někteří si našli chytré a občas i agresivnější způsoby, jak jim nechat pocítit, že k nim nepatří. V půl osmé se vřava v hospodě stala neúnosnou, takže rychle dojedli rybu s hranolky a poté, co na sebe rychle kývli, přestěhovali se se svými sklenicemi ven na téměř opuštěnou terasu. Stávali tam spolu často, ale dnes Kate vnímala to, že mlčky opustili hlučný výčep a vyšli do tiché podzimní noci, jako loučení. Směsice hlasů za nimi byla ztlumená. Silný pach řeky překryl pivní výpary; stáli tu spolu a zírali na Temži, její temná pulzující kůže byla rozdrásána a chvěla se myriádami světél. Byl nízký stav vody a mohutný, kalný příliv se vyčerpal v tenkém proužku špinavé pěny, která se přelévala přes oblázky na břehu. Směrem k severovýchodu, nad věžemi železničního mostu a Cannon Street se vznášel nad městem dóm svatého Pavla jako fata morgana. Po břehu si vykračovali rackové; náhle se tři z nich zvedli a se svárlivým křikem a tlukotem křídel přelétli Kate nad hlavou, načež se usadili na dřevěném zábradlí terasy, jejich bílé hrudi svítily do temnoty řeky.

Je to dnes naposled, co jsme takhle spolu na pivu? uvažovala Kate. Piers měl sloužit ještě tři týdny, než se dozví, zda byl schválen jeho přesun ke speciální jednotce. Moc to chtěl a dlouho to plánoval, ale Kate věděla, že jí bude chybět. Když před pěti lety poprvé přišel k útvaru, pomyslela si, že je to jeden z nejpříťažlivějších důstojníků, se kterým kdy sloužila. Nebylo to jen tím, že byl hezký; byl o něco menší než ona, měl dlouhé opičí ruce, široká ramena a mazáckou tvrdost ve výrazné tváři. Jeho pěkně tvarovaná ústa byla citlivá a jakoby stále připravená usmát se vlastnímu vtípu a jemný náznak komediantství měla i jeho lehce zakulacená tvář s klesajícím obočím. Kate si zvykla respektovat ho jako kolegu i muže a vyhlídka, že se bude muset přizpůsobovat někomu jinému, ji netěšila. Jeho sexualita už ji nevzrušovala. Oceňoval její práci a její místo v útvaru příliš na to, aby je ohrozil pro prchavé uspokojení z tajného poměru. U Metropolitní policie se nic neutajilo moc dlouho, a ona viděla příliš mnoho kariér a životů, které spěly ke krachu po této svůdně snadné cestě. Žádný poměr nebyl víc předem odsouzený k nezdaru než ten založený na chťiči, nudě a touze po vzrušení. Pro Kate nebylo těžké udržovat odstup ve všem kromě pracovních záležitostí.

Piers sřežil své city a své soukromí stejně pečlivě jako ona. Poté, co s ním pracovala pět let, věděla toho o jeho životě mimo policii jen o málo víc, než když nastoupil. Věděla, že má být nad obchodem v jedné z těch úzkých ulic City. Jeho vášní je zkoumání uliček kolem Square Mile, skrytých kostelů a tajemné, historií obtížené řeky. Ale nikdy ji nepozval do svého bytu, ani ona ho nikdy nepozvala do svého bytu, jenž se nalézal na sever od místa, kde teď stáli. Když jste nuceni čelit tomu nejhoršímu, co si muži i ženy dovedou vzájemně provést, když máte šatstvo nasáklé pachem smrti, musíte mít místo, kde se můžete fyzicky i psychicky zavřít před vším kromě sebe. Měla podezření, že Adam Dalglish ve svém vysokém bytě na řece v Queenhithe cítí totéž. Nevěděla, zda závidět ženě, která si myslela, že má moc narušit toto soukromí, nebo ji litovat.

Ještě tři týdny a Piers bude pravděpodobně pryč. Seržant Robbins už odešel, konečně došlo k jeho dlouho očekávanému povýšení na inspektora. Kate připadalo, že jejich družná skupina, která držela pohromadě křehkou

rovnováhou jejich osobností a sdílené loajality, se rozpadá.

"Bude mi chybět seržant Robbins," poznamenala.

"Mně ne. Ta jeho nesnesitelná charakternost mě obtěžovala. Nikdy jsem nemohl zapomenout, že je to laický kazatel.

Měl jsem pocit, jako by mě pořád soudil. Robbins je příliš dobrý na to, aby to mohla být pravda."

"No, Metropolitní nepřetéká nadměrnou poctivostí."

"Nech toho, Kate! Kolik znáš darebáků mezi policisty? S nimi si to vyřídíme. Je zvláštní, jak si veřejnost myslí, že policie je o tolik ctnostnější než společnost, ze které vyšla."

Kate chvíli mlčela. Pak se ozvala: "Proč jdeš ke speciální jednotce? Budeš mít problémy se přizpůsobit. Myslela jsem, že to zkoušíš na MI5. Není to tvá šance dostat se mezi mladé pány ze soukromých škol, a ne mezi upachtěný plebs?"

"Jsem policista. Jestli s tím někdy seknu, kvůli MI5 to nebude. Možná by mě pokoušela MI6." Na chvíli se odmlčel.

"Vlastně jsem se zkoušel dostat do výzvědné služby, když jsem vyšel z Oxfordu. Můj tutor se domníval, že bych mohl vyhovovat, a zařídil obvyklé diskrétní pohovory Komise nebyla téhož názoru."

Od Pierse to bylo mimořádné přiznání a podle jeho přehnaně ledabylého tónu Kate poznala, co to Pierse stálo. Aniž se na něj podívala, řekla: "Oni ztratili, Metropolitní získala. Teď máme Francise Benton-Smitha. Znáš ho?"

"Jen zběžně," odpověděl Piers. "Je to hezoun - tátu má Angličana, mámu Indku, proto tak vypadá. Mamka je pediatrička, taťka učí na základce. Je ctižádostivý. Chytrý, ale trochu moc okatě prospěchářský. Bude ti při každé příležitosti pochlebovat. Znáš ten typ. Jdou do téhle služby, protože se považují za vzdělance a předpokládají, že tu mezi těmi dělníky budou zářit. Znáš tu teorii: vezmi zaměstnání, kde budeš od začátku chytřejší než ostatní, a při troše štěstí se vyšplháš po jejich hřbetech."

"To je nefér," namítla Kate. "Ani to nemůžeš vědět. Vlastně popisuješ sebe. Copak jsi sem nenastoupil právě proto? Pokud jde o školy, byl jsi až nadbytečně vzdělaný. Co tvé oxfordské studium teologie?"

"To jsem ti přece vysvětlil. Byla to nejjednodušší cesta, jak se dostat na Oxbridge. Dnes bych se ovšem jenom přesunul do nějaké zubožené státní školy ve vnitřním Londýně a při troše štěstí by vláda donutila Oxford, aby mě vzal. A stejně, Bentona nebudeš muset snášet nijak dlouho. Jde fůma, že budeš během pár měsíců vrchní inspektorkou."

Ta šeptanda se k ní donesla. Copak to nebylo to, oč také usilovala? Nebyla to ctižádost, která ji vyzdvihla z toho zabarikádovaného bytu v sedmém patře paneláku ve vnitřním Londýně k bytu, který jí připadal jako ta nejvyšší meta, které lze dosáhnout? Metropolitní policie, u které nyní sloužila, nebyla tatáž policie, do níž nastupovala. Změnila se, ale to i celá Anglie, vlastně i svět. A změnila se i Kate. Po Macphersonově zprávě už nebyla taková idealistka, byla cyničtější, pokud šlo o machinace politického světa, a dávala si také větší pozor na pusu. Mladší detektiv konstábl Miskinová byla naivně bezelstná, ale přišla o něco cennějšího než o naivitu. Metropolitní však nepřišla o její loajalitu a Adam Dalglish o její vášnivou oddanost. Řekla si, že nic nemůže zůstat stejné. Oni dva budou brzy jediní původní členové zvláštního vyšetřovacího útvaru, a jak dlouho může zůstat Dalglish?

"Děje se něco s Dalglishem?" zeptala se.

"Co by se mělo dít?"

"Jen mám dojem, že poslední měsíce je pod větším tlakem než normálně."

"Divíš se? Komisaři dělá něco jako pobočnicka. Nic se bez něj neobejde. Ať jde o boj proti terorismu, školení detektivů, neustálou kritiku nepořádků u policie, Burrellův případ, vztahy s MI5 a věčné schůze s hlavou - pojmenovala jsi to správně, je pod tlakem. To jsme všichni. On je na to zvyklý. Pravděpodobně to potřebuje."

"Zajímalo by mě, jestli si s ním ta žena zahrává, ta z Cambridge. Víš - ta, co jsme se s ní setkali v případě svatého Anselma."

"Naše krásná Emma? A co myslíš tím zahrává?"

"Nezkoušej dělat chytrého, Piersi! Ztraceně dobře víš, co myslím."

"To nevím, můžeš tím myslet cokoli - od toho, že kritizuje jeho poezii, až po to, že se s ním odmítá vyspat."

"Ty myslíš, že spolu nespí?"

"Prokrista, Kate! Jak to mám vědět? A nepomyslela jsi na to, že můžeš být úplně vedle? Co když si s ní zahrává Dalglish? O posteli nic nevím, ale určitě s ním neodmítá povečeřet, jestli tě to zajímá. Viděl jsem je před pár týdny v Břečťanu."

"Jak jsi proboha sehnal stůl v Břečťanu?"

"Nesehnal jsem ho ani tak já, jako ta dívka, s kterou jsem tam byl. Hřešil jsem nad své poměry - a bohužel, i nad svůj příjem. No, ale u stolu v rohu tam seděli oni dva."

"Zvláštní shoda."

"Ani ne. To je Londýn. Dřív nebo později potkáš každého, koho znáš. To právě sexuální život tak komplikuje."

"Viděli tě?"

"Dalglish jo, ale já byl tak taktí a tak společensky na výši, že jsem se bez pozvání nevnucoval - a pozvání nepřišlo. Měla oči jen pro Adama. Řekl bych, že alespoň jeden z nich je zamilovaný, jestli tě to nějak potěší."

Kate to nepotěšilo, ale než stačila odpovědět, zazvonil jí mobilní telefon. Pozorně poslouchala a po půlminutovém mlčení řekla: "Ano, pane. Piers je se mnou. Rozumím. Už jedeme," a vsunula mobil zpátky do kapsy

"Tipoval bych, že to byl šéf."

"Podezření na vraždu. Nějaký muž uhořel ve svém autě v Dupayneově muzeu, kousek od Spaniards Road. Máme ten případ převzít. Dalglish je v Yardu a sejde se s námi v tom muzeu. Přiveze nám naše kufříky."

"Zaplaťbůh, že jsme se najedli. Ale proč my? Co je na té smrti zvláštní?"

"To Dalglish neřekl. Vezmeme tvoje auto nebo moje?"

"Moje je rychlejší, ale tvoje je tady. Když uvážíš, jak je Londýn ucpaný a starosta blbne se semaforem, byli bychom tam stejně rychleji na kole."

Čekala, až odnese jejich prázdné sklenice zpátky do výčepu. Je to zvláštní, pomyslela si. Jeden člověk umře a útvar stráví dny, týdny, možná i delší čas tím, že bude řešit jak a proč a kdo. Byla to vražda, jedinečný zločin. Náklady na vyšetřování nikdo nevyčíslí. I kdyby nikoho nezatkli, případ se neuzavře. Přesto mohou teroristé v každé minutě rozsevat smrt po tisících. Neřekla to Piersovi, když se vrátil. Věděla, co by jí odpověděl. Teroristy neřešíme. Tohle je naše práce. Vrhla poslední pohled na řeku a následovala ho do vozu.

Kapitola 4

Dnešní příjezd byl úplně odlišný od jeho první návštěvy. Když Dalglish zabočil s jaguarem na příjezdovou cestu, připadala mu znepokojivě neznámá. Matné osvětlení řady lamp na sloupech jen zdůrazňovalo okolní tmu a hradba keřů se zdála hustší po stranách cesty, jež mu dnes připadala užší než posledně. Za jejich neproniknutelnou temnotou vzpínaly křehké kmeny stromů své napůl obnažené větve k modročernému nebi. Když vyjel z poslední zatáčky, vyvstal před ním dům, tajemný jako přelud. Přední dveře byly zavřené a okna tvořila černé obdélníky, jediné světlo svítilo nalevo v přízemí. V další cestě mu zabránila páska a ze tmy se vynořil uniformovaný policista. Dalglish očitivně očekávali; policistovi stačil jen letmý pohled na průkaz prostrčený oknem, zsalutoval a odstranil sloupky, na nichž byla upevněna zábrana.

Nepotřeboval žádnou radu k tomu, aby se dostal k místu požáru. Třebaže tmu už neosvětlovaly žádné plameny, nalevo od domu stále stoupaly malé obláčky štiplavého dýmu a v ovzduší tkvěl silný zápach spáleného kovu, silnější než jakýkoli podzemní pach ohně z dříví. Zahnul doprava a popojel na parkoviště skryté za živým plotem z vavřínů. Jízda do Hampsteadu byla pomalá a únavná. Ani ho nepřekvapilo, že Kate, Piers a Benton-Smith dorazili před ním. Také viděl, že tu zaparkovala i další auta: luxusní BMW, Mercedes 190, Rover a Ford Fiesta. Vypadalo to, že přijeli Dupayneovi a alespoň jeden ze zaměstnanců.

Kate podala Dalglishovi zprávu, když jim z vozu podával jejich kufříky a čtyři ochranné obleky "Přijeli jsme před pěti minutami, pane. Na místě je pracovník laboratoře z vyšetřování požárů. Fotografové zrovna odjíždějí, když jsme přijeli." "A rodina?"

"V muzeu je pan Marcus a jeho sestra, slečna Caroline Dupayneová. Oheň objevila hospodyně, paní Tallulah Cluttonová. Ta je ve svém domku za muzeem se slečnou Muriel Godbyovou, sekretářkou a recepční. Ještě jsme s nimi nemluvili, jen jsme jim řekli, že jste na cestě."

Dalglish se otočil k Piersovi. "Řekněte jim, prosím vás, že se u nich stavím co nejdřív. Nejdřív vezmeme paní Cluttonovou, pak Dupayneovy. Zatím s Benton-Smithem rychle prohledejte pozemek. Bude to nejspíš neplodná činnost, ale radši to proveďte. Pak přijďte za mnou na místo činu."

Odebrali se s Kate k požářišti. Na to, co zbylo z garáže, svítily dva reflektory, a když přišli blíž, spatřil naplno osvětlenou scénu, jakoby připravenou k natáčení. Vždycky měl podivný pocit z místa, kde byla spáchána vražda, jakmile je osvětlili. Působilo jako něco umělého, jako by vrah tím, že zničí svou oběť, zbavil i ty nejběžnější okolní předměty jakéhokoli zdání skutečnosti. Hasiči se svými vozidly byli pryč, požární stříkačky vyryly hluboké koleje do travnatého okraje cesty, který převálcovaly těžké cívky s hadicemi.

Vyšetřovatel požárů slyšel, že přicházejí. Byl přes sto osmdesát centimetrů vysoký, měl bledou tvář a husté rezavé vlasy. Na sobě měl modrou kombinézu a holínky a kolem krku mu visela plynová maska. S planoucí kšticí vlasů, kterou reflektory ještě zdůraznily, a výraznou ostře řezanou tvář tam na okamžik stanul jako nějaký mytický strážce brány pekelné, potřeboval už jen zářící meč, aby byla iluze dokonalá. Pak obraz zmizel, on jim vyšel rázným krokem vstříc a stiskl Dalglishovi ruku.

"Komander Dalglish? Douglas Anderson, vyšetřování požárů. Tohle je Sam Robertsová, moje asistentka." Sam byla štíhlá dívka s výrazem téměř dětské dychtivosti a s hřívou tmavých vlasů.

Poněkud stranou postávaly další tři postavy ve vysokých botách a bílých kombinézách se sundanými kapucemi.

Anderson je představil: "Myslím, že znáte Briana Clarka a další techniky."

Clark zvedl ruku na pozdrav, ale nepohnul se. Dalglish nikdy nezažil, že by někomu podal ruku, i v situacích, kdy by toto gesto bylo na místě. Jako by se bál, že jakýkoli lidský kontakt přenesení částechky stop. Zajímalo by ho, jestli hosté, které pozve Clark na večeri, neriskují, že jejich šálky od kávy označí jako předměty doličné a posype daktyloskopickým práškem. Clark věděl, že místo vraždy je třeba ponechat nedotčené, dokud je neobhlédne policejní vyšetřovatel a nezaznamenají fotografové, ale neskrýval svou netrpělivost, aby se mohl vrhnout do práce. Jeho dva kolegové, viditelně uvolněnější, stáli za ním jako kostymovaní strážci, připravení ujmout se své role v jakémsi ezoterickém obřadu. Dalglish a Kate v bílých pláštích a rukavicích přikročili ke garáži. To, co z ní zbylo, stálo asi dvacet yardů od muzea. Střecha byla téměř úplně zničená, ale tři zdi ještě stály a otevřené dveře nenesly žádné stopy po ohni. Za garáží býval pás mladých stromků a štíhlých vzrostlých stromů, z nich však nezůstalo nic, jen roztržené pahýly zčernalého dřeva. Asi osm yardů od garáže stála menší kůlna s vodovodním kohoutkem napravo ode dveří. Kupodivu tato kůlna byla jen lehce ožehnutá.

Dalglish s Kate po boku mlčky postál u vchodu do garáže a pohledem pomalu přejížděl po místě zločinu. Scéna byla beze stínů, předměty měly tvrdé obrysy, barvy v silném světle reflektorů vybledly, kromě přední části dlouhé kapoty, které se plameny nedotkly, takže zářila sytou červení, jako by ji právě čerstvě nalakovali. Plameny vyskočily až na střechu z vlnitého laminátu a přes očouzené okraje bylo vidět noční nebe a mihotavé hvězdy. Čtvercové okno nalevo, asi metr od řidičova sedadla, mělo popraskané a zčernalé sklo. Garáž byla malá - zřejmě to byla původně dřevěná kůlna - s nízkou střešou. Po obou stranách auta zbýval sotva metr volného místa a mezi předkem karoserie a dvoukřídlymi vraty tak pouhých třicet centimetrů. Křídlo vrat po Dalglishově pravici bylo doširoka otevřené, levé, na řidičově straně auta, vypadalo, jako by je někdo začal zavírat. Levé křídlo se nahoře i dole zavíralo na západky a pravé bylo

opatřeno patentním zámkem. Dalglish viděl, že klíč je na místě. Na levé zdi byl vypínač a Dalglish si povšiml, že žárovku někdo vyšrouboval z objímky V rohu mezi pootevřenými vraty a stěnou stál pětilitrový kanystr na benzin. Šroubovací víčko chybělo.

Douglas Anderson stál za napůl otevřenými dveřmi auta, pozorný a mlčenlivý jako šofér, který je zve, aby se posadili. Dalglish s Kate přikročili k mrtvole. Byla zhroucená na sedadle řidiče a trochu stočená napravo, pozůstatky levé paže těsně u boku, ale pravá byla odhozená stranou v jakési parodii protestu. Nedovřenými dveřmi viděli loket a několik ohořelých zbytků šatstva, které přilnuly ke svalům. Celá hlava byla ohořelá a oheň zasáhl i tělo až po kolena.

Zuhelnatělá tvář se smazanými rysy byla obrácená k nim a hlava, černá jako vyhořelá zápalka, vypadala nepřírozeně malá. Ústa zela ve šklebu, jenž působil až groteskně. Jedině zuby, které bíle svítily ve zčernalém obličejí, a malá prasklina na lebce svědčily o tom, že jde o mrtvého člověka. Z vozu vycházel zápach spáleného masa, zuhelnatělého textilu a méně výrazný, ale patrný pach benzínu.

Dalglish pohlédl na Kate. Obličej měla v záři reflektorů nazelenalý a ztuhlý v masku vytrvalosti. Vzpomněl si, že se jednou přiznala k tomu, že má strach z požáru. Nepamatoval si proč a kdy, ale ten fakt se uložil v jeho mysli jako všechno ostatní z toho mála, co mu kdy důvěrně svěřila. Náklonnost, kterou k ní cítil, měla kořeny v její složité osobnosti i v jejich společných zážitcích. Byla v ní obsažena úcta k jejím kvalitám policistky i k odvaze a rozhodnosti, díky níž se dostala tam, kde teď byla, napůl otcovská obava o její bezpečnost i přitažlivost, kterou pro něj měla jako žena. Ta nikdy nebyla zjevně sexuální. Nezamilovával se snadno a nechutl k sexuálnímu vztahu s kolegyní pro něj - a domníval se, že i pro Kate - byla určující. Když pohlédl na její napjaté rysy, pocítil nával ochranné sympatie. Na okamžik uvažoval o tom, že by pro ni našel nějakou omluvu a poslal by pro Pierse, ale nevyslovil ji. Kate byla příliš inteligentní, prohlédla by to a Piers také; nechtěl ji pokořit, zvláště ne před mužským kolegou. Instinktivně k ní přistoupil trochu blíž a její rameno se lehce dotklo jeho paže. Cítil, jak se narovnála. Kate to zvládne.

"Kdy přijeli hasiči?" zeptal se Dalglish.

"Byli tu ve tři čtvrtě na sedm. Když viděli, že v autě je tělo, zavolali policejního poradce pro vraždy Asi ho znáte, pane, je to Charlie Unsworth. Dělal u Metropolitní technika pro zjišťování stop. Ten provedl předběžnou prohlídku, celkem brzy to posoudil jako podezřelý úmrtí a zavolal na útvar pro vyšetřování požárů při Metropolitní. Jak víte, jsem na telefonu dvacet čtyři hodin a ke mně se ten hovor dostal v sedm dvacet osm. Rozhodli jsme se zahájit vyšetřování okamžitě. Pohřebáci odvezou tělo, hned jak skončíte. Už jsem volal do márnice. Provedli jsme předběžnou prohlídku auta, ale musíme je převést do Lambethu. Mohou tam být otisky."

Dalglishovi zalétly myšlenky k jeho poslednímu případu, na koleji svatého Anselma. Kdyby teď stál na jeho místě otec Sebastian, udělal by znamení kříže. Jeho vlastní otec, umírněný anglikánský kněz, by sklonil hlavu v modlitbě a přišla by slova, posvěcená staletým užíváním. Pomyslel si, že oba by měli to štěstí, aby vyvolali instinktivní reakce, které mohly těmto strašným zuhelnatělým pozůstatkům propůjčit uznání, že šlo o lidskou bytost. Bylo třeba udělit smrti důstojnost, potvrdit, že tyto ostatky, které se brzy stanou policejním dokladem a budou označeny, převáženy, rozebírány a hodnoceny, mají pořad svůj význam, přesahující ohořelou karoserii jaguara nebo pahýly mrtvých stromů. Dalglish zprvu nechal hovořit Andersona. Bylo to poprvé, co se sešli, ale věděl, má víc než dvacetiletou praxi, pokud jde o úmrtí způsobená ohněm. Byl to on, ne Dalglish, kdo tu byl expertem. "Co nám můžete povědět?" zeptal se ho.

"Není pochyby o ohnisku požáru, je to hlava a horní část těla. Oheň se většinou omezil, jak vidíte, na prostřední část auta. Plameny zachvátily měkkou střechu, která byla stažená, a pak vyskočily až k vlnitému laminátu střechy garáže. Okenní tabulky zřejmě popraskaly žárem, který způsobilo vniknutí vzduchu a vzplanutí ohně. Proto se plameny rozšířily až na stromy. Pokud by se to nestalo, oheň se mohl vyčerpat, než by si toho kdokoli všiml, myslím kdokoli v Heathu nebo na Spaniards Road. Ovšem paní Cluttonová by to poznala okamžitě, jak by se vrátila, ať by hořelo, nebo ne."

"A příčina ohně?"

"Téměř určitě benzin. Samozřejmě to budeme schopni hodně brzy určit. Odebrali jsme vzorky šatstva a řidičova sedadla a získáme okamžitou indikaci z detektoru Sniffer, zda jsou tam přítomny uhlovodíky. Ovšem Sniffer je neurčitě přesný. Pro potvrzení bude třeba provést plynovou chromatografii a ta, jak víte, trvá asi týden. Ale ani to není potřeba. Ucítil jsem benzin z jeho kalhot a z části spáleného sedadla, hned jak jsem vešel do garáže."

"A tohle je zřejmě onen kanystr," ukázal Dalglish. "Ale kde je víčko?"

"Tady, pane. Nedotkli jsme se ho." Anderson ho zavedl dozadu. Víčko leželo ve vzdáleném rohu.

"Nehoda, sebevražda, nebo vražda?" uvažoval Dalglish. "Měli jste čas to předběžně posoudit?"

"Nebyla to nehoda, pane, tu můžete vyloučit. A nemyslím si, že to byla sebevražda. Podle mých zkušeností sebevrahové, kteří se polévají benzinem, kanystr neodhazují. Našel byste ho nejspíš hned u nohou na podlaze vozu. Ale jestli se polil a odhodil kanystr, proč není víčko hned u něj, nebo pohozené na podlaze auta? Vypadá to, jako by víčko odšrouboval někdo, kdo stál vzadu v levém rohu. Nemohlo se zakutálet dozadu do garáže. Beton je dost rovný, ale podlaha se svažuje od zadní zdi ke dveřím. Její sklon není větší než deset centimetrů, a tak by se to víčko, pokud by se vůbec kutálelo, našlo někde blízko kanystru."

"A vrah -" ozvala se Kate, "pokud existoval - musel stát ve tmě. V lampě není žárovka."

"Pokud by žárovka praskla," řekl Anderson, "očekávali byste, že bude na místě. Někdo ji odstranil. Samozřejmě to mohl udělat někdo úplně neviný, třeba paní Cluttonová nebo Dupayne sám. Ale pakliže žárovka praskne, většinou ji tam necháte, dokud nepřinesete jinou a nevyměníte ji. A pak ten bezpečnostní pás. Ten pás je spálený, ale přezka je na místě. Zapnul si bezpečnostní pás. To jsem zatím v případě sebevraždy neviděl."

"Třeba se bál, aby si to v poslední chvíli nerozmyslel, takže se připoutal," navrhla Kate.

"Ale to je dost nepravděpodobné. S hlavou politou benzinem a se škrtnutou zápalkou - jakou máte šanci na rozmyšlení?"

"Takže obraz, který teď vidíme, je tento. Vrah vyšroubuje žárovku, stojí ve tmě v garáži, odšroubuje víčko na kanystru

s benzinem, zápalky má buď v ruce, nebo v kapse. Protože ho čeká manipulace s kanystrem a se sirkami, patrně považuje za vhodné odhodit víčko. Jistě by neriskoval to, že by si ho nechal v kapse. Věděl, že celou věc musí provést velmi rychle, jestliže chce odtamtud uniknout, aniž sám chytí. Oběť - předpokládáme, že je to Neville Dupayne - otevře vrata garáže patentním klíčem. Ví, kde najde vypínač. Vidí nebo vytuší, že chybí žárovka, když se nerozsvítí. Nepotřebuje ji, protože musí udělat jen několik kroků k autu. Nastoupí a zapne si bezpečnostní pás. To je trochu divné. Chtěl přece jenom vyjet z garáže, pak musel vystoupit a zavřít vrata. Možná to připásání bylo instinktivní. Pak se vrah pohne ze svého stínu. Myslím, že to byl někdo, koho znal, koho se nebál. Otevře dveře vozu a chce promluvit, a v tom okamžiku na něj vrah vychrstne benzin. Útočník má sirky po ruce, jednou škrtne, hodí ji na Dupaynea a rychle uteče. Nechce obíhat auto zezadu; rychlost je teď všechno. Přívě dveře auta, aby měl místo na proklouznutí, a uteče. A opravdu, má štěstí a vyvázne bez zranění. Můžeme najít otisky, ale je to nepravděpodobné. Tento vrah - pokud existuje - měl rukavice. Levé křídlo vrat garáže je napůl zavřené. Možná chtěl zavřít obě, aby nebyly vidět plameny, ale pak se rozhodl neztrácet čas. Musel se dát na útěk."

"Ta vrata mi připadají těžká. Pro ženu by bylo obtížné rychle zavřít byt jen jedno křídlo," podotkla Kate.

Dalglish se zeptal: "Byla paní Cluttonová sama, když objevila ten požár?"

"Ano, pane, byla na cestě z večerní školy. Nejsem si jistý, co tady dělá, ale myslím, že se stará o exponáty, utírá prach a tak podobně. Bydlí v domku jižně od budovy muzea, s výhledem na Heath. Okamžitě ze svého domku zavolala hasiče a také se spojila s panem Marcusem Dupaynem a jeho sestrou Caroline. Také zatelefonovala zdejší sekretářce a recepční, jistě slečně Muriel Godbyové. Ta bydlí blízko odsud a přijela sem první. Slečna Dupayneová dorazila po ní a její bratr brzy nato. Všechny je držíme v bezpečné vzdálenosti od garáže. Dupayneovi se nemohou dočkat, až vás uvidí, a trvají na tom, že neodejdou, dokud nebude odvezeno tělo jejich bratra. Za předpokladu, že je to jeho tělo."

"Naznačuje nějaký důkaz, že není?"

"Ne. Našli jsme v kapse jeho kalhoty, ale nic, co by potvrdovalo identifikaci. Jsou tu jeho kalhoty, že ano. Kolena nejsou spálená. Ale já těžko..."

"Samozřejmě. Pozitivní identifikace může počkat na pitvu, ale o jeho totožnosti se vážně nedá pochybovat."

Ze tmy za světlem reflektorů se vynořili Piers a Benton-Smith. "V okolí nikdo. Žádná neznámá vozidla. V zahradní kůlně je sekačka na trávník, kolo a obvyklá změt' zahradnického náčiní. Žádný kanystř s benzinem. Dupayneovi se objevili před pěti minutami. Jsou už netrpěliví."

To je pochopitelné, pomyslel si Dalglish. Neville Dupayne byl přece jejich bratr. "Vysvětlete jim, že nejdřív musím mluvit s paní Cluttonovou," řekl Piersovi. "Přijdu za nimi, hned jak to půjde. Pak se sem s Benton-Smithem vraťte. Kate a já budeme v domku."

Kapitola 5

Hned jak dorazili hasiči, navrhl jejich velitel Tally, aby zůstala ve svém domku, ale byl to spíš rozkaz než žádost. Věděla, že chtějí, aby jim nepřekážela, a sama si nepřála být někde u garáže. Potom zjistila, že je mezi čtyřmi stěnami příliš neklidná, a tak vyšla ven, obešla dům zezadu a přes parkoviště zamířila na příjezdovou cestu, kde přecházela sem a tam a poslouchala, kdy zaslechne první zvuky příjezdujícího auta.

První dorazila Muriel. Trvalo jí to déle, než Tally čekala. Když zaparkovala svou fiestu, Tally na ní vychrlila svůj příběh. Muriel poslouchala mlčky, pak pevně řekla: "Nemá smysl čekat venku, Tally. Hasiči nechtějí, abychom se jim tam pletly. Pan Marcus a slečna Caroline přijedou tak rychle, jak to jen půjde. Měly bychom počkat v domku."

Tally řekla: "To mi říkal i velitel hasičů, ale mě to hnalo ven."

Muriel se na ni ve světle lamp zadívala zblízka. "Teď jsem tu já. Raději zůstaneme v domku. Pan Marcus a slečna Caroline budou vědět, kde nás najdou."

Vrátily se do domku spolu. Tally se usadila ve svém obvyklém křesle, Muriel naproti ní a seděly mlčky, což obě dvě zřejmě potřebovaly. Tally neměla představu, jak dlouho to trvalo. Ticho přerušil zvuk kroků na cestičce. Muriel vstala rychleji a pospíšila si k předním dveřím. Tally slyšela směsíci tlumených hlasů a pak se Muriel vrátila s panem Marcusem. Několik vteřin na něj Tally nevěřícně zírala. Tak strašně zestárl, pomyslela si. Tvář měl popelavou, žilky na vystouplých lících kostech mu vyrostly jako zanícené škrábance. Pod bledou pokožkou měl svaly u úst a brady tak napjaté, že jeho tvář vypadala jako napůl paralyzovaná. Když však promluvil, Tally překvapilo, že jeho hlas zněl téměř stejně jako předtím. Mávnutím odmítl její nabídku, aby se posadil, a zůstal stát bez jediného hnutí, zatímco ona znovu vyprávěla svůj příběh. Poslouchal mlčky až do konce. Tally si přála, jakkoli to bylo nepřiměřené, nějak mu vyjádřit soustrast, takže mu nabídla kávu. Odmítl tak příkře, že nevěděla, zda ji vůbec slyšel.

Pak řekl: "Pokud vím, je na cestě důstojník ze Scotland Yardu. Počkám na něj v muzeu. Moje sestra už je tady. Přijde za vámi později."

Teprve u dveří se zastavil a zeptal se: "Je vám dobře, Tally?"

"Ano, děkuji vám, pane Marcusi. Úplně dobře." Hlas se jí zlomil a dodala: "Je mi to moc líto, opravdu, moc líto."

Kývl a vypadalo to, jako by chtěl něco říct, ale pak vyšel ze dveří. Za několik minut po jeho odchodu zazvonil zvonek. Muriel opět rychle doběhla ke dveřím. Vrátila se sama a řekla, že to byl policista, který se chtěl přesvědčit, zda jsou v pořádku, a vzkázal jim, že se u nich co nejdříve zastaví komander Dalglish.

Tally se znovu uvelebila do svého křesla u krbu. Dveře na verandu i přední dveře byly zavřené, takže v předsíni byla cítit jen stopa zápachu spáleniště, a tak si tady u krbu mohla téměř představovat, že se venku nic nezměnilo. Závěsy s Morrisovým vzorem zelených lístků byly zatažené. Muriel zapnula krb na nejvyšší teplotu, a dokonce Kocour se tajemně vrátil a natáhl se na kobereček před krbem. Tally věděla, že venku na sebe pokřikují mužské hlasy, nohy ve vysokých botách dupou po promočeném trávníku, oslnivě září reflektory, ale tady, v zadní části domku, bylo ticho.

Zjistila, že je vděčná Muriel za to, že je tu s ní, za její klidné autoritativní vystupování, za její mlčení, které bylo vlídné a téměř družné.

Ted' se Muriel zvedla. "Vy jste nevečeřela a já také ne. Musíme něco sníst. Zůstaňte sedět, já se o to postarám. Máte třeba vajíčka?"

"V lednici je krabice," odpověděla Tally. "Jsou od slepic s výběhem."

"To je dobře. Ne, jen seďte. Určitě najdu, co je potřeba."

Jak je to zvláštní, pomyslela si Tally, cítit v takové chvíli úlevu kvůli tomu, že má v kuchyni vzorně uklizeno, že ráno vyměnila utěrku a vejce jsou čerstvá. Přemáhala ji obrovská duševní vyčerpanost, která neměla nic společného s únavou. Když se opřela ve svém křesle a nechala pohled bloudit po pokoji, vnímala každý předmět, jako by se chtěla ujistit, že se nic nezměnilo, že svět je stále důvěrně známé místo. Uklidňující zvuky z kuchyně téměř lahodily jejím smyslům, takže zavřela oči a naslouchala. Zdálo se jí, že je Muriel pryč dlouho, ale pak se objevila s prvním ze dvou podnosů a obývací pokoj se naplnil vůní vajec a toustů s máslem. Sedly si ke stolu proti sobě. Míchaná vajíčka byla vynikající, jemná a teplá a trochu opepřená. Každý talíř přizdobila hrstkou petrželky Tally bylo divné, kde se tu vzala, ale pak si vzpomněla, že včera dala svazek této bylinky do hrníčku na lince.

Muriel připravila čaj. "Myslela jsem, že čaj se hodí k míchaným vajíčkům víc než káva, ale můžu ji uvařit, budete-li chtít."

"Ne, děkuji, Muriel. Tohle je bezvadné. Jste moc hodná."

Opravdu byla hodná. Tally si neuvědomovala, jaký má hlad, dokud nezačala jíst. Míchaná vajíčka a horký čaj ji osvěžily. Cítila uklidňující přesvědčení, že patří k muzeu, že není pouhá hospodyně, která jen uklízí a pečuje o něj, vděčná za útočiště v malém domku, ale cítila se jako člen malé skupiny nadšenců, jež považovala muzeum za svůj společný úkol. Ale jak málo je znala! Pomyslela by si někdy, že ji Murielina společnost může tak těšit? Čekala by, že Muriel bude klidná a výkonná, ale její laskavost ji překvapila. Muriel si samozřejmě hned po svém příjezdu začala stěžovat, že se má kůlna s benzinem zamýkat; říkala to Ryanovi několikrát. Ale pak téměř okamžitě přestala láteřit a jala se naslouchat Tallyině vyprávění a řešit situaci.

Ted' se ozvala: "Jistě tu nebudete chtít být přes noc sama. Nemáte nějaké přátele nebo příbuzné, k nimž byste mohla jít?"

Až dosud Tally ani nepomyslela na to, že tu bude sama, až všichni odejdou, ale najednou ji ta představa zaplavila vlnou strachu. Kdyby zavolala do Basingstoku, Jennifer a Roger by pro ni rádi přijeli a odvezli by ji k sobě.

Koneckonců by to nebyla obyčejná návštěva. Tallyina přítomnost by alespoň poprvé byla živým zdrojem vzrušení a dohadů pro celou ulici. Samozřejmě by měla zavolat Jennifer a Rogerovi, raději dřív nežli později. Nestačí, že se o té nehodě dozvědí až z novin. Ale může to počkat do zítřka. Ted' byla příliš unavená, než aby zvládala jejich otázky a zájem. Jen jedno bylo jisté: nechtěla odejít z domku. Měla napůl pověřivý strach, že jakmile ho jednou opustí, už ji nepřijme zpátky.

"Bude mi tu dobře, Muriel," ujistila svou společnici. "Jsem zvyklá být sama. Vždycky jsem se tu cítila v bezpečí."

"To si myslím, ale dnes v noci je to jiné. Prožila jste strašný šok. Slečna Caroline nebude chtít ani slyšet o tom, že byste tu zůstala sama. Patrně vám navrhne, abyste s ní jela na kolej."

Při té představě se cítila stejně nepříjemně jako při vyhlídce na pobyt v Basingstoku. Hlavou jí zaviřily nevyslovené námítky. Noční košili a župan měla vzorně čisté a v pořádku, ale staré; jak by vypadaly v bytě slečny Caroline na koleji lady Swathlingové? A co snídaně? Snídala by v bytě slečny Caroline, nebo ve společné školní jídelně? To první by ji uvedlo do rozpaků. A s hlučnou zvědavostí plné místností pubertáček by se také nedovedla srovnat. Ty obavy jí připadly dětinské a ponižující ve srovnání s tou hrůzou venku, ale nemohla si je vyhnat z hlavy.

Nastalo ticho, pak Muriel navrhla: "Mohla bych tu dnes zůstat přes noc, pokud byste chtěla. Nebude to trvat dlouho, než si dojeďte pro něco na spaní a zubní kartáček. Pozvala bych vás k sobě, ale myslím, že byste radši byla tady."

Tallyiny smysly okamžitě zbystrily. Ty bys radši byla tady, než bys mě měla u sebe, pomyslela si. Ta nabídka měla udělat dojem na slečnu Caroline, stejně jako pomoci Tally. Ale přesto za ni byla vděčná. "Kdyby vás to moc neobtěžovalo, Muriel, byla bych ráda, kdybyste na dnešní noc mohla zůstat."

Díky Bohu, pomyslela si, že je rezervní postel nově povlečená, i když nikoho nečekám. Donesu tam termofoř, zatímco bude Muriel pryč, a na noční stolek bych mohla postavit jednu africkou fialku a dát tam nějaké knihy. Aby tu měla pohodlí. Zítra tělo odvezou a já budu v pořádku.

Pokračovaly v jídle mlčky, pak se ozvala Muriel: "Potřebujeme nabrat sílu na to, až přijede policie. Musíme se na jejich otázky připravit. Myslím, že bychom měly být opatrné v hovoru s policií. Nechceme, aby si odnesli špatný dojem."

"Jak to myslíte - opatrné - Muriel? Prostě jim řekneme pravdu."

"Jistěže jim řekneme pravdu. Myslím, že bychom jim neměly říkat věci, které se nás netýkají, o rodině, o našem rozhovoru po té schůzi správců, například. Neměly bychom jim říkat, že doktor Neville chtěl, aby se muzeum zavřelo. Jestli to budou chtít vědět, řekne jim to pan Marcus. Opravdu to není naše starost."

"Já jsem jim to říkat nechtěla," pronesla Tally usouzeně.

"Já taky ne. Je důležité, aby si neudělali špatný názor."

Tally se zděsila. "Ale Muriel, byla to přece nehoda, musela to být nehoda! Vy myslíte, že se policie domnívá, že s tím má něco společného rodina? Tomu nemohu uvěřit. Je to absurdní. Je to hrozné!"

"Ovšem, ale je to věc, které se policie může chytit. Já jen říkám, že bychom měly být opatrné. A budou se vás samozřejmě ptát na toho automobilistu. Budete jim moci ukázat poškozené kolo. To bude důkaz."

"Důkaz čeho, Muriel? Myslíte, že mě můžou podezírat, že jim lžu, že se nic z toho nestalo?"

"I to je možné, ale budou potřebovat nějaký důkaz. Policie nevěří ničemu. K takovému myšlení jsou vyškoleni. Tally, jste si naprosto jistá, že jste ho nepoznala?"

Tally byla zmatená. Nechtěla se bavit o té nehodě, ne teď a ne s Muriel. "Nepoznala jsem ho," odpověděla, "ale když na to teď myslím, měla jsem dojem, že jsem ho už někdy předtím viděla. Nemůžu si vzpomenout, kdy a kde, ale v muzeu to nebylo. Pamatovala bych si, kdyby sem chodil pravidelně. Možná jsem ho jen viděla v novinách nebo v televizi. Nebo je podobný někomu, koho dobře znám. Mám jen takový pocit. Ale je to k ničemu."

"No, jestli to nevíte, tak to nevíte. Ale měla byste se pokusit přijít na to. Je škoda, že jste si nezapamatovala číslo auta." "Sběhlo se to moc rychle, Muriel. Odjel hned potom, co jsem se vyškrobala na nohy. Ani mě nenapadlo, že bych si měla zjistit číslo. Byla to jenom malá nehoda, nebyla jsem zraněná. To jsem ještě nevěděla o panu Nevillovi."

Zaslechly klepání na přední dveře. Než Tally vstala, Muriel byla na nohou. Přivedla dva lidi, vysokého tmavovlasého muže s ženou, která už s nimi předtím mluvila.

"To je komander Dalglish a toto detektiv inspektor Miskinová," představila je. Pak se otočila k Dalglishovi. "Dali byste si kávu? Nebo je tu čaj, jestli byste chtěli. Nebude to trvat dlouho."

Začala na stole skládat šálky a talíře.

"Kávu si dáme moc rádi," řekl komander Dalglish.

Muriel pokývla a bez dalšího slova odnesla naložený tác. Teď té nabídky lituje, pomyslela si Tally. Raději by tu zůstala a poslouchala, co budu říkat. Ráda by věděla, zda komander přijal kávu jen proto, že s ní chce chvíli hovořit sám. Sedla si ke stolu na protější židli, zatímco inspektorka Miskinová se posadila u krbu. Kocour jí kupodivu náhlým skokem přistál na klíně a uvelebil se tam. Něco takového dělal málokdy, ale vždycky návštěvníkům, kteří nesnášeli kočky. Slečna Miskinová se s Kocourem nemazlila. Opatrně, ale rozhodně ho odsunula na kobereček.

Tally pohlédla přes stůl na komandera. Obličej dělila na jemně modelované a tesané. Tato tvář byla tesaná. Byla to hezká autoritativní tvář a tmavé oči, které hleděly do jejích, byly laskavé. Měl přitažlivý hlas, to vždycky považovala za důležité. A pak si vzpomněla na Murielina slova. Policie nevěří nikomu, k tomu myšlení byli vyškoleni.

"Byl to pro vás strašlivý šok, paní Cluttonová. Budete schopna odpovědět nám na pár otázek? Pomohlo by nám, kdybychom všechna fakta zjistili co nejdříve, ale jestli byste raději počkala, můžeme se vrátit zítra dopoledne."

"Ne, to prosím vás ne. Raději bych s vámi mluvila teď. Jsem v pořádku. Nechci čekat přes noc."

"Můžete nám, prosím vás, povědět, co přesně se stalo od té doby, co se muzeum dnes večer zavřelo, až doteď? Nespěchejte. Pokuste se vybavit si každý detail, i kdyby vám připadal nedůležitý."

Tally vyprávěla svůj příběh. Pod Dalglishovým pohledem si uvědomovala, že ho vypráví dobře a jasně. Měla iracionální potřebu, aby to schválil. Slečna Miskinová si vzala notes a nenápadně si dělala poznámky, ale když se na ni Tally podívala, spatřila inspektorčiny oči upřené na svoji tvář. Nikdo z nich ji nepřerušil, dokud hovořila.

Nakonec komander Dalglish řekl: "To odjíždějící auto, které vás porazilo - říkáte, že tvář řidiče vám přišla trochu povědomá. Myslíte, že byste si mohla vzpomenout, kdo to je nebo kde jste ho viděla?"

"To asi ne. Pokud jsem ho někdy předtím viděla, vzpomněla bych si na to hned. Možná ne na jeho jméno, ale na to, kde jsem ho viděla. Tak to nebylo. Bylo to mnohem nejistější. Jen jsem měla dojem, že ho znám, že jsem třeba někde viděla jeho fotografii. Ale možná že se jen podobá někomu známému, herci v televizi, sportovci nebo spisovateli, někomu takovému. Je mi líto, že vám nemohu být víc nápomocná."

"Moc jste nám pomohla, paní Cluttonová, opravdu moc. Požádáme vás, abyste přišla zítra do Yardu, až se vám to bude hodit, podívat se na nějaké fotografie a možná promluvit s některým z našich výtvarníků. Společně třeba vytvoříte podobu onoho muže. Je jasné, že musíme toho řidiče vystopovat, pokud to půjde."

A teď vešla Muriel s kávou. Uvařila ji z čerstvě namletých zrněk a celý domek naplnila příjemná vůně. Slečna Miskinová přišla ke stolu a pili kávu společně. Pak, po Dalglishově vybídnutí, vyprávěla svůj příběh Muriel. Odešla z muzea ve čtvrt na šest. Muzeum se zavřelo v pět a ona obvykle dokončovala svou práci tak do půl šesté, kromě pátku, kdy se snažila odejít o trochu dřív. S paní Cluttonovou zkontrolovaly všechno, co tam zanechali návštěvníci. Svezla paní Stricklandovou, dobrovolnou pracovníci, k hampsteadské stanici metra a pak jela domů do South Finchley. Přijela tam asi ve tři čtvrtě na šest. Nevšimla si, v kolik hodin přesně jí volala Tally na mobil, ale mohlo to být tak v šest čtyřicet. Okamžitě se vrátila do muzea.

Tady ji inspektorka Miskinová přerušila. "Je možné, že požár vznikl po zapálení benzinu. Skladoval se v objektu benzin, a pokud ano, kde?"

Muriel pohlédla na Tally. "Benzin tady byl, naléval se do sekačky na trávník. Zahradu nemám na starosti, ale věděla jsem, že tu benzin je. Myslím, že o něm musel vědět každý. Říkala jsem Ryanu Archerovi, který dělá na zahradě, že by měl tu kůlnu zamykat. Zahradní nářadí a stroje jsou drahé."

"Ale pokud víte, kůlna se nezamykala?"

"Ne," řekla Tally. "Na dveřích ani není zámek."

"Může si některá z vás vzpomenout, kdy viděla naposled ten kanystr?"

Opět na sebe pohlédly Muriel pak zavrtěla hlavou. "Já jsem v kůlně nějaký čas nebyla. Nemohu si vzpomenout, kdy jsem tam naposled něco dělala."

"Ale říkala jste zahradníkovi, aby kůlnu zamykal? Kdy to bylo?"

"Brzy poté, co se přinesl ten benzin. Obstarala ho paní Faradayová, dobrovolnice, která pracuje na zahradě. Myslím, že to bylo v půlce září, ale přesné datum vám říct nemůžu."

"Děkuji vám. Budu potřebovat jména a adresy všech, kdo pracují v muzeu, včetně dobrovolníků. Patří to mezi vaše úkoly, slečno Godbyová?"

Muriel se trochu začervenala. "Jistě. Mohu vám dát ta jména hned dnes večer. Půjdete-li si do muzea promluvit s panem Dupaynem a slečnou Dupayneovou, mohla bych jít s vámi."

"To není třeba," odmítl komander. "Jména dostanu od pana Dupaynea. Zná někdo z vás jméno servisu, kde se starali doktoru Dupayneovi o jaguara?"

Odpověděla Tally. "Byl to Stan Carter v Duncanově autoopravně v Highgate. Občas jsem ho vídala, když vracel auto po provedeném servisu, a povídali jsme si."

Na nic dalšího se detektivové nezeptali. Oba vstali, Dalgliesh napřáhl ruku k Tally. "Děkuji vám, paní Cluttonová. Moc jste nám pomohla. Jeden z mých podřízených s vámi zůstane ve spojení. Budete tady? Asi to nebude nic příjemného, zůstat v domku přes noc."

Teď promluvila Muriel. Odměřeně prohlásila: "Souhlasila jsem, že strávím noc s paní Cluttonovou. Slečnu Dupayneovou by přirozeně ani nenapadlo nechat ji tady samotnou. Budu v práci jako obvykle v pondělí v devět hodin, ale myslím, že pan a slečna Dupayneovi budou chtít muzeum uzavřít, alespoň do pohřbu. Pokud byste mě potřebovali zítra, samozřejmě přijdu."

"Nemyslím, že to bude nutné," zavrtěl hlavou komander Dalgliesh. "Budeme požadovat, aby se muzeum včetně jeho pozemků pro veřejnost uzavřelo, alespoň na příští tři nebo čtyři dny. Místo činu budou hlídat policejní konstáblové, dokud se tělo a vůz neodvezou. Doufal jsem, že by to mohlo být dnes, ale vypadá to, že se to podaří až zítra za svítání. Ten automobilista, kterého viděla paní Cluttonová - říká vám něco jeho popis?"

"Nic," odpověděla Muriel. "Připadá mi jako typický návštěvník muzea, ne jako někdo konkrétní, koho bych znala. Je smůla, že si Tally nezapamatovala číslo vozu. Ale to, co řekl, je zvláštní. Nevím, jestli jste navštívil galerii vražd, komandere, když jste tu byl, s panem Ackroydem, ale jeden z vystavených případů je smrt upálením."

"Ano, znám Rouseův případ. A pamatuji si, co Rouse řekl." Zdálo se, že čeká, zda některá z nich ještě něco nepoznamená. Tally jezdila očima od něj k inspektorce Miskinové. Nikdo z nich nic neřikal. Vyhrkla: "Ale to není totéž! To není možné! Tohle byla nehoda!"

Stále nikdo z nich nepromluvil. Pak se ozvala Muriel: "Ale Rouseův případ nebyl nehoda, že?"

Nikdo neodpověděl. Zrudlá Muriel hleděla z komandera na inspektorku Miskinovou, jako by zoufale toužila po potvrzení.

"Je příliš brzy," řekl Dalgliesh tiše, "abychom mohli s jistotou říct, proč doktor Dupayne zemřel. Zatím víme jenom - jak. Vidím, paní Cluttonová, že máte na dveřích bezpečnostní zámky a na oknech zástrčky. Ne že bych si myslel, že jste tu v nějakém nebezpečí, ale bylo by rozumné přesvědčit se, zda jste všechno pozamykaly, než půjdete spát. A po setmění neotevírejte dveře."

Tally řekla: "To já nikdy. Člověk neví, kdo může přijít poté, co se muzeum zavře. Ale já se tu nikdy nebojím. Až skončí dnešní noc, budu zas v pořádku."

O chvíli později se policisté s dalšími díky za kávu odporoučeli. Ještě než odešli, inspektorka Miskinová oběma ženám podala kartičku s telefonním číslem. Kdyby je cokoli napadlo, mají hned zavolat. Muriel, která si tu celou dobu počínala jako doma, s nimi došla ke dveřím.

Tally osaměla u stolu a upřeně se zahleděla na dva hrnečky od kávy, jako by ty obyčejné předměty měly moc přesvědčit ji, že se její svět nezhroutil.

Kapitola 6

Dalgliesh vzal s sebou na výslech Dupayneových Pierse, Kate a Benton-Smitha nechal u vyšetřovatele požárů a potom, jestliže to bude nutné, promluvit ještě naposledy s Tally Cluttonovou a Muriel Godbyovou. Když došli až před muzeum, s překvapením zjistili, že dveře vchodu jsou otevřené. Z haly se linul pruh světla a osvětloval záhon ozdobných keřů před domem, takže vypadaly jako na jaře. Na pískové cestičce se malé oblázky blyštěly jako drahokamy. Než s Piersem vstoupili dovnitř, Dalgliesh stiskl zvonek. Napůl otevřené dveře mohly být míněny jako opatrné pozvání, i když tento předpoklad by se měl brát s rezervou. Vstoupili do široké haly. Prázdná a úplně tichá vypadala jako ohromné jeviště pro nějaké současné drama. Téměř si představil postavy, které po své narážce vejdou dveřmi v přízemí a vystoupí po ústředním schodišti, aby zaujaly svá místa v dokonale nacvičených pózách. Jakmile na mramoru zazněly jejich kroky, objevili se ve dveřích obrazové galerie Marcus a Caroline Dupayneovi. Caroline Dupayneová poodstoupila stranou a pokynula jim, aby vešli. Během několika vteřin, které zabralo představování, si Dalgliesh uvědomoval, že on s Piersem jsou podrobováni stejně pečlivě prohlídce jako Dupayneovi. Dojem, který na něj udělala Caroline Dupayneová, byl okamžitý a zvláštní. Byla stejně vysoká jako její bratr - něco málo pod sto osmdesát centimetrů měla široká ramena a dlouhé údy. Měla na sobě kalhoty a k nim sako z jemného tvídu v doplňkové barvě a svetr s rolákem. Slova jako hezká nebo krásná byla nepatřičná. Její obličej s vysokými lícními kostmi a výraznou, ale jemnou linií brady působil vznešeně. Tmavé vlasy, jen lehce prokvetlé stříbrem, měla nakrátko ostříhané a sčesané z čela ve velkých vlnách - účes vypadal ležerně, ale Dalgliesh měl podezření, že ho bylo dosaženo drahým sestřihem. Její tmavé oči se zabodly do jeho a několik vteřin pozorně a vyzývavě setrvaly. Pohled nebyl otevřeně nepřátelský, ale Dalglieshovi bylo jasné, že v té ženě má případného protivníka.

Bratr jí byl podobný jen tmavými vlasy, ty měl ještě víc prošedivělé, a vysedlými lícními kostmi. Měl hladkou tvář a oči měly niterný pohled člověka, který se zabývá duševní činností a důkladně se kontroluje. Pokud chyboval, šlo o selhání úsudku, nikoli o impulzivnost nebo nedbalost. Tenhle muž přistupoval ke všemu v životě systematicky, a to se vztahovalo i na smrt. Metaforicky řečeno, by si i teď poslal pro spis, vyhledal by precedens a v duchu by promyslel správnou reakci. Nedával najevo nic ze sestřina nepokrytého antagonismu, ale jeho oči, hlubší než její, byly ostražitě. Byly také znepokojené. Možná tohle všechno byla mimořádná událost, na niž precedens nenabízel řešení. Téměř čtyřicet let ochraňoval svého ministra zahraničí. Kdo asi, uvažoval Dalgliesh, mu bude stát za to, aby ho chránil teď? Viděl, že sourozenci sedí na konci místnosti u krbu ve dvou křeslech s rovnými opěradly. Mezi křesly stál nízký stolek, na němž byla kávová konvice, džbán s mlékem a dva šálky. Také dvě sklenky na destilát, dvě vinné sklenky, láhev vína a láhev whisky. Jen jedna vinná sklenka byla použita. Jediné další sezení představovala plochá, kůží potažená

lavička uprostřed místnosti.

Marcus Dupayne se rozhlédl po galerii, jako by si náhle uvědomil tento nedostatek. "V kanceláři jsou nějaké skládací židle. Donesu je," navrhl. Otočil se k Piersovi. "Možná byste mi mohl pomoci." Byl to příkaz, ne žádost.

Čekali mlčky. Caroline Dupayneová přešla k obrazu od Nashe a vypadalo to, že ho studuje. Za pár vteřin se její bratr a Piers objevili se židlemi a pečlivě je rozestavili před ta dvě křesla, v nichž předtím seděli bratr se sestrou. Kontrast mezi hlubokým pohodlím kůže a přísnými laťkami skládacích židlí mluvil sám za sebe.

"Nejste v muzeu poprvé, že?" řekl Marcus Dupayne. "Nebyl jste tu před týdnem? Zmínil se o tom James Calder-Hale." Dalgliesh přikývl. "Ano, byl jsem tu minulý pátek s Conradem Ackroydem."

"Byla to příjemnější návštěva než tahle. Odpusťte mi, že vnáším tento nepřiměřeně společenský tón do toho, co pro vás musí být především úřední návštěva. Ostatně i pro nás."

Dalgliesh pronesl obvyklá slova soustrasti. Jakkoli pečlivě byla volena, vždycky mu připadala banální a jaksi neomalená, protože předstírala citovou angažovanost na smrti oběti. Caroline Dupayneová se zamračila. Možná nesnášela tyhle zdvořilostní fráze, které považovala jednak za neupřímné, jednak za plýtvání časem. Dalgliesh se jí nedivil.

"Je mi jasné, že máte svou práci, komandere," ozvala se, "ale my tu na vás čekáme přes hodinu."

"Bohužel, je to zřejmě jen první z mnoha nepříjemností," odpověděl Dalgliesh. "Potřeboval jsem mluvit s paní Cluttonovou. Byla u požáru první. Cítíte se oba na to, abyste teď odpovídali na naše otázky? Pokud ne, můžeme se vrátit zítra."

Byla to Caroline, kdo odpověděl. "Jistě se zítra vrátíte tak jako tak, ale proboha, ať už máme tyhle úvodní záležitosti za sebou. Myslela jsem si, že jste byli v domku. Jak je Tally Cluttonová?"

"Je otřesená a rozrušená, jak se dá předpokládat, ale zvládá to. Je tam s ní slečna Godbyová."

"A určitě vaří čaj. Anglická specialita při všech katastrofách. My, jak vidíte, jsme si dopřáli něco silnějšího. Vám nic nenabídnou, komandere. Známe předpisy. Zřejmě není pochyb o tom, že to tělo v autě je bratrovo?"

"Bude třeba provést oficiální identifikaci," odvětil Dalgliesh, "případně to dokáže zubní karta a DNA. Ale já si nemyslím, že je tu prostor pro pochyby. Je mi to líto." Odmlčel se, a pak řekl: "Má jiné blízké příbuzné kromě vás?"

Tentokrát odpověděl Marcus Dupayne. Hlas měl klidný, jako by oslovoval svou sekretářku. "Má neprovdanou dceru. Sarah. Bydlí v Kilburnu. Neznám přesnou adresu, ale má ji moje žena. Měla ji na seznamu vánočních gratulací. Poté, co jsem přijel sem, volal jsem ženě, a ona jela do Kilburnu sdělit Sarah tu zprávu. Očekávám, že mi pak odtamtud zavolá."

"Budu potřebovat celé jméno a adresu slečny Dupayneové," požádal Dalgliesh. "Samozřejmě ji dnes v noci nebudeme obtěžovat. Očekávám, že vaše žena ji poskytne pomoc i podporu."

Marcus Dupayne se lehce zamračil, ale odpověděl nevzrušeně. "Nikdy jsme si nebyli blízcí, ale přirozeně uděláme, co bude v našich silách. Myslím, že jí žena nabídne, že u ní zůstane přes noc, pokud si to bude přát. Nebo může Sarah přijet k nám, samozřejmě. Každopádně ji buď já, nebo sestra vyhledáme zítra dopoledne."

Caroline Dupayneová se netrpělivě zavrtila a stroze řekla: "Moc jí toho povědět nemůžeme, vidíte? Sami nic nevíme jistě. Bude ovšem chtít vědět, jak její otec zemřel. To bychom chtěli od vás slyšet i my."

Krátký pohled, který Marcus Dupayne vrhl na sestru, mohl být varovný. "Předpokládám, že je ještě brzy na oficiální prohlášení, ale můžete nám říct aspoň něco? Například jak ten požár vznikl, byla to tedy nehoda?"

"Požár vznikl v autě. Osobu, která v něm seděla, někdo polil benzinem a zapálil. V žádném případě to nemohla být nehoda."

Nastalo ticho, které trvalo asi čtvrt minuty, pak promluvila Caroline Dupayneová: "Tak alespoň tohle je jasné. Říkáte, že požár někdo založil úmyslně."

"Ano, považujeme to za podezřelé úmrtí."

Opět se rozhostilo ticho. Vražda, to těžkopádné, nekompromisní slovo, jako by nevyslovené rezonovalo v tichém prostoru. Bylo třeba položit další otázku a bylo pravděpodobné, že v nejlepším případě bude nevídaná a v nejhorším způsobí bolest. Někteří vyšetřovatelé považovali za přijatelnější odložit všechno vyptávání až na další den; to nebyla Dalglieshova praxe. První hodiny po podezřelém úmrtí jsou nejdůležitější. Ale jeho předchozí slova - Cítíte se na to, abyste odpovídali? - nebyla jen formální. V tomto stadiu - a to považoval za zajímavé - to byl Dalgliesh, kdo řídil rozhovor.

"Mám jednu otázku, kterou je těžké položit i zodpovědět," řekl pak. "Víte o něčem v bratrově životě, co by mohlo způsobit, že by chtěl skoncovat se životem?"

Byli na tento dotaz připraveni; vždyť tu spolu byli hodinu. Ale jejich reakce ho překvapila. Opět nastalo ticho, o něco delší, než by bylo úplně normální, a on získal dojem kontrolované ostražitosti těch dvou Dupayneových, kteří na sebe ani nepohlédli. Podezíral je, že se spolu domluvili, nejen co budou říkat, ale i kdo promluví první. Byl to Marcus.

"Můj bratr nebyl člověk, který by se svěřoval se svými problémy, možná byl nejuzavřenější z celé rodiny. Ale nikdy mi nezavdal příčinu, abych si myslel, že má sebevražedné sklony či myšlenky. Kdybyste mi tuhle otázku položil před týdnem, odpověděl bych vám mnohem přesvědčivěji, že je ten nápad absurdní. Teď si tím nemohu být tak jistý. Když jsme ve středu měli poslední schůzi svěřenských správců, vypadal víc stresovaný než normálně. Měl starost - to my všichni - o budoucnost muzea. Nebyl přesvědčen o tom, že máme dost zdrojů na to, abychom ho udrželi v chodu, a jeho vlastní instinkt hovořil pro uzavření. Ale vypadalo to, že není schopen vyslechnout argumenty, nebo o tom rozumně diskutovat. Během naší schůze volal někdo z nemocnice a sdělil mu, že manželka jednoho z jeho pacientů spáchala sebevraždu. To ho hrozně rozrušilo a brzy poté z naší schůze odešel. Nikdy předtím jsem ho v takovém stavu neviděl. Nedomnívám se, že byl zralý na sebevraždu; ta myšlenka mi pořád připadá absurdní. Jen říkám, že byl ve velkém stresu a že mohl mít starosti, o nichž my nic nevíme."

Dalgliesh pohlédl na Caroline Dupayneovou. "Neviděla jsem ho několik týdnů před tou schůzí," řekla. "Určitě vypadal

rozrušeně a vystresovaně, ale pochybuji, že by to bylo kvůli muzeu. Neměl o ně absolutně žádný zájem a já s bratrem jsme to ani neočekávali. Sešli jsme se takhle poprvé, bylo to jen úvodní jednání. Zřizovací listina svěření hovoří jednoznačně, ale je složitá, a je toho hodně k řešení. Nepochybovala jsem o tom, že Neville by posléze změnil názor. Měl svůj díl rodinné hrdosti. Pokud byl vážně ve stresu - a myslím, že byl - můžete to přičíst jeho zaměstnání. Moc se staral a moc ho prožíval, a byl po léta přepracovaný. Moc o jeho životě nevím, ale tohle ano. Oba to víme." Než stačil Marcus něco říci, dodala Caroline rychle: "Mohli bychom pokračovat někdy jindy? Oba jsme v šoku, unavení a moc nám to nemyslí. Zůstali jsme tady, protože jsme chtěli být u toho, až budou odvážet Nevillovo tělo, ale teď víme, že dnes v noci to nebude."

"Uskuteční se to co nejdříve zítra ráno," odpověděl Dalglish. "Dnes se to bohužel nestihne."

Caroline Dupayneová zřejmě zapomněla na to, že si přála výslech ukončit. Netrpělivě řekla: "Je-li to vražda, tak už máte hlavního podezřelého. Tally Cluttonová vám řekla o tom automobilistovi, který odsud odjížděl tak rychle, že ji porazil. Najít ho je jistě nálehavější úkol než nás tu vyslýchat."

"Najdeme ho, pokud to bude možné," ujistil ji Dalglish. "Paní Cluttonová prohlásila, že má dojem, že už ho někde viděla, ale nemůže si vzpomenout, kdy a kde. Snad víte, kolik z něj zahlédla při tom krátkém setkání. Vysoký světlavý muž, hezký a s mimofádně příjemným hlasem. Řídil velký černý vůz. Nepřipomíná vám ten popis někoho?"

"Mám dojem, že se hodí asi na sto tisíc lidí ve Velké Británii," odsekla Caroline. "Vážně čekáte, že vám řekneme jeho jméno?"

Dalglish se nepřestal ovládat. "Možná znáte někoho, přítele nebo pravidelného návštěvníka muzea, kdo vám mohl vytanout na mysli, když jste slyšeli popis paní Cluttonové."

Caroline Dupayneová neodpověděla. Místo ní promluvil její bratr: "Odpusťte mé sestře, máte-li dojem, že není vstřícná. Oba chceme spolupracovat. Je to naše přání i naše povinnost. Náš bratr zemřel přišernou smrtí a my chceme jeho vraha - existuje-li nějaký - přivést před soud. Možná by další výslech mohl počkat do zítřka. Já zatím budu přemýšlet o tom záhadném automobilistovi, ale asi vám s ním nepomůžu. Možná to byl pravidelný návštěvník muzea, ale nikdo, koho bych znal. Není pravděpodobnější, že tady nedovoleně zaparkoval a dostal strach, když spatřil oheň?"

"To by bylo možné vysvětlení," připustil Dalglish. "Jistěže můžeme nechat další otázky na zítra, ale jedno bych si rád vyjasnil teď. Kdy jste naposled viděli svého bratra?"

Bratr a sestra na sebe pohlédli. Odpověděl Marcus Dupayne. "Já ho viděl dnes večer. Chtěl jsem si s ním promluvit o budoucnosti muzea. Ta schůze ve středu nedopadla dobře a nedospěli jsme k žádnému závěru. Říkal jsem si, že by bylo dobré, kdybychom my dva probrali tu věc v klidu spolu. Věděl jsem, že sem v šest přijde pro auto a odjede v něm jako obvykle každý pátek večer. Takže jsem přijel za ním do jeho bytu asi v pět hodin. Bydlí na Kensington High Street a tam se nedá parkovat, takže jsem nechal auto na parkovišti v Holland Parku a šel parkem pěšky. Nebyla to vhodná chvíle na návštěvu."

Neville byl stále rozrušený a rozzlobený a neměl náladu bavit se o muzeu. Uvědomil jsem si, že nemá smysl, abych tam zůstal, a za deset minut jsem odešel. Cítil jsem potřebu rozchodit to zklamání, ale měl jsem strach, aby se park na noc nezavřel. Tak jsem šel zpátky k vozu po Kensington Church Street a Holland Park Avenue. Provoz na Avenue byl hustý - vždyť byl pátek večer. Když Tally Cluttonová volala ke mně domů tu zprávu o požáru, nemohla mě žena zastihnout na mobilu, takže jsem se to dozvěděl, až když jsem dorazil domů. To bylo několik minut poté, co telefonovala Tally, a pak jsem hned odjel sem. Moje sestra už tady byla."

"Takže vy jste poslední, kdo viděl vašeho bratra živého. Měl jste dojem, když jste od něj odcházel, že je nějak nebezpečně deprimován?"

"Ne. Kdyby to tak bylo, neodešel bych."

Dalglish se otočil ke Caroline Dupayneové. Ta řekla: "Naposled jsem viděla Nevilla na té schůzi svěřenských správců ve středu. Od té doby jsem ho neviděla, ani neslyšela - ať kvůli budoucnosti muzea, nebo kvůli něčemu jinému."

Upřímně, nemyslela jsem si, že bych s ním něco svedla. Myslela jsem si, že se na té schůzi choval podivně a že bychom mu měli nějakou dobu dát pokoj. Zřejmě budete chtít vědět, kde jsem všude byla dnes večer. Chodím obvykle v pátek nakupovat jídlo na víkend do M&S anebo Selfridges nebo jsem ve svém bytě u lady Swathlingové, případně ve svém bytě tady. Nebylo snadné najít místo na zaparkování, ale měla jsem to štěstí, že jsem našla jedno u parkovacích hodin. Vždycky vypínám mobil, když nakupuji, a znovu jsem ho zapnula až v autě. Mohlo být něco po šesté, protože jsem zmeškala začátek zpráv Tally volala asi půl hodiny nato, když jsem ještě byla v Knightbridgi. Okamžitě jsem se vrátila."

Bylo načase tento rozhovor ukončit. Dalglish neměl problém jednat se sotva skrývaným antagonismem Caroline Dupayneové, ale viděl, že ona i bratr jsou velmi unavení. Marcus vypadal téměř vyčerpaně. Oba potvrdili, že si jejich bratr každý pátek v šest hodin večer vyzvedával svého jaguara, ale neměli tušení, kam jezdil; nikdy se ho neptali.

Caroline dala najevo, že považuje tuto otázku za nesmyslnou. Neočekávala, že se jí bude Neville vyptávat, co dělá o víkendech, tak proč by se měla ptát ona jeho? Jestli vedl dvojí život, přála mu to. Okamžitě přiznala, že věděla, že je v kůlně kanystr s benzinem, protože byla u toho, když ho slečna Godbyová paní Faradayové platila. Marcus Dupayne prohlásil, že až donedávna byl v muzeu zřídka. Věděl však, že mají motorovou sekačku, takže předpokládal, že se někde skladuje benzin. Oba trvali na tom, že nemají tušení, kdo by jejich bratrovi mohl přát něco zlého. Bez námitek přijali požadavek, aby se pozemky muzea i muzeum samotné veřejnosti uzavřely, zatímco policie bude pokračovat ve vyšetřování na místě činu. Marcus řekl, že stejně byli rozhodnuti uzavřít muzeum asi tak na týden, případně je znovu otevřít až po bratrově kremaci.

Bratr se sestrou vyprovodili Dalglisha a Pierse ze dveří tak úslužně, jako by to byli vážení hosté. Policisté vyšli do noci. Na východ od domu spatřil Dalglish světlo reflektorů; tam střežili dva policejní konstáblové prostor za páskou zamezující přístup do garáže. Po Kate a Benton-Smithovi ani stopy; patrně už byli na parkovišti. Vítr ustal, ale když tam Dalglish chvíli mlčky postál, slyšel tiché ševelení, jako by poslední závan ještě šuměl v keřích a jemně setřásal prořídle

listí. Večerní obloha byla jak dětská kresba; nerovnoměrná plocha indiga s cákanci ušmudlaných mraků. Jaké je asi nebe v Cambridgi? Emma už teď bude doma. Bude vyhlížet na velké nádvoří Trinity, nebo - jako to dělal on - kráčet po nádvoří v neklidné nerozhodnosti? Anebo to bylo horší? Přesvědčila se během té dlouhé cesty do Cambridge o tom, že už ho nebude chtít vidět?

Přinutil se myslet na aktuální záležitosti. "Caroline Dupayneová úzkostlivě trvá na možnosti sebevraždy," poznamenal, "a její bratr hraje s ní, byt trochu neochotně. Z jejich úhlu pohledu je to celkem pochopitelné: Ale proč by Dupayne páchal sebevraždu? Chtěl, aby se muzeum zavřelo. Teď když je mrtvý, dva žijící světenští správci se postarají o to, aby zůstalo otevřené."

Náhle potřeboval být sám. "Chtěl bych se naposled podívat na požářiště," řekl. "Jedete s Kate, že? Řekněte jí a Bentonovi, že se za hodinu sejdem v mé kanceláři."

Kapitola 7

Bylo půl dvanácté, když se Dalglish a jeho tým sešli v komanderově kanceláři, aby si probrali dosavadní postup. Piers se posadil na jednu ze židlí k podlouhlému konferenčnímu stolu před oknem. Byl vděčný, že si Dalglish nevybral pro tuto poradu jeho kancelář. Ta byla jako obvykle ve stavu organizovaného nepořádku. Sice tam vždycky okamžitě našel všechno, co potřeboval, ale nikdo, kdo tu místnost viděl, by to nepovažoval za možné. Dalglish by to ovšem nekomentoval, to Piers věděl; sám šéf byl metodicky pořádný, ale od podřízených vyžadoval pouze poctivost, oddanost a výkonnost. Pakliže jich dosahovali uprostřed změti věcí, neměl důvod se vměšovat. Ale Piers byl rád, že tmavé kritické oči Benton-Smitha nepřejedou přes ty hory papírů na jeho stole. Svůj byt ve městě naopak udržoval v téměř úzkostlivém pořádku, jako by to byla další cesta, jak oddělit soukromí a pracovní život.

Budou pít kávu bez kofeinu. Kate, jak věděl, nemohla po sedmé hodině pozít kofein, aby tím neriskovala bezesnou noc, a připadalo jim bezúčelné a zbytečné vařit kávu nadvakrát. Dalglishova sekretářka už byla dávno doma; kávu odešel udělat Benton-Smith. Piers na ni čekal bez nadšení. Káva bez kofeinu mu připadala jako protimluv, ale alespoň to, že ji Benton-Smith musí uvařit a umýt hrnky, ukáže tomuhle seržantovi, kde je jeho místo. V duchu se ptal, proč ho ten chlap tak popuzuje; odpor by byl příliš silný výraz. Ne že by nesnášel, jak dobře Benton-Smith vypadá, což ještě podporovala jeho zdravá sebedůvěra; bylo mu jedno, jestli jsou kolegové hezčí než on, švalo by ho, kdyby byli inteligentnější nebo úspěšnější. Trochu překvapený vlastním postřehem si pomyslel: To protože je, stejně jako já, ambiciózní a ambiciózní stejným způsobem. Na povrchu nemůžeme být rozdílnější. Pravda je taková, že ho nesnáším proto, že jsme si tak podobní.

Dalglish a Kate se posadili na své židle a seděli mlčky. Piersovy oči, které byly upřeny na panorama světla, jež se táhlo za oknem v pátém patře, přejely po místnosti. Dobře ji znal, ale teď měl znepokojivý dojem, že ji vidí poprvé. V duchu se bavil tím, že odhadoval charakter jejího uživatele z několika stop čtverečních, které měl k dispozici. Byla to na první pohled kancelář staršího důstojníka, vybavená tak, aby odpovídala představám policisty jeho hodnosti o pracovně. Na rozdíl od svých kolegů Dalglish necítil potřebu zdobit si zdi záramovanými citacemi, fotografiemi nebo odznaky zahraničních policejních sborů. Aru na psacím stole neměl žádnou fotografii. Piers by překvapilo, kdyby tu našel nějaký důkaz šéfova soukromého života. Jen dvě věci byly neobvyklé. Jednu stěnu úplně pokrývala police s knihami, ale ty, jak Piers věděl, nebyly příliš ovlivněny osobním vkusem. Na policích se nacházela odborná knihovna: zákony, oficiální zprávy, příručky, materiály o případech, svazky o historii, Archboldova publikace o trestním právu, svazky o kriminologii, soudním lékařství a historii policie a také statistiky zločinnosti za posledních pět let. Dalším neobvyklým rysem byly litografie Londýna. Piers předpokládal, že se jeho šéfovi nelíbila úplně holá zeď, ale i výběr těch obrázků vykazoval určitý neosobní přístup. Nevybral si samozřejmě oleje; olejomalby by byly nevhodné a příliš okázalé. Jeho kolegové, pokud si vůbec litografií všimli, je zřejmě považovali za znak výstředního, ale neškodného vkusu. Nemohly nikoho urazit, pomyslel si Piers, a zaujmout mohly jen ty, kdo měli nějaké ponětí, kolik musely stát. Benton-Smith vešel s kávou. Dalglish občas při těchto nočních poradách přistoupil ke své skřini a vytáhl láhev červeného vína. Dnes ovšem ne. Piers se rozhodl, že si kávu nevezme, přitáhl si karafu s vodou a nalil si sklenku. "Jak budeme říkat tomu nevypátranému vrahovi?" oslovil je Dalglish.

Měl ve zvyku nechat tým diskutovat o případu, než zasáhl, ale nejdřív měli rozhodnout o jménech pro svou nespátenou a zatím nepoznanou kořist. Dalglish neměl rád obvyklé policejní přezdívky.

Odpověděl mu Benton-Smith. "Co kdybychom mu říkali Vulkán - bůh ohně?"

Připravil se, aby byl první, pomyslel si Piers. No, je to aspoň kratší než Prométeus.

Měli před sebou otevřené zápisníky. "Dobře," souhlasil Dalglish. "Začala byste, Kate?"

Kate upila kávy, zřejmě zjistila, že je příliš horká, a poodstrčila hrnek. Ne vždycky se Dalglish obracel na nejstaršího z jejich týmu, aby začal, ale tentokrát to udělal. Kate už si promyslela, jak nejlépe podat své argumenty. "Začali jsme považovat smrt doktora Dupaynea za vraždu," zahájila svou řeč, "a to, co jsme se dosud dozvěděli, tento názor zatím potvrzuje. Nehoda je vyloučena. Tím benzinem ho někdo musel polít, a ať se to stalo jakkoli, bylo to úmyslné. Proti sebevraždě svědčí fakt, že měl zapnutý bezpečnostní pás, že byla odstraněna žárovka nalevo od vrat, a také zvláštní poloha kanystru i šroubovacího uzávěru. Ten se našel v nejzazším rohu a samotný kanystr asi dva metry od dveří auta. S dobou smrti není problém. Víme, že doktor Dupayne garážoval svého jaguara v muzeu a vyzvedával jej každý pátek v šest hodin. Máme také svědectví Tallulah Cluttonové, potvrzující dobu smrti na šestou hodinu nebo krátce poté. Takže hledáme někoho, kdo věděl o pohybech doktora Dupaynea, měl klíč ke garáži a věděl, že v nezamčené kůlně je kanystr s benzinem. Chtěla bych dodat, že vrah musel znát i program paní Cluttonové. Věděl, že každý pátek pravidelně navštěvuje večerní přednášky Ale nejsem si jistá, zda je to relevantní. Vulkán mohl provést předběžný průzkum. Mohl vědět, kdy se muzeum zavírá a že paní Cluttonová bude po setmění ve svém domku. Byla to rychlá vražda. Mohl

očekávat, že bude pryč, než paní Cluttonová uslyší nebo ucítí požár."

Kate se odmlčela. Dalglish se zeptal: "Má někdo nějakou poznámku k tomu, jak to shrnula Kate?"

Byl to Piers, kdo se rozhodl přihlásit se jako první. "Nebyla to impulzivní vražda, byla pečlivě naplánovaná. O zabítí nemůžeme uvažovat. Vzhledem k tomu jsou podezřelí Dupayneova rodina a personál muzea. Všichni měli nezbytné znalosti, všichni měli motiv Dupayneovi chtěli, aby muzeum nadále zůstalo otevřené, totéž si zřejmě přála i Muriel Godbyová a Tallulah Cluttonová. Godbyová by ztratila pěkné místo, Cluttonová by přišla o místo i o domov."

"Nezabiješ člověka takovým hrozným způsobem, jen abys nepřišel o místo," namítla Kate. "Muriel Godbyová je očividně schopná a zkušená sekretářka. Ta nezůstane dlouho bez práce. Totéž Tallulah Cluttonová. Žádná dobrá hospodyně nemusí být dlouho bez místa. I kdyby nemohla tu práci najít rychle, jistě má rodinu. Žádnou z nich nemohu vážně podezřít."

"Dokud nevíme víc, je předčasné hovořit o motivech," podotkl Dalglish. "Nic dosud nevíme o soukromém životě Nevilla Dupayne, o lidech, se kterými pracoval, kam jezdil každý pátek poté, co si tady vzal svého jaguara. A pak je tu problém tajemného automobilisty, který srazil paní Cluttonovou."

"Pokud existuje," zapochyboval Piers. "Máme jen její odřenou ruku a zkroucený ráfek kola, které to naznačují. Mohla si pád vymyslet a důkazy zfalšovat. K tomu, abyste zprohýbali kolo bicyklu, není třeba velká síla. Mohla s ním praštit o zed'."

Benton-Smith byl zticha. Posléze se ozval: "Nevěřím, že s tím měla něco společného. V domku jsem nebyl, ale myslím, že je to poctivá svědkyně. Mně se líbila."

Piers se opřel o opěradlo židle a pomalu si přejel prsty po obroučce brýlí. Řekl předstíraně klidně: "A co to s tím má do činění? Posuzujeme důkazy. Jestli se člověku někdo líbí, nebo ne, na tom přece nezáleží."

"U mě jo," prohlásil Benton-Smith. "Dojem, který svědek dělá, je součástí důkazu. Aspoň pro porotu, tak proč ne pro policii? Neumím si představit, že by Tallulah Cluttonová spáchala tuhle vraždu, ostatně ani jinou, když už o tom mluvíme."

"Předpokládám, že pro tebe bude hlavním podezřelým Muriel Godbyová spíš než někdo z Dupayneů, protože je méně atraktivní než Caroline Dupayneová, a Marcus musí být z obliga, protože žádný státní úředník není schopen vraždy."

Benton-Smith tiše řekl: "Ne. Ne. Můj hlavní podezřelý by byla proto, že tato vražda - je-li to vražda - byla spáchána někým, kdo je chytrý, ale ne tak chytrý, jak si on nebo ona myslí. To ukazuje spíš na Godbyovou než na někoho z Dupayneů."

"Chytrý, ale ne tak, jak si myslí?" opakoval Piers. "Ty bys měl tenhle jev znát."

Kate pohlédla na Dalglisha. Věděl, že soupeření může vyšetřování přikofenit; nikdy nechtěl mít tým vzájemně se obdivujících konformistů. Jenže Piers to teď přehnal. Dalglish by ho ovšem nikdy nepokáral před mladším důstojníkem.

Také to neudělal. Místo toho se obrátil k Benton-Smithovi. "Vaše odůvodnění je přesvědčivé, seržante, ale je nebezpečné příliš se jím řídit. I inteligentní vrah má mezery ve znalostech a zkušenostech. Vulkán třeba čekal, že vůz exploduje a mrtvola, garáž i vůz se úplně zničí, a nejspíš nepočítal s tím, že se paní Cluttonová objeví na scéně tak brzy. Ničivý oheň mohl strávit většinu stop. Ale nechme psychologizování a soustředme se na to, co je třeba udělat."

Kate se otočila k Dalglishovi. "Věříte té historce paní Cluttonové, pane? Nehoda, prchající automobilista?"

"Ano. Vyzvali jsme ho v médiích, aby se přihlásil, ale jestli to neudělá, bude ho těžké vystopovat. Všechno, co máme, je její prchavý dojem, ale byl pozoruhodně živý, že? Tvář, která se nad ní skláněla, s výrazem - jak ho popsala paní Cluttonová - hrůzy smíšené se soucitem. Vypadá takhle náš vrah? Muž, který úmyslně chrlil benzin na svou oběť a upálil ji zaživa? Ten by se odtamtud hleděl co nejrychleji dostat. Je pravděpodobné, že by se zastavil kvůli tomu, že srazil z kola starší paní? A pokud ano, projevoval by takovou starost?"

"Ta poznámka, kterou prohodil o ohýnku," upozornila Kate, "to je nářezka na Rouseův případ. Určitě na paní Cluttonovou a slečnu Godbyovou udělala dojem. Ani jedna z nich mi nepřipadá jako chorobná lhářka nebo iracionální osoba, ale viděla jsem, že je to znepokojilo. Jistěže to není vražda podle návodu. Jediný fakt, který je společný oběma zločinům, je mrtvý muž v hořícím autě."

Piers prohodil: "Patrně jde o náhodnou shodu, je to poznámka, kterou by za těch okolností utrousil leckdo. Prostě chtěl ospravedlnit, že ten oheň ignoruje. Jako Rouse."

"Ty ženy ale zneklidnilo," pokračoval Dalglish, "že ta dvě úmrtí mohou mít společného víc než několik slov. Bylo to zřejmě poprvé, kdy v duchu připustily, že by Dupayne mohl být zavražděn. Ale je to komplikace. Pokud by se nenašel a my bychom dostali některého podezřelého před soud, bude svědectví paní Cluttonové dar pro obhajobu. Máte nějaké další poznámky k tomu, jak nám to podala Kate?"

Benton-Smith seděl bez hnutí a mlčky. Teď promluvil. "Domnívám se, že jde o případ sebevraždy"

Piers popuzeně řekl: "Tak do toho, dokaž to."

"Neříkám, že to byla sebevražda, říkám, že důkazy pro vraždu nejsou tak silné, jak tvrdíme. Dupayneovi nám řekli, že manželka jednoho z jeho pacientů spáchala sebevraždu. Možná bychom měli objevit proč. Neville Dupayne mohl být z té smrti víc vyřízený, než si jeho sourozenci uvědomují." Obrátil se ke Kate. "A k tomu, co jste uvedla vy, paní inspektorko. Dupayne měl zapnutý bezpečnostní pás. Domnívám se, že se chtěl ujistit, že je připoutaný a znehybněný. Nebylo riziko, že až se zapálí, změní rozhodnutí, vrhne se z vozu, rozběhne se do vysoké trávy a začne se tam válet? Chtěl zemřít, a to v jaguaru. Pak je tu ta poloha kanystru a víčka. Proč by proboha dával kanystr hned k autu? Nebylo by přirozenější nejdřív odhodit víčko a pak kanystr? Proč by se měl starat o to, kam spadnou?"

"A co ta chybějící žárovka?" ozval se Piers.

"Nemáme žádný důkaz o tom, jak dlouho tam chyběla. Zatím jsme se nemohli spojit s Ryanem Archerem. Mohl ji vyšroubovat, to mohl vlastně každý - třeba sám Dupayne. Nemůžete postavit případ vraždy na chybějící žárovce."

"Ale nenašli jsme žádný dopis na rozloučenou," namítla Kate. "Lidé, kteří sejdou ze světa vlastní rukou, většinou chtějí vysvětlit proč. A vybrat si takovouhle smrt! Vždyť ten člověk byl lékař, měl přístup k lékům. Mohl by si je vzít s sebou a umřít v jaguaru, jestli to chtěl. Proč by se zapaloval a umíral v hrozných bolestech?"

"Bylo to zřejmě velmi rychlé," řekl Benton-Smith tiše.

Piers vzplanul. "Čerta starého rychlé! Ne dost! Tvoji teorii neberu, Bentone. Ještě začneš tvrdit, že Dupayne tu žárovku vyšrouboval sám a umístil kanystr tam, kde jsme ho našli, aby jeho sebevražda vypadala jako vražda! Pěkný dárek na rozloučenou pro rodinu. Čin nedůtklivého dítěte nebo šílence."

"Je to jedna možnost," špitl Benton-Smith.

"Jo, možný je všechno!" rozčilil se Piers. "Třeba to udělala Tallulah Cluttonová, protože měla poměr s Dupaynem a on jí dal kopačky kvůli Muriel Godbyové! Proboha, zůstaň na zemi!"

"Je jeden fakt, který by mohl podpořit teorii sebevraždy," připustil Dalglish. "Pro Vulkána muselo být těžké polít Dupayneovi hlavu benzinem z kanystru. Šlo by to hrozně pomalu. Pokud Vulkán potřeboval svou oběť rychle zasáhnout, třebaže jen na několik vteřin, musel by benzin přelít do něčeho jako kbelík. Buď to, nebo ho nejdřív praštit. Budeme pokračovat v prohledávání pozemku, jen co se rozední, ale i kdyby vrah použil kbelík, pochybuji, že by se našel."

"Vůlně žádný kbelík není," oznámil Piers, "ale Vulkán si ho mohl přinést. Přelil do něj benzin v garáži, ne v vůlně, ještě než odmontoval tu žárovku. Pak kopl kanystr do rohu. Měl jistě snahu co nejméně se věci dotýkat, i když měl rukavice, ale bylo důležité, aby kanystr zůstal v garáži, mělo-li to vypadat jako nehoda nebo sebevražda."

Vmísila se Kate, stěží přemáhala vzrušení. "Pak, po vraždě, mohl Vulkán odložit všechno své ochranné oblečení do kbelíku. Bylo dost lehké zbavit se důkazů. Kbelík byl patrně takový obyčejný, z umělé hmoty. Mohl ho rozdupat a hodit do kontejneru, do popelnice nebo do příkopu."

"Zatím jde pouze o dohady," uzavřel to Dalglish. "Jsme v nebezpečí, že začneme teoretizovat, ještě než zjistíme fakta. Posuneme se trochu dál, ano? Musíme stanovit úkoly na zítřek. Já a Kate jsme domluveni, že se v deset hodin setkáme se Sarah Dupayneovou. Třeba získáme nějakou informaci, co její otec dělal o víkendech. Mohl vést dvojitý život a v tom případě se musíme dozvědět, kde to bylo, koho vídal, se kterými lidmi se znal. Předpokládáme, že vrah se nejdřív dostal do vůlny, provedl své přípravy a čekal ve tmě v garáži, ale je možné, že Dupayne nepřišel sám. Mohl přivést Vulkána s sebou, nebo s ním tady mít smlouvenou schůzku. Piersi, vy a Benton-Smith byste měli pohovořit s mechanikem v Duncanově autoopravně, je to nějaký Stanley Carter. Dupayne se mu mohl svěřit. V každém případě by měl mít nějakou představu o tom, kolik toho Dupayne každý týden najezdil. A potřebujeme znovu vyslechnout Marcuse a Caroline Dupayneovy a ovšem také Tallulah Cluttonovou a Muriel Godbyovou. Až se vyspí, mohou si vzpomenout na něco, co nám neřekli. Pak jsou tady dobrovolné pracovnice, paní Faradayová, která pracuje na zahradě, a paní Stricklandová, kaligrafka. Viděl jsem paní Stricklandovou v knihovně, když jsem byl v muzeu pětadvacátého října. Potom tu samozřejmě máme Ryana Archera. Je divné, že ten major, u kterého údajně bydlí, nezvedá telefon. Ryan by měl přijít v pondělí v deset hodin do práce, ale my s ním potřebujeme mluvit dřív. A ještě jedno svědectví musíme ověřit. Paní Cluttonová řekla, že když volala Muriel Godbyové na pevnou linku, bylo obsazeno, takže jí zavolala na mobil. Historku Godbyové známe, prý nebylo správně zavěšeno. Bylo by zajímavé zjistit, zda byla doma, když ten hovor brala. Na tyhle věci jste expert vy, seržante, že ano?"

"Expert ne, pane, ale mám jistou praxi. U mobilu jsou u každého telefonátu, včetně vzkazů na hlasovou schránku a SMS zpráv, zaznamenány mimo jiné čísla volajícího a volaného, časové údaje, destinace a informace o základní stanici, přes kterou se spojení uskutečnilo. Údaje se uchovávají několik měsíců a policie si je může vyžádat, je-li to nutné. Byl jsem u případů, kde jsme je dostali, ale pokaždé to nevyjde. Zejména ve městech není možné určit polohu přesněji než na několik set metrů, možná i míň. Také je ta služba přetížená. Možná bychom museli čekat."

"Ty záznamy bychom měli mít k dispozici," rozhodl Dalglish. "Musíme také promluvit s manželkou Marcuse Dupayne. Pravděpodobně potvrdí výpověď svého muže, že měl v úmyslu navštívit ten večer svého bratra."

"Je to jeho žena, takže asi ano," přisvědčil Piers. "Měli dost času, aby se na té výpovědi dohodli. Ale to neznamená, že to ostatní je pravda. On mohl dojít ke svému vozu, odjet do muzea, zabít bratra a jet domů. Potřebujeme podrobněji prozkoumat časové údaje, ale myslím, že je to možné."

Vtom zazvonil Piersovi telefon. Zmáčkł tlačítko a poslouchal, pak řekl: "Myslím, seržante, že byste měl spíš mluvit s komanderem Dalglishem," a předal telefon šéfovi.

Dalglish mlčky naslouchal. "Díky, seržante," řekl po chvíli. "V Dupayneově muzeu máme podezřelé úmrtí a Archer by mohl být důležitý svědek. Musíme ho najít. Zařídím, aby dva z mých důstojníků navštívili majora Arkwrighta co nejdříve, až bude zas v pořádku a doma." Vrátil telefon Piersovi a oznámil: "Byl to seržant Mason z Paddingtonu. Právě se vrátil do bytu majora Arkwrighta v Maida Vale poté, co ho byl navštívit v nemocnici Panny Marie. Když major dnes večer asi v sedm přišel domů, zaútočil na něj Ryan Archer pohrabáčem. Žena v bytě pod nimi slyšela ránu, jak major upadl, a zavolala ambulanci a policii. Není těžce zraněný. Má povrchní ránu na hlavě, ale nechají si ho v nemocnici přes noc. Dal seržantu Masonovi svoje klíče, aby se policie mohla vrátit do bytu a zkontrolovat, zda jsou okna bezpečně zavřená. Ryan Archer tam není. Po tom napadení upláchl a dosud o něm nemají zprávy. Myslím, že je nepravděpodobné, že bychom ho viděli v pondělí ráno zase v práci. Je po něm vyhlášeno pátrání a my přenecháme hledání těm, kdo na to mají lidi."

A teď priority na zítřek," změnil téma Dalglish. "Kate a já ráno zajdeme za Sarah Dupayneovou a potom půjdeme do bytu Nevilla Dupayne. Piersi, až s Benton-Smithem skončíte v autoopravně, domluvte si, že s Kate zajdete za majorem Arkwrightem. Potom někdy potřebujeme pohovořit s oběma dobrovolnicemi, paní Faradayovou a paní Stricklandovou. Volal jsem Jamesi Calder-Haleovi. Zprávu o vraždě přijal klidně, jak jsem čekal, a souhlasil, že se s námi setká v neděli v deset hodin, to se bude v muzeu věnovat nějaké soukromé práci. Zítra v devět bychom se měli dozvědět místo a čas

pitvy. Chtěl bych, abyste tam šla vy, Kate, s Bentonem. A vy, Bentone, zařídte, aby se paní Cluttonová mohla podívat do Roguesovy fotobanky. Je nepravděpodobné, že by někoho poznala, ale malířův dojem spolu s jejím popisem by mohl být užitečný. Něco z toho může zbýt na neděli nebo na pondělí. Až se ta zpráva vynese, získá určitě pořádnou publicitu médií. Naštěstí se toho dnes pořád děje tolik, že určitě nebudeme na první stránce. Spojíte se s někým z oddělení pro styk s veřejností, Kate? A podívejte se na možnosti pronájmu, je potřeba, abychom si tu mohli najmout místnost, kterou budeme používat jako služebnu. Nemá smysl, abychom obtěžovali kolegy v Hampsteadu, už takhle tam mají dost těsně. Někaké další otázky? Budeme ve spojení, protože zítra budu možná muset program měnit."

Kapitola 8

Bylo půl dvanácté. Tally, oblečená do vlněného županu, vzala z věšáčku klíč a odemkla zámeček na svém okně u postele. Byla to slečna Caroline, která trvala na tom, aby se domek zabezpečil hned poté, co převzala odpovědnost za muzeum od otce, ale Tally nerada spala při zavřeném okně. Ted je doširoka otevřela a vpustila dovnitř čerstvý vzduch, který přinášel mír a ticho noci. Na tuhle chvíli na konci dne se vždycky těšila. Věděla, že mír za jejím oknem je preludem. Venku ve tmě se dravci přibližovali ke své kořisti, vedla se nekonečná válka o přežití a vzduch se chvěl miliony zvuků rvaček a plížení, neslyšitelných pro její ucho. A dnes tu byl ještě jeden obraz: bílé zuby svítící jako škleb ve zčernalé tváři. Věděla, že tuhle vzpomínku nebude moci úplně zapudit. Její intenzita se může zmenšit pouze tím, že ji přijme jako strašnou skutečnost, s níž bude muset žít. Ve světě rozervaném válkou se musí miliony lidí vyrovnat se svými hrůzami. Alespoň už necítila silný zápach spáleniště. Přes tichý park se zahleděla tam, kde se světla Londýna třpytila jako otevřená šperkovnice v nedozírné temnotě, která nebyla nebem ani zemí.

Zajímalo by ji, zda Muriel ve vedlejším malém pokoji už usnula. Vrátila se do domku později, než Tally čekala, a vysvětlila jí, že se byla doma osprchovat; raději se sprchovala, než koupala ve vaně. Přivezla ještě půllitr mléka, vločky, které měla ráda k snídani, a krabici ovomaltiny. Ohřála mléko a vyrobila nápoj pro obě, pak společně seděly u televize a sledovaly noční zprávy, protože nechat plynout pohyblivé obrázky před nevidoucím očima alespoň poskytovalo iluzi normality. Jakmile program skončil, daly si dobrou noc. Tally byla vděčná Muriel, že tu zůstala, ale byla ráda, že zítra odejde. Také byla vděčná slečně Caroline. Ona a pan Marcus přišli do domku poté, co komander Dalgliesh a jeho tým konečně odešli. Slečna Caroline promluvila za oba.

"Je nám to moc líto, Tally. Je to pro vás strašné. Chceme vám poděkovat, že jste byla tak statečná a jednala tak pohotově. Nikdo by to nemohl udělat líp."

K Tallyině velké úlevě neměli žádné otázky a nezdrželi se. Je to divné, pomyslela si, že se musela stát tahle tragédie, aby objevila, že má slečnu Caroline ráda. Byla to žena, kterou lidé buď milovali hodně, nebo vůbec ne. Tally si uvědomovala, že je to i otázka moci, kterou slečna Caroline má, a trochu se za to zastyděla. Bylo to prostě tak, že slečna Caroline by jí mohla žít v muzeu znepríjemnit, ale rozhodla se, že to neudělá.

Domek ji zachránil jako vždycky. Bylo to místo, kde po těch dlouhých letech odříkání a sebepřemáhání otevřela náruč životu, podobně jako v té chvíli, kdy ji velké, ale jemné ruce vyzvedly z hromady trosek do světla.

Vždy hleděla do té tmy za oknem beze strachu. Brzy poté, co sem nastoupila, jí starý zahradník, který už byl v penzi, s gustem vyprávěl o dávné vraždě, ke které došlo v budově muzea za královny Viktorie, tenkrát to ovšem byl soukromý obytný dům. Zálibně popisoval mrtvolu služtičky, která ležela pod mohutným dubem na okraji Heathu s proříznutým hrdlem. Dívka byla těhotná a povídalo se, že její smrt má na svědomí její zaměstnavatel nebo jeden z jeho dvou synů. Někteří lidé tvrdili, že její duch, který nemá pokoje, v noci stále bloudí Heathem. Podle Tally tam nikdy nebloudil, její obavy a úzkosti měly hmotnější povahu. Jen jednou pocítila opravdový strach, smíšený se zájmem, když zahlédla pod tím dubem jakýsi pohyb, dvě temné postavy se spolu vynořily ze tmy, něco si řekly a pak se rozešly. V jedné z nich poznala pana Calder-Halea. Nebylo to poprvé, kdy ho tady v noci viděla s nějakým společníkem. Nikdy se o tom ani jemu, ani nikomu jinému nezmínila. Nic jí do toho nebylo.

Přivřela okno a konečně ulehla. Spánek stále nepřicházel. Jak tam ležela ve tmě, události toho dne se jí začaly vynořovat v mysl, každá chvíle byla živější, jasněji osvětlená než ve skutečnosti. A tam, kam její paměť nedosáhla, bylo něco prchavého a nevyřčeného, usadilo se to někde v koutku její mysli jako neurčitá, nekonkrétní obava. Možná ten neklid povstal pouze z viny, že toho neudělala dost, že nese svým způsobem část odpovědnosti, že kdyby nešla do svého večerního kurzu, mohl být doktor Neville ještě naživu. Věděla, že pocit viny je iracionální, a rozhodně se pokusila vyhnat si ho z hlavy. Zatímco upírala oči na bílý obdélník napůl otevřeného okna, vrátila se jí vzpomínka z dětských let, jak sedí sama v pološeru ponurého viktoriánského kostela na předměstí Leedsu a naslouchá večerní pobožnosti. Osvít' nás v temnotách, prosíme tě, ó Pane, a ochraň nás svou velkou milostí ode všech nebezpečností této noci; pro lásku tvého jediného syna, našeho spasitele Ježíše Krista. S obrazem té zuhelnatělé hlavy před očima se nahlas pomodlila a došla útěchy.

Kapitola 9

Sarah Dupayneová bydlela ve třetím poschodí historického domu v nevýrazné ulici řadových domů z devatenáctého století na okraji Kilburnu. Zástupci realitních kanceláří raději v inzerátech uváděli, že se jedná o West Hampstead. Naproti číslu šestnáct byl malý plácek neupravené trávy a rozježených keřů, kterému by se s nadsázkou mohlo říkat park, ale stěžil byl něco víc než zelená oáza. Dva napůl zbořené domy vedle se teď změnily ve staveniště; evidentně se přestavovaly na jediné obydlí. U plotů malých předzahrádek dost často visely cedulky realitních kanceláří, jedna i před číslem šestnáct. Jen několik domů hlásalo svými zářícími dveřmi a opravenými fasádami, že ulici začala kolonizovat nadějná vrstva mladých zbohatlíků. Ulice, která se nacházela nedaleko kilburnské stanice metra a lákadel Hampsteadu,

měla i přesto ten nepořádný, lehce zpustlý vzhled místa, kde lidé jen přespávají.

Napravo ode dveří čísla šestnáct byly tři zvonky Dalgliesh stiskl ten, u něž bylo na kartičce napsáno DUPAYNE.

Jméno pod ním bylo rozmazané a téměř nečitelné. Na zazvonění odpověděl ženský hlas a Dalgliesh se představil. Hlas řekl: "Nemá smysl, abych vám mačkala bzučák, protože ten krám nefunguje. Půjdu dolů."

Ani ne za minutu se přední dveře otevřely. Dalgliesh a Kate spatřili ženu, pevně stavěnou, s výraznými rysy a těžkými tmavými vlasy sčesanými z širokého čela a v týle staženými šátkem. Kdyby je nosila rozpuštěné, dodávaly by jí bohémského vzezření. Její tvář bez líčidla, kromě jasné rtěnky, a také bez veškeré energie působila nápadně zranitelně.

Dalgliesh si pomyslel, že jí je asi dost přes třicet; stopy pustošivého času teď vynikly: dlouhé vrásky na čele, malé kolmé vrásky nespokojenosti v koutcích širokých úst. Měla na sobě černé kalhoty a halenku bez límce s volnou košilí z nachové vlněné látky. Neměla podprsenku a těžké prsy se jí při chůzi pohupovaly.

Když poodstoupila, aby mohli vejít, představila se: "Jsem Sarah Dupayneová. Bohužel, není tu výtah. Pojdte nahoru, prosím." Když promluvila, ucítili z jejích úst slabý závan whisky.

Předešla je a rozhodně stoupala do schodů. Dalgliesh si pomyslel, že je mladší, než se původně jevila. Vypětí posledních hodin jí oloupilo o jakékoli zdání mladosti. Překvapilo ho, když zjistil, že je sama. V takové době by určitě měla u sebe někoho mít.

Z bytu, do kterého je zavedla, viděli na malou oázu zeleně naproti. Nalevo byla dvě okna a otevřené dveře zřejmě vedly do kuchyně. Byt byl velmi světlý, ale působil neútně. Dalgliesh získal dojem, že jej jeho obyvatelé vybavili s jistou péčí a nákladně, ale teď že ztratili zájem a odstěhovali se, ne-li fyzicky, tedy citově. Vymalované stěny hyzdily šmouhy, jako by se z nich odstraňovaly obrazy, a viktoriánský krb zdobila pouze jediná Douultonova váza s dvěma snítkami bílých chryzantém. Květiny už zvadly. Pokoji dominovala moderní pohovka, potažená kůží. Další velký kus nábytku představovala dlouhá knihovna, která pokrývala celou jednu stěnu. Na zpolu prázdných policích ležely knihy porůznu zpřeházené a popadané přes sebe.

Sarah Dupayneová je vybědla, aby se posadili, a sama si sedla na koženou pohovku u krbu. "Dali byste si kávu?" zeptala se. "Alkohol asi nesmíte, že? Myslím, že mám v lednici dost mléka. Sama piju, jak jste si možná všimli, ale s mírou. Klidně mohu odpovídat na otázky, nemusíte mít starost. Nebude vám vadit, když si zapálím?"

Aniž počkala na odpověď, sáhla do kapsy košile a vytáhla krabičku cigaret a zapalovač. Zatímco čekali, zapálila si a začala lačně vtahovat kouř, jako by jí nikotin mohl zachránit život.

"Omlouvám se, že vás musíme obtěžovat tak brzy po tom otřesu z otcovy smrti," začal Dalgliesh. "Ale v případě podezřelého úmrtí jsou první dny vyšetřování obvykle ty nejdůležitější. Potřebujeme získat základní informace co nejrychleji."

"Podezřelé úmrtí? Určitě? To znamená vraždu. Teta Caroline myslela, že by to mohla být sebevražda."

"Udala nějaký důvod, proč si to myslí?"

"Ani ne. Říkala, že jste přesvědčeni, že to nemohla být nehoda. Všechno je ale pravděpodobnější než vražda. Prosím vás, kdo by chtěl zavraždit mého otce? Byl psychiatr. Nebyl to drogový dealer nebo něco podobného. Pokud vím, neměl žádné nepřátele."

"Musel mít přinejmenším jednoho," prohodil Dalgliesh.

Vmísila se Kate. "Hovořil s vámi o někom, kdo mu mohl přát něco zlého?"

"Přát mu něco zlého? Takhle se mluví u policie? Polít ho benzinem a upálit ho - to určitě znamená přát mu něco zlého. Panebože, to byste měla říct ještě jednou! Ne, neznám nikoho, kdo by mu přál něco zlého." Zdůraznila každé slovo, hlas nabitý sarkasmem.

"Jeho vztahy se sourozenci byly dobré?" pokračovala Kate. "Vycházeli spolu?"

"Vy nejste zrovna citlivka, co? Ne, myslím, že se občas nenáviděli až do morku kostí. To je v rodinách obvyklé, nevšimla jste si? Dupayneovi k sobě nemají nijak blízko, ale to není tak nenormální. Tím chci říct, že rodina může být nefunkční, aniž se její členové polévají benzinem a zapalují."

"Jaký byl jeho postoj k podepsání nové nájemní smlouvy?" zeptal se Dalgliesh.

"Řekl, že ji nepodepíše. Byla jsem ho navštívit v úterý, večer předtím, než měli mít schůzi správců. Řekla jsem mu, že si myslím, že by měl vytrvat a nepodepsat to. Chtěla jsem svůj díl peněz, abych byla upřímná. On uvažoval jinak."

"Kolik by každý svěrenský správce dostal?"

"To byste se musel zeptat mého strýčka. Myslím, že tak pětadvacet tisíc. To dneska není žádné jmění, ale mně by to stačilo, abych nemusela rok nebo dva pracovat. Táta chtěl muzeum zavřít z mnohem chvályhodnějších důvodů."

Domníval se, že se příliš zabýváme minulostí, že je to jakási národní nostalgie, že nás to zdržuje od řešení současných problémů."

"Když otec odjížděl na víkend, zřejmě si pravidelně bral auto z garáže v pátek v šest. Víte, kam jezdil?" zeptal se Dalgliesh.

"Ne. Nikdy mi to neřekl a já se ho nikdy neptala. Ví, že býval o víkendech mimo Londýn, ale neuvědomila jsem si, že jezdil každý pátek. Zřejmě proto pracoval tak dlouho v těch čtyřech všedních dnech, aby měl volnou sobotu a neděli. Možná vedl dvojí život. Doufám, že to tak bylo. Přála bych mu, aby zažil trochu štěstí, než umřel."

"Ale nikdy se nezmínil, že se třeba s někým schází?" naléhala Kate. "Nemluvil o tom s vámi?"

"My jsme si nepovídali. To neznamená, že bychom spolu nebyli zadobře. Já ho milovala. Jen jsme prostě moc nekomunikovali. On byl přepracovaný, já byla přepracovaná, žili jsme v různých světech. O čem jsme si měli povídat? Myslím, že na konci dne byl na tom asi stejně jako já, zhroutený a vyčerpaný před televizí. A taky po většinu večerů pracoval. Proč by jezdil do Kilburnu, jen aby mi řekl, jaký měl děsný den? Ale měl ženskou, můžete se zkusit zeptat jí."

"Víte, kdo to je?"

"Ne, ale počítám, že vy to zjistíte. Je to vaše práce - chytat lidi."

"Jak víte, že měl nějakou ženu?"

"Požádala jsem ho, jestli si mohu na jeden víkend půjčit jeho byt, když jsem se sem stěhovala z Balhamu. Byl hodně opatrný, ale já to poznala. Trochu jsem tam čmuchala, to ženy dělávají. Neřeknu vám, jak jsem to zjistila, ušetřím vás ruměnců. Vlastně mi do toho nic nebylo. Přála jsem mu štěstí. Mimochodem, říkala jsem mu táto. O mých čtrnáctých narozeninách mi navrhl, že mu můžu říkat Neville. Zřejmě si myslel, že by se mi líbilo, aby byl spíš můj kamarád než otec. Je to trend. No, mylil se. Já mu chtěla říkat tatínku a lézt mu na klín. Legrační, co? Ale můžu vám říct jedno. Ať vám říká zbytek rodiny, co chce, táta by se sám nezabil. To by mi nikdy neudělal."

Kate viděla, že má slzy na krajíčku. Přestala potahovat z cigarety a odhodila ji, napůl dokouřenou, do prázdného krbu. Ruce se jí třáslly.

"Teď byste neměla být sama," řekl Dalglish. "Nemáte přítele, který by tu s vámi zůstal?"

"Nikdo mě nenapadá. A nechci, aby tu strýček Marcus chrlil soustrastné fráze nebo mě teta Caroline jízlivě pozorovala, proč neprojevuji nějaké emoce; chtěla by ze mě mít pokrytce."

"Můžeme přijít později," navrhl Dalglish, "jestli teď nechcete pokračovat."

"Jsem v pořádku. Jen pokračujte. Stejně si nemyslím, že tu budete ještě bůhvíjak dlouho. Myslím tím, že vám toho asi už moc povědět nemůžu."

"Kdo dědí po vašem otci? Mluvil s vámi někdy o poslední vůli?"

"Ne, ale předpokládám, že jsem to já. Kdo ještě by tu byl? Nemám sourozence a má matka vloni zemřela. Stejně by nedostala nic. Rozvedli se, když mi bylo deset. Ona od té doby žila ve Španělsku a já ji už nikdy neviděla. Podruhé se neprovdala, protože chtěla alimenty, ale jeho to moc neochudilo. A nečekám, že by něco odkázal Caroline nebo Marcusovi. Ještě dnes zajdu do kensingtonského bytu a najdu tam jméno tátova právníka. Ten byt bude mít také jistou cenu. Otec nakupoval rozumně. Zřejmě se tam taky budete chtít podívat."

"Ano," přisvědčil Dalglish. "Potřebujeme se podívat do jeho písemností. Možná bychom tam mohli přijít ve stejnou dobu. Máte klíč?"

"Ne, nechtěl, abych vstupovala do jeho života a zase z něj odcházela. Já s sebou většinou přináším problémy a mám dojem, že to chtěl vždycky vědět předem. Nenašli jste klíče u - v jeho kapse?"

"Ano, máme svazek klíčů. Radši bych si byl půjčil vaše."

"Předpokládám, že ty tátovy jsou součástí důkazního materiálu. Může nás tam pustit vrátný. Vy tam jděte, jak se vám to hodí, já bych tam byla radši sama. Mám v plánu strávit rok v cizině, až se ty záležitosti vyřídí. Musím počkat, až se ten případ vyřeší? Tedy, mohu odjet po soudním vyšetřování a pohřbu?"

"Budete chtít?" zeptal se Dalglish tiše.

"Asi ne. Táta mě varoval, že není úniku. Nesete si s sebou sebe. Je to otřepané, ale pravdivé. Teď budu mít o dost větší zavazadlo, že?"

Dalglish a Kate se zvedli. Dalglish napráhl ruku. "Ano. Je mi to líto."

Promluvili až venku, když kráčeli k autu. Kate byla zamyšlená. "Zajímají ji peníze. Jsou pro ni důležité."

"Tak důležité, aby zabila otce? Očekávala, že se muzeum zavře. Mohla si být jistá, že nakonec dostane svých pětadvacet tisíc."

"Možná je chtěla spíš dřív než později. Cítí se něčím vinna."

"Protože ho nemilovala, nebo alespoň ne dost," řekl Dalglish. "Pocit viny je od truchlení neoddelitelný. Ale je to kvůli něčemu jinému než kvůli vraždě otce, jakkoli je hrozná. Potřebujeme se dozvědět, co dělal o víkendech. Piers a Benton-Smith mohou něco dostat z toho mechanika z autoopravny, ale myslím, že nejlepší na to bude Dupayneova sekretářka. Je toho málo, co sekretářka o svém šéfovi neví. Zjistěte, kdo to je, Kate, domluvte s ní schůzku, nejlépe ještě dnes. Dupayne byl primář psychiatrie u svatého Osvalda. Tam bych to zkusil nejdřív."

Kate se ponořila do telefonního seznamu, pak zavolala do nemocnice. Než ji přepojili na linku, kterou potřebovala, uplynulo několik minut. Hovor trval pouze minutu; Kate většinou poslouchala.

S rukou zakrývajícím sluchátko sdělila Dalglishovi: "Sekretářkou doktora Dupaynea je paní Angela Faradayová. V sobotu dopoledne pracuje, ale klinika se zavírá ve čtvrt na jednu. Od té doby až do dvou hodin bude v kanceláři sama. Takže vás během té doby může kdykoli přijmout. Očividně nechodí na obědy, nosí si sendviče do kanceláře."

"Poděkujte jí, Kate, a řekněte, že přijdu v půl druhé."

Když si domluvili schůzku a ukončili hovor, poznamenala Kate: "Je zajímavé, že se jmenuje stejně jako dobrovolná zahradnice v muzeu. Tedy, pokud je to náhoda. Faraday není obvyklé jméno."

"Jestliže to není shoda okolností a jsou příbuzné," řekl Dalglish, "otevívá to řadu zajímavých možností. V mezičase se podíváme, co nám může povědět kensingtonský byt."

Za hodinu měli zaparkovaný vůz a stáli u dveří. Všechna tlačítka zvonků byla očíslována, ale jména chyběla, kromě bytu číslo čtrnáct, kde bylo napsáno VRÁTNÝ. Přispěchal za půl minuty poté, co Kate stiskla zvonek, přičemž si ještě po cestě navlékal sako uniformy. Byl to podsaditý muž se smutnými očima a těžkým knírem, kterým Kate připomínal mrože. Řekl jí své příjmení, které bylo dlouhé, složité a znělo polsky. Třebaže byl málomluvný, nebyl neochotný a odpovídal na jejich otázky pomalu, ale dostatečně pohotově. Zřejmě už se doslechl o smrti Nevilla Dupaynea, ale nezminil se o ní a Dalglish také ne. Kate si pomyslela, že jejich opatrnická diskretnost dodává rozhovoru punc jakési neskutečnosti. V odpovědi na jejich otázku vrátný řekl, že doktor Dupayne byl velmi tichý pán. Vidal ho málokdy a nemůže si vzpomenout, kdy spolu naposledy mluvili. Pokud měl doktor Dupayne nějaké návštěvy, on je nikdy neviděl. Má dva klíče ke každému bytu ve své kanceláři. Na jejich žádost jim bez reptání podal klíče k bytu číslo jedenáct, požadoval jen potvrzení.

Ale jejich šetření nebylo bezvysledné. Byt s výhledem na Kensington High Street našli neosobně naklizený jako apartmá, připravené pro budoucí nájemníky. Vzduch byl trochu nevětraný, Dupayne byl natolik opatrný, že i v tomto

patře před odjezdem na víkend zavíral všechna okna. Poté, co obešli obývací pokoj a dvě ložnice, si Dalglish pomyslel, že snad nikdy neviděl obydlí oběti, které by tak málo prozrazovalo cokoli ze soukromého života. Okna byla opatřena dřevěnými žaluziemi, jako by se vlastník bál, že vybrat si záclony už by mohlo prozradit jeho osobní vkus. Na bílé natřených stěnách nevisely žádné obrazy. Knihovna obsahovala asi tucet lékařských svazků, ale jinak se Dupayneova četba omezovala převážně na životopisy a historii. Jeho hlavní zájem ve volném čase spočíval zjevně v poslechu hudby. Reprodukční techniku měl moderní a skříňka s CD svědčila o tom, že dává přednost klasice a neworleanskému jazzu.

Dalglish nechal Kate, aby prozkoumala ložnice, a usadil se u psacího stolu. Tady, jak očekával, byly všechny papíry pečlivě uspořádány. Pravidelně se opakující účty platil Dupayne trvalým příkazem, nejjednodušším způsobem. Účty za garáž mu posílali čtvrtletně a platil je vždycky za několik dní. Jeho portfolio představovalo kapitál přes dvě stě tisíc liber, které prozíravě rozložil. Bankovní výpisy, založené v kožených deskách, nevykazovaly žádné velké platby ani významné výběry. Pravidelně a štědře přispíval na charitu, hlavně na organizace, zabývající se duševním zdravím. Dalglishovi připadly zajímavé jediné výpisy z kreditních karet, kde se každý týden objevovaly platby za venkovský hostinec nebo hotel. Místa to byla různá a platby nevelké. Dalo by se ovšem snadno zjistit, zda se ty výdaje týkaly Dupaynea samotného, nebo dvou osob, ale s tím Dalglish mínil počkat. Pravda vyjde možná najevo jinou cestou. Kate se vrátila z ložnice. "V ložnici pro hosty je ustláno," oznámila, "ale nic nesvědčí o tom, že by tam někdo nedávno bydlel. Myslím, že Sarah Dupayneová měla pravdu, pane. Měl v tomhle bytě ženu. Ve spodní zásuvce je složen bavlněný župan a troje kalhotky. Jsou vyprané, ale nevyžehlené. Ve skřínce v koupelně má deodorant, který používají převážně ženy, a skleničku s dalším kartáčkem na zuby."

"To může patřit jeho dceři," řekl Dalglish.

Kate s ním pracovala příliš dlouho, než aby upadala do rozpaků. Ale teď trochu zčervenala, i hlas se jí poněkud změnil. "No, ty kalhotky asi nepatří jeho dceři. Proč by tu měla kalhotky, ale ne noční košili nebo pantofle u postele? Myslím, že pokud sem přišla milénka, které se líbilo, když ji svlékal, určitě si s sebou přinesla čisté kalhotky. Ten župan ve spodní zásuvce je na muže moc malý a jeho vlastní visí na dveřích koupelny."

"Jestliže s ním ta žena každý pátek cestovala," pronesl Dalglish, "zajímalo by mě, kde se setkávali, jestli se pro ni stavoval, nebo zda na něj čekala u muzea. To vypadá nepravděpodobně. Bylo by tu riziko, že někdo bude pracovat déle a uvidí ji. Zatím jsou to všechno dohady. Uvidíme, co nám poví ta sekretářka. Vyzvednu vás v muzeu, Kate. Rád bych šel za Angelou Faradayovou sám."

Kapitola 10

Piers věděl, proč si Dalglish vybral jeho a Benton-Smitha, aby promluvili s mechanikem Stanem Carterem. Dalglish přistupoval k autu pouze jako k prostředku, který ho má dopravit z jednoho místa na druhé. Potřeboval, aby bylo spolehlivé, rychlé, pohodlné a příjemné na pohled. Jeho současný jaguar ta kritéria splňoval. Neviděl žádný důvod k další debatě o jeho přednostech nebo k přemýšlení, jaké další modely by stály za zkušební jízdu. Řeči o autech ho nudily. Piers, který ve městě málokdy řídil a rád chodil pěšky ze svého bytu v City do Nového Scotland Yardu, sdílel šéfův postoj, ale spojoval jej s živým zájmem o modely a výkon. Jestli řeč o autech povzbudí Stana Cartera, aby byl vstřícnější, pak se o nich Piers bude klidně bavit.

Duncanova autoopravna sídlila na rohu postranní ulice, kde Highgate přechází do Islingtonu. Vysokou zeď z šedých londýnských cihel, ušmudlanou v místech, kde se majitelé pokoušeli převážně neúčinně odstranit graffiti, přerušovala dvojkřídlá brána opatřená visacím zámekem. Obě křídla byla otevřená. Uvnitř vpravo byla malá kancelář. Mladá žena s nepřírozně žlutými vlasy sepnutými velkou plastovou sponkou, která vypadala jako kohoutí hřebínek, seděla u počítače, nad ní se nakláněl robustní muž v černé kožené bundě a studoval obrazovku. Narovnal se, když Piers zaklepal, a otevřel dveře.

Piers rozmáchně otevřel náprsní tašku s průkazem a řekl: "Policie. Vy jste vedoucí?"

"Zaměstnavatel mi tak říká."

"Rádi bychom mluvili s panem Stanem Carterem. Je tady?"

Aniž se namáhal pohlédnout na průkaz, muž trhl hlavou směrem dozadu. "Tamhle vzadu. Pracuje."

"To my taky," ucedil Piers. "Dlouho ho nezdržíme."

Vedoucí se vrátil k monitoru a zavřel dveře. Piers a Benton-Smith obešli poslední modely BMW a volkswagenu, které zřejmě patřily zaměstnancům. Za nimi se prostor otevíral do velké dílny se stěnami z nabilených cihel a vysokou šikmou střechou. Vzadu se tyčila dřevěná plošina, která tvořila horní patro, na pravé straně vedl nahoru žebřík. Přední část plošiny zdobila řada nablýskaných chladičů jako trofeje dobyté v boji. Na levé zdi visely ocelové regály a všude byly různé nástroje - někdy na háčích a označené, ale většinou dělaly dojem organizovaného nepořádku. Místnost na Pierse působila dojmem, který dobře znal z podobných pracovišť, a sice že se každý krám schovává, neboť by se někdy mohl hodit, a Carter v té změti určitě našel všechno, co potřeboval. Na podlaze stála řada kyslíkových a acetylenových láhví, plechovky s lakem a ředidlem, zatímco nad regály visely klíče, klínové řemeny, různá těsnění, svářečské masky a několik stříkacích pistolí. Dílnu osvětlovaly dvě zářivky. Studený vzduch páchl lakem a slabě olejem. Dílna byla prázdná a tichá, znělo tu jen pomalé klepání, jež se ozývalo zpod šedého Alvisa z roku 1940, který stál na rampě. Piers se nahrbil a zavolal: "Pane Cartere?"

Klepání ustalo. Zpod vozu se vysunuly dvě nohy a pak tělo, oblečené ve špinavé kombinéze a silném svetru s rolákem. Stan Carter se vyškřábal na nohy, vytáhl ze své prostřední kapsy hadr, pomalu si otřel ruce, každý prst zvlášť, zatímco sledoval policisty pevným, nevzrušeným pohledem. Oni hleděli na malého šlachovitého mužika s pleší, kterou lemoval věneček hustých šedivých vlasů, ostříhaných hodně nakrátko. Měl vysoké čelo, dlouhý špičatý nos a tvář bledou

jako člověk, jehož pracovní život se odehrává v uzavřených prostorách. Mohl by být považován za mnicha, ale v těch pronikavých a ostražitých očích nebylo nic rozjímavého. Navzdory své výšce se držel velmi zpříma.

Bývalý voják, pomyslel si Piers. Představil je a pak řekl: "Jsme tu, abychom se vás zeptali na pana Dupaynea. Víte, že je mrtvý?"

"Jo. Zřejmě zavražděný. Jinak byste tu nebyli."

"Víme, že jste se mu staral o jeho jaguara. Můžete nám říct, jak dlouho to děláte a jaký je postup?"

"V dubnu to bude dvanáct let. On řídí, já se starám o auto. Pořád stejná procedura. Každý pátek v šest hodin s ním vyjede z garáže v muzeu a vrací se pozdě v neděli nebo v pondělí ráno do půl osmé."

"A nechává vůz tady?"

"Většinou s ním jede do své garáže. Aspoň pokud vím. Já tam obvykle jezdím každý týden v pondělí nebo v úterý a přivezu vůz sem. Tady provedu servis, auto umyju a vyleštím, zkontroluju olej a vodu, doplním benzin, udělám, co je potřeba. Rád měl to své auto bez poskvrnky."

"A co když je přivezl rovnou sem?"

"Normálka. Nechal ho tady kvůli servisu. Věděl, že jsem v půl osmé tady, takže když mi něco potřeboval říct o autě, nejdřív přijel sem a jel do muzea taxíkem."

"Když se sem doktor Dupayne s tím vozem vracel zvenku, mluvil o víkendu, říkal třeba, kde byl?"

"Ten se nebavil o ničem jiném než o autě. Možná prohodil pár slov o počasí, když tak."

"Kdy jste ho viděl naposled?" vmísil se Benton-Smith.

"Před čtrnácti dny v pondělí. Přivezl sem auto hned po půl osmé."

"Jak vám připadal? Byl deprimovaný?"

"Asi jako každéj druhej v pondělí ráno, když leje."

"Jezdil rychle?" zeptal se Benton-Smith.

"Já se nekoukal. Myslím, že dost rychle. Nemá smysl mít takovýhle éčko jaguara, když se chcete loudat."

"Jen by mě zajímalo, kam až se dostal," pokračoval Benton-Smith. "Přivedlo by nás to k tomu, kam jezdil. To vám asi neřikal, co?"

"Ne. Mně nic nebylo po tom, kam jezdil. Už jste se na to ptali."

"Ale musel jste si všimnout ujetých milí," řekl Piers.

"To jsem mohl. Ta kára potřebuje servis po každých třech tisících milích. Nebylo toho moc. Seřadit karburátory chvíli trvalo, ale byla to dobrá mašina. Šlapala jak hodinky celou dobu, co jsem ji měl na starosti."

"Z roku 1961, že? Myslím, že Jaguar už krásnější model nevyrobil."

"Nebyl bez vady," zavrtěl hlavou Carter. "Pro některý řidiče je moc těžký a každému se taky nelíbí ta kastle, ale doktoru Dupayneovi jo. On měl to auto moc rád. A když už musel odejít, řek bych, že by byl rád, že on i jaguar odešli spolu."

Piers přešel ten překvapivý výtrysk sentimentality a zeptal se: "A co ujeté míle?"

"Málokdy pod sto mil za víkend. Častěji tak sto padesát, dvě stě. Někdy ještě o dost víc. To teda spíš když se vracel až v pondělí."

"A byl sám?" zeptal se Piers.

"Jak to mám vědět? Nikdy jsem s ním nikoho neviděl."

"Heleďte, pane Cartere, vy přece musíte mít tušení, jestli měl společnost," vyjel na něj Benton-Smith. "Týden co týden jste tu káru udržoval, uklízel. Vždycky tam zůstanou nějaké důkazy. Třeba jiný pach."

Carter na něj nevzrušeně pohlédl. "Jakej pach myslíte? Kuřecí křídýlka a hranolky? Obvykle jezdil se staženou střechou za každého počasí kromě deštivého." Dodal už poněkud našťvaně: "Nikoho jsem neviděl a necítil nic neobvyklého. Co je mi po tom, s kým jezdil?"

"A co klíče?" zeptal se Piers. "Když jste v pondělí nebo v úterý vyzvedával auto v muzeu, musel jste mít klíče k jaguaru i ke garáži."

"To jo. Vísej v kanceláři ve skřínce na klíče."

"Je ta skříňka zamčená?"

"Většinou jo, a klíč je v psacím stole v šuplíku. Když nejsou Sharon nebo pan Morgan v kanceláři, zamykají ji."

"Takže je odtamtud mohl vzít i někdo jiný?"

"Nevím jak. Tady je pořád někdo a vrata se v sedm zamykají na visací zámek. Když dělám přesčas, dostanu se dovnitř dvěma za rohem, mám k nim vlastní klíč. Je tam zvonek. Doktor Dupayne věděl, kde mě najde. A ty klíče od aut nejsou nijak označený. My víme, kteréj je kteréj, ale nevím, jak by se toho dopídil někdo jinej."

Otočil se, podíval se na Alvis s jasným náznakem, že má moc práce a že už všechno, co bylo třeba, řekl. Piers mu poděkoval a dal mu svou vizitku. Požádal ho, ať mu zavolá, kdyby si později vzpomněl na něco důležitého, co nevedl. V kanceláři Bill Morgan potvrdil informace o klíčích ochotněji, než Piers očekával, ukázal jim skříňku, vzal z pravé zásuvky psacího stolu klíč, několikrát zamkl a odemkl, jako by chtěl předvést, jak hladce funguje. Spatřili několik obvyklých řad věšáčků žádný z nich nebyl označený.

Když kráčeli k vozu, který nějakým zázrakem nezdobil lístek s výzvou k zaplacení parkovného, řekl Benton-Smith: "Moc jsme z něj nedostali."

"Pravděpodobně všechno, co šlo. Jaký mělo smysl ptát se ho, jestli byl Dupayne deprimovaný? Neviděl ho čtrnáct dní. Kromě toho stejně víme, že to nebyla sebevražda. A neměl jste na něj být tak strohý ohledně toho spolucestujícího. Tenhle typ nereaguje na zastrašování."

"Nemyslím, že jsem ho zastrašoval, pane," řekl Benton-Smith upjatě.

"To ne, ale už jste se k tomu blížil. Uhněte, seržante, řídit budu já."

Kapitola 11

Nebylo to poprvé, kdy Dalgliesh navštívil nemocnici svatého Osvalda. Vzpomínal si na dvě předchozí příležitosti, kdy tady ještě jako detektiv seržant vyslýchal dvě oběti pokusu o vraždu. Nemocnice stála na náměstí v severozápadním Londýně, a když dojel k otevřené železné bráně, viděl, že zvnějšku se toho moc nezměnilo. Mohutná budova z devatenáctého století z cihel okrové barvy, s hranatými věžemi, velkými oblými klenbami a úzkými gotickými okny připomínala spíš viktoriánský vzdělávací ústav nebo ponurý shluk kostelů než nemocnici.

Našel místo pro svého jaguara bez problémů na parkovišti pro návštěvníky a prošel pod krytým vchodem ke dveřím, jež se automaticky otevřely, když se k nim přiblížil. Uvnitř však došlo ke změnám. Příchozího vítal velký moderní pult recepce se dvěma úřednicemi a napravo od vchodu vedly otevřené dveře do čekárny vybavené koženými křesly a nízkým stolem s časopisy.

Neohlásil se u recepce; zkušenost ho naučila, že lidí, kteří vstoupí do nemocnice sebejistě, se málokdy někdo zeptá, kam jdou. Mezi nesčetnými ukazateli se nacházel jeden s šipkou vyznačující směr k psychiatrické ambulanci a on tam zamířil. Omšelost, kterou si pamatoval z předchozích návštěv, byla tatam. Zdi byly čerstvě vymalované a visela na nich řada zarámovaných hnědých fotografií z dějin nemocnice. Dětské oddělení z roku 1870 s postýlkami s ohrádkou, děti s ovázanými hlavami a s křehkými vážnými tvářemi, viktoriánské dámy se sukněmi s honzíky a s obrovskými klobouky na návštěvě v nemocnici, sestry v uniformách po kotníky a s vysokými čepci zavázanými pod bradou. Visela tam fotografie nemocnice poškozené bombardováním po útoku V2 a další, které zachycovaly tenisový a fotbalový tým nemocnice, dny otevřených dveří, příležitostnou návštěvu člena královské rodiny.

Psychiatrická ambulance se nacházela v suterénu a on sešel podle šipek po schodech dolů do čekárny, která teď téměř zela prázdnotou. Tam narazil na další recepci, kde za stolem seděla u počítače atraktivní asijská dívka. Dalgliesh oznámil, že má schůzku s paní Angelou Faradayovou, a dívka s úsměvem pokynula ke vzdáleným dveřím a sdělila mu, že kancelář paní Faradayové je vpravo. Zaklepal a hlas, který slyšel v telefonu, ho okamžitě pozval dál.

Místnost byla malá a přeplněná registračkami. Sotva se tu našlo místo na jediný stůl, židli a jedno křeslo. Z okna uviděl zadní zeď z okrových cihel. Pod ní byl úzký záhon, na němž rostla velká hortenzie, teď bez listů a s uschlými stonky, s chomáči suchých květů, jež měly okvětní lístky pastelově zbarvené a tenké jako papír. Vedle ní živořil neořezaný růžový keř s hnědými scvrklými listy a s jediným nedomrlým růžovým poupětem.

Ženě, která k němu vztáhla ruku, bylo podle jeho odhadu něco přes třicet. Viděl bledou, inteligentní tvář s jemnými rysy. Ústa měla malá, ale s plnými rty. Tmavé vlasy jí padaly přes vysoké čelo a tváře. Oči pod vysokými oblouky obočí byly ohromné a Dalglieshe napadlo, že nikdy neviděl v lidských očích tolik bolesti. Štíhlé tělo bylo napjaté, jako by jen silou vůle přemáhalo smutek, který hrozil, že je roztrhne v záchvatu pláče.

"Neposadíte se?" řekla a pokynula ke křeslu s rovným opěradlem, které stálo vedle stolu.

Dalgliesh na chvíli zaváhal, pomyslel si, že to musí být křeslo Nevilla Dupaynea, ale žádné jiné místo k sezení tam nebylo a on si řekl, že jeho instinktivní neochota je pošetilá.

Nechala na něm, aby začal: "Je od vás pěkné, že jste mě přijala. Smrt doktora Dupaynea musela být strašný šok pro lidi, kteří ho znali a pracovali s ním. Kdy jste se to doslechla?"

"V místním rozhlasě dnes časně ráno. Neuváděli žádné podrobnosti, jen řekli, že v Dupayneově muzeu uhořel nějaký muž. Hned mi bylo jasné, že to byl Neville."

Nepodívala se na Dalglieshe, ale svírala a rozvírala ruce, které jí ležely v klíně. "Prosim vás, musím to vědět," vypravila ze sebe. "Někdo ho zavraždil?"

"Zatím si nemůžeme být jisti. Myslím, že je to pravděpodobné. Každopádně musíme toto úmrtí považovat za podezřelé. Pokud se ukáže, že to byla vražda, pak toho o oběti potřebujeme zjistit co nejvíc. Proto jsem tady Jeho dcera nám řekla, že pro otce pracujete už deset let. Za deset let se lidé dobře poznají. Doufám, že i mě pomůžete lépe ho poznat."

Pohlédla na něj a on neuhnul očima. V jejím pohledu četl nesmírnou naléhavost. Připadal si jako před soudem. Ale bylo tu i něco víc; prosba o jakési nevyřčené ujištění, že může mluvit otevřeně a on že ji pochopí.

Čekal. "Milovala jsem ho," řekla prostě. "Šest let jsme byli milenci. Před třemi měsíci to skončilo. Sex skončil, láska ne. Myslím, že Nevillovi se ulevilo. Měl starosti s neustálým utajováním, podváděním. Bylo to pro něj těžké i bez toho. Měl o obavu mluvit, když jsem se vrátila k Selwynovi. Tedy, já jsem ho vlastně nikdy neopustila. Myslím, že jeden z důvodů, proč jsem si vzala Selwyna, byl ten, že jsem v hloubi srdce věděla, že Neville mě nebude chtít věčně."

"Začal ten poměr z vaší iniciativy, nebo z jeho?" zeptal se Dalgliesh tiše.

"Obou, ale hlavně z mé. Můj muž je dobrý a milý člověk a já ho miluju. Ne snad tak, jak miluju Nevilla, ale byli jsme šťastni jsme šťastní. A pak je tu Selwynova matka. S tou se zřejmě setkáte. Pracuje jako dobrovolnice v Dupayneově muzeu. Není to zrovna příjemná paní, ale zbožňuje syna a byla na nás hodná, koupila nám dům, auto, byla za něj šťastná. Začala jsem si uvědomovat, jak hluboce je mižů ranit. Selwyn je z těch lidí, kteří milují absolutně. Není moc chytrý, ale o lásce něco ví. Nikdy mě nepodezíral, ani si nedovedl představit, že bych ho mohla podvádět. Začala jsem mít pocit, že to, co je mezi mnou a Nevillem, je špatné. On zřejmě nic podobného nepocíťoval, nemá ženu, o kterou by se musel starat, a s dcerou si nejsou moc blízcí. Ale nebyl nijak moc zarmoucený, když ten poměr skončil. Víte, já ho vždycky milovala víc než on mě. On měl tak rušný život, plný stresu, že se mu možná ulevilo, když mu jedna starost ubyla - starost o mé štěstí, o to, že to praskne."

"A prasklo to?"

"Pokud vím, tak ne. Nemocnice jsou úžasné drbárny - asi jako všechny instituce - ale my jsme byli velmi opatrní. Teď je mrtvý a já si o něm s nikým nemůžu promluvit. Je to divné, ale je to úleva mluvit o něm s vámi. Byl to dobrý člověk, komandere, a dobrý psychiatr. On si to o sobě nemyslel. Nikdy nedovedl mít takový odstup, jaký by potřeboval pro klid své duše. Příliš se staral o stav psychiatrické služby, hrozně si to bral. My jsme jedna z nejbohatších zemí světa a

nedovedeme se postarat o staré, mentálně choré, o ty, kteří celý život pracovali, přispívali, bojovali s těžkostmi a chudobou. A teď když jsou staří a trpí duševními poruchami a potřebují láskyplnou péči, možná i nemocniční lůžko, nabízíme jim tak málo. Také měl starost o své schizofrenické pacienty, o ty, kteří neberou léky. Myslel si, že by měly být útulky, místa, kam by mohli být přijati v době své krize, kam by se uchýlovali rádi. A pak ty případy Alzheimerů! Někteří z pečovateli se potýkají s hroznými problémy. Nemohl se odpoutat od jejich utrpení."

"Za předpokladu, že byl chronicky přepracovaný," řekl Dalglish, "není divu, že nechtěl věnovat muzeu víc času než dosud."

"Nevěnoval mu žádný čas. Chodil jednou za čtvrt roku na schůze správců, to víceméně musel. Jinak se držel stranou a nechával všechno na sestře."

"Neměl zájem?"

"Bylo to silnější. On muzeum nenáviděl. Tvrdil, že už mu uloupilo z jeho života dost."

"Vysvětlil vám, co tím myslí?"

"Myslel na své dětství. Moc o něm nemluvil, ale nebylo šťastné. Neměl dost lásky. Jeho otec věnoval veškerou svou energii muzeu. Taky peníze, i když dost musel utratit za vzdělání dětí přípravky, soukromé školy, prestižní univerzity. Neville někdy mluvil o své matce, ale já nabyla dojmu, že to nebyla silná žena, psychicky ani fyzicky. Příliš se bála manžela, než aby před ním ochránila děti."

Dalglish si pomyslel: Nebylo tam moc lásky, ale kde jí je moc? A chránit před čím? Před násilím, zneužíváním, nedostatkem péče?

"Neville si myslel, že jsme příliš posedlí minulostí - historií, tradicemi, věcmi, které sbíráme," pokračovala. "Říkal, že všechno zaneřádíme mrtvými životy, mrtvými idejemi, místo toho, abychom řešili problémy současnosti. Ale sám byl posedlý svou vlastní minulostí. Tu nemůžeme zrušit, že? Je za námi, ale přitom pořád s námi. Je to stejné, pokud jde o zemi i o člověka. Minulost se prostě odehrála. Díky ní jsme takoví, jací jsme, musíme jí porozumět."

Neville Dupayne byl psychiatr, pomyslel si Dalglish. Musel chápat víc než kdo jiný, jak ta silná nezničitelná chapadla mohou proniknout do života a omotat duši.

Teď když začala mluvit, bylo jasné, že nemůže přestat. "Asi to nevysvětluju moc dobře. Já to tak prostě cítím. Nemluvíli jsme o tom často, o jeho dětství, o ztroskotaném manželství, o muzeu. Nebyl čas. Když jsme si utrhli večer pro sebe, chtěl jediné jíst, milovat se, spát. Nechtěl vzpomínat, potřeboval úlevu. Alespoň tu jsem mu mohla dát. Někdy poté, co jsme se pomilovali, jsem si říkala, že totéž pro něj mohla udělat kterákoliv žena. Když jsem tam ležela, připadalo mi, že jsem mu vzdálenější, než když mi tady na klinice diktuje a probíráme spolu jeho schůzky na týden. Když někoho milujete, toužíte splnit mu každé přání. Ale to nejde. Můžeme dát jen to, co ten druhý člověk chce přijmout. Promiňte, ani nevím, proč vám to všechno vykládám."

Copak to pořád není takové? napadlo Dalglisha. Lidé se mi svěřují, nemusím se jich ptát, dobývat to z nich, řeknou to sami. Začalo to, ještě když byl mladý detektiv seržant, a tenkrát ho to překvapilo a fascinovalo, inspirovalo to jeho poezii, přinášelo to napůl zahanbující uvědomění, že pro detektiva je to užitečný dar. Cítil i lítost. Od dětství znal hluboké hoře života a to také napájelo pramen jeho poezie. Mám důvěru lidí a používám ji k tomu, abych jim nasadil želízka, pomyslel si.

"Myslíte, že tlaky z jeho zaměstnání, neštěstí, na kterém měl účast, ho dohnaly tak daleko, že už nemohl dál?"

"Aby se zabil? Spáchal sebevraždu? Nikdy!" Teď její hlas nabyl na důrazu. "Nikdy, nikdy. Sebevražda byla něco, o čem jsme občas mluvili. Byl zásadně proti. Nemyslím sebevraždu velmi starých lidí nebo smrtelně nemocných; to všichni chápeme. Mluvíme o mladých. Neville říkal, že sebevražda je často aktem agrese a zanechává strašné břímě viny na rodině a přátelích. Nenechal by své dceři takové dědictví."

"Děkuji vám," řekl tiše Dalglish. "Hodně mi to pomůže. Je tu ještě jedna věc. Víme, že doktor Dupayne nechával svého jaguara v garáži u muzea, každý pátek večer hned po šesté hodině s ním odjížděl a vracel se pozdě v neděli nebo časně ráno v pondělí. My ovšem potřebujeme vědět, kam o těch víkendech jezdil, jestli někoho pravidelně navštěvoval."

"Myslíte, jestli vedl druhý život, tajný život bez ohledu na mě?"

"Musíme vědět, zda ty víkendy nemají co dělat s jeho smrtí. Jeho dcera nemá tušení, kam jezdil, a zřejmě se ho na to neptala." Paní Faradayová náhle vstala ze židle a přešla k oknu. "Ne, ta se neptala. Pochybuju, že by se někdo z rodiny ptal nebo že to někoho zajímalo. Vedli oddělené životy, spíš jako královská rodina. Často jsem si říkala, zda je to kvůli jejich otcům. Neville o něm občas mluvil. Nevím, proč se ten člověk obtěžoval mít děti. Jeho vášeň byla muzeum, získávání exponátů, utrácení peněz za další a další. Neville svou dceru miloval, ale cítil se vůči ní provinile. Víte, obával se, že se chová úplně stejně, že své práci věnuje péči a pozornost, které by měl dávat Sarah. Myslím, že proto chtěl, aby se muzeum zavřelo. A také proto, že potřeboval nějaké peníze."

"Pro sebe?" zeptal se Dalglish.

"Ne, pro ni."

Vrátila se ke svému stolu. "A řekl vám někdy, kam jezdí na ty víkendy?"

"Ne kam jezdí, ale co dělá. Ty víkendy byly jeho osvobození. Miloval to auto. Nebyl mechanik a neuměl je opravovat ani udržovat, ale moc rád řídil. Každý pátek jel na venkov a tam chodil na túry. Chodil celou sobotu a neděli. Bydlel v malých hostincích, venkovských hotelech, někdy v penzionech se snídaní. Měl rád dobré jídlo a pohodlí, takže si pečlivě vybíral. Ale nejezdil pravidelně na stejná místa. Nechtěl, aby lidi byli zvědaví, co je zač, nebo se ho začali ptát. Toulal se v údolí Wye, po dorsetském pobřeží, někdy jezdil k moři do Suílolku nebo Norfolkku. Díky těm samotářským procházkám daleko od lidí, od telefonu, od města si zachoval duševní zdraví."

Hleděla na své ruce, které měla sepnuté před sebou na psacím stole. Ale teď zvedla oči a pohlédla na Dalglisha a on s pocitem lítosti znovu spatřil ty temné studny neutěšitelné bolesti. Její hlas měl blízko k pláči. "Jezdil sám, vždycky sám. To potřeboval, a to bolí. Ani mě nechtěl. Poté, co jsem se vdala, by bylo těžké odjet, ale zvládla bych to. Strávili jsme

spolu tak málo času, vždycky jen pár ukradených hodin v jeho bytě. Ale o víkendech nikdy. Nikdy jsme spolu neprožili ty dlouhé hodiny, kdy bychom se procházeli, povídali si, strávili celou noc ve stejné posteli. Nikdy, nikdy."

Dalglish tiše řekl: "Zeptala jste se ho někdy, proč to nechťel?"

"Ne. Příliš jsem se bála, že by mi mohl říct pravdu: že potřebuje svoji samotu víc než mě." Odmlčela se. "Ale něco jsem udělala. Nikdy se to nedozví, a teď už na tom nezáleží. Zařídila jsem si, abych příští víkend měla volno. Znamenalo to zalhat manželovi i tchyni, ale já to udělala. Chtěla jsem požádat Nevilla, aby mě jednou jedinkrát vzal s sebou. Opravdu jen jednou, to bych mu slíbila. Kdybych s ním prožila jen ten jeden víkend, myslím, že bych pak byla ochotná odejít." Seděli mlčky. Mimo kancelář běžel život nemocnice, zrození a smrt, bolest a naděje; obyčejní lidé, kteří konají neobyčejnou práci; nic z toho k nim nedoléhalo. Pro Dalglisha bylo těžké vidět takový žal, aniž hledal slova útěchy. Nemohl však nabídnout žádná. Jeho práce byla vypátrat vraha jejího milence. Neměl právo budit v ní mylné domněnky, že přišel jako přítel.

Počkal, až se žena uklidní, pak řekl: "Mám ještě jednu poslední otázku. Měl nějaké nepřátele, některé pacienty, kteří by mu mohli přát něco zlého?"

"Pokud by ho někdo nenáviděl tak, aby mu přál smrt, myslím, že bych to věděla. Nebyl příliš milován, na to byl moc velký samotář, ale vážili si ho a měli ho rádi. Samozřejmě je tu vždycky riziko. Psychiatri ho přijímají a já nepředpokládám, že by byl ve větším ohrožení než personál úrazovky a pohotovosti, zejména v sobotu večer, kdy přivázejí opilé nebo zřetované pacienty. Sloužit tam, to je teprve nebezpečné povolání. To je svět, jaký jsme si vytvořili. Někteří pacienti samozřejmě mohou být agresivní, ale ti nemohou plánovat vraždu. A vůbec, jak by věděli o jeho autě a o tom, že s ním každý pátek pravidelně odjíždí?"

"Jeho pacienti ho budou postrádat," prohodil Dalglish.

"Někteří, a to ještě jen krátce. Ti většinou myslí jen na sebe. Kdo se o mě teď bude starat? Koho uvidím na klinice příští středu? A já budu muset nadále vídat jeho rukopis v lékařských zprávách. Ráda bych věděla, jak dlouho to bude trvat, než zapomenu i na jeho hlas."

Už se ovládala, ale najednou se jí hlas změnil. "Strašné je, že nemůžu truchlit, veřejně ne. Není nikdo, s kým bych mohla o Nevillovi mluvit. Lidé slyšeli drby o jeho smrti a spekulují. Jsou samozřejmě otřesení, a jistě je to doopravdy smutné. Ale jsou také vzrušení. Násilná smrt je strašná, ale je také zajímavá. Vidím jim to na očích. Vražda všechno kolem nakazí. Bere toho tolik, nejen život."

"Ano, je to zločin, který všechno zamoří," přisvědčil Dalglish.

Náhle se nahlas rozplakala. Přikročil k ní a ona se k němu přitiskla, rukama se chytla klop jeho saka. Viděl, že je ve dveřích klíč, možná nezbytné bezpečnostní opatření, a napůl v náručí s ní přešel ke dveřím a otočil jím. Vzlykala:

"Promiňte, promiňte," ale pláč neustával. Všiml si dalších dveří na protější stěně, posadil ji jemně na židli a otevřel je. K jeho úlevě to bylo tak, jak očekával. Vedly do chodbičky, v níž napravo byla společná toaleta. Vrátil se k paní Faradayové, jež se už trochu utišila, a pomohl jí ke dveřím, načež je za ní zavřel. Zdálo se mu, že slyší šumění tekoucí vody. Nikdo nezaklepal ani nevzal za kliku druhých dveří. Za tři minuty byla zpět, navenek klidná, vlasy učešané a beze stopy toho usedavého pláče, kromě oteklých tváří.

"Promiňte, muselo to pro vás být trapné," řekla.

"Není třeba se omlouvat. Mně je jen líto, že vám nemohu nabídnout žádnou útěchu."

Pokračovala upjatě, jako by mezi nimi neproběhlo nic než krátké oficiální setkání. "Pokud je ještě něco, co potřebujete vědět, něco, s čím bych vám mohla pomoci, prosím, zavolejte mi. Chtěl byste mé číslo domů?"

"Moc byste mi pomohla," souhlasil Dalglish. Načmárala číslice do svého notesu, vytrhla list a podala mu ho.

"Ještě bych byl vděčný, kdybych mohl projít zprávy pacientů a podívat se, zda tam není něco, co by mohlo pomoci při vyšetřování. Pacient, který by na něj mohl být rozzlobený, případně ho chtěl žalovat, nespokojený příbuzný, cokoli, co by mohlo naznačovat, že měl nepřítele mezi těmi, které léčil."

"Nevěřím, že by to bylo možné. Kdyby si to myslel, věděla bych o tom. Kromě toho, zprávy pacientů jsou důvěrné. Nemocnice by nesouhlasila, aby se cokoli předalo bez příslušného povolení."

"To vím. Pokud to bude nutné, to povolení dostanu."

"Vy jste zvláštní policista," zavrtěla hlavou. "Ale policista jste. Nebylo by moudré na to zapomenout."

Vztáhla k němu ruku a on ji krátce stiskl. Byla velmi chladná.

Když kráčet chodbou k čekárně a předním dveřím, pocítil náhlou potřebu dát si kávu. Přepadla ho po spatření šipky, ukazující k bistru. Na začátku své kariéry tady při každé návštěvě nemocnice stihl rychlé jídlo nebo šálek čaje.

Vzpomněl si, že bistro vedla Liga přátel nemocnice, a zauvažoval, zda ještě vypadá stejně. Určitě zůstalo na stejném místě, byla to místnost šest krát tři metry s výhledem na malou vydlážděnou zahrádku. Zed' z šedých cihel proti vysokému klenutému oknu zesilovala dojem, že je v kostele. Stolky, které si pamatoval, s červenými kostkovanými ubrusy, byly nahrazeny masivnějšími s unakartovým povrchem, ale pult po levé straně ode dveří se syčícím kávovarem a skleněnými policemi, na nichž byla vyložena jídla, byl stejný. Menu se také trochu změnilo: pečené brambory s různými náplněmi, fazole a vejce s toustem, rohlíky se šunkou, rajská a zeleninová polévka a spousta koláčů a zákusků. Panovalo tu ticho. Lidé, kteří přišli poobědvat, už odešli a na postranním stolku pod nápisem se žádostí, aby sem lidé odkládali použité nádoby, se vršila velká hromada špinavých talířů. Seděli tady jen dva mohutní dělníci v kombinézách u vzdáleného stolku a mladá žena s dítětem v kočárku. Vypadala, že si vůbec nevšimá děcka, které se s prstem v puse houpalo na židli a nemelodicky si u toho prozpěvovalo, poté se zastavilo a bez hnutí pozorovalo Dalglisha velkýma zvědavýma očima. Jeho matka seděla se šálkem čaje před sebou, zírala do zahrady a levou rukou neustále houpala kočárek. Nedalo se odhadnout, zda její tragickou nevšímavost způsobila únava nebo smutek. Dalglish si uvědomil, že nemocnice je mimořádný svět, v němž se lidské bytosti nakrátko setkávají, každý z nich nese své břímě naděje, trýzně nebo zoufalství, a přesto je tento svět podivně známý a vstřícný, paradoxně zároveň

děsivý i těšivý.

Káva, kterou mu u pultu podala starší žena, byla laciná, ale dobrá, a on ji vypil rychle; náhle pocítil touhu být odtamtud pryč. Tenhle krátký oddech si v tom rušném dni vychutnal. Vyhledka na výslech starší paní Faradayové nabyla na zajímavosti i významu. Jestlipak věděla o nevěře své snachy? A pokud ano, jak moc jí na ní záleželo?

Když znovu došel na hlavní chodbu, náhle před sebou zahlédl Angelu Faradayovou. Zastavil se, jako by si prohlížel jednu z hnědých fotografií, a umožnil mladé ženě, aby se mu vyhnula. Když došla až do čekárny, objevil se tam mladý muž a Dalgliesh zároveň zaslechl zvuk jejích kroků. Muž měl výjimečně krásnou tvář, citlivou, s velkýma jasnýma očima. Dalglieshe si nevšiml. Oči měl jen pro svou ženu, vzal ji za ruku a tvář se mu náhle rozzářila důvěrou a téměř dětskou radostí.

Dalgliesh počkal, až vyjdou ze dveří. Z nějakého důvodu, který neuměl vysvětlit, to bylo setkání, které by raději neviděl.

Kapitola 12

Major Arkwright bydlel v prvním patře přestavěného stylového domu v Maida Vale. Dům byl pečlivě udržovaný a obehnaný železným plotem, který vypadal jako čerstvě nalakovaný. Mosazná tabulka, naleštěná do stříbrné běli, nesla jména čtyř nájemníků. Po obou stranách dveří stály soudky s vavřínovými keři. Piers stiskl zvonek a z interkomu se vzápětí ozval mužský hlas. Výtah v domě nebyl.

Když Kate s Piersem vyšli nahoru po schodech pokrytých kobercem, čekal je major Arkwright v otevřených dveřích. Byl to upravený malý mužik, oblečený v dobře padnoucím obleku sladěném s vestou a vázankou, která zřejmě patřila k odznakům příslušnosti k jeho pluku. Knír, tenoučká linka kontrastující s hustým obočím, měl blednoucí rezavou barvu. Vlasy neviděl. Celou hlavu, která vypadala neobvykle malá, pokrývala těsná mušelinová čapka, pod níž zahlédli čtvereček bílé gázy nad levým uchem. Piers si pomyslel, že v té čapce vypadá jako pierot, zestárlý, ale stále plný chuti do života. Jasně modré oči se na Pierse a Kate zahleděly hodnotícím, ale nikoli nepřátelským pohledem. Jejich průkazy ho zjevně nezaujaly, pouze pokýval hlavou, jako by oceňoval, že přišli přesně včas.

Major očividně sbíral starožitnosti, zejména staffordshireské pamětní figurky. Úzká hala jimi byla tak zaplněná, že Kate a Piers vstoupili opatrně, jako by vcházeli do přečpaného starožitnictví. Po celé zdi se táhla úzká police, na níž měl vystavenou impozantní sbírku: vévoda z Clarence, nešťastný syn Edvarda VII., a jeho snoubenka princezna May; královna Viktorie ve slavnostní róbě; Garibaldi na koni; Shakespeare opírající se o sloup z hromady knih, hlavu podepřenou pravou rukou; významní viktoriánští kazatelé hřimající ze svých kazatelen. Na protější zdi visela různorodá sbírka předmětů především z viktoriánské éry: siluety v oválných rámech, zarámovaná výšivka s letopočtem 1852, malé olejomalby venkovských scén z devatenáctého století, na nichž čeledíní a jejich rodiny, vyhlížející nepřesvědčivě nakrmeně a čistě, skotačili nebo poklidně seděli před svými malebnými chaloupkami. Piersovo zkušené oko postřehlo všechny detaily jediným pohledem, s jistým údivem, že až doposud tu nic nepřipomínalo majorovu vojenskou kariéru. Provedl je obývacím pokojem, který působil pohodlně, přestože byl přečpaný vitrinami s dalšími staffordshireskými figurkami. Pak prošli krátkou chodbičkou do zimní zahrady, která byla vystavěna nad venkovní zahrádkou. Stála zde čtyři proutěná křesla a stolek se skleněnou deskou. Police dole u stěn obsahovaly pozoruhodný výběr rostlin, většinou stálezelených a ještě kvetoucích.

Major se posadil a pokynul Piersovi a Kate k dalším křeslům. Působil tak bodře a pohodově, jako by se setkal se starými přáteli. Ještě než Piers nebo Kate stačili promluvit, vyhrkl chraplavým staccatovým hlasem: "Už se kluk našel?" "Ještě ne, pane."

"Najdete ho. Ten se určitě nevrhl do řeky. Takový není. Vyplave, jakmile se dozví, že není po mně. O tu naši hádku se nemusíte zajímat - ale ona vás nezajímá, je to tak? Máte důležitější starosti. Nevolal bych ambulanci ani policii, kdyby mě paní Perrifieldová - bydlí pode mnou - neslyšela upadnout a nevyběhla nahoru. Myslí všechno dobře, ale ráda se plete do cizích věcí. Ryan do ní narazil, když utíkal z domu. Byl jsem trochu omráčený - no, vlastně v bezvědomí. Divím se, že nezavolala hasiče, vojsko a já nevím koho ještě. V žádném případě nevznesu obvinění."

Piers však potřeboval získat rychlou odpověď na jednu základní otázku. "Nezajímá nás ta hádka, pane, alespoň ne v první řadě. Můžete nám říct, kdy přišel Ryan Archer včera večer domů?"

"Bohužel ne. Byl jsem v South Kensingtonu na aukci staffordshireské keramiky. Jeden nebo dva kousky se mi tam moc líbily. Jenže za oba někdo nabídl víc než já. Dřív jsem kupoval jeden pamětní kousek za třicet liber. Kde jsou ty časy!"

"A přišel jste domů kdy?"

"Asi tak v sedm. Potkal jsem před aukční síní kamaráda a šli jsme do místní hospody na jedno. Ryan už byl doma, když jsem se vrátil."

"A co dělal, pane?"

"Koukal ve svém pokoji na televizi. Pronajal jsem si další televizor. Kluk sleduje jiné programy než já a já mám večer rád jisté soukromí. Ale celkem to funguje dobře."

"Jak vám připadal, když jste přišel domů?" zeptala se Kate.

"Jak to myslíte?"

"Byl nervózní, rozrušený, jiný než normálně?"

"Já ho prvních patnáct minut neviděl. Jen jsem na něj zavolaal a on odpověděl. Ani si nepamatuju, co říkal. Pak přišel do pokoje a začali jsme se hádat. Byla to moje vina."

"Můžete nám říct, jak to přesně bylo?"

"Vzniklo to, když jsme se začali zbavit o Vánocích. Chtěl jsem ho vzít do Říma, objednal jsem hotel, zajistil letenky Řekl, že si to rozmyslel, že je pozvaný, aby strávil Vánoce s někým jiným, se ženou."

Kate pečlivě volila slova. "Rozčililo vás to? Cítil jste zklamání, žárlivost?"

"Žádnou žárlivost, dostal jsem vztek. Už jsem ty letenky koupil."

"Věřil jste mu?"

"Ani ne, o té ženě ne."

"Co tedy?"

"Bylo zřejmé, že se mu do Říma nechce. Myslel jsem, že mi to mohl říct, ještě než jsem ty letenky zaplatil. A také jsem si napsal o nějaké informaci ohledně jeho dalšího vzdělání. Kluk je dost chytrý, ale je úplně nevzdělaný. Většinou chodil za školu. Nechal jsem mu brožurky, aby si je prošel a mohli bychom si promluvit o možnostech. Vykašlal se na to. Začali jsme se hádat kvůli tomu nápadu. Já myslel, že bude dychtivý po vzdělání, ale jemu je to fuk. Řekl, že už má dost toho, jak se mu pletu do života, něco takového. Nesmíte obviňovat toho kluka. Jak jsem řekl, je to všechno moje vina. Podal jsem mu to nesprávnými slovy."

"A to?"

"Řekl jsem mu: 'V životě nebudeš nikdy nic znamenat.' Chtěl jsem doplnit: 'Dokud nebudeš mít nějaké vzdělání nebo školy.' Tu větu jsem neměl šanci doříct. Ryana chytil rapl. Musela to být slova, která slýchal od svého otčima. No, ani ne otčima, prostě chlapa, co žil s jeho mámou. Je to stará písnička, museli jste ji slyšet stokrát. Otec od nich odešel, matka měla řadu milenců, nakonec se k ní jeden nastěhoval. Syn a milenec se nesnášejí a nakonec musí jeden vypadnout. Není těžké uhodnout který. Ten chlap byl zřejmě tyran. Zvláštní že některé ženské si na ně potrpí. No, ale on víceméně Ryana vyšťval. Kupodivu ho Ryan nepraštil pohrabáčem."

"Hospodyně v muzeu řekl, že byl odmalička v dětském domově," poznamenala Kate.

"Ale houby! Žil doma až do patnácti. Jeho otec umřel rok a půl předtím. Ryari naznačoval, že to byla velmi tragická smrt, ale nikdy to nevysvětlil. Možná je to další fantazie. Ne, nikdy nebyl v dětském domově. Ten kluk je ztroskotaná existence, ale zas ne taková, jako kdyby se na něm podepsalo vedení děčáku."

"Byl na vás hrubý někdy předtím?"

"Nikdy. Není to hrubián. Jak jsem řekl, byla to moje vina. Špatná slova ve špatný čas."

"A neříkal nic o práci, co dělal, v kolik odešel, kdy přišel domů?"

"Nic. Ale já to ani nečekal, proč taky? Ani jsme neměli moc času něco probírat, protože on ztratil nervy, zvedl pohrabáč a šel po mně. Zasáhl mě do pravého ramene. Já jsem spadl a narazil hlavou do rohu televizoru. Celej ten krám se převrátil."

"Můžete nám něco říct o jeho životě tady, jak dlouho jste spolu, jak jste se seznámili?" požádal Piers.

"Já ho sebral na Leicester Square před devíti měsíci. Mohlo být deset. Kdy to asi tak bylo? Koncem ledna nebo v únoru. Byl jiný než ostatní kluci. Promluvil první a mně bylo jasné, že se řítí do průšvihů. Je to hrozný život, prostituce. Než člověk dojde na konec ulice, může být po něm. On ještě nezačal, ale já měl dojem, že by mohl. Neměl kde spát, tak jsem ho vzal sem."

"A spal tu s ním. Tedy, byli jste milenci," řekla Kate bez okolků.

"Je homosexuál, to ano, ale proto jsem ho domů nevzal. Mám někoho jiného, funguje to po léta. Teď je na půl roku jako poradce na Dálném východě, ale začátkem ledna se má vrátit. Doufám, že se do té doby Ryan někde usadí. Tenhle byt je pro tři lidi malý. Ryan přišel ten první večer za mnou do pokoje, myslel si, že mi musí zaplatit za ubytování. Brzy jsem ho vyvedl z omylu. Nikdy nemíchám sex a obchod. Nikdy. Mladí mě ani moc nepřitahují. Asi je to divné, ale je to tak. Ten kluk se mi líbil a bylo mi ho líto, ale to je všechno. Přicházel a odcházel, víte? Někdy mi řekl, že bude pryč, někdy ne. Většinou se vrátil za týden nebo za dva, potřeboval koupel, čisté šaty, slušnou postel. Bydlel v různých squatech, ale nikdy ne dlouho."

"Věděl jste, že pracuje v Dupayneově muzeu jako zahradník?"

"Dal jsem jim na něj reference. Řekl mi, že tam pracuje každé pondělí, středu a pátek. V ty dny většinou odcházel brzy a vracel se kolem šesté. Předpokládám, že byl tam, co říkáte, v tom muzeu."

"Jak tam jezdil?" zeptala se Kate.

"Metrem a pak pěšky. Měl staré kolo, ale to zmizelo."

"Není to divné, pracovat v zimě do pěti? Stmívá se mnohem dřív."

"Říkal, že tam má různé jiné práce. Pomáhal v domě i na zahradě. Moc jsem se ho nevyptával. Byl bych jako jeho otčím. Ryan nesnášel vměšování. Nemějte mu to za zlé. Já to cítím podobně. Heleďte, nechtěli byste něco k pití? Čaj nebo kávu? Zapomněl jsem se zeptat."

Kate mu poděkovala a řekla, že už půjdou. Major pokývl. "Doufám, že ho najdete. Jestli ano, řekněte mu, že jsem v pořádku. Postel tu má, kdyby se obtěžoval zase přijít. Alespoň zatím. A toho doktora - jak se jmenoval, Dupayne? - neoddělal."

"Doktor Neville Dupayne."

"To můžete pustit z hlavy. Ten kluk není vrah."

"Kdyby vás uškolil víc a trochu jinam, mohl být," poznamenal Piers.

"Ale nestalo se to. Dejte pozor na kropicí konev, až budete vycházet. Lituju, že jsem vám nemohl být víc nápomocný. Dáte mi vědět, až ho najdete?"

K jejich překvapení jim mezi dveřmi podal ruku. Katinu stiskl tak silně, že div nezaúpěla. "Ano, pane, určitě vám dáme vědět," přislíbila.

Poté, co se zavřely dveře, Kate navrhla: "Mohli bychom to zkusit u paní Perrifieldové. Mohla slyšet Ryana, když se vracel domů. Vypadá jako ženská, která sleduje všechno, co se u sousedů děje."

V přízemí zazvonili u dveří. Otevřela jim obtlouklá starší žena, poněkud nalíčená, s nalakovaným účesem. Měla na sobě vzorovaný oblek se čtyřmi kapsami na saku, všechny ozdobené velkými mosaznými knoflíky. Pootevřela dveře, ale

nechala na nich řetěz a zírala na ně tou mezerou podezíravým pohledem. Když jí Kate ukázala svůj průkaz a vysvětlila, že se jdou ptát na Ryana Archera, okamžitě řetěz sundala a pozvala je dál. Kate se obávala, že se odtamtud budou těžko dostávat, takže vysvětlila, že paní Perrifieldovou nezdrží dlouho. Mohla by jim říci, kdy Ryan včera večer přišel domů? Paní Perrifieldová překotně vysvětlovala, jak ráda by jim pomohla, ale běda, nemůže. V pátek odpoledne chodí hrát bridž. Včera hrála s přítelkyněmi v South Kensingtonu a po čaji tam zůstala na sherry. Přijela domů asi čtvrt hodiny po tom strašném útoku. Piers a Kate museli do podrobností vyslechnout, jak se paní Perrifieldové našťěstí povedlo majorovi zachránit život okamžitou akcí. Doufala, že si teď major uvědomí, že je příliš důvěřivý, příliš soucitný člověk. Ryan Archer nebyl typ nájemníka, o kterého by v úctyhodném domě stáli. Opakovala, jak je jí hrozně líto, že jim nemůže pomoci, a Kate jí to věřila. Nepochybovala o tom, že paní Perrifieldová by jim s radostí vyličila, kdy se Ryan vrátil domů a jak ještě páchl benzinem, když se přirtil rovnou z místa činu.

Když se vraceli k autu, Kate prohodila: "Takže Ryan nemá alibi, alespoň zatím to tak vypadá. Ale nechce se mi věřit..." Piers ji přerušil. "Proboha, Kate, nezačnej ještě ty! Nikdo z nich není pravděpodobný vrah. Je podezřelý jako všichni ostatní. A čím déle bude pryč, tím hůř to pro něj bude vypadat."

Kapitola 13

Dům paní Faradayové byl osmý v ulici řadových domů na jižní straně Islington Square. Ty domy, nepochybně postavené pro vyšší pracující třídu, musely projít obvyklou kalvárií zvyšovaných nájmů, zanedbanosti, válečných škod a přeplněnosti, ale pak je převzala střední třída, která oceňovala blízkost City, dobrých restaurací a divadla Almeida i uspokojení z toho, že bydlí v zajímavém, společensky i etnicky různorodém společenství. Podle četných mříží na oknech a poplachových systémů bylo zjevné, že jejich obyvatelé se chrání před nevídanou manifestací této bujné různorodosti. Řada domů vynikala atraktivní architektonickou jednotou. Stejně fasády ve smetanovém štku a balkony z černých železných prutů rušil jen zářivý různobarevný nátěr dveří a rozmanitých mosazných klepadel. Na jaře tuto architektonickou konformitu oživovaly kvetoucí třešně, jejichž kmeny byly chráněny zábradlím, ale teď na řadu holých větví svítilo podzimní slunce a zlatilo kmeny stromů. Některé truhlíky na oknech zdobil popínavý břečtan nebo žluté listopadky.

Kate stiskla zvonek v mosazném kruhu a okamžitě jí přišel otevřít starší dvorný muž s pečlivě upravenými, dozadu sčesanými bílými vlasy a výraznou neúčastnou tváří. Jeho oblečení se vyznačovalo výstřední dvojznačností: proužkované černé kalhoty, hnědé lněné sako, které vypadalo jako čerstvě vyžehlené, a pestrý motýlek. "Komander Dalgliesh a inspektorka Miskinová?" otázal se. "Paní Faradayová vás očekává. Je na zahradě, ale možná vám nebude vadit, když projdete tudy." Dodal: "Já jsem Perkins," jako by to nějak vysvětlovalo jeho přítomnost.

Ani takový dům, ani to přijetí Kate nečekala. Jen málo domů dnes otevíral majordomus, a muž, který jim otevřel, na něj nevypadal. Vystupováním a sebejistotou spíš připomínal starého sluhu, nebo to byl možná nějaký příbuzný, který se pro zábavu rozhodl hrát jeho roli?

Hala byla úzká a ten dojem ještě zesilovaly velké pendlovky, které visely napravo ode dveří. Stěny byly pokryty zarámovanými akvarely zavěšenými tak blízko sebe, že ze vzorované zelené tapety nebylo vidět skoro nic. Ve dveřích nalevo zahlédla Kate stěny pokryté knihovnami, elegantní krb a nad ním portrét vyvedený v oleji. Nebyl to dům, kde by člověk čekal barvotisky divokých koní cválajících z moře nebo orientální ženu s olivovou pleť. Nahoru vedlo elegantní vyřezávané mahagonové zábradlí. Na konci chodby otevřel Perkins bíle nalakované dveře, které vedly na zinní zahradu, táhnoucí se po celé délce domu. Byla to místnost vyznačující se vlídnou důvěrností, na nízkých proutěných židlích byly přehozené kabáty, na stolku ležely časopisy, bujné zelené rostliny stínily okno a dodávaly světlou nazelenalý nádech, jako by byli pod vodou. Po několika schodech sešli do zahrady. Pěšinka z yorského kamene vedla trávníkem ke skleníku. Za jeho sklem spatřili postavu ženy, která se skláněla a zvedala v rytmickém pohybu s přesností klasického tance. Ty pohyby neustaly, ani když Kate s Dalglieshem došli ke dveřím. Teprve tehdy uviděli, že žena zalévá a ošetřuje rostliny v květináčích. Na římse stála mísa s mýdlovou vodou a žena brala květináče jeden po druhém, sehnula se, namočila každý do dezinfekčního prostředku a pak je stavěla na vysokou polici podle velikosti. Po několika vteřinách se uráčila shlédnout na své návštěvníky a otevřela dveře. Ucítli silný pach dezinfekce.

Byla vysoká, téměř sto osmdesát centimetrů, a měla na sobě špinavé manšestráky, tmavomodrý vlněný svetr, gumové holínky a červené gumové rukavice. Šedé vlasy, sčesané dozadu z vysokého čela, měla schované pod měkkým plstěným kloboukem, ledabyly nasazeným. Oči ve výrazné, inteligentní tváři byly tmavé a bystré, s těžkými víčky. Přestože pleť kolem nosu a na lících kostech byla trochu zhrblá povětrnostními vlivy, tvář měla téměř bez vrásek. Když však stáhla rukavice, zjistila Kate podle modrých provazců žil a jemně pomačkané kůže rukou, že je starší, než čekala; určitě jí muselo být už přes čtyřicet, když se jí narodil syn. Kate pohlédla na Dalglieshe. Jeho tvář neprozrazovala nic, ale ona věděla, že si určitě myslí totéž. Stáli tváří v tvář obdivuhodné ženě.

"Paní Faradayová?" oslovil ji Dalgliesh.

Hlas měla autoritativní a pečlivě artikulovala. "Jistě, kdo jiný? Toto je moje adresa, toto je moje zahrada, toto je můj skleník, a ten, kdo vás sem pouštěl, je můj člověk." Mluví schválně lehkým tónem, pomyslela si Kate, aby slovům ubrala případnou urážlivost. Pokračovala: "Vy jste zajisté komander Dalgliesh. Neobtěžujte se ukazovat mi průkaz nebo něco podobného. Samozřejmě jsem vás čekala, ale nevím, proč jsem se domnívala, že přijdete sám. Není to zrovna společenská návštěva."

Pohled, který vrhla na Kate, nebyl sice nepřátelský, ale hodnotící, jako by zvažovala přednosti nové služičky.

Dalgliesh svou spolupracovnici představil. Paní Faradayová si poněkud překvapivě potřásla rukama s oběma a pak si opět natáhla rukavice.

"Prosím, omluvte mě, budu přitom pokračovat ve své práci," řekla. "Nepatří zrovna k mým oblíbeným, takže když už

jsem začala, ráda bych ji dokončila co nejdřív. To proutěné křeslo je celkem čisté, slečno Miskinová, ale obávám se, že vám, pane Dalglieshi, nemám co nabídnout, jen tuhle obrácenou bednu. Snad pro vás bude dost bezpečná."

Po chvíli Kate usedla, ale Dalgliesh zůstal stát, a než stačil promluvit, paní Faradayová pokračovala: "Přišli jste samozřejmě kvůli úmrtí doktora Dupaynea. Mám za to, že vaše přítomnost znamená, že to nepovažujete za nehodu." Dalgliesh se rozhodl, že bude strohý. "Nebyla to nehoda, ani sebevražda. Obávám se, že vyšetřujeme vraždu, paní Faradayová."

"To jsem si myslela, ale nepoutá to poněkud neobvyklou úroveň pozornosti? Odpusťte mi, ale zaslouží smrt doktora Dupaynea, jakkoli politováníhodná, pozornost komandera a detektiva inspektora?" Když neodpověděli, pokračovala: "Ptejte se, prosím. Bude-li v mých silách vám pomoci, ráda to udělám. Některé podrobnosti samozřejmě znám. Takové zprávy se šíří velmi rychle. Byla to hrozná smrt."

Pokračovala ve svém úkolu. Když Dalgliesh pozoroval, jak zvedá vydrhnuté květináče, namáčí je a znovu staví na police, vybavila se mu živá vzpomínka z dětství na přesazování květin v kůlně farní zahrady. Patřilo to k jeho úkolům, pomáhat zahradníkovi s každoročním čištěním květináčů. Pamatoval si teplý dřevitý pach kůlny a historky starého Sampsona o jeho hrdinských činech za první světové války. Většina z nich, jak zjistil později, byla smyšlená, ale tenkrát devítiletého chlapce uchvátily a proměnily ten úkol na událost, na niž se vždycky těšil. Stařík byl vynalézavý fantasta. Dalgliesh pojal podezření, že teď stojí před ženou, která by dovedla lhát mnohem přesvědčivěji.

"Můžete nám říci," požádal ji, "o vašem vztahu k muzeu? Víme, že jste jedna z dobrovolných pracovníků. Jak dlouho tam pracujete a co děláte? Možná že se vám to nezdá relevantní, ale v této chvíli se toho musíme dozvědět co nejvíc o životě doktora Dupaynea jak v práci, tak v muzeu."

"To musíte jít za členy jeho rodiny a lidmi, kteří s doktorem Dupaynem pracovali v nemocnici. Mezi nimi, jak jistě víte, je moje snacha. Moje styky s tou rodinou trvají asi dvanáct let. Manžel byl přítel Maxe Dupaynea, který muzeum založil, a my jsme mu vždycky fandili. Když ještě Max žil, měli starého a nepříliš schopného zahradníka, a Max mě požádal, jestli bych mu nepomohla. Abych tam jednou týdně, nebo nějak pravidelněji, přišla zahradníkovi poradit. V současnosti, jak asi víte, se o zahradu stará Ryan Archer; také pracuje jako uklízeč a údržbář na částečný úvazek. Chlapec je úplně nevzdělaný, ale je celkem ochotný. Po smrti Maxe Dupaynea mě požádal James Calder-Hale, archivář, abych pokračovala. On teď má na starosti prověřování dobrovolných pomocníků."

"A je třeba je prověřovat?" zeptala se Kate.

"Rozumná otázka. Pan Calder-Hale se zřejmě domnívá, že jich je příliš mnoho a většina jich nadělá víc problémů, než by stálo zato. Muzea přitahují nadšence, kteří nic nedovedou tak, aby mohli být platní. On snížil jejich počet na tři - já, slečna Babbingtonová, která pomáhala Muriel Godbyové v recepci, a paní Stricklandová, ta pracuje v knihovně. Slečna Babbingtonová toho nechala asi před rokem kvůli pokračující artritidě. Takže jsme jen dvě. Bylo by nás potřeba víc."

"Paní Cluttonová nám řekla," ozval se Dalgliesh, "že to vy jste zakoupila kanystr s benzinem do sekačky. Kdy to bylo?"

"V září, to se sekalo. Ryanovi došel benzin a já mu řekla, že nějaký donesu, abych ušetřila peníze za dodání. Ten benzin se ani nepoužil. Sekačka nějakou dobu špatně fungovala a chlapec s ní vůbec nedovedl zacházet, natož ji opravit. Dospěla jsem k závěru, že musíme koupit novou. V mezicase Ryan používal ruční sekačku. Kanystr s benzinem zůstal v kůlně."

"Kdo věděl, že tam je?"

"Přirozeně Ryan. Paní Cluttonová, která si dává do kůlny kolo, a možná paní Godbyová. Určitě jsem jí říkala, že se ta stará sekačka musí vyřadit. Zajímala ji cena, ale zřejmě nijak nespěchala; trávu bude nejspíš třeba znovu posekat až na jaře. Když o tom mluvíme, musela jsem jí o tom benzinu říct, protože mi ho zaplatila a já jí podepsala stvrzenku. Dupayneovi a pan Calder-Hale o něm asi také věděli. Musíte se jich zeptat."

"Nenapadlo vás, když už ten benzin nebyl potřeba, vzít si ten kanystr domů?" zeptala se Kate.

Paní Faradayová po ní loupala pohledem, který naznačoval, že taková otázka by nemohla napadnout nikoho inteligentního. "Ne, proč?" odpověděla. "Měla bych? Dostala jsem za benzin zaplacené."

Kate se nenechala odradit a zkusila něco jiného. "Chodíte do muzea už dvanáct let. Popsala byste je jako šťastné místo? Myslím ty lidi, kteří tam pracují."

Paní Faradayová vzala další květináč, kriticky si ho prohlédla, namočila ho do dezinfekce a překloupila na lavici. Řekla: "Nevím, jak bych se to dozvěděla. Nikdo z personálu si mi nestěžoval, že by byl nešťastný, a i kdyby, neposlouchala bych je."

Jako by se bála, aby ta odpověď nezněla příliš výhružně, dodala: "Po smrti Maxe Dupaynea tu byl jistý nedostatek celkového řízení. Do funkce byla jmenována Caroline Dupayneová, ale ta měla své vlastní povinnosti ve škole. Jak jsem řekla, pan Calder-Hale má zájem o dobrovolné pracovníky a ten chlapec dělá na zahradě - tedy alespoň se nějak snaží udržet ji ve formě. Poté, co přišla Muriel Godbyová, se to zlepšilo. Je to schopná žena a vypadá, že ji odpovědnost těší."

Dalgliesh přemýšlel, jak začít o té komplikaci, že její snacha měla poměr s Nevillem Dupaynem. Potřeboval vědět, zda ten poměr byl tak tajný, jak mu líčila Angela Faradayová, zejména chtěl vědět, kolik toho paní Faradayová tušila nebo věděla.

"Už jsme mluvili o tom, že vaše snacha byla osobní sekretářkou doktora Dupaynea, a já vím, že měla na starosti jeho ambulanci. Je to zřejmě osoba, jejíž názor na jeho duševní stav v ten pátek je důležitý."

"A byl ten duševní stav nějak relevantní pro to, že ho někdo zavraždil? Teď tedy zase naznačujete, že to mohla být sebevražda?"

"Co je pro ten případ relevantní, musím rozhodnout já, paní Faradayová," řekl Dalgliesh.

"A byl poměr mé snachy s Nevillem Dupaynem relevantní? Řekla vám to, že ano? No jistě. Láska, uspokojení z toho, že nás někdo chce, je vždycky něco jako triumf. Velmi málo lidí teď vadí doznání, že jsou žádoucí. Pokud jde o dnešní

sexuální mravy, cizoložství není zavrženímhodné."

"Myslím, že ten poměr byl pro ni spíš zdrojem úzkosti než naplnění - to utajování, strach, že se to váš syn může dozvědět, že ho to raní."

"Ano," řekla s hořkostí. "Angela není bez svědomí."

Byla to Kate, kdo položil tu otázku. "A přišel na to, paní Faradayová?"

Nastalo ticho. Paní Faradayová byla příliš inteligentní, aby jí nedošlo, jaký to má význam. Je to otázka, pomyslela si Kate, kterou musela čekat. V jistém smyslu ji uvítala. Ona sama se přece zmínila o poměru své snachy. Snad proto, že byla přesvědčena, že pravda stejně nakonec vyjde najevo a že své mlčení pak bude muset odůvodňovat? Otočila oškrábaný květináč v ruku, důkladně ho prozkoumala, pak se sklonila a namočila ho v dezinfekčním prostředku.

Dalgliesh a Kate čekali. Paní Faradayová se narovnala a teprve pak odpověděla: "Ne, neví to, a je na mně, aby se to nikdy nedozvěděl. Doufám, že mohu spoléhat na vaši spolupráci, komandere. Mám za to, že nemáte v pracovní náplni působit lidem bolest."

Dalgliesh slyšel, jak se Kate rychle nadechla a opanovala se. "V pracovní náplni mám vyšetřování vraždy, paní Faradayová. Nemohu dávat žádné záruky, jen vám řeknu, že fakta, která nejsou relevantní, nebudou zbytečně zveřejňována. Bohužel, vyšetřování vraždy vždycky působí bolest. Kéž by pouze viníkovi!" Odmlčel se a pak dodal:

"Jak jste se to dozvěděla?"

"Viděla jsem je spolu. Bylo to před třemi měsíci, kdy do nemocnice přišel některý z členů královské rodiny otevírat nový komplex operačních sálů. Neville Dupayne a Angela nebyli oficiálně spolu, nic takového. Byl na seznamu primářů, kteří se tam měli uvést. Ona pomáhala s organizací, uváděla návštěvníky, doprovázela VIP hosty, takové věci. Ale náhodně se sešli a chvíli spolu postáli. Viděla jsem její tvář, vzali se za ruce a zase se rychle pustili. Lásku nemůžete skrýt, když si nedáváte pozor."

"Ale když jste to viděla vy, tak co ostatní?" namítla Kate. "Možná si toho všimli někteří lidé v jejich blízkosti. Ale Angela a Neville Dupayne žili své životy odděleně. Pochybují, že by tu novinu někdo sdělil mně nebo synovi, i kdyby měl podezření. V nemocnici si o tom třeba šuškali, ale nebyl důvod plést se někomu do života nebo dělat naschvály. Viděla jsem je v nestřeženém okamžiku. Nepochybují, že se naučili přetvařovat."

"Vaše snacha mi řekla, že ten poměr skončil," poznamenal Dalgliesh. "Usoudili, že škoda, kterou může působit, nestojí za jeho pokračování."

"A vy jste jí uvěřil?"

"Neviděl jsem důvod, proč nevěřit."

"Ale prosím vás, vždyť lhala. Plánovali, že si příští víkend spolu vyjedou. Syn mi telefonoval, jestli bychom nestrávili příští víkend spolu, že Angela jede navštívit dávnou spolužačku v Norwichi. Nikdy nemluvila o škole ani o žádných přítelkyních. Měli si spolu poprvé vyjet."

"Tím si nemůžete být jistá, paní Faradayová," ozvala se Kate.

"Mohu si být jistá."

Opět nastalo ticho. Paní Faradayová pokračovala ve své práci. "Byla jste ráda, že se váš syn oženil?" zeptala se Kate. "Velmi ráda. Musela jsem se smířit s tím, že pro něj nebude lehké najít ženu. Spousta žen by se s ním ráda vyspala, ale nechtěly by s ním trávit zbytek života. Angela vypadala, že ho má upřímně ráda. Myslím, že to stále trvá. Seznámili se v muzeu, náhodou. Bylo to jednou odpoledne před třemi lety. Selwyn měl volné odpoledne a přišel mi pomoci se zahradou. Po obědě měla být schůze správců a Neville Dupayne zapomněl své písemnosti a program jednání. Volal do nemocnice a Angela mu to přivezla. Potom se šla podívat, co tu pěstujeme, a nějakou dobu jsme se spolu bavili. Tak se se Selwynem seznámili. Byla jsem šťastná a ulevilo se mi, když se začali scházet a nakonec se zasnoubili. Připadala mi jako přesně ta pravá žena pro něj - milá, citlivá a mateřská. Samozřejmě oba jejich příjmy nejsou velké, ale já jsem jim mohla koupit malý domek a auto. Bylo zřejmé, kolik pro něj znamenala - a ještě znamená."

"Viděl jsem vašeho syna," řekl Dalgliesh. "V čekárně u svatého Osvalda, když jsem odcházel od vaší snachy po výsledku."

"A jaký dojem jste si udělal, komandere?"

"Pomyslel jsem si, že má pozoruhodnou tvář. Mohlo by se říct, že je krásný."

"Takový byl můj muž, ale ne tak výrazně. Přesnější popis by byl pohledný." Na chvíli se zamyslela, pak se jí na tváři objevil zasněný úsměv, který ji proměnil. "Velmi pohledný. Krásný je podivné slovo v souvislosti s mužem."

"Připadalo mi namístě."

Už prohlédla a namočila poslední květináč. Ted je rovnala do úhledných řad podle rozměrů. Prohlédla si je s uspokojením z úspěšného dokončení práce a pokračovala: "Asi jsem vám to o Selwynovi říkala. On není inteligentní. Řekla bych, že měl vždycky potíže s učením, ale ta fráze nemá diagnostický význam. Může přežít v dnešním nemilosrdném světě, ale nemůže soutěžit. Byl vychován mezi takzvanými normálními dětmi, ale nedosáhl žádných výsledků při zkouškách ani se o ně vlastně nepokusil, vyjma dvou neakademických předmětů. Univerzita samozřejmě nepřicházela e úvahu, ani ty na konci ligové tabulky, které tak zoufale shánějí studenty, že prý berou každého jen taktak gramotného. Selwyna by nevzali. Jeho otec byl vysoce inteligentní a Selwyn je naše jediné dítě. Jeho omezení, jakmile začalo být zjevné, bylo pro otce zklamáním - možná by ani slovo zármutek nebylo příliš silné. Ale miloval svého syna stejně jako já. Oba jsme chtěli, aby byl Selwyn šťastný a našel si práci v rámci svých schopností - takovou, aby byla pro ostatní užitečná, a přitom ho uspokojovala. Štěstí nebyl žádný problém. Schopnost radovat se měl vrozenou. Pracuje jako vrátný v nemocnici u svaté Agáty Má tu práci rád a dělá ji dobře. Jeden ze starších vrátných se o něj zajímá, takže není bez přátel. Také má ženu, kterou miluje. Mám zájem na tom, aby i nadále měl ženu, kterou miluje."

Dalgliesh se tiše zeptal: "Co jste dělala, paní Faradayová, včera večer mezi půl šestou a půl sedmou?"

Otázka byla brutálně věcná, ale musela ji přece čekat. Nabídla mu motiv, aniž ji k tomu přiměl. Bude teď mít alibi?

"Jakmile jsem se doslechla, že Neville Dupayne zemřel," řekla, "bylo mi jasné, že se začnete vrtat v jeho soukromém životě a že poměr s mou snachou dřív nebo později vyjde na světlo. Kolegové v nemocnici se o nějakém podezření nezmínili mně ani jejímu muži. Proč by to dělali? Ale když půjde o vraždu, rychle svůj postoj změni. Také jsem si uvědomila, že já sama mohu být podezřelá. Včera jsem chtěla jet do muzea vozem a být tam, až přijede Neville Dupayne. Samozřejmě jsem věděla, že si tam jezdí každý pátek v šest pro svého jaguara. Myslím, že to věděli všichni v muzeu. Připadalo mi, že to je nejlepší příležitost, jak ho zastihnout v naprostém soukromí. Nemělo by smysl smlouvat si schůzku v nemocnici. Mohl by se vždycky vymluvit, že nemá čas. A ještě ta komplikace, že je tam Angela. Chtěla jsem se s ním setkat o samotě a pokusit se ho přemluvit, aby ten poměr ukončil."

"Měla jste nějakou představu, jak to udělat?" zeptala se Kate. "Myslím tím, jaké argumenty použít kromě toho, že tím ubližují vašemu synovi?"

"Ne. Neměla jsem nic konkrétního, čím bych mu pohrozila, pokud to myslíte takhle. Selwyn nebyl jeho pacient, takže by to lékařskou komoru asi nezajímalo. Má jediná zbraň, chcete-li použít takový termín, by byl apel na jeho slušnost. Koneckonců tady byla šance, že doktor Dupayne může svého poměru litovat, chtít se z něj vykrotit. Vyjela jsem z domova přesně v pět hodin. Měla jsem v plánu být v muzeu v půl šesté nebo chvíli poté, pro případ, že by přijel dřív. Muzeum se zavírá v pět, takže zaměstnanci by už byli pryč. Mohla by mě vidět paní Cluttonová, ale zdálo se mi to nepravděpodobné, protože její domek je až za muzeem. Každopádně jsem tam musela jet."

"A setkala jste se s panem Dupaynem?"

"Ne, já ten pokus vzdala. Ulice byly ucpané - jako většinou v pátek - a několikrát se mi stalo, že jsem stála ve frontě, a to ani ne u semaforů. Měla jsem čas přemýšlet. Napadlo mě, že celý ten podnik je špatně pojatý. Neville Dupayne se bude těšit na svůj víkend, bude chtít honem honem odjet. Byl by to nejnevhodnější čas, kdy ho oslovit. A měla bych jedinou šanci. Pokud by selhala, byla bych bezmocná. Řekla jsem si, že bude lepší obrátit se nejdřív na Angelu. Koneckonců, nikdy jsem s ní o tom poměru nemluvila. Neměla tušení, že o něm vím. Je fakt, že bych pro ni mohla všechno změnit. Má mého syna ráda. Není žádný ukrutný predátor. Možná bych měla větší šanci uspět u ní než u Dupaynea. Můj syn by chtěl dítě. Radila jsem se s lékaři a není prý důvod, proč by dítě nemohlo být normální. A mně se zdá, že i moje snacha by mohla toužit po dítěti. Že by ho měla s Dupaynem, to sotva může čekat. Jistě, potřebovali by nějakou finanční pomoc. Když jsem byla až u hampsteadských rybníků, rozhodla jsem se, že pojedou domů. Času jsem si nevšimla, proč také? Ale můžu vám říct, že jsem tady byla v šest dvacet a Perkins to potvrdí."

"A nikdo vás neviděl? Nikdo, kdo by poznal vás nebo auto?"

"Pokud vím, nikdo. A teď, pokud nemáte žádné další otázky, myslím, že se vrátím do domu. Mimochodem, komandere, budu ráda, když nebudete mluvit přímo s mým synem. Měl službu u svaté Agáty, když byl Dupayne zavražděn."

Nemocnice vám to může potvrdit, aniž byste musel mluvit se Selwynem."

Interview skončilo. A vytěžili z něj víc, než čekali, pomyslela si Kate.

Paní Faradayová s nimi nešla k předním dveřím, ale poslala Perkinse, který měl co do činění v zimní zahradě, aby je pustil ven. Ve dveřích se na něj Dalgliesh obrátil: "Můžete nám, prosím vás, říci, v kolik hodin se včera paní Faradayová vrátila domů?"

"Bylo šest dvacet dva, komandere. Náhodou jsem se podíval na hodiny."

Podržel jim doširoka otevřené dveře. Vypadalo to spíš jako vyzvání k odchodu, než jako rozkaz.

Na cestě k vozu oba dva mlčeli. Když si Kate zapnula bezpečnostní pás, podrážděně vybuchla: "Díkybohu, že to není moje tchyně! Dbá o jednu jedinou osobu, a to je její drahý synáček. Vsaďte se, že by si Angelu nevzal, kdyby s tím maminka nesouhlasila! To maminka kupuje dům, dodává auto. Tak on by rád děťátko, co? Maminka mu ho také koupí! A kdyby to znamenalo, že Angela bude muset odejít z práce, maminka bude rodinu podporovat. Ani nápad, že by Angela mohla mít vlastní názor; třeba děcko nechce - alespoň prozatím - třeba ráda pracuje v nemocnici, třeba si cení své nezávislosti. Ta ženská je úplný tyran."

Byla překvapena silou svého hněvu - ani ne na paní Faradayovou za její aroganci, její nenucenou nadřazenost, ale na sebe, že podléhá tak neprofesionálnímu citu. Hněv na místě zločinu byl přirozený a mohl se stát chvályhodnou pobídkou k akci. Detektiv, který už byl tak blazeovaný, tak okoralý, že nepocítil zlobu na bolest a marnost vraždy, by si měl raději hledat jiné zaměstnání. Ale zloba na podezřelého, to byla slabost, která mohla nebezpečně zkreslit úsudek. A do hněvu se mísila ještě jedna stejně politováníhodná emoce. Byla natolik poctivá sama k sobě, že v ní s pocitem studu poznala třídní nenávisť.

Vždycky považovala třídní válku za záležitost lidí, kteří byli neúspěšní, nejistí nebo závistiví. Nic z toho nebyla. Tak proč cítí takovou zlobu? Strávila léta a marnila energii tím, že se snažila hodit minulost za hlavu: svůj nemanželský původ, smíření s tím, že nikdy nepozná jméno svého otce, život v městském věžáku s nabručenou babičkou, pach, hluk, vše pronikající beznadějí. I když však unikla do zaměstnání, které ji velmi účinně vzdálilo od sídliště Ellison Fairweather, nezůstalo v ní přece jen něco z té loajality k nemajetným a chudákům? Změnila životní styl, přátele - dokonce, po nepostřehnutelných krůčcích, i způsob řeči. Teď patřila ke střední třídě. Ale když přišlo na lámání chleba, nebyla stále na straně těch téměř zapomenutých sousedů? A nebyly to takové paní Faradayové, mohovité, vzdělané, liberální příslušnice střední třídy, kdo nakonec řídil jejich životy? Pomyslela si: Kritizují nás za neliberální reakce, které nikdy nebudou muset zažít. Nemusely žít v obecním slumu v činžáku se zvandalizovaným výtahem a všudypřítomným násilím. Neposílaly svoje děti do škol, kde jsou třídy bitevní pole a osmdesát pět procent žáků neumí anglicky. Stanou-li se jejich děti delikventy, pošlou je k psychiatrovi, ne k soudu pro mladistvé. Potřebují-li naléhavou lékařskou pomoc, mohou jít k soukromému lékaři. Není divu, že si mohou dovolit být tak zatraceně liberální.

Seděla mlčky a pozorovala Dalglieshovy dlouhé prsty na volantu. Vzduch ve voze musí hučet turbulencemi jejich citů.

"Tak jednoduché to není, Kate," řekl Dalgliesh.

Ne, nikdy nic není jednoduché, pomyslela si Kate. Ale pro mě to dost jednoduché je. Náhle vyhrkla: "Myslíte, že

mluvila pravdu - o tom, že ten poměr pořád trvá? V tom máme jen její slovo. Myslíte, že vám Angela lhala, pane?" "Ne. Myslím, že většina toho, co říkala, byla pravda. A teď když je Dupayne mrtvý, se mohla přesvědčit, že poměr vlastně skončil, že ten víkend na venkově s ním by znamenal konec. Žal si může s lidmi všelijak zahrát, pokud jde o vnímání pravdy. Ale k paní Faradayové - nezáleží na tom, zda milenci ten víkend plánovali, nebo ne. Jestliže ona věřila, že ano, pak existoval motiv."

"A měla prostředky a příležitost," doplnila Kate. "Věděla, že je tam benzin, sama ho kupovala. Věděla, že Neville Dupayne bude v šest v garáži, ale personál muzea už bude pryč. Sama nám to řekla, ne? Všechno."

"Byla podivuhodně upřímná," přisvědčil Dalglish, "až překvapivě. Ale pokud jde o ten milostný poměr, řekla nám jen to, o čem věděla, že už víme. Neumím si představit, že by přikázala sluhovi, aby zalhal. A pokud měla v plánu skutečně Dupaynea zavraždit, udělala by to tak, aby na jejího syna nemohlo padnout podezření. Prověříme alibi Selwyna Faradaye. Ale tvrdí-li jeho matka, že byl ve službě v nemocnici, myslím, že se nám to potvrdí."

"O tom poměru se musí dozvědět?" zeptala se Kate.

"Ne, pokud jeho matka nebude obviněna." Dodal: "Byl to nesmírně krutý čin."

Kate neodpověděla. Jistě tím nemyslel, že by paní Faradayová nebyla takové vraždy schopna. Jenže on pocházel ze stejného prostředí. Cítil se jako doma v jejím domě, v její společnosti. Byl to svět, jemuž rozuměl. Ale to je absurdní!

Přece věděl, že nikdy nelze předvídat, ani úplně pochopit, čeho jsou lidské bytosti schopny. Před ohromným pokusem jde všechno stranou - všechny morální a legální sankce, privilegovaná výchova, dokonce i náboženská víra. Akt vraždy může překvapit i samotného vraha. Viděla v tvářích žen a mužů úžas nad tím, co provedli.

Dalglish pokračoval. "Je vždycky snazší, když nemusíte pozorovat skutečné umírání. Sadistu by tato krutost bavila. Většina vrahů si raději namluví, že to neudělali nebo že nezpůsobili velké utrpení, že smrt byla rychlá nebo lehká, dokonce že ji oběť uvítala."

"Ale nic z toho u téhle vraždy neplatí," namítla Kate.

"Ne," zavrtěl hlavou Dalglish. "U téhle vraždy ne."

Kapitola 14

Kancelář Jamese Calder-Halea byla v prvním patře vzhůru v domě, mezi galerií vražd a galerií zasvěcenou průmyslu a zaměstnání. Při své první návštěvě si Dalglish všiml výhrušného nápisu na měděné tabulce nalevo ode dveří: KURÁTOR. PŘÍSNĚ SOUKROMÉ. Ale teď byl očekáván. Calder-Hale mu otevřel dveře v okamžiku, kdy zaklepal. Dalglisha udivilo, jak je ta místnost velká. Dupayneovi trpěli méně než jiná honosnější a slavnější muzea nedostatkem prostoru, protože muzeum bylo omezeno rozsahem i zaměřením na léta mezi dvěma světovými válkami. I tak bylo překvapující, že Calder-Hale měl výsadu obývat místnost mnohem větší, než byla kancelář v přízemí.

Zařídil se tam velmi pohodlně. Velký psací stůl s nástavbou stál v pravém úhlu k jedinému oknu, z něhož byl výhled na vysoký bukový živý plot, nyní ve své nejkrásnější podzimní barvě - zlaté; za ním byla vidět střecha domku paní Cluttonové a stromy Heathu. Krb, očividně původně viktoriánský, ale méně okázalý než ty v galeriích, byl vybaven plynovým topením a napodobeninou žhavých uhlíků. Teď hřál; červené a modré plamínky dodávaly místnosti pohostinnou domácí atmosféru, k níž ještě přispívala dvě křesla s vysokými opěradly po obou stranách krbu. Nad ním visel jediný obraz v místnosti, akvarel vesnické ulice, připomínající práce Edwarda Bawdena. Všechny stěny kromě té nad krbem a nalevo ode dveří pokrývaly police s knihami. U dveří na zdi stála malá kredenc s vinylovou linkou s mikrovlnkou, varnou konvicí a kávovarem. Vedle byla malá chladnička a nad ní visela další skříňka. Pootevřené dveře napravo vedly do koupelny. Dalglish zahlédl roh sprchového koutu a umyvadlo. Uvědomil si, že Calder-Hale nemusí udělat krok ze své kanceláře, pokud nechce.

Všude se povalovaly různé písemnosti - plastové desky obsahovaly novinové výstřižky, některé zhnědlé stářím; na nižších policích byly vyrovnané kartotéky v krabicích; hromady stránek rukopisů přetékały z přihrádek vysoké nástavby psacího stolu; balíky strojopisů svázané páskou se vršily na podlaze. Tahle spousta papírů mohla představovat nahromaděnou administrativu celých desetiletí, třebaže většina stránek rukopisů vypadala poměrně nově. Práce kurátora v Dupayneově muzeu určitě nevyžadovala tolik papírování! Calder-Hale se tu zřejmě věnoval vlastnímu psaní nebo byl z těch diletantů, kteří jsou nejšťastnější, když se věnují vědecké práci, již nemají v úmyslu dokončit, a možná toho ani nejsou schopni. Calder-Hale vypadal jako nepravděpodobný kandidát této skupiny, ale mohl být osobně stejně záhadný a složitý jako některá z jeho činností. A jakkoli cenné jeho výkony mohly být, byl stejně podezřelý jako všichni ostatní z Dupayneova muzea. Stejně jako oni měl prostředky a příležitost. Jestli měl také motiv, to zbývá zjistit. Bylo však možné, že se víc než ostatní vyznačoval potřebnou krutostí.

V kávovaru bylo trochu kávy. Calder-Hale k němu pokynul. "Dali byste si kávu? Klidně udělám další." Poté, co Dalglish s Piersem odmítl, posadil se do otočného křesla a zadíval se na ně.

"Udělejte si pohodlí v křeslech, i když mám ten dojem, že to nebude trvat dlouho."

Dalglish byl v pokušení říci, že to bude trvat tak dlouho, jak bude třeba. V místnosti bylo zbytečně horko, vyhříval ji plynový krb a ještě ústřední topení. Dalglish požádal Calder-Halea, zda by nemohl krb vypnout. Ten pak beze spěchu zamířil ke krbu a otočil knoflíkem. Poprvé teď Dalglisha napadlo, jak ten muž vypadá nezdravě. Při jejich prvním setkání, celý zrudlý pobouřením, ať pravým nebo předstíraným, působil Calder-Hale jako zdravý, vitální muž. Teď si Dalglish všiml bledosti pod očima, povadlé pokožky na lících kostech a třesu rukou, když zavíral plyn.

Než se Calder-Hale posadil, přešel k oknu a zatáhl za šňůrky dřevěných žaluzií. Sjely s rachotem a jen taktak minuly květináč s africkou fialkou. "Nenávidím tohle pološero," řekl. "Zrušme ho." Pak postavil květináč na svůj psací stůl a dodal, jako by bylo třeba něco vysvětlovat nebo omlouvat. "To mi dala Tally Cluttonová třetího října. Někdo jí řekl, že mám pětapadesáté narozeniny. Je to moje nejmiň oblíbená květina."

Usadil se do křesla a otočil se k nim. Zahleděl se na oba detektivy s jistým sebeuspokojením. Měl tu koneckonců fyzicky dominantní pozici.

"Vyšetřujeme smrt doktora Dupayne jako vraždu," řekl Dalglish. "Nehoda je vyloučena a proti sebevraždě svědčí jisté stopy. Žádáme vás o spolupráci. Víte-li něco, co by nám mohlo pomoci, nebo aspoň tušíte, potřebujeme to vědět." Calder-Hale zvedl tužku a začal čmárat po pijáku. "Pomohlo by mi, kdybyste mi toho sdělili víc," prohodil. "Všechno, co vím, co všichni víme, to jsme se dozvěděli jeden od druhého. Někdo polil Nevilla benzinem z kanystru, který byl určený do zahradní sekačky, a zapálil ho. Jste přesvědčen, že to nebyla sebevražda?"

"Fyzické důkazy svědčí proti."

"A co jeho psychický stav? Když jsem Nevilla viděl minulý pátek, jak jste tu byl s Conradem Ackroydem, bylo mi jasné, že je ve stresu. Nevím, co měl za problémy, kromě toho že byl přepracovaný, což můžeme považovat za jisté. A také si zvolil nesprávné povolání. Když na sebe chcete vzít ty nejúpornější z lidských běd, znamená to přesvědčit se, zda máte dostatečnou psychickou odolnost a základní odstup. Sebevraždu lze pochopit; vražda je nepochopitelná. A taková strašlivá vražda! Pokud vím, neměl žádné nepřátele, ale jak to mohu vědět? Vlastně jsme se ani neznali. Garážuje tady auto od té doby, co jeho otec zemřel; každý pátek v šest sem jezdí a odjíždí v něm. Občas zrovna odcházím, když on přijíždí. Nikdy nevysvětlil, kam jezdí, a já se nikdy neptal. Jsem tu kurátorem čtyři roky a za tu dobu jsem Nevilla mohl v muzeu vidět tak desetkrát."

"Proč tu byl minulý pátek?"

Calder-Hale ztratil o svou čmáranici zájem. Teď se pokoušel postavit tužku na stůl. "Chtěl zjistit, jaký mám názor na budoucnost muzea. Jak vám Dupayneovi pravděpodobně řekli, musí se do patnáctého tohoto měsíce podepsat nová nájemní smlouva. Zřejmě měl nějaké pochybnosti o tom, zda chce, aby muzeum pokračovalo. Poukázal jsem na to, že nemá smysl, aby mne žádal o podporu: nejsem svěrenský správce a na té schůzi nebudu. Ale můj názor se dozvěděl. Muzea jsou poctou minulosti v éře, která utváří modernost téměř stejně jako peníze a celebrity. Není ani divu, že mají muzea problémy. Byla by škoda, kdyby se Dupayneovo muzeum zavřelo, ale jen pro ty, kdo dovedou ocenit, co nabízí. Patří mezi ně Dupayneovi? Nemají-li vůli muzeum udržet, nikdo jiný to neudělá."

"Teď to možná půjde," podotkl Dalglish. "Nakolik by vám vadilo, kdyby se ta nájemní smlouva nepodepsala?"

"Mně by se to nehodilo, ani jistým lidem, kteří mají zájem na tom, co tu dělám. Jak vidíte, zařídil jsem se tady v posledních pár letech velmi pohodlně. Ale mám vlastní byt a život, který s muzeem nesouvisí. Pochybují, že by Neville svůj názor uhájil, kdyby došlo na lámání chleba. Koneckonců je to Dupayne. Myslím, že by byl nakonec zajedno se svými sourozenci."

Poprvé promluvil Piers. Řekl bez okolků: "Kde jste byl, pane Calder-Hale, mezi, řekněme, pátou a sedmou hodinou v pátek večer?"

"Alibi? Nechcete toho moc? Nezajímáte se jen o šestou hodinu? Ale jistě, budme puntičkáři. Ve čtvrt na pět jsem vyšel ze svého bytu na Bedford Square a na motocyklu odjel ke svému zubaři na Weymouth Street. Měl mi dodělat nějakou práci na korunce. Obvykle nechávám motorku v Marylebone Street, ale všechna místa byla obsazena, takže jsem jel na Marylebone Lane a zaparkoval na Cross Keys Close. Vyjel jsem z Weymouth Street asi v pět dvacet pět, doufám, že sestra i recepční budou moci tento údaj potvrdit. A zjistil jsem, že můj motocykl není na místě. Vydal jsem se domů pěšky a pomalu pročesal ulice severně od Oxford Street. Myslím, že jsem se dostal domů tak v šest. Pak jsem zavolal na policejní stanici, určitě mají ten hovor nahraný. Vypadali, že je ta krádež vůbec nezajímá, a od té doby se neozvali. V současném stavu - střelba na ulicích a hrozby teroristů - asi ukradená motorka nemá velkou prioritu. Nechal jsem to pár dní být a potom jsem motorku odepsal a zažádal o pojistné plnění. Ten papír se tu někde musí válet. Je to Norton - už se nevyrábějí - a já ho měl moc rád, i když jsem jím nebyl tak posedlý jako chudák Neville svým jaguarem."

Piers si poznamenal časy. Dalglish se zeptal: "A víc nám už neřeknete?"

"Ne," zavrtěl hlavou Calder-Hale. "Je mi líto, že jsem vám nemohl pomoci. Ale jak jsem řekl, Nevilla jsem sotva znal."

"Slyšel jste o setkání paní Cluttonové s tajemným automobilistou?"

"Slyšel jsem o Nevillově smrti zřejmě tolik, co vy. Marcus a Caroline mi řekli o vašem pátečním rozhovoru a já mluvil s Tally Cluttonovou. To je čestná žena, mimochodem. Na to, co řekne, je spolehnouti."

Když se ho zeptali, zda v něm popis paní Cluttonové nevzbudil nějakou vzpomínku, Calder-Hale řekl: "Připadá mi jako normální návštěvník Dupayneova muzea. Pochybuju, že je důležitý. Prchající vrah, zvláště ten, kdo upálí svou oběť zaživa, by asi nezastavoval, aby uklidnil starší dámu. Proč by taky riskoval, že si zapamatuje jeho číslo?"

"Vyhlašujeme po něm pátrání," řekl Piers. "Třeba se nám přihlásí."

"S tím bych nepočítal. Může to být jeden z těch citlivých lidí, kteří nepovažují nevinu za ochranu proti účelovým machinacím policie."

"Pane Calder-Hale," řekl Dalglish, "myslím, že můžete vědět, proč Dupayne zemřel. Pokud ano, ušetřilo by můj čas i jisté nesnáze nám oběma, kdybyste mi to řekl už teď."

"Já nevím. Chtěl bych to vědět! Kdybych to věděl, řekl bych vám to. Mohu se smířit s příležitostnou nutností vraždy, ale ne této vraždy a této metody. Mohu mít svá podezření. Mohl bych vám dát čtyři jména i s pořadím pravděpodobnosti, ale dovedu si představit, že máte tentýž seznam v tomtéž pořadí."

Zdálo se, že se tady už nic nového nedozvědí. Dalglish se už zvedal, když se ho Calder-Hale zeptal: "Už jste mluvil s Marií Stricklandovou?"

"Oficiálně ne. Krátce jsme se setkali, když jsem byl v muzeu minulý pátek. Alespoň předpokládám, že to byla paní Stricklandová. Pracovala v knihovně."

"Je to úžasná žena. Už jste se na ni informoval?"

"Měl bych?"

"Uvažoval jsem o tom, jestli jste se zajímal o její minulost. Za války byla jednou z agentek útvaru zvláštních operací,

kteřé byly vysazeny ve Francii v předvečer dne D. Bylo v plánu přestavět síť v severní okupované zóně, která se předchozí rok kvůli něčí zradě rozpadla. Její skupina měla stejný osud. Byl v ní zrádce, říkalo se, že to byl milenec Stricklandové. Zbyli jen dva členové, kteří nebyli zajati, mučeni a popraveni."

"Jak to víte?" zeptal se Dalglish.

"Otec pracoval s Mauricem Buckmasterem v hlavním stanu útvaru speciálních operací v Baker Street. Nesl část odpovědnosti za ten debakl. On a Buckmaster byli varováni, ale odmítli věřit tomu, že radiové zprávy, které dostávají, pocházejí od gestapa. Já tenkrát samozřejmě ještě nebyl na světě, ale otec mi leccos vyprávěl, než zemřel. V posledních týdnech předtím, než se vlády nad ním zmocnilo morfium, si vynahradil celých pětadvacet let, co s nikým nekomunikoval. Většina z toho, co mi řekl, není žádné tajemství. S vydáním oficiálních dokumentů se to stejně dostalo na veřejnost."

"Mluvil jste o tom někdy s paní Stricklandovou?"

"Ta asi tuší, že to vím. Musí si uvědomovat, že jsem syn Henryho Calder-Halea nebo alespoň příbuzný, ovšem to by zrovna nebyl důvod k tomu, abychom se spolu zastavili a příjemně poklábosili o minulosti. Ale myslel jsem, že by vás to mohlo zajímat. Vždycky je mi trochu trapně, když jsem s Marií Stricklandovou, i když to není tak zlé, abych si přál, aby tu nebyla. Je to prostě tím, že ta její statečnost je pro mě nepochopitelná: cítím se nedostatečně. Vrhout se do boje je jedna věc; riskovat zradu, mučení a osamělou smrt je druhá. Musela to být zamlada pozoruhodná žena, kombinace delikátní anglické krásy a tvrdosti. Na jedné z dřívějších misí ji chytili, ale podařilo se jí z toho vymluvit. Představuju si, že Němci nemohli uvěřit, že je jiná, než vypadá. A teď sedí v knihovně, hodinu za hodinou, stará žena s artritickými rukama a vybledlými očima, a píše elegantní nápisy, které mají stejnou cenu, jako kdyby je Muriel Godbyová natukala na počítači."

Seděli tiše. Jako by je Calder-Haleova poslední hořce ironická poznámka vyčerpala. Jeho oči zabloudily k hoře papírů na stole, ani ne dychtivě, spíš s jakousi unavenou rezignací. Tady už se víc nedozvědí; byl čas k odchodu.

Na cestě k vozu nikdo z nich o paní Stricklandové nepromluvil. Piers prohodil: "Žádné skvělé alibi, co? Motorka zaparkovaná na rušné ulici. Kdo by mohl říct, v kolik hodin ji tam nechal nebo kdy ji ukradli? Musel mít přílbu, to je účinný převlek. Jestli ji někde zahodil, tak patrně ve křoví Hampstead Heathu."

"Máme čas, kdy odešel od zubaře," upozornil Dalglish. "Ten se dá pravděpodobně přesně potvrdit. Recepční bude mít zapsané časy objednávek. Jestliže odjel v pět dvacet pět, mohl by se dostat k muzeu před šestou? Zřejmě ano, kdyby měl štěstí na semaforech a dopravní ruch. Potřeboval by nějaký čas navíc. Benton-Smith by měl změřit, jak dlouho ta cesta trvá, pokud možno na nortonu."

"Budeme potřebovat dva nortony, pane. Rád bych si na něm zazavodil."

"Jeden norton postačí. Na silnicích už je bláznů dost. Benton-Smith tu cestu může projet několikrát. Vy raději promyslete různé trasy Calder-Hale si je mohl vyzkoušet. A Benton nemusí jet jak šílenec - Calder-Hale by neriskoval jízdu na červenou."

"Nebudete chtít, abych byl u pitvy, pane?"

"Ne. Kate může vzít Bentona. Bude to pro něj zkušenost. Příčina smrti byla zřejmá, ale bude zajímavé zjistit zdravotní stav nebožtíka a hladinu alkoholu v krvi."

"Myslíte, že mohl být opilý, pane?" zeptal se Piers.

"Ne tak, aby byl úplně namočen, ale jestli hodně pil, mohlo by to podpořit teorii o sebevraždě."

"Myslel jsem, že jsme sebevraždu vyloučili."

"Ano. Teď myslím na obhajobu. Porota o ní může uvažovat. Rodina spěchá na to, abychom vydali tělo pro kremaci. Zřejmě mají termín ve čtvrtek."

"Tak brzy?" podivil se Piers. "To si museli rezervovat obřad hned poté, co jejich bratr zemřel! Je to trochu necitlivé. Jako by se nemohli dočkat, až dokončí dílo, které někdo už začal. Aspoň že si ho neobjednali, ještě než zemřel."

Dalglish neodpověděl, a když si zapínali pásy v jeho jaguaru, mlčeli oba.

Kapitola 15

Marcus Dupayne svolal schůzi zaměstnanců na desátou hodinu v pondělí čtvrtého listopadu, a to oznámením, jež stylizoval tak úředně, jako by svolával nějaký oficiální orgán, a ne pouhé čtyři osoby.

Tally přišla do muzea za svou normální ranní prací jako vždycky o víkendu, třebaže muzeum bylo zavřené a utírat prach bylo téměř zbytečné. Ale bylo to uklidňující, pokračovat v běžném programu.

Když se vrátila do domku, sundala si pracovní šaty, umyla se, po krátkém rozmýšlení si vzala čistou halenku a vrátila se do muzea až před desátou. Měli se setkat v knihovně a Muriel už tam byla, roznášela šálky na kávu. Tally si hned všimla, že jako obvykle upekla sušenky. Toho rána to ale byly jen obyčejné ovesné; možná, pomyslela si Tally, považovala Muriel plněné košíčky za nepatřičně slavnostní pro tuto příležitost.

Oba Dupayneovi se dostavili přesně a pan Calder-Hale o pár minut později. Strávili několik minut tím, že pili kávu u malého stolku před severním oknem, jako by chtěli oddělit tuhle malou společenskou událost od vážné záležitosti, kterou měli projednávat; pak se vrátili na svá místa u stolu uprostřed místnosti.

Marcus Dupayne řekl: "Svolal jsem vás ze tří důvodů. Zaprvé vám chci poděkovat, Jamesi, Muriel a Tally, za vaše projevy soustrasti u příležitosti smrti našeho bratra. V takové době se bolest mísí se šokem a šok přechází v hrůzu. Budeme mít čas - možná příliš málo času - abychom truchlili pro Nevilla a uvědomili si, co jeho pacienti ztratili. Zadruhé vám chci oznámit, jak jsme se sestrou rozhodli o budoucnosti Dupayneova muzea. Zatřetí probereme naši reakci na policejní vyšetřování smrti, o níž policie uvažuje jako o vraždě - a my to musíme přijmout - i jak reagovat na publicitu, kterou to samozřejmě už vyvolalo. Nechal jsem schůzi až na dnešní ráno, protože jsem cítil, že o víkendu jsme všichni

byli ještě příliš otřesení, než aby nám to jasně myslelo."

"Mám za to," ozval se James Calder-Hale, "že bude podepsána nová nájemní smlouva a muzeum bude pokračovat?"

"Smlouvu jsme už podepsali," odpověděl Marcus. "Dnes v půl deváté ráno jsme se s Caroline zastavili v Lincoln's Inn."

"Ještě před Nevillovou kremací?" podivil se James.

Carolinin hlas byl chladný. "Všechna předběžná opatření jsme připravili předem. Bylo jen třeba, aby smlouvu podepsali zbylí dva svěření správci. Schůzi bychom svolávali předčasně, kdybychom ještě určitě nevěděli, že muzeum bude pokračovat."

"Nemohlo to pár dní počkat?"

Marcuse se to nedotklo. "A proč vlastně? Jste tak citlivý k názoru veřejnosti, nebo je tu nějaká etická či náboženská námitka, kterou jsem přehlédl?"

Jamesovu tvář krátce zvrásnil neveselý úsměv, napůl úšklebek, ale neodpověděl.

Marcus pokračoval: "Zítřka ráno bude zahájeno a odročeno soudní vyšetřování, a pokud policie uvolní tělo pro pohřeb, bude se kremace konat ve čtvrtek. Bratr nebyl věřící, takže obřad bude civilní a soukromý. Zúčastní se ho jen nejbližší rodina. Vypadá to, že nemocnice hodlá později uspořádat zádušní mši v kapli a tam samozřejmě také přijdeme. Mám představu, že kdokoli další se bude chtít zúčastnit mše, bude vítán. Jen jsem krátce hovořil s ředitelem nemocnice po telefonu. Ještě není nic zařízeno."

Teď k budoucnosti muzea. Převezmu funkci hlavního správce a Caroline tady bude i nadále pracovat na částečný úvazek a bude odpovídat za to, co můžeme označit jako týl muzea: vstupenky, administrativa, finance, úklid. Vy, Muriel, budete i nadále její podřízená. Víím, že máte nějakou soukromou dohodu ohledně péče o její byt. Ta bude platit i nadále. Byli bychom rádi, kdybyste vy, Jamesi, pokračoval jako kurátor s odpovědností za přírůstky, konzervaci a vystavování exponátů, vztahy s výzkumníky a najímání dobrovolníků. Vy, Tally, také budete vykonávat tutéž činnost, kterou vykonáváte teď, dál budete bydlet v domku, budete odpovědná mé sestře za celkový úklid, a bude-li třeba, pomůžete Muriel v recepci. Napišu také dvěma dosavadním dobrovolnicím, paní Faradayové a paní Stricklandové, a požádám je, aby ve své práci pokračovaly, pokud chtějí. Bude-li se muzeum rozšiřovat, a já v to doufám, možná budeme potřebovat další placený personál a také víc dobrovolníků. James je bude prověřovat jako doposud. Ten chlapec Ryan také může pokračovat, jestli se objeví."

Tally poprvé promluvila: "Mám o Ryana starost."

Marcus neprojevil zájem. "Policie zřejmě Ryana Archera nebude podezírat. Jaký by ten chlapec asi mohl mít motiv, i kdyby měl dost důvtipu na to, aby vraždu naplánoval?"

James řekl jemně: "Myslím, že si nemusíte dělat starost, Tally Komander Dalglish nám řekl, co se stalo. Chlapec utekl, protože napadl majora Arkwrighta a zřejmě si myslel, že ho zabil. Objeví se, až se dozví, že to tak nebylo. Každopádně po něm pátrá policie. My v tom nemůžeme nic dělat."

"Je jasné, že s ním chtějí mluvit," řekl Marcus. "Nemůžeme doufat, že chlapec bude diskrétní v tom, co jim řekne."

"Ale co jim může říct?" zeptala se Caroline.

Nastalo ticho, které porušil až Marcus. "Možná je teď načase, abychom přešli k vyšetřování. Co mě překvapuje, je úroveň policejní angažovanosti. Proč je tu komander Dalglish? Myslím, že jeho útvar byl založen kvůli vyšetřování vražd zvláštní obtížnosti nebo citlivosti. Nevím, čím si ho zasloužila Nevillova smrt."

James se povážlivě zahoupal na židli. "Mám několik návrhů. Neville byl psychiatr. Možná léčil někoho mocného, jehož reputace vyžaduje víc než obvyklou ochranu. Nebylo by dobré, například, kdyby se zjistilo, že ministr financí je kleptomán, biskup je notorický bigamista, nebo že má hvězda popu slabost pro nezletilé. Pak může mít policie podezření, že se muzeum používá ke kriminálním účelům, dostává kradené zboží a skrývá je mezi exponáty nebo organizuje špiónážní organizaci pro mezinárodní teroristy."

Marcus se zamračil. "Myslím, že humor je v takovéto chvíli poněkud nepatřičný, Jamesi. Ale určitě to může mít spojitost s Nevillovým zaměstnáním. Musel znát spoustu nebezpečných tajemství. Při své práci přišel do kontaktu s celou řadou různých lidí, z nichž většina nebyla psychicky v pořádku. O jeho soukromém životě nic nevíme. Nevíme, kam jezdil každý pátek ani s kým se stýkal. Nevíme, zda sem někdy někoho přivedl nebo zda se tu s někým seznámil. Nechal si přidělat klíče ke garáži. Nevíme, kolik si jich nechal udělat a kdo k nim měl přístup. Ten jeden rezervní klíč dole ve skřínce zřejmě není jediný."

"Inspektorka Miskinová se mě na to ptala v ten pátek," ozvala se Muriel, "když přišla se seržantem do domku po odchodu komandera Dalglisha. Mysleli, že někdo mohl vzít klíč od garáže a vyměnit jej za jiný patentní klíč a později tam vrátit ten pravý. Připustila jsem, že bych si toho rozdílu nevšimla. Ty patentní klíče vypadají jeden jako druhý, dokud se nepodíváte zblízka."

"A pak je tu ten záhadný automobilista," připomněla Caroline. "To je v současné době určitě hlavní podezřelý."

Doufáme, že ho policie vystopuje."

James právě stínoval velmi složitou kresbu. Aniž od ní zvedl oči, prohlásil: "Jestli ho nenajdou, těžko můžou ten zločin přiřít někomu jinému. Někdo může doufat, že zůstane nedostižný, a to v nejednom slova smyslu."

"A ta zvláštní slova, co řekl Tally!" zvolala Muriel. "Vypadá to, že si někdo dělá ohýnek. Přesně tohle přece řekl Rouse. Nemůže to být vražda podle návodu?"

Marcus se zamračil. "Asi bychom neměli propadat fantaziím. Byla to zřejmě náhodná shoda. Toho automobilistu je však třeba najít a mezitím jsme povinni pomáhat policii ze všech sil. To neznamená, že bychom jim vnucovali informace, o které nežádali. Bylo by mimořádně nemoudré, kdybychom o tom činu spekovali mezi sebou nebo s druhými lidmi. Navrhují, aby nikdo z nás nemluvil s novináři ani jim neoplácel návštěvy. Kdyby někdo vytrvale naléhal, odkažte ho na Metropolitní policii, oddělení styku s veřejností, nebo na komandera Dalglisha. Vidíte, že přes příjezdovou cestu byla

postavena zábrana. Mám pro vás všechny klíče. Budou je ovšem potřebovat jen ti, co mají auto. Myslím, Tally, že na kole budete moci zábranu objet nebo ji s ním podejít. Muzeum bude tento týden zavřené, ale doufám, že příští pondělí budeme moci znovu otevřít. S jednou výjimkou. Conrad Ackroyd má malou skupinu kanadských vysokoškolských pedagogů, kteří přijedou ve středu, a já mu sdělím, že otevřeme speciálně pro tuto návštěvu. Musíme se připravit na to, že ta vražda přitáhne další návštěvníky, a ze začátku nebude lehké se s tím vyrovnat. Budu v muzeu trávit co nejvíc času a doufám, že budu moci návštěvníky provádět, ale ve středu tu nejsem. Mám nějaké jednání s bankou. Má někdo nějaké dotazy?"

Rozhlédl se kolem stolu, ale nikdo nic neřekl. Pak promluvila Muriel: "Myslím, že bychom všichni rádi vyjádřili, jak nás těší, že Dupayneovo muzeum zůstane otevřené. Vy i slečna Caroline budete mít naši plnou podporu, aby si vedlo úspěšně."

Žádné souhlasné mručení se neozvalo. Možná, pomyslela si Tally, má pan Calder-Hale stejný názor - totiž že slova i jejich načasování jsou nepatřičné.

Pak zazvonil telefon. Byl přepojený do knihovny a Muriel rychle vstala, aby hovor převzala. Chvilí poslouchala, pak se otočila a oznámila: "Je to komander Dalglish. Chtěl by identifikovat jednoho návštěvníka muzea. Doufá, že mu pomohu."

Caroline Dupayneová řekla stroze: "Tak si ten hovor vyřídíte u sebe v kanceláři. Já s bratrem tady tuhle místnost budeme ještě chvíli potřebovat."

Muriel sňala ruku ze sluchátka. "Počkejte chvíli, komandere. Sejdu dolů do kanceláře."

Tally ji následovala ze schodů a vyšla předními dveřmi ven. Muriel zvedla telefon v kanceláři.

"Když jsme tu byli před týdnem s panem Ackroydem," začal Dalglish, "v obrazové galerii byl nějaký mladík. Zajímal se o Nashe. Byl sám, hubený v obličeji, na sobě džíný odřený na kolenou, silnou bundu, vlněnou čepici staženou přes uši a modrobílý sportovní boty. Řekl mi, že už předtím v muzeu byl. Zajímal by mě, jestli si na něj náhodou nepamätujete."

"Ale ano. Není to obvyklý typ našeho návštěvníka, takže jsem si ho zvlášť všimla. Když přišel poprvé, nebyl sám. Měl s sebou mladou ženu. Nesla dítě v takové tašce, jak je dneska mladé maminky nosí - dítě drží u matčiny hrudi, nožky se mu kývají. Pamatuju si, že jsem si pomyslela, že vypadá jako opičátko, které se tiskne k mamě. Nezdrželi se tu dlouho. Mám dojem, že byli jen v obrazové galerii."

"Doprovázela je někdo?"

"Nezdálo se mi to nutné. Děvče mělo tašku. Vzpomínám si, že byla z květované bavlněné látky, se šňůrkou. Asi v ní měla plenky a dětskou láhev. Musela si ji nechat zkontrolovat v šatně. Nemůžu přijít na to, co by v ní mohla odnést a co by stálo za ukradení. V knihovně byla paní Stricklandová, takže knihy by také nemohla vzít."

"Měla jste důvod myslet si, že by chtěli něco ukrást?"

"Ne, ale v knihovně jsou cenná první vydání. Opatrnosti nikdy nezbývá. Ale jak jsem řekla, tam byla paní Stricklandová."

Je to dobrovolná pracovnice, která nám píše popisky. Mohla by si je pamatovat, jestli šli do knihovny."

"Máte pozoruhodně dobrou paměť, slečno Godbyová."

"No, jak jsem říkala, komandere, nebyl to obvyklý typ našich návštěvníků."

"A to je?"

"No, jsou to spíš lidé středního věku. Někdy velmi staří, nejspíš to budou ti, kdo si sami pamatují meziválečná léta. Ale také sem chodí výzkumní pracovníci, spisovatelé a historici. Návštěvníci pana Calder-Halea jsou většinou velmi vážní zájemci. Myslím, že některé z nich vodí po otevírací době, když si to s ním domluví. Většinou se ani nezapisují."

"Nezapsala jste si náhodou jméno toho mladíka? Zapsal se?"

"Ne. Zapisují se jen přátelé muzea, kteří neplatí." Pak se její hlas změnil. Spokojeně oznámila: "Už jsem si vzpomněla! Myslím, že vám přece pomůžu, komandere. Před třemi měsíci - mohla bych vám říct i přesné datum, jestli je potřebujete - jsme plánovali přednášku s diapositivy o malířství a grafice ve dvacátých letech, kterou měl pořádat v obrazové galerii jeden významný přítel pana Ackroyda. Vstupné bylo deset liber. Doufali jsme, že to bude první z řady přednášek. Programy ještě nebyly připravené. Někteří přednášející nám přislíbili spolupráci, ale měla jsem problémy se zajištěním příhodných termínů. Založila jsem sešit a požádala návštěvníky, kteří by chtěli na ty přednášky chodit, aby tu nechali jména a adresy."

"A on vám svou dal?"

"Jeho žena. Právě tehdy tu byli spolu. Já alespoň předpokládám, že to byla jeho žena; měla snubní prstýnek."

Návštěvník hned před nimi se zapsal, takže bylo docela přirozené, když jsem k tomu vyběhla i tu dvojici. Jinak by to bylo nespravedlivé. Takže ona to napsala. Když pak odcházeli od stolu a mířili ke dveřím, viděla jsem, že jí ten mladík něco říká. Možná jí to vyčítal, plísnil ji, že to neměla dělat. Samozřejmě ani jeden z nich na přednášku nepřišel. Deset liber na každého - já jsem to ani nečekala."

"Mohla byste se na ten záznam podívat, prosím vás? Počkám u telefonu."

Nastalo ticho. Ani ne za minutu opět promluvila. "Myslím, že už mám toho mládence, kterého hledáte. Ta dívka je zapsala jako manžele. Pan David Wilkins a paní Michelle Wilkinsová, 15A Goldthorpe Road, Ladbroke Grove."

Kapitola 16

Poté, co se Muriel vrátila po telefonátu s komanderem Dalglishem, Marcus schůzi ukončil. Bylo tři čtvrtě na jedenáct. Tallyin telefon zazvonil, právě když vstoupila do domku. Byla to Jennifer. "Jsi to ty, mamí? Heleď, nemůžu mluvit dlouho, volám z práce. Sháněla jsem tě dnes po ránu. Jsi v pořádku?"

"Úplně v pořádku, Jennifer. Neměj starost."

"Ale nechtěla bys přijet na nějakou dobu k nám? Připadáš si tam v tom domku v bezpečí? Roger by pro tebe dojel!" Tally bylo jasné, že poté, co se zpráva o té vraždě dostala do novin, spolupracovníci její dcery si o ní jistě povídají. Možná naznačili, že by měla Tally zachránit před tím dosud neznámým vrahem a vzít ji do Basingstoku, dokud ten případ nebude vyřešen. Tally pocítila záchvěv viny. Asi je nerozumně kritická. Možná měla Jennifer opravdovou starost; telefonovala jí každý den od té doby, co se dozvěděla tu zprávu. Musí však Rogerovi rozmluvit, aby přijel. Vznela jediný argument, o kterém věděla, že zabere.

"Neměj obavy, zlato. Opravdu to není nutné. Nechci odjet z domku. Nechci riskovat, že sem Dupayneovi dají někoho jiného, i kdyby to mělo být jen načas. Mám zámky na dveřích a na všech oknech a cítím se naprosto bezpečně. Dala bych ti vědět, kdybych začala být nervózní, ale jsem si jistá, že k tomu nedojde."

Téměř slyšela úlevu v dceřině hlase. "Ale co se tam děje? Co dělá policie? Neotravují tě? Neobléhají vás novináři?"

"Policisté jsou velmi zdvořilí. Ovšemže nás všechny vyslýchali a dá se čekat, že ještě budou."

"Ale přece si nemůžou myslet..."

Tally ji přerušila. "To ne, myslím, že nikdo z muzea opravdu není v podezření. Ovšem oni se snaží zjistit všechno možné o doktoru Nevillovi. Novináři nás neotravují. Naše číslo není v seznamu a přes příjezdovou cestu je zábrana, takže se sem auta nedostanou. Policie nám s tím velmi pomáhá, i s tiskovými konferencemi. Muzeum je momentálně zavřené, ale doufáme, že se příští týden bude moci otevřít. Pohřeb doktora Nevilla je objednaný na čtvrtek."

"Předpokládám, že tam půjdeš, mami."

Tally by zajímalo, zda se jí chystá poradit, co si má vzít na sebe. Spěšně řekla: "Ne, ne, bude to jen tichá kremace v nejužším rodinném kruhu."

"No, jestli jsi tam opravdu v pořádku..."

"Naprosto, Jennifer, díky, žeš mi zavolala. Pozdravuj Rogera a děti."

Zavěšila tak rychle, že to Jennifer mohla považovat za nezdvorné. Téměř okamžitě telefon zazvonil znovu. Zvedla sluchátko a zaslechla Ryanův hlas. Mluvil velmi tiše a v pozadí se ozývala vřava dopravy. "Paní Tally, tady je Ryan."

Vydechla úlevou a rychle si přehodila sluchátko k levému uchu, na které slyšela líp. "Ach, Ryane, to jsem ráda, že voláš. Všichni jsme o tebe měli starost. Jsi v pořádku? Kde jsi?"

"Na zastávce metra Oxford Circus. Paní Tally, já nemám peníze. Mohla byste mi zavolat zpátky?"

Hlas měl zoufalý. Řekla co možná neklidnějším tónem: "Jistě, dej mi číslo. A mluv jasně, Ryane. Sotva tě slyším."

Díkybohu, pomyslela si, že má u telefonu vždycky poznámkový blok a pero. Zapsala si číslo a požádala ho, aby je zopakoval. Pak mu přikázala: "Zůstaň, kde jsi. Hned ti zavolám."

Okamžitě chňapl po sluchátku. "Zabil jsem majora?" vyhrkl. "Je mrtvý?"

"Ne, není mrtvý, Ryane. Nebyl těžce zraněný a nebude tě žalovat. Ale policie s tebou potřebuje mluvit. Víš, že byl zavražděn doktor Neville?"

"Je to v novinách. Budou si myslet, že jsem to taky udělal já." Vyznělo to spíš naštvaně než ustaraně.

"Určitě ne, Ryane. Snaž se být rozumný a trochu myslet. To nejhorší, co můžeš udělat, je utéct. Kde jsi teď spal?"

"Našel jsem si místo poblíž King's Cross, je to dům určený k demolici. Od svítání jsem na nohou. Nechci do squatu, protože tam by mě policie našla. Opravdu majorovi nic není? Nelhála byste mi, vidíte, paní Tally?"

"Ne, já nelžu, Ryane. Kdybys ho zabil, bylo by to v novinách. Ale musíš se vrátit domů. Máš vůbec peníze?"

"Ne. A z mobilu volat nemůžu. Je vybitý."

"Přijedu pro tebe." Rychle přemýšlela. Najít ho na Oxford Circus by nemuselo být snadné a nějakou dobu bude trvat, než se tam dostane. Hledá ho policie a mohli by ho každou chvíli dopadnout. Připadalo jí důležité, aby se s ním nejdřív setkala ona. "Je tam kostel, Ryane," řekla pak. "Všech svatých, v Margaret Street. Je to blízko od místa, kde jsi. Běž po Great Portland Street k BBC a Margaret Street je napravo. V kostele tiše sed', dokud nepřijdu. Nikdo se tě na nic nebude ptát ani tě obtěžovat. A kdyby na tebe někdo promluvil, bude si myslet, že potřebuješ pomoc. Řekni, že tam čekáš na přítele. Nebo si můžeš kleknout. Pak na tebe nikdo nepromluví."

"Jako že se modlím? Bůh by na mě na místě seslal blesk!"

"Jistěže ne, Ryane. On takové věci nedělá."

"Dělá! Terry - poslední chlap mý mámy - mi to povídal. Je to v bibli."

"Tak tedy. On takové věci už teď nedělá."

Páni, pomyslela si. To vyznělo, jako že se Bůh poučil. Jak jsme se dostali do tohoto směšného teologického sporu?

Řekla rozhodně: "Všechno bude v pořádku. Běž do toho kostela, jak jsem ti řekla. Přijedu tak rychle, jak to půjde."

Pamatuješ si, kudy máš jít?"

V jeho hlase zaznamenala rozmrzelost: "Nahoru k BBC, Margaret Street napravo. Tak jste to říkala."

"Dobře. Přijdu tam."

Položila sluchátko. Bude to drahý špás a může to trvat déle, než by chtěla. Nebyla zvyklá volat taxík, takže musela vyhledat číslo v telefonním seznamu. Zdůraznila, že je to nutné, a dívka na dispečinku ji ubezpečila, že se vynasnaží poslat jí taxík do patnácti minut, což bylo déle, než Tally čekala. Ranní práci v muzeu měla hotovou, ale zvažovala, zda se tam nemá vrátit a říct Muriel, že tady teď asi hodinu nebude. Pan Marcus a paní Caroline tam ještě byli. Kdokoli z nich by ji mohl potřebovat a pak by se divili, kde je. Po chvílce přemýšlení usedla ke stolu a napsala vzkaz. Muriel, musím zajet asi na hodinu do West Endu, ale před jednou hodinou se vrátím. Myslím, že byste to měla vědět, kdybyste mě náhodou potřebovala. Nic se neděje. Tally.

Rozhodla se strčit vzkaz do schránky na dveřích muzea, než odjede. Muriel si pomyslí, že je to divný způsob komunikace, ale nebude se ptát. A co policie? Musí jim to okamžitě sdělit, aby mohli odvolat pátrání. Ale Ryan by v tom viděl akt zrady, kdyby policie přijela první. Ovšem oni nepřijedou, pokud jim Tally neřekne, kde ho najdou. Vzala si kabát a klobouk, zkontrolovala, má-li v peněžence dost peněz, aby se dostala do Margaret Street a zpátky, a pak

zavolala na číslo, které jí dala inspektorka Miskinová. Hned se jí ozval mužský hlas.

"Tady je Tally Cluttonová," ohlásila se. "Právě mi telefonoval Ryan Archer. Je naprosto v pořádku a já teď pro něj jedu. Přivezu ho sem."

Pak okamžitě zavěsila. Telefon se rozezvonil, ještě než došla ke dveřím, ale ignorovala ho, rychle vyšla ven a zamkla za sebou. Poté, co vsunula svůj vzkaz do schránky na dopisy na dveřích muzea, vyšla po příjezdové cestě čekat na taxík. Minuty se jí zdály nekonečné a nemohla odolat, aby se neustále nedívala na hodinky. Uplynulo skoro dvacet minut, než se taxík objevil. "Kostel Všech svatých, Margaret Street, prosím," požádala, "a jeďte co nejrychleji."

Postarší řidič neodpověděl. Možná byl unavený z toho, že ho pasažéři vyzývají, aby jel rychle, když to nejde.

Semaforey se proti nim spikly a v Hampsteadu se zařadili do dlouhé fronty dodávek a taxíků, která se plazila na jih k Baker Street a West Endu. Seděla připoutaná, vzpřímená, tiskla svou kabelku, snažila se uklidnit a být trpělivá, protože nemělo cenu se nervovat. Řidič dělal, co mohl.

Když dojeli k Marylebone Road, naklonila se dopředu a řekla: "Jestli se těžko dostanete ke kostelu kvůli jednosměrce, můžete mě nechat na konci Margaret Street."

Odpověděl pouze: "Dovezu vás normálně ke kostelu."

Za pět minut tam byli. Tally řekla: "Jen tu někoho vyzvednu. Počkáte chvíli, prosím, nebo vám mám zaplatit teď?"

"To je dobrý," odvětil. "Počkám."

Částka, která se objevila na taxamtru, ji vyděsila. Jestli cesta zpátky bude stát totéž, bude muset zítra zajít do banky. Prošla malým nádvořím a opřela se do dveří, které se otevřely. Prvně byla u Všech svatých před rokem, kdy jí Jennifer poslala jako vánoční dar knihu - Tisíc nejkrásnějších kostelů Anglie od Simona Jenkinse. Rozhodla se navštívit všechny, které v Londýně vybral, ale kvůli velkým vzdálenostem pokračovala pomalu. To pátrání jí však otevřelo nové obzory londýnského života a architektonických i historických památek, které dosud neviděla.

I v tuto hodinu koncentrovaného strachu z toho, že jíždě za taxík neúprosně stoupá, a z možnosti, že tam Ryan nebude čekat, na ni honosně zdobený interiér zapůsobil tak, že na chvíli užasla. Zdi zářily mozaikami a nástěnnými malbami a velké retabulum s řadou malovaných svatých přitáhlo její pohled až k nádhře vysokého oltáře. Při první návštěvě byla její reakce na toto okázalé vybavení nejistá, spíš v ní byl úžas než úcta. Teprve při druhé návštěvě se tu cítila jako doma. Byla zvyklá vídat chrám při velké mši, s knězi v rouchách, kteří se obřadně pohybovali před vysokým oltářem, zatímco hlasy sboru se vznášely ve vlnách vonného kadidla. Teď když se za ní se skřípěním zavřely dveře, tiché ovzduší a sevřené řady prázdných židlí působily spíše tajemně. Někde tady musí být hlídač, uvažovala, ale nikde ho nebylo vidět. V přední řadě seděly dvě jeptišky před sochou Panny Marie a několik svíců tu hořelo rovným plamenem, ani se nezachvěly, když zavřela dveře.

Spatřila Ryana téměř okamžitě. Seděl vzadu a hned k ní přistoupil. Srdce jí poskočilo úlevou. "Mám tady taxík," oznámila mu. "Pojedeme rovnou domů."

"Ale já mám hlad, paní Tally. Je mi na omdlení. Nemohli bychom si dát hamburger?"

Propána, pomyslela si, ty děsné hamburgery! Občas si je nosil k obědu a ohříval je na grilu. Jejich sytá cibulová vůně pak zůstávala ještě dlouho ve vzduchu. Ale opravdu vypadal na omdlení a omeleta, kterou mu hodlala připravit, asi nebude to pravé.

Naděje na brzké jídlo ho okamžitě vzpružila. Otevřel jí dveře taxíku a s přídrzlou sebejistotou zavolal na řidiče: "Nejbližší občerstvení, na který natrefíte, strejdo. A rychle."

Byli tam za deset minut a ona zaplatila taxík a přidala libru spropitného. Ještě v taxíku dala Ryanovi pětilibrovou bankovku, aby si mohl stoupnout do fronty a objednat si, co chce, a pro ni kávu. Přišel s dvojitým cheeseburgerem a velkým mléčným koktailem, pak se vrátil pro její kávu. Sedli si co nejdále od okna. Uchopil hamburger a začal se ládovat.

"Cítil ses dobře v kostele?" zeptala se. "Líbil se ti?"

Pokrčil rameny "Jo, dobrý. Zvláštní. Měli tam ty samý aromatický tyčinky, jako jsme měli ve squatu."

"Myslíš kadidlo?"

"Jedna holka ve squatu, Mamie, je vždycky zapálila a pak jsme seděli ve tmě a ona mluvila s mrtvými."

"To nemohla, Ryane. S mrtvými nemůžeme mluvit."

"No, ona mohla. Říkala mi věci, který by nemohla vědět, kdyby nemluvila s mým tátou."

"Ale ona s tebou byla ve squatu, Ryane. Musela vědět leccos o tobě a tvójí rodině. A některé věci patrně šťastnou náhodou uhodla."

"Ne," zavrtil hlavou. "Mluvila s mým tátou. Mohl bych si dojít pro další koktail?"

Nebyl problém sehnat taxi na zpáteční cestu. Teprve pak se jí Ryan zeptal na vraždu. Podala mu fakta tak jednoduše, jak to dovedla, nešířila se o hrůze toho nálezu ani mu nelíčila podrobnosti.

"Máme teď v muzeu tým z Nového Scotland Yardu, který vyšetřuje tu vraždu, komandera Dalglieshe a tři jeho pomocníky. Chtějí s tebou mluvit, Ryane. Musíš jim ovšem odpovídat na jejich otázky upřímně. Všichni potřebujeme, aby se ta hrůzná záhada objasnila."

"A major? Říkala jste, že mu nic není?"

"Není. Je mu dobře. Hlava hodně krvácela, ale opravdu to nebylo nic vážného. Ale mohlo být, Ryane. Proč proboha jsi tak ztratil nervy?"

"No rozčilil mě!"

Otočil se a upřeně zíral z okna. Tally si řekla, že bude moudřejší mlčet. Byla překvapena, že projevil tak malou zvědavost ohledně smrti doktora Nevilla. Ale novinové zprávy byly zatím krátké a nejednoznačné. Byl zřejmě příliš zaujatý svým útokem na majora, než aby se staral o doktora Nevilla.

Zaplatila taxík, zděšena celkovou částkou, a přidala další libru jako spropitné. Řidič vypadal spokojeně. Tally i Ryan

podlezi pod zábranou a mlčky kráčeli k domu.

Z muzea právě vycházeli inspektor Tarrant a seržant Benton-Smith. Inspektor zahlaholil: "Tak jste našla Ryana, paní Cluttonová! To je skvělé. Máme pro vás pár otázek, mladý muži. Seržant a já teď jedeme na stanici. Měl byste jet s námi. Nebude to trvat dlouho."

Tally vyhrkla: "Nemohli byste mluvit s Ryanem u mě v domku? Mohu vás nechat samotné v obýváku." Div se nedopustila té pošetilosti, že je začala lákat na kávu.

Ryanovy oči sjely od ní k inspektorovi. "To mě zatýkáte?"

"Ne, jen vás bereme na stanici, popovídat si. Musíme si vyjasnit pár věcí. Můžete tomu říkat pomoc policii při vyšetřování."

Ryan se vzbodil. "Jo? Vím, co to znamená. Chci právního zástupce."

"Nejste mladistvý, že?"

Inspektorův hlas byl náhle příkrý. Tally tušila, že jednání s teenagery bývá obtížné a časově náročné. Nebyla to vyhlídka, která by policisty těšila.

"Ne. Je mi skoro osmnáct."

"To je úleva. Můžete dostat právního zástupce, jestli chcete. Máme je na telefonu. Nebo můžete zavolat příteli."

"Výborně. Zavolám majorovi."

"Tomu chlapovi, co všechno odpouští? No dobře, můžete mu zavolat ze stanice."

Ryan s nimi odešel dost ochotně, dokonce se trochu naparoval. Tally měla podezření, že je připraven si svou hvězdnou hodinu užít. Chápala, proč ho policie nechce vyslýchat v domku. I kdyby je tam nechala o samotě, byla by příliš blízko, než aby to bylo příjemné. Byla zapletena do této záhady, vlastně možná byla podezřelá! Chtěli s Ryanem mluvit v úplném soukromí. Se stísněným pocitem si uvědomila, že z něj dostanou, co budou chtít.

Kapitola 17

Kate nebyla překvapena, že s ní šel za Davidem Wilkinsem Dalglish. Bylo to koneckonců nutné; jen Dalglish ho mohl identifikovat. Wilkins byl v muzeu ten týden před Dupayneovou vraždou a připustil, že má důvody k tomu, aby neměl muzeum v lásce. Byl by to sice hodně nepravděpodobný podezřelý, ale je potřeba ho vyslechnout. Člověk nikdy nemohl vědět, jaké části vyšetřování se Dalglish rozhodne osobně zúčastnit. Byl přece básník a měl spisovatelský zájem na předivu cizích životů. Jeho poezie pro ni byla záhadou. Muž, který napsal Případ k zodpovězení a jiné básně neměl žádný vztah ke staršímu detektivovi, pod jehož velením sloužila s vášnivou oddaností. Uměla rozpoznat některé z jeho nálad, bála se jeho občasně, byt tiché kritiky, měla radost z toho, že je uznávanou členkou jeho týmu, ale vlastně ho neznala. Nakonec si zakázala chovat jakoukoli naději na jeho lásku. Tu teď zřejmě získala nějaká jiná. Ona, Kate, vždycky věřila, že člověk musí omezit svou ctižádost na to, co je dosažitelné. Řekla si, že bude-li mít Dalglish štěstí v lásce, ona tomu bude ráda, ale byla překvapena a trochu rozladěna prudkou nelibostí, kterou cítila k Emmě Lavenhamové. Copak ta žena nevidí, co s ním dělá?

Kráčeli asi padesát yardů mlčky drobným deštěm. Goldthorpe Road byla řada viktoriánských štukovaných domů, která vybíhala ze severního konce Ladbroke Grove. Tyto solidní památníky domácích aspirací devatenáctého století budou jednou vykoupeny, zušlechtěny, proměněny v exkluzivní byty a jejich cena bude přesahovat možnosti všech kromě dobře placených úředníků. Teď však desítky let zanedbaností odsoudily ulici k chátrání. Popraskané zdi byly zaneseny letitou londýnskou špínou, štuky opadaly z fasád v celých kusech, pod nimi se odhalily cihly a z předních dveří prýskal lak. I bez četných jmenovek na zvoncích bylo jasné, že je to ulice s mnoha obyvateli, přesto však byla podivně, téměř zlověstně tichá, jako kdyby se obyvatelé dozvěděli o nějaké hrozbě infekce a v noci se tiše odkradli pryč.

Wilkinsův byt v číslu 15A byl v suterénu. Na jediném okně visely tenké záclony, vprostřed nabrané. Závora na železné brance byla rozbitá a branka se zavírala drátem, stočeným do smyčky. Dalglish ji nadzvedl a vkročili s Kate na kamenné schody do suterénu. Zřejmě se je někdo pokoušel zamést, ale ještě tu zbyla vlhká kupička smetí - krabičky od cigaret, zmuchlané sáčky z hnědého papíru a špinavý kapesník - zavátá do kouta. Dveře byly nalevo. Suterén se nacházel pod úrovní chodníku, takže vchod nebyl z ulice vidět. Číslo 15A kdosi neuměle namaloval bílou barvou. Kate spatřila, že tu mají dva zámky, jeden patentní a pod ním jeden bezpečnostní. Vedle dveří stál umělohmotný květináč s pelargonii. Stonek měla dřevnatý, několik listů suchých a hnědých a jediný růžový kvítek na zuboženém stonku byl malý jako chudobka. Jak mohl někdo čekat, podivila se Kate, že tady pokvete bez slunce?

Jejich příchod nezůstal bez povšimnutí. Kate zahlédla, že se vpravo v okně nepatrně pohnula záclona. Zazvonila a čekali. Když se Kate podívala na Dalglisha, viděla, že zírá nahoru na zábradlí, tvář měl bezvýraznou. Světlo pouliční lampy, které tvořilo kužel v drobném dešti, zdůrazňovalo napjatou linii čelisti i propadlé tváře. Ach Bože, vypadá k smrti unaveně! pomyslela si.

Nikdo nepřicházel, takže po chvíli zazvonila znovu. Tentokrát se dveře opatrně otevřely. Nad řetězem na ni zíraly vyděšené oči.

"Je pan David Wilkins doma?" zeptala se Kate. "Chtěli bychom s ním mluvit. Jsme od policie."

Pokusila se, aby to vyznělo bodře, ale účinek byl pramalý. Návštěva z policie málokdy věští něco dobrého a v této ulici byla patrně poslem neštěstí.

Řetěz zůstal na místě. Dívčí hlas řekl: "Jde o nájem? Davie to zařídí. On tu teď není, šel si do lékárny pro léky."

"Není to kvůli činži," řekla Kate rychle. "Provádíme vyšetřování jednoho případu a myslíme, že by nám pan Wilkins mohl pomoci nějakou informací."

Ani to zřejmě nebylo moc potěšující. Každý věděl, co to znamená pomáhat policii v jejím vyšetřování. Mezera ve dveřích se rozšířila, řetěz se napjal na celou délku.

Dalgliesh se otočil a zeptal se: "Jste paní Michelle Wilkinsová?" Kývla a on pokračoval: "Nezdržíme vašeho muže dlouho. Ani si nejsme jisti, jestli nám může pomoci, ale chceme to zkusit. Jestli se má brzy vrátit, snad bychom mohli počkat."

Ovšemže by mohli počkat, pomyslela si Kate. Vevnitř, nebo venku, mohli by počkat. Ale proč tohle doprošování? Náhle se řetěz pohnul. Spatřili hubenou mladou ženu, která vypadala tak na šestnáct. Prameny světlehnědých vlasů jí visely podél úzkého bledého obličeje, úzkostné oči se upíraly na Kate s němou naléhavostí. Měla na sobě modré džíny, oděné sportovní boty a pánský svetr. Nepromluvila a oni ji následovali úzkou chodbou. Protáhli se kolem dětského kočárku. Vepředu byly otevřené dveře do koupelny, za nimi zahlédli staromódní toaletu s vysokým rezervoárem a visícím splachovadlem. Pod umyvadlem se vršila hora ručníků a prádla odsunutá ke zdi.

Michelle Wilkinsová ustoupila a pokynula jim ke dveřím napravo. Úzká místnost zabírala celou šířku domu. Na zadní stěně byly dvojce dveře, oboje doširoka otevřené. Jedny vedly do zaneřáděné kuchyně, druhé patrně do ložnice. Postel byla neustlaná, v polštářích ještě byly stopy po hlavách a pokrývka sklouzla dolů, takže odhalila zmuchlané prostěradlo.

Obývací pokoj byl zařízen pouze čtvercovým stolem se čtyřmi rovnými dřevěnými židlemi, starým gaučem s přehozem z indické bavlny, zásuvkovou komodou z borovice a vedle krbu stál velký televizor. Kate za svá léta u policie navštívila ještě zanedbanější, víc deprimující pokoje. Málokdy si z nich něco dělala, ale teď na chvíli, což bylo velmi vzácné, pocítila zvláštní neklid, hraničící s rozpaky. Co by cítila ona, kdyby tak policie vtrhla zničehonic, bez ohlášení, do jejího bytu? Byl by vzorně uklizený, proč by nebyl? Neměl v něm kdo udělat nepořádek, jen ona sama. Přesto by ten vpád do soukromí byl nesnesitelný.

Michelle Wilkinsová zavřela dveře do ložnice a pak udělala jakýsi posunek, který se dal vyložit jako vybídnutí, aby se posadili na gauč. Dalgliesh si sedl, ale Kate přistoupila ke stolu. Uprostřed stolu stál košík s baculatým růžolícím miminkem. Kate si pomyslela, že to musí být holčička. Měla na sobě krátké volánkové šatičky z růžové bavlny s bryndáčkem s vyšívanými sedmikráskami a bílý pletený svetřík. V kontrastu k pokoji bylo na děčku všechno čisté.

Hlavička s jemnými, téměř bílými vlasy spočívala na staromódním polštářku; deka, nyní odhrnutá, byla bez poskvrnky a šatičky vypadaly jako čerstvě nažehlené. Kate připadalo divné, že tak křehká dívka mohla porodit takovéhle veselé a robustní děcko. Dvě silné nožky rozdělené složenou plenou prudce kopaly. Pak se děcko uklidnilo, tiše roztáhlo prstíky jako mořská hvězdice a soustředěně jimi pohybovalo, jako by si postupně uvědomovalo, že patří k němu. Po několika nezdařených pokusech se mu povedlo vsunout palec do pusy a tiše začalo cucat.

Michelle Wilkinsová se naklonila nad stůl a zahleděla se s Kate na dítě. "Kolik jí je?" zeptala se Kate.

"Čtyři měsíce, jmenuje se Rebecca, ale říkáme jí s Davidem Becky."

"Moc se v dětech nevyznám, ale vypadá na svůj věk velmi vyspěle," prohodila Kate.

"Ano, to skutečně je! Umí napnout záda a sednout si. Když ji já nebo David podržíme, tak si stoupá."

Kate zavířily hlavou myšlenky v mírném citovém zmatku. Co by měla cítit? Nešťastné vědomí toho tolik diskutovaného neúprosného tikání biologických hodin; s každým dalším rokem po třicítce bylo méně pravděpodobné, že někdy bude matkou? Cožpak to nebylo dilema, které musí řešit všechny úspěšné pracující ženy? Tak proč je necítila ona? A byla to jen dočasná neochota? Přijde čas, kdy ji překoná potřeba, fyzická nebo psychologická, mít dítě, vědět, že něco z ní přežije její smrt, touha, která může být tak imperativní a obrovská, že ji dožene k nějakému modernímu ponižujícímu prostředku, aby si své přání splnila? Ta myšlenka jí děsila. To jistě ne. Nemanželská, vychovávaná starou babičkou, nikdy nepoznala svou matku. Pomyslela si: Nevěděla bych, jak začít. Byla bych zoufalá. Člověk nemůže dát to, co nikdy neměl. Ale co byly úkoly jejího povolání, i v těch nejnáročnějších případech, ve srovnání s tím: přivést na svět další lidskou bytost, být za ni až do osmnácti odpovědná, nikdy se nezabavit starostí a péče, dokud nezemřete? A přesto to dívka vedle ní zvládala s radostí. Kate si pomyslela: Je to svět zážitků, o nichž nic nevím. Najednou se jí zmocnil smutný pocit méněcennosti.

"Váš manžel navštěvoval Dupayneovu galerii celkem pravidelně, že?" zahájil Dalgliesh. "Viděl jsem ho tam při své návštěvě před deseti dny. Oba jsme se dívali na stejný obraz. Chodíte tam s ním často?"

Dívka se náhle nahnula nad koš a začala upravovat děčku. Zplhlé světlé vlasy jí spadly před tvář a zakryly ji.

Vypadala, že neslyší. Pak odpověděla: "Byla jsem tam jednou. To bylo asi před třemi měsíci. David tenkrát neměl práci, takže ho tam pustili zadarmo, ale ta paní u recepcie řekla, že já musím zaplatit, protože jsem nebrala podporu v nezaměstnanosti. Bylo to pět liber, takže jsme si to nemohli dovolit. Řekla jsem Davidovi, ať jde sám, ale on nechtěl. Pak přišel nějaký muž a zeptal se pokladní, co se děje. Žena mu řekla doktore Dupayne, takže musel mít s muzeem něco společného. Řekl jí, ať mě pustí. Co myslíte, že má tahle návštěvnice dělat, čekat venku s děčkem v dešti?" povídal. Pak mi řekl, ať si dám kočárek tam, kde jsou pověšené kabáty, hned za dveře, a vezmu Becky s sebou."

"Z toho asi ta dáma na recepci velkou radost neměla," poznamenala Kate.

Michelle se rozjasnila tvář. "To tedy ne. Zrudla a vrhla na doktora Dupaynea vražedný pohled. My jsme byli rádi, že jsme se jí zbavili a můžeme se kouknout na obrazy."

"Na jeden konkrétní obraz?" nadhodil Dalgliesh.

"Ano. Na ten, který patřil Davidovu dědečkovi. Proto se na něj Davie tak rád dívá."

Vtom zaslechli zaskřipání branky a zvuk kroků na schodech. Michelle Wilkinsová tiše vyklouzla ze dveří. Z chodby zaslechli tlumený hovor. Pak vešel David Wilkins a chvíli stál nerozhodně ve dveřích, jako by tam byl na návštěvě on. Jeho žena k němu přistoupila blíž a Kate viděla, že se jejich ruce dotkly a potom sevřely.

Dalgliesh vstal. "Jsem komander Dalgliesh a toto je inspektorka Miskinová z Metropolitní policie. Omlouváme se, že jsme přišli bez předchozího upozornění. Co kdybychom se všichni posadili?"

S rukama ještě spojenýma manželé přikročili ke gauči. Dalgliesh a Kate si sedli ke stolu. Dítě, které tiše broukalo, se dalo do křiku. Michelle si pospíšila ke stolu a holčičku zvedla. Opřela si ji o rameno a usedla s ní zpátky na gauč. Oba

manželé věnovali veškerou pozornost Rebecce.

"Nemá hlad?" zeptal se mladík.

"Jdi pro láhev, Davie."

Kate bylo jasné, že nic dalšího se nemůže dít, dokud se Rebecca nenakrmí. Láhev se objevila překvapivě rychle.

Michelle Wilkinsová houpala děcko, které začalo rozkošnický cucat dudlík. Jediný zvuk bylo tohle vehementní krmení. Místnost najednou působila domácky a velmi mírumilovně. Zdálo se absurdní hovořit tady o vraždě.

"Asi jste uhodl, že chceme mluvit o Dupayneově muzeu," řekl Dalglish. "Asi víte, že byl doktor Neville Dupayne zavražděn."

Mladík kývl, ale nepromluvil. Přisunul se blíž k ženě a oba upřeli pohled na dítě.

Dalglish řekl: "Mluvíme s různými lidmi, kteří buď pracovali v Dupayneově muzeu, nebo ho pravidelně navštěvovali. Jistě chápete proč. Nej dřív se vás musím zeptat, kde jste byl a co jste dělal minulý pátek mezi, dejme tomu, pátou a sedmou hodinou."

Michelle Wilkinsová vzhledla. "Byl jsi u doktora, Davie." Otočila se k Dalglishovi. "Večerní ordinace začíná ve čtvrt na šest a David byl objednaný na tři čtvrtě. Nepřišel hned na řadu, ale nikdy to tam netrvá dlouho, že, Davie?"

"A kdy jste přišel na řadu?" zeptala se Kate.

"Asi v šest dvacet," odpověděl David. "Opravdu jsem nečekal dlouho."

"Je ordinace blízko odsud?"

"Je na St. Charles Square. Není to daleko."

jeho žena řekla povzbudivě: "Máš přece průkazku, Davie. Ukaž jim ji."

David zahrabal v kapse kalhot, vytáhl kartičku a podal ji Kate. Byla zmačkaná a obsahovala dlouhý sloupec dat. Mladík měl nepochybně přijít do ordinace minulý pátek večer. Byla by to otázka minut, zkontrolovat, zda tam opravdu byl.

Kate si zaznamenala údaje a kartu mu vrátila.

"David má těžké astma a nemá moc silné srdce," vysvětlovala Michelle. "Proto nemůže pořád pracovat. Někdy je na neschopence a někdy na podpoře pro nezaměstnané. Začal chodit do nové práce minulý pondělí, vid', Davide? Teď když máme tenhle byt, bude všechno lepší."

"Povězte mi o tom obraze," požádal Dalglish. "Řekl jste, že patřil vašemu dědečkovi. Jak se ocitl v Dupayneově muzeu?"

Kate uvažovala, proč Dalglish pokračuje ve výslechu. Dostali, co chtěli. Nikdy si nemyslela, že by byl David Wilkins pravděpodobný podezřelý, ale to si přece nemyslel ani Dalglish, takže proč teď neodejdou? Ale mladík zřejmě tuto otázku neunesl nelibě, naopak se dychtivě rozpovídal.

"Patřil mému dědečkovi. Měl malý vesnický obchod v Cheddingtonu, to je v Suffolku poblíž Halesworthu. Vedl si dobře, dokud nepřišly supermarkety a pak obchod upadl. Ale ještě předtím koupil toho Nashe. Byl na prodej v jednom místním domě a on tam šel s babičkou původně koupit pár pohodlných křesel. Dědečkovi se ten obraz zalíbil a koupil ho. Mezi místními lidmi o něj nebyl zájem, protože se jim zdál moc ponurý a jiné obrazy se tam neprodávaly, takže lidi o něm ani nevěděli. Max Dupayne o něm věděl, jenže se tam dostal příliš pozdě. Pokoušel se přemluvit dědečka, aby mu ten obraz prodal, ale dědeček nechtěl. Řekl mu: 'Jestli ho někdy budete chtít prodat, budu mít zájem, jenže za něj možná nedostanete to, co vám nabízím teď'. Není to cenný obraz, ale já mám pro něj slabost.' Jenže tu slabost pro něj měl i dědeček. Víte, jeho tatínek - tedy můj pradědeček - padl v první světové válce u Passchendaele, a já si myslím, že ho chtěl mít jako památku. Visel u nich v obýváku, dokud se rodinný obchod nakonec neporoučel a oni se nepřestěhovali do domu v Lowestoftu. Poměry se pro ně zhoršily. Max Dupayne byl asi informovaný, protože se jednoho dne přijel zeptat na ten obraz a opakoval, že by ho chtěl koupit. Dědeček upadl do dluhů, takže musel souhlasit."

"Víte, kolik za něj dostal?" otázal se Dalglish.

"Řekl, že dal dědečkovi to, co za něj zaplatil, což bylo něco přes tři sta liber. Samozřejmě to byly ohromné peníze, když dědeček obraz kupoval. Myslím, že jsme se tenkrát kvůli tomu s dědou pohádali. Ale tentokrát se ho už musel vzdát."

"Nenapadlo ho," zeptala se Kate, "sehnat někoho z Londýna nebo místních aukčních síní, aby ho ocenil? Sotheby's, Christie's, někoho takového?"

"Ne, asi ne. On o těch aukčních síních ani nevěděl. Max Dupayne mu namluvil, že za něj stejně nedostane tutéž cenu, když ho takhle prodá, protože si berou velkou provizi a taky ho obere bernák. Napovídal mu něco o dani z kapitálového příjmu."

"No, tu by neplatil. Vždyť žádný kapitálový příjem nezískal, že?" řekla Kate.

"To vím, jenže pan Dupayne ho asi obalamutil, takže mu nakonec ten obraz prodal. Poté, co děda umřel, vyprávěl mi o tom táta. Když jsem zjistil, kde ten obraz je, šel jsem se na něj podívat."

"Doufám, že byste ho nějak mohl dostat zpátky?" zeptal se Dalglish.

Nastalo ticho. V posledních několika minutách David zapomněl, že mluví s policejním důstojníkem. Teď pohlédl na svou ženu. Houpala dítě na klíně a řekla mu: "Radši jim to pověz, Davie. Pověz jim o tom muži v masce. Tys neudělal nic špatného."

Dalglish čekal. Vždycky ví, kdy čekat, pomyslela si Kate. Po chvíli ze sebe David vypravil: "No dobře, vzal jsem si do hlavy, že bych ho mohl ukrást. Bylo mi jasné, že ho nemůžu odkoupit. Četl jsem o zlodějích z galerií, kteří vyřiznou obraz z rámu, srolují ho a odnesou. Nebylo to skutečné, prostě se mi líbilo přemýšlet o tom. Věděl jsem, že na dveřích bude nějaký alarm, ale myslel jsem, že bych se tam mohl vloupat oknem a odnést ten obraz, než by někdo přišel. Myslím, že se tam policie nedostane dřív než za deset minut, kdyby jim někdo zavolaal, a že stejně není nablízku nikdo, kdo by slyšel alarm. Byl to pitomý nápad, to teď vím, ale přemýšlel jsem o tom a představoval si, jak by to šlo provést."

"Ale neudělal jsi to, Davide," připomněla mu jeho žena. "Jen jsi o tom přemýšlel. Říkal jsi, že to nebylo doopravdy. Nemůžou tě zatknout za něco, co jsi neudělal. To je zákon."

Tak úplně to není, pomyslela si Kate. Ale Wilkins se přece neúčastnil spiknutí, jak něco vyhodit do povětří.

"Ale nakonec jste to nezkusil?" zeptal se Dalglish.

"Jednou v noci jsem tam přišel a myslel jsem, že by to šlo. Ale pak někdo přijel. Bylo to čtrnáctého února. Já jsem přijel na kole, schoval ho ve křoví u příjezdovky a vzal jsem si velký černý plastový pytel, takový ten pytel na smetí, abych do něj uložil obraz. Nevím, jestli bych se skutečně pokusil o tu krádež. Když jsem tam dorazil, uvědomil jsem si, že nemám nic dostatečně silného, čím bych rozbil okno v přízemí, a že to okno je výš, než jsem si myslel. Nenaplánoval jsem to pořádně. A pak jsem zaslechl auto. Schoval jsem se ve křoví a čekal. Byl to silný vůz a řidič vjel na parkoviště za vavříny. Sledoval jsem ho, jak vystupuje a pak jsem se odplížil. Dostal jsem strach. Kolo jsem měl ještě kus dál u příjezdovky a prodral jsem se k němu křovím. Vím, že mě neviděl."

"Ale vy jste viděl jeho," podotkla Kate.

"Ale už bych ho nepoznal. Neviděl jsem mu do obličeje. Když vystoupil z auta, měl na tváři masku."

"Jakou masku?" zeptal se Dalglish.

"Ne takovou, jako vidáme v kriminálních filmech v televizi. Žádnou punčochu přes hlavu. Jen mu zakrývala oči a vlasy. Takovou jakou lidé nosí na karneval."

"Takže jste jel na kole domů a tu myšlenku na ukradení obrazu jste vzdal?" zeptal se Dalglish.

"Já to asi nikdy nemyslel vážně. Vlastně svého času ano, ale spíš to bylo takové fantazírování. Kdyby to bylo doopravdy, dal bych si větší práci."

"Kdybyste se rozhodl ten obraz vzít, stejně byste ho nemohl prodat," namítla Kate. "Třeba tenkrát, když ho váš dědeček kupoval, nebyl považován za cenný, ale teď jistě bude."

"Nechtěl jsem ho prodat. Chtěl jsem si ho tady pověsit na zeď. Chtěl jsem ho mít v tomhle pokoji. Chtěl jsem ho, protože ho dědeček miloval a protože by mi připomínal pradědečka. Chtěl jsem ho kvůli minulosti."

Náhle se jeho bledá tvář zkrabatila a Kate spatřila, jak mu po tvářích tečou slzy. Zvedl pěst jako dítě a otřel si je. A jako gesto útěchy mu jeho žena podala děčko. Pohoupal je a zabořil mu rty do vlásků.

"Nic špatného jste neudělal," řekl Dalglish, "a my jsme vděční za to, že jste nám pomohl. Možná se uvidíme ještě jednou, až se zase na ten obraz přijdete podívat. Spouště lidí se líbí. Mně také. Kdyby nebylo vašeho dědečka, nebyl by v Dupayneově muzeu a možná bych ho neměl šanci spatřit."

Jako by Michelle Wilkinsová zapoměla, že jsou policejní důstojníci, a myslela na ně jako na hosty, řekla: "Nechtěli byste čaj? Omlouvám se, že jsem vám zatím nic nenabídla. Mám taky nescafé."

"Je to od vás velmi laskavé, ale my už se nezdržíme," poděkoval jí Dalglish za nabídku. "Ještě jednou vám děkujeme, paní Wilkinsová, za vaši spolupráci, a pokud by vás ještě něco napadlo, můžete nás zastihnout v Novém Scotland Yardu. Číslo je na vizitce."

Z domu je vyprovodila Michelle. U dveří jim řekla: "Nedostane se do maléru, že ne? Neudělal nic špatného. Vlastně nic neukradl."

"Ne," řekl Dalglish. "Nedostane se do maléru. Nic neprovedl."

Dalglish a Kate si zapnuli bezpečnostní pásy. Ani jeden z nich nepromluvil. V Kate se mísila sklíčenost s hněvem.

Pomyslela si: Panebože, taková díra! Jsou jako dvě děti, které čekají na to, až je využije někdo, komu za to budou stát.

Ale to děťátko vypadalo moc pěkně. Zajímalo by mě, co za ten brloh platí! Jenže to, že ho dostali, jim nepomůže v bytovém pořádku na místním úřadě. Budou v penzi, než získají nárok na byt. Měli by radši spát na ulici, to by alespoň měli přednost. Ale ne zrovna na nějaké slušné bydlení. Možná skončí někde v penzionu. Bože, tohle je děsná země pro ty doopravdy chudé. Tedy, pokud je člověk poctivý. Grázlové a podvodníci si vždycky nějak poradí. Pokuste se být nezávislí a uvidíte, co vás čeká.

"Tohle nebylo nijak moc užitečné, že, pane?" řekla po chvíli. "Wilkins tam v únoru viděl maskovaného muže. To je osm měsíců před Dupayneovou vraždou a já nepovažuji Wilkinse a jeho ženu za seriózní podezřelé. Může mít pičku na Dupayneovu rodinu, ale proč by si vyléval zlost na Nevillovi?"

"To alibi prověříme, ale myslím, že zjistíme, že byl minulý pátek tam, kde říkal, v ordinaci u doktora. David Wilkins se jen snaží o spojení."

"O spojení, pane?"

"Se svým otcem a dědečkem. S minulostí. Se životem."

Kate mlčela. Po několika minutách Dalglish řekl: "Zavolala byste do muzea, Kate, a zjistila, jestli tam někdo je? Bylo by zajímavé zvědět, co mohou Dupayneovi říct o svém maskovaném návštěvníkovi."

Telefon zvedla Muriel Godbyová. Požádala Kate, ať chvíli počká, ale za několik vteřin se opět ozvala. Oznámila, že v muzeu je slečna Caroline Dupayneová a pan James Calder-Hale. Slečna Caroline už byla na odchodu, ale na komandera Dalglisha počká.

Kapitola 18

Našli Caroline Dupayneovou, jak studuje u recepce s Muriel Godbyovou nějaký dopis; okamžitě je zavedla do kanceláře. Dalglishovi připadalo zajímavé, že je v pondělí v muzeu, a uvažoval, jak dlouho může chybět na své koleji. Rodina pravděpodobně cítila, že chodí-li policisté zamořovat jejich dům, měl by být vždycky na místě některý Dupayne, aby je hlídal. Sympatizoval s tím postojem. V době komplikovaného ohrožení není nic nerozumnějšího než se oddávat nečinnosti.

"Čtrnáctého února v noci tady jeden mladík viděl muže, který přijel autem," řekl. "Měl na obličeji masku. Máme nějaké tušení, kdo to mohl být?"

"Nemám." Přijala tu otázku s pečlivě odváženou troškou nejmínějšiho zájmu. Dodala: "To je ale zvláštní otázka,

komandere. Ach, promiňte, vy jste chtěl vědět, jestli snad nebyl navštívit mě. Bylo čtrnáctého února - svatého Valentýna. Víte, já jsem na takové laškování trochu stará. Vlastně jsem na to byla stará už v jedenadvaceti. Patrně tu někdo nedovoleně parkoval. Ty problémy tady příležitostně máme. Parkování v Hampsteadu je prakticky nemožné, a pakliže lidé tohle místo znají, jsou v pokušení vjet sem a nechat auto tady. Teď už se to naštěstí nestává tak často, i když si nemůžeme být jistí. Tohle místo není moc vhodné a jít pěšky po Spaniards Road je v noci smutné. Je tady ovšem Tally, ale řekla jsem jí, ať neotevívá, kdyby po setmění slyšela nějaké zvuky zvenčí. Může zavolat mě, když se bojí. Muzeum je na odlehklém místě a žijeme v nebezpečném světě. To víte líp než já."

"Nepomýšleli jste na to, že byste tu zřídili bránu?" zeptal se Dalglish.

"Mysleli jsme na to, ale není to moc praktické. A kdo by ji otevíral? Přístup k muzeu musí být volný." Odmlčela se a pak dodala: "Nevím, co to má společného s vraždou mého bratra."

"My zatím také ne. Jen to ukazuje, jak snadno se sem může dostat člověk, aniž by ho někdo viděl."

"Ale to už jsme věděli. Takhle se sem dostal Nevillův vrah. Víc mě zajímá ten mladý muž, který viděl záhadného maskovaného návštěvníka. Co tady dělal, nedovoleně parkoval?"

"Ne, ten neměl auto. Byl jen zvědavý. Neudělal tu žádnou škodu, nechtěl se vloupat do muzea."

"A ten maskovaný návštěvník?"

"Zřejmě tady zaparkoval a pak odešel. Toho mladíka to setkání spíš vystrašilo, takže nečekal, aby se dozvěděl něco dalšího."

"No, to bych si myslela - musel mít strach. Tady je to v noci strašidelné, a už v minulosti tu došlo k vraždě. Věděli jste to?"

"Neslyšel jsem o tom. Bylo to nedávno?"

"Bylo to v roce 1897, dva roky poté, co byl postaven tento dům. Na okraji Heathu byla nalezena služebná Ivy Grimshawová, ubodaná k smrti. Byla těhotná. Podezření padlo na majitele domu a jeho dva syny, ale žádný skutečný důkaz nespojoval nikoho z těch tří se zločinem. Byli to samozřejmě místní mohovití, vážení hodnostáři. Ještě významnější bylo, že vlastnili továrnu na knoflíky a místní lidé na té rodině záviseli kvůli živobytí. Pro policii bylo pohodlné věřit, že se Ivy vypravila na schůzku se svým milencem a on se zbavil jí i nevídaného dítěte jednou ranou nože."

"Našly se nějaké důkazy o tom, že měla milence mimo dům?"

"Žádné se neobjevily. Kuchařka řekla policii, že se jí Ivy svěřila, že prý se nenechá vyhodit na ulici a té rodině to nedaruje. Ale tu výpověď kuchařka později stáhla. Odešla do jiného místa někde na jižním pobřeží, věřím, že s pěkným dárkem na rozloučenou od vděčných zaměstnavatelů. Historika o záhadném milenci byla očividně přijata a případ vyhasl. Je škoda, že se to nestalo ve třicátých letech. Mohli bychom to zdokumentovat v galerii vražd."

Až na to, pomyslel si Dalglish, že ve třicátých letech by se to úplně takhle stát nemohlo. Brutální vražda "nemorální" mladé ženy bez přátel zůstala nepomstěna a ctihodní místní občané si podrželi svá místa. Ackroydova teze je možná zjednodušující a výběr příkladů přizpůsobuje potřebě, ale zakládá se na pravdě; vražda byla často paradigmatickým dějem. Nahoře ve své kanceláři řekl Calder-Hale, který se neochotně odtrhl od své práce: "Čtrnáctého února? To byl nějaký host z valentýnské party. Je ale divné, že byl sám. To lidi obvykle chodí v párech."

"Ještě divnější je, že si tu navlékl masku," poznamenal Dalglish. "Proč nepočkal až na tu party?"

"No, tady se stejně žádná nekonala. Pokud by se jí ovšem neúčastnila Caroline."

"Řekla, že ne."

"To by se jí ani nepodobalo. Myslím, že ten chlap prostě využil zdejší místo jako příhodné pokoutní parkoviště. Asi před dvěma měsíci jsem tu objevil auto plné mladých flamendrů. Pokusil jsem se je vystrašit planou hrozbou, že zavolám na policii. No, v tichosti odjeli a ještě se omluvili. Možná mi nechtěli nechat svůj mercedes na milost a nemilost." Dodal: "A co ten mládenec? Co ten tu dělal?"

"Náhodný průzkumník. Spěšně se odporoučel poté, co muž v masce odjel. Byl absolutně neškodný."

"Neměl auto?"

"Ne, auto neměl."

"To je divné." Vrátil se ke svému papíru. "Váš maskovaný návštěvník, pokud vůbec existoval, se mnou nemá co do činění. Já si hraju své malé hry, ale karnevalové masky mi připadají moc teatrální."

Rozhovor byl očividně u konce. Dalglish se otočil k odchodu. To už je dost blízko přiznání k jeho tajným činnostem, pomyslel si Dalglish. Ale proč ne? Řekli mu, že o tom vím. Oba hrajeme stejnou hru a doufejme, že na stejné straně. To, co on dělá, třebaže to vypadá banálně nebo amatérsky, je část většího vzorce. Je to důležité a je potřeba ho chránit - proti všemu kromě obvinění z vraždy.

Prověří to ještě u Marcuse Dupaynea, ale očekával podobné vysvětlení: někdo, kdo místo znal, je na pár hodin využil pro bezplatné parkování. Bylo to poměrně rozumné vysvětlení. Ale jedna maličkost ho mátlá: když hovořil o tom maskovaném návštěvníkovi, Caroline Dupayneová i James Calder-Hale se zajímali spíš o záhadného mladého muže než o maskovaného řidiče. Rád by věděl proč.

Calder-Halea ještě nevyloučili. Benton-Smith už ověřil čas potřebný pro jízdu motocyklem z Marylebone k Dupayneovu muzeu. Jeho druhá cesta byla rychlejší, čas byl oproti té první o čtyři minuty kratší. "Měl jsem štěstí na semaforech," referoval. "Pokud by se Calder-Hale vyrovnal mému lepšímu času, zbyly by mu tři a půl minuty na přípravu vraždy. Mohl by to stihnout, pane, ale jen při velkém štěstí. Plán vraždy nemůžete založit na štěstí."

"Na druhou stranu," namítl Piers, "mohl si myslet, že to stojí za pokus. Ta návštěva u zubaře mu poskytla dobré alibi. Nemohl čekat donekonečna, jestliže měl motiv, aby muzeum pokračovalo v provozu. Ale nejde mi do hlavy, proč by mu tolik mělo záležet na tom, zda se muzeum zavře, nebo ne. Má tam pěknou zašívárnu, ale kdyby chtěl někde soukromě pracovat, jsou v Londýně i jiné kanceláře."

Ale ne kanceláře, které nabízejí tak vhodné umístění pro Calder-Haleovu tajnou činnost pro MI5, pomyslel si Dalglish.

Kapitola 19

Když Kate telefonovala, aby si smluvila schůzku, paní Stricklandová ji požádala, zda by mohla mluvit s komandérem Dalglishem o samotě. Ta žádost byla podivná - jejich setkání při Dalglishově první návštěvě knihovny z nich stěží mohlo udělat známé - ale on radostně souhlasil. Paní Stricklandová nebyla v současnosti vážně podezřelá, a pokud se jí nestane, bylo by bláhové ohrozit jakoukoli užitečnou informaci, kterou mu mohla poskytnout, trváním na policejním protokolu.

Adresa, kterou mu dala Caroline Dupayneová, byla na Barbicanu a ukázalo se, že jde o byt v sedmém patře. Nebyla to adresa, jakou očekával. Ten odstrašující betonový blok s nesčíslnými okny by se spíš hodil k finančníkovi z City než k postarší vdově. Ale když mu paní Stricklandová otevřela a pokynula mu do obývacího pokoje, pochopil, proč si tenhle byt vybrala. Výhled měl do rozlehlého dvora a na vzdálený kostel za jezírkem. Dole se procházely drobné postavičky dvojic a skupinek, které přijely na večerní představení, osvětlované pravidelně se měnícími barvami světél semaforů. Hluk města, na konci pracovního dne poněkud ztlhlý, sem doléhal jako rytmické šumění, spíš uklidňující než rušivé. Paní Stricklandová obývala mírumilovné orlí hnízdo s panoramatem proměnlivé oblohy a neustálé lidské činnosti, kde se mohla cítit součástí života v City, ale přesto byla povznesena nad jeho frenetické kolotání. Ale byla realista: Dalglish si všiml dvou bezpečnostních zámků na vstupních dveřích.

Interiér bytu ho také překvapil. Dalglish by očekával, že takový byt vlastní někdo mohovitý, ale mladý, bez zátěže mrtvých let, rodinných statků, sentimentálních upomínek, předmětů, které spojují minulost s budoucností a dávají iluzi stálosti. Kdyby majitel zařizoval byt pro náročného nájemníka, schopného platit vysokou činži, vypadal by podobně. Obývací pokoj byl vybaven moderním nábytkem ze světlého dřeva v kvalitním provedení. Napravo od okna, které se táhlo téměř po celé délce stěny, stál psací stůl se stojací lampou a otáčivou židli. Bylo jasné, že si občas nosí práci domů. Před oknem stál kulatý stolek se dvěma křesly potaženými šedou kůží. V pokoji visel jediný obraz, abstraktní olej, otipoval ho na Bena Nicholsona. Vybrala si ho proto, aby o ní vypověděl, že si ho může dovolit? Připadalo mu zajímavé, že si žena, která tak nemilosrdně vymetla minulost, vybrala práci v muzeu. Funkční anonymitu bytu změkčovala jen knihovna, která zabírala celou pravou zeď od podlahy až po strop, plná svazků vázaných v kůži, tak natěsnaných, že vypadaly jako slepené. Ty uznala za hodny zachování. Očividně se jednalo o osobní knihovnu. Dalglisha by zajímalo čí.

Paní Stricklandová mu pokynula k jednomu křeslu. "Touhle dobou si obvykle dávám sklenku vína," řekla. "Nedal byste si se mnou? Máte radši červené, nebo bílé? Mám klaret nebo ryzlink."

Dalglish přijal nabídku klaretu. Trochu ztuhle vyšla z pokoje a vrátila se za několik minut, dveře si otevřela ramenem. Okamžitě vstal, aby jí pomohl s podnosem, na kterém stála láhev vína, vývrtka a dvě sklenky, a postavil je na stůl.

Usedli proti sobě a ona ho nechala otevřít láhev a nalít víno, sledujíc ho, jak se mu zdálo, se shovívavým uspokojením. I podle měnících se obecných názorů na to, kdy pozdní střední věk neúprosně přechází ve stáří, byla paní Stricklandová stará. Usoudil, že by jí mohlo být přes osmdesát; když vzal v úvahu její příběh, sotva to mohlo být méně. V mládí, pomyslel si, se musela vyznačovat tou obdivovanou světlovlasou a modrookou anglickou krásou, která může být klamná. Dalglish viděl dost fotografií i filmových týdeníků o ženách ve válce, ať v uniformě nebo v civilních šatech, aby věděl, že tahle ženská jemnost se může snoubit se silou a cílevědomostí, občas dokonce i s bezohledností. Její krása patřila k tomu zranitelnému typu, který stáří ničí zvláště nemilosrdně. Teď byla houbovitá pleť zbrázděna nesčetnými jemnými vráskami a rty vypadaly téměř bez krve. V řídkých šedých vlasech, sčesaných dozadu a stočených do drdolu, ještě vystupovaly stopy zlaté barvy, a přestože duhovky vybledly do mléčné modři, obrovské oči pod pěkně klenutým obočím se upíraly na Dalglisha tázavě i ostražitě. Prsty, jimiž svírala sklenku, měla znetvořené artritidou, a když je Dalglish pozoroval, v duchu se ptal, jak mohou zvládnout jemnou kaligrafii.

Jako by četla jeho myšlenky, pohlédla na své prsty a řekla: "Psaní mi zatím jde, ale nejsem si jistá, jak dlouho k něčemu budu. Je to zvláštní - občas se mi prsty třesou, ale ne, když dělám kaligrafii. Nejsem k tomu vyškolená. Je to prostě něco, co mě vždycky bavilo."

Víno bylo výborné, mělo i správnou teplotu. "Jak jste se ocitla v Dupayneově muzeu jako pomocnice?" zeptal se Dalglish.

"Díky svému manželovi. Byl profesorem historie na Londýnské univerzitě a znal Maxe Dupaynea. Poté, co Christopher zemřel, mě Max požádal, zda bych jim nemohla pomoci s psaním popisů. Když vedení převzala Caroline Dupayneová, pokračovala jsem v tom. Dobrovolníky dostal na starost James Calder-Hale a značně snížil jejich počet; někteří to považovali za dost kruté. Říkal, že se lidé kolem muzea hemží jako králíci; většina z nich zbytečně. Všichni musíme mít užitečnou práci, abychom mohli zůstat. Fakt je, že bychom teď potřebovali několik dalších lidí, ale pan Calder-Hale zřejmě není ochoten je najmout. Muriel Godbyová by uvítala nějakou pomoc na recepci, kdybychom našli tu správnou osobu. Teď jí někdy pomáhám já, když jsem v muzeu."

"Působí velmi výkonně," poznamenal Dalglish.

"Také je. Je to velký rozdíl oproti stavu před dvěma lety, než nastoupila. Caroline Dupayneová nikdy nehrála velkou roli v každodenním vedení. Ani nemůže, s ohledem na své povinnosti v té škole. Paní Godbyová dělá účetnictví k plné spokojenosti auditora a všechno teď běží mnohem hladčeji. Ale vy tu nejste kvůli těm otravným věcem kolem úřadování, že? Chcete mluvit o Nevillově smrti."

"Jak dobře jste ho znala?"

Odmělčela se, pak upila vína a postavila sklenku. "Myslím, že jsem ho znala líp než kdokoli v muzeu. Nebylo lehké ho poznat a přícházet málokdy, ale během minulého roku občas v pátek přijížděl dřív a chodil do knihovny. Nebylo to

často, asi tak jednou za tři týdny. Nijak to nevysvětloval. Někdy si to tu obešel a pak se posadil ke starému Blackwood's Magazine. Někdy mě požádal, abych odemkla některou skříň, a vzal si nějakou knihu. Většinou seděl mlčky. Občas se rozpovídal."

"Popsala byste ho jako šťastného člověka?"

"Ne, to ne. Není lehké posoudit, zda je někdo šťastný, že? Ale byl přepracovaný, měl strach, že zklamává své pacienty, že na ně nemá dost času, a rozčiloval ho stav psychiatrických služeb. Domníval se, že ani stát, ani společnost obecně se o duševně nemocné patřičně nezajímají."

Dalgliesh by rád věděl, zda se Dupayne svěří, kam jezdí o víkendech, nebo zda to řekl jen Angele Faradayové. Zeptal se na to a ona zavrtěla hlavou: "Ne. Pokud jde o vlastní záležitosti, byl velmi zdrženlivý. Jen jednou jsme mluvili o jeho soukromém životě. Myslím, že sem chodil, protože ho uklidňovalo, když mě sledoval při práci. Považovala jsem to za nejpravděpodobnější vysvětlení. Vždycky jsem pokračovala v práci a on rád pozoroval, jak kreslím písmena. Možná ho to uklidňovalo."

"Považujeme jeho smrt za vraždu," prohlásil Dalgliesh. "Vypadá krajně nepravděpodobně, že by to byla sebevražda. Ale překvapilo by vás, kdyby chtěl skoncovat se životem?"

Ted' ten starý hlas, který zněl unaveně, nabyl své někdejší síly. Řekla rozhodně: "Velmi by mě to překvapilo. On by nespáchal sebevraždu! Tuhle možnost můžete vyloučit. Třeba by se některým členům rodiny takhle myšlenka hodila, ale Neville se sám nezabil."

"Můžete si tím být skutečně jistá?"

"Můžu si být jistá. Částečně kvůli diskusi, kterou jsme vedli dva týdny předtím, než zemřel. Byl to ten pátek předtím, než jste přišel do muzea poprvé. Řekl, že ještě nemá připravené auto. Mechanik ze servisu - myslím, že se jmenoval Stan Carter mu slíbil, že mu ho doveze v šest patnáct. Zůstala jsem v muzeu po zavírací době a měli jsme celou hodinu pro sebe. Mluvili jsme o budoucnosti knihovny a on tvrdil, že příliš žijeme minulostí. Myslel na naši vlastní minulost, i na naši historii. Zjistila jsem, že se mu svěřuju. Je to pro mě těžké, komandere. Soukromé zpovědi pro mě nejsou přirozené. Považovala bych za troufalé i poněkud ponižující využívat ho jako svého soukromého neplaceného psychiatra, ale asi to něco takového bylo. Ovšem on mě využíval také. Využívali jsme se navzájem. Řekla jsem, že ve stáří se minulost nedá tak snadno setřást. Staré hříchy se vracejí, zatížené léty. A noční můry, tváře mrtvých, kteří neměli zemřít, se vracejí a hledí na vás - ne s láskou, ale s výčitkou. Pro některé z nás ta malá každodenní smrt může být sestupem do nejsoukromějšího pekla. Mluvili jsme o pokání a o odpuštění. Jsem jediné dítě francouzské matky, která byla oddanou římskou katoličkou, a ateistického otce. Prožila jsem většinu dětství ve Francii. Řekla jsem, že věřící se s vinou mohou vypořádat zpovědí, ale jak mohou dojít míru ti z nás, kdo jsou bez víry? Zapamatovala jsem si slova filozofa Rogera Scrutona, která jsem někde četla: Útěcha imaginárními věcmi není imaginární útěcha. Řekla jsem mu, že někdy toužím i po imaginární útěše. Neville říkal, že se musíme učit zprostit se viny sami. Minulost nelze změnit. My se s ní musíme vyrovnat čestně a bez výmluv a pak ji odsunout; být posedlý vinou je destruktivní záliba. Řekl, že být člověkem znamená cítit vinu: jsem vinen, tedy jsem."

Odmělčela se, ale Dalgliesh nic neřekl. Čekal, že se dozví, proč si je tak jistá, že Dupayne nespáchal sebevraždu. Dojde k tomu sama. Soucitně pozoroval, že jak je pro ni vyprávění o tom rozhovoru bolestné. Vztáhla ruku k láhvi s kladem, ale prsty se jí třáslly. Uchopil láhev a nalil obě sklenky.

Po chvíli řekla: "Člověk by si přál, aby si na stará kolena pamatoval ze svého života jen samé radostné věci. Ono to tak nefunguje, pokud nemáte obzvláštní štěstí. Zrovna tak, jako se obrna v nějaké formě může vrátit a udeřit znovu, tak se vracejí minulé chyby, selhání, hříchy. Řekl, že to chápe. Dodal: „Mé největší selhání se ke mně vrací v plamenech ohně.""

Ted' bylo mlčení delší. Tentokrát se Dalgliesh musel zeptat: "Vysvětlil to?"

"Ne. A já se neptala. Nebylo možné se ptát. Ale řekl jednu věc. Snad abych si nemyslela, že to nějak souvisí s tím, že nechce, aby muzeum pokračovalo. Řekl, že to nemá nic společného s nikým v muzeu."

"Jste si tím jistá, paní Stricklandová? Opravdu řekl, že selhání, které se k němu vrací v plamenech ohně, nemá nic společného s muzeem?"

"A sebevražda? Říkala jste, že jste přesvědčena, že by si nikdy nesáhl na život."

"O tom jsme také mluvili. Myslím, že říkal, že ve velmi vysokém věku si člověk může být jistý, že brzy přijde úleva. Já navázala, že jsem spokojená, že na ni čekám, ale ani v nejhorších momentech by mě nenapadlo skoncovat to sama. On potom řekl, že sebevražda je neomluvitelná, kromě případů velmi starých lidí nebo těch, kteří trpí neustálou bolestí bez naděje na úlevu. Je to příliš velké břemeno pro pozůstalé. Kromě ztráty je tu vždycky vina a číhající hrůza, že pohnutky k sebevraždě mohou být dědičné. Namítla jsem, že podle mého je trochu tvrdý k lidem, kterým se zdá život nesnesitelný, jejich konečné zoufalství by mělo budit lítost, ne vinu. Koneckonců byl psychiatr, člen toho moderního kněžstva."

Copak nebylo jeho povoláním chápat a udílet rozhršení? Neměl mi za zlé, co jsem řekla. Připustil, že byl možná příliš kategorický. Ale jedno prý ví určitě: osoba v normálním duševním stavu, která se zabije, by měla vždycky zanechat vysvětlení. Rodina a přátelé, které opouští, mají právo vědět, proč jim působí takovou bolest. Neville Dupayne by se nikdy nezabil, komandere. Lépe řečeno - nikdy by se nezabil, aniž by zanechal vysvětlující dopis." Pohlédla Dalglieshovi do očí. "Podle mých informací nezanechal dopis ani vysvětlení."

"Nic se nenašlo."

"Což není docela totéž."

Tentokrát to byla ona, kdo sáhl po láhvi a zvedl ji. Dalgliesh zavrtěl hlavou, ale ona si nalila. Když ji Dalgliesh sledoval, blesklo mu hlavou tak překvapivé odhalení, že je vyslovil přirozeně a téměř bez přemýšlení. "Byl Neville Dupayne adoptovaný?"

Setkal se s jejím pohledem. "Proč se ptáte, pane Dalglieshi?"

"Nejsem si jistý. Ta otázka mě prostě napadla. Odpuště mi."

A teď se usmála a on na okamžik zahlédl tu křehkou krásu, která oklamala i gestapo. "Odpustit vám? Co? Máte úplnou pravdu, byl adoptovaný. Neville byl můj syn, můj a Maxe Dupaynea. Odjela jsem z Londýna pět měsíců před jeho narozením. Po porodu se během několika dnů dostal k Maxovi a Madeleine Dupayneovým a ti ho posléze adoptovali. Tenkrát se tyhle věci prováděly snadněji než teď."

"Je to obecně známo?" zeptal se Dalgliesh. "Vědí Caroline a Marcus Dupayneovi, že je Neville jejich poloviční bratr?"

"Vědí, že je adoptovaný. Marcusovi byly tenkrát teprve tři roky a Caroline ještě nebyla na světě, když došlo k adopci. Všechny tři děti se to dozvěděly v raném dětství, až na to, že já jsem Nevillova matka a Max otec. Vyrůstali s vědomím, že adopce je víceméně normální fakt života."

"Nikdo z nich se mi o tom nezmínil," poznamenal Dalgliesh.

"To mě ani trochu nepřekvapuje. Proč by měli? Ani jednomu se nechce prozrazovat soukromé rodinné záležitosti a fakt, že byl Neville adoptovaný, není relevantní pro jeho smrt."

"A on nikdy nevyužil existující zákon, aby objevil své rodiče."

"Nikdy, pokud vím. Ale o tom jsem s vámi vlastně mluvit nechtěla. Víím, že mohu spoléhat na vaši diskretnost, že nevyzradíte to, co jsem vám řekla, nikomu jinému, ani členům svého týmu."

Dalgliesh se odmlčel. "Neřeknu nic, pokud ta adopce nebude relevantní pro moje vyšetřování," přislíbil posléze. Teď konečně nastal čas odejít. Doprovodila ho ke dveřím a vztáhla ruku. Stiskl ji a cítil, že to gesto bylo víc než nečekané formální rozloučení: bylo to potvrzení jeho slibu. Řekla: "Máte dar vzbuzovat důvěru, pane Dalglieshi. To musí být pro detektiva užitečné. Lidé vám říkají věci, které můžete použít proti nim. Zřejmě řeknete, že to je v zájmu spravedlnosti."

"Asi bych nepoužil tak velké slovo. Řekl bych v zájmu pravdy."

"A to je malé slovo? Pilát Pontský to tak neviděl. Nemyslím, že bych vám řekla něco, čeho bych litovala. Neville byl dobrý člověk a bude mi chybět. Měla jsem ho moc ráda, ale nebyla to mateřská láska. Jak by mohla? A jaké právo mám já, která se ho tak snadno vzdala, prohlašovat ho teď za svého syna? Jsem příliš stará na to, abych truchlila, ale ne tak stará, abych necítila hněv. Objevíte toho, kdo ho zabil, a on bude deset let ve vězení. Chtěla bych ho vidět mrtvého." Cestou k vozu Dalgliesh přemýšlel o tom, co se dozvěděl. Paní Stricklandová ho požádala, aby přišel sám, protože mu chtěla říct dvě věci: je absolutně přesvědčena, že Neville Dupayne by nespáchal sebevraždu, a pak tu tajemnou poznámku o tom, že on vidí své selhání v plamenech. Neměla v úmyslu mu vyzradit pravdu o jeho původu a pravděpodobně upřímně věřila, že to není pro smrt jejího syna relevantní. Dalgliesh si nebyl tak jistý. Uvažoval o spleti osobních vztahů soustředěných v muzeu: členka odbojové organizace, která zradila své druhy, a Henry Calder-Hale, jehož naivita k té zradě přispěla, tajná láska a tajný porod, životy intenzivně prožívané pod hrozbou mlčení a smrti. Muka byla u konce, mrtví se nevrátí, jen ve snech. Těžko si představit, že by něco z té historie mohlo poskytnout motiv pro vraždu Nevila Dupaynea. Ale dovedl pochopit, proč se Dupayneovi moudře rozhodli neprozradit, že je Neville adoptovaný. Když vám naděje na něco, po čem vášnivě toužíte, zmaří pokrevní bratr, nesete to těžko. U adoptovaného bratra by bylo těžší odpuště, ale snazší uvažovat o nápravě.

Kniha třetí

DRUHÁ OBĚŤ

Středa 6. listopadu - čtvrtek 7. listopadu

Kapitola 1

Ve středu šestého listopadu se rozednilo nepozorovaně, první světlo se prodralo šedou oblohou, která ležela nad městem a řekou jako těžký příkrov. Kate si udělala ranní čaj a jako vždycky si vynesla šálek na balkon. Ale nebyl tam svěží vzduch. Dole plynula Tenže lině jako sirup, který spíš pohlcoval, než odrážel tančící světla nad řekou. První bárky toho dne se pohybovaly těžkopádně a nezanechávaly za sebou brázdu. Tato chvíle Kate obvykle naplňovala hlubokým uspokojením a občas i radostí, která pramenila z fyzické pohody a příslibu nového dne. Pohled na řeku a její byt se dvěma ložnicemi, který měla za zády, byly pro ni symbolem toho, čeho dosáhla, a každé ráno jí přinášely obnovený pocit zadostiučinění a klidu. Dosáhla zaměstnání, které chtěla, bytu, který chtěla, v části Londýna, kterou si vybrala. Těšila se na povýšení, jež podle všech náznaků mělo přijít brzy. Pracovala s lidmi, které měla ráda a kterých si vážila. Řekla si dnes ráno, jako téměř každý den, že být svobodnou ženou s vlastním bytem, po kterém toužila, jistým zaměstnáním a dostatkem peněz na všechno, co potřebuje, znamená větší svobodu, než jaké se mohla těšit kterákoli jiná lidská bytost na světě.

Dnes ráno ji však den nakazil svou ponurostí. Případ, který řešili, byl teprve na začátku, ale teď zrovna vcházel do stadia stagnace, do té depresivně známé části vyšetřování vraždy, kdy se počáteční nadšení hroutí do rutiny a vyhlídka na rychlé vyřešení se den ode dne zmenšuje. Útvar pro zvláštní vyšetřování nebyl zvyklý na neúspěchy, naopak - byl považován za záruku úspěchu. Odebrali otisky prstů za účelem eliminace každého, kdo měl právo sáhnout na auto nebo vstoupit do garáže, a nenašly se žádné neznámé otisky. Nikdo se nepřiznal, že by odstranil žárovku. Zdálo se, že Vulkán díky své chytrosti, štěstí nebo kombinaci obou nezanechal žádný usvědčující důkaz. Bylo nesmyslně předčasně obávat se o výsledek tohoto celkem nového případu, ale nemohla setřást napůl pověřivý strach, že neseženou dostatek důkazů, aby mohli někoho zatknout. A i kdyby, pustil by státní zástupce případ k soudu, když ten záhadný automobilista, který srazil Tally Cluttonovou, byl stále neidentifikovaný? A existoval vůbec? Ano, byl tu důkaz zkriveného předního kola a odřenin na Tallyině paži. Obojí mohla snadno nahrát, schválně upadnout, udeřit

kolem o strom. Ta žena se zdála čestná a bylo těžké myslet na ni jako na nelítostnou vražedkyni, zvláště u této vraždy; možná bylo méně obtížné představit si ji jako komplice. Koneckonců, bylo jí přes šedesát; velmi si cenila svého zaměstnání a bezpečí toho domku. Mohlo by pro ni být stejně důležité, aby muzeum pokračovalo, jako pro Dupayneovy. Policie nevěděla nic o jejím soukromém životě, jejích obavách, její psychice, o tom, čím se jistila pro případ katastrofy. Pokud záhadný automobilista existoval a byl to nevinný návštěvník, proč se jim nepřihlásil? Nebo je tak naivní? Proč by se jim měl hlásit? Proč se podrobovat policejnímu vyšetřování, odhalování soukromí, vytahování případných tajností na světlo, proč - když může být zticha a zůstat nepoznan? I kdyby byl nevinný, jistě ví, že s ním policie bude jednat jako s podezřelým, možná hlavním podezřelým. Kdyby případ zůstal nevyřešen, byl by považován za možného vraha až do konce života.

Dnes ráno se mělo muzeum otevřít v deset hodin, aby si je mohli prohlédnout čtyři kanadští hosté Conrada Ackroyda. Podle Dalglishových pokynů tam Kate měla být s Benton-Smithem. Nepodal jí žádné vysvětlení, ale pamatovala si jeho slova z předchozího vyšetřování: "V případě vraždy vždycky zůstaňte co nejbliž podezřelým a místu činu." Bylo však těžké vytyčit, co tím sledoval. Dupayne nezemřel v muzeu a Vulkán, když minulý pátek přijel, neměl důvod do muzea vstupovat. Jak by mohl - bez klíčů? Slečna Godbyová i paní Cluttonová neochvějně tvrdily, že dveře muzea byly zamčené, když odcházely Vulkán se musel skrýt mezi stromy nebo v kůlně na zahradě nebo - nejpravděpodobněji - v rohu neosvětlené garáže, kde čekal s kanystrem v ruce, až vrznou dveře, až temná postava jeho oběti vztáhne ruku po vypínači. Vlastní budova muzea nebyla zamořena hrůzou, ale najednou se jí nechtělo tam vracet. Možná už muzeum také načichlo kyselým pachem neúspěchu.

Když byla připravena k odchodu, moc se nevyjasnilo, ale zatím nepršelo, až na pár těžkých kapek, které zapleskaly do dláždění. Zřejmě zapršelo hned po ránu, protože chodníky byly vlhké, ale vzduch nebyl nijak svěží. I když dojelela na výše položené pozemky Hampsteadu a otevřela okna vozu, nepocítila žádnou úlevu, když vdechla těžký vzduch, znečištěný spaliny. Na příjezdové cestě k muzeu ještě svítily lampy a za poslední zatáčkou spatřila, že všechna okna září, jako by se dům chystal k nějaké oslavě. Pohlédla na hodinky; bylo za pět minut deset. Skupina návštěvníků už tam bude.

Zaparkovala jako obvykle za vavřínovými keři a znovu si pomyslela, jak příhodný úkryt je to pro každého, kdo tu chce tajně zaparkovat. Řada aut už tam stála, vzorně vyrovnaná. Spatřila Murielinu fiestu a mercedes Caroline Dupayneové. Dále tam stál mikrobús. Tím asi přijeli Kanadáné, pomyslela si Kate. Možná si ho najali na cestování po Anglii. Bylo zřejmé, že Benton-Smith dosud nedorazil.

Přestože byl dům rozsvícený, dveře byly zamčené a Kate musela zazvonit. Otevřela jí Muriel Godbyová, která ji pozdravila bez úsměvu, rezervovaně, jako by naznačovala, že její návštěva není významná ani vítaná, ale je prozíravé jednat s ní s příslušným respektem. "Pan Ackroyd a jeho společnost už přijeli a pijí kávu v kanceláři pana Calder-Halea," oznámila. "Je tam i šálek pro vás, inspektorko, jestli máte zájem."

"Děkuji, půjdu nahoru. Za chvíli tu má být seržant Benton-Smith. Řekněte mu, aby přišel za námi, ano?"

Dveře do Calder-Haleovy kanceláře byly zavřené, ale slyšela tlumené hlasy. Když zaklepala a vešla, spatřila dvě dvojice a Ackroyda sedět na různých židlích, z nichž většina byla patrně přinesena z jiných místností. Sám Calder-Hale seděl na rohu svého psacího stolu a Caroline Dupayneová na jeho otočné židli. Všichni drželi v rukou šálky s kávou. Muži povstali, když vešla Kate.

Ackroyd je představil. Profesor Ballantyne a paní Ballantyneová, profesor McIntyre a paní McIntyreová. Všichni čtyři byli z univerzity v Torontu a zajímali se zejména o anglické dějiny mezi dvěma válkami. Ackroyd dodal, přičemž se obrátil přímo na Kate: "Řekl jsem jim o tragické smrti doktora Dupaynea a o tom, že je muzeum pro veřejnost uzavřené, dokud tu policie provádí vyšetřování. Takže, začneme? Tedy pokud si nedáte kávu, inspektorko."

Tato povrchní informace o vraždě byla přijata bez poznámek. Kate kávu odmítla; stejně nikdo neočekával, že tu nabídku přijme. Čtyři návštěvníci zřejmě považovali její přítomnost za samozřejmou. Pokud v duchu uvažovali, proč je musí doprovázet vyšší policejní důstojník na víceméně soukromé návštěvě, když jsou v muzeu poprvé, byli příliš dobře vychovaní, než aby to dali najevo. Paní Ballantyneová, starší dáma s příjemnou tváří, si zřejmě ani neuvědomovala, že je Kate policistka, a dokonce se jí zeptala, když vycházeli z kanceláře, zda navštěvuje muzeum pravidelně.

"Navrhuju, abychom začali v přízemí historickým sálem," řekl Calder-Hale, "pak si prohlédli galerii sportu a zábavy, než půjdeme do patra s obrazárnou a galerií vražd. Knihovnu si necháme nakonec. Nechám na Conradovi, aby vám popsal exponáty v galerii vražd. Je to spíš jeho parketa než moje."

V tomto okamžiku je vyrušil zvuk kroků běžících do schodů a objevil se Benton-Smith. Kate ho představila poněkud zběžně a skupinka se vydala na svou obchůzku. Kate namíchlo, že Benton přišel pozdě, ale když pohlédla na hodinky, zjistila, že mu ani nemůže vynadat. Vlastně přišel úplně načas.

Sešli dolů do sálu s historickou expozicí. Jedna stěna pokrytá vitrínami a policemi byla věnována hlavním událostem britských dějin od listopadu 1918 do července 1939. Podobná koláž na protější stěně ukazovala, co se dělo ve světě. Fotografie byly mimořádně kvalitní a některé, usoudila Kate, zřejmě cenné a vzácné. Pomalu se vlekoucí skupinka roztáhla nad příjezdem světových státníků na mírovou konferenci, podepsáním versailleské smlouvy, hladověním a chudobou Německa ve srovnání s oslavami vítězných Spojenců. Defillovalo před nimi procesí králů zbavených trůnů, jejichž všedním tvářím dodávaly důstojnosti - a někdy i směšnosti - bohatě zdobené uniformy a podivné pokrývky hlavy. Noví mocní měli v oblibě proletářštější a praktičtější uniformy; jejich holinky byly určeny k tomu, aby se brodily krví. Mnoho politických výjevů Kate nic neříkalo. S údivem si všimla, že Benton-Smith se pustil do vášnivé debaty s jedním z kanadských profesorů o významu organizovaného dělnictva pro generální stávkou v květnu 1926. Pak si vzpomněla, že ji Piers upozornil, že Benton vystudoval historii. No budiž. Občas si Kate trpce připomněla, že brzy bude jediná osoba pod pětaticet let bez vysokoškolského vzdělání. Nemohla by si na tom časem vybudovat prestiž? Návštěvníci zjevně považovali za samozřejmé, že se ona a Benton zajímají o exponáty stejně jako oni a mají stejné právo

vyjádřit názor. Když kráčela za jejich hloučkem, řekla si ironicky, že se vyšetřování vraždy občas mění ve společenskou událost.

Následovala společnost na ochoz s expozicí týkající se sportu a zábavy. Tady ze stěn hleděly hráčky tenisu v čelenkách a nepohodlných dlouhých sukních a muži v nažehlených bílých flanelových kalhotách; turisté na plakátech v šortkách a s baťohy kráčeli idealizovaným anglickým venkovem; Liga žen pro zdraví a krásu předváděla hromadné rytmické cvičení v černých saténových trenkách a bílých blůzách. Na původních plakátech se železnice vinula pod modrými vrchy žlutým písmem, na jiných si hrály děti ostříhané na mikádo s kyblíčky a lopatkami a jejich rodiče odpočívali na pláži v diskrétních plavkách - všichni očividně zapomněli na řinčení zbraní ve vzdáleném Německu, které se chystalo do války. A také tady zela všudypřítomná nepřemostitelná propast mezi chudými a bohatými, privilegovanými a neprivilegovanými, zdůrazněná chytrým rozmístěním fotografií - na jedné straně rodiče a děti na kriketovém zápase Eton - Harrow v roce 1928 a na druhé pusté bezvýrazné tváře špatně živených dětí na výročním výletě s nedělní školou.

Vyšli po schodech nahoru a zamířili do galerie vražd. Přestože tu bylo rozsvíceno, venku tma zesílila a v ovzduší tkvěla nepříjemná zatuchlost. Caróline Dupayneová, která byla téměř mlčenlivým členem společnosti, poprvé promluvila: "Je tady nevětraný puch. Mohl byste otevřít okno, Jamesi? Pustíme sem trochu čerstvého vzduchu."

Calder-Hale přistoupil k oknu a po krátkém zápase je shora nepatrně otevřel.

Ted' se slova ujal Ackroyd. To je ale pozoruhodný človíček, pomyslela si Kate, s jeho obtloustlou, perfektně oblečenou postavou, neposedný nadšenec, s tváří dětsky nevinně vzrušenou nad legračním puntíkováným motýlkem. Dalgliesh vyprávěl týmu o své první návštěvě v Dupayneově muzeu. On, který měl stále práce nad hlavu, obětoval svůj drahocenný čas, aby vzal Ackroyda do muzea. Říkala si, ne poprvé, že neobyčejnost mužského kamarádství je založena nikoli na podloží osobnosti, na sdíleném názoru na život, ale často na jediném společném zájmu nebo vzájemné zkušenosti, nekritické, neokázalé, nenáročné. Co měli proboha společného Adam Dalgliesh a Roger Ackroyd? Ale Ackroyd se očividně bavil. Jeho znalost vystavovaných případů vražd byla určitě mimořádná a mluvil spatra. Poněkud rozvláčně pohovořil o Wallaceově případu a návštěvníci svědomitě prozkoumali oznámení ústředního šachového klubu, kde měl večer před vraždou Wallace hrát, a zírali v uctivém tichu na Wallaceovu šachovou soupravu.

"Tato železná tyč ve vitrině není vražedná zbraň," pokračoval Ackroyd. "Zbraň se nikdy nenašla. Ale podobná tyč, kterou se vyhrabával popel pod mříží krbu, v domě chyběla. Tyto dva zvětšené policejní snímky mrtvol, vyfotografované s odstupem pouhých několika minut, jsou zajímavé. Na první vidíte Wallaceovu zmačkanou pláštěnku, silně zakrvácenou, pod pravým ramenem oběti. Na druhé fotografii už ji odstranili."

Paní Ballantyneová zírala na fotky se směsí odporu a lítosti. Její manžel a profesor McIntyre spolu probírali nábytek a obrazy v přepřádaném salonu, v tom zřídka užívaném svatostánku úctyhodnosti vyšší pracující třídy, které jako sociální historikové očividně považovali za mnohem zajímavější než krev a rozbitý mozek.

"Ten případ byl unikátní ve třech bodech," uzavřel Ackroyd. "Odvolací soud anuloval rozsudek z toho důvodu, že dostatečně nepřihlížel k důkazům, čímž vlastně prohlásil, že se porota zmýlila. To muselo roztrpčit předsedu Královského soudu Hewarta, který rozhodoval ve věci odvolání. Jeho filozofie byla, že britský porotní systém je prakticky neomylný. Druhé odvolání financovala Wallaceova odborová organizace, ale až poté, co svolala osoby, jichž se to týkalo, do londýnské kanceláře a vlastně uspořádala miniproces. Zatřetí to byl jediný případ, pro nějž anglikánská církev povolila zvláštní modlitbu za to, aby odvolací soud dospěl ke správnému rozhodnutí. Je to vynikající modlitba - církev v té době věděla, jak psát liturgii a můžete ji vidět vytištěnou v pořadu bohoslužby ve vitrině. Zvlášť se mi líbí poslední věta, 'A modlete se za učené sudí našeho panovníka, pana krále, aby soudili věrně podle křesťanských příkazů apoštola Pavla. Nesudte nic, dokud Bůh nakonec neosvítí věci skryté v temnotě a nedá projevit se radám srdce.' Státní žalobce Edward Hemmerde kvůli té modlitbě běsnil a možná ještě víc poté, co zaúčinkovala."

Profesor Ballantyne, starší ze dvou kanadských odborníků, si zopakoval: "Rady srdce". Vytáhl notes a skupina trpělivě čekala, až si z vystaveného pořadu bohoslužby opiše poslední větu modlitby.

K Rouseovu případu toho Ackroyd neměl tolik. Soustředil se na technické důkazy o možné příčině požáru a neřekl nic o Rouseově poznámce o "ohýnku". Kate by zajímalo, zda to bylo z opatrnosti, nebo zda je tak citlivý. Nečekala, že se Ackroyd zmíní o podobnosti s Dupayneovou vraždou, a on se tomu celkem obratně vyhnul. Kate věděla, že nikdo kromě těch, jichž se to bezprostředně týkalo, neví o tajemném automobilistovi nebo o tom, jak se ta slova, která pronesl k Tally Cluttonové, podivně shodují se slovy Rouseovými. Během Ackroydova monologu občas pohlédla na Caroline Dupayneovou a Jamese Calder-Halea; nikdo neprojevil ani stopu zvláštního zájmu.

Pokračovali k brightonské mrtvole v truhle. Ten případ Ackroydovi připadal méně zajímavý a také méně přijatelný jako typický pro svou dobu. Soustředil se na truhlu.

"Tohle byl přesně typ plechové truhlice, jakou užívali při svých cestách chudí. Muselo se do ní vejít prakticky všechno, co vlastnila prostitutka Violette Kayeová, a nakonec se stal její rakví. Její milenec Tony Mancini byl souzen před leweským porotním soudem v prosinci 1934 a zproštěn obžaloby po skvělé obhajobě vedené panem Normanem Birkettem. Byl to jeden z mála případů, kdy byly úspěšně zpochybněny důkazy soudního patologa, sira Bernarda Spilsburyho. Případ je příkladem toho, co je důležité pro proces, kde se soudí vražda: kvalita a reputace zástupce obhajoby. Norman Birkett - pozdější lord Birkett z Ulverstonu - měl mimořádně krásný a vemlouvavý hlas, svou nejmocnější zbraň. Mancini děkuje za svůj život Normanu Birkettovi a my věříme, že mu byl patřičně vděčný. Před svou smrtí se Mancini přiznal, že Violette Kayeovou zabil. Jestli vraždu plánoval, to už je jiná."

Skupinka si prohlížela truhlu, jak si pomyslela Kate, spíš se zdvořilým než s živým zájmem. Nakyslý pach vzduchu jako by zesílil. Přála si, aby už skupinka popošla dál. Galerie vražd a vlastně celé muzeum ji deprimovaly hned od okamžiku,

kdy do něj vstoupila. Jejím duchu byla cizí ta péče o rekonstrukci minulosti. Po léta se snažila své vlastní minulosti zbavit a z toho, jak jasné a strašlivě nevyhnutelně se jí měsíc po měsíci vracela, měla strach a odmítala to. Minulost byla mrtvá, skončená, nezměnitelná. Nic z ní se nedá nahradit a určitě také ne úplně pochopit. Ty hnědé fotografie, jež ji obklopovaly, nebyly o nic živější než papír, na kterém byly vytištěny. Ti dávno mrtví muži a ženy trpěli a působili utrpení, ale už byli pryč. Jaké mimořádné pohnutky vedly Dupaynea k tomu, že je s takovou péčí vystavoval? Jistě neměly větší relevanci ke své době než ty fotografie starých aut, oděvů, kuchyní, předmětů minulosti. Někteří z těch lidí byli pohřbeni v nehašeném vápně, jiní na hřbitovech, ale když na to přijde, mohli je všechny společně uložit do hromadného hrobu. Jak mohu bezpečně žít jindy než v téhle přítomné chvíli, pomyslela si, v té chvíli, jež se v okamžiku, kdy ji zachytím, stává minulostí? Nepříjemný pocit, který se jí zmocnil po odchodu z domu paní Faradayové, se vrátil. Moc těch vzdálených let nemůže zrušit tím, že svou minulost zapře.

Už se chystali pokračovat v prohlídce, když se otevřely dveře a objevila se Muriel Godbyová. Caroline Dupayneová stála těsně u truhly a Muriel, trochu zardělá, si stoupla vedle ní. Ackroyd, který chtěl zahájit výklad o dalším případě, se odmlčel a všichni vyčkávali.

V nastalém tichu se všechny tváře obrátily k rozrušené Muriel. Ta zřejmě doufala, že svůj vzkaz předá diskrétně. "U telefonu je lady Swathlingová, slečno Dupayneová," vypravila ze sebe. "Řekla jsem jí, že nemáte čas."

"Řekněte jí, že pořád ještě nemám čas. Zavolám ji za půl hodiny."

"Říkala, že je to naléhavé, slečno Dupayneová."

"No tak dobře, už jdu."

Otočila se k odchodu s Muriel Godbyovou po svém boku a skupina znovu obrátila pozornost ke Conradu Ackroydovi. A v tomto okamžiku se to stalo. Začal zvonit mobilní telefon, prořizl ticho tak nečekaně a zlověstně jako požární hlásič. Nebylo pochyb, odkud zvuk přichází. Všechny oči se stočily k truhle. Kate těch několik vteřin, než se někdo pohnul nebo promluvil, připadala jako celé minuty. Čas se zastavil a ona viděla skupinku ztuhlou do živého obrazu, všechny údy nehybné jako u loutek. Tlumené zvonění neustávalo.

Pak promluvil Calder-Hale, hlas měl úmyslně bezstarostný. "Někdo si z nás dělá blázný. Je to pubertální, ale překvapivě účinné."

Byla to Muriel Godbyová, kdo začal jednat. Zrudla, vykřikla: "Blbost, blbost!", a než se kdokoli stačil pohnout, vrhla se k truhle, poklekla a zvedla víko.

Do místnosti se rozšířil zápach, silný jako plyn. Kate vzadu ve skupině zahlédla jen ohnutá záda a pramen zlatých vlasů, než Muriel spadly ruce z víka a to zapadlo zpátky s kovovým klapnutím. Složila se přes něj. Nohy se jí třáslly, chodidly hrabala do podlahy, jako by se snažila vstát, ale veškerá síla ji opustila. Ležela na truhle a vydávala přidušené zvuky, rozechvělé steny a žalostné kvílení jako vyděšené štěně. Zvonění ustalo. Kate slyšela, jak mumlá: "Proboha ne! Proboha, ne!" Na několik okamžiků zůstala i ona jako přimražená. Pak tiše pokročila dopředu převzít velení a konat svou práci.

Otočila se ke skupině a náležitě klidným hlasem požádala: "Ustupte, prosím." Přistoupila k truhle, objala Muriel kolem pasu a pokusila se ji zvednout. Měla dost síly, ale klečící žena byla statná a byla to mrtvá váha. Benton-Smith přišel Kate na pomoc; společně postavili Muriel na nohy a napůl ji poponesli k jednomu z křesel.

Kate se obrátila ke Caroline Dupayneové. "Je paní Cluttonová ve svém domku?"

"Snad ano, měla by tam být. Doopravdy nevím."

"Tak vezměte slečnu Godbyovou dolů do kanceláře a postarejte se o ni, ano? Někdo vám co nejdříve pomůže."

Otočila se na Benton-Smitha. "Vezměte si od slečny Dupayneové klíč a zkontrolujte, zda jsou přední dveře zamčené. Postarejte se, aby zamčené zůstaly. Nikdo teď neopustí místnost! Pak zavolejte komanderu Dalglieshovi a vraťte se sem."

Calder-Hale mlčel. Stál trochu stranou, oči měl pozorné. Kate se k němu obrátila. "Vzal byste s panem Ackroydem skupinu do vaší pracovny, prosím vás? Budeme potřebovat jejich jména a adresy jejich pobytu v této zemi, ale potom budou moci odejít."

Skupinka návštěvníků tam stála strnulá úlekem. Když Kate zkoumala jejich tváře, měla dojem, že jen jeden z nich, starší profesor Ballantyne, který stál se svou ženou nejbliž u truhly, zahlédl mrtvolu. Pleť měl jako šedivý pergamen, vztáhl ruku ke své ženě a přitáhl ji k sobě.

Paní Ballantyneová řekla nervózně: "Co je to? Je tam uvězněné zvíře? Je to mrtvá kočka?"

Její muž odpověděl: "Pojď, drahá," a připojili se ke skupince, která mířila ke dveřím.

Muriel Godbyová už byla klidná. Vstala a řekla s určitou důstojností: "Omlouvám se. Omlouvám se. Byl to šok. A bylo to tak děsné. Vím, že je to pitomé, ale chvíli jsem si myslela, že je to Violette Kayeová." Úpěnlivě pohlédla na Caroline Dupayneovou. "Odpusťte mi. Odpusťte mi. Byl to šok."

Caroline Dupayneová si jí nevšímala. Zaváhala, pak vykročila k truhle, ale Kate jí zastoupila cestu. Řekla znovu a pevněji: "Prosím, vezměte slečnu Godbyovou do kanceláře. Třeba jí udělejte horký čaj nebo kávu. Voláme komanderu Dalglieshovi; přijede co nejdříve. Možná to bude chvíli trvat."

Zavládlo ticho a Kate očekávala, že Caroline něco namítne. Ta však jen kývla a otočila se k Benton-Smithovi. "Klíče od předních dveří jsou ve skřínce na klíče. Dám vám je, jestli půjdete dolů s námi."

Kate osaměla. Ticho bylo absolutní. Nechala si sako a teď sáhla do kapsy pro rukavice; pak si vzpomněla, že je nechala v přihrádce v autě. Ale měla velký čistý kapesník. Nebyl žádný spěch, Dalgliesh brzy dorazí i s jejich kufíky, ale ona přinejmenším potřebovala otevřít truhlu. Ale teď zatím ne. Mohlo by být důležité mít svědka; neudělá nic, dokud se nevrátí Benton-Smith. Byl zřejmě pryč jen pár minut, ale ty se protáhly do očištné čekání, v němž jí nic v místnosti nepřípadalo skutečné kromě té odřené schránky hrůzy.

Teď konečně stanul vedle ní. "Slečna Dupayneová neměla velkou radost, že má čekat dole. Přední dveře byly zamčené

a já mám klíče. Co návštěvníci, pani inspektorko? Má smysl je tady držet?"

"Ne. Čím dřív budou z budovy venku, tím líp. Běžte do Calder-Haleovy kanceláře, prosím vás, запиšte jejich jména a adresy a řekněte jim něco uklidňujícího - jestli na něco přijdete. Nepříznávejte, že jsme našli mrtvolu, i když jim to asi je jasné."

Benton-Smith řekl: "Neměl bych se přesvědčit, jestli nám nemohou něco užitečného říct, třeba si něčeho všimli?"

"To je nepravděpodobné. Už je mrtvá nějakou dobu a oni jsou v muzeu teprve hodinu. Zbavte se jich co nejtaktněji a bez paniky Pana Calder-Halea vyzpovídáme později. Pan Ackroyd by měl odejít s nimi, ale pochybuju, že hnete s Calder-Halem. Jakmile se odporoučejí, přijďte zase za mnou."

Tentokrát bylo čekání delší. Ačkoli byla truhla zavřená, Kate se zdálo, že pach sílí každou vteřinou. Přinesl vzpomínky na jiné případy, jiné mrtvolky, a přesto byl trochu jiný, jako by mrtvé tělo hlásalo svou jedinečnost i po smrti. Kate slyšela přidušené hlasy Benton za sebou zavřel dveře galerie vražd a veškeré zvuky zmlkly, až na jediný vysvětlující hlas, který mohl patřit Ackroydovi, a pak krátce zvuk kroků po schodech. Stále čekala, oči na truhle. Byla to opravdu ta, v níž bylo kdysi tělo Violette Kayeové? Až dosud ji nezajímalo, zda je pravá, nebo ne. Ale teď tu stála, černá a trochu oděná, jako by ji vyzývala všemi svými zlověstnými tajnostmi. Nad ní na ni zíraly drzé oči Tonyho Manciniho. Byla to hrubá tvář, oči temně pronikavé, velká ústa umíněně semknutá ve strništi vousů; fotograf zřejmě neměl v úmyslu, aby dělal dobrý dojem. Tony Mancini zemřel v posteli, protože ho obhajoval Norman Birkett, stejně jako Alfreda Arthura Rouse pověsili, protože Norman Birkett stál na straně Koruny.

Vrátil se Benton-Smith. "Prima lidi," prohodil. "Nedělali problémy a neměli co říct, kromě toho, že si všimli zápachu v galerii vražd. Bůhví, co za historky si odvezou do Toronta. Pan Ackroyd se vzpouzel. Hoří zvědavostí. Ten tedy stěží zůstane zticha. Pana Calder-Halea se mi nepodařilo vystrnadit. Trval na tom, že jsou věci, které potřebuje ve své kanceláři dodělat. Pan Dalgliesh byl na poradě, ale už odtamtud odchází. Bude tady asi za dvacet minut. Chcete počkat, madam?"

"Ne," zavrtěla hlavou Kate. "Nechci čekat."

V duchu se ptala, proč je tak důležité, aby to byla ona, kdo otevře truhlu. Podřepla, pravou rukou obalenou v kapesníku pomalu zvedala víko. Paže se jí zdála velmi těžká, ale její pohyb vzhůru byl ladný a obřadný, jako by odhalovala sochu. Zvedl se tak silný zápach, že se jí v hrdle zarazil dech. Jako vždycky se jí zmocnily zmatené emoce, z nichž byly rozeznatelné pouze šok, hněv a smutné vědomí smrtelnosti. Ty vystřídal rozhodnost. Byla to její práce. K tomuhle byla vyškolená.

Dívka byla vtačena do truhly jako přerostlé embryo, kolena skrčená a hlavu skloněnou, že se jich téměř dotýkala nad složenýma rukama. Dělal dojem, že je úhledně sbalená jako předmět ve stísněném prostoru. Tvář jí nebyla vidět, ale prameny dlouhých zlatých vlasů ležely, jemné jako hedvábí, přes její nohy a ramena. Měla na sobě smetanový kalhotový kostým a nízké kozačky z jemné černé kůže. Pravou ruku měla položenou nahoře na levé paži. Přestože měla dlouhé nehty nalakované jasně červeně a na prostředníku pravé ruky těžký zlatý prsten, vypadala malá a zranitelná jako ruka dítěte.

Benton-Smith řekl: "Nemá kabelku a nevidím ten mobil. Asi ho má v kapse saka. Ten nám alespoň poví, kdo to je."

"Nebudeme se už ničeho dotýkat," rozhodla Kate. "Počkáme na pana Dalglieshe."

Benton-Smith se naklonil níž. "Co to je za ty zvadlé kvítky, co má ve vlasech?"

Malé okvětní lístky stále ještě nesly stopu fialové barvy a Kate poznala tvar dvou lístků. "Jsou to - nebo byly to - africké fialky," odpověděla.

Kapitola 2

Dalglieshovi se ulevilo, že se Miles Kynaston, kterého zastihli telefonem ve fakultní nemocnici, když právě začínal přednášet, uvolil přednášku odložit a okamžitě přijet. Jako jeden z nejpřednějších patologů světa se teď právě mohl hrbít nad nějakou zápachající mrtvolou někde v dáli na poli, nebo být odvolán k případu na kontinent. Bylo by možné povolat i jiné pathology ministerstva vnitra, a všichni byli velice kompetentní, ale Miles Kynaston byl vždycky Dalglieshovým dvorním patologem. Je zajímavé, pomyslela si, jak se dva lidé, kteří věděli tak málo o soukromém životě toho druhého, neměli žádný společný zájem kromě své práce a kteří se vídali jenom nad mrtvým a často hniječím tělem, vždycky setkávali v pohodové atmosféře instinktivního porozumění a úcty. Sláva a věhlas některých široce publikovaných případů neudělala z Kynastona primadonu. Přicházel okamžitě, když ho zavolali, vyhýbal se černému humoru, v němž si libovali někteří patologové a detektivové jako v protilátce proti hrůze nebo odporu, vyráběl pitevní zprávy, které byly modelem jasné a dobré prózy, a na lavici svědků mu naslouchali s respektem. Byl ovšem v nebezpečí, že ho budou považovat za neomylného. Vzpomínka na velkého Bernarda Spilsburyho byla stále živá. Pro systém trestního soudnictví nebylo dobré, když stačilo, aby se soudní znalec objevil na lavici svědků, a hned se mu věřilo.

Povídalo se, že Kynaston měl ctižádost být lékařem, ale musel změnit kurz, protože nesnášel pohled na lidské utrpení. Toho byl jako soudní patolog určitě ušetřen. Navíc to nebyl on, kdo klepal na neznámé dveře, aby sdělil strašnou zprávu čekajícímu rodiči nebo partnerovi. Dalgliesh si ale myslel, že je to nepodložená fáma; averze vůči bolesti by se musela objevit, ještě než se pustil do studia medicíny. Možná poháněla Kynastona posedlost smrtí, jejími příčinami, jejími nesčetnými projevy, její univerzálností a nevyhnutelností, její hlubokou záhadností. Bez náboženské víry, pokud Dalgliesh věděl, zacházel s každou mrtvolou, jako by nervy ještě mohly cítit a skelné oči ho ještě zapřísahaly, aby vykřikl verdikt naděje. Když Dalgliesh pozoroval jeho krátké a silné ruce v latexových rukavicích, jak se pohybují nad tělem, několikrát ho iracionálně napadlo, že Kynaston provádí svůj vlastní poslední obřad.

Po léta se nijak očividně neměnil, ale od jejich posledního setkání viditelně zestárl, jako by náhle klesl na nižší úroveň

na kontinuu tělesného úpadku. Jeho pevná postava se shrbila, linie vlasů nad vysokým skvrnitým čelem ustoupila. Ale oči měl stále bystré a ruce pevné.

Byly tři minuty po poledni. Žaluzie už předtím stáhli, zdánlivě přerušili čas tím, že se oddělili od nevlidného pološera pozdního rána. Dalglieshovi připadalo, že je galerie vražd plná lidí, přesto jich tam bylo kromě Kynastona, Kate, Pierse a něho jen šest. Dva fotografové skončili se svou prací a začínali tiše balit, ale ještě jeden reflektor svítil přímo na mrtvé tělo. Dva odborníci na daktyloskopii posypávali práškem truhlu a Nobby Clark a další technik pečlivě zkoumali podlahu, která podle zběžného pohledu nabízela pramalou naději, že najdou fyzické stopy. Všichni byli v pracovních oděvech a pohybovali se s tichou kompetencí, mluvili tiše, ale ne nepřirozeně tlumeně. Jako by se účastnili nějakého ezoterického rituálu, který je skrytý očím veřejnosti. Jen fotografie na zdech vzbuzovaly dojem němých svědků, kteří nakazili celou místnost tragédiemi a mizériemi minulosti: Rouse s ulízanými vlasy a samolibým úsměvem svůdce; rozesmátá Edith Thompsonová v širokém klobouku vedle svého mladého milence pod letním nebem.

Mrtvolu vyzvedli z truhly a položili vedle ní na plastový pytel. Nemilosrdně ostré světlo, které svítilo přímo na ni, zbavilo rysy dívky poslední stopy lidskosti, takže vypadala uměle jako panenka, připravená k zabalení. Jasně zlaté vlasy byly u kořínků hnědé. Zaživa musela být krásná, měla sexuální přitažlivost kotěte, ale v mrtvé tváři nebyla stopa po kráse ani míru. Poněkud exoftalmické oči byly doširoka otevřené; vypadaly, jako by je tlak na čelo vybouil, takže se každou chvíli začnou koulet po bledých tvářích jako skleněné kuličky. Usta měla napůl otevřená, malé dokonalé zoubky spočívaly na dolním rtu. Na horním rtu zaschl tenký pramínek hlenu. Po obou stranách útlého krku měla modřiny, tam, kde z ní silné ruce vymáčkly život.

Dalgliesh stál tiše a sledoval, jak Kynaston pomalu krouží kolem těla, jemně roztahuje dívčiny bledé prsty a otáčí hlavou zleva doprava, aby mohl lépe prozkoumat modřiny. Pak sáhl po starém kufříku, v němž vždycky nosil rektální teploměr. O chvíli později, když skončilo předběžné ohledání, se zvedl.

"Příčina smrti je zřejmá. Byla uškrcena. Vrah měl rukavice a byl pravák. Na krku nemá stopy po nehtech a žádné škrábance, ani žádné známky, že by se pokoušela uvolnit sevření. Bezvědomí muselo přijít velmi rychle. Hlavní úchop byl provedený pravou rukou zepředu. Pod levou čelistí vidíte vtisk palce nad cornu štítné žlázy. Na levé straně krku jsou stopy od tlaku protějšných prstů. Jak vidíte, jsou trochu stranou pod chrupavkou štítné žlázy."

"Mohla to udělat žena?" zeptal se Dalgliesh.

"Musela by mít sílu, ale nijak mimořádnou. Oběť je drobná a krk má útlý. Mohla by to udělat žena, ale ne, například, křehká žena, nebo někdo s artritickými rukama. Doba smrti? To je složité, díky tomu, že truhla je prakticky vzduchotěsná. Možná to přesněji určím až po pitvě. Teď odhaduji, že je mrtvá asi čtyři dny, možná spíš pět."

"Dupayne zemřel minulý pátek asi v osmáct hodin," konstatoval Dalgliesh. "Je možné, že k tomuhle úmrtí došlo přibližně ve stejnou dobu?"

"Je to klidně možné. Ale ani po pitvě to nebudu moci takhle přesně určit. Mám volný termín zítra dopoledne v osm třicet a pokusím se vám poslat zprávu brzy odpoledne."

Našli mobil, jeden z posledních modelů, v kapse jejího saka. Piers se vzdálil na druhý konec místnosti a zmáčkl příslušná tlačítka, aby zjistil, kdo naposled volal, načež zavolal na to číslo.

"Mercerova autoopravna," ohlásil mužský hlas.

"Máme tu od vás zmeškaný hovor."

"Ano, pane. Chtěl jsem oznámit, že auto Celia Mellockové je hotové. Vyzvedne si ho, nebo ji ho máme dovézt?"

"Říkala, že by ho chtěla dovézt. Máte adresu, že ano?"

"Ano, pane, Manningtree Gardens 47, Earls Court Road."

"Když o tom tak přemýšlím, raději ho nechte u vás. Právě jste se s ní minuli a ona by si ho možná radši chtěla vyzvednout sama. Každopádně jí sdělím, že je hotové. Díky."

"Máme jméno i adresu, pane," oznámil Piers. "A teď víme, proč nepřišla do muzea vozem. Měla ho v opravě. Jmenuje se Celia Mellocková a bydlí v Manningtree Gardens 47, Earls Court Road."

Navlékli dívce ruce do umělohmotných rukavic, rudé nehty jimi zářily, jako by je měla namočené v krvi. Doktor Kynaston jemně zvedl ruce a složil je na dívčině hrudi. Pres tělo přetáhli okraje plastového pytle a zatáhli zip. Fotograf začal skládat svou lampu a doktor Kynaston si, teď bez rukavic, svlékl kombinézu a nacistal ji zpátky do své doktorské tašky. Zavolali pohřební vůz a Piers sešel dolů, počkat tam na něj. V tom okamžiku se otevřely dveře a rázně vešla žena. Kate se příkře zeptala: "Paní Stricklandová, co tady děláte?"

Paní Stricklandová klidně odpověděla: "Je středa dopoledne. Vždycky tu bývám ve středu od devíti třiceti do jedné a v pátek od dvou do pěti. Tyhle hodiny jsem si vyhradila. Myslela jsem, že to víte."

"Kdo vás sem pustil?"

"Paní Godbyová, kdo jiný. Naprosto chápe, že my dobrovolníci musíme být přesní, pokud jde o naše závazky. Řekla mi, že muzeum je zavřené pro návštěvníky, ale já nejsem návštěvník."

Přistoupila bez známek odporu k pytlí s mrtvolou. "Máte zde mrtvé tělo, to je jasné. Zachytila jsem ten neklamný pach v okamžiku, kdy jsem otevřela dveře knihovny. Mám velmi dobrý čich. Říkala jsem si, co se asi stalo té skupince návštěvníků, co tu byli s panem Ackroydem. Bylo mi řečeno, že přijdou do knihovny, tak jsem vytáhla pár zajímavějších publikací, abych jim je ukázala. Tak si teď myslím, že nepřijdou."

"Odešli, paní Stricklandová," řekl Dalgliesh, "a vás bohužel také musím požádat, abyste odešla."

"Odejdu za deset minut, to mi končí pracovní doba. Ale musím uklidit ty knihy, které jsem jim připravila. Byla to ztráta času, bohužel. Škoda že mi nikdo neřekl, co se děje. A co se vlastně děje? Předpokládám, že tohle je druhé podezřelé úmrtí, protože jste tu vy, komandere. Doufám, že to není nikdo z muzea."

"Nikdo z muzea, paní Stricklandová." Dalgliesh, který se jí toužil zbavit, ale nechtěl si ji znepřátelit, se snažil být trpělivý.

"Je to muž, přepokládám," poznamenala. "Vidím, že nemáte kabelku. Žádná žena by nemohla být nalezena bez kabelky. Ale ty zvadlé květiny vypadají jako africké fialky. Jsou to ony, že? je to žena?"

"Je to žena, ale musím vás požádat, abyste o tom nikomu neříkala. Musíme informovat nejbližší příbuzné. Dokud se to nedozvědí oni, jakékoli řeči by mohly narušit vyšetřování a způsobit těžkosti. Jsem si jistý, že to pochopíte. Je mi líto, že jsme nevěděli o vaší přítomnosti v muzeu. Máte štěstí, že jste nepřišla dřív."

"Mrtvá těla mi nedělají problémy," řekla paní Stricklandová. "Živá občas ano. Nic neřeknu. Předpokládám, že o tom rodina ví - tedy, Dupayneovi?"

"Slečna Dupayneová byla tady, když došlo k tomu objevu, a také pan Calder-Hale. Nepochybuji, že někdo z nich zavolal panu Dupayneovi."

Paní Stricklandová se konečně obrátila k odchodu. "Byla v té truhle, že ano."

"Ano," přisvědčil Dalglish. "Byla v té truhle."

"S těmi kvítky? Fialka - violka? To se někdo snažil navodit souvislost s Violette Kayeovou?"

Jejich oči se setkaly, ale bez náznaku poznání. Bylo to, jako by ta společná hodina v barbicanském bytě, víno, které spolu pili, jejich blízkost nikdy neexistovala. Jako by hovořil k cizí osobě. Byl to její způsob distancovat se od každého, komu se nebezpečně svěřila?

"Paní Stricklandová," požádal ji Dalglish, "musím trvat na tom, abyste teď odešla a my mohli pokračovat v tom, co musíme udělat."

"Ovšem. Nemám v úmyslu překážet policii ve výkonu jejích povinností." Hlas měla ironický. Teď zamířila ke dveřím, pak se otočila a řekla: "Nebyla v té truhle minulý pátek ve čtyři hodiny, jestli vám to nějak pomůže."

Nastalo ticho. Jestli paní Stricklandová chtěla zanechat dramatický dojem, podařilo se jí to.

Dalglish promluvil klidným hlasem. "Jak si tím můžete být tak jistá, paní Stricklandová?"

"Protože jsem tu byla, když tu truhlu otevíral Ryan Archer. Asi budete chtít vědět proč."

Dalglish musel odolat absurdnímu impulsu, aby řekl, že ho ani nenapadlo se na to ptát. Paní Stricklandová pokračovala: "Byla to čistá zvědavost - možná nečistá zvědavost by byl vhodnější výraz. Myslím, že se ten chlapec chtěl vždycky podívat do té truhly. Právě doluxoval chodbu před knihovnou. Nebyl to vhodný čas, ale to nikdy není. Těžko se soustředí v tom nepříjemném hluku, a když jsou tady návštěvníci, musí toho nechat. Každopádně byl tady. Když vypnul vysavač, přišel do knihovny. Nevím proč. Asi toužil po nějaké společnosti. Já zrovna dopsala několik nových popisů pro Wallaceovy exponáty a on se na ně přišel podívat. Zmínila jsem se, že je vezmu do galerie vražd, a on se zeptal, jestli by mohl jít se mnou. Neviděla jsem důvod, proč by nemohl."

"Tímčasem jste si jistá?"

"Naprostě. Přišli jsme do tohoto sálu před čtvrtou. Zůstali jsme tu asi pět minut a pak si šel Ryan vyzvednout mzdu. Já odešla brzy po páté. Muriel Godbyová seděla u recepcce, a jak víte, nabídla mi, že mě svezí na hampsteadskou stanici metra. Čekala jsem, až s Tally Cluttonovou obejdou muzeum. Předpokládám, že bylo asi pět dvacet, když jsme konečně odjely."

"A ta truhla byla prázdná?" zeptala se Kate.

Paní Stricklandová na ni pohlédla. "Ryan není nejinteligentnější nebo nejspolehlivější chlapec, ale kdyby v truhle našel mrtvolu, myslím, že by se o tom zmínil. Kromě toho by tam byly další známky, tedy - kdyby tam byla delší doba."

"Pamatujete si, co jste si říkali?"

"Myslím, že jsem říkala Ryanovi, že se nemá exponátů dotýkat. Nekárala jsem ho. Jeho čin se mu zdál naprostě přirozený. Myslím, že říkal, že je truhla prázdná a že neviděl žádné skvrny od krve. Znělo to zklamaně."

Dalglish se obrátil ke Kate. "Zkuste sehnat Ryana Archera. Je středa, měl by tu být. Neviděla jste ho, když jste přijela?"

"Ne, pane. Pravděpodobně bude někde na zahradě."

"Podívejte se po něm a zjistíte, jestli to může potvrdit. Neříkejte mu, proč se ptáte. To se brzy doví, ale čím později, tím lépe. Pochybuju, že by odolal pokušení, šířit tu historku dál. Teď je třeba uvědomit rodinu."

Paní Stricklandová se otočila k odchodu. "Každopádně vám to potvrdí. Jen bych ho moc neděsila. To by jen zapíral."

Pak odešla. Když Kate běžela ze schodů, spatřila ji vcházet do knihovny.

U předních dveří stál na stráž Benton-Smith. Kývl směrem ke kanceláři. "Už jsou netrpěliví. Slečna Dupayneová hyla dvakrát venku a ptala se, kdy s nimi komander hodlá mluvit. Očividně potřebuje být na koleji. Mají perspektivní studentku a její rodiče si to tam jdou prohlédnout. Proto předtím telefonovala lady Swathlingová."

"Řekni slečně Dupayneové, že to nebude trvat dlouho," požádala ho Kate. "Neviděl jsi Ryana Archera?"

"Ne, paní. Co se děje?"

"Paní Stricklandová tvrdí, že s ním byla minulý pátek ve čtyři hodiny v galerii vražd a že otevřel truhlu."

Benton už odemykal dveře. "To je užitečné. Je si jistá tou hodinou?"

"Říká, že ano. Teď jdu sehnat Ryana. Je středa. Ten kluk by tu někde měl být."

Přestože byl den tak pošmurný, byla ráda, že je na čerstvém vzduchu, že vypadla z muzea. Rozběhla se po příjezdové cestě, ale po Ryanovi nikde ani stopy. Přijížděl vůz z márnice. Kate sledovala, jak vyšel z muzea Benton-Smith a rychle kráčel odemknout závoru. Nečekala. Tělo odvezou i bez její pomoci. Teď musela najít Ryana. Kolem vyhořelé garáže proběhla za muzeum a spatřila, že chlapec pracuje na zahradě paní Cluttonové. Měl na sobě silný plášť s kapucí, pod ním špinavé džíny a na hlavě vlněnou čepici s bambulí; klečel vedle záhonu před oknem a pomocí sázecího kolíku umísťoval do půdy cibulky. Vzhlédl, když přišla blíž, a ona si všimla, že se v jeho pohledu mísí ostražitost a strach.

"Musíte je sázet hlouběji, Ryane. Neukázala vám to paní Faradayová?" řekla.

"Ta neví, že pracuju tady. Ne že by se o to starala. Můžu pomoci na zahrádce paní Tally, když mám čas. Příští rok na jaře bude překvapená."

"Vy budete taky překvapení, Ryane, až vám nevzejdou. Sázíte je obráceně."

"A to vadí?" Podíval se na poslední mělkou jamku s jistým úlekem.

"Snad se samy narovnájí a nakonec vzejdou. Nejsem odbornice. Ryane. Díval jste se do truhly v galerii vražd? Mluvím o minulém pátku. Otevřel jste víko?"

Vrazil sázecí kolík úmyslně hluboko do půdy. "Ne, nikdy. Proč bych to dělal? Já do galerie vražd nesmím."

"Ale paní Stricklandová uvedla, že tam s vámi byla. To chcete říct, že lhala?"

Odmlčel se, pak připustil: "No, možná jsem tam byl. Zapomněl jsem to. Nic jsem ale neudělal. Je to jenom prázdná truhla."

"Nikdo si nestěžuje, Ryane. Chceme si jen ověřit fakta. Takže teď mluvíte pravdu? Byl jste tam s paní Stricklandovou předtím, než jste odešel z muzea, a díval jste se do truhly?"

"Řek jsem vám to, ne?" Pak vzhledl a ona z jeho pohledu vyčetla, že se ho zmocňuje děs. "Proč se ptáte? Co to má společného s policií? Něco jste našli, že jo?"

Bylo by katastrofální, kdyby tu historku poslal dál, než se o tragédii doví rodina; raději mu neřekne vůbec nic. Jenže to už bylo stěží proveditelné; brzy se stejně dozví pravdu. "Našli jsme v truhle mrtvé tělo," řekla, "ale nevíme, jak se tam dostalo. Dokud to nezjistíme, je důležité, abyste nikomu nic neřekl. Dozvíme se, jestli jste to prozradil, protože to nikdo další neví. Rozumíte, co vám povídám, Ryane?"

Přikývl. Pozorovala ho, jak svými ukoptěnými rukama bez rukavic bere další cibulku a opatrně ji vkládá do jamky.

Vypadal neuvěřitelně mladě a zranitelně. Kate cítila, že se jí zmocňuje znepokojivá, až iracionální lítost. Znovu se ujistila: "Slibujete, že nic neřeknete, Ryane?"

Ozval se namíchnutě: "A co paní Tally? To to nemůžu říct ani paní Tally? Brzy se vrátí domů. Má už kolo opravené a jela do Hampsteadu na nákup."

"S paní Tally promluvíme my. Co kdybyste teď šel domů?"

"Tohle je můj domov," odpověděl. "Já tady prozatím bydlím u paní Tally."

"Až paní Tally přijde domů, řekněte jí, že je tu policie a prosí ji, aby přišla do muzea. Paní Tally, Ryane, ne vy."

"Dobře, řeknu jí to. Snad jí můžu říct proč?"

Vzhledl na ni a bezelstnou, mírnou tvář. Neoklamal ji. "Nic jí neříkejte, Ryane. Jen to, oč jsem vás požádala. S vámi si promluvíme později."

Bez dalšího slova Kate odešla. Vůz z márnice, zlověstný ve své černé anonymitě, ještě stál před vchodem. Došla před muzeum, když zaslechla zvuk kol na šterku. Otočila se a spatřila, že přijíždí paní Cluttonová. Košík na kole měla naplněný plastovými taškami. Sesedla a opatrně vedla kolo po okraji trávníku kolem sloupku závoře Kate jí vyšla v ústřety.

"Teď jsem mluvila s Ryanem," oznámila. "Obávám se, že mám smutnou zprávu. Našli jsme další mrtvé tělo, mladou ženu, v galerii vražd."

Ruce paní Cluttonové se sevřely na řídítkách. "Ale já tam byla v devět hodin utírat prach. To tam nebyla."

Nemělo smysl ta brutální fakta uhlazovat. "Byla v té truhle, paní Cluttonová."

"Ale to je strašné! Toho jsem se vždycky děsila, že se třeba nějaké dítě rozhodne vlézt dovnitř a uvězní se tam. Nikdy to nebyl racionální strach. Děti do galerie vražd nesmějí a dospělý by se tam neuvěznil. Víko se samo nezavírá a nemůže být moc těžké. Jak se to stalo?"

Společně kráčely k muzeu. "Bohužel, nebyla to nehoda," řekla Kate. "Tu mladou ženu někdo uškrtil."

Paní Cluttonová se zapotácela a Kate si chvíli myslela, že upadne. Podala jí pomocnou ruku, paní Cluttonová se opírala o kolo, oči upřené na vzdálený pohřební vůz. Už ho viděla. Věděla, co to je. Ale ovládala se.

"Další smrt, další vražda," vydechla. "Vě někdo, kdo je ta osoba?"

"Myslíme, že se jmenuje Celia Mellocková. Říká vám to jméno něco?"

"Ne. Vůbec nic. Jak se mohla dostat dovnitř? V muzeu nebyl nikdo, když jsme to s Muriel včera večer kontrolovaly."

"Je tu komander Dalgliesh a také pan a slečna Dupayneovi a pan Calder-Hale," řekla Kate. "Byli bychom vám vděční, kdybyste se k nim připojila."

"A Ryan?"

"Toho teď nebudeme potřebovat. Zavoláme ho, až s ním budeme chtít mluvit."

Došly k muzeu. Paní Cluttonová řekla: "Dám si jen kolo do kůlny a pak za vámi přijdu."

Ale Kate ji nenechala jít samotnou. Společně kráčely ke kůlně a tam počkala, až si paní Cluttonová donese tašky ze supermarketu do svého domku. Po Ryanovi ani památky, přestože jeho košík a sázecí kolík ležely na záhonu. Vešly spolu do muzea.

Kapitola 3

Kate se vxátla do galerie vražd. Doktor Kynaston už byl pryč.

"Kde jsou?" zeptal se jí Dalgliesh.

"Přesunuli se do obrazové galerie, pane, i s Calder-Halem. Tally Cluttonová se už vrátila a je tam s nimi. Chcete je vidět všechny pohromadě?"

"Měli bychom porovnat jednotlivé výpovědi. Dobu, kdy zemřela, známe poměrně přesně. Svědectví paní Stricklandové a předběžný odhad doktora Kynastona ji určuje na páteční večer, spíš časný než pozdější. Zdravý rozum soudí, že zemřela buď krátce před Dupayneovou vraždou, nebo hned po ní. Dvojí vražda. Odmítám věřit, že máme dva jednotlivé vrahy, kteří pracují na stejném místě stejného večera a v přibližně stejnou dobu."

Dalgliesh, Kate a Piers nechali Benton-Smitha v galerii vražd, společně sešli dolů a prázdnou halou kráčeli do obrazové

galerie. Šest párů očí se na ně upřelo současně. Paní Stricklandová a Caroline Dupayneová zaujaly místa v křeslech před krbem, Muriel Godbyová a Tally Cluttonová seděly na čalouněné lavičce uprostřed místnosti. Marcus Dupayne a James Calder-Hale stáli vedle sebe u jednoho okna. Když Kate pohlédla na Muriel Godbyovou a Tally Cluttonovou, připomněly jí pacientky, které vidala v čekárně na onkologii; každá si jasně uvědomovala přítomnost té druhé, ale nemluvíly spolu, ani se na sebe nedívaly, jako by každá unesla jen břímě vlastní úzkosti. Také cítila, že je atmosféra plná vzrušení a obav, vůči nimž byla imunní zřejmě jen paní Stricklandová.

"Když jste všichni tady," zahájil Dalgliesh, "je vhodná doba na potvrzení předchozích informací, ale také na rozhovor o tom, co víte o posledním úmrtí, pokud ovšem něco víte. Muzeum bude muset zůstat zavřené, aby specialisté na stopy mohli prozkoumat jednotlivé místnosti. Budu potřebovat všechny klíče. Kolik sad je tady a kdo je má?"

Odpověděla Caroline Dupayneová. "Můj bratr a já máme každý jednu sadu, také pan Calder-Hale, slečna Godbyová, paní Cluttonová a dvě dobrovolnice. Rezervní sada klíčů je v kanceláři."

"Já musím otvírat paní Stricklandové," oznámila Muriel Godbyová. "Asi před deseti dny mi oznámila, že ztratila svoje klíče. Řekla jsem jí, že asi tak týden počkáme, než necháme udělat kopie."

Paní Stricklandová k tomu nic nedodala.

Dalgliesh se obrátil na Caroline. "Budou s vámi také muset později odpoledne projít místnosti ve vašem bytě."

Caroline jen s obtížemi skryla svou rozmrzelost. "Je to opravdu nutné, komandere? Jediný přístup do galerií z mého pokoje je zavřený na západku a jen já a paní Godbyová máme klíče ke vchodu z přízemí."

"Kdyby to nebylo nutné, nežádal bych vás o to."

"Nemůžeme opustit muzeum jen tak," protestoval Calder-Hale, "Mám ve své místnosti rozdělané věci, papíry, které si musím vzít s sebou, abych na nich mohl zítra pokračovat."

"Nežádám vás, abyste odešli okamžitě," řekl Dalgliesh, "ale chtěl bych, abyste mi předali klíče k večeru. Mezitím tu budou technici a seržant Benton-Smith a galerie vražd bude pro vás samozřejmě uzavřená."

Důsledky tohoto opatření byly jasně stejně jako nevídané. V muzeu budou pod diskrétním, ale účinným dohledem.

"Tak to nebyla nehoda?" otázal se Marcus Dupayne. "Myslel jsem, že ta dívka mohla vlézt do truhly, třeba ze zvědavosti nebo z nějakého hecu, a uvěznit se tam, když na ni spadlo víko. Není to možné? Že by se tam udusila?"

"V tomhle případě ne," zavrtěl hlavou Dalgliesh. "Ale než budeme pokračovat v hovoru, bylo by vhodné přenechat muzeum technikům. Chtěl bych vědět, paní Cluttonová, zda bychom se mohli přesunout do vašeho obývacího pokoje."

Tally Cluttonová a Muriel Godbyová se zvedly. Tally teď zmateně pohlédla na Caroline Dupayneovou. Ta pokrčila rameny a řekla: "Je to váš domek, dokud tam bydlíte. Jestli nás přijmete, proč ne?"

"Doufám, že tam bude dost místa," řekla Tally. "Mohla bych přinést další židle z jídelny"

"Tak pojďme, ať to máme za sebou," navrhla Caroline Dupayneová.

Skupinka opustila galerii a zastavila se venku, zatímco Dalgliesh znovu zamykal dveře. Obešli muzeum mlčky jako skupina sklíčených pozůstalých, která odchází z krematoria. Když Kate následovala Dalglieshe krytým vchodem do domku, téměř čekala, že v obývacíku na stole najdou šunkové chlebičky a láhev posilujícího nápoje.

V pokoji nastal drobný zmatek, než Marcus Dupayne za pomoci Kate donesl další židle, a pak se všichni posadili kolem kulatého stolu uprostřed místnosti. Jen Caroline Dupayneová a paní Stricklandová vypadaly klidně, vybraly si židle, ihned se posadily a vyčkávaly, Caroline Dupayneová s chmurnou rezignací, paní Stricklandová s výrazem kontrolovaného očekávání, jako by byla připravena zůstat tak dlouho, dokud ji bude průběh jednání zajímat.

Byl to zcela nevhodný pokoj pro takovéhle setkání, jeho bodrá domáckost byla zcela v rozporu s věcí, o níž se tu mělo jednat. Plynový krb už hořel, ale byl ztlumený. Kate si pomyslela, že zřejmě kvůli velké zrzavé kočce, která ležela stočená v tom pohodlnějším ze dvou křesel u krbu. Piers, který chtěl skupinku sledovat trochu zpovzdálí, Kocoura bez okolků zvedl a vyhodil, a uražené zvíře vykročilo ke dveřím, zlobně sekajíc ocasem, načež vyrazilo ke schodům.

"Jemine, on vlez na postel!" zvolala Tally Cluttonová. "Kocour ví, že tam nesmí! Omluvte mě."

Odspěchala za ním, zatímco ostatní čekali v rozpacích jako hosté, kteří přišli v nevhodnou chvíli. Tally se objevila ve dveřích s Kocourem v náručí. "Pustím ho ven," oznámila. "Obvykle chodí ven a vrací se až k večeru, ale dnes si zabral křeslo a usnul. Neměla jsem to srdce ho rušit."

Slyšeli, jak kárá Kocoura a pak zvuk zavíraných předních dveří. Caroline Dupayneová pohlédla na svého bratra, obočí povytažené, ústa jí zkřivil jízlivý úsměšek. Nakonec se všichni usadili.

Dalgliesh stál u okna. "Ta zavražděná dívka je Celia Mellocková," oznámil. "Zná ji někdo z vás?"

Neunikl mu krátký pohled, který vrhla Muriel Godbyová na Caroline Dupayneovou. Sama nic neřekla, ale odpověděla Caroline.

"Já a paní Godbyová ji známe - nebo spíš jsme ji znaly. Studovala na koleji lady Swathlingové, ale minulý rok na konci jarního semestru skončila. Bylo by to jaro 2001. Slečna Godbyová pracovala jako recepční na té koleji v předchozím semestru. Od té doby, co odešla, jsem Celi neviděla. Neučila jsem ji, ale hovořila jsem s ní i s její matkou předtím, než byla přijata. Zůstala jen dva semestry a nebyla to žádná sláva."

"Jsou její rodiče v Anglii? Víme, že adresa slečny Mellockové je Manningtree Gardens 47, Earls Court Road. Volali jsme tam, ale nikdo tam momentálně není."

"Myslím, že to je její adresa, a ne jejích rodičů," podotkla Caroline Dupayneová. "Mohu vám říct něco o té rodině, ale není toho moc. Její matka se potětí vdala asi tak měsíc předtím, než Celia přišla na kolej. Nemohu si vzpomenout, jak se jmenuje její nový manžel. Myslím, že je to nějaký průmyslník. Bohatý, samozřejmě. Sama Celia nebyla chudá. Otec jí zanechal svěřenský fond a ona získala přístup k tomu kapitálu v osmnácti. Moc mladá, ale tak to bylo. Mám dojem, že si vzpomínám, že její matka trávila většinu zimy v zahraničí. Pokud není v Londýně, bude patrně na Bermudách."

"Máte skvělou paměť," prohlásil Dalgliesh. "Děkuji vám."

Caroline Dupayneová pokrčila rameny. "Většinou se nepletu při výběru. Tentokrát to nevyšlo. Na naší koleji dochází málokdy k omylům. Mám tendenci si je pamatovat."

Byla to Kate, kdo si vzal slovo. Zeptala se Muriel Godbyové: "Jak dobře jste znala slečnu Mellockovou, když jste byla na koleji?"

"Vůbec ne. Stýkala jsem se se studentkami velmi málo, a ani to mi nebylo příjemné. Některé z nich na mě měly pífku, nevím proč. Jedna nebo dvě byly vyložené nepřátelské a ty si velmi dobře pamatuju. Ona mezi ně nepatřila. Já si nemyslím, že by byla na koleji často. Pochybuju, že jsme kdy spolu mluvily."

"Znal tu ještě někdo tu dívku?" Nikdo neodpověděl, ale všichni zavrtěli hlavami. "Má někdo tušení, proč přišla do muzea?"

Opět zavrtěli hlavami. Marcus Dupayne nadhodil: "Patrně přišla jako návštěvnice, buď sama, nebo se svým vrahem. Případá mi nepravděpodobné, že by šlo o náhodné setkání. Možná by si ji Muriel Godbyová mohla pamatovat."

Všechny oči se stočily na Muriel. "Pochybuju, že bych ji poznala, kdybych ji viděla přicházet. Možná by ona poznala mě a řekla by něco, ale je to nepravděpodobné. Já se na ni nepamatuju, takže proč by si ona měla pamatovat mě? V době, kdy jsem seděla u recepcce já, rozhodně nepřišla."

"Jméno a adresu matky slečny Mellockové mají určitě na koleji lady Swathlingové," řekl Dalglish. "Zavolala byste tam a požádala o ně, prosím vás?"

Bylo jasné, že ta žádost je nevídaná. "Nebude to vypadat trochu neobvykle?" namítla Caroline. "Ta dívka odešla loni a jen po dvou semestrech."

"To se záznamy skartují tak rychle? To přece ne. Není potřeba mluvit s lady Swathlingovou. Požádejte sekretářku, aby se podívala na záznam. Nejste spoluředitelka? Proč byste nemohla požádat o informaci, kterou potřebujete?" Přesto váhala. "Nemůžete to zjistit jinak? S naší kolejí přece nemá smrt té dívky nic společného."

"Zatím nevíme, s čím má něco společného. Celia Mellocková studovala na koleji lady Swathlingové, vy jste spoluředitelka, a mrtvá byla nalezena ve vašem muzeu."

"Takhle to nemůžete brát."

"Beru to tak. Musíme informovat nejbližší rodinu. Tu adresu lze zjistit i jinak, ale tohle je nejrychlejší."

Caroline už nic nenamítala. Zvedla telefon.

"Slečna Cossgroveová? Potřebuji adresu a telefonní číslo matky Celie Mellockové. Záznamy jsou v levé registračce, oddíl bývalých studentek."

Čekání trvalo celou minutu, pak si Caroline zapsala údaje a podala papír Dalglishovi. Poděkoval jí a předal ho Kate.

"Zjistíte, jestli bychom si mohli domluvit schůzku co nejdřív."

Kate nepotřebovala pokyn, že má volat z mobilu zvenčí. Dveře se za ní zavřely.

Mlha časného rána se zvedla, ale slunce nesvítilo a vítr byl mrazivý. Kate se rozhodla, že zavolá ze svého auta. Adresa byla v Brook Street a ozval se jí úlisný hlas kohosi, kdo zřejmě patřil ke služebnictvu. Lady Holsteadová a její manžel jsou ve svém domě na Bermudách. On není zmocněný dávat někomu číslo.

"Tady je inspektorka Miskinová z Nového Scotland Yardu," představila se Kate. "Chcete-li si ověřit mou totožnost, dám vám číslo, na které můžete zavolat. Dala bych ale přednost tomu, abychom nemamili čas. Potřebuji naléhavě mluvit se sirem Danielem."

Nastala pauza. Po chvíli hlas řekl: "Počkala byste chvíli, inspektorko?"

Kate slyšela kroky. O třicet vteřin později hlas opět promluvil a dal jí bermudské číslo, pečlivě je zopakoval.

Kate zavěsila a na chvíli se zamyslela, než vytáhla další číslo. Ale neměla na vybranou; zprávu je třeba rychle telefonicky sdělit. Bermudy jsou patrně o čtyři hodiny za greenwichským časem. Pravděpodobně je zastihne velmi časně ráno.

Ozval se jí mužský hlas, strohý a rozhořčený. "Ano? Kdo je tam?"

"Tady inspektorka Miskinová z Nového Scotland Yardu. Potřebuji mluvit se sirem Danielem Holsteadem."

"Holstead u telefonu. A voláte v zvlášť nevhodnou hodinu. O co jde? Snad se mi zase někdo nepokusil vloupat do londýnského bytu?"

"Jste sám, sire Danieli?"

"Jsem sám. Chtěl bych vědět, o co ksakru jde."

"Jde o vaši nevlastní dceru, sire Danieli."

Než mohla Kate pokračovat, přerušil ji: "A co tentokrát provedla? Podívejte, moje žena už za ni není zodpovědná, a já jsem nikdy nebyl. Té dívce je devatenáct, vede svůj vlastní život, má vlastní byt. Musí si řešit své problémy sama."

Matka s ní má jen potíže už od té doby, co holka začala mluvit. O co jde teď?"

Bylo zjevné, že sir Daniel není po ránu ve formě. Ten fakt by se dal využít.

"Bohužel je to špatná zpráva, sire Danieli," řekla Kate. "Celia Mellocková byla zavražděna. Její tělo se našlo dnes ráno v Dupayneově muzeu v Hampstead Heathu."

Ticho bylo tak naprosté, že Kate zapochybovala, zda ji slyšel. Už se chystala promluvit, když ze sebe Holstead vypravil: "Zavražděna? Jak zavražděna?"

"Někdo ji uškrtil, sire Danieli."

"Říkáte mi, že Celii našli uškrcenou v nějakém muzeu? Nejde o nechutný vtip?"

"Bohužel ne. Můžete si tu informaci ověřit, když zatelefonujete do Yardu. Mysleli jsme, že bude nejlepší promluvit nejdřív s vámi, abyste tu zprávu mohl sdělit své ženě. Je mi to líto. Musí to být hrozný šok."

"To si pište! Dnes odletíme zpátky firemním letadlem. Ne že bychom vám mohli říct cokoli užitečného. Nikdo z nás Celii neviděl posledního půl roku, a ona zásadně netelefonuje. Asi nemá důvod. Má svůj vlastní život. Vždycky nám dávala najevo, co si myslí o tom, že do něj já nebo matka zasahujeme. Ted' to jdu říct lady Holsteadové. Dám vám vědět, až

přijedeme. Nemáte zatím představu, kdo to udělal, že?"

"Zatím ne, sire Danieli."

"Žádný podezřelý? Třeba kluk, co s ním chodila? Nikdo?"

"Zatím ne."

"Kdo vede vyšetřování? Znáš ho?"

"Komander Adam Dalgliesh. Navštíví vás a vaši ženu, až se vrátíte. To už možná budeme mít trochu víc informací."

"Dalgliesh? To jméno je známé. Zavolám komisaři, až pro

mluvím se ženou. Mohla jste mi tu zprávu sdělit ohleduplněji. Sbohem, inspektorko."

Než Kate mohla cokoli říci, praštil sluchátkem. Něco na sebe pověděl, pomyslela si Kate. Kdyby mu zprávu o vraždě sdělila okamžitě, nevyslechla by ten drobný výbuch jedovatosti. Dověděla se o siru Danielu Holsteadovi víc, než si přál. To pomyšlení ji trochu zahřálo uspokojením; jen by ráda věděla, proč se zároveň trochu zastyděla.

Kapitola 4

Kate se vrátila do domku a zaujala své místo, přičemž na Dalglieshe kývla, aby potvrdila, že zprávu předala. O detailech si mohli promluvit později. Viděla, že Marcus Dupayne stále sedí v čele stolu, ruce sepnuté před sebou, na tváři masku. Teď řekl Dalglieshovi: "Jsme, doufám, úplně volní a můžeme odejít, kdyby to kdokoli z nás chtěl něho potřebovat?"

"Jste úplně volní. Požádal jsem vás, abyste přišli sem, protože vyslechnout vás teď hned je nejjednodušší způsob, jak získat informace, které potřebuji. Pokud se to komukoli nehodí, mohu zařídít, abychom se sešli později."

"Díky," řekl Marcus. "Myslel jsem, že bychom si také měli ujasnit právní postavení. Sestra a já si přirozeně přejeme spolupracovat, pokud to bude v našich silách. Ta smrt je strašlivý šok. Také je to tragédie - pro tu dívku, pro její rodinu i pro muzeum."

Dalgliesh neodpověděl. Osobně pochyboval, že by muzeum trpělo. Jakmile se znovu otevře, galerie vražd se stane dvojnásobnou atrakcí. Živě si představil paní Stricklandovou, jak svými artritickými rukama píše novou popisku a Dupayneovi u ní stojí každý z jedné strany. Původní truhla, v níž byla ukryta těla Violette Kayeové a Celie Mellockové, je v současnosti na policii. Tato truhla je zhruba stejného stáří i typu. Ta představa byla nepřijemná.

"Mohli bychom si, takhle dohromady, zopakovat minulý pátek?" požádal je. "Samozřejmě víme, co jste dělali poté, co se muzeum zavřelo. Teď potřebujeme podrobný výčet všeho, co se dělo během dne."

Caroline Dupayneová pohlédla na Muriel Godbyovou. Začala ona, ale postupně se všichni kromě Calder-Halea přidávali nebo potvrzovali její slova. Pomalu se vynořoval podrobný obraz dne, hodinu za hodinou, od okamžiku, kdy Tally Cluttonová přišla v osm hodin ráno jako každý den uklídit, až do chvíle, kdy Muriel Godbyová nakonec zamkla dveře a odvezla paní Stricklandovou na stanici metra Hampstead.

Slova se ujal Piers. "Takže jsou dvě možnosti, kdy se mohli Celia Mellocková a její vrah nepozorovaně dostat do muzea v deset hodin ráno a v půl druhé, kdy slečna Godbyová opustila recepci a šla do domku pro paní Cluttonovou.

"Recepce nemůže zůstat bez obsluhy víc než pět minut," ohradila se Muriel Godbyová. "Kdybych měla moderní telefonní centrálu, nebo kdyby se paní Cluttonová uvolila pořídit si mobil, nemusela bych pro ni chodit. Je to absurdní, pokoušet se něco řídit se zastaralým systémem, který nemá ani záznamník."

Piers se zeptal: "Kdyby se slečna Mellocková a její vrah dostali do muzea nepozorovaně, mohli by se v nějakých místnostech ukrýt přes noc. Jak je zajištěno zamykání dveří uvnitř objektu?"

Odpověděla Muriel Godbyová. "Poté, co v pět hodin zamkneme přední dveře pro návštěvníky, obejdeme všechno s Tally a zkontrolujeme, zda v muzeu někdo není. Pak zamknu jediné dvoje dveře, ke kterým jsou klíče - obrazovou galerii a knihovnu. Ty obsahují nejcennější exponáty. Ostatní místnosti se nezamkají, kromě kanceláře pana Calder-Halea, a to není moje starost. On ji má obvykle zamčenou, když tu není. Jeho dveře ani nezkouším."

Poprvé promluvil Calder-Hale. "Pokud byste to udělala, zjistila byste, že jsou zamčené."

"A co suterén?" otázal se Piers.

"Otevřela jsem dveře a viděla jsem, že se tam ještě svítí. Vyšla jsem až na ocelovou plošinu a shlédla dolů do suterénu.

Nikdo tam nebyl, tak jsem zhasla. Na těch dveřích není zámek. Také jsme s paní Cluttonovou zkontrolovaly, zda jsou zamčená všechna okna. Pak jsem jela domů. Ale to už víte, inspektore. Na minulý pátek jste se nás už ptali."

Piers ignoroval námitku. "Takže by bylo možné, aby se někdo schoval dole v archivu, mezi pohyblivými ocelovými regály? Nesešla jste po schodech, abyste se tam podívala?"

Teď se vmísila Caroline Dupayneová. "Inspektore, my vedeme muzeum, ne policejní stanici. Za posledních dvacet let se k nám nikdo nevloupal a nezjistili jsme žádnou krádež. Proč probíhá by měla slečna Godbyová prohledávat místnost archivu? I kdyby se tam někdo skrýval poté, co se muzeum zavřelo, jak by se dostal ven? Okna v přízemí se na noc zamkají. Slečna Godbyová s paní Cluttonovou splnily svůj každodenní úkol."

Její bratr mlčel. Až teď promluvil: "Všichni jsme otřeseni. Nemusím říkat, že nám záleží stejně jako vám na tom, aby se ta záhada objasnila, a že hodláme plně spolupracovat při vyšetřování. Ale není důvod předpokládat, že každá z osob, která v muzeu pracuje, měla něco společného se smrtí té dívky Slečna Mellocková a její vrah mohli přijít do muzea pouze jako návštěvníci nebo z jakéhokoli důvodu, o němž vědí jen oni. Víme, jak se mohli dostat do budovy a jak se mohli skrýt. Po smrti mého bratra jsme na vás se sestrou čekali v knihovně. Nechali jsme přední dveře pootevřené, protože jsme věděli, že máte přijít každou chvíli. Čekali jsme na vás přes hodinu, což je spousta času, kdy mohl vrah nepozorovaně uniknout."

"Ovšem to by strašlivě riskoval," namítla paní Stricklandová. "Vy anebo Caroline jste mohli z knihovny kdykoli vyjít, a také předními dveřmi mohl každou chvíli vejít komander Dalgliesh."

Marcus Dupayne to vyslechl s potlačenou netrpělivostí, jako by to byla nevhodná poznámka podřízeného na schůzi

odborů. "Riskoval, samozřejmě. Neměl na vybranou, musel riskovat, když nechtěl být uvězněn v muzeu přes noc. Musel jen krátce vyhlédnout ze dveří suterénu, zda je hala prázdná a přední dveře stále pootevřené. Tím nechci říct, že k vraždě došlo v suterénu. Galerie vražd mi připadá pravděpodobnější. Ale místnost archivu skýtala nejlepší - vlastně jediné - bezpečné místo, kde se mohl schovat, než uteče. Netvrdím, že to tak muselo být, jen že mohlo."

"Ale dveře knihovny byly také otevřené," připomněl Dalgliesh. "Jistě byste vy nebo vaše sestra slyšeli, kdyby šel někdo halou?"

"Protože je zřejmé, že někdo musel projít halou a my jsme nic neslyšeli, je odpověď nevyvratitelná. Vzpomínám si, že jsme seděli se svými drinky před krbem. Nebyli jsme blízko dveří a neviděli jsme do haly."

Jeho sestra pohlédla přímo na Dalglieshe. "Nechci vypadat, že se vám pletu do práce, komandere, ale neexistuje nějaký důvod, proč Celia přišla do muzea? Co když měla s sebou milence? Třeba to byl člověk, který potřebuje k sexu prvek rizika. Celia mohla navrhnout, že Dupayneovo muzeum je pro to jako stvořené. To, že patřím ke správčům, věděla, to by mohlo sexuální vzrušení ještě přikrofit. Pak se jí věci vymkly z rukou a skončila mrtvá."

Kate nějakou dobu nepromluvila. Teď se zeptala Caroline: "Vzhledem k tomu, jak znáte slečnu Mellockovou, považovala byste takové chování za pravděpodobné?"

Nastala pauza. Ta otázka byla nemilá. "Jak jsem řekla, já ji neučila a nevím nic o jejím soukromém životě. Ale byla to nešťastná, protivná a nevyrovnaná studentka. Nechala se také snadno svést. Nic, co by udělala, by mě nepřekvapilo."

Piers si pomyslel: Měli bychom najmout tyhle lidi k útvaru. Kdybychom jim dali ještě půlhodinu, vyřešili by obě vraždy. Ale na tom, co řekl ten pitomý náfuca Marcus Dupayne, něco bylo. Ten scénář je třeba nepravděpodobný, ale je možný. Byl by to dárek pro obhájce. Ovšem jestli to bylo takhle, s trochou štěstí by Nobby Clark a jeho hoši našli nějaký důkaz, možná dole v archivu. Jenže ono to tak nebylo. Je neuvěřitelné, že by se stejného večera pohybovali v muzeu dva vražedci a přibližně ve stejnou dobu spáchali dvě vraždy s tak rozdílnými oběťmi. Celia Mellocková zemřela v galerii vražd, ne v suterénu, a on si začínal myslet, že ví proč. Pohlédl přes stůl na šéfa. Dalgliesh měl vážný, poněkud uzavřený, téměř rozjímavý výraz. Piers ten výraz znal. Rád by věděl, zda se jejich myšlenky ubírají stejným směrem.

"Už máme otisky prstů, které jsme vám sejmuli po vraždě doktora Dupaynea," řekl Dalgliesh. "Je mi líto, že zapečetění galerie vražd a dočasné uzavření muzea vám všem způsobí újmu. Doufám, že v pondělí budeme hotoví. Myslím, že teď potřebujeme pouze paní Cluttonovou a Stricklandovou. Máme samozřejmě všechny vaše adresy."

Marcus Dupayne řekl: "Nesmíme se dozvědět, jak ta dívka zemřela? Mám dojem, že ta informace brzy pronikne do tisku. Nemáme logicky právo vědět to první?"

"Ta zpráva neunikne a nebude zveřejněna, dokud nezpravíme rodinu," odpověděl Dalgliesh. "Byl bych vám vděčný, kdybyste o tom i vy všichni pomlčeli, abychom případně zbytečně nerozrušili rodinu a přátele. Jakmile ta zpráva pronikne na veřejnost, začnou se o vraždu přirozeně zajímat média. O ta se postará oddělení styku s veřejností při Metropolitní policii. Možná budete chtít podniknout vlastní opatření, aby vás novináři příliš neobtěžovali."

"A co pitva?" zeptala se Caroline. "A soudní vyšetřování? Kdy k tomu dojde?"

"Pitva se bude konat zítra ráno," odpověděl Dalgliesh, "a soudní vyšetřování hned, jakmile je stanoví koronerův úřad. Jako v případě vašeho bratra bude zahájeno a odročeno."

Dupayneovi a Calder-Hale se zvedli. Piers si pomyslel, že bratr a sestra nesou nelibě, že jsou vyloučeni z další diskuse. Slečna Godbyová zřejmě měla stejný pocit. Neochotně vstala a vrhla na Tally Cluttonovou pohled, v němž se mísila zvědavost se zlostí.

Když za ní zapadly dveře, Dalgliesh se posadil ke stolu. "Děkuji vám, paní Stricklandová, že jste se nezmínila o fialkách," řekl.

Paní Stricklandová řekla vyrovnaně: "Požádal jste mě, abych nic neříkala, tak jsem nic neřekla."

Tally Cluttonová vstala ze židle. Tvář jí zbledla. "Jaké fialky?" vypravila ze sebe.

"U mrtvol se našly čtyři kvítky afrických fialek, paní Cluttonová," řekla Kate tiše.

Tally hleděla z jedné tváře na druhou s očima rozšířenými hrůzou. Zašeptala: "Violette Kayeová! Takže jsou to vraždy podle návodu."

Kate se přesunula na židli vedle ní. "Je to jedna z možností, o které musíme uvažovat. Ale teď se potřebujeme dozvědět, jak se vrah dostal k těm fialkám."

Dalgliesh začal pomalu a pečlivě volit svá slova: "Viděli jsme malé keramické květináče s těmi fialkami ve dvou místnostech, u pana Calder-Halea a u vás. U pana Calder-Halea jsem je viděl v neděli ráno asi v deset hodin, když jsem ho šel vyslýchat. Byly tehdy nedotčené, ačkoli se mi zdálo, že je připraví o hlavičky, když spustil žaluzii. Inspektorka Miskinová si myslí, že pan Calder-Hale neměl v kanceláři žádné poškozené květiny, když tam byla s jeho návštěvníky dnes před desátou hodinou, a seržant Benton-Smith si jich všiml, když vešel do místnosti krátce po nález těla Celie Mellockové. Byly celé ještě v jedenáct třicet dnes ráno. Zkontrolovali jsme je a jsou celé ještě teď. Jedna z rostlin, které máte na okenním římsu, má čtyři stonky zlomené. Takže to vypadá, že ty fialky pocházejí odsud. Což znamená, že osoba, která je položila na tělo Celie Mellockové, musela mít přístup do domu."

Tally řekla prostě, jako by nepřipouštěla, že by jí nevěřili: "Ale tyhle, co tu mám, jsou z kanceláře pana Calder-Halea! Já jsem si s ním jeden květináč v neděli ráno vyměnila."

Kate měla dobrou praxi ve skrývání údivu. "Jak se to stalo?" zeptala se tiše.

Tally se obrátila k Dalglieshovi, jako by se snažila, aby ji pochopil. "Já jsem dala květináč s africkými fialkami panu Calder-Haleovi k jeho narozeninám. Ty měl třetího října. No, asi to byla hloupost. Člověk si to má nejdřív u lidí ověřit. On v kanceláři nikdy neměl květiny a možná má moc práce, takže se o ně nestaral. Věděla jsem, že bude v neděli u sebe a bude pracovat, tak jsem myslela, že bych šla zalít ty fialky a othala mrtvé kvítky nebo lístky, než přijde. Všimla jsem si, že čtyři kvítky chybějí. Myslela jsem si, stejně jako vy, že je musel zlomit, když spouštěl žaluzii. Ani je moc neزالával a lístky nevypadaly moc svěže. Tak jsem si vzala rostlinu zpátky k sobě, abych ji trochu vzpamatovala, a jemu jsem

donesla jednu ze svých. Myslím, že si toho ani nevšiml."

"Kdy jste naposled viděla ty africké fialky v kanceláři pana Calder-Halea nepoškozené?" zeptal se Dalglish.

Tally Cluttonová se zamyslela. "Myslím, že to bylo ve čtvrtek, den před vraždou doktora Dupaynea, když jsem mu uklízela kancelář. Má ji zamčenou, ale máme rezervní klíč. Pamatuju si, že jsem si pomyslela, že květina nevypadá moc zdravě, ale květy byly nedotčené."

"V kolik hodin v neděli jste vyměnila ty květináče?"

"Nevzpomínám si, ale muselo to být dost časně, brzy potom, co jsem přišla. Možná mezi půl devátou a devátou."

"A teď se vás musím na něco zeptat, paní Cluttonová," pokračoval Dalglish. "Neutrhla jste ty květy sama?"

Stále mu hleděla do očí, když odpověděla, poslušně jako hodné děcko. "Ne. Já tyhle květiny netrhám."

"A jste si jistá fakty, která jste nám sdělila? Africké fialky v kanceláři pana Calder-Halea byly ve čtvrtek 31. října nepoškozené a v neděli třetího listopadu jste zjistila, že jsou poškozené, a vyměnila jste je? Nemáte o tom naprosto žádné pochybnosti?"

"Ne, pane Dalglishi. Nemám žádné pochybnosti."

Poděkovali jí za to, že jim dovolila použít svůj domek, a chystali se k odchodu. Bylo užitečné, že tu s nimi zůstala paní Stricklandová jako svědek jejich výsledku. Vůbec odsud nespěchala. Tally také vítala její přítomnost a nespěle jí navrhla, zda by nechtěla trochu polévky a omeletu, než se Ryan vrátí. Neukázal se od té doby, co s ním mluvila Kate. Bude třeba ho najít a znovu vyslechnout, teď konkrétně o tom, co dělal minulý pátek během dne.

V pondělí, poté co ho Tally přivezla zpátky, potvrdil jen to, že mezi Nevillem Dupaynem a jeho sourozenci panoval trpký nesoulad, pokud šlo o budoucnost muzea. Dále vypověděl, že poté co dostal každodenní výplatu a odešel do svého předchozího squatu, měl v plánu pozvat své kamarády do hospody, ale zjistil, že domu už se zmocnili jeho vlastníci. Takže se nějakou dobu poflakoval po Leicester Square a okolí, načež se rozhodl jít zpátky do Maida Vale.

Myslí, že přišel domů asi v sedm, ale není si tím jistý. Nic z toho se nedalo ověřit. Jeho popis útoku odpovídal tomu, co jim řekl major, i když se nespěle, proč mu majorova slova připadala tak urážlivá. Ryana Archera stěží mohli považovat za hlavního podezřelého, ale to, že je vůbec podezřelý, už byla komplikace. Ať byl teď chlapec kdekoli, Dalglish pevně doufal, že bude držet jazyk za zuby.

Kate s Dalglishem zamířili do Calder-Haleovy kanceláře. Nemohli by tvrdit, že nespolečně pracovali, ale vypadal naprosto apaticky. Pomalu skládal papíry a cpal si je do prostorné oděné aktovky. Když mu sdělili, že se u mrtvolky našly čtyři květy africké fialky, projevil tak pramalý zájem, jako by mu do tohoto málo vzrušujícího detailu nic nebylo. Vrhle zběžný pohled na fialky na svém okně a řekl, že si nevšiml, že by byly květináče vyměněné. Od Tally bylo milé, že si vzpomněla na jeho narozeniny, ale on ta výročí raději neoslavuje. Africké fialky nemá rád. Nemá k tomu zvláštní důvod, jsou to prostě květiny, které pro něj nemají půvab. Tally to neřekl, nechtěl být nevděčný. Většinou zamýká dveře kanceláře, když odchází, ale ne vždycky. Poté co ho v neděli vyslechli Dalglish s Piersem, pokračoval v práci do dvanácti třiceti a pak šel domů; nevzpomíná si, zda při odchodu zamkl dveře. Vzhledem k tomu, že bylo muzeum uzavřené pro veřejnost a mělo zůstat zavřené až do Dupayneova pohřbu, je možné, že se neobtěžoval kancelář zamknout.

Během dotazování pokračoval ve shromažďování svých písemností a uklízení stolu a také vzal hrnek do koupelny, aby ho vypláchl. Ted' byl připravený k odchodu a vypadal, že už se nechce zdržovat, natož snášet další otázky. Podal klíče od muzea Dalglishovi a řekl, že by uvítal, kdyby se mu vrátily co nejdříve. Je to pro něj velké omezení, že nemůže do své kanceláře.

Jako poslední zavolali Dalglish s Kate Caroline Dupayneovou a Muriel Godbyovou z dolejší kanceláře. Slečna Dupayneová se už zřejmě smířila s prohlídkou svého bytu. Vcházelo se do něj nenápadnými dveřmi v zadní části západního křídla. Slečna Dupayneová je odemkla a vstoupili do malého vestibulu s moderním výtahem ovládaným bezpečnostním kódem. Caroline Dupayneová vyťukala sled číslic a řekla: "Výtah instaloval můj otec. Bydlel tu už ve vysokém věku a byl posedlý bezpečností. To já také, když jsem tu sama. Tak si cením svého soukromí. Vy jistě také, komandere. Tuhle prohlídku považuji za obtěžování."

Dalglish neodpověděl. Pokud by existovaly důkazy, že tu Celia Mellocková byla nebo že vstoupila do muzea z tohoto bytu, pak by slečna Dupayneová musela snést odbornou prohlídku, která by ji určitě obtěžovala. Obchůzka bytu, dá-li se to tak nazvat, byla zběžná, ale on se neznepokojoval. Krátce mu ukázala dvě ložnice pro hosty - obě s přilehlou koupelnou a sprchou a žádná z nich nenesla stopy nedávného používání kuchyň s obrovskou lednicí, malou komoru s velkou pračkou se sušičkou a obývací pokoj. Nemohl by být víc odlišný od pokoje Nevilla Dupaynea. Byla zde pohodlná křesla a divan potažený světlezelenou lněnou látkou. Knihovny zabíraly celé tři stěny a koberce pokrývaly téměř celou plochu podlahy. Nad knihovnami visely na stěnách četné malé obrázky, akvarely, litografie a oleje. I v tomto zamračeném dni se sem linulo světlo dvěma velkými okny, jimiž byla vidět obloha. Byl to útulný pokoj a jeho vzdusné ticho muselo poskytovat úlevu od hluku, odosobnění a nedostatku soukromí v jejím bytě na koleji. Dalglish chápal, jak je tenhle byt pro ni důležitý.

Nakonec jim Caroline Dupayneová ukázala svou ložnici. Tato místnost Kate překvapila. Nebyla taková, jakou očekávala. Byla velmi pohodlná, ba přepychová, a ve vši své rafinovanosti působila velmi žensky. Tady stejně jako v ostatních místnostech byla okna opatřena žaluziemi i závěsy. Nevešli dovnitř, ale krátce postáli ve dveřích, které Caroline otevřela do široka, stoupla si zády ke dveřím a upřeně zírala na Dalglisha. Kate zachytila pohled, který byl zároveň vyzývavý i chlípny. Ten pohled ji zarazil. Tak nějak přispíval k vysvětlení postoje Caroline Dupayneové k vyšetřování. A pak, stále mlčky, Caroline ty dveře zavřela.

Dalglisha spíš zajímal možný přístup do muzea. Bíle nalakované dveře vedly ke krátkému schodišti pokrytému kobercem a do úzké před síně. Mahagonové dveře proti nim měly západku nahoře i dole a klíč visel na háčku napravo. Caroline Dupayneová stála tiše a bez hnutí. Dalglish vytáhl z kapsy latexové rukavice, navlékl si je, načež odsunul západky a odemkl dveře. Klíč se otáčel snadno, ale dveře byly těžké, a jakmile se otevřely, celou svou vahou jim musel

zabránit, aby se opět nevrátily zpátky

Před nimi se objevila galerie vražd. Překvapeně se na ně zadíval Nobby Clark a jeden z techniků. "Chtěl bych z těchto dveří sejmout otisky," požádal Dalglish. Pak zavřel dveře a opět zasunul západky.

V posledních několika minutách Caroline Dupayneová nemluvila a slečna Godbyová nevyřkla jediné slovo od té doby, co přišli. Když se vrátili do bytu, zeptal se Dalglish: "Potvrdíte mi, že jen vy máte klíče ke dveřím v přízemí?"

"Už jsem vám to říkala," odpověděla Caroline Dupayneová. "Další klíče neexistují. Z přízemí se do bytu nikdo nemůže dostat. Na dveřích není klika. To ovšem otec zařídil úmyslně."

"Kdy jste byly, jedna nebo druhá, poprvé v tomto bytě po vraždě doktora Dupaynea?"

A teď promluvila Muriel Godbyová. "Já jsem přišla v sobotu brzy ráno. Věděla jsem, že slečna Dupayneová má v plánu být v bytě přes víkend. Utřela jsem prach a trochu jsem uklidila. Dveře do galerie vražd byly tou dobou zamčené."

"Bylo obvyklé, že jste ty dveře kontrolovala? Proč byste to měla dělat?"

"Protože je to součást běžné procedury. Kdykoli přijdu do bytu, zkontroluji, zda je všechno v pořádku."

Caroline Dupayneová řekla: "Já jsem přijela asi ve tři hodiny a zůstala jsem tu v sobotu v noci sama. Odjela jsem v neděli v půl jedenácté. Nikdo, pokud vím, tady od té doby nebyl."

A pokud ano, pomyslel si Dalglish, svědomitá Muriel Godbyová by odstranila veškeré stopy. Mlčky ti čtyři šli po schodech do přízemí a mlčky slečna Dupayneová a slečna Godbyová předaly své svazky klíčů.

Kapitola 5

Bylo krátce po půlnoci, když Dalglish konečně dorazil do svého bytu nad řekou v Queenhithe, v nejvyšším patře přestavěného skladiště z devatenáctého století. Měl svůj vlastní vchod a bezpečný výtah. Tady nacházel samotu, kterou potřeboval, protože bydlel nad kancelářemi, jež byly s výjimkou pracovní doby tiché a prázdné. Každý den v osm hodin večer odešly i uklízečky. Když se vrátil domů, mohl si představovat ta patra pod sebou, plná opuštěných kanceláří s vypnutými počítači, vysypanými odpadkovými koši, nezvedanými telefony, jen s občasným zabzučením faxu, které porušilo to přízračné ticho. Budova byla původně skladem koření a pronikavé charakteristické aroma pronikalo zdmi obloženými dřevem a bylo slabě cítit i v silném pachu Temže. Jako vždycky stanul u okna. Vítr se utiřil. Několik řídkých cáru mraků se zbarvilo do ruda světly velkoměsta a viselo bez hnutí na tmavě purpurovém nebi posetém hvězdami. Patnáct metrů pod oknem se zvedal příliv a vsakoval do cihlových zdí; hnědý bůh T. S. Eliota se převlékal do černého tajemna noci.

Dostal od Emmy odpověď na svůj dopis. Přesunul se ke stolu a ještě jednou si ji přečetl. Dopis byl krátký, ale výmluvný. Mohla přijet do Londýna v pátek večer a měla v úmyslu stihnout vlak, který přijíždí na King's Cross tři minuty po sedmé. Mohl by na ni počkat u východu? Potřebovala by vyrazit v pět třicet, takže jí předtím může zavolat, kdyby to vypadalo, že nestihne přijít. Podepsala se jednoduše Emma. Přečetl znovu ty řádky napsané jejím elegantním vzpřímeným písmem a pokoušel se uhodnout, co může být za těmi slovy. Naznačuje ta strohost, že jde o ultimátum? To by nebyl Emmin způsob. Měla však svou hrdost a poté, co naposled zrušil schůzku, mu možná sděluje, že tohle je jeho poslední šance jejich poslední šance.

Stěží se odvažoval doufat, že ho miluje, ale i kdyby ji to k němu táhlo, co když teď couvne? Její život byl v Cambridgi, jeho v Londýně. On by ovšem mohl na svou práci rezignovat. Po tetě zdědil dost peněz, takže byl poměrně zámožný. Byl uznávaný básník. Od dětství věděl, že poezie bude hnací silou jeho života, ale nikdy nechtěl být profesionálním básníkem. Bylo pro něj důležité, aby si našel práci, která by byla společensky prospěšná - byl koneckonců syn svého otce - práci, v níž by mohl být fyzicky aktivní a občas i v nebezpečí. Chtěl žít - ne sice v Yeatsově pošetilem vetešnictví srdce, ale aspoň ve světě hodně vzdáleném od lákavého míru norfolkské fary, od těch následujících let na privilegované soukromé škole a Oxfordu. Práce u policie mu dala všechno, co hledal, a ještě něco navíc. Jeho práce mu zajišťovala soukromí, chránila ho před závazky úspěchu, interview, přednáškami, cestami do zámorí, publicitou, a zejména před tím, aby se zařadil mezi londýnskou literární společnost. Byla palivem pro to nejlepší z jeho poezie. Nemohl se jí vzdát a věděl, že Emma to po něm nebude žádat, stejně jako on by po ní nechtěl, aby se vzdala své kariéry. Pokud by ho nějakým zázrakem milovala, pak by našli způsob, jak si uspořádat společný život.

V pátek jí přijde naproti na nádraží King's Cross. I kdyby se v ten pátek přihodilo něco důležitého, Kate a Piers to víc než kompetentně přes víkend zvládnou. Jedině zatčení by ho zdrželo v Londýně, a to se nerýsovalo. Už měl plány na páteční večer. Zajede na King's Cross dřív a počká půlhodinu před příjezdem vlaku v Britské knihovně, pak půjde ten kus na nádraží pěšky. Kdyby přišlo, ona na něj počká u vchodu.

Ještě musel napsat Emmě. Sám nevěděl, proč potřeboval právě teď, v této tiché chvíli, najít slova, kterými by ji přesvědčil o své lásce. Možná přijde doba, kdy Emma už nebude chtít slyšet jeho hlas, nebo ho vyslechne, ale bude potřebovat čas, než odpoví. Kdyby ta chvíle někdy přišla, bude tu připravený dopis.

Kapitola 6

Ve čtvrtek 7. listopadu přijela paní Pickeringová, aby otevřela charitativní obchůdek, přesně v devět třicet jako obvykle. S nelibostí si povšimla, že přede dveřmi leží černý plastový pytel. Nahoře nebyl zavázaný a vykukovala z něj obvyklá směsice vlny a bavlny. Odemkla dveře a vtáhla pytel za sebou s podrážděným posykáváním. Bylo to opravdu k naštvání. Cedulka za oknem výslovně hlásala, že dárci nemají nechávat pytle přede dveřmi kvůli riziku krádeže, ale oni to dělali pořád. Prošla do malé kanceláře, aby si pověsila kabát a klobouk, pytel stále táhla za sebou. Bude muset počkat, až dorazí paní Frazerová, která za obchůdek odpovídala a byla uznávanou odbornicí na stanovení cen. Ta pojede věci v pytli a rozhodne, co se vystaví a za kolik.

Paní Pickeringová si nedělala o svém nálezů žádné iluze. Všechny dobrovolné pracovnice věděly, že lidé s věcmi, které stojí za to koupit, přicházejí osobně, nenechávají je venku, aby se tam rozkradly. Ale nemohla odolat, aby neprovedla předběžnou prohlídku. Nic v té hromadě vybledlých džín a vlněných svetřů zplstnatělých praním nevypadalo moc zajímavě. Velmi dlouhá ručně pletená vesta vypadala celkem slibně, než se ukázalo, že má rukávy prožrané od molů. Pak tam bylo půl tuctu popraskaných a prošlapaných párů bot. Když ty věci jednu po druhé vyndávala a nořila ruce do hromady pro další, pomyslela si, že to paní Fraserová pravděpodobně odmítne všechno. A pak její ruce nahmataly kůži a úzký kovový řetízek. Řetízek se zapletl do tkaničky na pánské botě, ale vyprostila ho a zjistila, že se dívá na zřejmě velmi drahou dámskou kabelku.

Přejela po ní prsty, vnímala jemnost kůže, a pak ji vrátila zpátky na vršek hromádky šatstva.

Paní Pickeringová zaujímala v charitativním obchůdku podřízené postavení a ten fakt přijímala beze zloby. Byla pomalá, když vracela drobné, úplně zmatená, když jí někdo nabídl bankovky nebo mince eura a měla sklon marnit čas, když bylo v krámku hodně práce, tlacháním se zákazníky, kterým pomáhala vybrat, co by se pro ně nejlip hodilo velikostí i barvou. Věděla o těchto nedostatcích, ale nedělaly jí starost. Paní Fraserová jednou řekla další spolupracovnici: "U kasy je nemožná, to jo, a taky je hrozně užvaněná, ale je naprosto spolehlivá a umí to se zákazníky, takže jsme rádi, že ji máme." Paní Pickeringová zachytila pouze druhou část té věty, ale nejspíš by ji ani nemrzelo, kdyby ji zaslechla celou. Třebaže určování kvality a ceny bylo výsadou paní Fraserové, poznala dobrou kůži, když na ni narazila.

Další půlhodinu utírala prach na regálech, přerovnávala věci podle toho, jak jí paní Fraserová nařídila, převěšovala šaty, které dychtivé ruce shodily z ramínek, a připravovala šálky pro nescafé, které uvaří, jakmile paní Fraserová dorazí. Ta dáma přišla jako obvykle přesně včas. Zamkla za sebou dveře a letmo přejela interiér obchůdku souhlasným pohledem, načež vešla do zadní místnosti, kde byla paní Pickeringová.

"Je tu tahle hromádka," oznámila paní Pickeringová své šéfově. "Někdo to nechal přede dveřmi, jako obvykle. Lidi jsou fakt hrozní, na té ceduli to přece stojí jasně. Nevypadá to moc zajímavě, až na tu kabelku."

Paní Fraserová, jak její společnice věděla, nikdy neodolala nové várce darů. Zatímco paní Pickeringová zapnula konvici a nasykala do šálků nescafé, sáhla po kabelce. Nastalo ticho. Paní Pickeringová sledovala, jak paní Fraserová rozepíná přezku kabelky, důkladně ji zkoumá, obrací ji v rukou. Pak kabelku otevřela. "Je od Gucciho," poznamenala, "a téměř nepoužitá. Kdo nám to proboha mohl dát? Viděla jsi, kdo tu nechal ten pytel?"

"Ne, už tu byl, když jsem přišla. Ta kabelka nebyla navrchu. Někdo ji nacpal až dolů. Prohrabala jsem to, protože jsem byla zvědavá, a našla ji."

"To je tedy divné. Je to kabelka bohaté ženy. Bohatí nám nedávají to, co odloží. Posílají služby, aby to prodaly do secondhandů. Znájí cenu toho, co mají. Nikdy jsme tady neměly takhle kvalitní kabelku."

V kabelce byla postranní kapsa a ona do ní vsunula prsty, načež vytáhla vizitku. Paní Pickeringová zapomněla na kávu, popošla k šéfce a prohlížely ji společně. Kartička byla malá a písmo elegantní a prosté. Četly: CELIA MELLOCKOVÁ, a v levém dolním rohu: POLLYANNE PROMOTIONS, DIVADELNÍ AGENTURA, COVENT GARDEN, WC 2.

"Třeba bychom se mohly spojit s tou agenturou a vystopovat majitelku," navrhla paní Pickeringová. "Mohly bychom kabelku vrátit. Možná se k nám dostala omylem."

Paní Fraserová netrpěla takovou nemístnou citlivostí. "Když sem lidi něco dají omylem, je na nich, aby se tady stavili a chtěli to zpátky. Takhle nemůžeme uvažovat. Koneckonců musíme mít na mysli důvod naší existence - útulek pro stará a nechtěná zvířata. Když to zboží nechají před krámem, máme právo ho prodat."

"Mohly bychom tu kabelku schovat paní Robertsově, aby se na ni mrkla," navrhla paní Pickeringová. "Myslím, že by nám zaplatila slušně. Nemá dnes odpoledne přijít?"

Paní Robertsová, příležitostná a nepříliš spolehlivá dobrovolnice, měla čich pro obchod, ale protože pokaždé zaplatila o deset procent vyšší cenu, než by se paní Fraserová odvážila žádat od normálních zákazníků, ani jedna z dam neměla morální problém s tím, aby své kolegyni vyhověla.

Paní Fraserová však neodpovídala. Najednou ztichla a vypadala, jako by na chvíli nebyla schopna pohybu. Pak vyhrkla: "Už jsem si vzpomněla. Já to jméno znám! Celia Mellocková. Slyšela jsem to ráno v místním rádiu. Je to dívka, kterou našli zavražděnou v tom muzeu - bylo to Dupayneovo, že?"

Paní Pickeringová neodpověděla. Zasáhlo ji zřejmě, byt potlačované vzrušení její společnice, ale zaboha neviděla, proč by měl být ten nález tak významný. Nakonec měla pocit, že by měla něco říct, a vylezlo z ní: "Takže se asi rozhodla dát tu kabelku pryč, ještě než ji zabili."

"Těžko se mohla rozhodnout, že to udělá potom, co ji zabili, Grace! A koukni na ty ostatní věci. Ty určitě nepocházejí od Celia Mellockové. Někdo jasně strčil kabelku mezi ty krámy, aby se jí zbavil."

Paní Pickeringová vždycky sledovala intelekt paní Fraserové s nábožnou úctou a teď, tvář v tvář této úžasné síle dedukce, se úporně snažila něco vhodného poznamenat. Nakonec se zeptala: "Co myslíš, že bychom měly udělat?"

"To je přece úplně jasně. Dáme na dveře ceduli ZAVŘENO a otevřeme až v deset. Teď zavoláme policii."

"Myslíte zatelefonovat do Scotland Yardu?" zeptala se paní Pickeringová.

"No jasně. Ti přece vyšetřují vraždu Mellockové. Člověk musí vždycky začít co nejvčasněji."

Další hodinu a tři čtvrtě se ty dvě dámy mohly cítit náramně důležité. Paní Fraserová telefonovala, zatímco její přítelkyně bez hnutí obdivovala výstižnost, s níž podala zprávu o jejich nálezů. Nakonec slyšela, jak paní Fraserová říká: "Ano, to jsme už udělaly, a zůstaneme vzadu v kanceláři, aby nás lidi neviděli a nezačali bušit na dveře. Vzadu je vchod, kdybyste chtěli přijít diskretně."

Zavěsila a oznámila: "Někoho nám sem pošlou. Prý nemáme otevírat krám a počkat na ně v kanceláři."

Nečekaly dlouho. Dva policisté přijeli autem k zadnímu vchodu, jeden podsaditý, to byl pravděpodobně nadřizený, a druhý vysoký, tmavý a tak hezký, že z něj paní Pickeringová nemohla spustit oči. Ten starší se představil jako detektiv inspektor Tarrant a jeho kolega jako detektiv seržant Benton-Smith. Paní Fraserová mu podala ruku a vrhla na něj

pohled, který naznačoval, že si není jistá, zda má být policista takový hezoun. Paní Pickeringová opět zopakovala svou story, zatímco paní Fraserová se ovládla natolik, že jen poslouchala, připravena opravit jakoukoli malou nepřesnost a zachránit kolegyni před policejní buzerací.

Inspektor Tarrant si navlékl rukavice, než sáhl po kabelce, a vsunul ji do velkého plastového sáčku, který zapečetil, a něco napsal na štítek. "Jsme vám moc vděční, dámy, že jste nás o tom informovaly. Ta kabelka může být velmi důležitá. Pokud ano, musíme zjistit, kdo všechno ji měl v ruce. Byly byste tak laskavé a jely teď s námi, abychom vám mohli sejmout otisky prstů? Potřebujeme je samozřejmě za účelem eliminace. Budou zničeny, až už je nebudeme potřebovat." Paní Pickeringová si představila, jak se veze se vši pompou do Nového Scotland Yardu na Victoria Street. Představila si zapnutý majáček, jak to často viděla v televizi. Místo toho, což ji poněkud zklamalo, je zavezli na místní policejní stanici, kde jim celkem neobřadně vzali otisky prstů. Když paní Pickeringové brali prst po prstu a jemně je otiskovali na podložku, cítila veškeré vzrušení úplně nového zážitku a radostně se o tom rozhovořila. Paní Fraserová znovu nabyla svou důstojnost a jen se zeptala, jakým postupem se zajistí, aby jejich otisky byly příslušně zničeny. Během půlhodiny byly opět v obchodě a usadily se k novému šálku kávy. Po tom ranním rozruchu cítily, že ji potřebují.

"Vypadali úplně klidně, že?" prohodila paní Pickeringová. "A vůbec nic nám vlastně neřekli. Myslíš, že ta kabelka je opravdu tak důležitá?"

"Samozřejmě, Grace. Nedali by si tu práci a nebrali by nám otisky, kdyby nebyla důležitá." Už chtěla dodat: A to, jak se tvářili lhostejně, byla jen přetvářka, ale místo toho pronesla: "Připadalo mi zbytečné, že ten starší důstojník, inspektor Tarrant, naznačoval, že když to vyjde najevo, bude to na nás dvou. Přece jsme ho ujistily, že nic neřekneme, a obě jsme odpovědné osoby. To by mu mohlo stačit."

"Ale Elinor, já si nemyslím, že to naznačoval. Je to škoda, vid'? Vždycky jsem chtěla prožít něco, abych to mohla vyprávět Johnovi večer, když přijdu z práce. Myslím, že rád poslouchá o lidech, se kterými jsem se setkala, zvláště o zákaznících. Někteří z nich vyprávějí takové zajímavé věci, když se trochu rozmluví. Je škoda, že nemůžeme sdílet nejsenzazačnejší věc, která se tu kdy stala."

Osobně s ní paní Fraserová souhlasila. Když se vrátily policejním autem do obchodu, přesvědčovala paní Pickeringovou o tom, že je nutné mlčet, ale sama plánovala zradu. Ani ji nenapadlo, aby to smlčela před svým mužem. Koneckonců Cyril byl úředník se soudní pravomocí a věděl, jak je důležité udržet tajemství.

"Obávám se, že tvůj John bude muset počkat," řekla kolegyni. "Bylo by katastrofální, kdyby to rozšířil v golfovém klubu. A musíš mít na paměti, Grace, že jsi to byla ty, kdo našel tu kabelku. Možná tě budou potřebovat jako svědka." "Propána!" Paní Pickeringová se odmlčela, šálek s kávou na půl cesty ke rtům, pak ho odložila na talířek. "Myslíš, že bych musela na lavici svědků? Teda k soudu?"

"No, ten proces se asi nebude konat na veřejných záchodcích."

Paní Pickeringová si pomyslela, že jako snacha bývalého starosty dovede být Elinor někdy velmi hrubá.

Kapitola 7

Setkání se sirem Danielem Holsteadem bylo sjednáno na půl desátou; tu dobu navrhl sir Daniel, když Dalglieshovi před hodinou zavolal. On a jeho žena budou mít pramalou šanci zotavit se z letu, ale jejich úzkostlivá snaha dozvědět se všechno od policie co nejdřív byla rozhodující. Dalgliesh pochyboval, zda jeden z nich vůbec spal od té doby, co se dozvěděli tu zprávu. Považoval za obezřetné i ohleduplně navštívit manžele osobně a vzít s sebou Kate. Na jejich adrese v moderním činžovním domě v Brook Street seděl u stolu recepce vrátný, který prozkoumal jejich služební průkazy a ohlásil je telefonem, načež jim pokynul k výtahu, ovládanému bezpečnostním kódem. Namačkal čísla, pak je uvedl dovnitř a řekl: "Jen zmáčknete tohle tlačítko, pane. Je to soukromý výtah, který jede přímo do bytu sira Daniela." Výtah byl vybaven nízkým čalouněným sedadlem po jedné straně a tři stěny měl obložené zrcadly. Když vystoupili z výtahu, spatřili dvě ženy, které k nim neslyšeně kráčely po měkkém koberci. Jedna v černém kalhotovém kostýmu a s výrazem poněkud odstrašujícího sebevědomí oplývala briskní výkonností sekretářky. Ta druhá, světlovlasá a mladší, měla na sobě bílou kombinézu a přes rameno nesla na popruhu složené masážní lehátko.

Starší žena pronesla: "Tak na shledanou zítra, slečno Murchisonová. Budete-li hotová za hodinu, mohu vás zařadit před kadeřnici a manikérku, což by znamenalo, že přijdete o patnáct minut dřív. Víím, že lady Holsteadová nesnáší uspěchanou masáž."

Masérka vstoupila do výtahu a dveře se zavřely. Pak se žena obrátila k Dalglieshovi. "Komander Dalgliesh? Sir Daniel a lady Holsteadová vás očekávají. Pojdte, prosím, tudy."

Kate si ani nevšimla, nepředstavila se. Šli za ní chodbou ke dveřím, které sebevědomě otevřela, a oznámila: "Komander Dalgliesh a jeho kolegyně, lady Holsteadová," načež za sebou zavřela.

Prostorný pokoj s nízkým stropem měl čtyři okna, která vedla na Mayfair. Byl bohatě, vlastně přepychově, zařízen ve stylu drahého hotelového apartmá. Přestože ho někdo vyzdobil fotografiemi ve stříbrných rámech, téměř nic v něm neprozrazovalo osobní vkus. Mramorový krb, který zcela zřejmě nebyl původní součástí pokoje, působil honosně. Od zdi ke zdi pokrýval podlahu stříbřitě šedý koberec a na něm ležela ještě spousta menších koberců světlejšího odstínu než saténové podušky, pohovky a křesla. Nad krbem visel velký portrét světlovlasé ženy v rudé večerní toaletě.

Dáma z portréту seděla vedle krbu, ale jakmile Dalgliesh s Kate vstoupili, elegantně se zvedla a vztáhla k nim třesoucí se ruku. Její manžel stál vedle jejího křesla, ale teď také vykročil vpřed a vzal ji pod paži. Výsledný dojem byl křehká ženská sklíčenost podpíraná působivou mužnou silou. Jemně ji odvedl zpět ke křeslu.

Sir Daniel byl velký muž, široký v ramenou, výrazných rysů, s šedými vlasy sčesanými z širokého čela. Oči měl celkem malé a pod nimi váčky, a když se upřely na Dalgliesh, nic neprozrazovaly Dalgliesh pohlédl do jeho neurčité, neproniknutelné tváře a vybavila se mu vzpomínka z dětství. Jednoho multimilionáře, v době, kdy ještě milion něco

znamenal, přivedl na faru místní velkostatkář, který byl jedním z otcových farníků. Také to byl velký muž, vlídný, příjemný host. Čtrnáctiletého Adama však zneklidnilo, když během konverzace při večeři zjistil, že je to poměrně hloupý člověk. Tenkrát se poučil, že schopnost vydělat velké peníze je zvláštní druh talentu, který je velmi výhodný pro svého vlastníka a možná i prospěšný pro ostatní, ale neznamená žádnou přednost, moudrost nebo inteligenci, kromě odborné znalosti v nějakém výnosném oboru. Dalglish uvažoval, že je snadné, ale nebezpečné stereotypně zařazovat velmi bohaté lidi, i když mají některé vlastnosti společné, například sebevědomé uplatňování moci. Na sira Daniela by možná udělal dojem vysoce postavený soudce Nejvyššího soudu, ale určitě ne komander Metropolitní policie a inspektorka po jeho boku.

Jeho žena řekla: "Díky, že jste přišli tak brzy. Pojdme se všichni posadit, ano?" Pohlédla na Kate: "Promiňte, ale nevěděla jsem, že nepřijdete sám."

Dalglish představil Kate a všichni čtyři se přesunuli ke dvěma obrovským pohovkám umístěným v pravém úhlu ke krbu. Dalglish by dal přednost téměř každému jinému místu v pokoji před touhle dusivou okázalostí. Sedl si na kraj pohovky a pohlédl na oba Holsteadovy.

"Je mi velmi líto," začal, "že jsme vám museli sdělit tak hroznou zprávu, a ještě telefonem. Je příliš brzy na to, abychom vám podali úplnou informaci o tom, jak slečna Mellocková zemřela, ale vynasnažím se."

Lady Holsteadová se naklonila dopředu. "Prosím, prosím vás o to. Člověk se cítí tak hrozně bezmocný. Mně to ještě asi úplně nedošlo. Skoro jsem čekala, že řeknete, že to byl nějaký děsný omyl. Prosím vás, omluvte mě, že nemluvím moc souvisle. Ten let..." Zmlkla.

"Mohli jste nám sdělit tu zprávu taktněji, komandere," vložil se její manžel. "Ta policistka, která telefonovala - zřejmě jste to byla vy, inspektorko Miskinová - moc ohleduplná nebyla. Nepřipravila mě na to, že jde o zvlášť důležitý hovor." "Netelefonovali bychom vám a nebudili vás v takovou hodinu, kdyby šlo o nedůležitou věc," řekl Dalglish. "Je mi líto, že se domníváte, že ta zpráva vám byla předána necitlivě. Je jasné, že inspektorka Miskinová chtěla mluvit s vámi, ne s lady Holsteadovou, takže jste sám mohl rozhodnout, jak jí to co nejlépe sdělit."

Obrátila se k němu lady Holsteadová. "A ty jsi byl skvělý, miláčku. Opravdu ses snažil, jenže takovou zprávu nelze sdělit jemně, víš? To ne. Říct matce, že její dítě bylo zavražděno, to prostě nejde zaobalit. Prostě to nejde."

Její zármutek, pomyslel si Dalglish, je pravý. Jak jinak by to mohlo být? Bylo ale neštěstí, že všechno, co lady Holsteadová říkala, se vyznačovalo jistou divadelností, která budila dojem falešnosti. Vypadala dokonale. Na sobě měla černý kostým, který připomínal vojenskou uniformu, s krátkou sukni a řadou mosazných knoflíčků u manžet. Světlé vlasy vypadaly perfektně učesané a její make-up, pečlivě nanesenou růž na tvářích a pevnou linii rtů, musela provést neroztřesená ruka. Sukni měla povytaženou nad kolena a seděla s pěknými štíhlými nohama těsně u sebe, pod leskem jemného nylonu se rýsovaly kosti. Na tu dokonalost bylo možné hledět jako na odvalu ženy, která chce vypadat co nejlépe, třebaže musí čelit životním tragédiím i menším trablům. Nepřipadala mu podobná dcery, ale to nebylo divu. Násilná smrt vymaže víc než zdání života.

Její manžel seděl stejně jako Dalglish na kraji pohovky, paže mu visely mezi kolena. Tvář měl bezvýraznou a oči, upřené po většinu času na tvář své ženy, byly pozorné. Nedá se čekat, pomyslel si Dalglish, že by nějak osobně prožíval ztrátu dívky, kterou sotva znal a která mu patrně v jeho rušném životě šla jen na nervy. Teď čelil této zřejmější tragédii a dobře věděl, že se od něj očekávají projevy příslušných citů. Zřejmě se neliší od ostatních mužů. Chtěl domácí mír a šťastnou - nebo alespoň spokojenou - ženu, ne věčně truchlící matku. Ale všechno tohle pomine. Ona si odpustí, že byla nemilující matka, možná se vemluví do toho, že své dítě milovala, jakkoli bylo nevďečné; možná se spíš racionálně smíří s tím, že dítě nelze milovat jen silou vůle. Teď vypadala spíš zaskočená než zdrcená žalem, vztahovala ruce k Dalglishovi v gestu spíš histrionském než patetickém. Nehty měla dlouhé a jasně rudě nalakované. "Já tomu nemůžu uvěřit," vrtěla hlavou. "I když jste tady, nedává to smysl. V letadle jsem si představovala, že tady na nás bude čekat a vysvětlí mi, že to celé byl omyl. Kdybych ji uviděla, uvěřila bych tomu, ale nechci ji vidět. Já bych to asi nesnesla. Nemusím ji vidět, že? Nemůžou mě donutit."

Otočila úpěnlivé oči na svého muže. Sir Daniel měl co dělat, aby jeho hlas nezněl netrpělivě. "Samozřejmě nemůžou.

Pokud to bude nutné, budu ji identifikovat já."

Sjela očima zpět k Dalglishovi. "To, že vaše dítě zemře před vámi, není přirozené, nemá to tak být."

"Ne," řekl. "Nemá to tak být."

Jeho vlastní dítě, chlapec, zemřel i s matkou brzy po narození. Poslední dobou se mu vkrádali do myšlenek častěji než v minulých letech a přinášeli dávno zasuté vzpomínky: mrtvá mladá žena; to časné impulzivní manželství, v němž jí dal to, po čem tak zoufale toužila - sebe - tak pomíjivý dar; tvář jeho synka, který se narodil mrtvý, s výrazem téměř samolibé spokojenosti, jako by on, který nic nevěděl a nikdy nic nebude vědět, v té chvíli věděl všechno. Zármutek nad smrtí syna se brzy rozpustil v trýznivé bolesti z úmrtí ženy a ve zdrcujícím pocitu, že je účastný na univerzálním smutku, na něčem, čemu předtím nerozuměl. Ale dlouhá léta ty jizvy postupně milosrdně zhojila. Stále pro ni zapaloval svíci ve výroční den její smrti, protože ona by si to přála, ale už na ni nemyslel jen s nostalgickým smutkem, bez bolesti. A teď, jestli to všechno dobře dopadne, by mohl mít i dítě - své a Emmino. Že ho napadla taková myšlenka, složená ze strachu a ničím neodůvodněné touhy, v takovém okamžiku, ho znervóznilo.

Uvědomoval si naléhavost pohledu lady Holsteadové. Proskočilo mezi nimi něco, o čem si ona mohla myslet, že je to okamžik sdíleného pochopení. Řekla: "Vy mě chápete, že? Vidím to na vás. Zjistíte, kdo ji zabil? Slibte mi to."

"Uděláme všechno, co bude v našich silách," přislíbil, "ale potřebujeme vaši pomoc. Víme toho velmi málo o životě vaší dcery, o jejích přátelích, jejích zájmech. Nevíte, zda měla někoho blízkého, s kým se mohla potkat v Dupayneově muzeu?"

Hleděla bezmocně na svého manžela. "Vy jste zřejmě nepochopil situaci, komandere," řekl sir Daniel. "Snad jsem vám jasně řekl, že moje nevlastní dcera žila jako nezávislá žena. Dostala svoje peníze o osmnáctých narozeninách, koupila si

byt v Londýně a prakticky zmizela z našich životů."

Jeho žena se k němu otočila: "To mladí dělají, miláčku. Chtějí být nezávislí. Já to chápala, oba jsme to chápali."

"Než se odstěhovala, žila tady s vámi?" zeptal se Dalgliesh. Opět odpověděl sir Daniel. "Normálně ano. Ale občas také jezdila do našeho domu v Berkshiru. Zaměstnáváme tam minimum personálu a ona se tam čas od času objevila, někdy i s přáteli. Pořádali v tom domě večírky, obvykle k malé radosti zaměstnanců."

"Seznámili jste se vy nebo lady Holsteadová s někým z těch přátel?" otázal se Dalgliesh.

"Ne. Mám dojem, že to byli spíš chvilkoví příživníci než opravdoví přátelé. Nikdy o nich nemluvila. I když jsme byli v Anglii, vídali jsme ji málo."

"Myslím, že mi měla za zlé, že jsem se rozešla s jejím otcem," ozvala se lady Holsteadová. "A pak, když se zabil při letecké havárii, dávala mi to za vinu. Kdybychom prý zůstali spolu, neletěl by v tom letadle. Ona Ruperta zbožňovala."

"Takže se obávám, že vám toho můžeme říct dost málo," ujal se opět slova sir Daniel. "Vím, že se jednu chvíli chtěla stát zpěvačkou pop-music a utrácela děsné peníze za hodiny zpěvu. Vlastně už měla agenta, ale nebylo to k ničemu. Ještě než dosáhla plnoletosti, podařilo se nám přemluvit ji, aby se pokusila dokončit školu - kolej lady Swathlingové - chyběl jí jediný rok. Její vzdělání bylo velmi zanedbané. Byla to jedna škola za druhou. Swathlingová má výbornou pověst. Ale samozřejmě ani tam nezůstala."

"Nevím, jestli je vám známo," vmísila se Kate, "že slečna Caroline Dupayneová, jedna ze svěrenských správců muzea, je také ředitelkou na koleji lady Swathlingové."

"Myslíte tím, že šla Celia do muzea za ní?"

"Slečna Dupayneová tvrdí, že ne, a vypadá to nepravděpodobně. Ale možná se o muzeu dozvěděla od ní."

"Někdo ji přece musel vidět přijíždět! Někdo si musel všimnout, s kým byla."

Dalgliesh zavrtěl hlavou. "Muzeum má málo zaměstnanců a je možné, že ona i její vrah vešli do muzea nepozorovaně. Je také možné, že její vrah v ten pátek večer odešel, aniž ho někdo viděl. Momentálně to nevíme. Fakt, že v ten pátek byl také zavražděn doktor Neville Dupayne, nasvědčuje tomu, že může existovat spojitost mezi těmi dvěma úmrtími. V současnosti ale nemůžeme nic tvrdit s jistotou. Vyšetřování je v začátcích. Budeme vás samozřejmě informovat o dalším postupu. Dnes ráno se provádí pitva. Příčina smrti, uškrcení, byla zřejmá."

"Řekněte mi, prosím, že to bylo rychlé," žadonila lady Holsteadová. "Řekněte mi, prosím, že netrpěla."

"Myslím, že to bylo rychlé, lady Holsteadová." Co jiného mohl říct? Proč na ni nakládat ještě čirou hrůzu posledních okamžiků jejího dítěte?

"Kdy bude uvolněno tělo?" zeptal se sir Daniel.

"Zítra se zahájí a odročí soudní vyšetřování. Nevím, zda koroner uvolní tělo."

"Uspořádáme tichý pohřeb, kremaci," řekl sir Daniel. "Budeme vděční za jakoukoli pomoc, kterou nám můžete poskytnout při odhánění čumilů."

"Uděláme, co bude v našich silách. Nejlepší cesta, jak zajistit soukromí, je utajit místo i čas obřadu, pokud je to možné."

Lady Holsteadová se otočila k manželovi. "Ale miláčku, nemůžeme ji jen tak odhodit, jako by nikým nebyla! Její přátelé se s ní budou chtít rozloučit. Budeme muset uspořádat alespoň zádušní mši v nějakém pěkném kostele. Londýn by byl nejvhodnější. Zpěvy, květiny, něco krásného k oslavě jejího života - mši, kterou si lidé budou pamatovat."

Pohlédla na Dalglieshe, jako by očekávala, že vymyslí příslušné prostředí, kněze, varhanika, chór, kongregaci a květiny. Promluvil její manžel. "Celia v životě do kostela nevkročila. Je-li vražda známá nebo dostatečně tragická, můžeš naplnit katedrálu. Pochybují, že tohle je ten případ. Nechci poskytnout příležitost k fotografování bulvárnímu tisku."

Nemohl projevit svou dominanci jasněji. Žena se na něj podívala, pak sklopila oči a pokorně řekla: "Jak si přeješ, miláčku."

Odešli brzy poté. Sir Daniel požádal, nebo spíš poručil, aby je pravidelně informovali o pokroku v pátrání, a oni zopakovali své obezřetné ujištění. Nebylo nic dalšího, co by se mohli dozvědět nebo dodat. Sir Daniel je doprovodil ke dveřím výtahu a pak dolů do přízemí. Dalgliesh by rád věděl, zda je tato zdvořilost příležitostí k tomu, aby s nimi soukromě promluvil, ale on neřekl nic.

V autě Kate několik minut mlčela, načež řekla: "Zajímalo by mě, jak dlouho jí to dnes ráno trvalo, nanést si ten make-up a nalakovat nehty. Nevypadá na truchlící matku, co?"

Dalgliesh se díval na silnici před sebou. "Jestli je důležité pro její sebeúctu, aby se každé ráno upravila a nalakovala, jestli je to pro ni normální jako ranní sprcha, očekáváte, že se bude zanedbávat jen kvůli tomu, aby vypadala příslušně rozrušeně? Bohatí a slavní jsou stejně schopni vraždy jako my ostatní; privilegovanost nedodává imunitu vůči sedmi smrtelným hříchům. Měli bychom si pamatovat, že jsou také mocni jiných lidských citů, včetně pustošivého žalu." Hovořil tiše, spíš pro sebe, ale Kate to vnímala jinak. Od Dalglieshe málokdy slyšela kritiku, ale když přišla, už věděla, kdy se snažit o vysvětlení nebo omluvu. Seděla zrudlá a stravovala ji hanba.

Pokračoval jemnějším hlasem, jako by předešlá slova nevyřkl. "Chtěl bych, abyste s Piersem promluvil s lady Swathlingovou. Zjistěte, zda bude ochotnější říct nám něco o Celi Mellockové než Caroline Dupayneové."

V tom okamžiku zazvonil Kate mobil. Vyřídila hovor a obrátila se na Dalglieshe. "Volal Benton-Smith, pane. Právě mu telefonovali z charitativního obchodu v Highgate. Vypadá to, že našli kabelku. Piers a Benton jsou na cestě."

Kapitola 8

Lady Swathlingová přijala Kate a Pierse v místnosti, která byla zřejmě její kancelář. Pokynula jim k pohovce gestem vznešeným jako pokyn královny a řekla: "Prosím, posaďte se. Mohu vám něco nabídnout? Kávu? Čaj? Vím, že byste ve službě neměli pít."

Katiným uším její tón jemně naznačoval, že mimo službu jsou obvykle ponořeni v alkoholickém oparu. Než stačil Piers

odpovědět, řekla: "Ne, děkujeme. Nezdříme vás dlouho."

Kancelář měla disharmonický vzhled místnosti s dvojnásobným účelem, která si není jistá svou primární funkcí. Dvojitý psací stůl pod oknem, počítač, fax a řada ocelových registraček lemujících stěnu nalevo ode dveří tvořily kancelář. Pravá strana místnosti se vyznačovala pohodlnou domáckostí obývacího pokoje. Umělé modré plameny v elegantním stylovém krbu vydávaly příjemné teplo, které doplňovalo radiátory. Nad poličkou s řadou malých porcelánových figurek visela olejomalba. Žena z osmnáctého století se stisknutými rty a vyvalenými očima v dekoltovaných šatech ze sytě modrého saténu držela pomeranč v tenkých prstech tak opatrně; jako by čekala, že vybuchne. Na vzdálené zdi visela skříňka s různými porcelánovými šálky a podšálky v růžové a zelené barvě. Napravo od krbu stála pohovka a nalevo jedno křeslo, jejichž neposkvrněné potahy a čalouny připomínaly zelenou a růžovou barvu šálků. Pravá strana pokoje byla pečlivě zařízena tak, aby působila určitým dojmem, jehož součástí byla sama lady Swathlingová.

Byla to lady Swathlingová, kdo převzal iniciativu. Než stačila Kate nebo Piers promluvit, řekla: "Jste tu samozřejmě kvůli té tragédii v Dupayneově muzeu, úmrtí Celie Mellockové. Přirozeně bych si přála pomoci vám ve vyšetřování, ale celkem nevím, jak si to představujete. Slečna Dupayneová vám jistě řekla, že Celia odešla ze školy na jaře minulého roku po pouhých dvou semestrech. Nemám vůbec žádné informace o jejím dalším životě nebo činnosti."

"V každém případě vraždy se toho potřebujeme o oběti dozvědět co nejvíc," řekla Kate. "Doufáme, že nám budete moci o slečně Mellockové něco říct - možná o jejích přátelích, které tu měla za studií, nebo jestli ráda chodila do muzeí?"

"Obávám se, že nemohu. Tyhle otázky byste měli položit její rodině nebo lidem, kteří ji znali. Tato dvě tragická úmrtí nemají nic společného s naší kolejí."

Piers upíral na lady Swathlingovou pohled napůl obdivný, napůl opovrhlivý. Kate ten pohled znala a věděla, že se vůči lady Swathlingové zatvrdil. Ted' klidně řekl: "Ale je tu spojitost, že? Celia Mellocková tu studovala, slečna Dupayneová je tu spoluředitelkou, Muriel Godbyová tady pracovala a Celia Mellocková zemřela v muzeu. Obávám se, že v případě vraždy, lady Swathlingová, je třeba klást otázky, které jsou nepříjemné nevinnému i nemilé viníkovi."

Tohle si vymyslel předem. Je to přesné a použije to znovu, pomyslela si Kate.

Na lady Swathlingovou to zaúčinkovalo. Řekla: "Celia nebyla vyhovující studentkou, v podstatě šlo o nešťastné dítě, které nemělo absolutně žádný zájem o to, co nabízíme. Slečna Dupayneová ji ani nechtěla přijmout, ale lady Holsteadová, se kterou se znám, nás moc přemlouvala. Dívka byla vyloučena ze dvou předchozích škol a její matka a nevlastní otec měli velký zájem, aby získala nějaké vzdělání. Bohužel Celia sem nastoupila proti své vůli, což není nikdy dobrý začátek. Jak jsem vám řekla, o jejím životě nevím vůbec nic. Vidala jsem ji velmi zřídka, ještě když tu studovala a poté, co odešla, jsem se s ní nikdy nesetkala."

"Jak dobře jste znala doktora Nevilla Dupaynea, lady Swathlingová?" zeptala se Kate.

Otázka se setkala se směsí nechuti a nevěřivosti. "Nikdy jsem ho neviděla. Pokud vím, ve škole nikdy nebyl. Pan Marcus Dupayne jednou asi před dvěma lety přišel na studentský koncert, ale jeho bratr se tu nikdy neobjevil."

Dokonce jsme spolu ani nemluvili telefonem, a určitě jsme se nikdy nesetkali."

"Ani nebyl někdy povolán, aby léčil některou vaši studentku? Třeba Celii Mellockovou?" nedala se odradit Kate.

"Jistěže ne. Naznačoval někdo něco takového?"

"Nikdo, lady Swathlingová. Jen mě to zajímalo."

Vmísil se Piers. "V jakém vztahu byly Celia Mellocková a Muriel Godbyová?"

"Vůbec v žádném. Proč by měly být? Slečna Godbyová tady pracovala jako pouhá recepční. Mezi některými dívkami nebyla oblíbená, ale pokud si pamatuji, Celia Mellocková si na ni nikdy nestěžovala." Odmlčela se a pak dodala: "A pro případ, že byste se chtěli zeptat, což bych byla velmi nerada: já jsem byla na koleji celý minulý pátek od tří hodin, kdy jsem se vrátila ze společného oběda, celý zbytek dne i večer. Moje odpolední povinnosti jsou sepsány v diáři na mém pracovním stole a návštěvníci, včetně právníka, který přišel v půl čtvrté, potvrdí, co a kde jsem pak dělala. Lituji, že vám nemohu být nápomocná více. Pokud mě něco relevantního napadne, samozřejmě vám zavolám."

"Jste si jistá, že jste neviděla Celii poté, co odešla z vaší koleje?" zeptala se Kate.

"Už jsem vám to řekla, inspektorko. A teď, pokud nemáte další otázky, mám něco na práci. Musím také napsat lady Holsteadové soustrastný dopis."

Svižně se zvedla ze židle a zamířila ke dveřím. Za nimi už čekal uniformovaný vrátný, který je uvedl. Určitě tu stál celou dobu, pomyslela si Kate.

Když došli k autu, řekl Piers: "Dobře vymyšlené uspořádání, co? Není těžké uhodnout, jaké jsou její priority, první je ona, a až potom škola. Všimla sis rozdílu mezi těmi dvěma stoly? Jeden prakticky prázdný, a na druhém všechny přihrádky i výsuvné desky přetéka papíry. Je celkem jasné, kdo kde sedí. Lady Swathlingová dělá na rodiče dojem svou aristokratickou elegancí a Caroline Dupayneová odře všechnu práci."

"Ale proč? Co z toho má?"

"Možná doufá, že školu převezme. Dům nedostane, pokud jí ho lady neodkáže v poslední vůli. Možná v to doufá."

Nějak se mi nezdá, že by na něj měla."

"Já myslím, že je dobře placená za to, co dělá," podotkla Kate. "Nepřipadá mi zajímavé ani tak to, proč Dupayneová zůstává tady, ale proč jí tak záleží na tom, aby muzeum zůstalo otevřené."

"Rodinná hrdost?" navrhl Piers. "Ten byt je její domov. Asi se občas musí odpoutat od té školy. Lady tě neokouzila, koukám?" "Ani ta škola. Tebe taky ne. Je to privilegovaný ústav, kam pracháči posílají děti v naději, že tady z nich něco udělají. Obě strany vědí, co je to za handl, za co ti rodiče platí. Dejte pozor, aby neotěhotněla, nedala se na drogy a na chlasy, a zajistěte, ať se seznámí s těmi správnými muži."

"To je trochu drsné. Jednou jsem měl rande s dívkou, která tu studovala. Neřekl bych, že jí to moc uškodilo. Nebyla to zrovna absolventka Oxbridge, ale vařit uměla. A nejen to."

"Ty jsi ovšem byl ten správný muž."

"Její maminka si to nemyslela. Chceš řídit?"

"Radši ty, než trochu vychladnu. Takže podáme zprávu Dalglieshovi, že lady Swathlingová zřejmě něco ví, ale nepoví?"

"Tím myslíš, že je podezřelá?"

"Ne. Nedala by nám to alibi, kdyby nevěděla, že ob stojí. Prověříme to, kdyby bylo potřeba. Zatím by to byla škoda času. Je mimo podezření pro obě vraždy, ale mohla být něčí komplic."

Piers se zatvářil přezíravě. "To přeháníš. Podívej se na fakta. V současné době předpokládáme, že ta dvě úmrtí souvisejí. To znamená, že má-li lady Swathlingová něco společného se smrtí Celie, je taky nějak zapletená do vraždy Nevilla Dupaynea. Jestli mi ale jedna věc, co nám řekla, připadala pravdivá, bylo to její tvrzení, že doktora Dupaynea nikdy neviděla. Proč by jí tedy mělo záležet na tom, jestli se muzeum zavře? Jí by se to mohlo naopak hodit, připoutalo by to Caroline Dupayneovou těsněji ke škole. Ne, ta je mimo podezření. No dobře, v něčem nám zalhala, něco nám třeba neřekla, ale co je na tom zvláštního?"

Kapitola 9

Bylo čtvrt na čtyři, čtvrtek 7. listopadu, a ve služebně probíral tým dosavadní průběh vyšetřování. Benton-Smith předtím donesl sendviče a Dalglieshova osobní asistentka uvařila plnou konvici silné kávy. Dojedli, sklidili ze stolu a posadili se ke svým papírům a notesům.

Objev kabelky byl zajímavý, ale nikam dál je neposunul. Kterýkoli podezřelý ho mohl strčit do černého pytle, ať to naplánoval předem, nebo se rozhodl z náhlého popudu. Ten nápad mohla dostat spíš žena než muž, ale to nebyl žádný důkaz. Stále čekali na informaci od operátora mobilní sítě o tom, kde se nalézal telefon Muriel Godbyové, když hovořila s Tally Cluttonovou. Služba byla zavalena požadavky a některé měly větší prioritu. Vyšetřování týkající se profesionálního života Nevilla Dupaynea před jeho příchodem do Londýna z Midlands v roce 1987 narazilo na mlčení místní policie. Nic z toho je nijak zvlášť nezklamalo; případ nebyl ještě ani týden starý.

Ted' měli Kate a Piers podat zprávu o své návštěvě v Celiině bytě. Dalgliesh nepřekvapilo, že Kate mlčela a hovořil Piers. Za chvíli bylo jasné, že se tím baví. V krátkých staccatových větách vystával živý obraz.

"Je to přízemní byt s výhledem do ústřední zahrady. Stromy, záhony květin, udržovaný trávník v drahém nájemním domě. Mříže v oknech a dva bezpečnostní zámky na dveřích. Vepředu velký obývací a tři ložnice, každá s vlastní koupelnou. Možná ho koupila jako investici na radu tatínkova právníka a při dnešních cenách víc než za milion, řekl bych. Agresivně moderní kuchyně. Žádná známka, že by v ní někdo vařil. Lednička smrdí po kyselém mléku, starých kartonech s vejci a hotových jídlech. Nechala tam pěkný bordel. Šatstvo poházené po celé posteli i po těch ostatních dvou ložnicích, skříň přečpaná, šatníky narvané k prasknutí. Asi padesát párů bot, dvacet kabelek, pár výstředních šatů, které ukazují tolik ze stehů a rozkroku, aby to ještě nebylo na zavření. Většina ostatních věcí je ukázkou drahého designu. Při zkoumání jejího psacího stolu jsem neměl moc štěstí. Nespěchala s placením účtů ani s vyřizováním úředních dopisů, kromě těch od právníků. O její portfolio se stará firma z City a je to obvyklá směsice akcií a státních dluhopisů. Peníze nicméně roztáčí dost rychle."

"Nějaká známka po milenci?" zeptal se Dalgliesh.

Ted' si vzala slovo Kate. "Na prostěradle, které bylo nacpané do koše na prádlo, jsou skvrny. Vypadají jako semeno, ale nejsou čerstvé. Nic jiného. Brala antikoncepci. Našli jsme balení pilulek ve skříňce v koupelně. Žádné drogy, ale spousta pití. Zřejmě zkoušela modeling, jsou tam desky s fotografiemi. Také toužila stát se hvězdou pop-music. Víme, že byla zapsána u jisté agentury, která z ní tahala nehorázné peníze za lekce zpěvu. Myslím, že ji pěkně škubali. Zvláštní je, pane, že jsme nenašli žádné pozvánky, ani žádné jiné důkazy o tom, že by měla přátele. Člověk by si myslel, že když má byt se třemi ložnicemi, touží ho sdílet, třeba jen kvůli společnosti a placení výdajů. Nenašli jsme žádný důkaz o tom, že by tam byl někdo jiný než ona, kromě toho prostěradla. Zajistili jsme ho jako důkaz a vzali s sebou. Poslala jsem ho do laboroky."

"A co knihy?" zeptal se Dalgliesh. "Obrazy?"

"Všechny ženské magazíny, co jsou k dostání, včetně časopisů o módě," odpověděla Kate. "Paperbacky, většinou lidové čtivo. Má tam fotky zpěváků pop-music. Nic jiného." Pak dodala: "Nenašli jsme ani diář, ani adresář. Třeba je měla v kabelce, a v tom případě je má vrah, pokud je ovšem nezničil. Na telefonním záznamníku měla vzkaz; volali ji z místního servisu, že má auto připravené k převzetí. Pokud nepřijela se svým vrahem, patrně si vzala taxi - nějak mi neseď, že by takováhle dívka jela autobusem. Pokoušeli jsme se na dispečinku vypátrat řidiče. Jiné vzkazy tam nebyly, ani soukromé dopisy. To bylo divné: všechen ten nepořádek a ani stopa po společenském nebo osobním životě. Přišlo mi jí líto. Myslím, že byla osamělá."

Piers se zatvářil přezíravě. "To tedy nevím proč. Moderní svatá trojice je přece peníze, sex a sláva. První dvě měla a ve třetí doufala."

"Nebyla to reálná naděje," poznamenala Kate.

"Ale peníze měla. Viděli jsme výpisy z účtů a portfolio investic. Tatínek jí odkázal dva a půl milionu. Není to podle současných standardů závratná suma, ale dá se z toho žít. Dívka s tolika penězi a vlastním bytem v Londýně nemusí být dlouho osamělá."

"Není-li to ovšem ten typ, co se zamiluje, visí na někom a on ji nechá," namítla Kate. "S penězi, nebo bez nich - muži v ní můžou vidět neštěstí."

"Jeden z nich takhle patrně uvažoval a vzal rychle zpátečku," řekl Piers. Po odmlce pokračoval: "Chlapi by museli být dost nevybíraví, aby snesli takový bordel. Pod dveřmi byl strčený dopis její uklízečky, že nebude moct ve čtvrtek přijít, protože musí odvézt dítě do nemocnice. Doufám, že byla dobře placená."

Přerušil ho Dalglieshův tichý hlas. "Pokud by někdo zavraždil vás, Piersi, což není úplně od věci, doufejme, že by vyšetřující inspektor, který by se hrabal ve vašich osobních věcech, nebyl takový puntičkář."

Piers řekl vážně: "S tou možností počítám. U mě alespoň najdou vzorný pořádek."

Dobře mi tak, pomyslel si Dalgliesh. Tahle část jeho práce mu vždycky přišla zatěžko, ten naprostý nedostatek soukromí obětí. Vražda připravila oběť o víc než o život. Tělo opatřili obalem, označili, rozřezali; adresáře, diáře, důvěrné dopisy, každou částičku života obětí objevili a zevrubně prozkoumali. Cizí ruce hrabaly v šatstvu, zaznamenávaly a označovaly štítky smutné pozůstatky druhdy dojmavých životů. I tento život, navenek privilegovaný, byl dojmavý. Teď získali obraz bohaté, ale zranitelné dívky bez přátel, jež hledala vstup do světa, který si ani za své peníze nemohla koupit.

"Zapečetili jste byt?" zeptal se.

"Ano pane. A hovořili jsme s domovníkem. Bydlí v bytě na severní straně. Je tam teprve šest měsíců a nic o ní neví."

"Ten dopis pod dveřmi," poznamenal Dalgliesh, "svědčí o tom, že uklízečka neměla tolik důvěry, aby dostala vlastní klíč, pokud ovšem ten dopis nedoručil někdo za ni. Musíme ji vystopovat. Co Brian Clark a jeho tým?"

"Přijdou tam zítra hned po ránu. Prostěradlo je zjevně důležité. To máme. Pochybuju, že tam najdou něco jiného. Nebyla zavražděna tam, není to místo činu."

"Jen ať se na to technici podívají," řekl Dalgliesh. "Vy a Benton-Smith se tam můžete s nimi sejít. Někdo ze sousedů třeba bude mít nějakou informaci o případných návštěvách."

Přešli k pitevní zprávě doktora Kynastona, kterou dostali před hodinou. Piers si vzal svou kopii a řekl: "Účastnit se pitvy u doktora Kynastona může být poučné, ale moc terapeutické to není. Nejde ani o pozoruhodnou důkladnost a přesnost, jeho rezníčiny, ale o jeho výběr hudby. Nečekám, že by tam měly znít břeskne pochody, ale Agnus Dei z Faurého Rekviem, to je za těchto okolností silná káva. Myslel jsem, že se složíte, seržante."

Když Kate pohlédla na Benton-Smitha, spatřila, že mu tvář ztemněla a černé oči ztvrdly do lesklých uhlíků. Ale přijal ten posměšek bez vykrucování a klidně řekl: "Já si to chvíli myslel taky" Odměl se a pak pohlédl na Dalglieshe. "Byla to moje první pitva mladé ženy, pane."

Dalgliesh nespouštěl oči z pitevní zprávy. "Ano, ty jsou vždycky nejhorší, mladé ženy a děti," přisvědčil. "Každý, kdo může sledovat takovou pitvu bez rozrušení, by se měl ptát sám sebe, zda si vybral správné povolání. Pojďme se podívat, co nám poví doktor Kynaston."

Patologova zpráva potvrzovala to, co zjistil při prvním ohledání. Hlavní tlak vedla pravá ruka, která stiskla hrtan a odlomila okraj štítné chrupavky při její základně. Vzadu na hlavě byla malá oděrka, která naznačovala, že během škrcení její přitiskl vrah dívku násilím zády ke zdi, ale nebyl nalezen žádný důkaz fyzického kontaktu mezi útočníkem a obětí ani nic za jejími nehty, což by naznačovalo, že se dívka bránila. Zajímavé zjištění bylo, že Celia Mellocková byla dva měsíce těhotná.

"Tak tu máme další možný motiv," prohlásil Piers. "Mohla se sejít se svým milencem, aby se poradili, co podniknou, případně z něj vymámila příslib manželství. Ale proč si vybrala Dupayneovo muzeum? Měla přece vlastní byt."

Kate namítla: "U takové dívky, bohaté a sexuálně zkušené, je těhotenství nepravděpodobný motiv pro vraždu, je to jen malá nepříjemnost, které se snadno zbaví přes noc na drahé klinice. Jak to, že otěhotněla, když brala antikoncepci? To balení bylo ještě neotevřené."

"Zřejmě nebyla zavražděna kvůli tomu, že byla těhotná," zavrtil hlavou Dalgliesh. "Byla zavražděna proto, že byla tam, kde byla. Máme jediného vraha a zamýšlenou oběť byl Neville Dupayne."

Ten obraz, i když to zatím byla jen hypotéza, mu vyvstal v mysli překvapivě jasně; ta androgynní postava, jejíž pohlaví bylo zatím neznámé, otáčí kohoutkem u kůlny na zahradě. Silný proud vody smývá všechny stopy po benzínu z rukou v gumových rukavicích. Oheň vzplane. Pak postava zaslechne zvuk třístíciho se skla a první prasknutí dřeva, jak plameny přeskočily na nejbližší strom. Co ale vedlo Vulkána k tomu, že pohlédl k budově muzea, předtucha, nebo obava, aby se oheň nevymkl kontrole? A při pohledu vzhůru spatřil v okně galerie vražd tvář dívky s velikýma očima, jež na něj shlížela z té výše, světlé vlasy olemované září ohně. Byl to tento okamžik, tento jediný pohled, který Celii Mellockovou odsoudil k smrti?

Slyšel, jak Kate říká: "Pořád nám zbývá problém, jak se Celia Mellocková dostala do galerie vražd. Dá se tam vejít i dveřmi z bytu Caroline Dupayneové. Pokud to tak bylo, jak se dostala do toho bytu a proč tam šla? A jak bychom to mohli dokázat, je-li klidně možné, že se s vrahem dostala do muzea, když u recepcie zrovna nikdo nebyl?"

Vtom zazvonil telefon. Kate zvedla sluchátko a chvíli poslouchala, načež řekla: "Dobře, hned jsem dole." Obrátila se k Dalglieshovi: "Přišla Tally Cluttonová, pane. Chce mluvit s vámi. Prý je to důležité."

"To určitě, když sem přišla osobně," poznamenal Piers. "To by asi bylo moc, doufat, že konečně poznala toho automobilistu?"

Kate už byla ve dveřích. Dalgliesh řekl: "Zaved'te ji do té malé místnosti pro výslechy, ano, Kate? Přijdu za ní hned, a s vámi."

Kniha čtvrtá
TŘETÍ OBĚŤ

Čtvrtek 7. listopadu - pátek 8. listopadu

Kapitola 1

Policie prohlásila, že specialisté na stopy budou potřebovat zbytek středy a polovinu čtvrtka, aby dokončili prohledávání muzea. Doufají, že budou moci vrátit klíče ve čtvrtek pozdě odpoledne. Truhlu už odvezli. Po prohlídce

bytu Caroline Dupayneové se komander Dalglish a inspektorka Miskinová zřejmě smířili s tím, že není ospravedlnění pro to, aby jí vzali klíče a vypudili ji z bytu, který byl v podstatě jejím domovem.

Tally vstala ve čtvrtek ráno velmi brzy a byla nervózní, protože jí chyběla denní rutina ranního úklidu. Teď její den neměl tvar, zbyl jen matoucí pocit, že nic už není skutečné nebo zřejmé a ona že se pohybuje jako automat ve světě děsivé fantazie. Ani domek už neskýtal útočiště před všeobsáhlým pocitem vykořeněnosti a vzrůstající hrozby katastrofy. Stále domek považovala za klidný střed svého života, ale od té doby, co v něm bydlel Ryan, byl jeho mír a řád tentam. Ne snad že by Ryan schválně dělal potíže; domek byl prostě příliš malý pro dvě tak rozdílné osobnosti. Jeden záchod, ještě k tomu v koupelně - to bylo víc než nepohodlné. Nikdy ho nepoužívala bez nepříjemného vědomí, že on netrpělivě čeká, kdy vyjde, zatímco sám tam pobýval neskutečně dlouho, také nechával ve vaně mokré ručníky a mýdlo v misce plné vody, takže se rozpouštělo. Osobně byl velmi čistotný, koupal se dvakrát denně, takže Tally se už obávala účtů za plyn, ale špinavé pracovní oblečení nechával pohozené na podlaze; bylo na ní, aby je sebrala a dala do pračky. Krmit ho, to byl další problém. Očekávala, že bude mít jiné chutě, ale ne že spořádá takové množství jídla. Nenabídl jí, že bude něco připlácet, a ona sama se nedovedla přimět k tomu, aby mu to navrhla. Chodil si každý večer lehnout brzy, ale jen proto, aby si zapnul svoje stereo. Hlasitá pop-music změnila Tallyiny noci k nesnesení. Včera večer, ještě v šoku po nálezu těla Celie Mellockové, ho požádala, aby to ztlumil, a on bez námitek uposlechl. Ale ten hluk, třebaže ztlumený, byl pořád ten provokující, vysilující rytmus, který nešel umlčet, ani když si dala polštář přes uši. Ve čtvrtek hned po snídani, když byl Ryan ještě v posteli, se rozhodla, že zajede na West Endu. Nevěděla přesně, jak dlouho bude venku, takže si nesbalila batůžek, ale vzala si jen pohodlnou kabelu a k obědu banán a pomeranč. Autobusem jela na stanici metra Hampstead, pak metrem na Embankment, prošla rušným Trafalgarským náměstím na Mall a do St. James's Parku. To byla jedna z jejích oblíbených londýnských procházek. Postupně, jak obcházela jezírko, začal v její duši převládat mír. Teplo, netypické pro tohle roční období, se vrátilo, a ona usedla na lavičku, aby si snědla ovoce za mírného slunečního svitu, přičemž pozorovala rodiče a děti, jak házejí chléb kachnám, turisty, kteří se fotografovali u lesknoucí se vodní hladiny, milence, kteří tam brouzdali ruku v ruce, a záhadné muže v tmavých oblecích, kteří chodili ve dvojicích a vždycky jí připomínali vysoce postavené špiony, kteří si sdělují nebezpečná tajemství.

V půl třetí se cítila natolik svěží, že se jí ještě nechtělo domů, a poté, co naposled obešla jezírko, se rozhodla pokračovat pěšky k řece. Když došla na Parliament Square a stanula před Westminterským palácem, z náhlého popudu, si stoupla do krátké fronty na prohlídku Sněmovny lordů. V Dolní sněmovně už byla, ale ve Sněmovně lordů ještě ne. Byl by to nový zážitek a hezky by si tam v klidu půl hodiny poseděla. Nečekala dlouho. Prošla kontrolou přísné bezpečnostní služby, prohledali jí kabelu, dali jí propustku a podle šipek vystoupala po schodech potažených kobercem na veřejnou galerii.

Když otevřela dřevěné dveře, ocitla se vysoko nad sálem a v úžasu zírala dolů. Viděla to dost často v televizi, ale nyní jí temná nádhera připadla okázale živá. Nikdo by teď nebyl schopen vytvořit takovou zákonodárnou sněmovnu; byl div, že to tak někdo vůbec vymyslel. Žádná výzdoba, žádná architektonická zvláštnost, žádné řemeslné umění ve zlatě, dřevě a malovaném skle nebyly pro ty viktoriánské vévody, hrabata, markýzy a barony dost velkolepé. Celkový úspěch možná závisel na tom, pomyslela si Tally, že to postavili s pevným přesvědčením o významu sněmovny. Architekt a řemeslníci věděli, proč to staví, a věřili tomu, co věděli. Koneckonců, pomyslela si, my máme také své vrtochy: postavili jsme Millenium Dome. Sněmovna jí trochu připomínala katedrálu, až na to, že to byla výlučně světská stavba. Zlatý trůn s baldachýnem a ozdobnými sloupy byl oslavou pozemského království, sochy v nikách mezi okny představovaly šlechtice, ne světce, a barevná skla ve vysokých oknech zobrazovala erby, ne výjevy z bible. Velký zlatý trůn hned naproti ní byl středobodem její mysli, stejně jako celé sněmovny. Pokud by se Británie někdy stala republikou, co by se s ním stalo? Jistě by ho žádná vláda, i kdyby byla vyloženě antimonarchistická, nenechala roztavit. Ale které muzeum by bylo tak velké, aby se tam vešel? K čemu by se případně mohl použít? Možná by na něm sedával budoucí prezident, v obyčejném obleku pod baldachýnem, pomyslela si. Tallyina světská zkušenost s vládou byla velmi omezená, ale zjistila, že ti, kdo dosáhli moci a postavení, dychtí po výsadách stejně jako ti, kteří je získali již při narození. Byla ráda, že tu může sedět, vděčná, že má čím zaměstnat mysl i zrak. Některé obavy dnešního dne odplývaly.

Zaujatá svými myšlenkami a uchvácená samotnou sněmovnou si nejdřív ani nevšimla postav na červených lavicích dole. A pak zaslechla jeho hlas, jasný hlas, který by si nemohla splést. Byl to šok. Pohlédla dolů a on stál před jednou z lavic mezi vládními a opozičními sedadly, zády k ní. Právě říkal: "Mylordi, chtěl bych položit otázku, která je uvedena pod mým jménem v programu jednání."

Téměř chňapla po ruce mladého muže, který seděl vedle ní. Naléhavě zašeptala: "Kdo je to, prosím vás? Kdo to mluví?" Zamračil se a podal jí papír. Aniž se na ni podíval, odpověděl: "Lord Martlesham, nezávislý."

Seděla ztuhle, nakloněná dopředu, oči na jeho zátylku. Kdyby se tak otočil! Jak si může být jistá, když mu neviděla do obličeje? Určitě musí vycítit intenzitu jejího pohledu! Nevnímala ministrovu odpověď na otázku, ani interpelace ostatních lordů. A teď pominul čas na otázky a byl ohlášen další bod programu. Skupina členů sněmovny odcházela z místnosti. Ve chvíli, kdy vstal z lavice nezávislých, aby se k nim připojil, spatřila ho zcela jasně.

Znovu se na lorda Martleshama nepodívala. Nebylo třeba prověřovat tu chvíli okamžitého poznání. Mohla se třeba zmýlit v hlase, ale hlas i tvář dohromady v ní vzbudily nezvratné přesvědčení, v němž nezbylo místo pro sebenepatrnější pochybnost. Nešlo o víru; věděla to.

Stála na chodníku před vchodem do kostela svatého Štěpána, aniž věděla, jak se tam dostala. Ulice byla rušná jako vždycky, když vrcholí turistická sezona. Churchill ze svého podstavce zíral v solidním bronzu na svoji milovanou poslaneckou sněmovnu na druhé straně ulice, která byla ucpaná popojíždějícími taxíky, automobily i autobusy. Policista zastavoval chodce a naváděl vozy poslanců do dvora Poslanecké sněmovny a proud turistů s fotoaparáty přes ramena

čekal u semaforů, aby mohl přejít ulici a vydat se k Westminsterskému opatství. Tally se k nim připojila. Zmocnila se jí naléhavá touha po tichu a samotě. Potřebovala si někde sednout a přemýšlet. Před severním vchodem do opatství stála dlouhá fronta; tam by těžko našla klid. Místo toho vstoupila do kostela svaté Markéty a usedla do lavice na půl cestě k oltáři.

Bylo tam několik návštěvníků, kteří procházeli chrámem a tiše hovořili, když se zastavili před některou z památek, ale ona je nevnímala. Východní okna z barevného skla, zhotovená jako věno pro Kateřinu Aragonskou, dva výklenky s klečícím princem Arturem, princeznou Kateřinou a dvěma svatými stojícími nad nimi, při své první návštěvě obdivovala, ale teď na ně zírala nevidoucima očima. Uvažovala o tom, proč ji zachvátila taková bouře pocitů. Vždyť přece viděla mrtvolu doktora Nevilla. Ten zuhelnatělý obraz se jí bude vracet ve snech po celý život. A teď ta druhá smrt, znásobená hrůza, mrtvola živější v představách, než kdyby skutečně zvedla víko té truhly Ani v jednom případě se po ní však nechtělo, aby převzala odpovědnost. Až teď. Řekla policii všechno, co věděla. Nic víc se po ní nežádalo. Teď je zapletená do vraždy, jako by jí v žilách kolovala její náказа. Musela učinit osobní rozhodnutí. Neulehčovalo jí ho ani to, že se bezesporu jednalo o její povinnost. Věděla, že musí jednat - Scotland Yard byl jen půl míle odsud po Victoria Street - ale potřebovala zvážit důsledky svého činu. Lord Martlesham bude hlavní podezřelý. To určitě. Její svědectví nenechá nikoho na pochybách. To, že byl členem Sněmovny lordů, pro ni nebylo důležité; co na tom záleželo. Měla jiný problém: nevěřila, že muž, který se nad ní skláněl s nepředstíranými obavami, je vrah. Ovšem nenajdou-li se žádné důkazy, které by ho očistily, může stanout před soudem, může být dokonce prohlášen za viníka. Nebylo by to poprvé, kdy by byl odsouzen nevinný. A kdyby se případ nikdy nevyřešil, nenesl by do konce života cejch vraha? Tally trápilo nepříliš racionální přesvědčení o jeho nevině. Někde v koutku její mysli, kam neměla přístup ani tichá meditace, bylo něco, co věděla, jediný fakt, který si měla zapamatovat a poslat ho dál. Zjistila, že se uchýlila ke starému prostředku ze svého mládí. Kdykoli řešila problém, vedla vnitřní monolog s tichým hlasem, ve kterém někdy poznávala hlas svědomí, ale mnohem častěji skeptický selský rozum, nekomplikované alter ego.

Víš, co musíš udělat. Co se stane později, není tvá odpovědnost.

Já to cítím tak, že je.

Jestliže se tedy cítíš odpovědná, přijmi odpovědnost. Viděla jsi, co se stalo doktoru Nevillovi. Je-li lord Martlesham vinen, chceš, aby unikl? Je-li nevinen, proč se tedy nepřihlásil policii? Je-li nevinen, může podat informace, které by mohly vést k dopadení vraha. Čas je důležitý. Proč váháš?

Potřebuji tu v tichu sedět a přemýšlet.

O čem chceš přemýšlet, a jak dlouho? Když se tě komander Dalgliesh zeptá, kde jsi byla, poté co jsi odešla ze Sněmovny lordů, co mu řekneš? Že jsi byla v kostele na modlitbách prosit o radu?

Nemodlím se. Vím, co mám dělat.

Tak vstaň a udělej to. Došlo k druhé vraždě. Kolik úmrtí bude ještě potřeba, abys v sobě našla odvahu říct, co víš?

Tally se zvedla, trochu pevnějším krokem došla k těžkým dveřím kostela svaté Markéty a vydala se po Victoria Street k Novému Scotland Yardu. Při její poslední návštěvě ji sem vezl seržant Benton-Smith a překypoval nadějí. Odjžděla s pocitem, že selhala, že je všechny zklamala. Nepoznala žádnou z fotek, které jí ukazovali, a žádné rysy nešly k sobě tak, aby vznikla podoba muže, kterého hledali. Teď přinášela komanderu Dalglieshovi dobré zprávy. Tak proč přichází s tak těžkým srdcem?

Přijali ji v recepci. Důkladně si promyslela, co řekne. "Mohla bych mluvit s komanderem Dalglieshem, prosím? Jsem paní Tallulah Cluttonová z Dupayneova muzea. Jde o ty vraždy. Mám nějaké důležité informace."

Policista ve službě neprojevil žádný údiv. Zopakoval její jméno a sáhl po telefonu. "Mám tu paní Tallulah Cluttonovou, která chce za komanderem Dalglieshem ohledně vražd v Dupayneově muzeu. Prý je to důležité." O několik vteřin později zavěsil a otočil se k Tally. "Přijde za vámi někdo z týmu komandera Dalglieshe. Inspektorka Miskinová. Znáte inspektorku Miskinovou?"

"Ano, znám ji, ale raději bych mluvila s panem Dalglieshem, prosím vás."

"Inspektorka Miskinová vás vezme ke komanderovi."

Posadila se na sedadlo u zdi, na které pokynul policista. Jako obvykle měla kabelu přes rameno, řemínek přes hrud'

Náhle se jí zmocnil dojem, že to opatření proti zlodějům musí působit podivně; vždyť byla ve Scotland Yardu. Přetáhla si řemínek přes hlavu a oběma rukama si kabelu přidržela na klíně. Najednou si připadala hrozně stará.

Inspektorka Miskinová kupodivu přišla velmi rychle. Tally by zajímalo, zda se nebáli, že si to třeba rozmyslí a uteče, kdyby ji tu nechali čekat. Ale inspektorka Miskinová ji pozdravila klidně a s úsměvem ji zavedla k výtahům. Na chodbě bylo rušno. Když přijel výtah, nacpaly se do něj s několika velkými mlčenlivými muži a vyjely nahoru. Z výtahu už vystupovaly samy; ani si nevšimla, jaký knoflík kdo stiskl.

Hovorna, do které vstoupily, byla tísnivě malá, zařízená spoře a funkčně. Spatřila čtverhranný stůl s dvěma židlemi s rovnými opěradly a s nějakým nahrávacím zařízením po obou stranách.

Jako by četla její myšlenky, řekla inspektorka Miskinová: "Bohužel, není to tu moc útulné, ale nikdo nás tu nebude rušit. Promluví s vámi osobně komander Dalgliesh. Ale ten výhled je pěkný, že? Objednala jsem čaj."

Tally přistoupila k oknu. Pod sebou viděla dvě věže opatství a za nimi Big Ben a Westminsterský palác. Auta odtud vypadala jak miniaturní hračky a chodci jako zmenšené loutky. Sledovala to všechno bez emocí, poslouchala jen, kdy vrznou dveře.

Vstoupil velmi tiše a zamířil k ní. Tak se jí ulevilo, že ho vidí, že se k němu div nerozběhla. Zavedl ji k jedné židli a inspektorka Miskinová usedla proti ní.

Tally bez úvodu řekla: "Viděla jsem toho automobilistu, který mě srazil z kola. Dnes jsem byla ve Sněmovně lordů.

Jmenuje se lord Martlesham."

"Slyšela jste ho mluvit?" zeptal se komander Dalglish.

"Ano. Byl čas interpelací a on vznesl otázku. Poznala jsem ho okamžitě."

"Můžete být konkrétnější? Co jste poznala dřív - hlas, nebo podobu? Nezávislí lordi sedí zády ke galerii pro veřejnost. Viděla jste mu do tváře?"

"Když mluvil, tak ne. Ale to už byl konec interpelací. On byl poslední. Poté, co dostal odpověď a promluvíli jeden nebo dva další členové, přešli k dalšímu bodu jednání. On pak vstal, a když odcházel, otočil se. Viděla jsem mu do obličeje." Byla to inspektorka Miskinová, ne komander Dalglish, kdo položil tu očekávanou otázku. "Jste si naprosto jistá, paní Cluttonová? Tak jistá, že byste vydržela nepřátelské dotazování u korunního soudu a nenechala se zviklat?"

Tally však upřela pohled na komandera Dalglisha. "Naprosto jistá." Odmlčela se a pak se zeptala, snažila se přitom, aby její hlas nezněl úzkostně: "Budu ho muset identifikovat?"

"Zatím ne," zavrtěl hlavou Dalglish, "a možná vůbec ne. Bude záležet na tom, co nám řekne."

Zadívala se mu do očí. "Je to dobrý člověk, že? A měl o mě strach. V tom jsem se nemohla splést. Nemůžu uvěřit..." Zmlkla.

Komander Dalglish řekl: "Pro to, co dělal v Dupayneově muzeu a proč se nepřihlásil, může mít úplně nevinné vysvětlení. Také může mít užitečné informace, které nám pomohou. Bylo velmi důležité najít ho, a my jsme vám opravdu vděční."

"Máme štěstí, že jste dnes šla do Sněmovny lordů," pochválila ji inspektorka Miskinová. "Proč jste tam vlastně šla? Plánovala jste to?"

Tally jim tiše popsala průběh svého dne s očima upřenými na Dalglisha - potřebu vypadnout z muzea, alespoň na čas; procházku a oběd na lavičce v St. James's Parku; náhlé rozhodnutí navštívit Sněmovnu lordů. V jejím hlase nezněl triumfální tón. Dalglishovi připadalo, když ji poslouchal, že touží po jeho ujištění, že její oznámení není zradou. Poté, co žízňivě dopila čaj, se ji pokusil přemluvit, aby se domů nechala dovézt policejním vozem. Jemně ji přitom ujistil, že nepojedou s rozsvíceným majáčkem. Stejně jemně, ale pevně odmítl. Pojede zpátky jako obvykle. Možná, pomyslel si, to bylo správné. Tallyin příjezd s šoférem by určitě v muzeu upoutal pozornost a vyvolal by komentáře. Požádal ji, aby mlčela, a mohl si být jist, že splní slovo, ale nechtěl, aby ji obtěžovali otázkami. Byla to čestná žena, lhaní pro ni bylo něco odporného.

Doprovodil ji dolů a rozloučil se s ní před budovou. Když si stiskli ruce, podívala se na něj a řekla: "Bude mít problémy, vidíte."

"Nějaké asi ano. Jestli je ale nevinný, ví, že se nemá čeho bát. Udělala jste správnou věc, že jste přišla, ale to asi víte."

"Ano," přisvědčila, když se otáčela k odchodu. "Vím to, ale není to útěcha."

Dalglish se vrátil do služebny Kate právě informovala Piersa a Benton-Smitha. Poslouchali bez komentářů, pak Piers položil obligátní otázku. "Jak jistá si byla, pane? Byl by hrozný průšvih, kdybychom šlápli vedle."

"Tvrdí, že o tom nepochybuje. Poznala ho hned, jak si Martlesham stoupl a promluvil. Když pak uviděla jeho obličej, jen se to potvrdilo."

"Nejdřív hlas, pak tvář?" zapochyboval Piers. "To je divné. A jak si může být tak jistá? Viděla ho, jen když se nad ní na pár vteřin naklonil, a ještě pod slabým světlem pouliční lampy."

"Ať je sled jejich myšlenkových pochodů jakýkoli, jestli to, co určilo identifikaci, byl hlas, tvář nebo obojí, je si skálopevně jistá, že to byl Martlesham, kdo ji minulý pátek srazil z kola."

Kate se zeptala: "Co o něm víme, pane? Angažuje se v charitativní činnosti, že? Četla jsem o něm, že shání šatstvo, léčiva a potraviny a posílá je tam, kde jsou nejvíc potřeba. Neřídil osobně nákladák do Bosny? Něco takového bylo v novinách. Tally Cluttonová možná viděla jeho fotografii."

Piers vstal, sáhl do knihovny po posledním vydání Kdo je kdo a přinesl je ke stolu. "Je to dědičný titul," řekl. "Což znamená, že bude jedním z dědičných lordů zvolených, aby zůstali ve sněmovně po té zpackané reformě, takže musel prokázat, že je toho hoden. Nepsal o něm někdo jako o svědomí nezávislých?"

"To těžko," zavrtěl hlavou Dalglish. "Copak nezávislí nejsou svědomím sami o sobě? S tou charitou máte pravdu, Kate."

Zorganizoval projekt, v němž bohatí půjčují peníze těm, kdo nemohou dostat úvěr. Je to podobné místním kooperativním sdružením, ale půjčky jsou bezúročné."

Piers nahlas přečetl z Kdo je kdo. "Charles Montague Seagrove Martlesham. Šlechtický titul udělen poměrně pozdě, v roce 1836. Narodil se 3. října 1955, vzdělání na obvyklých školách, do šlechtického stavu po smrti otce v roce 1972.

Jeho otec zemřel mladý. Vzal si dceru generála. Bez dětí. Zatím to odpovídá danému typu. Koníčky - hudba, cestování. Adresa - Stará fara, Martlesham, Suffolk. Takže žádné sídlo po předcích. Je správcem značného počtu dobročinných organizací. Tak tohle je chlap, na kterého téměř házíme dvojnásobnou vraždu. To by mohlo být zajímavé."

"Kroťte svoje nadšení, Piersi," napomenul ho Dalglish. "Staré námitky stále platí. Proč by muž přehající ze scény zvlášť ohavné vraždy zastavoval, aby zjistil, jestli nezranil starší ženu, která spadla z kola?"

"Předvoláte ho, pane?" zeptala se Kate.

"Sdělim mu, že ho chci vidět v souvislosti s probíhajícím vyšetřováním vraždy. Pokud bude chtít přijít se svým právníkem, bude to jeho rozhodnutí. V tomhle stadiu si myslím, že to neudělá." Posadil se ke svému stolu. "Teď je zřejmě ještě ve sněmovně. Napišu mu dopis, aby mě navštívil co nejdříve. Benton-Smith mu to může doručit a doprovodit ho sem. Martlesham má skoro určitě nějakou londýnskou adresu a můžeme jít tam, kdyby chtěl, ale myslím, že sem s Bentonem přijde."

Kate přešla k oknu a čekala, zatímco Dalglish psal. "Je to nepravděpodobný vrah, pane," poznamenala.

"To ale všichni ostatní také - Marcus Dupayne, Caroline Dupayneová, Muriel Godbyová, Tally Cluttonová, paní Faradayová, paní Stricklandová, James Calder-Hale, Ryan Archer. Jeden z nich je dvojnásobný vrah. Až si promluvíme

s lordem Martleshamem, třeba budeme blíž zjištění, kdo z nich to je."

Kate se otočila a pohlédla na něj. "A vy už to víte, pane?"

"Asi jako my všichni. Ale vědět a dokázat jsou dvě různé věci, Kate."

Kate věděla, že nevysloví jméno, dokud nebudou připraveni ho zatknout. Vulkán zůstane Vulkánem. A ona se domnívala, že ví proč. Jako mladý detektiv se Dalglish podílel na vyšetřování vraždy, které dopadlo zoufale špatně. Byl zatčen a odsouzen nevinný člověk. On jako nováček nebyl za tu chybu odpovědný, ale poučil se z ní. Pro Dalglisha bylo největší nebezpečí v kriminálním vyšetřování vraždy stále stejné. Jednalo se o příliš snadnou fixaci na hlavního podezřelého, o soustředěné úsilí dokázat mu vinu a o zanedbání dalších linií pátrání, o nevyhnutelné zkreslení soudnosti, kvůli němuž tým není schopen připustit, že by se mohl mýlit. Další zásadou byla potřeba vyhnout se předčasnému zatčení, které by narušilo úspěch vyšetřování i následujících soudních procedur. Výjimkou byla nutnost chránit třetí osobu. Po téhle druhé vraždě, pomyslela si Kate, už Vulkán není nebezpečný. A teď už to nemůže trvat dlouho. Konec byl v dohledu dřív, než si původně myslela.

Poté, co Benton-Smith odjel do Sněmovny lordů, seděl Dalglish chvíli mlčky. Kate vyčkávala. Posléze řekl: "Chtěl bych, abyste teď zajela k lady Swathlingové a přivezla Caroline Dupayneovou. Není zatčena, ale myslím, že by měla přijet ihned, a ne až se jí to bude hodit." Když spatřil, jak se Kate udiveně tváří, řekl: "Možná riskuji, ale jsem si jistý, že identifikace Tally Cluttonové je správná. Ať nám Martlesham hodlá říct cokoli, mám silný pocit, že se to bude týkat Caroline Dupayneové a jejího privátního bytu v muzeu. Jestli se mýlím a ta spojitost neexistuje, pokusím se vás stihnout na mobilu, ještě než dorazíte do Richmondu."

Kapitola 2

Lord Martlesham přijel do Yardu za třicet minut. Ihned ho zavedli do Dalglishovy kanceláře. Vešel, byl klidný, ale velmi bledý, a po vstupu zaváhal, zda nemá někomu podat ruku. Sedli si proti sobě ke stolu u okna. Když Dalglish pohlédl do jeho bledé tváře, nepochyboval o tom, že lord Martlesham ví, proč ho povolali. Oficiálnost jeho přijetí, fakt, že ho zavedli do této skličující vyšetřovací místnosti s širokým holým stolem ze světlého dřeva, který je odděloval, mluvily za sebe. Nebyla to společenská návštěva, a on to ani nepředpokládal. Když se na něj Dalglish zahleděl, pochopil, proč o něm Tally Cluttonová mluvila o jako přitažlivém muži. Byl to jeden z těch vzácných obličejů, který úplně nevystihuje výraz hezký nebo krásný, ale který prozrazuje hloubku povahy člověka.

Dalglish bez úvodu řekl: "Paní Tallulah Cluttonová, hospodyně v Dupayneově muzeu, ve vás dnes odpoledne poznala automobilistu, který ji srazil z kola v pátek prvního listopadu asi v osmnáct dvacet pět. Toho večera byli v muzeu zavražděni dva lidé, doktor Neville Dupayne a slečna Celia Mellocková. Musím se vás zeptat, zda jste tam byl a co jste tam dělal."

Lord Martlesham měl ruce složené v klíně. Teď je zvedl a sevřel je na desce stolu. Vystaly mu na nich žíly jako temné provazce a pod napjatou kůží se rýsovaly zběhlé klouby "Paní Cluttonová má pravdu," souhlasil. "Byl jsem tam a srazil ji z kola. Doufám, že nebyla zraněna víc, než jsem si myslel. Řekla, že jí nic není."

"Měla jen odřeniny. Proč jste se nám nepřihlásil dřív?"

"Protože jsem doufal, že tahle chvíle nikdy nenastane. Nedělal jsem nic nezákonného, ale nechtěl jsem, aby se o tom vědělo. Proto jsem pospíchal pryč."

"Ale později, když jste se dozvěděl o té první vraždě, jste si musel uvědomit, že vaše svědectví je podstatné, že máte povinnost přihlásit se policii!"

"Ano, to jsem věděl. Také jsem věděl, že nemám nic společného s tou vraždou. Ani jsem nevěděl, že ten oheň byl založen úmyslně. Jestli jsem si něco pomyslel, tak jen to, že si někdo udělal ohýnek a vymkl se mu z kontroly. Přesvědčoval jsem se, že kdybych se přihlásil, jen by to zkomplikovalo vyšetřování a způsobilo by to nesnáze mně i jiným. Když jsem se dnes ráno dověděl o té druhé smrti, ještě se to zhoršilo. Rozhodl jsem se, že přesto budu mlčet, ale byl jsem identifikován, takže vám řeknu pravdu. Neviděl jsem v tom bránění ve výkonu spravedlnosti. Věděl jsem, že nemám nic společného ani s jedním z těch úmrtí. Nesnažím se hájit, jen vysvětlit, jak k tomu došlo. Přihlásit se po smrti doktora Dupaynea se mi zdálo zbytečné, a to rozhodnutí mělo vliv i na to, co jsem dělal potom. S každou další hodinou bylo obtížnější udělat to, co mi teď připadá správné."

"Takže proč jste tam byl?"

"Kdybyste se mně na to zeptal po Dupayneově smrti, řekl bych vám, že jsem zajel k muzeu, abych tam v tichosti zaparkoval a odpočinul si, a pak jsem se probudil a zjistil jsem, že už je na schůzku pozdě a že si musím pospíšet. Nejsem zkušený lhář a pochybuju, že by to bylo přesvědčivé, ale asi by to stálo za pokus. Nebo bych také mohl zpochybnit identifikaci paní Cluttonové. Bylo by to její slovo proti mému. Ale ta druhá smrt všechno změnila. Já jsem Celi Mellockovou znal. Ten večer jsem šel do muzea na schůzku s ní."

Nastalo ticho. "A sešli jste se?" zeptal se Dalglish.

"Ne, nebyla tam. Měli jsme se sejít na parkovišti za vavřínovými keři napravo od budovy muzea. Domluvili jsme se na čtvrt na sedm, dřív bych to nemohl stihnout. I tak jsem přijel pozdě. Její vůz tam nebyl. Pokusil jsem se zavolat jí na mobil, ale neodpovídala. Usoudil jsem, že tam ani nechtěla přijít, nebo ji unavilo čekání, a odjel jsem. Nečekal jsem, že se tam ještě s někým setkám, takže jsem jel rychleji, než jsem měl. Proto došlo k té nehodě."

"Jaké byly vaše vztahy se slečnou Mellockovou?"

"Krátké - byli jsme milenci. Chtěl jsem ten vztah ukončit, ale ona nechtěla. Takhle kruté to bylo. Snad se ale smířila s tím, že to musí skončit. Ten vztah neměl nikdy ani začít! Požádala mě, abych se s ní naposledy sešel u muzea. Tam jsme se obvykle scházeli, na parkovišti. Je to tu v noci úplně opuštěné. Nikdy jsme neměli obavy z toho, že by nás tu někdo objevil. I kdyby nás někdo uviděl, nedělali jsme nic nezákonného."

Opět nastala pauza. Martlesham měl oči sklopené, díval se na své ruce: Teď si je dal znovu do klína.

"Rekl jste, že nám teď řeknete pravdu, ale tohle není celá pravda, že?" udeřil na něj Dalglish. "Celia Mellocková byla nalezena mrtvá v galerii vražd v muzeu. Je zřejmé, že byla zavražděna právě tam. Máte nějakou představu, jak se dostala do muzea?"

Martlesham se na své židli celý schoulil. Aniž vzlhl, řekl: "Ne, nemám. Nemohla přijet ten den dřív, možná aby se setkala s někým jiným, a pak se schovat - dejme tomu v přízemí v archivu - a tam uvíznout, možná se svým vrahem, když se muzeum v pět hodin zavřelo?"

"Jak víte o archivu a o tom, že se dveře muzea zavírají v pět?"

"Byl jsem tam - tedy, jako návštěvník."

"Nejste první, kdo nám předkládá takové vysvětlení. Je to zajímavá shoda. Ale existuje další způsob, jak se mohla Celia Mellocková dostat do galerie vražd. Dveřmi z bytu Caroline Dupayneové. Neměli jste se sejít tam?"

Lord Martlesham zvedl hlavu a pohlédl Dalglishovi do očí. Byl to pohled naprostého zoufalství. "Nezabil jsem ji," řekl. "Nemiloval jsem ji, ale nikdy jsem jí to neřekl. Náš poměr byl pošestilý a já jí ublížil. Myslela, že ve mně našla to, co potřebovala - otce, milence, přítele, oporu, bezpečí. Nedal jsem jí z toho nic. Kdyby nebylo mě, nezemřela by, ale já ji nezabil a nevím, kdo to udělal."

"Ale proč Dupayneovo muzeum?" zeptal se Dalglish. "Přece jste se nemilovali na parkovišti! Proč byste souložili v takovém nepohodlí, když jste měli k dispozici její byt a celý Londýn? Já předpokládám, že jste se scházeli v bytě Caroline Dupayneové. Zeptám se na vysvětlení slečny Dupayneové, ale teď bych chtěl slyšet vaše. Mluvil jste se slečnou Dupayneovou od té doby, co Celia Mellocková zemřela?"

"Ano, telefonoval jsem jí, jakmile jsem se dozvěděl tu zprávu," přisvědčil. "Řekl jsem jí, co bych řekl vám, kdybych byl identifikován. Nijak ji to neznepokojilo. Reagovala téměř cynicky, pobaveně. Připravil jsem jí i na to, že bych musel říct celou pravdu, kdybych byl pod tlakem."

Dalglish se zeptal téměř jemně. "A jaká je celá pravda, lorde Martlesham?"

"Tedy, snad bude lepší, když vám to povím. Příležitostně jsme se scházeli v bytě nad muzeem. Caroline Dupayneová nám poskytla dvě sady klíčů."

"I když měla Celia vlastní byt?" zeptal se Dalglish.

"Jednou jsme tam byli, ano. Jen jednou. Necítil jsem se tam bezpečně a Celia byla ve svém bytě nerada."

"Jak dlouho jste důvěrným přítelem Caroline Dupayneové?"

Lord Martlesham řekl nešťastně: "Neřekl bych, že jsme byli v důvěrném vztahu."

"Ale museli jste být! Ona si velmi střeží své soukromí, přesto vám půjčila svůj byt a dala klíče vám i Celi Mellockové. Slečna Dupayneová mi sdělila, že se s Celií nesetkala od roku 2001, kdy dívka odešla z koleje lady Swathlingové."

Chcete tím říct, že lže.

Martlesham vzlhl. Po odmlce řekl s krátkým žalostným úsměvem: "Ne, nelže. Já to moc neumím, že? Nejsem velké sousto pro zkušeného vyšetřovatele."

"Tady si nehrajeme, lorde Martlesham! Celia Mellocková je mrtvá. Neville Dupayne také. Znal jste ho, důvěrně nebo jinak?"

"Nikdy jsem se s ním nesetkal. Neslyšel jsem o něm, dokud jsem četl o jeho vraždě."

"Tak se vrátíme k mé otázce. Jaká je pravda, lorde Martlesham?"

Teď konečně byl ochoten promluvit. Na stole stála karafa vody a sklenice. Pokusil se nalít si, ale ruce se mu trásly.

Piers se naklonil a nalil mu. Čekali, zatímco lord Martlesham pomalu pil, ale když nakonec začal mluvit, hlas měl pevný.

"Oba jsme byli členy klubu, který se schází v bytě Caroline Dupayneové. Jmenuje se Klub 96. Scházíme se kvůli sexu. Myslím, že klub založil její manžel, ale nejsem si jistý. Všechno kolem klubu je tajné, dokonce i členství. Můžeme přivést dalšího člena, a pak je to jediná osoba, jejíž identitu známe. Schůzky se sjednávají na internetu a webová stránka je zakódovaná. Chodíme sem z jediného důvodu, pěstovat sex. Sex s jednou ženou, se dvěma, skupinový sex, na tom nezáleží. Bylo to - nebo připadalo nám to - tak radostné, tak prostě strachu. Všechno jsme odhodili. Problémy, kterým se nelze vyhnout, ty, které na sebe uvalujeme sami, občasné stavy černého zoufalství, když si uvědomíte, že Anglie, kterou jste znali, ta Anglie, za kterou bojoval můj otec, umírá a vy umíráte s ní, to vědomí, že váš život je založený na lži. Nečekám, že byste mi mohli rozumět. Nikdo není využíván nebo zneužíván, nikdo to nedělá pro peníze, nikdo není nezletilý nebo zranitelný, nikdo nemusí nic předstírat. Byli jsme jako děti - rozpustilé děti, budiž. Ale byla v tom jakási nevinnost."

Dalglish mlčel. Ten byt byl samozřejmě ideální. Skrytý vchod z příjezdové cesty, keře a stromy, místo na parkování, zvláštní vchod do bytu, úplné soukromí. Zeptal se: "Jak se stala členkou Celia Mellocková?"

"Já jsem ji nepřivedl. Nevím. Pokoušel jsem se vám vše vysvětlit. To bylo hlavní pravidlo klubu. Nevěděl to nikdo kromě člena, který ji přivedl poprvé."

"A vy jste neměl tušení, kdo to mohl být?"

"Vůbec ne. My jsme porušili veškerá pravidla - Celia a já. Ona se do mě zamilovala. Devadesát šestka si takovouhle nebezpečnou slabost nemohla dovolit. Scházeli jsme se kvůli sexu mimo klub a to je zakázáno. Využívali jsme muzeum k soukromým schůzkám. To je také proti pravidlům."

"Zdá se mi divné, že jste přijali Celi Mellockovou," podotkl Dalglish. "Bylo jí devatenáct. Od dívky jejího věku jste těžko mohli čekat diskretnost. Byla dost zralá nebo sexuálně náročná, aby se zapojila do takovéhle party? Nebylo to příliš velké riziko? Nezemřela právě proto, že představovala riziko?"

Tentokrát vehementně zaprotestoval. "To ne! Takový ten klub nebyl. Nikdo si nikdy nemusel připadat ohrožený."

Ne, pomyslel si Dalglish, patrně ne. Nebylo to jen díky příhodnému bytu, složitým přípravám a vzájemné důvěře, že se cítili bezpečně. Byli to muži a ženy, kteří byli zvyklí na moc a manipulaci s mocí, těm se nikdy nechtělo věřit, že mohou

být v nebezpečí.

"Celia byla dva měsíce těhotná," řekl Dalglish. "Mohla si myslet, že nosí vaše dítě?"

"Možná tomu věřila. Možná proto se chtěla se mnou tak nutně sejít. Já jsem ji ale nemohl přivést do jiného stavu. Ani žádnou jinou ženu. V adolescentním věku jsem měl příušnice. Nemůžu mít děti."

Pohled, který upřel na Dalglisha, byl plný bolesti. "Myslím, že ten fakt ovlivnil můj vztah k sexu. Nevymlouvám se, ale účel sexu je rozmnožování. Pokud to není možné, tak pohlavní styk ztrácí význam, kromě toho, že přináší nutnou úlevu. To jediné jsem chtěl od Klubu 96 - nutnou úlevu."

Dalglish neodpověděl. Chvilí seděli mlčky, pak lord Martlesham pokračoval: "Jsou slova a činy, které určují člověka. Jakmile jsou vyřčena, jakmile jsou vykonány, neexistuje omluva nebo ospravedlnění, ani přijatelné vysvětlení. Ted' to víte. Nelze je změnit, nelze je zapomenout."

"Ale lze je případně odpustit," nadhodil Dalglish.

"Neodpustí je druzí, kteří se to dozvědí. Sám si je člověk neodpustí. Bůh možná ano, ale kdosi řekl: C'est son métier. Měl jsem takový okamžik, když jsem jel od toho požáru. Věděl jsem, že to není žádný ohýnek. Jak by mohl? Věděl jsem, že je tam někdo v nebezpečí, někdo, kdo by mohl být zachráněn. Zpanikařil jsem a ujel."

"Zastavil jste, abyste se přesvědčil, zda se paní Cluttonové něco nestalo."

"To předkládáte jako polehčující okolnost, komandere?"

"Ne, jen to konstatuji jako fakt."

Odmělčeli se. "Než jste odjel, vešel jste do bytu slečny Dupayneové?"

"Jen jsem odemkl dveře. Hala byla neosvětlená a výtah byl v přízemí."

"Jste si tím jistý? Výtah byl opravdu v přízemí?"

"Tím jsem si jistý. To mě přesvědčilo o tom, že Celia v bytě není."

Po další odmlce pokračoval Martlesham: "Jako náměsíčný jsem šel po cestách, které pro mě vytyčili druzí. Založil jsem charitativní organizaci, protože jsem objevil určitý problém a našel i způsob, jak ho vyřešit. Bylo to nabílední. Tisíce lidí je dohnáno k finančnímu krachu, dokonce k sebevraždě, protože nedostanou úvěr - jediné od žraloků, kteří je odřou na kost. Ti, co potřebují peníze, jsou většinou ti, kdo je nemohou dostat. A jsou tisíce lidí, kteří mají peněz nazbyt - není to třeba moc, pro ně jsou to drobné - a jsou připraveni poskytnout prostředky v každém okamžiku, bez úroků, jen se zárukou, že se jim kapitál vrátí. A funguje to. Organizujeme to s dobrovolníky. Na administrativu nejdou téměř žádné peníze a postupně, protože lidé jsou vděční, začínají s vámi jednat, jako byste byl nějaký světský svatý. Potřebují věřit, že dobro je možné, že každého neovládá chamtivost. Touží po čestném hrdinovi. Nikdy jsem si nemyslel, že jsem dobrý, ale věřil jsem, že konám dobro. Řečnil jsem, žádal jsem, jak se ode mě čekalo. A teď čelím pravdě o sobě, o tom, jaký skutečně jsem, a děsí mne to. Nedá se to utulát, že? Neptám se kvůli sobě, ale myslím na Celiiny rodiče. Nic nemůže být horší než její smrt, ale přál bych si, aby byli ušetřeni části pravdy. Musí se dozvědět o klubu? A také je tu moje žena. Ví, že je dost pozdě myslet na ni, ale není na tom dobře a rád bych ji ušetřil bolesti."

"Stane-li se to částí důkazů před soudem, dozvědí se to," řekl Dalglish.

"Stejně jako celá veřejnost. Bulvár na to brzy přijde, i když nebudu sedět na lavici obžalovaných. Nezabil jsem ji, ale jsem odpovědný za její smrt. Kdyby mě nepotkala, dosud by žila. Rozumím tomu tak, že nejsem zatčen? Nevarovali jste mě."

"Nejste zatčen. Potřebujeme od vás výpověď a moji kolegové ji teď sepiší. Budu s vámi muset mluvit ještě jednou. Ten další rozhovor se bude nahrávat podle zákona o svědectví ve věcech trestních."

"Přepokládám, že mi navrhnete vzít si v tomto stadiu právníka."

"To záleží na vašem rozhodnutí," pokrčil rameny Dalglish. "Myslím, že by to bylo moudré."

Kapitola 3

Navzdory rušnému provozu na ulicích se Kate s Caroline Dupayneovou vrátila do Yardu dvě hodiny poté, co pro ni odjela. Caroline Dupayneová trávila odpoledne projížďkou na koni po okolí a vrátila se na kolej chvíli před Katiným příjezdem. Ještě se nepřevlékla, stále měla na sobě jezdecké kalhoty. Dalglish si pomyslel, že kdyby si přinesla ještě bičík, dojem dominy by byl úplný.

Kate jí o účelu cesty neřekla nic a Caroline vyslechla zprávu o Tallyině identifikaci lorda Martleshama bez větších emocí, jen s neveselým pousmáním. "Lord Martlesham mi telefonoval poté, co se našlo Celiino tělo. Řekl mi, že kdyby byl identifikován, pokusil by se něco si vymyslet, ale nakonec dospěl k závěru, že bude muset vypovědět pravdu o tom, co dělal minulý pátek v muzeu, i o Klubu 96. Upřímně řečeno, nemyslela jsem si, že ho najdete, ale kdyby se to stalo, on sám si uvědomoval, že by byl špatný lhář. Je to škoda, že Tally Cluttonová neomezila své politické vzdělávání jen na Dolní sněmovnu."

"Jak začal Klub 96?" zeptal se Dalglish.

"Před šesti lety, to byl ještě nazívu můj muž. On ho založil. Před čtyřmi lety se zabil ve svém mercedesu. Ale to přece víte. Předpokládám, že jste o nás vyčmuchali, co se dalo. Ten klub byl jeho nápad. Tvrdil, že peníze se vydělávají vyhledáváním potřeb, které nejsou dosud uspokojeny. Lidé jsou motivováni mocí, slávou a sexem. Lidé, kteří mají moc a slávu, většinou mají také peníze. Se sexem, bezpečným sexem, to není tak jednoduché. Úspěšní a ambiciózní muži potřebují sex; potřebují ho pravidelně a potřebují rozmanitost. Můžete si ho koupit u prostitutky a dopadnete tak, že vaše fotka na vás bude zírat z bulvárního plátku, nebo skončíte u soudu pro urážku na cti. Můžete ho získat tak, že budete kroužit po King's Cross v autě, pokud vás vzrušuje riziko. Můžete spát se ženami kamarádů, jestli jste připravený na citové a manželské komplikace. Raymond říkal, že mocný muž potřebuje sex bez pocitu viny se ženami, které ta činnost baví stejně jako jeho a mohou také tolik ztratit. Většinou to budou vdané ženy, které si svého

manželství váží, ale nudí se v něm. Jsou sexuálně neuspokojené nebo potřebují něco s příchutí utajení a drobného rizika. Takže založil ten klub. V té době zemřel můj otec a já jsem zdědila ten byt."

"A Celia Mellocková byla jednou z té skupiny? Jak dlouho?" otázal se Dalglish.

"To vám nemohu říct. Já ani nevěděla, že tam patřila. Tak ten klub fungoval. Nikdo - tedy včetně mě - nevěděl, kdo všechno jsou členové. Máme webovou stránku, kde se členové dozvídali datum příštího setkání a zda je místo konání bezpečné, což je samozřejmě stále. Po Nevillově smrti jsem na webovou stránku dala vzkaz, že se všechny další schůzky odkládají. Nemá smysl, abyste se mě ptal na seznam členů. Žádný neexistuje. Celý smysl klubu spočívá v dokonalém utajení."

"Až na to, že se lidé navzájem poznali," poznamenal Dalglish. "Nosili masky. Bylo to divadelní, ale Raymond si myslel, že to může být vzrušující."

"Maska toho nezakryje dost, aby skryla identitu, když lidé souloží."

"No ano, jeden nebo dva z nich mohli mít tušení, kdo jsou jejich dočasní partneři, koneckonců pocházejí ze stejného světa. Ale vy nepřijdete na to, kdo jsou."

Dalglish seděl mlčky. Jí to zřejmě připadalo nesnesitelné a náhle vybuchla. "No proboha, copak mluvím s místním vikářem? Jste policista, tohle všechno už jste viděl! Lidé se sdružují kvůli skupinovému sexu a internet je jedna z cest, jak to zařídít, kultivovanější než hodit klíče od auta doprostřed místnosti. Skupinový konsenzuální sex. To se prostě děje. To, co děláme, není nezákonné. Copak nemůžeme dodržovat smysl pro proporce? Vždyť vy nemáte ani dost policejních zdrojů, abyste se vypořádali s pedofilií na internetu. Kolik mužů - tisíce? desítky tisíc? - platí za to, aby se dívali na sexuální trýznění malých dětí? A co ti lidé, kteří tam dodávají fotografie? To vážně navrhuje marnit čas a peníze tím, že budete honit členy soukromého klubu domluvených dospělých, kteří se scházejí v soukromé budově?" "Jedna z účastnic ovšem byla zavražděna. Pokud jde o vraždu, nic není soukromé. Vůbec nic," zopakoval Dalglish. Řekla mu, co potřeboval vědět, takže ji propustil. Necítil žádné zvláštní rozhořčení. Jakým právem může někoho soudit? Cožpak až doposud jeho sexuální život, vedený s větší vybiřavostí, byl něco jiného než pečlivé oddělování tělesného uspokojení od závazků lásky?

Kapitola 4

Ryan řekl: "Budete v pořádku, paní Tally? Teda - jste tady zvyklá, že jo? Nemyslíte, že bych tu měl zůstat?"

Tally konečně dorazila domů metrem, ve kterém nebyla naděje na to, že by si sedla, a kde ji vzpřímeně držel jen tlak okolních těl. Našla Ryana v obývacím pokoji se sbaleným batohem, nachystaného k odchodu. Na stole ležel vzkaz napsaný hůlkovými písmeny na zadní straně obálky Tally se zhroutila do nejbližšího křesla. "Ne, kvůli mně tu určitě nemusíš zůstat, Ryane. Je mi líto, že to tady pro tebe nebylo moc pohodlné. Domek je moc malý."

"No, právě!" překotně souhlasil. "Všechno je to malý. Ale já se vrátím. Teda - v pondělí přijdu do práce jako normálně. Budu bydlet u majora."

Úlevu zastínila úzkost. Kam to vlastně jde? zeptala se v duchu. "A major je rád, že se k němu vrátíš?"

Nepodíval se na ni. "Řek, že je to dobrý. Víte, není to na dlouho. Mám jiný plán"

"To určitě, Ryane, ale teď je zima. Noci mohou být hrozně chladné. Musíš mít přístřeší."

"Mám přece přístřeší, ne? Nemějte starost, paní Tally, budu se mít fajn." Naložil si na záda těžký batoh a otočil se ke dveřím.

"Jak se dostaneš domů, Ryane?" starala se Tally. "Možná by tě svezla slečna Godbyová, jestli je ještě tady."

"Mám přece nové kolo. To, co mi koupil major." Odmlčel se, pak dodal: "Tak já jdu. Sbohem, paní Tally Dík, že jste mě tu nechala."

A byl pryč. Tally se pokusila sebrat energii k tomu, aby se pohnula, když se ozval zvonek u předních dveří. Byla to Muriel. Měla na sobě plášť a zjevně byla nachystaná na cestu domů. "Všechno jsem pozamykala; už jsem nemohla čekat, až přijdete. Viděla jsem Ryana jet na kole po příjezdovce. Měl na zádech batoh. Už se stěhuje?"

"Ano, Muriel. Vrací se k majorovi. Mně to nevádí, Muriel. Jsem zvyklá být sama. Nejsem tu nikdy nervózní."

Opakovala: "Opravdu to nevádí."

"Slečna Caroline má jiný názor. Měla byste jí zavolat a poslechnout si, co vám poradí. Možná bude chtít, abyste zůstala u ní, Tally. Nebo můžete přijít ke mně, jestli se tu bojíte."

Ta nabídka nemohla být méně upřímná. Tally si pomyslela: Má pocit, že to musí říct, ale ve skutečnosti mě nechce.

Mohla by mi nabídnout, že tu zůstane se mnou, ale to neudělá - po tom, co se stalo včera. Zdálo se jí, že v Murielinych očích čte skutečný strach, a to vědomí ji trochu potěšilo; Muriel je víc vyděšená než ona.

"Je to od vás moc hezké, Muriel," řekla, "ale já jsem v pořádku. Tady bydlím. Mám zástrčky na oknech, dva zámky na dveřích a telefon. Nepřipadám si v ohrožení. Proč by mě někdo chtěl zavraždit?"

"Proč chtěli zavraždit doktora Nevilla nebo to děvče? Ať je to kdokoli, musí být šílený. Měla byste zavolat slečnu Caroline a požádat ji, ať pro vás přijede. Určitě se na té její koleji najde volná postel."

Tally si pomyslela: Když máš takovou starost, proč netrváš na tom, abych se sbalila a jela k tobě? Ale neměla to Muriel za zlé. Muriel měla všechno dokonale promyšlené. Kdyby se k ní teď Tally nastěhovala, mohlo by to být na týden, možná i na měsíce. Nebyl by důvod vracet se do domku, dokud ty vraždy nebudou vyřešené, a nikdo nevěděl, jak dlouho to může trvat. Možná se nevyřeší nikdy. Byla přesvědčena, že opustí-li domek teď, už se do něj nevrátí. Věděla, že to není racionální úvaha, ale ten pocit byl příliš silný, nemohla se ho zbavit. Už se viděla, jak zoufale hledá nějakou garsonku, nebo jí přidělí pokoj u jednoho z Dupayneových nebo u Muriel, což by se stalo stálým zdrojem strachu a podráždění pro všechny. Patří sem a nedovolí žádnému vrahovi, aby ji odsud vytrhnul.

"No, je to na vaši odpovědnost," pokrčila rameny Muriel. "Přinesla jsem vám klíče od muzea. Vrátili nám je a já řekla

seržantu Benton-Smithovi, že je předám. A měla bych si vzít klíče od domku, které jste půjčila Ryanovi. Jsou to jediné rezervní klíče a patří do kanceláře."

"Propána, Ryan mi je nedal, já ho o ně zapomněla požádat," vzpomněla si Tally. "Ale v pondělí přijde."

Muriel vyslovila svou obvyklou výtku, ale nešla jí od srdce. Určitě se od té druhé vraždy změnila. "Neměla jste mu ty klíče dávat," zaskuhrala. "Mohl chodit v určité hodiny, abyste mu vždycky otevřela. Jestli ho uvidíte v pondělí dřív než já, nezapomeňte mu o ně říct."

Když konečně odešla, Tally zamkla, zasunula zástrčku a pak si sedla do křesla u krbu. Z únavy ji bylo až zle. To trauma, že objevila lorda Martleshama, její návštěva ve Scotland Yardu, starost o Ryana - a teď ta krátká šarvátka s Muriel její vyčerpanost dovršila. Možná měla být rozumná a přijmout nabídku komandera Dalglieshe, že ji domů doveze policie. Únava postupně začala být téměř příjemná, vrátil se k ní mír končícího dne, který se v ní vždycky rozhostil, když tu seděla o samotě. Postupně se uklidnila. Na chvíli se ponořila do této nálady a pak s novou silou vstala a začala dávat domek do pořádku.

Nahoře se Ryan neobtěžoval svléknout postel a vzduch tam byl zatuchlý. Vzala klíč od okna z malého háčku, na kterém visel, a otevřela dvojité okno. Dovnitř zavál příjemný podzimní vzduch. Chvilí tam stála, zhluboka vdechovala a hleděla do temné prázdnoty Heathu, poté okno znovu zavřela a zamkla. Svlékla postel a hodila povlečení a prostěradlo do koše na prádlo. Vypere je zítra; teď měla pocit, že by zvuk pračky nesnesla. Sebrala z podlahy koupelny Ryanovy ručníky, umyla umyvadlo a spláchla na záchodě. Cítila se skoro provinile, že ho smývá s nepořádkem, který tu po sobě nechal. Kdepak asi bude dnes v noci spát? Byla v pokušení zavolat tomu majorovi a zeptat se ho, jestli opravdu Ryana čeká, ale Ryan jí nedal číslo, jen adresu na Maida Vale. Mohla by najít číslo v telefonním seznamu, ale kdyby tam zavolala, bylo by to neodpustitelné vměšování. Ryanovi bylo skoro osmnáct, a ona nebyla ani jeho babička, ani opatrovnice. Té trochy viny a odpovědnosti se však nezbaví. Nějak s tím hochem neuspěla, a byl to neúspěch tolerance a dobroty. Domek byl její svatostánek a její milovaný domov, ale možná se z ní díky tomu samotářskému životu stává sobec. Vzpomněla si, jak se cítila v Basingstoku. Donutila Ryana, aby si připadal podobně?

Začala pomýšlet na večeři, ale přestože nejedla od svého pikniku na lavičce v parku, neměla hlad a nelákala ji žádná hotová jídla, která měla v ledničce. Místo toho si udělala hrnek čaje, nalila vařící vodu na jediný sáček, otevřela balíček čokoládových sušenek a usedla v kuchyni ke stolu. Sladkost ji vzpružila. Téměř bezděčně přes sebe přehodila plášť, odemkla dveře a vykročila do tmy. Takhle přece vždycky končila den. Tenhle večer nebyl jiný. Potřebovala krátkou procházku po Heathu, pohled na mihotavá světla Londýna tam dole, studený vzduch, který jí chladil tváře, pach půdy a zeleně, chvíli samoty, která nebyla nikdy úplná, chvíli tajemna beze strachu a lítosti.

Někde v tom tichém a temném prostoru možná chodí osamělí lidé, někteří hledají sex, společnost, třeba i lásku. Před sto padesáti lety se po stejné stezce, stejnou brankou, kradla mladá služebná na schůzku s milencem a děsivou smrtí. Ta záhada nebyla nikdy vysvětlena a oběť, stejně jako ty, jejichž tváře shlížely ze stěn galerie vražd, se stala jednou z velké ponuré armády mrtvých. Tally na ni mohla myslet s prchavou lítostí, ale její stín už neměl moc, aby zničil mír této noci; nebála se ho. Obrnila se radostným přesvědčením, že není zajatcem děsu, že hrůzy těch dvou vražd ji nemohou uvěznit v domku a překazit jí tuhle osamělou vycházku pod noční oblohou.

Stalo se to v okamžiku, kdy se vrátila z Heathu a zavřela za sebou branku vzhledla k temnému obrysu muzea a spatřila to světlo. Zářilo z okna na jižní straně galerie vražd, ale ne tak jasně, jako kdyby někdo nechal svítit nástěnné lampy, byl to slabý rozptýlený svit. Na několik vteřin se zastavila a upřeně pozorovala, zda to nemohou být odrazy světla z domku. To však nebylo možné. Nechala rozsvíceno v obývacím pokoji a v hale, světlo se linulo jen úzkými šterbinami mezi zataženými závěsy. Nebylo tak silné, aby osvětlilo jakoukoli část muzea. Spíš to vypadalo, že v galerii vražd svítí jediné světlo, nejspíš jedna z lampiček na čtení u křesel před krbem. Možná byl v galerii vražd někdo z Dupayneových nebo Calder-Hale studoval nějaké dokumenty a zapomněl zhasnout. I tak bylo překvapivé, že si Muriel toho jediného světla nevšimla při své závěrečné kontrole sálů.

Tally si řekla, že není třeba mít obavy a že by měla jednat rozumně. Bylo by směšné volat Muriel, která teď už musí být doma, nebo někoho z Dupayneových, aniž se přesvědčí, že o nic nejde. Zavolat policii by byl ještě větší nesmysl. Rozumné bude zkontrolovat, zda jsou přední dveře zamčené a alarm nastavený. Pokud ano, mohla by si být jistá, že v muzeu nikdo není a že tam klidně může vstoupit. Pokud dveře nebudou zamčené, vrátí se okamžitě do domku, zamkne se a zavolá policii.

Opět vyšla ven s baterkou v ruce a co nejtíšeji kráčela kolem ohořelých pahýlů stromků k přednímu vchodu muzea. Teď neviděla žádné světlo; ten slabý svit byl vidět v oknech, která vedla na jih a na východ. Přední dveře byly zamčené. Když vešla, rozsvítila světlo napravo ode dveří a rychle sáhla po alarmu, aby se nerozezněl. Po té tmě venku se hala zalila jásavým světlem. Tally tam chvíli stála a pomyslela si, jak jí hala náhle připadá zvláštní a cizí. Jako všechny prostory, které jsou většinou plné lidských postav, lidských zvuků, lidské činnosti, působila tajemně, jako by vyčkávala. Tally se ani nechtělo udělat krok vpřed, jako by to porušení ticha uvolnilo něco cizího, co nebylo dobré. Pak se vlády ujal opět ten zdravý selský rozum, který ji posledních pár dní neopouštěl. Vrátit se do domku, aniž podnikne další krok, jít spát s vědomím, že to světlo stále svítí, to by znamenalo podlehnout strachu, ztratit - možná navždy - sebedůvěru a klid, které jí toto místo a domek dávaly posledních osm let.

Rozhodně prošla halou, přičemž slyšela ozvěnu svých kroků na mramoru, a vystoupala po schodišti. Dveře do galerie vražd byly zavřené, ale ne zapečetěné. Policie musela dokončit své pátrání dřív, než čekali. Možná se Muriel, stále traumatizovaná hrůzným nálezem Celiina těla, ani neodvážila ty dveře otevřít. Nebylo by jí to podobné, ale Muriel po tom strašném objevu v truhle nebyla jako dřív. Možná si nepřiznávala, že se bojí, ale Tally si všimla, jak jí strachem potemněly oči. Je možné, že se děsila té poslední obchůzky po muzeu, zvlášť když byla sama, a provedla ji méně svědomitě než jindy.

Tally otevřela dveře a okamžitě viděla, že se nemýlila. Čtecí lampička u pravého křesla svítila a na stole ležely dva

zavřené svazky a něco, co vypadalo jako notes. Někdo tu četl. Když přistoupila ke stolu, zjistila, že to byl pan Calder-Hale. Notes patřil jemu, poznala jeho rukopis - malé, téměř nečitelné písmo. Zřejmě přišel do muzea, aby si vyzvedl své klíče hned poté, co je policie vrátila. Jak tady mohl sedět a klidně pracovat po tom, co se stalo? Bylo to poprvé, co byla v galerii vražd od nálezů Celiina těla, a okamžitě poznala, že se tu něco změnilo, že je tu něco divného. Pak si uvědomila, že tady chybí truhla. Musela ji odvézt policie, nebo možná byla v kriminalistické laboratoři. Truhla byla dominantním předmětem v místnosti, která bez ní náhle vypadala jaksi obyčejně a přitom zlověstněji než předtím.

Tally nešla hned zhasnout, dobře půl minuty stála ve dveřích. Fotografie ji neděsily, to nikdy Osm let, kdy tady denně utírala prach, zamykala a odemykala vitríny a leštila sklo nad exponáty, zbavilo ty předměty veškeré zajímavosti. Neobvyklé osvětlení celé místnosti působilo novým a nepříjemným dojmem. Řekla si, že to není strach, jen stísněný pocit. Byla přece v galerii vražd zvyklá; teď si zase začne zvykat.

Přešla k oknu na východní straně sálu a vyhlédla do noci. Stála Celia v ten osudný pátek tady? Musela zemřít, protože shlížela na hořící stromy a viděla vraha, jak se sklání u kohoutku a oplachuje si ruce v rukavicích? Co vrah pocítil, když vzhlédl a spatřil ji, bílou tvář a dlouhé světlé vlasy, oči rozšířené hrůzou? Musela si uvědomit důsledek toho, co viděla. Proč čekala, až ji dosáhnou ty těžké spěšné kroky, až se jí ty ruce v rukavicích sevrou kolem hrdla? Nebo se pokoušela utéct, marně šmátrala po zamčených dveřích do bytu, nebo utíkala dolů, kde padla do čekajících rukou svého vraha? Mohlo to být nějak takhle? Dalglish a jeho podřízení jí toho řekli málo. Věděla, že od první vraždy byli v muzeu neustále, vyptávali se, zkoumali, pátrali, diskutovali, ale nikdo nevěděl, co si myslí. Určitě nebylo možné, aby si dva vrazi vybrali, že budou zabíjet ve stejný den, na stejném místě, ve stejnou dobu. Musela existovat spojitost. A pakliže existovala spojitost, Celia určitě zemřela kvůli tomu, co viděla.

Tally se na chvíli zamyslela nad mrtvou dívkou, nad tím předchozím úmrtím, nad tváří lorda Martleshama, která se nad ní skláněla, nad výrazem děsu i soucitu v jeho očích. A pak ji to napadlo. Dalglish jí řekl, aby mu řekla všechno, jakkoli to bude banální, co ji později napadne. Svědomitě se snažila vzpomenout si, ale nic nového ji nenapadlo; nic, co mu už neřekla. Teď si však v jediné chvíli naprosté jistoty vzpomněla. Byl to fakt a musí ho říct. Ani se neptala, zda to je morální, zda to nelze vysvětlit jinak. Nepostihlo ji nic z té nejistoty, kterou cítila v kostele svaté Markéty, poté, co poznala lorda Martleshama. Odvrátila se od okna a rychle přešla přes místnost, aby zhasla lampičku u krbu. Dveře galerie vražd byly pootevřené a světlo z haly a horní galerie se lilo dovnitř a tvořilo na podlaze zlatý čtverec. Zavřela ze sebou dveře a pospíchala dolů.

V rozrušení z toho objevu ani neuvažovala o tom, že by zavolala až ze svého domku. Místo toho zvedla sluchátko na pultě recepcce a vytočila číslo, které jí dala inspektorka Miskinová a které znala z paměti. Ale nezvedla to inspektorka Miskinová. Mužský hlas řekl: "Seržant Benton-Smith."

Tally si nepřála předat tu zprávu někomu jinému, než komanderu Dalglishovi. "Tady Tally Cluttonová, seržante," ohlásila se. "Chtěla bych mluvit s komanderem Dalglishem. Je tam?"

"Momentálně je zaneprázdněný, paní Cluttonová, ale za chvíli bude volný. Mohu mu něco vyřídit?"

Náhle Tally nepřipadalo to, co mu chtěla říct, tak důležité. V její unavené hlavě se vyrojily pochybnosti. "Ne, děkuji," odmítla. "Na něco jsem si vzpomněla, něco mu musím říct, ale může to počkat."

"Určitě?" zeptal se seržant. "Jestli je to naléhavé, můžeme to vyřídit."

"Ne, není to naléhavé. Zítra to stačí. Raději bych s ním mluvila osobně, než po telefonu. Zítra bude v muzeu, vidíte?"

"Určitě," přisvědčil seržant. "Ale mohl by za vámi přijet ještě dnes večer."

"To by bylo zbytečné obtěžování. Je to jen taková maličkost, možná tomu přikládám větší význam, než si to zasluhuje. Zítra to stačí. Budu tady celé dopoledne."

Zavěsila. Už tu neměla co dělat. Zapnula bezpečnostní systém, rychle přešla ke dveřím, odemkla je a vyšla ven. Pečlivě je za sebou dvakrát zamkla. O dvě minuty později byla v bezpečí svého domku.

Když se přední dveře zavřely, bylo muzeum chvíli úplně tiché. Pak se dveře kanceláře pomalu a neslyšně otevřely a do haly se vkradla tmavá postava. Nesvítla žádná světla, postava však kráčela opatrným, ale jistým krokem přes halu a po schodech nahoru. Ruka v rukavici sáhla po kulaté klíče dveří u galerie vražd a pomalu je otevřela, jako by se bála, aby nevarovala oči, které by ji mohly zpozorovat. Postava zamířila k expozici Williama Wallace. Ruka v rukavici našmátrala klíčovou dírkou, vsunula do ní klíč a pak zvedla víko vitríny. Do obyčejného umělohmotného pytle naházela jednu po druhé šachové figurky z vitríny. Pak se ruka ponořila hlouběji do vitríny, až našla to, co hledala: železnou tyč.

Kapitola 5

Bylo krátce po půl osmé večer a celý tým seděl ve služebně.

"Takže teď víme kdo, jak a proč," prohlásil Dalglish úvodem. "Ale všechno jsou to pouhé indicie. Nemáme jediný přímý důkaz, který by spojoval Vulkána s některou z obětí. Případ ještě nemůžeme uzavřít. Státní zástupce by měl víc než padesátiprocentní naději na odsouzení, ale kdyby to dostal do ruky šikovný obhájce, nebylo by z toho nic."

"Jedno je jisté, pane," ozval se Piers. "Bude to víc než schopný obhájce. Mohl by tvrdit, že Dupayneova smrt byla sebevražda. Dost toho nasvědčuje, že byl v akutním stresu. A jestliže Dupayne nebyl zavražděn, spojení mezi těmi dvěma úmrtími neexistuje. Smrt Celie Mellockové by mohla být sexuálně motivovaná vražda nebo zabití. Nepříjemným faktem zůstává, že se mohla minulý pátek odpoledne nepozorovaně dostat do muzea a že její vrah odešel, aniž ho někdo viděl. Mohla přijet do muzea kdykoli během dne, s úmyslem sejít se tam s Martleshmem později."

Piers pokračoval: "Pokud přijela taxikem, je škoda, že se nepřihlásil řidič. Ještě je brzy. Může být na dovolené."

Kate se otočila k Dalglishovi. "Ty důkazy ale sedí, pane. Možná jsou nepřímé, ale jsou pádné. Pomyslete na hlavní fakta. Na chybějící kabelku, a proč ji někdo musel sebrat. Na otisky dlaní na dveřích od bytu. Na fakt, že výtah byl v

přízemí, když přijel Martlesham. Na utržené fialky Na snahu napodobit ty staré vraždy."

Poprvé promluvil Benton-Smith: "Jedině u té druhé smrti. U té první šlo zřejmě o náhodnou shodu. Ale ten, kdo zabil Celi, asi věděl - určitě věděl - o první vraždě."

"Takže na zatčení je příliš brzy, pane?"

"Musíme pokračovat ve výsleších podle zákona o svědectví ve věcech trestních a za přítomnosti právníka. Pokud nezískáme doznání - a já je nečekám - mohli bychom při určité trpělivosti alespoň jinou verzi výpovědi. Zatím tu máme vzkaz od Tally Cluttonové. Co přesně řekla?"

"Že má nějaké informace, které by vám chtěla sdělit, pane," odpověděl Benton-Smith, "ale ne telefonicky Moc vás chtěla vidět osobně. Ale říkala, že to není naléhavé. Že prý to bude stačit zítra. Měl jsem dojem, že lituje, že zavolala."

"A co Ryan Archer? Je ještě v domku?"

"Neřekla, že tam není."

Dalgliesh se na chvíli odmlčel. "Zítra to nestačí," řekl pak. "Musím s ní mluvit ještě dnes večer. Chtěl bych, abyste jela se mnou, Kate. Nechci ji v tom domku nechat samotnou, jenom s tím klukem."

"Ale nemyslíte, že je v nebezpečí, že ne?" řekl Piers. "K té druhé vraždě byl Vulkán dohnán. Nemáte důvod myslet si, že dojde ke třetí."

Dalgliesh neodpověděl. Otočil se ke Kate. "Nevadilo by vám, Kate, kdybyste u ní zůstala přes noc? Ten chlapec zřejmě spí v pokoji pro hosty, takže pro vás to nejspíš bude znamenat noc v křesle."

"To bude v pořádku, pane."

"Takže si pojedeme poslechnout, co nám paní Cluttonová poví. Zavolejte jí, Kate, ano? A řekněte jí, že jsem na cestě."

Piersi a Bentone, pokud nezavolám, sejdem se tady zítra ráno v osm."

Kapitola 6

Normálně by Tally teď myslela na to, co si dá k večeři, vyndala by podnos, pokud by měla v plánu najíst se u televize, nebo což bylo obvyklejší - by si prostřela u stolu. Raději stolovala kulturně, měla temně provinilý pocit, že bude-li příliš často jíst v křesle s podnosem na kolenou, povede to k jistému lajdáckému sebezanedbávání. Sedět u stolu bylo jednak pohodlnější, jednak se tím její večerní jídlo, na kterém si vždycky dala záležet, změnilo v událost, na kterou se těšila a kterou si užívala. Byl to jeden z radostných rituálů jejího osamělého života.

Dnes však ještě nebyla schopna vyvolat v sobě zájem o sebejednodušší přípravu. Možná ta svačina - čaj a sušenky - byla chyba. Zjistila, že neklidně obchází kolem stolu, bezcílným krokem, jež nebyla schopna ovládnout. Ten objev, na který přišla v muzeu, byl tak jednoduchý, ale tak mimořádný ve svých důsledcích, že neměla pomyslení na nic kromě úžasu z toho odhalení. Komander Dalgliesh ji při jedné předchozí návštěvě požádal, aby si promyslela, co všechno se stalo v den smrti doktora Nevilla, a zapsala si všechny podrobnosti, i když to budou maličkosti, na které si předtím nevzpomněla a neřekla mu je. Žádné neexistovaly I tohle byl pouhý detail, předpokládala, ale proč ji to nenapadlo dřív? Jistě by si na to při důkladném přemýšlení vzpomněla. Muselo zřejmě dojít k jakémusi spojení představ, zrakových a zvukových vjemů i myšlenek, a to nastartovalo její paměť. Seděla u stolu, ruce natažené před sebou, nehybně a ztuhle jako loutka, kterou sem posadili, aby čekala na jakýsi imaginární talíř s jídlem. Snažila se uvažovat, v duchu se ptát, zda se nemohla splést v čase nebo posloupnosti nebo důsledku toho, nač si vzpomněla. Ale věděla, že se nespletla. To vědomí bylo absolutní.

Zazvonil telefon a ona vyskočila. Stalo se málokdy, že by jí někdo volal po zavírací době muzea; zvedla sluchátko s jistou obavou. Mohla to být ještě jednou Jennifer, ale Tally byla příliš unavená, než aby snesla dceřiny otázky a otravný zájem. Vydechla úlevou. Volala inspektorka Miskinová, která jí sdělila, že s ní chce komander Dalgliesh mluvit ještě dnes večer. Už k ní oba jedou.

Pak se jí rozbušilo srdce a musela se v hrůze chytit okraje stolu. Zvenčí se ozval nelidský vriskot. Nejdřív si myslela, že ho vydává člověk, ale pak si uvědomila, že tohle bolestné vřeštění vychází z hrdla zvířete. Byl to Kocour! Skočila k sekretářce pro klíče a vyrazila ke dveřím. Na římsu verandy sebrala baterku a chňapla na věšáku po nejbližším kabátu - byla to její pláštěnka. Přehodila si ji přes ramena a pokusila se strčit klíče do dvou zámků. Zazvonily o kov Silou vůle donutila ruce, aby se nechvěly a klíče se trefily tam, kam měly A teď západky Konečně se dveře otevřely a Tally vyběhla do tmy

Bylo částečně zataženo nízkými oblaky, obloha téměř bez hvězd, svítil jen nevýrazný srpek měsíce. Jediné světlo vycházelo ze dveří domku, které nechala pootevřenou. Vál slabý vítr. Pohyboval se mezi stromy a trávou jako živý tvor a dotýkal se její tváře vlhkými rukama. Teď se ten jakot blížil; přicházel z parku. Tally se rozběhla po cestičce, rozrazila proutěnou branku a přejela světlem baterky přes nejbližší stromy Pak ho našla.

Kocour visel ze spodní větve stromu, jednu zadní nohu měl ovázanou páskem, jehož druhý konec byl přivázaný k větvi. Houpal se, jak vřeštěl, a tři tlapky bez opory bezmocně hrabaly do vzduchu. Instinktivně přiběhla a vztáhla po něm ruce, ale větev byla moc vysoko a Tally vykřikla bolestí, když se jí Kocourovy drápy zaťaly do hřbetu ruky, a ucítila teplý pramínek krve. Zvolala: "Už jdu, už jdu!" a rozběhla se zpátky do domku. Potřebovala rukavice, židli a nůž. Díkybohu jsou židle z obývacího dost pevné, aby unesly její váhu! Chopila se jedné, vzala ze soupravy dranzírovací nůž a za několik vteřin byla opět pod stromem.

Trvalo chvíli, než upevnila židli v měkké půdě, aby na ni mohla bezpečně vylézt. Mumlala konejšivá slůvka a lichotky, ale Kocour na ně nedbal. Podržela pod ním pláštěnku, pak ho do ní zabalila a zdvihla ho, aby se mohl posadit na větev vriskot okamžitě ustal. S páskem to bylo těžší. Nejjednodušší cesta, jak vysvobodit Kocoura, by byla uvolnit smyčku kolem jeho zadní nohy, ale nemohla riskovat, že ho řízne do tlapky Místo toho vsunula čepel nože pod pásek a pomalu ho řezala. Trvalo to celou minutu, než nakonec kůže praskla a Tally s Kocourem v pláštěnce se konečně podařilo

stoupnout na zem. Hned ho pustila a on vystřelil do Heathu.

Najednou ji přepadla hrozná únava. Židle úplně ztěžkla, takže ji nemohla unést; přehodila si pláštěnku přes ramena a táhla židli za sebou po krátké zahradní pěšince. Zjistila, že tiše pláče a slzy, které jí začaly téct, zaplavily její tváře, ledové jako zimní déšť. Teď už se chtěla jen dostat zpátky do domku, zamknout za sebou a čekat na policii. Ten, kdo to Kocourovi provedl, byl zlý a v Dupayneově muzeu pracovala určitě jen jedna zlá osoba. Tally dovezla židli ke dveřím. Klíč byl ještě v zámku a ona jím otočila, pak sáhla po západkách. Dveře do malé haly byly otevřené a ona se ani nepokoušela je zamknout, vklopýtala rovnou do obývacího pokoje. Podařilo se jí strčit židli zpátky na místo a pak se na chvíli zastavila a sklonila se nad ní v naprostém vyčerpání.

Náhle - ale příliš pozdě - zaslechla z haly kroky. Ve své únavě si včas neuvědomila, v jakém je nebezpečí. Napůl se otočila, když železná tyč udeřila, a spadla na koberec, hlavu jen kousek od plynového krbu, pláštěnku stále kolem ramen. Útočnickova tvář ji nepřekvapila, a pak už neviděla ani neslyšela vůbec nic, ani to, že na její tělo sprškou padají šachové figurky. Minuly vteřiny, než ji konečně opustilo vědomí. Měla čas pomyslet si, jak jednoduché a snadné je zemřít, a poděkovat Bohu, v něhož vždycky věřila a od něhož žádala tak málo.

Kapitola 7

Vyjeli Dalglishovým autem a on se mlčky ujal řízení. Dalglish si v těch chvílích mlčení liboval a Kate ho znala příliš dobře, než aby ho rušila. Byl zkušený a obratný řidič a ujeli tu vzdálenost v nejkratším možném čase. Bylo by zbytečné sptit nad nevyhnutelnými zastávkami, ale Kate cítila Dalglishovu vzrůstající nervozitu.

Když dojeli do Hampsteadu, řekl: "Zavolejte paní Cluttonové ještě jednou, Kate. Řekněte jí, že už jsme skoro u ní." Tentokrát to ale nikdo nezvedl.

Už zahýbali na příjezdovou cestu k Dupayneovu muzeu. Jaguar se řítíl vpřed, reflektory jako by stravovaly temnotu. Postřihly travnaté okraje a okolní keře. Když Dalglish vyjel zpoza posledního rohu, muzeum v jejich světle vypadalo jako při slavnostní iluminaci. Spatřili, že je závora zvednutá. Objeli východní křídlo domu, projeli kolem zčernalé garáže a prudce zastavili na šterkové cestě. V domku nesvítilo žádné světlo, ale dveře byly otevřené. Dalglish tam vběhl první, prolétl halou a zastavil se v obývacím pokoji. Ruka zašátrala po vypínači. Plynový krb běžel na nízký výkon a na koberečku před krbem ležela Tally, hlavou k umělým plamenům. Kolem ramen měla zchumlanou pláštěnku a z hlavy jí tekla krev, čerstvá a rudá. Po těle měla rozsypané černé a bílé šachové figurky, jakoby v posledním pohrdavém gestu. Pak zaslechli, slabě, ale jejich bystré uši se nemýlily, zvuk auta. Kate vyrazila ke dveřím, ale Dalglish jí stiskl ruku. "Teď ne, Kate. Potřebuju vás tady. Ať zatčení provedou Piers a Benton-Smith. Zavolejte pro záchranku a pak Piersovi."

Když vyťukávala číslo, poklekl u těla Tally Cluttonové. Krvácení ustalo, ale když jí položil prsty na hrdlo, najednou necítil puls. Rychle sroloval pláštěnku a podložil jí krk, otevřel jí ústa a zkontroloval, zda nemá falešný chrup. Sklonil hlavu, přiložil svá ústa k jejím a zahájil resuscitaci. Nevnímal Katina naléhavá slova ani syčení krbu, jen vlastní rytmičtý dech a tělo, které se pokoušel oživit. A pak, jakoby zázrakem, opět cítil tep. Dýchala. O chvíli později otevřela oči a upřela na něj nevidoucí pohled, načež s tichým zasténáním, jakoby spokojeným, otočila hlavu na stranu a opět upadla do bezvědomí.

Čekání na záchranku bylo nekonečné, ale Dalglish věděl, že je zbytečné volat znovu. Hovor přijali; přijedou, jakmile budou moci. Vydechl si úlevou, když zaslechl, jak přijíždějí, a hned nato vešli do domku zdravotníci. Konečně je tu odborná pomoc.

Jeden ze zdravotníků řekl: "Omlouváme se za zpoždění. Na konci příjezdovky došlo k nehodě. Provoz je tam sveden do jednoho pruhu."

Kate s Dalglishem se na sebe podívali, ale nikdo z nich nepromluvil. Nemělo smysl vyptávat se zdravotníků; ti se museli starat o to, kvůli čemu přijeli. Až se vrátí do Yardu, Piers jim poví, zda provedl zatčení, nebo ne. Ať byl Vulkan naživu, nebo nebyl, tímhle případ končil.

Dalglish a Kate sledovali, jak Tally, zabalenou do dek a připoutanou k nosítkům, nakládají do ambulance. Udali její jméno a několik podrobností a dozvěděli se, kam ji vezou.

Klíče od předních dveří byly v zámku. Kate vypnula krb, zkontrolovala nahoře i dole okna, pak zhasli světla, zamkli přední dveře a vyšli z domku.

"Ujmete se řízení, ano, Kate?" požádal Dalglish.

Věděl, že to udělá s radostí. Kate bavilo řídit jaguara. Když dojeli k příjezdové cestě, požádal ji, aby zastavila, a vystoupil. Kate nechal čekat v autě. Věděl, že nepůjde za ním, ani se ho nezeptá, co dělá. Ušel jen kousek a vzhlédl k černému obrysu muzea. V duchu se ptal, zda je ještě někdy navštíví. Byl smutný a vyčerpaný, ale ten pocit mu nebyl neznámý; často si takhle na konci případu připadal. Pomyslel na životy, které se ho tak krátce dotkly, na tajemství, která se dozvěděl, na lži i na pravdy, na hrůzu a na bolest. Ty životy, které viděl tak zblízka, půjdou dál, stejně jako jeho život. Vrátil se do vozu, sedl si vedle Kate a začal přemýšlet o víkendu, který byl před ním. Naplnilo ho to opatrnou radostí.

Kapitola 8

O pětatřicet minut dřív vjel Toby Blake, kterému bylo devatenáct let a dva měsíce, na své kawasaki na Spaniards Road na posledním úseku své cesty domů. Jízda to byla otřesná, jako vždycky ve čtvrtek večer. Šikovně se proplétal mezi téměř stojícími auty a autobusy. V tom, že předjížděl drahé vozy s jejich namíchnutými řidiči, sice nacházel malé zadostiučinění, ale kvůli tomuhle přece tu motorku neměl. Teď poprvé před sebou zahlédl silnici bledě zářící a prázdnou. Bylo načase podívat se, co ta mašina umí.

Přidal plyn. Stroj zaburácel a motocykl poskočil jako tygr. Mladíkovy oči se za štítem přilby zúžily a on se šťastně usmál, když na tváři ucítil svěží vítr. Zmocnilo se ho radostné vzrušení z rychlosti, opojení z toho, že je pánem silného stroje. Vtom před ním vyrazilo z příjezdové cesty auto. Chlapec neměl čas zabrzdít, vlastně ani čas ho zaregistrovat. V jediné vteřině si to s hrůzou uvědomil a pak motorka narazila do pravé strany kapoty, otočila se na silnici a narazila do stromu. Vymrštilo ho to nahoru, ruce mu vlály, a pak spadl na kraj silnice a zůstal tam nehybně ležet. Auto se nekontrolovaně otočilo a najelo na trávník podél silnice.

Uplynulo deset vteřin naprostého ticha a pak silnici ozářila světla mercedesu. Mercedes zastavil, auto, které jelo za ním, také. Ozvaly se spěšné kroky, výkřiky hrůzy, naléhavé hlasy, které hovořily do mobilních telefonů. Úzkostné tváře hleděly na řidičku havarovaného auta, nakloněnou nad volant. Hlasy se mezi sebou radily. Bylo dohodnuto, že by měli počkat na ambulanci. Dojížděla je další auta a zastavovala na místě nehody. Rozjely se záchranné práce. Chlapec ležel úplně nehybně vedle vozovky. Neměl známky zranění, nebylo vidět krev. Očím, které ho pozorovaly, připadalo, že se usmívá ze spánku.

Kapitola 9

Tentokrát byla nemocnice moderní, a pro Dalgliesh to bylo neznámé území. Ukázali mu cestu do příslušného oddělení a nakonec se ocitl na dlouhé chodbě bez oken. Nepáchlo to tam nemocnicí, přesto tam vládlo zvláštní ovzduší, jakoby očištěné od sebemenšího náznaku strachu nebo nemoci. Nebylo pochyb, který pokoj je ten pravý. Před dveřmi seděli dva uniformovaní strážníci, kteří vstali a zasalutovali, když ho spatřili přicházet. Policistka, která byla v pokoji, se zvedla a tiše ho pozdravila, načež vyšla z místnosti a zavřela za sebou. Ocitli se s Vulkánem sami, tváří v tvář.

Muriel Godbyová seděla na židli vedle postele, jediné znamení úrazu byl sádrový obvaz na její levé paži a zápěstí a velká fialová modřina na levé tváři. Měla na sobě bavlněný kostkovaný župan, který vypadal jako nemocniční, a byla úplně klidná. Lesklé vlasy nápadné barvy měla sčesané z čela a vzadu upevněné želvovinovou sponou. Zelenožluté oči na Dalgliesh zíraly s naplň skryvanou záští pacienta, za kterým přišla další nezvaná návštěva. Neviděl v nich ani stopu strachu.

Nepřistoupil k ní. "Jak je vám?" zeptal se.

"Žiju, jak vidíte."

"Asi víte, že ten motocyklista zemřel," oznámil Dalgliesh. "Zlomil si vaz."

"Jel moc rychle. Říkala jsem slečně Caroline mnohokrát, že by výstražné značky měly být výraznější. Ale tohle jste mi nepřišel říct. Máte doznání, napsané mou vlastní rukou. Dál vám nemám co říct."

Doznání bylo obsáhlé, ale zahrnovalo jen fakta, žádné omluvy, žádné projevy lítosti. Vražda byla naplánována dopředu, už v tu středu po schůzi správců. V pátek, den vraždy, přišla Godbyová do garáže vybavená kbelíkem, ochranným oblekem, rukavicemi, čepicí do sprchy a dlouhými zápalkami. Měla také velký plastový pytel, do kterého hodlala po činu své vybavení odložit. Poté, co paní Stricklandovou vyložila na hampsteadské zastávce metra, nejela domů, ale vrátila se do muzea. Věděla, že Tally Cluttonová bude na své páteční přednášce, a pro všechny případy ještě ráno vyvěsila svůj domácí telefon, kdyby náhodou někdo volal. Počkala ve tmě garáže, dokud se Neville Dupayne neusadil ve svém jaguaru, pak udělala krok dopředu a zavolala ho jménem. Byl překvapený, ale poznal její hlas, otočil se a dostal do obličeje pořádnou dávku benzínu. Potřebovala jen vteřiny, aby zapálila sirku a hodila ji po něm. Poslední lidský zvuk, který slyšel, byl její hlas. Když ji Tally později telefonovala, právě došla domů. Měla čas, aby zavěsila, dala ochranný oblek do pračky, vydrhla kbelík a důkladně se umyla, než vyrazila do muzea. Během víkendu ulomila z kbelíku držadlo, rozřezala rukavice i čepici a po setmění je odhodila mezi smetí do blízkého kontejneru.

V doznání toho bylo málo, co by Dalgliesh už nevěděl - až na jeden fakt. Celia Mellocková ji ještě na koleji lady Swathlingové zsměšňovala a snažila se dosáhnout toho, aby ji vyhodili z práce. Dívka byla tenkrát zrzavá, až později si obarvila své vlasy na blond, ale v okamžiku, kdy Muriel vkročila do galerie vražd, aby se jí zbavila, došlo k poznání na obou stranách. Takže pro Godbyovou se ta vražda stala kromě nutnosti i potěšením.

"Nevím, proč jste tady, komandere," řekla teď. "Vy a já jsme spolu skončili. Ví, že půjdu do vězení na deset let. Už jsem si odsloužila delší trest. A uspěla jsem v tom, co jsem si předsevzala. Dupayneovi muzeum nezavrou k uctění památky svého bratra. Každý den, kdy je otevřeno, každý návštěvník, který přijde, každý úspěch - to všechno je díky mně. A oni to vědí. Ale můj život nechte na pokoji. Máte nárok vědět, co jsem udělala a jak jsem to udělala. To ale víte, to jste vyřešil. Je to vaše práce a prý jste v ní dobrý. Sice nemáte právo dozvědět se, proč jsem to udělala, ale já vám klidně ten důvod řeknu, kdybych tím měla všechny obšťastnit. Napsala jsem vám to a je to docela jednoduché. Doktor Neville Dupayne kvůli své nedbalosti zabil mou sestru. Telefonovala mu, a on nepřijel. Kvůli němu přišla o život. Nehodlala jsem mu dovolit, aby mě připravil ještě o zaměstnání."

"Přezkoumal jsem život doktora Dupaynea, než přišel do Londýna. Vaše sestra zemřela před deseti lety, dvanáct let poté, co jste odešla z domova. Setkala jste se někdy tenkrát s doktorem Dupaynem? Jak blízké jste si byly se sestrou?" A teď mu pohlédla přímo do tváře a on si pomyslel, že nikdy neviděl takové zřetězení nenávisti, pohrdání a také vítězoslávy. Když promluvila, užasl, že její hlas může znít tak normálně ten hlas, kterým během minulého týdne klidně odpovídala na jeho otázky.

"Řekla jsem vám, že máte právo vědět, co jsem udělala. Nemáte právo vědět, kdo jsem. Nejste kněz ani psychiatr. Má minulost je jen moje. Nehodlám se jí zbavit tím, že z ní udělám dárek pro vás. Já o vás vím, komandere Dalglieshi. Slečna Caroline mi to řekla, hned jak jste přijel poprvé. Takovéhle věci ona ví. Vy jste spisovatel, básník, že ano? Vám nestačí plést se lidem do života, zatýkat je, posílat je do vězení, ničit jim život. Vy jim musíte rozumět, pronikat jim do duše, používat je jako surovinu. Ale mě používat nebudete. To právo nemáte."

"Ne, to právo nemám," souhlasil Dalgliesh.

A teď se zdálo, jako by její tvář změkla a poznamenal ji smutek. "My dva se nemůžeme nikdy skutečně poznat, komandere, vy a já."

Ve dveřích se na ni Dalglish zнову otočil. "Ne," řekl. "To nemůžeme. Ale jsme na tom stejně jako kterýkoli jiný pár lidí."

Kapitola 10

Pokoj Tally Cluttonové v jiné části nemocnice byl úplně odlišný. Dalglish vstoupil do téměř dusivé vůně květin. Tally ležela v posteli, hlavu měla částečně oholenou a pokrytou neslušivou gázovou čepicí, pod níž se zřetelně rýsoval vypolštářovaný obvaz. Vztáhla k němu ruku a vstřícně se usmála.

"To je od vás milé, že jste přišel, komandere. Doufala jsem, že přijdete. Vezměte si židli, prosím vás. Víím, že se nemůžete zdržet dlouho, ale chtěla bych vám něco říct."

"Jak se teď cítíte?"

"Mnohem líp. Ta rána na hlavě není moc vážná. Neměla sílu mě oddělat, víte? Doktoři říkají, že se mi na chvíli zastavilo srdce šokem. Kdybyste nepřišli, byla bych po smrti. Kdysi jsem si myslela, že na smrti mi už nebude moc záležet. Teď to cítím jinak. Nesnesla bych pomýšlení, že už neuvidím další anglické jaro." Odmlčela se a pak pokračovala: "Vím o tom motorkáři. Chudák chlapec! Prý mu bylo teprve devatenáct a byl to jediný syn. Pořád myslím na jeho rodiče. Myslím, že byste ho mohli považovat za třetí oběť."

"Ano," přisvědčil Dalglish. "Třetí a poslední."

"Víte, že Ryan se vrátil k majoru Arkwrightovi?" zeptala se.

"Ano, major nám to volal. Domníval se, že bychom třeba chtěli vědět, kde Ryan je."

"Je to jeho život, samozřejmě - Ryanův. Doufám, že to chtěl. Ale také jsem doufala, že si udělá čas na to, aby o všem popemýšlel - myslím o své budoucnosti. Když se jednou pohádali, může k tomu dojít i podruhé - no a podruhé by to mohlo být vážnější."

"Podle mého názoru se to nebude opakovat," řekl Dalglish. "Major Arkwright ho má rád. Nedopustí, aby se mu ubližovalo."

"Já samozřejmě víím, že Ryan je gay, ale nebylo by mu lépe s někým jeho věku, ne tak bohatým, s někým, kdo by mu nemohl tolik nabídnout?"

"Já si nemyslím, že by byli s majorem Arkwrightem milenci. Ale Ryan je téměř plnoletý. Nemůžeme mu řídit život."

Tally mluvila spíš k sobě než k Dalglishovi. "Asi měl u mě zůstat déle, tak dlouho, dokud by se nepřesvědčil, co vlastně chce; jenže on si uvědomoval, že ho vlastně v domku nechci. Jsem zvyklá žít sama, mít koupelnu pro sebe.

Odjakživa jsem nesnášela mít s někým společnou koupelnu. On to věděl, není to žádný hlupák. Ale nešlo jen o koupelnu. Bála jsem se k němu přilnout, pustit si ho do života. Ne že bych v něm viděla syna, to by bylo směšné. Mám na mysli lidskou laskavost - bát se o něj, pečovat o něj. Možná je to nejlepší druh lásky. Užíváme stejné slovo pro tak rozdílné věci. Muriel milovala slečnu Caroline, je to tak? Zabíjela pro ni. Musela to být láska."

Dalglish tiše řekl: "Možná to byla posedlost, nebezpečný druh lásky."

"Ale každá láska je nebezpečná, že? Já jsem se jí asi bála, toho závazku, celý život. Teď tomu začínám rozumět."

Podívala se mu přímo do tváře. "Žijete jen napůl, když se bojíte lásky"

Stále se na něj dívala, jako by od něj čekala nějakou moudrost, nějaké ujištění, ale co si Dalglish myslel, to neprozradil.

"Něco jste mi chtěla říct," připomněl jí posléze.

Usmála se. "Teď už je to jedno, ale když jsem vám volala, připadalo mi to důležité. Na něco jsem si totiž vzpomněla.

Když Muriel krátce po tom požáru přijela, první věc, kterou řekla, bylo to, že jsme měli ten benzin zamykat. Neřekla jsem jí, že doktora Nevilla někdo polil benzinem. Nemohla jsem jí to říct, sama jsem to nevěděla. Tak jak to mohla vědět? Já nejdřív myslela, jak je důležité, že jsem si na to vzpomněla, pak jsem si ale řekla, že to třeba vytušila." Odmlčela se a pak řekla: "O Kocourovi žádné zprávy?"

"Dnes ráno jsem v muzeu nebyl, ale zatím jsem neslyšel, že by se vrátil."

"Asi na něm nikomu nezáleží, když je tolik jiných závažných starostí. Jestli se nevrátí, doufám, že si najde někoho, kdo se ho ujme. Není to půvabné zvíře. Nemůže spoléhat na svou roztomilost. Bylo hrozně kruté, co mu Muriel provedla. A proč? Mohla zabouchat na dveře domku a já bych jí otevřela. Nemusela by se starat o to, že ji poznám. Přece jsem měla být mrtvá. Taky bych byla, kdybyste nepřišel."

"Musela vás zabít v obývacím pokoji," vysvětloval, "aby to vypadalo jako vražda podle návodu. Nemohla si být jistá, zda jí otevřete, kdyby zaklepala. Myslím, že slyšela, jak nám z muzea telefonujete. Jestli věděla, co jste nám řekla, mohlo jí dojít, že ji odmítnete."

Ve snaze odvést její myšlenky jinam řekl: "Ty vaše květiny jsou krásné."

Hlas se jí prozráil. "Vidíte? Ty žluté růže jsou od pana Marcuse a slečny Caroline, ta orchidej od paní Stricklandové.

Paní Faradayová a pan Calder-Hale telefonovali a přijdou za mnou dnes večer. Paní Stricklandová mi poslala dopis.

Myslí, že bychom měli sehnat kněze, aby navštívil muzeum. Nejsem si moc jistá proč - aby se tam pomodlil, postříkal to svícenou vodou, nebo prováděl exorcismus? Píše, že pan Marcus a slečna Caroline by byli rádi, ovšem nechtějí se toho obřadu zúčastnit. Říkají, že to ničemu nepomůže, ale ani neuškodí. Je to divné, že to paní Stricklandová navrhla, že?"

"Trochu mě to překvapuje, to ano."

Náhle vypadala velmi unaveně. "Asi bych už měl jít," prohodil Dalglish. "Nesmíte se moc vyčerpávat."

"Ale ne, nejsem vyčerpaná. Je to taková úleva, mluvit. Slečna Caroline mě přišla navštívit dnes dopoledne a byla moc hodná. Nevím, jestli jsem jí doopravdy rozuměla. Chce, abych zůstala v domku a převzala část práce po Muriel."

Ovšemže ne recepci ani účetnictví, na to hledají inzerátem někoho kvalifikovaného. Budeme teď potřebovat spoustu pomocných rukou. Já mám pomáhat s úklidem slečnina bytu. Prý tady bude častěji než v minulosti. Je to velmi lehká práce, převážně utírání prachu, čištění ledničky, praní lůžkovin v pračce. Má četné přátele, kteří tu někdy přespávají, lidi, kteří občas potřebují nocleh. Vezmu to samozřejmě s radostí."

Dveře se otevřely a vešla sestra. Pohlédla na Dalglisha. "Je pár věcí, které teď s paní Cluttonovou musím provést," oznámila. "Mohli byste počkat venku?"

"Stejně už je načase, abych šel," řekl Dalglish.

Sklonil se, aby potřásl rukou, která bezvládně ležela na pokrývce, ale její stisk byl pevný. Oči pod čelem s obvazy na něj hleděly beze stopy nejisté úzkosti stáří. Rozloučili se a Dalglish odkráčel anonymní sterilní chodbou. Neměl jí co říct, nemohl jí nijak pomoci. Kdyby jí řekl, co také bude znamenat její práce, nevzala by ji. Riskovala by, že ztratí svůj domek a svoje živobytí, a proč vlastně? Už podléhala mimořádnému kouzlu Caroline Dupayneové, ale nebyla tak naivní jako Muriel Godbyová. Byla silnější osobnost, nenechá se jen tak ošálit. Možná ji časem dojde, co se v tom bytě děje. Pak bude na ní, aby se rozhodla.

Potkal Kate, která mu šla chodbou naproti. Byla tady, to věděl, aby zařídila převoz Muriel Godbyové.

"Primář si myslí, že je úplně v pořádku, takže je schopná převozu," oznámila. "Je nabíledni, že se jí chtějí zbavit co nejdřív. Volali z oddělení pro styk s veřejností, pane. Chtěli by dnes uspořádat tiskovou konferenci."

"Můžeme vydat prohlášení pro tisk, ale jestli chtějí, abych byl na tiskovce já, pak si počkají do pondělka. Potřebují něco zařídit v kanceláři a dnes večer musím odejít dřív."

Odvrátila od něj tvář, ale ještě si stačil všimnout jejího posmutnělého výrazu. "Ano, pane, to jste mi říkal," odpověděla. "Vím, že musíte dnes večer brzy odejít."

Kapitola 11

V půl dvanácté už byla hromada restů, která na Dalglisha v kanceláři čekala, vyřízena a on byl připraven napsat zprávu o vyšetřování. Tu zprávu chtěl vidět komisař i ministr vnitra. Bylo to poprvé, co ho požádali, aby předložil podrobnou zprávu o vyšetřování ministrovi, a on doufal, že to nezaloží precedens. Nejdříve tu však byla ještě jedna nedokončená záležitost. Požádal Kate, aby zavolala k lady Swathlingové a vyřídila Caroline Dupayneové, že s ní chce naléhavě mluvit komander Dalglish ve Scotland Yardu.

Caroline přijela za hodinu. Byla oblečená jako na oficiální oběd. Tmavozelený plášť z těžkého hedvábí splýval v dramatických záhybech a její tvář lemoval stojatý límeček s ohnutými růžky. Rtěnka v bledé tváři působila tvrdě. Pohled, který na Dalglisha upřela, byl nepokrytě hodnotící, jako by se viděli poprvé a ona ho odhadovala po sexuální stránce, pohrávajíc si s různými možnostmi.

"Asi bych vám měla poblahopřát," řekla.

"To není ani nutné, ani vhodné. Požádal jsem vás, abyste přijela, protože mám ještě dvě otázky."

"Stále v práci, komandere? Ptejte se; jestli budu moci, odpovím vám."

"Minulou středu nebo po ní - řekla jste Muriel Godbyové, že má, padáka, že už ji v muzeu nechcete?"

Čekal. "Vyšetřování skončilo," podotkla. "Muriel je ve vazbě. Ne že bych vás chtěla urazit nebo nechtěla spolupracovat, ale je vám ještě něco po tom, komandere?"

"Prosím, odpovězte."

"Ano. Oznámila jsem jí to ve středu večer poté, co jsme odešly z bytu. Ne zrovna týmiž slovy, ale řekla jsem jí to. Ocitly jsme se spolu na parkovišti. S nikým jsem se neporadila, než jsem jí to sdělila, bylo to výhradně moje rozhodnutí. Můj bratr a James Calder-Hale si stejně vždycky mysleli, že se do recepcce nehodí. Dřív jsem bojovala, abych ji tam udržela - výkonnost a loajalita mají svou cenu. Ve středu jsem dospěla k názoru, že pravdu mají oni."

Další kus skládačky zapadl na místo. Tak proto se Godbyová ve čtvrtek večer vrátila do muzea a byla v kanceláři, když Tally volala na policii! Když se na to Godbyové ptali, řekla, že chtěla vyřídít pracovní resty; ale kdyby to byla pravda, proč odešla a zase se vrátila, proč rovnou nezůstala v práci?

"Takže Godbyová si šla vyklidit stůl," řekl Dalglish. "To nemohla, dokud byli kolem lidé. Bylo by to pro ni nesnesitelné pokoření."

"Vyklidit stůl a ještě něco: nechat mi seznam nevyřízených věcí, které je třeba udělat, a říct mi, jak by se měla vést kancelář. Svědomitá až do poslední chvíle."

Vyřkla to bez lítosti, téměř s pohrdáním.

"Vaši kolegové si o ní mysleli, že se pro tu práci nehodí," řekl Dalglish, "ale to nebyl ten důvod, proč jste ji vyhodila, vidíte? Ve středu večer jste už věděla mimo veškerou pochybnost, že zabila vašeho bratra a Celii. Nechtěla jste, aby byla zaměstnankyní muzea, až ji budu zatýkat. Pak tu byl také zájem o kolej lady Swathlingové. Bylo přece nadevše důležité uchránit školu před spojením s vraždou?"

"Tyhle úvahy byly nepodstatné. Při troše štěstí bych mohla školu zdědit. Já jsem ji vybudovala. Nechci, aby to s ní začalo jít z kopce, ještě než dostanu šanci převzít ji. Pokud jde o muzeum, máte pravdu. Byl to prostředek, jak se zbavit Muriel, než ji zatknete. Ale to nebyl hlavní důvod, proč jsem jí řekla, aby odešla. Až vyjde pravda najevo, ani kolej, ani muzeum neuniknou určitému pošpinění. Škola neutrpí velkou škodu; odtamtud Godbyová odešla už dávno. A muzeu by to možná vůbec neškodilo. Už teď se lidé ptají, kdy opět otevřeme. Dupayneovo muzeum je konečně na mapě."

"Kdy jste dospěla k závěru, že to udělala?"

"Asi v tutéž dobu, co vy, aspoň myslím - když jsem se dozvěděla, že někdo zavřel dveře z bytu do galerie vražd na západku. Klíče jsem měla jen já a Godbyová. Rozdíl mezi námi byl ten, že vy jste musel najít důkazy, já ne. A teď mám jednu otázku na vás. Ona se přiznala, takže budeme ušetřeni procesu, ale kolik z mého soukromého života se musí

dostat na veřejnost? Mluvím samozřejmě o Klubu 96. Nemá žádný vztah k tomu, jak zemřela jedna nebo druhá oběť. Koronerovo vyšetřování se přece bude týkat příčiny smrti, že? Musíte se zmiňovat o klubu?" Otázku položila tak klidně, jako by se ptala, kolikátého je. Neprojevila žádné znepokojení a její hlas nezněl úpěnlivě. Pokrčil rameny. "Bude hodně záležet na tom, jaké otázky bude koroner klást. Jsou tu také dvě odročená soudní vyšetřování."

"Určitě zjistíte, že koroner bude diskrétní," usmála se.

"Řekla jste Muriel Godbyové, že znáte pravdu?" zeptal se Dalglish. "Zeptala jste se jí na to?"

"Ne. Ona ovšem věděla o Klubu 96, nebo aspoň něco tušila. Vždyť se starala o ložní prádlo; uklízela prázdné láhve od šampaňského. Na nic jsem se jí neptala, a když jsem ji propouštěla, přímo jsem se nezmínila o vraždách. Pouze jsem řekla, že chci, aby si vyčistila stůl a odešla hned, jakmile nám policie vrátí klíče. Zatím že mi nemá chodit na oči."

"Chtěl bych vědět, co přesně jste si řekly. Jak to přijala?"

"Jak byste myslel? Podívala se na mě, jako bych ji odsuzovala k doživotnímu trestu. Možná to tak nějak bylo. Chvilí jsem si myslela, že omdlí. Chtěla promluvit, ale vydala jen nějaký skřek. „A co muzeum?“ vypravila ze sebe. „Co moje práce?“ Řekla jsem jí, ať se nestará, že není nepostradatelná. Můj bratr a James Calder-Hale se jí chtěli zbavit už celé měsíce. Úklid mého bytu převezme Tally."

"To bylo všechno?"

"Ještě ne. Vykřikla: „Co se stane se mnou?“ Řekla jsem jí, že její největší naděje spočívá v tom, že policie bude ty zločiny posuzovat jako vraždy podle návodu. To byla má jediná zmínka o vraždách. Pak jsem nasedla do auta a odjela."

Těmito posledními slovy, pomyslel si Dalglish, byla Tahy odsouzena k smrti. "Vražda vašeho bratra byl její dar pro vás," poznamenal. "Vy jste přece chtěla muzeum udržet. Muriel třeba očekávala, že jí budete vděčná."

Teď její hlas ztvrdl. "To mě tedy neznala, a vy taky ne. Myslíte si, že jsem Nevilla neměla ráda, že?"

"Ne, to si nemyslím."

"My Dupayneové nedáváme najevo city. Byli jsme vycvičeni, že se to nemá, a ta škola byla tvrdá. Nejsme sentimentální, pokud jde o smrt, ať vlastní, nebo někoho jiného. Nepěstujeme to neurotické objímání a slintání, které lidi provozují jako náhražku za závazek opravdového soucitu. Nevilla jsem měla ráda. Byl z nás nejlepší. On byl vlastně adoptovaný. Asi nikdo nevěděl, kdo je jeho matka, kromě našeho otce. Marcus a já jsme vždycky předpokládali, že je jeho. Proč by ho jinak adoptoval? Nebyl to člověk, který by trpěl šlechtnými pohnutkami. Naše matka tancovala, jak on pískal; to byla její role v životě. Nevilla adoptovali ještě předtím, než jsem se narodila. Často jsme se hádali. Neměla jsem valnou úctu k jeho povolání a on pohrdal mým. Možná pohrdal i mnou, ale já jím ne. Pro mě to pořád byl uctíváný starší bratr. Byl to Dupayne. Jakmile jsem se dozvěděla pravdu, nemohla jsem být s Muriel Godbyovou pod jednou střechou." Odmíkla se a pak se zeptala: "Je to všechno?"

"Všechno, nač mám právo se ptát," přisvědčil Dalglish, ale dodal: "Zajímalo by mě, co bude s Tally Cluttonovou. Prý jste jí nabídla úklid bytu po Muriel."

Vstala, sáhla po kabelce a pak se usmála. "Nemějte starost. Ta práce bude striktně vymezena. Trochu utírání prachu, vysávání podlah. Umím ocenit dobrotu, i když o ni sama neusiluji. A jestli se znovu vzpomene Klub 96, nebude se scházet v muzeu. Nechceme, aby nám místní poldové lezli do dveří a hulákali tu pod zamínkou, že dostali hlášku o drogách nebo pedofilech. Sbohem, komandere. Škoda že jsme se nepotkali za jiných okolností."

Kate, která celou dobu mlčela, vyšla s ní a dveře se za nimi zavřely. Za pár minut byla zpátky. "Panebože, ta je arogantní," pronesla. "A ta rodinná pýcha! Neville měl cenu, protože byl poloviční Dupayne. Myslíte, že nám řekla pravdu o té adopci?"

"Ano, Kate, řekla nám pravdu."

"A co Klub 96, co z něj měla?"

"Patrně nějaké peníze. Lidé jí nechávali dary pod zamínkou, že platí za úklid nebo za pití. Ale hlavně ji těšilo, že má moc. V tom si byly s Godbyovou podobné."

Dovedl si představit, jak Godbyová sedí za stolem recepce a tajně hýčká vědomí, že nebýt jí, muzeum by se zavřelo, a uvažuje o tom, zda a kdy by mohla světit Caroline, co jí dala - ten nezměrný dar z lásky.

Kate řekla: "Caroline Dupayneová ten klub obnoví, podle mě. Pokud převezme kolej lady Swathlingové, mohli by se naprosto bezpečně scházet tam, zejména o prázdninách. Myslíte, že bychom měli Tally varovat?"

"Není to naše věc, Kate. Nemůžeme lidem organizovat jejich životy. Tally Cluttonová není blázen. Rozhodne se sama. Není na nás, abychom ji stavěli před morální rozhodnutí, které třeba nikdy nebude muset udělat. Potřebuje práci a domek, potud je to jasné."

"Myslíte, že udělá kompromis?"

"Když jde o hodně, lidi ho většinou udělají, i ti ctnostní."

Kapitola 12

Bylo pět hodin a poslední seminář toho týdne skončil. Studentka sedící proti Emmě vedle krbu ho absolvovala sama. Její spoléčnice padla s chřipkou, první oběť nového semestru. Emma vroucně doufala, že to nebude začátek epidemie. Ale Shirley se jaksí nechtělo odejít. Emma se zadívala na dívku, schoulenou na židli s očima sklopenýma, malé, nepřiliš čisté ruce propletené v klíně. Bylo evidentní, že má nějaký problém, nešlo to ignorovat. Přistihla se, jak se v duchu modlí: Pane Bože, prosím, ať se mě na nic moc neptá, teď ne. Ať je to rychlé.

Musela stihnout vlak v šest patnáct a Adamji měl čekat v sedm a tři minuty na King's Cross. Hrozila se telefonu, do kterého by jí řekl, že to nemůže stihnout, ale on nezavola. Měla objednané taxi na pět třicet, dost brzy na to, aby se počítalo s dopravním ruchem. Kufr už měla sbalený. Když skládala noční košili a župan, usmála se při pomýšlení, že

kdyby ji teď viděla Clara, řekla by jí, že se balí na líbánky. Násilím odtrhla své myšlenky od té vysoké tmavé postavy, která na ni bude čekat u východu z metra, a řekla: "Máte nějaké starosti?"

Studentka jí pohlédla do očí. "Ostatní studenti si myslí, že jsem tady, protože jsem chodila do státní školy. Myslí si, že vláda zaplatila Cambridgi za to, že mě sem vzala. Proto jsem prý tady, ne proto, že na to mám."

Emma se ostře zeptala: "Řekl vám to někdo?"

"Ne, nikdo. Neřekli mi nic, ale myslí si to. Je to v novinách. Já vím, že to tak chodí."

Emma se k ní naklonila a řekla: "Tady na téhle koleji to tak nechodí a u vás tomu tak nebylo. Shirley, to prostě není pravda. Poslouchejte mě, je to důležité. Vláda neradí Cambridgi, jak vybírat uchazeče. Pokud by k tomu došlo, pokud by to kterákoli vláda udělala, Cambridge by na to nedbala. Nemáme důvod, abychom přijali někoho jinak než na základě inteligence a schopností. Jste tady, protože si to zasloužíte."

Shirley promluvila tak tiše, že Emma musela napnout sluch. "já si to nemyslím."

"Přemýšlejte o tom, Shirley. Vzdělanost je mezinárodní a konkurence je velká. Má-li si Cambridge udržet své místo ve světě, jste tady kvůli svým přednostem. Chceme vás tady mít a jsme rádi, že vás máme."

"Ostatní mi připadají tak sebejistí! Někteří se už znali, než sem nastoupili. Mají tady kamarády. Cambridge pro ně není cizí, vědí, co dělat, jsou spolu. Pro mě je to všechno neznámé. Cítím, že sem nepatřím. Byla to chyba jít do Cambridge, někteří máminí přátelé mi to říkali. Že prý sem nezapadnu."

"Mýlili se. Samozřejmě je lepší přijít sem s kamarády. Ale někteří ze studentů, kteří vám připadají tak sebejistí, mají stejné starosti jako vy. První semestr na univerzitě není nikdy lehký. Po celé Anglii mají studenti podobné pocity nejistoty. Když jsou nešťastní, vždycky si myslí, že se nikdo jiný nemůže cítit stejně. Ale je to tak. Patří to k člověku."

"Vy se tak nemůžete cítit, doktorko Lavenhamová."

"Jistěže někdy mohu. A také si tak připadám. Vstoupila jste do nějakého spolku?"

"Ještě ne. Je jich tady tolik! Nejsem si jistá, jestli zapadnu."

"Co kdybyste vstoupila do některého, který vás skutečně zajímá? Nedělejte to jen kvůli tomu, abyste se seznámila a získala přátele. Vyberte si něco, co vás bude bavit, třeba něco nového. S lidmi se seznámíte a určitě najdete kamarády."

Dívka vzdychla a šeptla něco, co mohlo být: "Pokusím se." Emmu to znepokojilo. Tohle byl problém, který jí mezi těmi, jež jí studenti svěřovali, působil největší strach. V jakém stadiu, pokud vůbec, by měla doporučit, aby navštívili profesionální poradnu nebo pomoc psychiatra? Nevšimnout si známek závažných potíží by mohlo být katastrofální, ale reagovat přehnaně by mohlo zničit právě tu sebedůvěru, kterou se v nich snažila vybudovat. Byla Shirley zoufalá?

Emma si to nemyslela. Doufala, že to odhadla správně. Mohla nabídnout jinou pomoc, o níž věděla, že bude třeba. Jemně řekla: "Když někde začínáme, je někdy těžké vědět, jak pracovat co neefektivněji, jak nejlépe využít svůj čas. Je snadné marnit ho prací na nepodstatných věcech a zanedbávat ty důležité. Psát akademické eseje vyžaduje velkou praxi. Tuhle sobotu a neděli nebudu v Cambridgi, ale můžeme si o tom popovídat v pondělí, pokud budete mít pocit, že vám to pomůže."

"Určitě, doktorko Lavenhamová, pomohlo by mi to. Děkuji vám."

"Takže třeba v šest?"

Dívka kývla a zvedla se k odchodu. Ve dveřích se otočila, aby zašeptala poslední díky, pak zmizela. Emma pohlédla na hodinky. Měla zrovna tak čas hodit na sebe kabát, popadnout kufr a sejít dolů k taxíku. Teprve na nádraží v Cambridgi si uvědomila, že v pokoji na koleji nechala mobil. Možná, pomyslela si, to ani nebylo přehlédnutí, ale podvědomá hrůza, že zazvoní, až bude na cestě. Teď mohla cestovat v klidu.

Kapitola 13

Konečně se Dalgliesh nachystal k odchodu. Do dveří však strčila hlavu jeho sekretářka. "Volá ministerstvo vnitra, pane Dalglieshi. Ministr by se chtěl s vámi sejít. Volá jeho soukromá kancelář. Je to naléhavé."

Když někdo volal v pátek odpoledne, většinou to bylo naléhavé. "Řekla jste jim, že téměř okamžitě odjízďím na víkend?"

"To jsem jim řekla. Oni na to, že mají štěstí, že vás chytili včas. Je to důležité. Zavolali také pana Harknesse."

Takže tam bude Harkness. Kdo ještě? uvažoval Dalgliesh v duchu. Když si oblékal kabát, pohlédl na hodinky. Pět minut trvá zkratka podchodem u stanice metra St. James s Park a ke Queen Anne's Gate. Pravděpodobně obvyklé zdržení díky výtahu. Alespoň že ho tam dobře znají a s jeho průkazem ho ostraha nebude zdržovat. Takže celkem šest minut, bude-li mít štěstí, než dorazí do ministerovy pracovny. Nemarnil čas zjišťováním, zda už je tam Harkness, a rozběhl se k výtahu.

Trvalo mu přesně sedm minut, než ho zavedli do ministerovy pracovny. Viděl, že Harkness už tam je. Byl tam také náměstek ministra vnitra, Bruno Denholm z M16 a náměstek ministerstva zahraničí, uhlažený úředník ve středních letech, jehož výraz klidné nezúčastněnosti naznačoval, že je tam jen jako pozorovatel. Všichni přítomní byli zvyklí, že je občas takhle někdo povolá, a měli zkušenosti s tím, jak všechno neočekávané a nevídané převést na zvládnutelné a neškodné. Přesto si byl Dalgliesh vědom nepříjemné, téměř trapné atmosféry.

Ministr pokynul rukou a většinou zbytečně je představil. Byl to muž, který si osvojil dobré způsoby, zejména k úředníkům, jako pracovní strategii. Dalgliesh uvažoval o tom, že se mu to vcelku osvědčilo. Mělo to přinejmenším punc originality. Ale teď jeho nabídka sherry - "pokud se vám to, pánové, nebude zdát příliš brzy; je tu čaj nebo káva, kdybyste jim dali přednost" - i přepečlivá pozornost, kterou věnoval rozsazení, připomínala úmyslnou zdržovací taktiku a to, že Harkness přijal sherry vlastně za ně za všechny, byla nestřídmost, hraničící s počátečním alkoholismem. Bože, začnou už konečně? Nalili jim sherry - výborné a velmi suché - a posadili se ke stolu. Před ministrem ležely desky. Otevřel je a Dalgliesh spatřil, že obsahují jeho zprávu o vraždách v Dupayneově muzeu.

"Gratuluji vám, komandere," zahájil ministr. "Citlivý případ vyřešený rychle a efektivně. Nastoluje opět otázku, zda bychom neměli rozšířit útvar zvláštního vyšetřování tak, aby pokryl celou zemi. Myslím konkrétně na nedávné politováníhodné únosy a vraždy dětí. Národní útvar se speciální kvalifikací by měl v těchto neblaze proslulých případech výhodu. Jistě máte své názory na tento návrh."

Dalgliesh by mohl odseknout, že tato otázka není nová a stanoviska, včetně jeho, jsou již známá. Přinutil se držet na uzdě svou netrpělivost. "Výhody jsou zřejmé, pokud je třeba, aby vyšetřování pokrylo celou zemi, nejde-li o jasné místní zločin. Ale existují námitky Riskujeme, že přijdeme o místní znalosti a kontakt s místní komunitou, které mohou být důležité v každém vyšetřování. Je tu problém spojení a spolupráce se složkami, jichž se to především týká. Také může dojít k úpadku morálky, pokud budou zajímavější případy rezervovány pro útvar, který je považován za privilegovaný v náboru pracovníků i vybavení. To, co potřebujeme, je zlepšení výcviku všech detektivů, počínaje detektivy konstáblů. Veřejnost začíná ztrácet důvěru ve schopnost policie řešit místní zločinnost."

"A o tom teď samozřejmě uvažuje ten váš výbor - o náboru a výcviku detektivů. Zajímalo by mě, zda může být výhoda v tom, že tuto otázku pojmem šířeji a vytvoříme celostátní útvar," nadhodil ministr.

Dalgliesh nepoukázal na to, že to není jeho výbor, pouze jeden z těch, v nichž zasedá. "Předseda bude patrně souhlasit s posledním rozšířením kompetencí, pokud to bude požadovat ministr zahraničí," odpověděl Dalgliesh. "Kdyby to tam bylo zahrnuto od začátku, mohli bychom mít zcela jinou skladbu členstva. V tomhle pozdním stadiu je kooptace členů problém."

"Ale v budoucnu by to bylo proveditelné?"

"Jistě, pokud by to sira Desmonda potěšilo."

Tohle zopakování starého problému, uvědomil si Dalgliesh, byla jen předehra. Ministr obrátil pozornost ke zprávě o vraždách. "Z vaší zprávy jasně vyplývá, že ten soukromý klub možná bych měl spíš říci setkání přátel slečny Caroline Dupayneové - nehraje žádnou roli v úmrtí doktora Nevilla Dupaynea ani Celie Mellockové."

"Ty má na svědomí pouze jediná osoba, Muriel Godbyová," odpověděl Dalgliesh.

"Jistě, a protože je to tak, zdá se mi zbytečné rmoutit matku Mellockové ještě zveřejňováním toho, proč ta dívka byla v muzeu."

Dalglieshe napadlo, že přesvědčení, že všichni lidé jsou méně inteligentní a naivnější než vy sám, je pro profesionálního politika užitečné, ale teď na to nehodlal přistoupit. "To přece nemá nic společného s lady Holsteadovou, že?" řekl. "Ona i její druhý manžel moc dobře věděli o dceřině životním stylu. Koho vlastně tady chráníme, pane?"

Zmocnilo se ho zlomyslné pokušení uvést nějaká jména, ale odolal. Harknessův smysl pro humor byl na dost nízké úrovni a ministrův dosud nevyzkoušel.

Ministr pohlédl přes stůl na úředníka z ministerstva zahraničí. "Cizí státní příslušník," odpověděl, "důležitý člověk a dobrý přítel této země nás požádal o ujištění, že jisté soukromé záležitosti zůstanou soukromé."

"Nestrachuje se zbytečně?" namítl Dalgliesh. "Myslím, že za ostudu jsou v národním tisku teď považovány pouze dva hříchy - pedofilie a rasismus."

"V jeho zemi ne."

Ministr rychle pokračoval. "Než mu to ujištění poskytneme, trval bych na jistých detailech, zejména na tom, že se nikdo nebude vměšovat do práce soudu. Soudy jistě nežádají, aby byl stigmatizován nevinný."

"Myslím, že moje zpráva je jasná, pane," prohlásil Dalgliesh.

"Jasná i podrobná. Možná jsem se neobratně vyjádřil. Měl jsem říci, že bych chtěl vaše ujištění o jistých věcech. Ten klub, který vede slečna Dupayneová - myslím, že to je čistě soukromý klub, který se schází v soukromém objektu, žádní jeho členové nejsou nezletilí a nejde tam o žádné peníze. To, co tam dělali, může být podle některých názorů zavrženíhodné, ale není to nezákonné."

"Slečna Dupayneová nevede vykřičený dům," podotkl Dalgliesh, "a žádný člen jejího klubu nebyl zapletený ani do smrti Nevilla Dupaynea, ani do vraždy Celie Mellockové. Ta dívka by ovšem nezemřela, kdyby nebyla v určitou hodinu v galerii vražd, a tam by se nedostala, kdyby nebyla členkou Klubu 96, ale jak jsem už uvedl, její smrt má na svědomí jediná osoba: Muriel Godbyová."

Ministr se zamračil. Sám přepečlivě vynechával jméno klubu. "Nedá se o tom pochybovat?" zeptal se.

"Ne, pane ministře. Máme její doznání. Kromě toho jsme ji dnes ráno zatkli. Tallulah Cluttonová poznala, kdo ji napadl, ještě než ztratila vědomí. V autě Godbyové byla nalezena zkrvavená železná tyč. Rozbor krve dosud není hotový, ale není pochyb, že patří Cluttonové."

"Jistě," přisvědčil ministr. "Vratme se k aktivitám v bytě slečny Dupayneové. Vy soudíte, že ta dívka, která měla ten večer schůzku s lordem Martleshamem, šla vlastně do toho bytu a vstoupila do galerie vražd poté, co odsunula západky. Byla motivována snad zvědavostí i faktem, že vstup do muzea z této strany byl přísně zakázaný. Z okna pak uviděla Muriel Godbyovou, která si myla ruce u zahradního kohoutku. Godbyová vzhledla a spatřila ji. Vběhla do muzea, uškrtla svou oběť, která nemohla utéct do bytu zavřenými dveřmi bez kliky, a nacpala tělo do truhly. Musela být dost silná, aby to mohla provést. Pak vešla do bytu dveřmi zvenčí, k nimž měla klíč, pozhasínala tam a nakonec sjela dolů výtahem, nechala ho v přízemí a odešla. Lord Martlesham přijel téměř okamžitě potom. To, že na parkovišti neviděl auto Celie Mellockové, které bylo v servisu, že se v hale nesvítilo a že byl výtah v přízemí; ho přesvědčilo o tom, že dívka na schůzku nepřišla. Pak spatřil plameny z požáru v garáži, zmocnila se ho panika a odjel. Příští ráno Godbyová, která přijela časně jako vždycky, měla čas i příležitost utrhout v Calder-Haleově kanceláři pár stonků afrických fialek a poházet jimi mrtvé tělo. Samozřejmě s cílem, aby druhá vražda vypadala jako vražda podle návodu. Také znovu zamkla dveře z bytu do galerie vražd, zavřela je na západku a zkontrolovala, zda tam po Mellockové nezůstaly nějaké stopy. Ani to, ani ten manévry s africkými fialkami nemohla provést bezprostředně po vraždě. Jakmile oheň začal být vidět,

musela odtamtud utéct, a to rychle, než se spustí poplach. Je jasné, proč Godbyová musela vzít tu kabelku. Bylo důležité, aby se u Mellockové nenašel klíč od bytu. Rychlejší bylo popadnout kabelku, než ztrácet čas hledáním klíče. Jsou to samozřejmě podružné detaily, ale takové je jádro věci."

Vzhlédl se spokojeným úsměvem člověka, který opět demonstroval svou schopnost vyjádřit se krátce a výstižně. "Tak se mi ten případ jevil," řekl Dalglish. "Od začátku jsem si myslel, že ty dvě vraždy souvisejí. Ten názor se mi potvrdil, když jsme našli důkazy o tom, že truhla byla prázdná v ten pátek ve čtyři hodiny odpoledne. Aby byly spáchány dvě vůbec nesouvisející vraždy ve stejnou dobu a na stejném místě - to se přičí rozumu."

"Ale - promiňte - ta dívka mohla přijít do muzea dřív a s jiným milencem, setkat se s ním v suterénu v archivu a poté, co se zavřelo, zůstat schovaná v muzeu. A jestliže se do muzea dostala jinudy než z bytu, pak je fakt, že byla členkou klubu slečny Dupayneové, zcela irrelevantní vzhledem k její vraždě. Tudiž ve zprávě nemusí být o klubu žádná zmínka."

"Byl jsem požádán o úplnou zprávu, pane, a tu jste dostal," odpověděl Dalglish pevně. "Nemám v úmyslu ji měnit nebo podepisovat jinou. Protože Godbyová podepsala doznání a navrhuje, že se přizná ke své vině, žádný proces nebude. Pokud je pro vnitřní potřebu požadována zkrácená verze vyšetřování, příslušný odbor ministerstva ji bezpochyby vypracuje. A teď, pane, bych chtěl odejít. Mám nutnou soukromou schůzku."

Zahlédl Harknessův překvapený výraz i to, jak se ministr zamračil. Ale řekl poměrně vlídně: "Dobře. Mám ujištění, které jsem požadoval, že ani policie, ani soud nebude žádat, aby byly zveřejněny důkazy o soukromém životě slečny Mellockové. Myslím, pánové, že naše schůzka je u konce."

Dalglish byl v pokušení poukázat, že žádné takové ujištění nedostal a že nikdo v této místnosti, včetně jeho, není kompetentní k tomu, aby mu je poskytl.

"Lord Martlesham může ovšem promluvit," poznamenal Harkness.

"S lordem Martleshamem jsem mluvil. Má nadmíru vyvinuté svědomí, což je pro něj poněkud nepříjemné, ale nepřeje si, aby měli nepřijemnosti druzí."

"Také jsou tu ta dvě odložená soudní vyšetřování, pane ministře, a teď ještě jedno přibude."

"No, já myslím, že koroner omezí své otázky na to, co je relevantní pro stanovení příčin úmrtí," prohodil ministr lehce.

"To se koneckonců od koronera žádá. Děkuji vám, pánové. Omlouvám se, že jsem vás zdržel, komandere. Přeji vám příjemný víkend."

Kapitola 14

Když spěchal k výtahu, pohlédl Dalglish na hodinky. Má tři čtvrtě hodiny na to, aby se dostal na King's Cross. To by mělo být víc než dost. Naplánoval si tu cestu s dostatečným předstihem. Jet vozem z Victoria Street na King's Cross v pátek v dopravní špičce by byla katastrofa, zejména teď, když primátor změnil čekací doby u semaforů. Auto stejně nechal na obvyklém parkovacím místě u svého bytu. Nejrychlejší cesta byla metrem ze stanice St. James's Park na zastávku Victoria, tam přesednout na Victoria Line, ujet jen pět stanic a při troše štěstí bude na King's Cross za patnáct minut. Plán, že stráví dobu čekání v Britské knihovně, se rozplynul. Povolání k ministrovi všechny předchozí propočty zhatilo.

Cesta začala dobře. Vlak na Victorii přijel za tři minuty a na přestup také nečekal. Jakmile přestoupil na přímou Victoria Line, uvolnil se a podařilo se mu pustit z hlavy problémy uplynulého dne, aby mohl začít rozjímat o úplně jiných problémech a příslibech večera, který jej čeká. Ale potom, za Green Parkem, přišel první náznak hrozících potíží. Vlak zpomalil na téměř nepostřehnutelnou rychlost, na chvíli, která se Dalglishovi zdála nekonečná, zastavil, načež se liknavě rozjel. Sotva se pohybovali. Minuty, v nichž stál v presu teplých těl, se vlekly. Dalglish navenek vypadal klidně, ale jeho duše se zmítala ve frustraci a bezmocné zuřivosti. Nakonec se dověkli na stanici Oxford Circus a dveře se otevřely s povelem: "Všichni vystoupit!"

Ve zmatku vystupujících pasažérů deroucích se mezi hustý dav, který už na nástupišti čekal, zaslechl Dalglish nějakého muže, jak volá na zřízence, který šel kolem: "Co se stalo?"

"Před námi je zablokovaná trať, pane. Závada na voze."

Dalglish už nečekal. Rychle přemýšlel. Žádná další přímá linka odtud na King's Cross nevede. Zkusí taxi.

Měl štěstí. Na rohu Argyll Street taxík vykládal cestující. Dalglish se rozběhl a dorazil ke dveřím taxíku dřív, než se stačil rozsvítit. Netrpělivě čekal, zatímco taxikářka hledala drobné, načež přikázal: "King's Cross, co nejrychleji."

"Dobře, pane. Nejlepší bude jet obvyklou trasou po Mortimer Street, pak Goodge Street a nahoru po Euston Road." Vyjeli. Dalglish se pokusil opřít se v sedadle a udržet svou netrpělivost na uzdě. Kdyby přijeli pozdě, jak dlouho by čekala? Deset minut, dvacet minut? Proč by vůbec měla čekat? Zkusil jí zavolat na mobil, ale nebrala to.

Jízda, jak se dalo čekat, byla mučivě pomalá, a třebaže se rychlost trochu zlepšila, když vyjeli na Euston Road, bylo to pořád ploužení. Pak přišla katastrofa. Dodávka před nimi se srazila s autem. Nebyla to vážná nehoda, ale dodávka zatarasila ulici. Doprava se zastavila. Dojde k nevyhnutelnému zdržení, než přijede policie a začne řídit proud aut, který se dá po pohybu. Dalglish dal taxikářce desetilibrovku, vyskočil z vozu a dal se do běhu. Když dorazil na nádraží King's Cross, měl dvacetiminutové zpoždění.

Až na personál v uniformách byla hala u cambridgeského nástupiště prázdná. Co asi Emma udělala? Co by dělal na jejím místě on? Určitě se jí nechtělo jít ke Claře a tam celý večer poslouchat kamarádčino láteření i utěšování. Emma by se vrátila tam, kde byla doma, do Cambridge. A tam pojede i on. Musí ji dnes večer vidět, dozvědět se tu nejhorší nebo nejlepší zprávu. I kdyby ho nechtěla poslouchat, může jí předat dopis. Ale když se zeptal zřízence, kdy jede příští vlak, bylo mu jasné, proč je hala liduprázdná. Nastal nějaký problém na trati. Nikdo mu nebyl schopen říct, kdy se to opraví. Vlak, který přijel v sedm nula tři, byl poslední. Což se všichni bohové proti němu spikli? "Z Liverpool Street jedou do Cambridge osobní vlaky," doporučil mu zřízenec. "Měl byste to zkusit tam. Většina cestujících to tak dělá."

Nebyla šance, že by honem sehnal taxi, jak zjistil, když klusal kolem dlouhé fronty Ale naskytla se jiná, a při troše štěstí rychlejší cesta. Na Liverpool Street dojede metrem, je to čtyři stanice, pokud se opět nějakým zázrakem něco neporouchá. Proběhl z nádraží do podchodu metra a pokusil se proplést davem lidí, kteří sjížděli po schodech dolů. Najít mince do automatu na jízdenky mu připadalo jako neskutečná obtíž, ale nakonec byl na nástupišti a za čtyři minuty přijel vlak Okružní linky Na Liverpool Street vyběhl po širokých schodech kolem moderní věže s hodinami a nakonec stanul ve vyšším patře a shlížel na velkou modrou tabuli s odjezdy, která se táhla napříč halou pod ním. Vlak do Cambridge se svými deseti zastávkami odjížděl z nástupiště šest. Měl ani ne deset minut na to, aby ji našel. Protože spoj z King's Cross nejezdil, u turniketu se strkal a tlačil hustý dav lidí. Vmísil se mezi ně a razil si cestu vpřed. Zavolal na dozorkyni ve službě: "Někoho hledám. Je to naléhavé." Nepokusila se zastavit ho. Nástupiště bylo plné.

Před ním se podél vlaku sunul dav lidí, tlačili se u dveří, zoufale hledali volné sedadlo.

A pak spatřil Emmu. Kráčela, připadalo mu, že poněkud sklíčeně, s taškou v ruce, k prvnímu vagonu. Vytáhl z kapsy dopis a vyběhl za ní. Otočila se a on měl jen čas zaregistrovat její překvapený úlek a pak, zázrakem, rychlý bezděčný úsměv, než jí vrazil obálku do ruky. Řekl: "Nejsem žádný kapitán Wentworth, ale přečti si tohle, prosím tě. Přečti si to hned. Počkám na tebe na konci nástupiště."

A teď tu stál sám. Odvrátil se, protože by nesnesl pohled na to, jak nacpe dopis do kapsy a nastoupí do vlaku. Pak se přinutil podívat. Stála stranou od řidnoucího davu a četla. Pamatoval si slovo od slova, co jí napsal.

Řekl jsem si, že Ti napíšu, protože tak budeš mít čas, abys uvážila odpověď, ale možná je to jen moje zbabělost. Přečíst si odmítnutí by bylo snesitelnější, než je uvidět ve Tvých očích. Nemám důvod doufat. Víš, že Tě miluji, ale má láska mi nedává žádné právo. Ta slova Ti už říkali jiní muži a budou zas. A já nemůžu slíbit, že Tě udělám šťastnou; byla by domýšlivost domnívat se, že takový dar je v mé moci. Kdybych byl Tvůj otec, Tvůj bratr nebo jen přítel, našel bych spoustu důvodů, které by svědčily proti mně. Ale Ty je už znáš. Za mě se mohou přimlouvat jen největší básníci, ale teď není čas na cizí slova. Mohu psát jen to, co cítím. Mám jedinou naději, že se odvážíš riskovat a pustíš se do toho dobrodružství se mnou. Pro mě v tom žádné riziko není. Nemohu doufat v žádné větší štěstí, než být Tvůj mileneček a manžel.

Jak tam stál sám a čekal, připadalo mu, že život na nádraží záhadně utichl, jako by to bylo ve snu. Nepravidelný zvuk pochodu kroků, čekající vlaky, shledání i loučení, zavírání vagonových dveří, obchůdky a bistra v široké hale i vzdálený ruch velkoměsta utichly. Stál tam pod nádhernou klenbou střechy, jako by neexistovali jiní dva lidé než on, čekající, a její vzdálená postava.

A teď mu poskočilo srdce. Cílevědomě kráčela k němu a pak se rozběhla. Setkali se a on jí stiskl ruce, které k němu vztáhla. Podívala se mu do očí; spatřil, že ty její jsou plné slz. Tiše řekl: "Milá moje, potřebuješ víc času?"

"Vůbec ne. Odpovídám ano, ano, ano!"

Nevzal ji do náručí, ani se nepolíbili. Pro tyhle první blízké dotyky potřebovali samotu. Pro tuhle chvíli byl spokojený, že cítí její ruku ve své. Nechal ten úžasný příval štěstí, aby se mu rozlil do všech žil, až se něco prolomilo a on se hlasitě rozesmál, aby vykřičel svůj triumf.

A ona se také smála. "To je tedy místo na návrhy! Mohlo to být i horší. Mohli jsme být na King's Cross." Podívala se na hodinky a dodala: "Adame, vlak jede za tři minuty. Můžeme se probudit do zvuků fontán na velkém nádvoří Trinity."

Pustil její ruce, sklonil se a vzal jí kufr. "Pod mými okny teče Temže," řekl.

Ještě se smála, když se do něj zavěsila. "Tak jedeme domů."

Malé soukromé muzeum na okraji londýnského parku Hampshead Heath zdědili tři sourozenci Dupayneovi. Pokud se nedohodnou a neprodlouží nájemní smlouvu, muzeum bude zavřeno. Neville Dupayne však podepsat odmítne a vzápětí ho zaměstnankyně muzea Tally Cluttonová najde mrtvého. Každý z lidí spojených s muzeem má motiv a příležitost k vraždě. Ale jen jeden zabije a v průběhu vyšetřování zabijí znovu. Vraždy se podobají slavným případům z historie zločinu, které jsou dokumentovány v Dupayneově muzeu. Jestli jde o náhodu, nebo o vraždy podle návodu, musí zjistit komander Dalglish. Zdá se však, že každý krok, o který je blíže vrahovi, jej vzdaluje od ženy, již miluje...